

Міністерство освіти і науки України
Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»
Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених
Всеукраїнська молодіжна громадська організація
студентів з інвалідністю «Гаудеамус»

ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ
20-ій річниці заснування
Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна»

МОЛОДЬ: ОСВІТА, НАУКА, ДУХОВНІСТЬ **YOUTH: EDUCATION, SCIENCE, SPIRITUALITY**

Тези доповідей
XV Всеукраїнська наукова конференція студентів і молодих вчених

Thesis
XV National Scientific Conference of Students and Young Scientists

(м. Київ, 17–19 квітня 2018 р.)
(Kyiv, April 17–19, 2018)

Частина III
Part III

Київ — 2018

*Рекомендовано до друку
Вченою радою Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна»
(Протокол № 3 від 26 квітня 2018 р.)*

Організаційний комітет конференції:

Таланчук П.М., Президент Університету «Україна», д.т.н., професор, Голова організаційного комітету; **Давиденко Г.В.**, відповідальна за наукову та міжнародну діяльність університету, д. пед.н., доцент, заступник Голови організаційного комітету; **Кучерявий І.Т.**, перший проректор, д.філос.н., професор; **Коляда О.П.**, проректор з навчально-виховної роботи, к.н.д.у.; **Журавльова В.М.**, директор фінансовий; **Кириленко В.В.**, директор департаменту господарської роботи; **Нікуліна Г.Ф.**, начальник науково-дослідної частини, к.т.н.; **Веденєєва О.А.**, начальник управління навчально-виховної роботи; **Ліліч С.Ю.**, начальник відділу організації наукової діяльності, к.філол.н.; **Адирхасєв С.Г.**, директор Інституту соціальних технологій, д.пед.н., доцент; **Барна Н.В.**, директор Інституту філології та масових комунікацій, д.філос.н., доцент; **Малишев В.В.**, директор Інженерно-технологічного інституту, д.т.н., професор; **Нестеренко С.С.**, директор Інституту економіки та менеджменту, к.е.н., доцент; **Павленко В.І.**, директор Інституту комп'ютерних технологій, к.т.н., доцент; **Терещенко А.Л.**, директор Інституту права та суспільних відносин, к.ю.н., доцент; **Мовчан В.О.**, декан факультету біомедичних технологій, к.б.н., доцент; **Бєбик В.М.**, завідувач науково-дослідної кафедри суспільно-політичних наук, глобалістики та соціальних комунікацій, д.політ.н., професор; **Сарана С.В.**, завідувач кафедри цивільного, господарського, адміністративного права та правоохоронної діяльності, к.ю.н., доцент; **Фрицький Ю.О.**, завідувач кафедри конституційного права та теоретико-правових дисциплін, д.ю.н., професор; **Іванова І.Б.**, завідувач кафедри соціальної роботи та педагогіки, к.пед.н., доцент; **Сердюк Л.З.**, завідувач кафедри психології, д.психол.н., професор; **Ворона О.В.**, завідувач кафедри дизайну, професор; **Калакура М.М.**, завідувач кафедри технології харчування, к.т.н., професор; **Кущевська Н.Ф.**, завідувач кафедри сучасної інженерії та нанотехнологій, д.т.н., професор; **Дубас Р.Г.**, завідувач кафедри менеджменту, д.е.н., доцент; **Захарін С.В.**, завідувач кафедри фінансів та банківської справи, д.е.н., с.н.с.; **Олійник Г.Ю.**, завідувач кафедри маркетингу, д.е.н.; **Забара С.С.**, завідувач кафедри інформаційних технологій та програмування, д.т.н., професор; **Волинець О.О.**, завідувач кафедри документознавства та інформаційної діяльності, к.філос.н.; **Коломієць О.В.**, завідувач кафедри української мови, літератури та східних мов, к.філол.н., доцент; **Степанова О.А.**, д.культ., доцент; **Уліщенко В.В.**, завідувач кафедри іноземної філології та перекладу, д.пед.н., професор; **Ярошовець Т.І.**, завідувач кафедри видавничої справи, поліграфії та редагування, к.філос.н.; **Тугай Т.І.**, завідувач кафедри мікробіології, сучасних біотехнологій, екології та імунології, д.б.н., професор; **Дубовський О.С.**, директор видавничо-друкарського комплексу; **Сидоренко В.А.**, начальник відділу організації виховної роботи; **Федоренко Т.В.**, голова наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених, к.ю.н.; **Руденко А.І.**, президент студентського самоврядування.

Молодь: освіта, наука, духовність. **Youth:** education, science, spirituality: тези доповідей XV Всеукр. наук. конф., м. Київ, 17–19 квітня 2018 р. У III част., ч. III. — К. : Університет «Україна», 2018. — 460 с.

У збірнику вміщено тези доповідей XV Всеукраїнської наукової конференції студентів і молодих вчених «Молодь: освіта, наука, духовність», у яких відображено результати наукових досліджень студентів і молодих учених у галузях економічних, юридичних, біологічних, психологічних, педагогічних, соціологічних, фізіологічних і технічних наук.

© Університет «Україна», 2018

ВСТУПНЕ СЛОВО

XV Всеукраїнська наукова конференція студентів і молодих вчених «Молодь: освіта, наука, духовність» проводиться нині у знаменний рік 20-ої річниці Університету «Україна». Ця подія є дуже важливою для всієї університетської спільноти. За доброю традицією ми відкриваємо збірник тез доповідей учасників конференції новими віршами талановитої поетеси Світлани Патри, випускниці Університету «Україна». Маємо надію, що щирі та палкі поезії Світлани Патри донесуть до Вас, шановні учасники конференції, віру в добро, надію та безмежну любов до життя й рідної землі.

Організаційний комітет

INTRODUCTION

The XV National Scientific Conference of Students and Young Scientists «Youth: Education, Science, and Spirituality» is being held in the special year of the 20th anniversary of University «Ukraine». This event is very important for all university community. According to the good tradition, we open a collection of abstracts of the conference participants with the new poems of talented poetess Svitlana Patra, a graduating student of University «Ukraine». We hope that the sincere and passionate poetry of Svitlana Patra will bring to you, dear participants of the conference, faith in goodness, hope and boundless love to the life and the native land.

Organizational committee

* * *

Весна. Пробудження природи.
Проснулись зграї мрій, думок,
Надій веселі хороводи
І спів пташок. І спів пташок.
Весна! Омріяна, бажана
Знов повертається до нас,
Піснями, квітами убрана.
І вже, мов зупинився час.
Час не біжить уже так швидко,
Милується красою він.
Весна, прекрасна — наче квітка
Чарівних дзвонів передзвін.

ДОРОГА ДО РАЮ

Ми нікому не вірим, крім Бога,
Ми не знаєм, де наша дорога
І не бачимо шлях до мети.
Скільки ще нам до неї іти?

Ми не бачим, де чорне, де біле.
Ми не знаємо, де взяти сили,
Щоб не втратить останню надію
Та здійснити усі наші мрії.

Крізь зневіру і зло ми блукаєм,
Ми шукаєм дорогу до раю,
Ми постійно за крок до мети.
Скільки ж можна до неї іти?!

Але я все одно сподіваюсь,
Ми знайдемо дорогу до раю,
І зневіра у душах розтане,
Знаю я — скоро день цей настане!

ЖИТТЯ — КІНО

Життя — кіно
Життя — кіно, а люди — це актори,
А їхні очі схожі на екран.
Крізь цей екран проходять тисячі історій,
Коротких, довгих — як телероман.
Вони, немов комедія, веселі,
Вони, немов трагедія, сумні,
Вони захоплюють, неначе каруселі.
Ці фільми... наяву ... і увісні.
Життя, немов кіно, та все таки, я знаю,
Кіно з життям не можна порівнять.
Хоча здається, я живу, неначе, граю
У фільмі цім, що можу я життям назвать.

ЯКЩО ХОЧЕШ

Якщо хочеш почути пісню — співай!
Якщо хочеш торкнутись слова — кажи !
Якщо хочеш пізнати небо — літай!
Якщо хочеш відчути вітер — біжи!

Якщо прагнеш любові, друже, люби!
Якщо радості хочеш — то смійся!
Якщо зможеш зробити добро — зроби!
І ніколи нікого не бійся!

Якщо хочеш почути правду — почуй!
Якщо й важко бува — не здавайся!
Що б не сталось — живи і працюй!
Сонцю, небу та людям всміхайся!

СЕКЦІЯ 10

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЗМІЦНЕННЯ ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ

ОЗДОРОВЧА ФІЗИЧНА РЕКРЕАЦІЯ ЯК ЧИННИК ВІДНОВЛЕННЯ РОБОЧОЇ СИЛИ

Ареф'єв Д.М.

*4 курс, напрям підготовки «Здоров'я людини»,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»*

*Науковий керівник: Волошко Л.Б., к. пед. н., доцент,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»*

Аналіз доступної нам літератури показав, що всі різновиди людської діяльності характеризуються необхідністю визначення кінцевої мети і способів її досягнення. Кінцева мета фізичної рекреації: удосконалення психічних і фізичних якостей; задоволення біологічної потреби людини у фізичній (руховій) активності; відновлення потенціалу організму; зміцнення, збереження та відтворення здоров'я; задоволення від психофізичної активності на дозвіллі [1].

До основних чинників розвитку рекреації віднесено: бажання зменшити вплив на людину негативних наслідків науково-технічного прогресу; скорочення фізичних навантажень, що веде до гіподинамії; збільшення нервово-психічної втоми, обумовленої життям у великих містах і пов'язаної не тільки з виробничою, але й побутовою сферами.

Рекреаційна діяльність підпорядковується вирішенню таких основних завдань: зміцнення здоров'я (зокрема, фізичного — відновлення, психічного — зняття стресу, соціального — боротьба зі шкідливими звичками); самовираження особистості; розвиток творчого підходу до організації дозвілля; збагачення людини та суспільства в цілому.

Основними ознаками рекреації є: рухова діяльність на дозвіллі, яка виконується у вільний чи спеціально виділений час; фізичні вправи як головний засіб; добровільність участі; задоволення від участі (має переважно розважальний (гедоністичний) характер); позитивний вплив на організм людини; здійснюється переважно в природних умовах; прийнятність, корисність для суспільства (містить культурно-ціннісні аспекти, інтелектуальні, емоційні, фізичні й освітньо-виховні компоненти).

За статистичними відомостями, активний відпочинок може знижувати рівень захворювань на найнебезпечніші серцево-судинні хвороби майже наполовину. Вагому дію має рекреація й для попередження психічних розладів. Встановлено, що системна рекреаційна діяльність зменшує рівень захворювання органів дихання майже на 40%, нервів і кістково-м'язової системи близько 30%, органів травлення більше як на 20%. Багаторічні дослідження показують, що в перший місяць після активного відпочинку продуктивність праці зростає на 15-25%, у подальшому вона знижується і через 4–8 місяців досягає попереднього (до відпочинку) рівня. Це означає, що середньорічний приріст продуктивності праці в результаті активного відпочинку, який базується на широкому використанні природних та історико-культурних рекреаційних ресурсів, перебуває на рівні 3%.

Основними завданнями рекреаційної діяльності є: гармонійний фізичний розвиток та сприяння всебічному розвитку людини; зміцнення здоров'я та попередження захворювань; забезпечення повноцінного відпочинку людини різного віку; підтримання високої працездатності; досягнення активного творчого довголіття.

Наведені відомості яскраво характеризують роль рекреації як інтенсивного чинника відновлення робочої сили. Якщо ж урахувати вплив рекреації на підвищення культурного рівня працівників і всебічний розвиток особистості, то її значення незмінно зростає.

Література

1. Бойко Г.М. Види оздоровчо-рекреаційної рухової активності: [навч. посібн. для студ. ВНЗ фіз. виховання і спорту]. — К.: Талком, 2014. — 175 с.

ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ПРИ УРАЖЕННІ ФУНКЦІЙ СПИННОГО МОЗКУ

Біляк Р.М.

*5 курс, група ФР-51, спеціальність «Фізична реабілітація»,
Інститут соціальних технологій Університету «Україна»,
к. тел. (063)-265 57 66*

*Науковий керівник: Адирхасва Л.В., к. пед. н, доцент,
Інститут соціальних технологій Університету «Україна»*

У всі часи і в усьому світі реабілітація хворих з хребцево-спинно-мозковими травмами (ХСМТ) була складною проблемою. В результаті травми спинного мозку втрачається локомоторна функція, порушуються функції дихання, гемодинаміка, виділяюча функція органів малого тазу, виникають трофічні розлади. Малорухливий спосіб життя, який триває місяці й роки, призводить до зміни функцій багатьох органів. Травматична хвороба спинного мозку є причиною руйнування постійного стереотипу життя, яка у частини хворих обумовлює психічні розлади. На даний час детально розроблені методики хірургічних втручань, інтенсивної терапії, лікування інфекційно-запальних процесів, відновлення функцій тазових органів. Але в більшості джерел вітчизняних та іноземних фахівців, мало висвітлюються питання корекції рухового дефіциту з погляду педагогічних основ організації корекційного процесу рухової сфери при обліку індивідуальних особливостей фізичного розвитку, стану соматичних і вегетативних систем, психічної сфери.

За даними спеціальної літератури пошкодження спинного мозку на рівні шийного відділу хоча і призводить до важких наслідків, але саме на цьому рівні найбільш можливе відновлення функцій (відновлення після травм на рівні шийного відділу — 10%, грудного — 1%, поперекового — 5%). В даний час досить широко вивчені питання патофізіології ураження спинного мозку як основи раціонального відновного руху. Практикою ЛФК та АФК накопичені знання і досвід досить ефективного застосування фізичних вправ, природних сил природи, санітарно гігієнічних факторів у відновленні порушених функцій, фонду життєво важливих умінь і навичок, формування компенсаторних механізмів з урахуванням характеру побутової та професійної діяльності людей з інвалідністю.

Сучасні проблеми вдосконалення фізичної терапії вимагають глибокого вивчення педагогічних аспектів даного процесу, оскільки її ефективність визначається рівнем мотивації інтересу людей

з інвалідністю до систематичних занять фізичними вправами, глибиною знань основних питань теорії та практики фізичної терапії, готовністю до самостійних занять фізичною культурою в умовах побуту та професійної діяльності.

Нами сфокусовано увагу на тому, що фізична терапія, як лікарсько-педагогічна система, потребує наукового обґрунтування за наступними напрямками:

1. Вдосконалення структури та змісту процесу навчання руховим діям людей з інвалідністю при формуванні фонду життєво важливих рухових умінь і навичок, форми, засоби та методи формування системи спеціальних знань з питань теорії та практики адаптивної фізичної реабілітації.

2. Оптимізація процесів формування компенсаторних механізмів з урахуванням характеру побутової, професійної та реабілітаційної та ерготерапевтичної практики.

3. Вдосконалення структури та змісту процесу розвитку основних рухових якостей людей з інвалідністю (сила, швидкість, гнучкість, швидкісно-силові здібності, спритність, витривалість) засобами фізичної терапії, адаптивної фізичної культури та ерготерапії.

4. Необхідність визначення оптимального дозування фізичних навантажень різної потужності і характеру, застосовуваних у реабілітаційному процесі людей з інвалідністю з порушеннями функцій спинного мозку на шийному рівні.

5. Розробка комплексних програм з фізичної терапії, ерготерапії та адаптивної фізичної культури людям з інвалідністю з порушенням функцій спинного мозку.

ПОТЕНЦІАЛ ФІЗИЧНИХ НАВАНТАЖЕНЬ У ПРОФІЛАКТИЦІ, ЛІКУВАННІ ТА РЕАБІЛІТАЦІЇ ОСІБ ІЗ АРТЕРІАЛЬНОЮ ГІПЕРТЕНЗІЄЮ

Блінова К.С.

*1 курс магістратури, спеціальність «Спеціальна освіта»,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»
Науковий керівник: **Бойко Г.М.**, д. пед. н., професор,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»*

За останній час різко зросла кількість випадків захворюваності на гіпертонію у 3 рази, стенокардію у 2 рази. На сьогоднішній день знають про підвищений артеріальний тиск лише 60% українців,

50% з них лікуються неконтрольовано. Важливим компонентом немедикаментозної терапії є дозоване фізичне навантаження, оскільки при регулярних заняттях фізичними вправами у пацієнтів з артеріальною гіпертензією поліпшується функціональний стан серцево-судинної системи і якість життя [1]. Включення в процес реабілітації хворих артеріальною гіпертензією регулярного дозованого аеробного навантаження помірної інтенсивності сприяє не тільки зниженню маси тіла, підвищенню толерантності до фізичного навантаження, але і супроводжується значним поліпшенням еластичних властивостей структур судинного басейну, зниженням виразності ендотеліальної дисфункції судин артеріального русла, що необхідно враховувати при проведенні лікувально-профілактичних заходів. Рухова активність, різні тренувальні програми впливають на пружність судинних стінок тим, що відбувається поліпшення їх еластичності.

Встановлено, що включення в програму фізичної реабілітації для хворих гіпертонічною хворобою I–II стадії занять з лікувальною гімнастики з елементами йоги, застосування лікувального плавання, аутогенного тренування седативного характеру, дозованої ходьби і лікувального масажу сприяє нормалізації частоти серцевих скорочень, зниженню артеріального тиску, поліпшенню загального самопочуття і збільшенню фізичної працездатності хворих. Для хворих на I стадію ГХ використовуються навантаження, за яких ЧСС не перевищує 130–140 уд./хв., а АТ — 180/100 мм рт.ст. Досить ефективними є вправи в ізометричному режимі роботи м'язів. Гіпотензивна дія статичних навантажень зумовлена їх позитивним впливом на вегетативні центри з подальшою депресорною реакцією: через годину після виконання таких вправ АТ знижується більш ніж на 20 мм рт.ст. Вправи в ізометричному режимі виконують у положенні сидячи або стоячи, вони включають утримання у витягнутих руках гантелей (1–2 кг), набивних м'ячів та інших предметів. Вправи в ізометричному режимі обов'язково поєднують з довільним розслабленням м'язів і дихальними вправами.

При гіпертонічній хворобі II стадії основне місце займають спеціальні вправи, зокрема, на розслаблення м'язів. Особлива увага приділяється масажу і самомасажу, особливо комірцевої зони. Необхідні і досить ефективні дозована ходьба, плавання, помірне велоергометричне навантаження, теренкур, ігри, аутогенне тренування.

На думку деяких авторів, використання різних засобів і прийомів для зниження підвищеного м'язового тону (елементи масажу,

пасивні вправи, ізометричні вправи з наступним розслабленням) можуть бути застосовані і для зниження підвищеного судинного тонуусу. Застосування ізометричних фізичних вправ позитивно впливає на самопочуття хворого гіпертонією: зменшуються дратівливість, головні болі, запаморочення, безсоння, підвищується працездатність [2].

Отже, сучасні погляди на ведення хворих із серцево-судинними хворобами передбачають обов'язкове включення в план немедикаментозних заходів фізичної реабілітації.

Література

1. Сіренко Ю. М. Артеріальна гіпертензія / Ю. М. Сіренко. — К.: МОРІОН, 2002. — 204 с.
2. Фурманов А. Г. Оздоровительная физическая культура [учеб. для студентов вузов] / А. Г. Фурманов, М. Б. Юспа. — Мн., Тесей, 2003. — 528 с.

ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧІ ТЕХНОЛОГІЇ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ В НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Бузанська Ю.С.

*IV курс, група ЗЛ 41, спеціальність «Здоров'я людини»,
Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини
Університету «Україна»
Науковий керівник: **Милян А.М.**, доцент,
Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини
Університету «Україна»*

Здоров'я дітей — одне з основних джерел щастя, радості і повноцінного життя батьків, вчителів, суспільства в цілому. Для України головною проблемою, яка пов'язана з майбутнім держави, є збереження і зміцнення здоров'я дітей та учнівської молоді. Турботу викликає різке погіршення стану фізичного та розумового розвитку підростаючого покоління, зниження рівня народжуваності й тривалості життя, зростання смертності, особливо дитячої.

Вступаючи до школи, 85% дітей мають ті чи інші порушення соматичного та психічного характеру, зростає кількість дітей, які мають психоневрологічні захворювання [3].

Інші науковці під здоров'язберігаючими технологіями пропонують розуміти:

- сприятливі умови навчання дитини в школі (без стресових ситуацій, адекватність вимог, методик навчання та виховання);
- оптимальну організацію навчального процесу (відповідно до вікових, статевих, індивідуальних особливостей та гігієнічних вимог);
- необхідний достатній та раціонально організований руховий режим.

Учителі-практики України, які працюють над цією проблемою (учасники проекту «Європейська мережа шкіл сприяння здоров'ю»), доповнюють зміст здоров'язберігаючих технологій поняттям «здоров'язберігаючі заходи» і реалізують їх через:

- бесіди про здоров'я з учнями;
- бесіди про здоров'я з батьками;
- вітамінізацію;
- факультативи з проблем здоров'я та здорового способу життя;
- ведення листків здоров'я та стіннівок на оздоровчу тематику

тощо.

Узагальнена характеристика здоров'язберігаючої технології [1].

Діяльність загальноосвітнього закладу зі збереження та зміцнення здоров'я учнів лише тоді може вважатися повноцінною та ефективною, якщо в повній мірі, професійно та ефективно в єдиній системі реалізуються здоров'язберігаючі та здоров'яформуючі технології.

Оздоровчі — технології, спрямовані на зміцнення фізичного здоров'я учнів, підвищення потенціалу (ресурсів) здоров'я: фізична підготовка, фізіотерапія, аромотерапія, загартування, гімнастика, масаж, фітотерапія, музикотерапія.

Деякі методи (наприклад, фітотерапія та гімнастика) залежно від характеру впливу та способів застосування і категорій учнів можуть використовуватись як у межах здоров'язберігаючих, так і в межах оздоровчих технологій.

Технології навчання здоров'ю — гігієнічне навчання (раціональне харчування, догляд за тілом тощо); формування життєвих навичок (керування емоціями, вирішення конфліктів тощо); профілактика травматизму та зловживання психоактивними речовинами; статеве виховання. Ці технології реалізуються завдяки включенню відповідних тем до предметів загально-навчального циклу; введенню до варіативної частини навчального плану нових предметів; організації факультативного навчання та додаткової освіти [2].

Література

1. Богданова А. С. Формування навичок здорового способу життя — зміст та мета навчально-виховного процесу в школі. [посібник для слухачів курсів підвищення кваліфікації] / А.С. Богданова. — Луганськ, 2006.
2. Коршок С. І. Впровадження здоров'язберігаючих технологій у навчально-виховний процес / С. І. Коршок // Психологічна газета. — 2010. — №7. — С. 3—8.
3. Митіна О. П. Здоров'язберігаючі технології сьогодні і завтра / О. П. Митіна // Початкова школа 2006. — № 6. — С. 56—59.

**МОЖЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ТОЧКОВОГО МАСАЖУ
У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ
ПРИ ЗАЙКАННІ****Веклич О.О.**

*III курс, група З1ФР15, напрям підготовки «Здоров'я людини»,
Полтавський інститут економіки і права,
к. тел. (099)9493184*

*Науковий керівник: Гета А.В., к. фіз. вих., доцент кафедри фізичної
реабілітації та фізичного виховання,
Полтавський інститут економіки і права*

У даний час зайкання є однією з гострих проблем логопедії. У всьому світі визнано, що зайкання є складною проблемою як в теоретичному, так і в практичному аспектах. Увага вчених всього світу до проблеми зайкання свідчить про її актуальність.

Зайкання (логоневроз) — складний мовленнєвий розлад, механізми якого до кінця не розкриті. Традиційно зайкання визначається як порушення темпу, ритму і плавності мовлення, обумовлене судомним станом м'язів мовленнєвого апарату [1]. При зайканні органи артикуляції рухаються зі збоями, дихання стає напруженим, коротким, хворі говорять на вдиху, голос також напружений. Мовленнєві судоми виникають тільки у момент мовлення або при спробі почати говорити і виражаються в мимовільному скороченні м'язів мовленнєвого апарату. Виділяють 16 форм різних судом мовленнєвого апарату залежно від їх локалізації. За місцем прояву вони діляться на дихальні, голосові і артикуляційні. По характеру судом бувають клонічні, тонічні і змішані. Також при зайканні відсутня злагодженість в роботі артикуляції, дихання і голосу.

При лікуванні заїкання використовували так званий заспокійливий метод дії (точковий масаж). Точковий масаж — це дія на точки акупунктури фалангою пальця. Простота виконання точкового масажу і його ефективність сприяють широкому розповсюдженню цього методу [2, 3]. Суть точкового масажу зводиться до механічного подразнення невеликих ділянок поверхні шкіри, які названі біологічно активними точками, оскільки в них розміщується велика кількість нервових закінчень.

При корекції заїкання основними є два прийоми: поглажування та розминання. Після проведеного лікування у дітей відмічається покращення самопочуття, настрою, сну, зменшення спастичності артикуляційних м'язів. Після проведення дослідження покращення фразової мови відмічалось у 58%, незначне покращення у 25%, ефект був відсутній у 17% дітей. Таким чином, запропоновану методику точкового масажу доцільно застосовувати для відновлення мовленнєвих вад [2, 3].

Таким чином, у результаті лікування досягається релаксація м'язів, що забезпечують роботу голосового, дихального і артикуляційного апаратів, нормалізується емоційний стан дитини, що заїкається. Цілеспрямована дозована дія методами точкового масажу на біологічно активні точки організму сприятливо впливає на загальний стан, органи і системи, сприяє подоланню артикуляційних, дихальних і голосових розладів; відновленню порушеної нервової регуляції мовлення; дозволяє значно скоротити терміни корекції важких порушень мовлення у дітей, підлітків і дорослих, що сприяє процесу їх соціалізації. При систематичних заняттях запропонована методика точкового масажу дає відмінний результат в оптимально короткі терміни.

Література

1. Белякова Л. М. Заїкання: навч. посіб. для студ. пед. і-тів спец. «Логопедія» [Текст] / Л. М. Белякова, Е. А. Дьякова. — М.: В. Сікач, 2008. — 304 с.
2. Лук'яненко Т. В. Масаж. Великий довідник (російською мовою) — Х.: «Фактор-друк», 2012. — 382 с.
3. Руденко Р. Є. Масаж: навч. посіб. / Р. Є. Руденко. — Львів: Сплайн, 2013. — 304 с.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОБУДОВИ ЕФЕКТИВНОЇ СТРАТЕГІЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТІВ-ІНВАЛІДІВ

Вершкова І.А.

*IV курс, група ЗЛ 41, спеціальність «Здоров'я людини»,
Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини
Університету «Україна»*

*Науковий керівник: Мирян А.М., доцент кафедри,
Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини
Університету «Україна»*

У статті висвітлюються особливості побудови стратегій само-реалізації студентів-інвалідів. Досліджуються власне психологічні умови, котрі детермінують побудову ефективної індивідуальної стратегії самоздійснення молоді. Основну увагу зосереджено на виявленні ролі і значення необхідних умов у спрямованості процесу самореалізації особи з інвалідністю [1].

В умовах гуманізації і демократизації суспільства, соціальних та освітніх деформацій важливим завданням на сьогодні є створення рівних стартових можливостей для всіх громадян, незалежно від психофізичного розвитку, стану здоров'я, віку, статі, соціально-економічного статусу людини. Тому важливого значення набуває проблема реалізації особистісного ресурсу молоді, котра стикається з численними труднощами у процесі самоздійснення, особливо такої категорії, як студенти-інваліди.

Створення можливостей для успішної самореалізації особи з інвалідністю вимагає врахування не лише чинників, котрі впливають на даний процес, але, передусім, умов, необхідних для ефективного самозвершення особистості. Таким чином, з'ясування власне психологічних умов, які сприяють побудові ефективної індивідуальної стратегії самоздійснення студентів-інвалідів, є на сьогодні важливим завданням в умовах нової освітньої парадигми. Результати аналізу наукових джерел свдчать про актуальність вивчення умов, які детермінують процес самореалізації особистості. Найбільшу увагу зосереджують на педагогічних (дидактичних) умовах, котрі забезпечують зростання та розкриття сутнісних сил молоді, її самозвершення в рамках навчально-виховного процесу освітнього закладу (А.В.Зайцева, Н.А.Сегеда, Н.В.Борисова, Л.В.Цурікова, А.В.Ковальова).

На сьогодні означення єдиної палітри психологічних умов, визначальних для побудови ефективної стратегії самореалізації

студентів з інвалідністю ще не розроблено, тому є необхідність додаткового вивчення вказаної проблеми. Таким чином, метою статті є дослідження психологічних умов, необхідних для побудови ефективної стратегії самореалізації студентів-інвалідів [2].

Людей з інвалідністю, котрі по своїй природі уже є унікальними, необхідно та неминуchoю психологічною умовою ефективного самоздійснення є індивідуалізація, яка є фундаментом у побудові індивідуальної стратегії. У зв'язку з цим цікавою є ідея Т.М. Титаренко, яка розглядає будь-яке відхилення від норми (у нашому випадку — у здоров'ї студентів-інвалідів) як платформу для становлення індивідуальності. «Розгляд особистості як складної відкритої системи, що саморозвивається, передбачає ставлення до будь-яких «перебоїв» її розвитку, девіацій, патологічних і непатологічних відхилень як підґрунтя для виникнення чогось принципово нового в індивідуальній і загальнолюдській історії. Особистісні дисгармонії можна розглядати як своєрідні механізми для вироблення невизначеності, резерви варіативності, без яких подальший розвиток життєвого світу був би неможливим» [3].

Література

1. Іванова І.Б. Соціально-психологічні проблеми дітей-інвалідів / І. Б. Іванова. — К.: Логос, 2000. — 87 с.
2. Іванова І.Б. Теоретико-методологічні засади навчання молоді в інтегрованому освітньому середовищі / І. Б. Іванова // Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами — К.: Університет «Україна», 2007. — № 3 (5). — С. 188–197.
3. Сердюк Л.З. Психологічні особливості життєвих перспектив у студентів з інвалідністю / Л. З. Сердюк // Проблеми загальної та педагогічної психології — К.: Главник, 2007. — Т. IX, част. 3. — С. 352–357.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АДАПТИВНОГО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ІЗ ВАДАМИ ЗОРУ

Воробченко Л.Є.

*1 курс магістратури, спеціальність «Спеціальна освіта»,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»,
к. тел. (095)7681788*

*Науковий керівник: Бойко Г.М., д. пед. н., професор,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»*

Адаптивне фізичне культура займає особливе місце у структурі реабілітаційних заходів дітей із вадами зору, тому що за специфікою

своєї дії має вплив не лише на фізичний і психічний стан дитини, але й на розширення її соціального досвіду. Вона є частиною загальної культури, підсистемою фізичної культури, однією зі сфер соціальної діяльності, що спрямована на задоволення потреб осіб, які мають відхилення у стані здоров'я та руховій активності, відновлення, зміцнення та підтримання здоров'я, особистісний розвиток, самореалізацію фізичних і духовних сил із метою покращення якості життя, соціалізації та інтеграції в суспільство. До структури адаптивної фізичної культури входять адаптивне фізичне виховання, адаптивна рухова рекреація, адаптивний спорт і фізична реабілітація, які тісно взаємопов'язані та доповнюють один одного [1].

Для кожного виду характерні свої функції, завдання, зміст, ступінь емоційної та психічної напруги, методи та форми організації: адаптивне фізичне виховання призначено для формування базових основ фізичної освіти; адаптивна рухова рекреація — для оздоровчого дозвілля, активного відпочинку, ігор, спілкування; адаптивний спорт — для вдосконалення і реалізації фізичних, психічних, емоційно-вольових здібностей; фізична реабілітація — для лікування, відновлення та компенсації втрачених можливостей. Деякі науковці також розглядають креативні (художньо-музикальні) тілесно-орієнтувальні практики та екстремальні види рухової діяльності. Дані види розкривають потенціал можливостей засобів і методів адаптивної фізичної культури, кожний із яких, завдяки специфічній спрямованості, сприяє максимально можливому збільшенню життєдіяльності інваліда, соціальній, побутовій і психічній активності.

У процесі адаптивного фізичного виховання дітей із вадами зору вирішуються загальні завдання, до яких належать навчання руховим умінням і навикам, розвиток фізичних якостей, виховання гармонійно розвиненої особистості, та спеціальні (корекційні): збереження залишкового зору; корекція недоліків фізичного розвитку, рухових здібностей та узгодженості рухів; корекційно-компенсаторний розвиток й удосконалення м'язово-суглобного відчуття; активізація функцій серцево-судинної системи; зміцнення опорно-рухового апарату; розвиток навичок просторової орієнтації, комунікативної й пізнавальної діяльності. Провідним принципом формування системи адаптивної фізичної культури в тифлопедагогіці є принцип корекційно-розвиваючої спрямованості. Він передбачає використання комплексу засобів, методів і форм

педагогічного впливу, які сприяють подоланню, послабленню та ліквідації рухових порушень, всебічному гармонічному розвитку. Форми організації занять адаптивною фізичною культурою можуть бути систематичні, епізодичні, індивідуальні та масові. Вони відрізняються умовами організації та проведення, але об'єднані основною метою, що полягає в розширенні рухової активності дітей, залученні до доступної фізкультурно-спортивної діяльності, розвитку активності та творчості.

Мета адаптивного фізичного виховання — адаптувати дітей із вадами зору, які мають функціональні обмеження, до фізичних і соціальних умов навколишнього середовища. Основними засобами, які об'єднують усі види адаптивної фізичної культури, є фізичні вправи. Їх різноманітність і спрямованість, варіативність виконання дозволяють вирішувати завдання корекції рухових порушень і підвищення фізичної підготовленості учнів спеціальних шкіл із вадами зору до оптимального рівня.

Література

1. Шапкова Л. В. Частные методики адаптивной физической культуры / Л. В. Шапкова. — М.: Советский спорт, 2004. — 463 с.

ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ДОШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ

Горбачова А.О.

*І курс, група ФТЕ-11, спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія»,
Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини
Університету «Україна»*

*Науковий керівник: Поссдай Н.І., старший викладач,
Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини
Університету «Україна»*

Модернізація дошкільної освіти — важливий чинник розвитку системи національної освіти в цілому. Одним із важливих пріоритетів дошкільних навчальних закладів є формування оптимального стану здоров'я дітей та забезпечення їхнього різнобічного гармонійного розвитку. Незаперечний той факт, що здоров'я дитини є базисною основою виховання, навчання та розвитку. Саме тому принцип оздоровчої спрямованості освітнього процесу виокремлюється як один із стратегічних у сучасній системі дошкільної освіти. Оздоровча спрямо-

ваність освітнього процесу обумовлюється потребами сьогодення, здоров'я дитини слугує базисом особистісного зростання. Цей принцип ґрунтується на здійсненні моніторингу стану здоров'я дітей і реалізується через різні аспекти оптимальної організації життєдіяльності дітей в умовах дошкільного навчального закладу [3].

Тому стратегічним принципом сучасної системи дошкільної освіти є принцип оздоровчої спрямованості освітнього процесу. Реалізація принципу оздоровчої спрямованості в умовах дошкільного навчального закладу передбачає створення здоров'язберігаючого середовища, тобто середовища, у якому дитині приємно і безпечно перебувати, що стимулює розвиток, забезпечує комфортні умови для формування здоров'я і є оптимальним для її зростання.

Державний стандарт дошкільної освіти України орієнтує дошкільні навчальні заклади на розвиток творчого потенціалу дитини, на своєчасну підтримку її індивідуальних досягнень, забезпечення психолого-педагогічного супроводу в дошкільні роки, на збереження та зміцнення психофізичного здоров'я дошкільників [1].

З'ясуємо, що означають поняття «арт-терапія», «музикотерапія», «ізотерапія», «казкотерапія».

Під арттерапією розуміють візуальні види мистецтва (живопис, малюнок, ліплення, грим, боді-арт, мозаїки, різного виду інсталяції з предметів, колажі, ляльки, тобто, все те, що можна побачити). Загалом арт-терапія — це зміцнення за допомогою будь-якої творчості. Вона має «лікувальну мету», спрямовану на корекцію різноманітних порушень та відхилень особистісного розвитку людини, проте коли мова йде про арт-терапію з дітьми дошкільного віку, мета арт-методів більш сконцентрована на профілактичному та навчальному ефекті [1].

Музикотерапія — це контрольоване використання музики в освіті, вихованні, лікуванні та реабілітації дітей.

Казкотерапія — це виховання і лікування казкою. Казка не тільки вчить дітей переживати, радіти, співчувати, сумувати, але й спонукає їх до мовного контакту. Це найбільш ефективний засіб коректувальної дії на дитину, в якій найяскравіше виявляється принцип навчання: вчити граючи.

Ізотерапія — це терапія образотворчим мистецтвом і творчістю, в першу чергу малюванням [2].

Література

1. Богуш А. М. Базовий компонент дошкільної освіти: навч. посіб. Київ: Освіта, 2012. 30 с.

2. Киселева М. В. Арт-терапия в работе с детьми: Руководство для детских психологов, педагогов, врачей и специалистов работающих с детьми: учеб. пособ. Санкт-Петербург: Речь, 2006. 160 с.
3. Малдер Л. Д. Цветной мир. Групповая арт-терапевтическая работа с детьми дошкольного и младшего школьного возраста: учеб. пособ. Москва: Генезис, 2007. 143 с.

ОСОБЛИВОСТІ ЗБЕРЕЖЕННЯ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я

Горбачова Г.О.

*II курс, група СО-21, спеціальність «Спеціальна освіта»,
Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини
Університету «Україна»*

*Науковий керівник: Поссдай Н.І., старший викладач,
Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини
Університету «Україна»*

Здоров'я людини визначається комплексом біологічних (спадкових і набутих) та соціальних факторів. Останні мають настільки важливе значення в підтримці стану здоров'я, що у преамбулі статуту Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) записано, що здоров'я — це стан повного фізичного, духовного і соціального благополуччя, а не тільки відсутність хвороб і фізичних вад [1].

Психічне здоров'я — стан душевного благополуччя, що характеризується відсутністю хворобливих психічних проявів та забезпечує адекватну до умов дійсності регуляцію поведінки та діяльності [3].

У житті сучасної людини часто виникають надмірні емоційні (стресові), ситуації, що зумовлюють небажані наслідки для її фізичного (виснаження, загострення хронічних захворювань) і психологічного (депресії) здоров'я.

Ознаками психологічного перевантаження можуть бути емоційні відхилення, що проявляються в підвищеній збудженості, вразливості, ворожості, гніві, незвичній агресивності, неспроможності зосередитись, плутанині в думках, втраті контролю над собою і ситуацією, відчуттях безвиході, провини і безнадійності. Дуже часто емоційні перевантаження супроводжуються страхом, відчуттям паніки[2].

1. Аутотренінг. Як система прийомів свідомої психічної саморегуляції людини аутотренінг передбачає щоденне (4–6 разів по 5–10 хв) повторення словесних формул, спрямованих на заспокоєння і розслаблення певних частин тіла.

2. Раціональне харчування. Продуктами, що посилюють несприятливий вплив стресових ситуацій, є рафінований цукор, концентрати супів, цукерки, солодоші, десерти і підсолоджені безалкогольні напої. Сприяють зняттю стресового стану — сирі овочі, фрукти, ягоди, городина, волоські горіхи, мед, натуральні соки.

3. Фізичні навантаження. Подоланню стресу сприяють оздоровчі пробіжки, плавання, ходьба на лижах, веслування, ритмічна гімнастика за нормальних фізичних навантажень.

4. Народні засоби. Протягом тисячоліть людина емпірично з'ясувала, що подоланню нервово-емоційної напруги сприяє вживання настою з кропиви (без обмежень); нервозності — соку з сирого буряка; неврозів — настою з весняних листків берези; депресії і неврастенії — настою з коренів аралії. Використовують і інші рослинні засоби.

Кожна людина, визначаючи проблеми формування власного здорового способу життя, має усвідомити просту істину: ніхто не може зробити здоровим іншого; стати здоровим можна лише доклавши зусиль, навчившись цього особисто. Сьогодення вимагає від науковців-практиків розроблення програм оздоровлення, різноманітних освітньо-оздоровчих послуг для проведення навчальних занять та виховних заходів, психолого-розвивальних, корекційних, оздоровчо-реалібітаційних тренінгів, метою яких є становлення та розвиток особистості, покращення стану здоров'я студентів.

В перспективі дослідити ціннісні уявлення людей про здоров'я та здоровий спосіб життя, виявити мотиви поведінки, що спрямовані на підтримання, збереження та покращення психічного та психологічного здоров'я.

Література

1. Всемирная декларация по здравоохранению ВОЗ. Копенгаген, 1998; Загальна декларація прав людини. — К., 2008. — С. 3–8.
2. Петраков Б. Д., Петракова Л. Б. Психическое здоровье народов мира в XX веке // Медицина и здравоохранение. Серия: социальная гигиена и организация здравоохранения. — М., 2004. — 69 с.
3. Психология: Словарь / Под общ. ред. А. В Петровского, М. Г. Ярошевского. — 2-е изд. — М.: Политиздат. 2000. — С. 301.

СУЧАСНІ ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧІ ТЕХНОЛОГІЇ У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ

Горошко В.О.

*III курс, група З1ФР15, напрям підготовки «Здоров'я людини»,
Полтавський інститут економіки і права
Університету «Україна»,
к. тел. (066)8771395*

*Науковий керівник: Гета А.В., к. фіз. вих., доцент кафедри фізичної
реабілітації та фізичного виховання,
Полтавський інститут економіки і права
Університету «Україна»*

Україна є соціально орієнтованою державою, тому її основним завданням постає сприяння духовному, інтелектуальному, фізичному зростанню молодого покоління. Гармонійний і всебічний розвиток особистості, заснований на нормах, цінностях, сенсі життя, змінює адаптивні можливості організму людини і реалізується через формування здорового способу життя. Також на державу покладений обов'язок постійно вдосконалювати відповідно до міжнародних стандартів оздоровчі технології у сфері фізичного виховання. Деякі програми закріплені в наступних нормативно-правових актах і мають важливе значення для розвитку фізичного виховання.

Для національної системи фізичного виховання характерний цілий комплекс засобів. При цьому основним засобом вирішення завдань фізичного виховання і досягнення його мети є рухова активність людини (фізичні вправи, народні ігри і забави, військові, побутові та професійні дії (якщо вони виконуються за відповідною програмою) [2]. Найвищої ефективності фізичного виховання можна досягти за умови комплексного використання засобів, тобто рухова активність повинна здійснюватися здебільшого за сприятливих природних умов і при незаперечному дотриманні правил особистої гігієни [3].

Набули поширення серед студентської молоді заняття з фітнесу, каланетики, стрейбінгу, аеробіки, акватренінгу у поєднанні з нетрадиційними методиками східних єдиноборств, йоги та у-шу, а також бодібілдинг, бойовий гопак та ін. [1, 3]. Виконання нескладних комплексів сприяє розвитку стану опорно-рухового апарату, особливо гнучкості, і в той же час допомагає оволодіти нескладними видами координації. Добір засобів і методів фізкультурно-оздоровчих технологій здійснюється за розсудом викладача з урахуванням

фізкультурних і спортивних інтересів та індивідуальних особливостей тих, хто займається, рівня їхнього здоров'я, фізкультурної освіти, фізичної підготовленості, наявності умов для занять та ін.

Таким чином, слід зазначити, що фізичне виховання — педагогічний процес, спрямований на фізичний розвиток, функціональне удосконалення організму, навчання основним життєво важливим руховим навичкам, що реалізується через спеціальні фізкультурно-оздоровчі технології.

Література

1. Булатова М. М. Сучасні фізкультурно-оздоровчі технології у фізичному вихованні / М. М. Булатова, Ю. О. Усачов // Теорія і методика фізичного виховання; за ред. Т. Ю. Круцевич. — К.: Олімпійська література, 2008. — Т. 2. — С. 320—354.
2. Папуша В. Фізичне виховання школярів: форми, зміст, організація / В. Папуша. — Тернопіль: Підручники і посібники, 2008. — 192 с.
3. Сучасні фізкультурно-оздоровчі технології у фізичному вихованні / С. Дудіцька, О. Зендик // Теорія та методика фіз. виховання і спорту. — 2002. — № 2—3. — С. 81—82.

КОРЕКЦІЯ МАСИ ТІЛА ХВОРИХ З МЕТАБОЛІЧНИМИ ПОРУШЕННЯМИ ЗАСОБАМИ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ

Даніленко С.В.

*У курс, група МФР-17, спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія»,
Вінницький соціально-економічний інститут
Університету «Україна»
Науковий керівник: Волошко Л.Б., к. пед. н., доцент,
Вінницький соціально-економічний інститут
Університету «Україна»*

Основу метаболічних порушень (метаболічного синдрому (МС) становить інсулінорезистентність, тобто зниження реакції інсуліночутливих тканин (жирової, м'язової, печінки) на фізіологічні концентрації інсуліну. Показано, що інсулінорезистентність — є результат взаємодії генетичних і зовнішніх факторів. Серед останніх найбільш важливі надмірне споживання жиру і гіподинамія. Метою даної роботи є всебічне розкриття проблеми метаболічних порушень та складання програми фізичної реабілітації по корекції маси тіла для хворих з метаболічними порушеннями.

У результаті досліджень розроблена комплексна програма фізичної реабілітації по корекції маси тіла хворих з метаболічними порушеннями, що дозволяє знизити вагу тіла, покращити стан внутрішніх органів. Програма реабілітації включає в себе ранкову і лікувальну гімнастики, дозовану ходьбу і біг, дієтотерапію, а також масаж за класичною методикою з елементами точкового масажу, самомасаж та фізіотерапевтичний вплив у вигляді відвідування лазні.

На підставі вивчення та аналізу науково-методичної літератури [1–3] нами виявлено, що метаболічні порушення, внаслідок гіподинамії та збільшення у раціоні кількості рафінованих вуглеводів і тваринних жирів, сприяє виникненню багатьох клінічних ускладнень, які негативно впливають на стан здоров'я і тривалість життя, призводить до розвитку діабету, артеріальної гіпертонії, атеросклерозу, дегенеративних захворювань серця, деяких захворювань печінки і нирок, легенів, шкіри, кістково-суглобової системи, жовчнокам'яної хвороби, подагри. Для подолання даного захворювання найбільш ефективними засобами фізичної реабілітації є ранкова і лікувальна гімнастика, масаж, фізіотерапія, дієтотерапія і психотерапія. Запропонована нами комплексна програма фізичної реабілітації по корекції маси тіла хворих з метаболічними порушеннями дозволяє знизити вагу тіла, покращити стан внутрішніх органів. Програма реабілітації включає в себе ранкову і лікувальну гімнастики, дозовану ходьбу і біг, дієтотерапію, а також масаж за класичною методикою з елементами точкового масажу, самомасаж та фізіотерапевтичне вплив у вигляді відвідування лазні. Ефективність даної програми залежить від комплексного поєднання і систематичності виконання окремих її елементів.

Література

1. Ройтберг Г.Е. Метаболический синдром / под ред. чл.-корр. РАМН Г.Е.Ройтберга. — М.: МЕД — М54 пресс-информ, 2007. — 224 с.: ил.
2. Мухін В.М. Фізична реабілітація: Навч. видан. / В.М.Мухін. — К.: Олімпійська література, 2005. — 472 с.
3. Бирюков, А.А. Баня и массаж/ А.А. Бирюков. — 2-е изд. — Минск: Полымя, 2006. — 304 с., ил.

ЗАСТОСУВАННЯ МІНЕРАЛЬНОЇ ВОДИ ТА ФІЗИЧНИХ НАВАНТАЖЕНЬ У ЛІКУВАННІ МЕТАБОЛІЧНОГО СИНДРОМУ

Довгалюк В.В.

*4 курс, група ФР-41, спеціальність «Спеціальна освіта»,
Полтавський інститут економіки і права
Університету «Україна»*

*Науковий керівник: Сахно Т.В., д. х. н., професор,
Полтавський інститут економіки і права
Університету «Україна»*

За оцінками Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), метаболічний синдром (МС) є новою пандемією XXI століття. У розвинених країнах кожен четвертий громадянин страждає на цю недугу, причому більшість пацієнтів з МС — це люди активного працездатного віку і за останні два десятиліття синдром демонструє стійке зростання серед молоді [1]. МС визначається як комплекс метаболічних, гормональних і клінічних порушень, в основі яких лежать інсулінорезистентність, компенсаторна гіперінсулінемія і серцево-судинні порушення. Часте поєднання вісцерального ожиріння, порушень вуглеводного і жирового обмінів, розладів дихання під час сну, артеріальної гіпертензії і наявність щільного патогенетичного зв'язку між ними послужило підставою для виділення їх в самостійний синдром — «метаболічний». Експерти ВООЗ у такий спосіб оцінили ситуацію поширеності МС: «Ми стикаємося з новою пандемією XXI століття, яка охоплює індустріально розвинені країни. Це може виявитися демографічною катастрофою для країн, що розвиваються. Поширеність МС в 2 рази перевищує поширеність цукрового діабету, і в найближчі 25 років очікується збільшення темпів його зростання на 50%» [2]. Разом з тим відомо, що різні природні і преформовані фізичні фактори здійснюють реальний модифікуючий вплив на процеси гормональної регуляції обміну вуглеводів і ліпідів, що апріорно передбачає перспективність наукових досліджень щодо їх застосування в лікуванні і профілактиці метаболічного синдрому [3].

Аналіз ефективності курортного лікування пацієнтів з метаболічним синдромом показав, що включення в лікувальний комплекс фізичних навантажень на кардіотренажері підвищило ефективність

лікування за даними метаболізму ліпідів, що проявилось в достовірному зниженні вмісту жиру в тілі на 5,8%, зниження концентрації холестерину ліпопротеїдів низької щільності на 22,2%. Також помітно змінювалися в кращу сторону і показники серцево-судинної системи в спокої, у достовірній формі це проявилось в зниженні систолічного артеріального тиску (на 7,0%) що свідчить про зниження активності одного з компонентів метаболічного синдрому (артеріальної гіпертензії), і про поліпшення споживання кисню міокардом.

У всіх пацієнтів до і після лікування контролювали динаміку маси тіла, параметрів АТ, ліпідного профілю, рівня глюкози, інсуліну в крові. Нами встановлено, що в процесі санаторного лікування практично у всіх пацієнтів з метаболічним синдромом в тій чи іншій мірі відбувалися сприятливі зміни в різних функціональних системах, задіяних в патогенетичних процесах цього захворювання, проте їх вираженість значною мірою визначалася методом санаторного лікування. Фізичні навантаження на різних тренажерах і в більшій мірі аквааеробіка сприяли суттєвому яскравому регресу практично всіх показників у порівнянні з контрольною групою і додатковий внутрішній прийом мінеральної води посилював ці ефекти. Істотно знизився індекс маси тіла і вміст жирової тканини відповідно на 6,4 і 6,2%. Введення в цей лікувальний комплекс внутрішнього прийому мінеральної води поліпшило його терапевтичний ефект в системі обміну жирів, що підтвердило висловлену раніше думку ряду дослідників [3] про те, що основний біологічний потенціал мінеральних вод при їх внутрішньому застосуванні реалізується в травній системі, в якій, як відомо, зосереджено багато гормональних чинників, що мають пряме відношення до регуляції метаболічних реакцій.

Література

1. Милиця К.М. Милиця, М.Д. Постоленко // Сімейна медицина. — 2015. — №4(60). — С. 38–40.
2. Ткаченко В.І., Багрот О., Видиборець Н.В., Бондар О.К. // Ліки України, Medicine of Ukraine. — 2016. — №1–2. — С. 43–46.
3. Козлова В. В., Фролков В. К., Пшукова И. В. // Современная наука и инновации. — 2017. — Т.1.— С. 172–175.

ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ПРИ ГАСТРОЕЗОФАГЕАЛЬНІЙ РЕФЛЮКСНІЙ ХВОРОБИ

Дубровін В.А.

*IV курс, група 41 ФР, напрям підготовки «Здоров'я людини»,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»,
к.тел. 0993432488*

*Науковий керівник: Вишар Є.В., старший викладач кафедри фізичної
реабілітації та фізичного виховання,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»*

Гастроезофагеальна рефлюксна хвороба як самостійна нозологічна одиниця одержала офіційне визнання у жовтні 1997 р. на міждисциплінарному конгресі гастроентерологів і ендоскопістів в м. Генвалі (Бельгія). В Україні проводилися лише поодинокі епідеміологічні дослідження, в яких доведено, що в організованій популяції дорослих людей на підставі скарг поширеність типового варіанту ГЕРХ становить 30,0%: 25,1% — у чоловіків, 39,1% — у жінок. Типові скарги (печію, кисле зригування) щоденно мають 3,3%, раз на тиждень — 17,3%, раз на місяць — 9,4%. У той же час відзначена чітка тенденція до збільшення захворюваності на ГЕРХ в Україні як у дорослих такі у дітей [1, 2].

Методи та засоби фізичної реабілітації мають велике значення для подальшого перебігу захворювання, його профілактики, прогресування, зниження різних ускладнень та оперативних втручань.

Використання методів та засобів фізичної реабілітації у максимальному ступені сприяє відновленню функцій життєво важливих систем організму, попереджує виникнення післяопераційних ускладнень. Гастрорефлюксна хвороба характеризується хронічним рецидивуючим перебігом, схильністю до прогресування та виникненням ускладнень, часто є причиною тимчасової та стійкої втрати працездатності [1]. Тому одним із найактуальніших завдань фізичної реабілітації, поряд із своєчасною діагностикою та вдосконаленням методів традиційного лікування, є повноцінна реабілітація хворих із патологією на різних етапах, з використанням комплексу заходів: лікувального режиму, дієтохарчування, фармакотерапії та масажу, лікувальної гімнастики, фізіотерапевтичних процедур та санаторно-курортного лікування.

ЛФК застосовують не тільки в умовах стаціонару, але і в домашніх умовах. У заняттях лікувальної гімнастики поєднуються загальнозміцнюючі і спеціальні вправи. Загально зміцнюючі вправи для

різних груп м'язів сприяють підвищенню тонуусу ЦНС, поліпшенню функцій внутрішніх органів і опорно-рухового апарату. Спеціальні вправи поліпшують кровообіг і трофіку органів травлення, посилюють перистальтику і секреторну функцію шлунка. Масааж сприяє нормалізації психоемоційного стану, сну, зняття болю, прискорення окисно-обмінних процесів і регенерації слизової оболонки. Фізіотерапевтичне лікування нормалізує моторно-евакуаторну функцію шлунково-кишечного тракта та вегетативної регуляції тонуусу стравохідного сфінктера.

Узагальнюючи, можна зробити висновок, що комплексність фізичної реабілітації позитивно впливає на хворого, про це свідчить висока ефективність методів фізичної реабілітації, які рекомендуються для профілактики та лікування гастроезофагеальної хвороби. Фізична реабілітація дозволяє зменшити симптоми загострення захворювання, скоротити терміни стаціонарного лікування, знизити потребу у медикаментозному лікуванні та максимально зменшити показники для хірургічного втручання.

Література

1. Медицинская реабилитация. В 3 т. / под ред. В.М. Боголюбова. — М.: 2007. — Т. 3. — 584 с.
2. Михайлова М.Д. Гастрозофагеальная рефлюксная болезнь: сравнительная эффективность немедикаментозного и медикаментозного методов лечения: автореф. дис. на соискание науч. степ. канд. мед. наук.: спец. 14.01.04 «Внутренние болезни» / Михайлова М.Д. — Ижевск, 2012. — 25 с.

ОСОБЛИВОСТІ ТРЕНУВАННЯ СТУДЕНТІВ-БОРЦІВ З ПОРУШЕННЯМ СЛУХУ

Житовоз М.П.

*аспірант кафедри здоров'я людини та фізичного виховання,
Інститут соціальних технологій Університету «Україна»,
к.тел. (066)-744-51-93*

*Науковий керівник: Адирахєв С.Г., д. пед. н., професор, Інститут
соціальних технологій Університету «Україна»*

Науковцями доведено, що патологічний процес у слуховій системі змінює функцію вестибулярного апарату, а вестибулярні порушення в свою чергу впливають на формування рухової сфери. Вестибулярний аналізатор сприймає сигнали щодо поло-

ження тіла й голови у просторі, зміни швидкості й напрямку руху, забезпечує єдину функцію сприйняття й орієнтування у просторі, оказує постійний вплив на тонус м'язів. Взаємозв'язок слухового та вестибулярного аналізаторів є в тісній анатомічній єдності їх орієнтації: звісно, що периферична частка слухової системи знаходиться у лабіринті, тобто там, де знаходяться периферичні рецептори, які сприймають вестибулярні подразники, що подають сигнал щодо положення тіла у просторі.

Педагогічні спостереження і експериментальні дослідження дозволяють виділити особливості рухової сфери молоді з порушенням слуху, а саме: недостатньо точна координація і невпевненість рухів, що виявляється в основних рухових навичках; відносна загальмованість оволодіння руховими навичками; труднощі у зберіганні статичної і динамічної рівноваги; відносно низький рівень розвитку просторової орієнтації; загальмована реагуюча здібність, швидкість виконання окремих рухів і темпу рухової діяльності в цілому; відхилення в розвитку моторної сфери: мілкої моторики кісті пальців рук, узгодженість рухів окремих ланків тіла за часом і у просторі, переведенні рухів, диференціації і ритмічності рухів, розслабленні, що в цілому характеризує порушення координаційних здібностей; відставання в розвитку життєво важливих фізичних якостей: швидкісно-силових, силових, витривалості та ін., які характеризують фізичну підготовленість людини з порушенням слуху. Перераховані порушення в руховій сфері слабчущої молоді носять взаємопов'язаний характер і обумовлені загальними причинами: структурою слухового дефекту, недостатністю мовленевої функції, скороченням об'єму надходженої інформації, станом рухового аналізатора, ступінню функціональної активності вестибулярного апарату.

Нами у дослідженнях доведено, що мовленева недостатність молоді з порушенням слуху, які займаються спортивною боротьбою, затримує сприйняття інформації, що пов'язана з описом і засвоюванням техніки спортивної боротьби. Для підвищення ефективності процесу навчання розроблені спеціальні мовленеві програми щодо питань спортивного тренування зі спортивною боротьби. Цей науково обґрунтований методичний прийом було доповнено і вдосконалено впродовж 2015–2017 рр. експериментальними дослідженнями авторами даної роботи стосовно питань тренування зі спортивної боротьби. Зміст цих навчальних мовленевих програм вміщує: спортивну спеціальну термінологію, найменування

спортивного обладнання й інвентарю, біодинамічні терміни, основні рухові дії, спеціальну спортивну вимірювальну апаратуру, мовні компоненти щодо інформації на рисунках, слайдах, таблицях, відеозаписах, фото, структуру мовно-наочних повідомлень щодо аналізу техніки і методики навчання у спортивній боротьбі.

Також при порушенні слуху є можливість за допомогою залишкових аналізаторів регулювати і здійснювати складні види рухів, комплексно або вибірково впливати на ті чи інші функції. Для спортивного тренування це важливо! Покращення фізичної підготовленості молоді з порушенням слуху під впливом фізичних вправ говорить про компенсаторні можливості рухового аналізатору. Наприклад, під впливом спеціально підібраних вправ швидкість руху рук у слабочуючих юнаків і дівчат не тільки досягає величин чуючих, але ж й перевищує їх. В якості компенсуючих каналів зворотного зв'язку при тренуванні борців з порушенням слуху виступають такі сенсорні системи: зорова, шкіряна, рухова, дотикова, залишковий слух.

ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРОГРАМИ ФІЗРЕАБІЛІТАЦІЇ ЗАХВОРЮВАНЬ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ НА ПРИКЛАДІ СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧОГО КЛУБУ «ПАТРІОТ» У МІСТІ ВІННИЦІ

Журбенко Н.М.

І курс магістратури,

спеціальність «Фізична реабілітація, ерготерапія»,

Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»

Науковий керівник: Ломинюга С.І., к.мед.н.,

*Вінницький соціально-економічний інститут
Університету «Україна», к.тел.(096)565-35-31*

Лікарі щорік констатують збільшення випадків фіксації захворювань через слабкість м'язового корсету внаслідок малорухливого способу проведення дозвілля, а також надмірного захоплення Інтернетом та он-лайн іграми. Порушення або дефекти постави виникають в ослаблених дітей, які перенесли інфекційні хвороби або часто хворіють на простудні захворювання. Порушення також можуть спостерігатись і у практично здорових дітей у разі неправильного фізичного виховання, при застосуванні неадекватних віку дитини фізичних навантажень, сидінні за незручними

ми партами [2]. Сколіоз, в залежності від важкості захворювання, супроводжується порушенням внутрішніх органів та їх функцій, появу симптомів радикуліту, а при найважчому, IV ступені, виявляються значні порушення функції органів грудної клітки і нервової системи. Плоскостопість, внаслідок змін осевого навантаження на сплющене внутрішнє склепіння, викликає слабкість м'язів, опущення кістки стопи і стиснення нервових гілочок підшовної поверхні стоп, що спричиняє біль у різних ділянках стопи, п'ятки. Пацієнтів непокоїть підвищена втомлювальність під час ходьби або тривалому стоянні, головний біль. Сколіоз часто є супутнім діагнозом при плоскостопості.

Реабілітаційний напрям медицини є, без перебільшення, єдиною панацеєю від подальших ускладнень і можливих операційних втручань при загостренні хвороб.

Як переконує автор власної комплексної методики Сергій Іванович Ломинога, старший викладач Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна», лікар ЛФК вищої категорії, кандидат медичних наук, засновник спортивно-оздоровчого клубу «Патріот» у місті Вінниці, поєднання використання різноманітних методик лікувальної фізичної культури, масажу, фізіотерапії, мануальної терапії, кінезотерапії і, навіть таких сучасних напрямів, як альфа-гравіті — комплексу спеціальних фізичних вправ, рушійним елементом якого є гравітація, але на основі індивідуально складеної програми в залежності від попереднього діагнозу і подальшого ретельного нагляду, дає вражаючі результати. Зокрема, впродовж трьох років тут пройшли реабілітацію і відновили своє здоров'я понад 250 осіб, з них 60% це діти до 14 років.

Саме тут ефективно застосовуються комплексні підходи до використання різних засобів фізичної реабілітації з урахуванням віку, індивідуальних особливостей, періоду хвороби, рухового режиму, супутніх патологій, які у сучасній літературі представлено в недостатньому обсязі, однак, досвід фахівців, що працюють у клубі, дозволяє ефективно застосовувати набуті знання на практиці. Програма реабілітації включила в комплекс вправ з ЛФК спеціальні методики занять з лікувальної гімнастики у поєднанні з класичним лікувальним масажем та лікувальним плаванням [1,3].

Позитивний вплив комплексної фізичної терапії після року регулярних тренувань тут відчували практично 90% маленьких пацієнтів, що підтверджено клінічними діагностичними даними. Навіть до кінця піврічного реабілітаційного курсу у дітей були

відсутні скарги на больові синдроми в області ший, хребця і стоп. Виявлено позитивні зміни у поставі, поліпшення рухливості при поворотах і нахилах в зоні хребта, збільшення фізичних можливостей при дозованому фізичному навантаженні, в окремих випадках змінено діагноз «сколіоз» на «сколіотичну осанку», поліпшено загальний функціональний стан. Дані, отримані в цьому дослідженні, будуть використовуватися в подальшій науковій і практичній роботі.

Література

1. Лікувальна фізкультура та спортивна медицина /В.В. Клапчук, Г.В. Дзяк, І.В. Муравов та ін /За ред. В.В. Клапчука, Г.В. Дзяка. — Київ: Здоров'я, 1995, — 312 с.
2. Ловейко І.Д., Фонарев М.И. ЛФК при захворюваннях позвоночника у дітей. — Л.: Медицина, 1988. — 141 с.
3. Полеся Г.В., Петренко Г.Г. Лечебное плавание при нарушениях осанки и сколиозе у детей. — Киев: Здоровье, 1980. — 143 с.

ОСОБЛИВОСТІ АДАПТИВНОГО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ІЗ ВАДАМИ СЛУХУ

Іванина О.В.

*1 курс магістратури, спеціальність «Спеціальна освіта»,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»,
к. тел. (066)9429395*

*Науковий керівник: Бойко Г.М., д. пед. н., професор,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»*

Згідно з прогнозом ВООЗ, до 2020 року порушення слуху будуть мати більше 30% населення світу. Статистичні дані свідчать про те, що в Україні налічується більше ніж 5,9 тис. школярів із порушеннями слуху.

Повноцінний розвиток дітей з порушенням слуху неможливий без фізичного виховання, що забезпечує не лише необхідний рівень фізичного розвитку, а й корекцію вторинних відхилень, які найбільш інтенсивно розвиваються в ранньому та молодшому шкільному віці. Доведено, що майже у всіх дітей із порушенням слуху існує проблема формування рухових функцій, простежується недостатній рівень розвитку координаційних здібностей, що лежать у основі побутових, рухових навичок і умінь людини [1].

Специфічні особливості психомоторного розвитку глухих дітей потребують розробки спеціальних методів і прийомів адаптивного фізичного виховання, що матимуть за мету корекцію та розвиток рухової сфери. На сьогоднішній день доведено, що фізичні вправи є діючим засобом у корекції та компенсації рухової сфери. Систематичне застосування спеціально підібраних фізичних вправ, що спрямовані на усунення недоліків фізичного розвитку та рухових функцій у дітей із порушенням слуху, дозволяє нівелювати розходження в рівні розвитку рухових навичок між дітьми з порушенням слуху і здоровими дітьми.

Під час проведення фізкультурно-оздоровчих занять необхідно дотримуватися таких методичних принципів: 1) підбирати вправи, що є адекватними стану психофізичних і рухових здібностей дитини; 2) спеціальні корекційні вправи чергувати з загальнорозвиваючими та профілактичними; 3) вправи зі зміною положення голови в просторі виконувати з поступово зростаючою амплітудою; 4) вправи для статичної та динамічної рівноваги ускладнювати на основі індивідуальних особливостей статокінестетичної стійкості дітей із забезпеченням підстраховки; 5) вправи з закритими очима виконувати тільки після їх засвоєння з відкритими очима; 6) у процесі всього заняття активізувати мислення, пізнавальну діяльність, емоції, міміку, розуміння мови [1].

Повноцінне виховання дітей із порушенням слуху неможливе без адаптивного фізичного виховання, що забезпечує не лише необхідний рівень фізичної підготовки та розвитку, але й корекцію відхилень різних сфер діяльності глухої дитини. Формами адаптивного фізичного виховання в школі є: уроки фізкультури, фізкультхвилинки на предметних уроках, ранкова гігієнічна гімнастика, рухливі ігри на перервах, фізкультурні свята, самостійні заняття.

Таким чином, адаптивне фізичне виховання, як складова частина загальної системи виховання та навчання глухих школярів, має у відповідності до завдань чотири напрямки: оздоровчий, виховний, освітній і корекційний. Вимоги кожного напрямку призводять до змін у стані глухих дітей у плані здоров'я, виховання, рівня освіти, а також корекції наявних недоліків у фізичному стані. Корекція порушень здійснюється засобами адаптивного фізичного виховання на основі диференційованого та індивідуального підходу, враховуючи стать, вік і ступінь патології.

Література

1. Байкіна Н. Г. Індивідуальні методики адаптивної фізичної культури для осіб із сенсорними порушеннями: навчальний посібник / Н. Г. Байкіна, І. М. Бабій, М. С. Бесарабов та ін. — Запоріжжя: Запорізький національний університет. — 2014. — 699 с.

ВИКОРИСТАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТЕХНІКИ ВИКЛАДАЧА ДЛЯ ЕФЕКТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ЗІ СТУДЕНТАМИ

Калюжна О.І.

*кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фізичної реабілітації
Кіровоградського інституту розвитку людини
Університету «Україна»*

У сучасних умовах підвищується інтерес до педагогічної техніки в зв'язку з посиленням вимог до майстерності викладача в аспекті здійснення впливу на особистість студента. Така постановка питання актуалізує проблему розвитку педагогічної техніки викладача, стимулює процес розкриття і повного використання творчого потенціалу сучасного педагога, що визначається в умінні ефективно впливати на вихованців.

Педагогічні явища, що стосуються педагогічної техніки, в усі часи та епохи привертали увагу філософів і прогресивних громадських діячів. Вагомим внеском у розв'язання багатьох питань проблеми є думки й праці відомих педагогів-класиків Я.А. Коменського, Й.Г. Песталотці, К.Д. Ушинського, А.С. Макаренка, В.О. Сухомлинського.

На сучасному етапі означена проблема залишається досить важливою. Ряд учених (І.А. Зязюн, В.М. Коротов, Н.В. Кузьміна, О.Г. Мороз, А.В. Мудрик, В.Л. Омеляненко, Л.І. Рувинський, В.О. Сластьонін, Н.М. Тарасевич та інші) у своїх науково-педагогічних дослідженнях акцентують увагу на питаннях педагогічної техніки.

Для успішної реалізації потенційних можливостей педагогів вищих навчальних закладів у напрямку формування здоров'язберігаючих компетентностей студентської молоді та їх ефективної соціальної адаптації радимо опиратись на ряд методичних рекомендацій:

— підвищення рівня інтелектуальної компетентності та емоційної компетентності викладачів;

- врахування індивідуальних особливостей сучасних студентів, їх інтересів та потреб;
- налагодження міжособистісних взаємин та створення ціннісно-орієнтаційної єдності в студентському та педагогічному колективах;
- розвиток здоров'язберігаючого світогляду студентів, спонукання до обміну досвідом між однолітками, до участі в культурно-масових заходах, до системної самоосвіти із використанням Internet-ресурсів [1; 2].

Зміст запропонованої нами педагогічної технології спрямований на підвищення рівня сформованості індивідуальної педагогічної техніки викладача і розкриття його творчого потенціалу в аспекті майстерності взаємодії із суб'єктами виховання з метою формування здоров'язберігаючих компетентностей студентської молоді.

Пропонованій технології притаманна низка особливостей, сутність яких виходить із сучасних підходів до функціонування освітнього середовища та з урахування специфіки означеної проблеми. Основні з них такі:

- інтеграція змісту всієї роботи, що передбачає здійснення органічного взаємозв'язку складових педтехніки, різних наук і дисциплін при одночасній їхній диференціації та гармонійному поєднанні з роботою з підвищення фахової компетенції викладача;
- орієнтація на обмін досвідом та колегіальний пошук варіантів розв'язання різноманітних педагогічних ситуацій;
- установка на подальше постійне вдосконалення, що забезпечує реалізацію мотиваційного компонента психологічної готовності до самовдосконалення [4].

Педагогічна техніка як цілісна інтегративна система складається із ряду взаємопов'язаних і взаємозалежних елементів:

- техніки педагогічного спілкування;
- техніки мовлення;
- техніки саморегуляції;
- техніки зовнішності[5].

Дослідження педагогічної техніки як соціально-педагогічного явища підтвердило думку про її значущість, яка не зменшується з часом. Аналіз першоджерел та наукових досліджень дав змогу винести судження про те, що підвищення рівня сформованості індивідуальної педагогічної техніки викладача сприятиме успішній самореалізації особистості викладача і є необхідним компонентом ефективної організації інноваційної діяльності.

Література

1. Бех І.Д. Проблеми розвитку школярів та забезпечення їхнього здоров'я / І.Д.Бех // Директор школи: наук.-практ. журнал для керівників закладів освіти. — 2002. — № 4. — С. 24–28.
2. Булич Е.Г., Муравов І.В. Валеологія. Теоретичні основи валеології: Навч. посіб. / Е.Г.Булич, І.В.Муравов — К.: ІЗМН, 1997. — 224 с.
3. Калюжна О.І. «Здорова дитина — щаслива родина»: програма спецкурсу для батьків та вихователів / О.І.Калюжна — Кіровоград, 2004. — 20 с.
4. Педагогічна техніка: Програма спецкурсу й методичні рекомендації / Укл. С.А. Болсун. — Кіровоград, 2002. — 35 с.
5. Соціально-педагогічний словник / за ред. В.В.Радула. — К.: «ЕксОб», 2004. — 304 с.

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЗМІЦНЕННЯ ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ

Картошкіна Г.Г.

*4 курс, група ЗМК-41, спеціальність «Маркетинг»,
Інститут економіки і менеджменту
Університету «Україна», к.тел.0660502774
Науковий керівник: **Нестеренко С.С.**, к. е. н., доцент,
Інститут економіки і менеджменту
Університету «Україна»*

На 2018 рік існує величезна кількість методик, технологій і прописаних курсів для поліпшення здоров'я людини.

У 1997 році було розроблено методику Plasmolifting, яка наразі використовується у всіх сферах медицини: хірургія, гінекологія, травматологія, косметологія, ортопедія, подологія, неврологія та низка інших.

Цю методику розробив і сертифікував як унікальний бренд російський вчений — професор медичних наук Ахмеров Олександр. Він повністю описав, протипоказання і кінцевий ефект в усіх напрямках медицини. Також він створив:

- унікальні пробірки (з розділовим гелем, антикоагулянтом і гепарином натрію);
- центрифуги (розроблені і налаштовані під центрифугування саме за цією методикою, для отримання тромбоцитів);
- штучні витратні матеріали (для більш зручного отримання крові і подальшого введення його під шкіру).

Plasmolifting — це інноваційна лікувально-омолоджуюча ін'єкційна процедура, що передбачає підшкірне введення збагаченої тромбоцитами плазми власної крові пацієнта. Тромбоцити, як відомо, містять фактори росту, що відповідають не тільки за згортання крові, а й за регенерацію і зростання молодої тканини.

Для проведення процедури Plasmolifting проводиться забір невеликої кількості крові з вени пацієнта в спеціальну стерильну одноразову пробірку. Потім центрифуга розділяє кров на еритроцитарну масу і плазму, багату тромбоцитами. Отримана плазма ін'єкційно вводиться в зону лікування.

В результаті Plasmolifting відбувається вплив на глибокі шари шкіри, запускаються природні процеси омолодження і регенерації. Після процедури відбувається зволоження та живлення шкіри, поліпшується колір обличчя, зникають пігментні плями, зморшки, підтягується овал обличчя — спостерігається значний ліфтинг.

У косметології Plasmolifting успішно застосовується з метою корекції вікових змін шкіри, а також при лікуванні рубців і стрий, вугрової хвороби, постакне, реабілітації шкіри після фотостаріння і пілінгів.

Процедура ефективна також і для лікування алопеції (випадіння волосся). Для цього аутоплазму точково вводять в шкіру волосистої частини голови. В результаті чого поліпшується кровообіг, нормалізується обмін речовин, підвищується місцевий імунітет шкіри.

Plasmolifting має протизапальну дію, нормалізує роботу сальних залоз і усуває себорею. У трихології застосування цієї методики допомагає зупинити випадіння волосся, поліпшити його стан і вирішити проблеми зі шкірою голови всього за кілька процедур.

Процедура вважається відмінним профілактичним засобом, а також використовується для запобігання дегенеративних порушень тканин, пов'язаних з віком або з довгостроково протікають хронічними патологіями суглобів.

Введення плазми при ортопедичних захворюваннях може дозволити максимально знизити перелік вживаних лікарських засобів, наприклад, для купірування болю або зняття запального процесу. Таким чином, знижується ризик виникнення негативних побічних ефектів. Термін лікування захворювання при використанні Plasmolifting скорочується в кілька разів.

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ВІДНОВЛЕННЯ ЗДОРОВ'Я МОЛОДІ В ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦЯ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Кидан К.Р.

*III курс, група З1ФР15, напрям підготовки «Здоров'я людини»,
Полтавський інститут економіки і права
Університету «Україна»,
к. тел. (095)11311561*

*Науковий керівник: Гета А.В., к. фіз. вих., доцент кафедри фізичної
реабілітації та фізичного виховання,
Полтавський інститут економіки і права
Університету «Україна»*

Актуальність досліджуваної проблеми на сучасному етапі розвитку системи фізичного виховання зумовлюється підвищенням уваги до збереження та зміцнення здоров'я учнів і студентів. На сьогодні також недостатньо вивченим залишається питання формування здоров'я молоді в умовах інтенсивної комп'ютеризації навчання, особливо в аспекті впровадження фізкультурно-оздоровчих технологій, що попереджає наслідки негативного впливу комп'ютера на дитячий організм у навчальний і вільний від навчання час.

Зосередивши увагу на проблемі формування основ здорового способу життя та збереження здоров'я студентів, наголосимо, що викладач фізичного виховання повинен мати знання і вміння з організації і проведення не тільки урочних форм занять, а й позаурочних, до яких відносяться фізкультурно-масові, рекреаційно-оздоровчі і спортивні заходи. Такої ж думки дотримуються Г. Безверхня та Т. Круцевич [3]. Дослідниці наголошують, що для зміцнення і відновлення здоров'я молоді доцільно використовувати різноманітні види фізкультурно-оздоровчих занять: рекреативно-оздоровчі, профілактично-оздоровчі, кондиційне тренування. Також необхідно активно застосовувати відомі наукові теорії, на яких базується процес використання фізичних вправ з різними цільовими установками (розвивальною, оздоровчою, рекреаційною).

Важлива роль у цьому контексті відводиться теорії мотивації, що є основою формування ціннісних орієнтацій у фізичній культурі. Зокрема, О. Андрєєва [1] зауважує, що спектр мотивів щодо рек-

реаційно-оздоровчих занять може бути доволі широким, спрямованим не тільки на відновлення організму. Відтак, за провідною спрямованістю діяльності основні мотиви рекреаційно-оздоровчих занять дослідниця поділяє на групи: оздоровчі, освітньо-культурні, адаптаційно-відновлювальні, соціальні, особистісні, фізкультурно-спортивні, екстремальні, побутово-сімейні [1].

Вагомого значення Г. Безверхня та Т. Круцевич [3] надають теорії вікового розвитку, що лежить в основі добору адекватних засобів фізичного виховання та теорії адаптації, яка пояснює як здійснюється розвивальний та оздоровчий ефект при заняттях фізичними вправами.

Відповідальне ставлення до здоров'я — це позиція особистості, яка обумовлює регуляцію реакцій і вольове здійснення діяльності стосовно факторів здоров'я для оптимального поєднання особистих можливостей і можливостей середовища задля досягнення добробуту [2]. Тому формування відповідального ставлення до здоров'я потребує цілеспрямованої діяльності не лише з боку фахівців фізичної культури, це повинно бути потребою особистості, спрямованою на створення відповідних умов у процесі навчання, професійної діяльності та активного відпочинку.

Таким чином, у процесі фізичного виховання особистості необхідно враховувати мотивацію до рухової активності, запроваджувати сучасні технології та оцінювати можливості їх подальшого застосування. Це сприятиме збереженню та зміцненню здоров'я молоді в сучасних умовах.

Література

1. Андреева О. Соціально-психологічні чинники, що детермінують рекреаційно-оздоровчу активність осіб різного віку / О. Андреева // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. — 2014. — № 3. — С. 25–30.
2. Драгнев Ю. В. Формування культури здоров'я студентів в умовах комп'ютеризації навчання: монографія / Юрій Володимирович Драгнев. — Луганськ: Вид-во ДЗ ЛНУ імені Тараса Шевченка, 2009. — 272 с.
3. Круцевич Т. Ю. Рекреація у фізичній культурі різних груп населення: навч. посібник / Т. Ю. Круцевич, Г. В. Безверхня. — К.: Олімп. л-ра, 2010. — 370 с.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ РУХОВОГО РЕЖИМУ У ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Ковтун Р.В.

*студент 4 курсу напрямку підготовки «Здоров'я людини»,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»*

*Науковий керівник: Бойко Г.М., д. пед. н., професор,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»*

Аналіз доступної нами літератури показав, що організація фізкультурно-оздоровчих занять у дошкільних навчальних закладах передбачає такі напрями: активізацію сенсомоторної активності дитини (І. Козлов та М. Правдов); фізичне виховання, інтелектуальне виховання, соціально-психологічне виховання (А. Пивовар); інтеграцію розумового й рухового розвитку дитини (В. Поліщук, І. Стародубцева, О. Трофімова та ін.), фізичного й екологічного виховання (Н. Міщенко), рухової та пізнавальної діяльності (О.Жданкіна, І. Селіверстова, Н. Фоміна), фізичних та інтелектуальних здібностей дошкільників (Д. Вішнікін); запровадження інноваційних технологій фізичного виховання; впровадження методик психофізіологічної роботи (казкотерапія, сміхотерапія, музикотерапія, кольоротерапія, адаптовані методики психофізичної гімнастики); застосування елементів туристсько-краєзнавчої діяльності; впровадження елементів спортивно-орієнтованого фізичного виховання (Н. Пангелова та ін.); використання рекреаційних технологій «навчання в русі» — оздоровчих рухливо-пізнавальних ігор (І. Макущенко); використання таких інноваційних технологій, як інтегровано-розвивальні м'ячі (В. Пасічник та В. Петрина), фітнес (А. Старченко, Д. Чайка), фітболгімнастика, художня гімнастика, пальчикова (вправи, ігри, картинки), дихальна та звукова гімнастика, імунна гімнастика, гідроаеробіка, психогімнастика — вправи, ігри, етюди, пантоміми (С. Бабюк, М. Терехова), оздоровчий хортинг (Н. Мурейко), кольоротерапія (Н. Власенко та Л. Кириленко); спортивно-оздоровчий туризм (К. Мулик); творчість педагогічного колективу ДНЗ; застосування спеціальних ігрових завдань на подолання стереотипу дії (руху) з предметом, на вигадкування нових способів застосування предметів, на назви рухам, що виконуються (Б. Єгоров та В. Кудрявцев); застосування «метод рухових задачок» (О. Аксьонова); використання оздоровчорозвивальної програми (Т. Гусєва).

Система фізкультурно-оздоровчих занять для дітей дошкільного віку, на думку науковців, повинна забезпечувати оптимальний руховий режим, що становить 22–24 годин на тиждень, і включати фізкультурні заняття, ранкову гімнастику, гігієнічну гімнастику після денного сну, фізкультхвилинки, фізкультурні паузи, рухливі ігри на прогулянці, дні здоров'я, фізкультурні розваги, фізкультурну освіту, самостійну рухову діяльність, загартування.

За класифікацією форм роботи з фізичного виховання в дошкільному закладі науковці виокремлюють три блоки: фізкультурні заняття з використанням елементів туристсько-краєзнавчої діяльності; фізкультурно-оздоровчі заходи; активний відпочинок дітей. Незважаючи на широкий арсенал оздоровчих заходів для дошкільників, аналіз організації рухового режиму в старших вікових групах дошкільних закладів, дозволив виявити основні причини його недосконалості. Зокрема, це: 1) відносно низька моторна щільність і слабкий тренувальний ефект різних типів фізкультурних занять; 2) недостатнє впровадження в різні організаційні форми роботи з фізичного виховання циклічних вправ, спрямованих на розвиток витривалості; 3) нераціональний підбір ігор і вправ під час прогулянок без урахування сезонних особливостей; 4) безсистемний підхід до оздоровчої роботи з дітьми з розвитку моторики; 5) не завжди враховується принцип відповідності фізкультурно-обладнання віковим етапам розвитку моторики дітей.

Таким чином, існує необхідність пошуку нових підходів до організації рухового режиму дітей дошкільного закладу з метою його оптимізації та формування особистісної фізичної культури у них.

ВПЛИВ НАДЛИШКОВОЇ МАСИ ТІЛА НА АРТЕРІАЛЬНИЙ ТИСК

Копилець І.В.

*IV курс, група 41 ФР, напрям підготовки «Здоров'я людини»,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»
Науковий керівник: Вишар Є.В., старший викладач кафедри фізичної
реабілітації та фізичного виховання,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»*

Зайва вага є серйозною проблемою, що провокує порушення нормального функціонування організму. В першу чергу страждає серце, оскільки йому доводиться насичувати кров'ю великий обсяг

тіла. Посилений ритм роботи серцево-судинної системи сприяє розвитку інфаркту міокарда, ішемічної хвороби, стенокардії, гіпертонії, аритмії та інших серйозних захворювань. Численні дослідження довели, що зайва вага і тиск тісно взаємопов'язані між собою. Згідно зі світовою статистикою повні люди в 3 рази частіше страждають на гіпертонічну хворобу, ніж люди з нормальною масою тіла. Такому стану сприяють: малоактивний спосіб життя; неправильне харчування; постійне переїдання; накопичення холестерину; гормональні збої; нестабільність нервової системи; генетична схильність; порушення роботи ендокринної системи.

Більшу частину повних людей супроводжує підвищений тиск (гіпертонія, гіпертензія). Артеріальним тиском прийнято називати силу кров'яного потоку, що давить зсередини на великі судини, артерії. Вимірювати цей показник прийнято в мм ртутного (або водяного) стовпа. Динаміка цієї самої сили в артеріях залежна від роботи серцевого м'яза[1].

Коли серце скорочується і виштовхує кров в судинну мережу, утворюється систолічний тиск, а коли серцевий м'яз розслаблений — діастолічний. Тому така величина як тиск позначається відразу двома пунктами: систолічним (верхнім) і діастолічним (відповідно, нижнім).

Зв'язок підвищеного тиску з зайвими кілограмами очевидна. Кожен придбаний кілограм жиру вимагає кровопостачання для підтримки життєдіяльності. Серце змушене з великими зусиллями виштовхувати кров, що сприяє підвищенню тиску в судинах. Однак не тільки підвищення об'єму крові впливає на АТ. Йому нічого іншого не залишається, так як більша за масу, відповідно, більше тканин, яким належить доставити кисень і харчування. Виходить, що більше крові необхідно організму і ще більше зусиль з боку серцевого м'яза [1].

Зайві кілограми найчастіше пов'язані з тим, що людина не знає міри у споживанні солодкої їжі, фастфуда, випічки. Підвищується цукор в крові, вона змінює свою консистенцію, стає більш в'язкою. А густа кров сприяє утворенню тромбів, які ускладнюють її перебіг по судинах. Таку кров серцю складніше проганяти по кровоносній системі, чому серцю доводиться скорочуватися ще сильніше, система судин в стресі, і тиск неминуче зростає.

Найменше фізичне навантаження провокує запаморочення, біль у скроневій частині, потемніння в очах. Ці ознаки і є прояви гіпертонічної хвороби. Не можна стверджувати, що всі повні люди

страждають підвищеним тиском. Ризик поєднання зростає, якщо людина має шкідливі звички, генетичну схильність, хронічні захворювання. Розвитку гіпертензії схильні пацієнти з абдомінальним ожирінням, яке супроводжується відкладенням жиру в області живота. При цьому жиром обростають внутрішні органи, порушується ліпідний обмін. Про захворювання абдомінального типу можна судити за обсягом талії — у жінки більше 80 см, у чоловіка більше 100 см. Чим більше ступінь ожиріння, тим вище показники артеріального тиску.

Отже, надмірна вага негативним чином позначається на стані судин і показниках артеріального тиску. Тому перше, що потрібно зробити при появі порушень в роботі серцево-судинної системи, — це позбутися від зайвих кілограмів. Після цього артеріальний тиск саме по собі повернеться в норму.

Література

1. Кузин М, Избыточный вес — Гипертония. Внутренние болезни в 2-х томах: учебник / Под ред. Н.А. Мухина, В.С. Моисеева, А.И. Мартынова — 2010. — 1264 с.

НЕТРАДИЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО РЕАБІЛІТАЦІЇ ПАЦІЄНТІВ, ХВОРИХ НА ДИТЯЧИЙ ЦЕРЕБРАЛЬНИЙ ПАРАЛІЧ

Косяченко О.С.

*аспірант кафедри здоров'я людини та фізичного виховання,
«Фізична культура і спорт», Інститут соціальних технологій
Університету «Україна»*

*Науковий керівник: Адирхасва Л.В., к. пед. наук, доцент,
Інститут соціальних технологій Університету «Україна»*

Дитячий церебральний параліч (ДЦП) це важке захворювання, що виникає у дитини внаслідок ураження головного або спинного мозку в період вагітності, під час або після пологів. Воно рідко коли виявляється відразу після народження дитини, натомість, відставання дитини в моторному та загальному розвитку, а також наявність рухових порушень, та ортопедичних ускладнень стає очевидною вже протягом першого року життя. За статистикою поширеність ДЦП в Україні становить 2,5%.

Основними факторами, що призводять до формування ДЦП під час внутрішньоутробного розвитку є, гострі або хронічні екстрагенітальні захворювання матері, прийом ліків під час вагітності, професійні шкідливості, шкідливі звички, стреси. Також велика роль належить впливу на плід різних інфекційних агентів, особливо вірусного походження. Серед факторів ризику також виділяють маткові кровотечі, аномалії плацентарного кровообігу, передлежання плаценти або її відшарування, несумісність крові матері та плоду. Більшість зазначених несприятливих факторів пренатального періоду веде до внутрішньоутробної гіпоксії плода і порушення матково-плацентарного кровообігу, що призводить до ураження структур головного мозку, і як наслідок формування ДЦП.

Різні ускладнення в пологах: слабкість скоротливої діяльності матки, стрімкі або затяжні пологи, кесарів розтин, тривалий безводний період, сідничне і тазове передлежання плоду, тривалий період стояння головки в родових шляхах, інструментальна родопоміч, а також передчасні пологи і багатоплідну вагітність також відносять до факторів високого ризику розвитку ДЦП у пологовому періоді.

Провідним клінічним симптомом при ДЦП є патологічне підвищення м'язового тону за спастичним типом та наявність патологічних тонічних рефлексів, що призводить до порушення координаційної взаємодії м'язів синергістів і антагоністів. Наявність зазначених порушень з ранніх етапів розвитку дитини веде до формування патологічного рухового стереотипу, закріпленню патологічних установок кінцівок, розвитку суглобових контрактур.

ДЦП не є прогресуючим захворюванням, однак в міру росту дитини відмічається так зване «хибне прогресування», яке пов'язане з посиленням рухових порушень за рахунок недостатньої швидкості росту м'язів порівняно до кісток, що призводить до утворення контрактур, підвищення спастичності, виникнення вторинних деформацій суглобів, та посилення патологічних рухових стереотипів.

При ДЦП спостерігається широкий спектр супутньої патології: наслідки пошкоджень черепних нервів, виражені когнітивні й мовні дефекти, епілепсія.

Масаж Гуаша — це один із методів зовнішньої терапії китайської традиційної медицини, коріння якого сягає тисячолітньої історії. У перекладі на європейські мови термін Гуа означає виконання дії (рух): скребти, здирати, зчищати, Ша перекладається як лінія, слід, напрямок.

Масаж Гуаша допомагає при порушенні циркуляції крові та лімфи, що дуже часто спостерігається в уражених, спастичних м'язах, та призводить до дистрофічних змін у м'яких тканинах.

Зазвичай такі тканини важко піддаються традиційним методам лікування. Однак із введенням у клінічну практику масажу Гуаша з'явилася реальна можливість не інвазивного впливу на патологічно змінені тканини. За допомогою дозованого скребкового впливу можна здійснити глибокий вплив безпосередньо на ушкоджені ділянки тканин.

БРОНХІАЛЬНА АСТМА ЯК ФАКТОР ІНВАЛІДИЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА: ДИНАМІКА РОЗВИТКУ ТА СТАТИСТИЧНІ ФАКТОРИ

Коцюбка М.В.

VI курс, група ФТЕ-52-17,

спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія»,

*Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини
Університету «Україна»*

Науковий керівник: Мирян А.М., доцент кафедри,

*Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини
Університету «Україна»*

Епідеміологічні дослідження в Європі і в інших регіонах миру показують, що протягом останніх двох-трьох десятиліть спостерігається стрімке прогресування поширеності алергічних захворювань. Біля третини населення Земної кулі страждають на алергічні захворювання в даний час або коли-небудь мали їх у минулому.

Поширеність БА з початку 80-х років в Європі збільшилася в два рази і продовжує рости. По критеріях поширеності, тяжкості течії, складності діагностики, терапії і реабілітації, соціальних і економічних проблемах БА упевнено займає провідне місце серед «захворювань століття». Значне погіршення якості життя хворих, зниження їх суспільної активності, великий відсоток інвалідизації і можливість смертельного результату викликають стурбованість не тільки лікарів, але і всього суспільства в цілому. З другого боку, фінансові втрати унаслідок алергічних захворювань, зокрема БА, досить великі, що приводить до значних соціально-економічних витрат [1, с. 5].

Проведені в останні десятиріччя епідеміологічні дослідження дозволяють вивчити формування захворювання шляхом дослідження поширеності, аналізу розподілу по території, залежно від віку, і в часі, що дає можливість оцінити еволюцію БА за тяжкістю і формою, виявити факти, сприяючі прогресуванню патологічного процесу і інвалідизації, оцінити ефективність профілактичних заходів.

Дослідження поширеності є ключовим в епідеміологічній програмі, для чого використовуються різні методики, в основі яких лежить опит різних груп населення, дані медичної статистики, а також дослідження об'єктивних маркерів захворювання. Переважаюча більшість епідеміологічних досліджень виконана методом опиту населення і порівнюється з даними медичної статистики [4].

Вивчення поширеності на підставі звернення по медичну допомогу не відображає істинної ситуації. Цілеспрямовані клініко-епідеміологічні дослідження у декілька разів перевищують показники офіційної статистики. Мають значення відмінності у визначенні захворювання як нозологічної форми і її класифікації, недостатнє використання стандартизованих функціональних методів обстеження бронхіальної обструкції. Більш інформативними і достовірними є уніфіковані методики, що відповідають вимогам повного епідемічного дослідження з використанням стандартних, добре розроблених запитальників [2, с.6].

У 1985 р. розроблена методика ISAAC (International Study of Asthma and Allergies in Childhood), яка дозволяє проводити широко-масштабні дослідження і їх порівняльний аналіз між різними регіонами і країнами, а також в часі. Для вивчення поширеності алергічних захворювань у дорослих використовується запитальник «European Community Respiratory Health Survey» (1996) [3].

Література

1. Березовский Б.А., Тримяк Н.Г. ЛФК при заболеваниях дыхательных путей и легких. — К.: Здоровья, 2008. — 112 с.
2. Ласица О.И., Ласица Т.С. Бронхиальная астма в практике семейного врача. — К.: ЗАО «Атлант UMS», 2001. — 262 с.
3. Немедикаментозное лечение в клинике внутренних болезней/ Под ред. Л.А. Серебриной, Н.Н. Сердюка, Л.Б. Михно. — К.: «Здоров'я», 2005. — 28 с.
4. Физическая реабилитация: Учебник для академий и институтов физической культуры /Под общей ред. Проф. С.Н.Попова. — Ростов н/Д: «Феникс», 2009. — 608 с.

ВПЛИВ РЕГІОНАЛЬНИХ СТАТО-ДИНАМІЧНИХ НАВАНТАЖЕНЬ НА ФІЗІОЛОГІЧНІ СИСТЕМИ ОРГАНІЗМУ ЛЮДИНИ

Кравчук М.В.

*II курс, група ФРз–21, спеціальність «Фізична реабілітація»,
Інститут соціальних технологій Університету «Україна»,
к.тел. (068)0361257*

*Науковий керівник: Кравчук Л.С., к. п. н., доцент, професор кафедри
здоров'я людини і фізичної реабілітації,
Інститут соціальних технологій Університету «Україна»*

Питаннями адаптації організму підлітків до специфічних навантажень під час занять скелелазінням почали цікавитись з початку 2000-х років, коли декілька молодих спортсменів — Девід Лама (в 15 років), Йохана Ернст (16 років) та Адам Ондра (в 13 років) — почали демонструвати результати, вищі за досягнення дорослих скелелазів [5].

Дослідження впливу скелелазіння на організм підлітків відображені в публікаціях: Філіпа Уотса [3], Ендрю Морисона [4] та ін.

Враховуючи зростаючий попит на скелелазіння у сфері фітнесу, рекреації та спорту, ми провели дослідження молодих українських скелелазів.

Мета дослідження — отримати відповідь на питання: Які особливості впливу стато-динамічних навантажень на морфофункціональні показники організму юних спортсменів?»

Методи дослідження: в умовах навчально-тренувальних зборів група із 17 спортсменів-скелелазів віком від 12 до 16 років пройшла наступні обтяження:

- аналіз складу тіла на портативному аналізаторі Tanita BC-601;
- за допомогою монітору серцевого ритму Polar rs800cx визначали ЧСС спок., швидкість відновлення та рівень тренуваності;
- силові показники кисті за допомогою кистьового динамометру.

Впродовж навчально-тренувальних зборів спортсмени виконували спеціальні навантаження статодинамічного характеру, які склалися з анаеробно-аеробної ациклічної роботи ситуаційно-перемінного характеру. Першого дня було проведено анкетування з метою збору інформації відносно віку, стажу занять та обсягу тижневого навантаження, після чого було отримано дані про морфофункціональні та силові показники. Насамперед, вікова спрямованість зміни показників складається у зменшенні вмісту жиру в організмі, зростанні абсо-

лютних та відносних регіональних силових спроможностей, які відіграють значну роль у забезпеченні спеціальної працездатності скелелазів. Після дня відпочинку шість кращих (за результатами педагогічних тестів) спортсменів пройшли додаткові тестування з монітором серцевого ритму для визначення рівня тренуваності.

За результатами аналізу виявлено, що у більш тренуваних осіб брадикардія була чітко виражена. Загальні показники ЧСС спокою знаходяться в межах 52–60 уд/хв⁻¹. Максимальні значення ЧСС під час виконання спеціального тесту сягають 157–165 уд/хв⁻¹, а швидкість відновлення ЧСС становить 30–60 с.

Порівнюючи показники тестування юних спортсменів із стажем занять 3–5 років та дорослих спортсменів високого класу, можна відзначити [1, 2]:

- брадикардію у межах 45–60 уд/хв⁻¹;
- високі силові(відносні) спроможності кисті (0,73–1,00 ум. од.);
- тенденцію до зниження жирової тканини до 5%;
- тенденцію до зменшення часу відновлення ЧСС.

Отже, скелелазіння як статодинамічне фізичне навантаження анаеробно-аеробного характеру у підлітків 12–16 років має суттєвий вплив на: морфофункціональні показники: зниження жирової тканини, збільшення м'язової маси та підвищення силових спроможностей м'язів; серцево-судинну систему — викликає брадикардію; стимуляцію міжм'язової координації.

За результатами обстежень юних спортсменів-скелелазів та аналізом літератури з питань адаптації скелелазів можна робити висновок про високий вплив занять скелелазінням на тілобудову організму та функції.

Література

1. Векла П.П. Особенности функциональных и морфологических изменений при занятиях скалолазанием / П.П. Векла, Ю.В. Дзюбак, И.И. Земцова // «Современные проблемы теории и практики физической культуры» — сб. материалов XVI Междунар. студ. науч. конф. Гос. ун-та физ. восп. и спорта Республики Молдова. — Кишинев: ГУФВСУ, 2012 — С. 347–352.
2. Векла П.П. Адаптационные изменения организма спортсменов скалолазов высокой квалификации / П.П. Векла, Ю.В. Дзюбак, И.И. Земцова // Олимпийский спорт, физическая культура, здоровье нации в современных условиях: сб. материалов XXX Междунар. науч.-практ. конф., посвящ. XXX Олимпийским Играм в Лондоне. — Луганск, 2012 — С. 114–118.

3. Morrison A. B. Physiological responses to rock climbing in young climbers // A. B. Morrison. — Brit. j. Sports Med. — 2007. — Issue 12. — P. 852–861.
4. Watts P. B. Anthropometry of young competitive sport rock climbers / P. B. Watts // — Brit. j. Sports Med. — 2003. — Issue 5. — P. 420–424.
5. <http://www.ifsc-climbing.org/item580>

ПОНЯТТЯ «АДАПТИВНА ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА» В НАУКОВІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Крат А.В.

*5 курс, група 51МФР, спеціальність «Спеціальна освіта»,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»
Науковий керівник: Волошко Л.Б., к. пед. н., доцент,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»*

Стан здоров'я населення є інтегральним індикатором загально-соціального стану країни, відображенням рівня та характеру її розвитку, вагомим фактором формування демографічного, культурного й економічного потенціалу. На сьогодні у світі нараховується понад 450 мільйонів осіб, які мають обмежені фізичні та інтелектуальні можливості. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я щорічно ушкодження отримують 20 мільйонів людей, з них приблизно 12 мільйонів — внаслідок аварій.

Гостро у наш час постає питання дослідження фізичних, соціальних і психологічних аспектів проблеми людей з обмеженими можливостями, і дієвим засобом допомоги такій категорії населення є адаптивна фізична культура, як важливий засіб зміцнення здоров'я.

У науковій літературі знаходимо наступне визначення: «Адаптивне фізичне виховання (АФВ) — це наука, що вивчає різні аспекти фізичного виховання людей, які втратили на тривалий час або назавжди будь-які функціональні можливості, в тому числі рухові» [3, с. 48].

Відомий теоретик Євсеев С.П. зазначає, що «адаптивне фізичне виховання (АФВ) — новий напрям у вітчизняній системі освіти і науки, що вивчає аспекти фізичного виховання людей, що мають у результаті захворювань або травм різні стійкі порушення життєво важливих функцій організму і пов'язаних з ними обмежень фізичних можливостей. Основна мета адаптивного фізичного виховання — формування і розвиток рухової активності, фізичних і психологічних здібностей, що забезпечують пристосування особи до свого

стану здоров'я, навколишнього середовища, суспільства і різних видів діяльності [2, с. 14].

Українська дослідниця Л.С. Гацоева наголошує, що «адаптивна фізична культура (АФК) в цілому і всі її складові за допомогою раціонально організованої рухової активності, використовуючи збережені функції у дитини, резерви здоров'я, природні ресурси і духовні сили дозволяє максимально реалізувати можливості організму і особистості для повноцінного життя, самореалізації і творчості» [1, с. 213]. Авторка також виокремлює функції адаптивної фізичної культури: 1) соціальна функція; 2) інтеграційна функція; 3) комунікативна функція; 4) учбово-пізнавальна функція; 5) розвиваюча функція; 6) виховна функція; 7) корекційна функція. У роботі з дітьми з особливими освітніми потребами, що мають стійкі порушення у розвитку, корекційна функція виявляється у всіх напрямках адаптивної фізичної культури.

Отже, адаптивну фізичну культуру слід розглядати як особливий рід фізичного виховання людей, що мають у результаті захворювань або травм різні стійкі порушення життєво важливих функцій організму і пов'язаних з ними обмежень фізичних можливостей.

Література

1. Гацоева Л. С. Теоретичний аналіз проблем адаптивного фізичного виховання. // Фізичне виховання та спорт. — Житомир, 2014. — 227 с.
2. Евсеев С.П. Теория и организация адаптивной физической культуры: учебное пособие. — М.: Советский спорт. — 2002. — 204 с.
3. Круцевич Т., Чудна Р. Понятійно-категоріальний апарат адаптивного фізичного виховання. // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. — 2005. — №2–3. — С. 48–51.

ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ ПРИ ЦУКРОВОМУ ДІАБЕТІ 1-ОГО ТИПУ

Кривошеєнко Ю.Д.

*1 курс, спеціальність «Інженерія програмного забезпечення»,
Національний університет «Кієво-Могилянська Академія»
Науковий керівник: Козубей П.С., к. пед. н., доцент,
Національний університет «Кієво-Могилянська Академія»*

Сьогодні все більш розповсюдженою хворобою стає цукровий діабет. В комплекс сучасної терапії цього захворювання входять фізичні навантаження, тож тема нашої роботи є досить актуальною. Її мета — дослідити вплив фізичних навантажень на людину,

яка має цукровий діабет 1-ого типу, та визначити доцільність занять фізичними вправами.

Фізичні навантаження були додані до комплексу лікування цукрового діабету, так як вони підвищують чутливість тканин до інсуліну, посилюючи його дію, позитивно впливають на ліпідний обмін, покращують діяльність кардіо-судинної системи, сприяють зниженню маси тіла при ожирінні.

Спеціалісти вважають, що хворий на цукровий діабет може займатися багатьма видами фізичної культури, проте протипоказаними є такі види, що вимагають високої напруги та великих витрат енергії її джерела — глюкози. Тож при складанні комплексу фізичних вправ беруться до уваги індивідуальні особливості хворого та середня оцінка інтенсивності фізичних навантажень.

Однією з проблем, що ускладнює процес фізичних навантажень у діабетиків 1 типу, є часте виникнення гіпоглікемії протягом або через декілька годин після виконання вправ. Гіпоглікемія може бути пов'язана з надмірним введенням інсуліну до виконання вправ або підвищеною чутливістю до інсуліну.

Незважаючи на ризик гіпоглікемії, постійна помірна фізична активність рекомендована діабетикам 1 типу, оскільки збільшується поглинання глюкози в скелетних м'язах та змінюються фізіологічні механізми контррегуляції глюкози. Згідно з думкою американського лікаря Хоффмана Р.П із адекватною дозою інсуліну та індивідуальною дієтою, пацієнти з цукровим діабетом 1 типу можуть користуватися всіма фізичними та психосоціальними перевагами, отриманими від фізичних вправ. Визначивши тип, інтенсивність та тривалість активності, рекомендується зменшити дозування інсуліну на 25–75% і забезпечити достатню вуглеводну заміну. Проте, гіпоглікемія може спостерігатися навіть при прийнятті цих запобіжних заходів, тому рекомендується рівень глюкози в крові вимірювати при перших симптомах гіпоглікемії (слабкість, тремор, сонливість, запаморочення, голод, плутанина).

Існують корисні для здоров'я хворого на цукровий діабет вправи, які спрямовані на якнайшвидшу нормалізацію рівня глюкози в крові при контрольованому та обдуманому їх виконанню. Вони можуть бути загальнозміцнюючі, спрямованими в основному на профілактику ускладнень, і спеціальними — вже для їх лікування. Окремо виділяється дихальна гімнастика, щоденна ранкова гімнастика для діабетиків. Зарядку рекомендовано виконувати людям із схильністю на гіперглікемією щодня. У комплекс вправ, виконуваних

як ранкова зарядка, також входять: повороти голови в різні боки; обертання плечима; махи руками вперед, назад і в сторони; нахили тулуба в різні боки; махи прямими ногами. Така гімнастика дозволяє поліпшити кровообіг у всьому організмі, стимулювати вироблення інсуліну, полегшити доставку кисню до тканин. Кожна вправа має чергуватися з прийомом дихальної гімнастики.

Таким чином, можна зробити висновок, що при цукровому діабеті 1-ого типу виконання фізичних вправ має бути контрольованим. Небезпечність неконтрольованих фізичних навантажень полягає в різкій зміні рівня глюкози в крові. Та помірні навантаження є достатньо ефективними у зниженні рівня цукру в крові й лікуванні та профілактиці багатьох ускладнень цієї хвороби. Загальна, дихальна, щоденна ранкова гімнастика дозволяють поліпшити кровообіг у всьому організмі, стимулювати вироблення інсуліну, полегшити доставку кисню до тканин, зменшувати ризик розвитку деяких ускладнень. Тож діабетикам слід займатися регулярними помірними та головне контрольованими фізичними навантаженнями задля підтримання здоров'я свого тіла і його тонуся.

РУХОВА АКТИВНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ І ЧИННИК ЗМІЦНЕННЯ ЗДОРОВ'Я ШКОЛЯРІВ

Курило Є.В.

*5 курс, спеціальність «Спеціальна освіта»,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»
Науковий керівник: Волошко Л.Б., к. пед. н., доцент,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»*

Фізкультурно-оздоровчі заходи з метою підвищення рухової активності школярів в умовах школи є обов'язковим компонентом оптимальної побудови навчального процесу. Рухова активність виконує функцію своєрідного регулятора росту і розвитку молодого організму, є необхідною умовою для становлення і удосконалення людини як біологічної істоти і соціального суб'єкта.

Рухову активність науковці розглядають як найбільш доступний і ефективний засіб профілактики захворювань серцево-судинної системи, хребта, обмінних процесів та інших медичних проблем, що мають місце в шкільному віці [1]. Система фізичного виховання повинна сприяти вирішенню основних оздоровчих завдань у

шкільному віці: зміцнення серцево-судинної і дихальної систем (аеробна робота); укріплення м'язової системи, розвиток гнучкості (силовий обсяг роботи); зміцнення кісткової системи, раціональної постави. Сучасна система фізичного виховання володіє великим арсеналом засобів рухової активності, який постійно поповнюється.

Збільшення популярності спорту і різних форм рухової активності постійно розширює види змагального спорту, оздоровчих і рекреаційних видів рухової активності. Разом із різноманітними видами побутової рухової діяльності вони становлять необхідний фундамент для формування оптимальних програм рухової активності для осіб різного віку, статі, стану здоров'я, рівня підготовленості, інтересів. Існують прості та ефективні засоби рухової активності, такі, як біг, ходьба, оздоровча йога, багато рухових ігор тощо.

За узагальненими даними діти можуть досягти суттєвих переваг для здоров'я під час виконання рухової активності помірної і високої інтенсивності 60 хвилин і більше кожного дня [1]. Роль рухової активності в стимуляції формування щільності кісткової маси в дитячому і підлітковому віці як засіб попередження остеопорозу в подальшому житті концептуально очевидна. Сьогодні у значної кількості дітей має місце остеопороз, що є наслідком малорухливого способу життя і відсутності силових навантажень. У фізично активних осіб мінеральна щільність кісткової тканини зазвичай на 10–15% вища порівняно з тими, хто веде малорухливий спосіб життя.

При організації рухової активності необхідно враховувати особливості емоційної сфери дітей, їм необхідно відпочивати, відновлюватися після важкого шкільного режиму, додаткової самостійної роботи, стресів та інших індикаторів. Тому крім монотонної, важкої роботи їм потрібне психологічне розвантаження (відпочинок) за рахунок оптимізації змісту уроків фізкультури у плані великої емоційності, різноманіття. Самим ефективним і універсальним способом є ігри (рухливі, рекреаційно-спортивні). Найкращим же, на нашу думку, мотиватором рухової активності школярів є її ігрова форма, оскільки у грі присутні змагальні елементи, що покращують емоційний стан і дозволяють залучити максимальну кількість учнів до неї.

Оскільки діти ростуть, змінюються їхні інтереси, мотиваційні пріоритети, отже, моделі рухової активності (структурні компоненти, форми) повинні бути адаптовані до конкретного віку дітей. Вважаємо, що у подальшому доцільно розглянути особливості застосування оздоровчої ходьби в системі фізкультурно-оздоровчої роботи з учнями молодших класів.

Література

1. Вовченко І. І. Програмування занять з оздоровчої ходьби для дітей молодшого шкільного віку з різним рівнем фізичного стану: автореф. дис... канд. наук з фіз. виховання і спорту: 24.00.02 / І.І. Вовченко; Нац. ун-т фіз. виховання і спорту України. — К., 2003. — 16 с.

**ІПОТЕРАПІЯ В АДАПТИВНОМУ ФІЗИЧНОМУ
ВИХОВАННІ ДІТЕЙ З ДЦП**

Куценко А.В.

4 курс, група ФР-41, спеціальність «Фізична реабілітація»,

Інститут соціальних технологій

Університету «Україна»,

к.тел. (066) 719 62 81

Науковий керівник: Адирхаєв С.Г., д. пед. н, професор,

Інститут соціальних технологій

Університету «Україна»

Іпотерапія — одна з форм адаптивного фізичного виховання, яка використовує дуже незвичний «спортивний снаряд» — живого коня. Перевага лікувально-верхової їзди перед іншими видами лікувальної фізкультури полягає в тому, що при верховій їзді забезпечується одночасне включення в роботу практично всіх груп м'язів. І відбувається це на рефлекторному рівні, оскільки сидючи на коні, рухаючись разом з ним і на ньому, пацієнт протягом усього заняття інстинктивно прагне зберегти рівновагу, аби не впасти з коня. Тим самим він спонукає до активної роботи як здорові, так і уражені хворобою м'язи свого тіла.

Іпотерапія впливає на організм людини через два потужних фактори: психогенний і біомеханічний. Співвідношення питомої ваги цих механізмів у кожному окремому випадку залежить від захворювання і завдань, які вирішуються за допомогою іпотерапії: так при лікуванні ДЦП, неврозів, розумової відсталості основним впливаючим чинником є психогенний, а при лікуванні постінфарктних хворих, хворих з порушеннями постави, сколіозом, остеохондрозом хребта, простатитом тощо провідним чинником дії є біомеханічний, хоча в кожному з цих випадках не слід недооцінювати жодного із чинників. Необхідно підкреслити, що психогенний фактор по-різному розкривається у конкретних нозологіях. Наприклад, якщо при неврозах лікувальний ефект несе відчуття

перемоги, свободи, розкутості, то при ДЦП провідне значення має страх (боязнь не втриматися на коні), що змушує хворого напружувати всі зусилля, концентрувати увагу, коригувати рівновагу руху і тим самим мимоволі пригнічувати патологічні осередки збудження центрів моторики.

Вплив біомеханічного фактору обумовлено моментами: вплив коливань, які виникають і йдуть від спини коня, що рухається, у трьох взаємоперпендикулярних площинах. Ці коливання мають середню амплітуду і нав'язуються хворому, будучи різними при різних аллюрах. Ці ритмічні коливання викликають по чергово напругу і відносно розслаблення м'язів тулуба, що обумовлює утримання тіла хворого на коні під час його руху.

Біомеханічний фактор сприяє створенню у хворих нових рефлексів, розвитку рівноваги, координації рухів. Розвиток рівноваги супроводжується розвитком симетрій, а саме симетричного розвитку м'язів тулуба, кінцівок, суглобово-зв'язкового апарату, тобто всього ОРА, а також симетричних внутрішніх органів.

При проведенні дослідження було звернено увагу на комплекс факторів, що одночасно впливають на організм:

- механічного — в позі вершника розтягуються спастичні м'язи стегна; окрім цього м'язи коня побудовані таким чином, що коли людина їде верхи, вектор їх коливань скерований у різні боки; ритмічного — ритмічний плавний крок коня;

- температурний — їдучи верхи людина отримує тепловий масаж м'язів стегна і кульшових суглобів в умовах дещо підвищеної температури; специфічна зміна центру ваги тіла, бо при цьому (для збереження рівноваги) автоматично працює вся мускулатура, в тому числі й уражені м'язи

Враховуючи ці фактори було нами розроблено комплексну програму фізичної реабілітації дітей з наслідками ДЦП, яка дозволила досягти зменшення спастичного синдрому, покращення статико-локомоторної функції за рахунок врегулювання м'язового тону. Найкращий результат отримано при гіперкінетичній формі, де спостерігалось зменшення обсягу і амплітуди мимовільних рухів за рахунок максимальної мобілізації волі. Все це сприятливо впливає на дитину в цілому, виробляючи інтерес до іпотерапії, при якій дитина активно взаємодіє з конем.

РЕАБІЛІТАЦІЙНА ПРОГРАМА ПРИ ТРАВМАТИЧНІЙ ХВОРОБІ

Кушнір О.А.

*IV курс, група ФР 41, спеціальність «Здоров'я людини»,
Інститут соціальних технологій Університету «Україна»,
к.тел. 0661318203*

*Науковий керівник: Любенко В.О., к. пед. н., доцент,
Інститут соціальних технологій Університету «Україна»*

Рани — це порушення цілісності шкіри, слизових оболонок та інших тканин. Вони характеризуються боєм, кровотечею, зиянням країв і розладом функцій. За ступенем і характером ушкодження тканин розрізняють: поверхневі і глибокі, проникаючі, сліпі та наскрізні; колоті, різані, рубані, забиті, рвані, розмічені, кусані, отруйні, вогнепальні і мішані рани. Всі рани, за винятком операційної, інфіковані. Особливо небезпечні рани, отримані при стихійних лихах і військових діях: вони обширні, супроводжуються занесенням землі, різних уламків (скла, каміння, снарядів) тощо, поєднуються із численними переломами кісток, опіками. Комбіновані та тяжкі травми призводять до травматичного шоку, ускладнюються іноді газовою гангrenoю і правцем.

У лікарняний період реабілітації застосовують ЛФК, лікувальний масаж, фізіотерапію, механотерапію, праце терапію.

Призначаються загальнорозвиваючі і дихальні вправи, а з 2—4-го дня — спеціальні. Застосовуються вправи для дистальних сегментів ушкодженої кінцівки, симетрично розташованих м'язів, ідеомоторні вправи. Під час виконання рухів необхідно виключити можливість травмування рани пов'язкою, яка загальмує процес загоєння. Рекомендують 2—3-секундні ізометричні напруження м'язів, поступово збільшуючи їх тривалість у кінці періоду до 5—7 с Одночасно включаються вправи для уражених сегментів. ЛФК застосовують у формі ранкової гігієнічної та лікувальної гімнастики, самостійних занять по декілька разів на день. Інтенсивність вправ мала, а наприкінці періоду — помірна. Тривалість лікувальної гімнастики 5—12 хв.

Лікувальний масажпризначають з 2—3-го дня для сприяння ліквідації набряку, посилення крово- і лімфообігу, місцевого обміну речовин, стимуляції процесів регенерації. Застосовують сегментарно-рефлекторний масаж відповідних паравертебральних зон, масаж здорової кінцівки чи симетрично розташованих сегментів і відсмоктуючий масаж.

Фізіотерапію при ранах застосовують раніше за всі інші засоби фізичної реабілітації для запобігання і боротьби з інфекцією, зменшення болю, протизапальної і дегідратуючої дії на поверхню рани, розсмоктування крововиливу. Після хірургічної обробки рани використовують УФО, діадинамотерапію, УВЧ-терапію, електрофорез новокаїну і антибіотиків на ушкоджену ділянку. У подальшому для прискорення відторгнення відмерлих тканин, стимуляції регенерації, розпушення фіброзної сполучної тканини використовують солюкс, індуктотермію, мікрохвильову терапію.

Механотерапію застосовують після загоєння ран у випадках контрактур, рубцевих зрощень і пов'язаною з ними тугорухливістю у суглобах. Використовують рухи на апаратах маятникового типу. Механотерапію призначають після теплових процедур, гідро- і електролізу, під час або після лікувальної гімнастики, масажу.

Працетерапію застосовують з метою підтримки функції суглобів, координації рухів, збереження трудових навичок, підняття психоемоційного тону хворого. Пропонують скручувати бинти, згортати серветки, ліпити з пластиліну, в'язати, виготовляти конверти тощо. Після утворення рубця призначають роботу на горизонтальному і вертикальному побутовому стенді, друкарській машинці, ткацькому станку, палітурні і швейні роботи.

Література

1. Мухін В.М. Фізична реабілітація. — К.: Олімпійська література, 2000. — 424 с.

ВІТАМІНИ ЯК ОBOB'ЯЗKОВИЙ КОМПОНЕНТ ЗБАЛАНСОВАНОГО ХАРЧУВАННЯ СПОРТСМЕНІВ

Лебедєв В.А.

*1 курс магістратури, група 51ФРмагз,
спеціальність «Спеціальна освіта»,*

*Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»,
к.тел. (095) 472-26-43*

*Науковий керівник: Волошко Л.Б., к. пед. н., доцент,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»*

Мета даного дослідження — теоретичний аналіз і узагальнення даних наукової літератури на дану тему, привернути увагу, як фахівців, так і самих спортсменів до проблеми вітамінної недостатності,

яку потрібно і можна ліквідувати, а також застерегти від цілого ряду помилок, в тому числі необґрунтованого застосування окремих вітамінів у високих дозах.

Роль харчування в підготовці висококваліфікованих спортсменів важко переоцінити. Рівень рекордів сучасного спорту вимагає і відповідної підготовки спортсменів. Одним з найважливіших компонентів забезпечення високого рівня функціонального стану спортсменів є раціональне збалансоване харчування. Організм людини не може синтезувати вітаміни (за винятком вітамінів РР і D) і повинен щодня отримувати їх з їжею. Вітаміни є речовинами, абсолютно необхідними для нормального функціонування організму людини. Адекватне надходження вітамінів необхідно організму для опору навантаженням будь-якої природи (фізичних, хімічних, біологічних, психоемоційним). При недостатньому надходженні вітамінів з їжею адаптаційний потенціал знижується, що не дозволяє реалізувати генетично детерміновані властивості організму людини до підтримки здоров'я і досягнення високих спортивних результатів. Разом з тим неадекватна забезпеченість організму вітамінами є фактором, що піддається контролю і зміні [1].

Організм людини отримує вітаміни природним чином з харчових продуктів. Існує хибна думка, що вітамінами багаті овочі і фрукти, тому влітку організм набирається вітамінів, а до весни їх запаси виснажуються. Насправді це не так. «Запасуються» в організмі, тобто тривалий час циркулюють і використовуються тільки чотири жиророзчинних вітаміну — А, D, Е і К. Всі інші вітаміни не накопичуються і досить швидко виводяться з організму. Організм потребує щоденного надходження вітамінів для підтримки їх кількості на необхідному рівні. Необхідність додаткового прийому вітамінів (окрім їх вмісту в їжі) зовсім не означає, що їх підвищений прийом веде до поліпшення спортивних результатів. Навпаки, передозування вітамінних препаратів може приводити до дуже тяжких наслідків для організму [2].

Отримати необхідну кількість вітамінів з традиційною їжею не завжди можливо. Навіть при максимальному розмаїтті свого раціону задовольнити потребу організму у вітамінах виявляється скрутним. Розрахунки показують, що ідеально побудований раціон дорослих, розрахований на 2500 кКал в день, дефіцитний по більшості вітамінів, принаймні, на 20%. Головним чином це пояснюється тим, що сучасній людині, на відміну від його предків, потрібно істотно менший об'єм їжі. Пов'язано це з тим, що потреба

у вітамінах у людини залишилися незмінною, а енергетичні витрати знизилися майже в два рази. Остання обставина набуває особливого значення для спортсменів тих видів спорту, в яких маса тіла є кваліфікаційним ознакою і можуть бути встановлені обмеження маси тіла (гімнасти, фігуристи та ін.) [1].

Світова практика показує, що заповнити недостатнє надходження вітамінів з їжею можна за рахунок збагачення раціону цими незамінними харчовими речовинами шляхом введення в його склад збагачених вітамінами харчових продуктів (тобто продуктів з доданими до них в процесі виробництва вітамінами) і / або полівітамінних комплексів.

Література

1. Бойко Д.Н., Бойко Н.Г. и др. Общие основы физической реабилитации и спортивной медицины с элементами фармакологической и нутритивной под-держки спортсменов. // Учебное пособие ВГУЗУ «УМСА». — 2017. — С. 54–58.
2. Комарова Т.К., Волков С.Н. и др. Патология системы пищеварения у спортсменов // Лечебная физкультура и спортивная медицина. — 2013. — №4. — С. 11–16.

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАСОБІВ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ПРИ ГРИЖІ МІЖХРЕБЦЕВОГО ДИСКА

Левченко К.А.

*II курс, група ФР-21, спеціальність «Фізична терапія»,
Інститут соціальних технологій Університету «Україна»,
к.тел. (050)-962-16-37*

*Науковий керівник: Колядич О.І., старший викладач,
Інститут соціальних технологій Університету «Україна»*

Через великі фізичні навантаження у спортсменів підвищений ризик розвитку грижі міжхребцевого диска. Міжхребцевий диск — це плоска, кругла прокладка між двома хребцями. Головними функціями дисків є амортизація ударних навантажень при рухах і з'єднання тіл хребців один з одним. Дегенеративні зміни в міжхребцевих дисках обумовлені зниженням рівня води в пульпозному ядрі, а також процесами мікротравматизації фіброзного кільця. Мікророзриви фіброзного кільця утворюються в результаті значного підвищення тиску усередині диска. Таке підвищення тиску може відбуватися, при стрибках, підйомах тягарів, а також сильних поворотах

і нахилах тіла. Природно, що у спортсменів міжхребцеві диски відчують більш високі навантаження, що призводить до більш швидкого формування в них дегенеративних змін.

Грижа міжхребцевого диска утворюється при різкому підвищенні внутрішньодискового тиску. У результаті відбувається розрив волокон фіброзного кільця і частина пульпозного ядра виходить за межі диска. Якщо виникає розрив півкола фіброзного кільця, зверненого у бік хребетного каналу, то опукле речовина пульпозного ядра може призвести до здавлення спинного мозку або нервового корінця. При цьому хімічні речовини, які містяться в пульпозного ядрі, призводять до подразнення і запаленню спинного мозку, що посилює клінічні прояви, пов'язані з його компресією.

Найчастіше грижа диска утворюється в поперековій області. Це пов'язано з тим, що в міжхребцевих дисках поперекової області більш високий тиск у порівнянні з дисками грудного і шийного відділів хребта. При утворенні великий грижі, коли практично всі пульпозне ядро виходить за межі свого простору і розташоване в хребетному каналі, може розвинути́ся компресія багатьох нервових корінців, що утворюють кінський хвіст спинного мозку. Такий стан супроводжується болем і онімінням обох ніг, а також порушенням сечовипускання і дефекації. Таке ускладнення грижі диска називається синдромом кінського хвоста і служить показанням до термінової нейрохірургічної операції.

При лікуванні болів у спині у спортсменів найчастіше проводиться фізична реабілітація, яка включає фізіотерапію, масаж, лікувальну фізкультуру; може бути рекомендовано носіння корсетного пояса в гострий періоду захворювання. Індивідуально підібраний комплекс фізичних вправ займає важливе місце в реабілітаційній програмі спортсмена. Добре розвинений м'язовий корсет дозволяє зменшити навантаження на хребет, знизити ризик подальших травм спини. Дуже корисні для зміцнення м'язів спини заняття плаванням і аеробікою.

У післяопераційний період у зв'язку з вимушеною гіпокінезією і гострим больовим синдромом, а також з неврологічними проявами захворювання, у 98% хворих виражена атрофія м'язів нижніх кінцівок і у 83% — ослаблення м'язів спини. Після операції больовий синдром у більшості випадків зникає, однак паретичні м'язи не в змозі впоратися з покладеним на них навантаженням.

Призначають прості фізичні вправи для м'язів тулуба, з невеликою амплітудою руху, які хворий виконує з полегшеного положен-

ня: лежачи на спині, боці і животі. При активних рухах не рекомендується відривати стопи від площини постелі.

Тракція хребта по його осі супроводжується деяким збільшенням міжхребцевого проміжку. У зв'язку з цим в післяопераційний період вправи, що скручують хребет, не рекомендуються. Активні (ізотонічні) вправи, спрямовані на збільшення рухливості в поперековому відділі, можуть стати умовою для розвитку компресійного або судинного спинального синдрому, тому їх варто застосовувати у віддаленому післяопераційному періоді.

КОМПЛЕКСНЕ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАСОБІВ У СИСТЕМІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Левченко К.А.

*III курс, група ФР-31, спеціальність «Фізична реабілітація»,
Інститут соціальних технологій Університету «Україна»,
к.тел. (099)-614-27-04*

*Науковий керівник: Колядич О.І., старший викладач,
Інститут соціальних технологій Університету «Україна»*

Для національної системи фізичного виховання характерний цілий комплекс засобів. При цьому основним засобом вирішення завдань фізичного виховання є фізичні вправи. Допоміжними засобами є оздоровчі сили природи та гігієнічні фактори.

Що ж обумовлює пріоритетне використання фізичних вправ в процесі фізичного виховання над іншими засобами? По-перше, це те, що фізичні вправи на відміну від інших рухових дій, виконуються відповідно до закономірностей фізичного виховання. По-друге, фізичні вправи виражають думки й емоції людини, її активність, ставлення до навколишнього середовища та ін. По-третє, фізичні вправи є одним із способів передачі суспільно-історичного досвіду в цілому і в галузі фізичного виховання зокрема. По-четверте, фізичні вправи впливають не тільки на морфо-функціональний стан організму, але і на психічний стан особи. По-п'яте, фізичні вправи є предметом навчання у фізичному вихованні з метою використання у процесі самовдосконалення. Фізичні вправи спрямовані на себе, тоді як інші рухові дії спрямовані на предмет виробничої діяльності. По-шосте, фізичні вправи задовольняють природну потребу людини в руховій діяльності. Тільки комплексна система

фізичних вправ забезпечує можливість для розвитку всіх органів і систем організму людини в оптимальному співвідношенні.

У фізичному вихованні велике значення надається використанню сприятливого впливу на фізичний розвиток, здоров'я і працездатність людини природних факторів зовнішнього середовища: сонячної енергії, повітря, водного середовища та землі. Використання природних сил у процесі фізичного виховання здійснюється за двома напрямками: організація занять фізичними вправами безпосередньо в умовах природного середовища, завдяки чому вплив його факторів тісно поєднується з впливом фізичних вправ, так чи інакше змінює його ефект та організація спеціальних процедур загартовуючого і оздоровчо-відновного характеру. Однією з головних вимог до використання природних сил є системне і комплексне застосування їх у поєднанні з фізичними вправами. Для того, щоб визначити раціональну дозу впливу природних факторів на організм, необхідно враховувати такі особливості: вік, стать, фізичну підготовленість та інше. Це дасть можливість, по-перше, реалізувати перенос ефекту загартовування у трудову і навчальну діяльність; по-друге, застосовувати більш високі навантаження і підвищувати працездатність; по-третє, на більш високому рівні проявити вольові якості.

Ефективність фізичних вправ буде найвищою лише за умови дотримання необхідних гігієнічних норм. Гігієнічні фактори являють собою широкий спектр різноманітних засобів, які умовно можна поділити на дві групи: засоби, що забезпечують життєдіяльність людини поза процесом фізичного виховання, тобто все те, що забезпечує передумови для повноцінних занять фізичними вправами, та засоби, що безпосередньо входять у процес фізичного виховання. Будучи неспецифічними засобами, гігієнічні фактори набувають великого значення для повноцінного вирішення завдань фізичного виховання. Як би добре не був організований педагогічний процес, він ніколи не дасть бажаного ефекту при порушенні, наприклад, режиму харчування та сну або якщо заняття будуть проводитися в антисанітарних умовах.

Найвищої ефективності фізичного виховання можна досягнути за умови комплексного використання засобів, тобто рухова активність повинна здійснюватись здебільшого за сприятливих умов і при незаперечному дотриманні правил особистої гігієни.

ЛІКУВАЛЬНА ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ПРИ ІНСУЛЬТІ

Липка Б.В.

*4 курс, група ФР-41, спеціальність «Фізична реабілітація»,
Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
к.тел. (066)-719 62 81*

*Науковий керівник: Адирхасва Л.В., к. пед. н, доцент,
Інститут соціальних технологій Університету «Україна»*

Досить поширеним захворюванням серед людей літнього віку є інсульт.

Інсульт — друга за частотою причина смерті людей у всьому світі і основна причина довготривалої непрацездатності. Існує два види інсульту: ішемічний інсульт та геморагічний інсульт. Ішемічний інсульт — це закупорка артерій, які постачають мозок киснем. Геморагічний інсульт — це крововилив у мозок. Ішемічний інсульт зустрічається набагато частіше, і складає близько 80% всіх інсультів, геморагічний, відповідно, 20%. Наслідки інсульту руйнівні: порушується кровообіг, ділянка мозку, що перестала постачатися, відмирає і вже не може виконувати своїх функцій, а це призводить до порушень мовлення, свідомості, координації рухів, зору, чутливості, паралічів.

Реабілітація хворого після перенесеного інсульту досить складна і довготривала. Вона включає в себе як медикаментозні засоби, так і заняття лікувальною фізичною культурою. Лікувальна фізична культура є досить важливою для відновлення опорно — рухових функцій хворого. Більшість хворих дотримуються думки, що це захворювання лікується лише за допомогою медикаментозних засобів і тому не вважають за потрібне займатися фізичними вправами. І як наслідок, рухові функції організму не відновлюються.

Протягом багатьох років вчені досліджували вплив лікувальної фізичної культури на організм хворого під час реабілітації після перенесеного інсульту. Вони довели, що лише за допомогою комплексного курсу реабілітації можливе часткове або повне повернення хворого до активного життя. Цей курс складається з лікувальної фізичної культури і медикаментозних засобів.

Нами доведено, що найбільш ефективним засобом реабілітації хворого після інсульту є лікувальна фізична культура, оскільки вона сприяє:

- підвищенню загального тонусу організму;
- попередженню вкорочення м'язів і збереження нормальної рухомості в суглобах;

- відновленню об'єму, сили та якості руху;
- боротьбі з підвищеним тонусом, зменшенню ригідності м'язів та синкінезій і боротьбі з контрактурами;
- відновленню правильної спорідненої діяльності ослаблених і здорових м'язів;
- розвитку життєво необхідних навиків;
- боротьбі з деформацією кінцівок і хребта.

Лікувальна фізична культура найбільше ефективна при інсультах, які розвинулись недавно. Однак і при хронічному протіканні захворювання вона приносить суттєву користь. Повнота і швидкість відновлення залежить від давності ураження, характеру процесу, локалізації ураження, стану мозкового кровообігу, активності хворого і ефективності комплексу відновлюючого лікування.

Лікувальна фізична культура при інсульті відіграє досить важливу роль. Після виконання фізичних вправ самопочуття у хворих значно покращується, в певній мірі нормалізується артеріальний тиск. Лікувальна фізична культура сприяє відновленню рухової активності, що дає можливість хворому до самообслуговування, відчувати себе повноцінним.

ОСОБЛИВОСТІ ЛФК ПРИ ОСТЕОХОНДРОЗІ ХРЕБТА

Липка Б.В.

*IV курс, група ФР-41, спеціальність «Фізична реабілітація»,
Інститут соціальних технологій Університету «Україна»,
к.тел. (066)-719-62-81*

*Науковий керівник: Колядич О.І., старший викладач,
Інститут соціальних технологій Університету «Україна»*

Остеохондроз — захворювання, при якому відбувається дегенерація міжхребцевих дисків. Однією з причин дегенерації дисків є їх недостатнє харчування, яке, у свою чергу, є наслідком слабкої фізичної активності людини.

Людина, в результаті переходу на прямоходіння, змушена майже все навантаження ваги тіла перекласти на міжхребцеві диски. У результаті під час стояння, ходьби, бігу, стрибків, а також сидіння міжхребцеві диски випробовують постійні статичні і динамічні навантаження.

Дуже велике значення у виникненні остеохондрозу та його загострень має гіподинамія — малорухливість, що веде до значного

зменшення м'язової маси, різко послаблюється м'язовий корсет, який у нормі повинен приймати на себе більшу частину динамічних і статичних навантажень. При цьому тривале сидіння або стояння, особливо в незручних позах, з перекосом і поворотом, обов'язково веде до погіршення кровообігу (трофіки, обміну речовин), який в елементах хребта, особливо в міжхребцевих дисках у 20–30 разів гірший у порівнянні з нормою. Надмірна вага тіла завжди веде до перевантажень хребта, зокрема, міжхребцевих дисків, що неминуче призведе до утворення остеохондрозу або його загострень.

ЛФК при остеохондрозі спрямована на поліпшення кровопостачання м'язів, що підтримують хребет, зміцнення м'язового корсета, посилення доставки поживних речовин до суглобів і м'язів і зменшення набряку. Перші заняття проводяться протягом 10–15 хвилин з чергуванням збільшення та зменшення навантажень на м'язи, повторюючи кожну вправу до шести разів.

Слід використовувати спеціальні методики дихальних вправ, суворо чергуючи моменти вдиху і видиху. Велика ефективність для лікування остеохондрозу відзначена при проведеннях занять у воді. Тривалість фізичних вправ поступово нарощують до 40 хвилин. Припинення періоду гострого болю є сигналом до початку процедури лікувальної фізкультури. Застосування комплексу лікувальної фізкультури не повинно викликати больових відчуттів, допускається в деяких випадках застосування новокаїнової блокади для знеболювання пошкоджених ділянок.

ЛФК є лише частиною великого переліку заходів, які потрібно застосовувати з метою попередження розвитку остеохондрозу хребта, його загострень, ускладнень, а також лікування остеохондрозу. До ЛФК відноситься і міостимуляція — імпульсне скорочення м'язів без рухів. Це дуже цінний метод тренування, що дозволяє тренувати м'язи в будь-яких умовах.

Стрибки і будь-яка форма бігу при остеохондрозі протипоказані. Комплекс вправ підбирається індивідуально з урахуванням локалізації патологічного процесу. Остеохондроз в області шийних хребців припускає відмову від ривкових вправ, різких поворотів і нахилів голови. При поперековому остеохондрозі не допускається використання похилих вправ тулуба, підйому і махів нижніх кінцівок.

ЛФК вважається одним з найбільш важливих методів терапії, що застосовуються при захворюваннях хребта і суглобів. Вона допомагає відновити рухливість, сприяє зміцненню м'язів та підтримання

в тонусі всього тіла. Істотною перевагою ЛФК є її доступність і відсутність матеріальних витрат. Призначає лікувальну фізкультуру лікар, а фахівець з ЛФК визначає методику занять. Тільки лікар може встановити недоцільність виконання деяких вправ при тій чи іншій хворобі і врахувати можливі протипоказання до застосування лікувальної фізкультури. Процедури проводить інструктор, в особливо складних випадках лікар з ЛФК.

Самостійно починати заняття ЛФК не слід, так як це може призвести до погіршення стану, методика занять, призначена лікарем, повинна суворо дотримуватися. Розрізняють загальне тренування — для зміцнення і оздоровлення організму в цілому, і тренування спеціальне — спрямоване на усунення порушених функцій певних систем і органів.

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ЛІКУВАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ПРИ ВЕГЕТОСУДИННІЙ ДИСТОНІЇ

Максимова К.М.

*III курс, група ФР–31, спеціальність «Фізична реабілітація»,
Інститут соціальних технологій Університету «Україна»,
к.тел. (096) 551-74-22*

*Науковий керівник: Колядич О.І., старший викладач,
Інститут соціальних технологій Університету «Україна»*

Нейроциркуляторна дистонія — захворювання, яке характеризується поєднанням декількох клінічних синдромів: кардіологічним (болі в області серця), підвищенням або зниженням артеріального тиску, загальноневротичними проявами, дезадапційним синдромом.

Причинами вегетосудинної дистонії є як внутрішні, так і зовнішні чинники. До внутрішніх факторів відносяться спадково-конституційні особливості — у вигляді функціональної недостатності регулюючих структур мозку і ендокринних залоз. До зовнішніх чинників треба віднести: психотравмуючі фактори, несприятливий екологічний вплив, виробничі шкідливості, перенесену інфекцію, паління, зловживання алкоголем, гіподинамію. Артеріальний тиск може мати тенденцію, як до зниження, так і до підвищення. Артеріальна дистонія за гіпертонічним типом характеризується

мобільністю артеріального тиску, а в ряді випадків — зниженням артеріального тиску. Методика лікувальної фізичної культури включає три періоди: щадний, тонізуючий і тренувальний.

В щадному — періоді займаються з хворими ослабленими з різко вираженим кардіалгічним синдромом, вегетосудинними кризами, порушенням структури дихального циклу. У перші 3–4 дні заняття проводяться в постільному режимі; спокій повинен домінувати над рухом. Рекомендуються статичні і динамічні дихальні вправи, елементарні вправи для дрібних і середніх м'язів і суглобів кінцівок, вправи в розслабленні м'язів. Заняття проводяться індивідуально. Через 3–4 дні використовується також вихідне положення сидячи; вправи стають більш різноманітними і повинні виконуватися плавно, без ривків, ритмічно. Дихання довільне, без затримки. Темп виконання вправ — спочатку повільний, потім, при поліпшенні адаптації організму до навантаження, — середній. Тривалість даного періоду — 7–10 днів.

У тонізуючому періоді заняття проводяться малогруповим методом (до 5 чол.). Вихідні положення — лежачи, сидячи і стоячи. Тривалість занять — 15–20 хв. (3–4 рази на день). Заняття починаються з виконання дихальних вправ статичного і динамічного характеру, які виконуються плавно, з поступовим поглибленням вдиху, з обов'язковим включенням діафрагмального дихання; потім використовуються вправи з невеликим обтяженням (м'ячем, медицинболами, еспандером), а також вправи на гімнастичній лавці і у гімнастичної стінки. Після 10–12 днів в заняття включають дозовану ходьбу з паузами для виконання дихальних вправ і вправ в розслабленні м'язів. При дистонії зі зниженим артеріальним тиском слід використовувати швидко-силові вправи (з опором, обтяженням; прискорення, стрибки, підскоки), а також рухливі ігри та елементи спортивних ігор.

У тренувальному періоді руховий режим розширюється за рахунок збільшення кількості вправ, їх повторень; характер вправ ускладнюється, підвищується темп їх виконання. Активно включаються вправи з предметами, ходьба з прискореннями, присідання, дозований біг, що поєднується з ходьбою і дихальними вправами.

Поряд із заняттями в залі хворим рекомендуються самостійні заняття вдома, прогулянки, дозована ходьба і біг, лікувальне плавання, взимку — ходьба на лижах в прогулянковому темпі, елементи спортивних ігор, туризм, заняття на тренажерах. Прекрасним засобом реабілітації хворих є плавання, вправи у воді і просто купання.

У санаторно-курортних умовах окрім плавання і купання вельми ефективні різні спортивні ігри (настільний теніс, бадмінтон, волейбол, елементи баскетболу та ін.).

СКАНДИНАВСЬКА ХОДЬБА ДЛЯ ЖІНОК ПОХИЛОГО ВІКУ

Маліновська К.В.

*IV курс, група 41 ФР, напрям підготовки «Здоров'я людини»,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»,
к. тел. 0662524858*

*Науковий керівник: Вишар Є.В., старший викладач кафедри фізичної
реабілітації та фізичного виховання,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»*

Скандинавська ходьба — це сучасний вид оздоровчих вправ, який являє собою не що інше як ходьбу з палицями. Сьогодні це один з найпопулярніших видів фітнесу (оздоровчих занять) у Європі. Насамперед це відмінні аеробні вправи, які стимулюють діяльність серцево-судинної та дихальної систем. Крім того, завдяки активному відштовхуванню палицями в роботу залучаються не тільки м'язи нижніх кінцівок, але ще м'язи тулуба і рук. При цьому завдяки додатковій опорі на палиці знижується навантаження на суглоби і хребет. Тому скандинавська ходьба доступна навіть людям не дуже підготовленим у фізичному плані, а так само тим, хто має надлишкову вагу або ослаблені після хвороб. Додайте сюди ще природну техніку рухів і можливість займатися практично в будь-якому місці, і ви отримаєте очевидну відповідь — секретом популярності скандинавської ходьби є: виражений оздоровчий ефект; простота в освоєнні; доступність місць для занять.

Регулярні тренування розвивають координацію рухів і відчуття рівноваги.

Скандинавська ходьба є відмінним видом фізичної активності для жінок похилого віку. Більшість популярних оздоровчих напрямків засновані на використанні фізичних вправ, що пред'являють важко здійснимі для літніх жінок вимоги. Як правило, з віком порушується координація рухів і знижується здатність до прояву більшості фізичних якостей. Саме це є основною причиною, чому більшість літніх жінок, навіть маючи таке бажання, не в змозі почати активно займатися. Скандинавська ходьба дає їм таку мож-

ливість. Всі рухи є природними і не пред'являють високих вимог до рівня фізичної підготовленості, а інтенсивність і тривалість легко регулюється по самопочуттю.

Отже при заняттях скандинавською ходьбою потрібно дотримуватися тих же правил, що і при заняттях іншими видами фізичних вправ. Не слід приймати їжу раніше, ніж за 1,5–2 години до початку занять. Перед початком ходьби потрібно зробити невелику розминку, що складається з динамічних вправ, які допоможуть розігріти суглоби і активізувати кровообіг. А закінчити заняття слід вправами на розтягування передньої і задньої поверхні стегна, а також литкових м'язів.

Література

1. Копылов Ю.А. Скандинавская ходьба с палками / Ю.А. Копылов // Физическая культура в школе. — 2014. — № 6. — С. 49–50.
2. Микиша Д.О. Скандинавська ходьба як засіб рухової активності для студентів спеціальних медичних груп / Матеріали науково-теоретичної конференції викладачів, аспірантів, співробітників та студентів кафедри фізичного виховання і спорту: тези доповідей, м. Суми, 25 квітня 2013 р.// Відп. за вип. А.Є. Шепелев. — Суми: СумДУ, 2013. — С. 75–78.
3. Полетаева А.В. Скандинавская ходьба. Здоровье легким шагом / А.В. Полетаева. — 2013. — 80 с.

ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ПРИ ПНЕВМОНІЇ ЛЕГЕНЬ

Мацегоріна Н.В.

*асистент кафедри здоров'я людини та фізичного виховання,
Інститут соціальних технологій Університету «Україна»,
к.тел. 066-427-67-02*

Пневмонія є однією з форм гострої респіраторної інфекції, яка впливає на легені. Легені складаються з дрібних мішечків, альвеол, які при диханні у здорової людини наповнюються повітрям. При пневмонії альвеоли заповнюються гноем і рідиною, що робить дихання болісним з обмеженням надходження кисню. Згідно зі статистикою ВООЗ, пневмонія входить в список 10 найбільш поширених причин смерті в усьому світі. У 2012р. пневмонія стала причиною смерті 3,1 млн. людей а також є найчастішою причиною смерті дітей до 5 років — 15% усіх випадків смерті в світі. Пневмонія спричиняє не тільки економічні збитки на державному і індивідуальному рівнях, але й веде до серйозних ускладнень після хвороби.

Однією з тенденцій сучасної медицини є розробка та застосування методик фізичної реабілітації як профілактичного, лікувального і реабілітаційного засобу. ЛФК показана при всіх періодах і формах захворювання в комплексі з іншими видами лікування. Протипоказання носять тимчасовий характер, як, наприклад, загальний важкий стан хворого, сильні болі, кровотеча, абсцес легень.

Завдання ЛФК: відновлення нормального механізму дихання, покращення легеневої вентиляції та виводу мокротиння, запобігання виникненню електазів і утворенню плевральних спайок, посилення крово- і лімфообігу, обмінних процесів у легенях та розсмоктуванню патологічного вогнища в них; активізація діяльності серцево-судинної та інших систем організму.

Курс лікування хворих на пневмонію із застосуванням фізичних вправ ділиться на три періоди — вступний (орієнтовний), основний (лікувально-тренувальний) та заключний.

Вступний період курсу лікування повинен охоплювати перші 2–3 дні перебування хворого у стаціонарі. У цей період хворий виконує елементарні вправи, переважно статичного характеру, йому пояснюють принцип дії фізичних вправ, очікувані результати їх застосування.

У основному комплексі фізичних вправ виконуються у повільному та середньому темпі. Підвищення загального навантаження має проводитися поступово у суворій відповідності з функціональними можливостями організму.

Лікувальний масаж призначають за тих самих умов і термінів, що і ЛФК. Післялікарняний період реабілітації проводиться, переважно, в умовах поліклініки, де застосовують, головним чином, заняття з ЛФК та на тренажерах.

ЛФК призначають для повного відновлення морфологічної структури і функцій органів дихання, попередження виникнення хронічної пневмонії; активізації діяльності серцево-судинної та інших систем організму; підготовка хворого до фізичних навантажень у побуті і до професійної роботи.

Тренажери застосовують для зміцнення м'язів грудної клітки, тулуба і всього організму, розвитку загальної витривалості, підвищення функцій дихальної і серцево-судинної систем. Використовують велотренажери, весловий тренажер тощо. Веслування є специфічною вправою для розвитку органів грудної клітки. Доцільність пропонованого методу лікування впливає із специфічно направленої дії такої фізичної вправи на функцію дихання.

Веслування у всіх його різновидах дозволяє широко варіювати кількість м'язових зусиль і загальний вплив на організм.

У лікуванні всіх захворювань дихальних шляхів величезне значення має лікувальна гімнастика, і в першу чергу — дихальні вправи, причому динамічні, тобто такі, при яких дихання сполучається з фізичними вправами. Звичайно, будь-який рух супроводжується диханням, і в цьому сенсі людина щохвилини займається дихальною гімнастикою, що, однак, ніяк не можна назвати лікувальною. Відповідно дихальна гімнастика може бути лікувальною тільки в тому випадку, якщо вправи підібрані правильно для даної людини — у залежності від діагнозу, стадії захворювання, локалізації патологічного процесу, ступеня порушення дихання, загального стану й ін.

ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ПРИ СКОЛІОЗІ

Микитенко О.І.

*4 курс, група ФР-41, спеціальність «Фізична реабілітація»,
Інститут соціальних технологій Університету «Україна»,
к.тел.(066)-719-62-81*

*Науковий керівник: Адирхасва Л.В., к. пед. н, доцент,
Інститут соціальних технологій Університету «Україна»*

Сколіоз — це бічне викривлення хребта у фронтальній площині. Ребровий горб, який при цьому спостерігається, утворює деформацію з опуклістю убік і назад — кіфосколіоз. Сколіоз зустрічається набагато частіше, ніж про це думають. Назву сколіоз отримує по рівню вигину: шийний, грудний або поперековий і відповідно опуклої сторони викривлення.

Одночасно з сколіозом зазвичай спостерігається і торсія його, тобто поворот навколо вертикальної осі, причому тіла хребців виявляються оберненими в опуклу сторону, а остисті відростки в увігнуту. Торсія сприяє деформації грудної клітки та її асиметрії, внутрішні органи при цьому стискаються і зміщуються. Також спостерігається і поворот навколо вертикальної осі. Поворот сприяє деформації грудної клітки та її асиметрії, внутрішні органи при цьому стискаються і зміщуються. Велике значення в практиці дитячих хвороб, особливо в шкільній гігієні, мають викривлення хребта: фізіологічні (два вперед — шийний і поперековий лордоз і два назад — грудний і кризовий кіфоз) і набуті. Набуті викривлення

хребта найчастіше виникають у фронтальній площині (вбік) і називаються сколіозом.

Науковими дослідженнями доведено, що у 86% дітей шкільного віку виявляються симптоми, які вказують на наявність порушень у хребті. Впродовж життя у деяких ці симптоми зникають, у інших трансформуються в сколіоз, кіфоз, порушення постави і будь-яка додаткова травма тіла може посилити ці хворобливі прояви. Головним методом виявлення сколіозу і неправильної постави є огляд дитини. Потрібно оглядати при хорошому освітленні, при різному положенні дитини, при достатньому ступені оголення тіла дитини. Потрібно оглядати повільно і в певній послідовності: передньої і задньої поверхні тіла, збоку, при нахиленому вперед корпусі, лежачи. Нами зосереджено увагу на лікуванні сколіозу, що складається з трьох взаємопов'язаних ланок: мобілізація викривленого відділу хребта, корекція деформації і стабілізація хребта в положенні досягнутої корекції. Для корекції деформації хребта вельми ефективні методики мануальної терапії. Збереженню ж досягнутої корекції з їх допомогою можна сприяти лише побічно, за рахунок формування нового статико-динамічного стереотипу, адаптованого до змін, що вносяться у форму хребта. Зміна статико-динамічного стереотипу здійснюється шляхом цілеспрямованої дії на вище і нижче розміщених по відношенню до основного викривлення ланках опорно-рухового апарату і регуляції співвідношень тону, зв'язаних м'язових груп, що беруть участь у формуванні постави. Проте основним і найбільш важким завданням, рішення якого визначає успіх лікування в цілому, є не мобілізація і корекція викривлення, а стабілізація хребта в коригованому положенні. Найважливішим моментом лікувальної дії при лікуванні сколіозу є відновлення м'язів, що перебувають у стані фасціаль-м'язової ригідності, а простіше кажучи, що перебувають у стані локального спазму. Досягається це за допомогою релаксації і спеціальних вправ.

Одним з провідних засобів консервативного лікування сколіозу є лікувальна фізкультура. Фізичні вправи роблять стабілізуючий вплив на хребет, укріплюючи м'язи тулуба, дозволяють домогтися коригуючої дії на деформацію, поліпшити поставу, функцію зовнішнього дихання, дають загальнозміцнюючий ефект. ЛФК показана на всіх етапах розвитку сколіозу.

Розроблений нами комплекс засобів ЛФК, вживаних при консервативному лікуванні сколіозу включає: лікувальну гімнастику; вправи у воді; масаж; корекцію положенням; елементи спорту.

ЛФК поєднується з режимом зниженого статичного навантаження на хребет. ЛФК проведено у формі групових занять, індивідуальних процедур, а також індивідуальних завдань, що виконуються хворими самостійно.

ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ХВОРИХ ПІСЛЯ ВИКОНАННЯ ОСТЕОСИНТЕЗУ

Орел С.В.

*IV курс, група 41 ФР, напрям підготовки «Здоров'я людини»,
Полтавський інститут економіки і права
Університету «Україна»,
к. тел. 0666961620*

*Науковий керівник: Вишар Є.В., старший викладач кафедри фізичної
реабілітації та фізичного виховання,
Полтавський інститут економіки і права
Університету «Україна»*

У нашій державі щорічно травмуються близько 2 млн дорослого населення та понад 300 тис. дітей. Серед головних причин смертності та у структурі первинної інвалідності в Україні наслідки травм непохитно посідають третє місце, поступаючись лише серцево-судинним та онкологічним захворюванням. Упровадження світових стандартів, класифікацій і відповідних діагностичних і хірургічних технологій, а також надання високоспеціалізованої травматологічної допомоги передбачають спеціальну підготовку фахівців для виконання остеосинтезу на сучасному рівні.

Усі вищевикладені фактори вимагають удосконалювання способів лікування потерпілих із травмами, у тому числі з переломами кісток. У цьому плані однією з сучасних тенденцій світової травматології та ортопедії є розвиток і широке впровадження в практику травматолога-ортопеда сучасних методів остеосинтезу, спрямованих на скорочення термінів зрощення переломів, перебування хворого в стаціонарі, забезпечення ранньої функції ушкодженої кінцівки, зниження рівня інвалідності та швидку соціальну адаптацію потерпілого.

Остеосинтез — це хірургічне з'єднання відламків кісток у правильному положенні з метою стабільної фіксації до повної їхньої консолідації (кісткового зрощення) і досягнення відновлення цілості й функції кістки. Остеосинтез застосовується при лікуванні свіжих,

незрощених, неправильно зрослих переломів і хибних суглобів, з'єднанні кістки після її остеотомії.

У період відновного лікування після стабільно-функціонального остеосинтезу виконання реабілітаційних заходів потрібно починати якомога раніше. Для кожного хворого складається індивідуальна програма реабілітації, що являє собою перелік реабілітаційних заходів, спрямованих на відновлення здатностей пацієнта до побутової, соціальної, професійної діяльності відповідно до його потреб, кола інтересів, з урахуванням прогнозованого рівня його фізичного й психічного стану, витривалості та ін.

Основними принципами реабілітації після остеосинтезу є: ранній початок — сприяє більш повному й швидкому відновленню порушених функцій; послідовність — визначення показань до реабілітації, визначення цілей і завдань реабілітації, складання плану реабілітації, перевірка ефективності реабілітації і її корекція, досягнення запланованих цілей реабілітації, висновок реабілітаційної команди та її рекомендації; комплексний підхід із залученням фахівців різного профілю; у процесі реабілітації вирішуються питання лікувального, лікувально-профілактичного плану; безперервність і наступність етапів реабілітації — відновне лікування проводиться починаючи з моменту виникнення хвороби або травми й аж до повного повернення людини в суспільство з використанням усіх організаційних форм реабілітації; облік індивідуальних особливостей хворого.

Застосування методик стабільного остеосинтезу дозволяє пацієнту обходитись без додаткової іммобілізації та розпочати дозоване навантаження хворої кінцівки вже в перші дні післяопераційного періоду та через 4–5 тижнів.

Література

1. Богдановская Н. В. Динамика адаптивных возможностей организма под влиянием средств физической реабилитации / Богдановская Н. В., Маликов Н. В. // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: наук. моногр. / за ред. С. С. Єрмакова. — Х., 2005. № 21. — С. 80–87.
2. Мухін В.М. Фізична реабілітація / В.М. Мухін. — Київ: Олімпійська література, 2005. — 458 с.

ЛІКУВАЛЬНА ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ЯК МЕТОД ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ ПРИ СКОЛІОЗАХ

Осіпенко А.О.

*1 курс магістратури, спеціальність «Спеціальна освіта»,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»,
к. тел. 0983370174*

*Науковий керівник: Бойко Г.М., д. пед. н., професор,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»*

Провідна роль у реабілітації дітей із сколіозами належить ЛФК [1]. Клініко-фізіологічним обґрунтуванням до застосування засобів ЛФК в комплексній реабілітації при сколіозі є зв'язок умов формування і розвитку кістково-зв'язкового апарату хребта з функціональним станом м'язової системи. ЛФК сприяє формуванню раціонального м'язового корсета, що утримує хребетний стовп в положенні максимальної корекції. При неповній корекції ЛФК забезпечує стабілізацію хребта та перешкоджає прогресуванню хвороби. Застосовуються загальнорозвиваючі, дихальні і спеціальні вправи. Спеціальними є вправи, що спрямовані на корекцію патологічної деформації хребта. Коригуючі вправи можуть бути симетричними, асиметричними, деторсійними. Нерівномірне тренування м'язів при виконанні симетричних вправ сприяє зміцненню ослаблених м'язів на стороні опуклості викривлення та зменшенню м'язових контрактур на стороні угнутості викривлення, що безпосередньо приводить до нормалізації м'язової тяги хребетного стовпа.

Асиметричні коригуючі вправи використовуються з метою зменшення сколіотичного викривлення. Вони підбираються індивідуально та впливають на патологічну деформацію локально. Асиметричні вправи тренують ослаблені і розтягнуті м'язи. Вправи сприяють вирівнюванню тонуусу м'язів, положення надпліч, зменшенню асиметрії стояння лопаток. Слід пам'ятати, що неправильне застосування асиметричних вправ може спровокувати подальше прогресування сколіозу.

Деторсійні вправи виконують наступні завдання: обертання хребців убік, протилежну торсії; корекція сколіозу вирівнюванням тазу; розтягання скорочених і зміцнення розтягнутих м'язів в поперековому та грудному відділах хребта. Наприклад, на стороні поперекової угнутості — відведення ноги назад в протилежну сторону; на стороні грудного сколіозу — відведення руки з невеликим поворотом корпусу у верхньому відділі вперед і всередину. При від-

веденні ноги — таз помірно відводиться в ту ж сторону. Вправа сприяє деторсії в поперековому та грудному відділах хребетного стовпа.

Група загальнорозвиваючих вправ включає вправи загально-зміцнюючого характеру на всі м'язові групи силового і швидко-силового характеру, вправи на рівновагу, корекцію руху, витягнення і розслаблення. Вправи виконуються з предметом (булава, скакалка, набивні м'ячі, гантелі) і без нього.

При сколіозі I ступеня разом із загальнорозвиваючими і дихальними вправами застосовують симетричні коригуючі вправи. Асиметричні вправи застосовуються індивідуально і виключно рідко. При сколіозі II ступеня в заняттях лікувальною гімнастикою також переважають дихальні, симетричні вправи. За призначенням застосовуються асиметричні і деторсійні вправи. При сколіозі III–IV ступенів використовується весь арсенал фізичних вправ. При сколіозах протипоказані фізичні вправи, що збільшують гнучкість хребта (нахили, скручування, повороти) і ті, що приводять до його переростягування.

ЛФК проводять у формі заняття лікувальною гімнастикою (коригуючою гімнастикою). Щоб охопити як можна більше число дітей із сколіотичною хворобою, заняття коригуючою гімнастикою проводять груповим методом. Індивідуалізація лікувальної дії при груповому методі занять досягається комплектуванням невеликих груп до 10–12 чоловік, однорідних по деформації, зросту дітей, а також призначенням індивідуальних вправ і дозування.

Література

1. Красикова И. С. Сколиоз: профилактика и лечение / И. С. Красикова. — СПб.: Корона-принт, 2003. — 192 с.

ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ПРИ ЗАХВОРЮВАННЯХ ШИЙНОГО ВІДДІЛУ ХРЕБТА

Пенський П.Ю.

*2 курс, група ФР-21, спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія»,
Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: Адирхаєва Л.В., к. пед. н, доцент,
Інститут соціальних технологій Університету «Україна»*

Захворювання хребта в усьому світі розглядається як одна із найбільш поширених патологій сучасного суспільства. Вони суттєво погіршують якість життя, призводять до значних витрат на охо-

рону здоров'я та негативно впливають на національну економіку. Біль у шийному відділі хребта щорічно зростає у більшості людей нашої країни і населення загалом. Вона зустрічається в будь — якому віці і у всіх осіб, незалежно від статі, при чому захворювання шийного відділу хребта все частіше діагностують у людей 16—25 років. Ця проблема зумовлюється станом екології, неправильним харчуванням, малорухливим, сидячим способом життя і відсутністю корисного навантаження у вигляді зарядки або гімнастики. Тому автор лікувальних методик В.І. Дикун стверджує, що все залежить від кожного з нас, головне — правильно себе налаштувати. З усіх м'язових груп постійне навантаження несуть м'язи тулуба і шиї, які своєю невеликою, але постійною статичною напругою зберігають і підтримують робочі та побутові пози. При наростанні стомлення м'язів тулуба і шиї їх амортизаційну функцію беруть структури хребта. При незмінності способу життя, розвиваються вторинні дегенеративні зміни, в першу чергу в міжхребцевих дисках. Захворювання шийного відділу хребта веде до зниження якості життя, порушень роботи внутрішніх органів, зменшення працездатності, погіршення самопочуття, а іноді і навіть до інвалідності.

Нами розроблено програму фізичної реабілітації для людей при захворюваннях шийного відділу хребта. Перевірено лікувальну дію фізичних вправ при остеохондрозі. Впродовж проведення дослідження нами доведено, що фізична терапія це багатокompлексний процес, який включає в себе такі засоби як, лікувальну фізичну культуру, масаж, фізіотерапевтичні методи та санаторно-курортне лікування. Головною складовою фізичної реабілітації є дозовані фізичні вправи. Усі фізичні вправи поєднують із вправами на розслаблення. Головним завданням ЛФК є усунення болю, відновлення рухливості шийного відділу хребта за допомогою спеціально підібраних вправ, зміцнення загального стану організму, відновлення функцій і профілактика загострень захворювання. Основними засобами ЛФК при остеохондрозі шийного відділу є фізичні вправи на розслаблення та координацію. Програма фізичної реабілітації призначається індивідуально кожній людині, в залежності від загального стану хворого, функціональних можливостей пацієнта а також стадії розвитку захворювання. Лікувальний вплив фізичних вправ на організм хворого і весь комплекс фізичної реабілітації при остеохондрозі шийного відділу хребта, відбувається за допомогою рухових режимів: щадного, щадно-тренуючого та тренуючого. Масаж у фізичній реабілітації застосовується з метою

профілактики багатьох захворювань для загального зміцнення організму а також як ефективний самостійний метод фізичної реабілітації.

Фізіотерапія є складовою фізичної реабілітації. Вона являє собою лікування за допомогою природних і фізичних факторів. При шийному остеохондрозі застосування фізичних факторів дозволяє досягти прискореного одужання і реабілітації хворого.

Невід’ємною складовою фізичної реабілітації є санаторно-курортне лікування. Природні лікувальні фактори позитивно впливають на загальний стан організму пацієнта. Санаторно-курортне лікування зазвичай призначається хворим на заключному етапі реабілітації. В залежності від локалізації захворювання пацієнту підбирається курортна зона, яка за особливостями кліматичних і погодних умов даної місцевості, буде сприяти покращенню стану здоров’я в лікувальних і профілактичних цілях.

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ ДІТЕЙ І ПІДЛІТКІВ

Передерій Т.В.

*4 курс, напрям підготовки «Здоров’я людини»,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»
Науковий керівник: Волошко Л.Б., к. пед. н., доцент,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»*

Рухова активність є невід’ємною частиною способу життя та поведінки дітей і підлітків. Вона визначається соціально-економічними та культурними факторами, що залежить від організації фізичного виховання, морфо-функціональних особливостей організму, кількості вільного часу, мотивації до занять, доступу до спортивних споруд і місць відпочинку. Відсутність рухової активності негативно впливає на організм людини. Недостатня рухова активність є патогенетичним фактором у виникненні і розвитку низки захворювань.

Спеціально організована фізкультурна активність дітей і підлітків включає різні форми занять фізичними вправами. В шкільному віці спеціально організована фізкультурна активність може здійснюватися як обов’язково, де вона регламентована програмами з фізичного виховання в школі, так і добровільно — у вільний від навчання час у вигляді організованих занять (спортом чи оздоров-

чою фізичною культурою) або самостійних занять. У вузькому розумінні рухова активність — це м'язова діяльність особистості, направлена на досягнення фізичних кондицій, необхідних та достатніх для досягнення і підтримки високого рівня здоров'я, фізичного розвитку та фізичної підготовленості. У свою чергу, під режимом рухової активності слід розуміти частину загального режиму людини, регламентованого у відповідності з функціональними можливостями організму, активну м'язову діяльність, включаючи заняття фізичними вправами, трудові процеси, прогулянки.

Безперечним є той факт, що гармонійний розвиток особистості можливий за умови раціонально організованої та систематичної рухової активності дитини, а також за умови формування у школяра основних уявлень про фізичну культуру і здоровий спосіб життя. Тільки тоді можна досягнути всебічного розвитку учнів, зміцнення їх здоров'я і підтримання на високому функціональному рівні фізичних і психічних сил та можливостей.

Під нормою рухової активності в дитячому та підлітковому віці признана така величина, яка повністю задовольняє біологічні потреби в рухах, відповідає можливостям підростаючого організму, сприяє його розвитку та зміцненню здоров'я [1]. У дитячому і підлітковому віці можна умовно виділити деякі основні складові частини рухової активності: активність в процесі фізичного виховання; фізичну активність, яка здійснюється під час навчання, суспільно-корисної і трудової діяльності; фізичну активність у вільний час. Ці складові щільно пов'язані між собою. Доповнюючи одна одну, вони забезпечують певний об'єм добової рухової активності, рівень якої можна кількісно виміряти.

Дефіцит рухової активності дітей і підлітків гальмує їх нормальний фізичний розвиток, загрожує здоров'ю. Два уроки з фізичної культури не можуть задовольнити необхідність організму школярів в активних рухах, а також компенсують необхідний рівень рухової активності лише на 18–20% гігієнічної норми рухів.

До тепер актуальною залишається проблема збільшення рухової активності учнів загальноосвітніх шкіл. Орієнтація на здоровий спосіб життя, систематичні заняття фізичною культурою формуються значною мірою в підлітковому віці. Для цього віку дуже важливо формування цільової установки на набуття здорових звичок, умінь і навичок самостійних занять фізичною культурою.

Вирішення проблеми інтенсифікації, підвищення навантаження навчально-виховного процесу доцільно пов'язувати з формуванням

нового — спортивного стилю життя школярів. Такий стиль життя спрямований на підтримку індивідуального розвитку дитини, надання їй необхідного простору для прийняття рішень, творчості, вибору змісту та способів навчання і поведінки.

ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ СПОРТСМЕНІВ ПРИ МІОФАСЦІАЛЬНОМУ БОЛЬОВОМУ СИНДРОМІ ПЛЕЧОВОГО ПОЯСУ

Пижик М.В.

*IV курс, група 41 ФР, напрям підготовки «Здоров'я людини»,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна», к.
тел. 0957391916*

*Науковий керівник: Вишар Є.В., старший викладач кафедри фізичної
реабілітації та фізичного виховання,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»*

Значні фізичні і психічні навантаження в сучасному спорті, без яких неможливі високі спортивні результати, нерідко призводять до перенапруження різних систем організму спортсменів. Одним із таких негативних проявів є міофасціальний больовий синдром (МФБС), який трапляється у спортсменів досить часто, знижує їх фізичну працездатність і спортивні досягнення, а в деяких випадках призводить до спортивної інвалідності.

Сучасний спорт вищих досягнень характеризується значними фізичними навантаженнями[1, 2]. Близькі до максимальних змагальні навантаження висококваліфікованих спортсменів призводять до виникнення передумов стосовно розвитку міофасціального больового синдрому, який у випадках відсутності належної медичної допомоги і відповідної фізичної реабілітації може призвести до інвалідності [2].

В якості провідного принципу сучасної фізичної реабілітації використаний принцип комплексного впливу, який характеризується одночасним або послідовним з певним часовим інтервалом призначення різних за своєю природою і механізмом дії лікарських і відновлювальних засобів (фізичних факторів, місцевої лікарської терапії, масажу, лікувальної гімнастики тощо). На підставі результатів експериментальних досліджень, виділені 4 періоди фізичної реабілітації, що відрізняються режимами рухової активності, спрямованістю і засобами фізичної реабілітації[1].

Перший період — міорелаксація. Завдання періоду: зниження больового синдрому, розслаблення спазмованих м'язів у зоні ураження, відновлення загального тонусу організму. Цей період характеризується зникненням чи ослабленням больового синдрому, задовільним самопочуттям, відновленням чутливості й рухової функції.

Другий період — міокорекція. Завдання періоду: усунення больового синдрому, інактивація тригерних точок, відновлення загального тонусу організму та опорно-рухового апарату, стимуляція крово- і лімфоток м'язів верхніх кінцівок. Цей етап характеризується зникненням больового синдрому, гарним самопочуттям, відновленням рухової функції.

Третій період — міотонізація. Завдання періоду: усунення больового синдрому, відновлення статичної і динамічної складових рухового стереотипу, зменшення кількості рецидивів, пролонгування стадії ремісії.

Четвертий період — підтримувальний — відповідає тренувальному періоду спортивної підготовки. В даному періоді вирішувались такі завдання:

- зниження больового синдрому;
- розвантаження м'язів після фізичних перенапружень;
- прискорення відновлення м'язових груп, що піддаються максимальному навантаженню.

За результатами дослідження встановлено, що всі зареєстровані показники нейродинамічних функцій спортсменів з міофасціальним больовим синдромом гірші, ніж відповідні показники практично здорових спортсменів. Отримані результати свідчать про потребу впровадження програми фізичної реабілітації, спрямованої на відновлення функціонального стану опорно-рухового апарату у спортсменів високої кваліфікації при міофасціальному больовому синдромі м'язів плечового поясу.

Література

1. Рачин А. П. Миофасциальный болевой синдром / А. П. Рачин, К. А. Якунин, А. В. Демешко. — М.: ГЭОТАР-Медиа, 2011 — 115 с.
2. Харченко Г. Д. Фізична реабілітація спортсменів високої кваліфікації зі стрільби з лука при міофасціальному больовому синдромі плечового поясу: автореф. дис.... канд. наук з фіз. виховання та спорту: [спец.] 24.00.03 «Фіз. Реабілітація» / Харченко Галина Дмитрівна; Нац. ун-т фіз. виховання і спорту України. — К., 2016. — 20 с.

СОЦІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ

Плігіна О.П.

*IV курс, група СР-41, спеціальність «Соціальна робота»,
Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини
Університету «Україна»
Науковий керівник: Мирян А.М., доцент кафедри,
Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини
Університету «Україна»*

Живі організми складають природну ієрархію. Усе їхнє різноманіття можна розташувати на сходах видів від найпростіших до самих складних. Чим складніший організм, тим довше доводиться йому пристосовуватися до навколишнього середовища. Комахи народжуються вже дорослими, тобто готових нормально функціонувати у своїй екологічній ніші.

Вищим організмам доводиться сутужніше. Природа подбала про те, щоб виділити спеціальний період часу, у пліні якого немовля навчається і пристосовується до дорослого світу. Цей період називається дитинством. У птахів воно триває один сезон, у тигрів, слонів і мавп — кілька років. Чим вище стоїть тварина на сходах видів, тим триваліший період адаптації.

Самим затягнутим є період підготовки до дорослого життя в людини. Раніше вважалося, що він обмежується дитинством, сьогодні в нього включають період юності і молодості. Третина свого життя людина навчається жити в самому складному з існуючих світів — у світі суспільних відносин. Такої екологічної ніші немає у жодного з видів. Останнім часом фахівці прийшли до думки, що людина навчається і переучується усе своє життя. Такі вимоги сучасного суспільства. Цей процес одержав назву соціалізації.

Соціалізація являє собою процес становлення особистості, поступове засвоєння нею вимог суспільства, придбання соціально значимих характеристик свідомості і поведінки, які регулюють її взаємини із суспільством [4]. Уже З.Фрейд виділив психологічні механізми соціалізації: імітацію, ідентифікацію, почуття сорому і провини. Імітацією називається усвідомлена спроба дитини копіювати визначену модель поведінки. Зразками для наслідування можуть виступати батьки, родичі, друзі і т.д. Ідентифікація — спосіб усвідомлення приналежності до тієї чи іншої спільності. Через ідентифікацію діти приймають поведінку батьків, родичів, друзів, сусідів, і т.д., їхньої цінності, норми, зразки поведінки як свої власні [1].

Імітація й ідентифікація є позитивними механізмами, оскільки вони націлені на засвоєння визначеного типу поведінки. Сором і провина являють собою негативні механізми, тому що вони придушують чи забороняють деякі зразки поведінки. З.Фрейд відзначає, що почуття сорому, і провини тісно зв'язані один з одним і майже нерозрізнені. Однак між ними існують визначені розходження.

Т. Парсонс і С. Бейлз застосовували поняття, введені З.Фрейдом до теорії соціальної дії і соціальних систем. Вони визначають імітацію як процес, за допомогою якого засвоюються специфічні елементи культури, особливі знання, уміння, обряди і т.д. На їхню думку, імітація не припускає ніякого тривалого відношення з «моделлю». Ідентифікація ж для них означає внутрішнє освоєння цінностей людьми і являє собою процес соціального навчання [3].

Соціалізація особистості припускає, що об'єктом дослідження є не одна чи декілька, а весь комплекс суспільно значимих якостей людини в їхній тісній єдності і взаємодії. Вони охоплюють усю сукупність рис свідомості і поведінки: знання, переконаність, працьовитість, культуру, вихованість, прагнення жити за законами краси, фізичну підготовку, і т.д. [2].

Література

1. Социология, под. Ред. Лавриненко В.Н., Юнити — Москва, 2002 г.
2. Социология, Кравченко С.А., Экзамен — Москва, 2002 г.
3. Социология социальных изменений, Штомпка П., Москва, 1996 г.
4. Что такое личность, Ильенков И.В., Москва 1991 г.

ЕТИОПАТОГЕНЕТИЧНА ТА КЛІНІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТУБЕРКУЛЬОЗУ

Пяткіна Н.М.

*VI курс, група ФТЕ 52–17, спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія»,
Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини
Університету «Україна»*

*Науковий керівник: Мирян А.М., доцент кафедри,
Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини
Університету «Україна»*

Туберкульоз — це інфекційне захворювання, що відрізняється специфічним імунологічними та морфінними проявами, має типовий хвилеподібний перебіг, вражає різні органи і тканини людини,

найчастіше — легені, що викликане мікобактеріями туберкульозу.

Туберкульоз являє собою гостре або хронічне інфекційне захворювання, яке викликається мікобактерією туберкульозу і при якому можуть уражатися всі органи людського організму, але найчастіше хворі страждають на туберкульоз легень [1].

Мікобактерією туберкульозу інфікована третя частина населення всієї планети. Приблизно 3 мільйони хворих гинуть від туберкульозу. Це найчастіша інфекційна причина смерті на землі. Починаючи з 1950 року завдяки застосуванню ефективних антибіотиків, протягом більше як 30 років, до середини 1980-их в Сполучених Штатах Америки і в країнах Західної Європи в суспільстві спостерігалася ейфорія, яка була пов'язана з різким зменшенням захворюваності на туберкульоз. В кінці 80-х років був відзначений масовий спалах захворюваності в США, Європі і особливо в Африці, частково за рахунок осіб, інфікованих вірусом імунodefіциту. Туберкульоз в осіб, які страждають на СНІД, розвивається набагато частіше і перебігає набагато важче (рання дисемінація і швидка деструкція легеневої тканини), ніж у раніше здорових людей [2].

Туберкульоз розквітає там, де біднота, погане харчування, кепські умови життя і слабка медицина. Існують також національні відмінності: у кавказців і монголів при віковому контакті з туберкульозною бацилою, виробилася надзвичайно висока резистентність до неї. І навпаки, африканці, американські індіанці, північні народи та ескімоси надзвичайно сприйнятливі, тому що до останнього часу не придбали генетичного фактора подібної расової відмінності. Наприклад, рівень смертності в армії США значно вищий у афроамериканців, ніж у білих вояків, хоча всі вони живуть в однакових умовах. Слід однак відзначити, що первинні умови життя (соціально-економічні, харчування) у них були різними. Чоловіки в усіх країнах хворіють на туберкульоз частіше, ніж жінки. Сприятливими чинниками для розвитку туберкульозу є цукровий діабет, природжені захворювання серця, хронічні легеневі захворювання (зокрема силікоз), всі ті, котрі послаблюють імунітет. Професійному ризику піддаються лікарі і медичний персонал лікарень [3].

Мікобактерія туберкульозу не виділяє будь-яких екзотоксинів, ендотоксинів або гістолітичних ферментів. Бацили туберкульозу дуже резистентні, зберігаючись навіть у висушених крапельках слини або мокроти протягом декількох тижнів. Якщо інфіковані виділення залишаються вологими, то їхня вірулентна спроможність зберігається місяцями. Непряма передача з пилом можлива,

але рідкісна. У людини існує природна резистентність до *Mycobacterium tuberculosis*, і тому більша частина вдихаючих частинок гине під впливом дихальних захисних механізмів, перше ніж вони досягнуть альвеол. Ось чому інфекції необхідний тісний і тривалий контакт з хворим-носієм «відкритої» форми туберкульозу.

Література

1. Безпосередні та віддалені результати лікування хворих на хронічний туберкульоз легень / В.М. Петренко, С.О. Черенько, Н.А. Литвиненко, О.В. Іванкова, М.В. Погребна «Український пульмонологічний журнал». — 2005. — № 4 (50). — С. 9–13.
2. Перельман М.С., Корякин В.А., Богдельникова И.В, «Фтизиатрия: Учебник» — М.: Медицина, 2004. — 520 с.
3. Пилипчук М.С., Петренко В.І., «Фтизіатрія: Підручник.» — К: Вища школа, 2003. — 255 с.

ПЛАВАННЯ ПРИ ПОРУШЕНІ ПОСТАВИ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Радченко К.В.

*IV курс, група 41 ФР, напрям підготовки «Здоров'я людини»,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»,
к. тел. 0957794011*

*Науковий керівник: Вишар Є.В., старший викладач кафедри фізичної
реабілітації та фізичного виховання,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»*

Порушення постави у дітей пов'язані із змінами фізіологічного стану хребта, що обумовлені структурними та функціональними розладами опорно-рухового апарату. Порушення постави в дитини може проявлятися сутулістю, асиметрією хребта, болями в грудній клітці або спині, головними болями.

При своєчасному проведенні оздоровчих заходів порушення постави є процесом оборотним, проте в запущених випадках це може призвести до обмеження рухливості грудної клітки та діафрагми, зниження амортизаційної функції хребта, порушення діяльності дихальної, серцево-судинної та центральної нервової системи. Порушення постави у дитини можуть бути попередниками таких захворювань опорно-рухового апарату, як сколіоз, остеохондроз, міжхребцева грижа[1].

Дефекти постави можуть носити вроджений або набутий характер. Вроджені відхилення від норми пов'язані з внутрішньоутробними процесами формування хребта, дисплазією сполучної тканини, та ін. До порушення постави можуть призвести родові травми, насамперед, підвивих першого шийного хребця, кривошия.

Важливою ланкою комплексної програми по корекції порушень постави є плавання. При плаванні відбувається природна розвантаження хребта, зникає асиметрична робота міжхребцевих м'язів, відновлюються умови для нормального росту тіл хребців. Витягування хребта під час ковзання доповнює розвантаження зон зростання. Одночасно зміцнюються м'язи хребта і всього скелета, удосконалюються координація рухів, формується правильна постава.

Основні завдання корекційних та фізичних вправ на суші і в воді полягає в наступному: розвантаження хребта — створення сприятливих фізіологічних умов для нормального росту тіл хребців і відновлення правильного положення тіла; поліпшення координації рухів; збільшення сили і тонуусу м'язів; поліпшення функцій серцево-судинної і дихальної систем; розвиток вольових якостей; емоційна розрядка [1, 2].

При підборі індивідуальних спеціальних вправ слід враховувати ступінь порушення постави в сагітальній площині (лордоз, кіфоз). При плоскій спині не рекомендується плавання на спині, а при кіфозі необхідно, навпаки, плавати на спині. При вираженому лордозі поперекового відділу під живіт підкладають плавальний предмет.

Отже, методика корекції постави за допомогою плавання і вибір індивідуальних вправ залежать від виду порушення постави у дошкільнят. У дошкільнят найчастіше зустрічається 1–2 ступінь порушення постави.

Виходячи з вищевикладеного впливає, що роль плавання неопіненна в рішенні проблем корекції порушень постави у дітей дошкільного віку. Не слід забувати, що заняття плаванням це частина комплексної програми по корекції порушень постави, яка включає в себе і лікувальну фізкультуру і масаж.

Література

1. Мандриков В. Б. Инновационные подходы в профилактике и коррекции нарушений опорно-двигательного аппарата: учеб. пособие / В. Б. Мандриков, В. О. Аристакесян, М. П. Мицулина. — Волгоград: Изд-во ВолГМУ, 2013. — 205 с.
2. Шульга Л.М. Оздоровче плавання: Навчальний посібник / Шульга Л.М.. — К.: Олімп. л-ра, 2008. — 232 с.

ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ПРИ ПЕРЕЛОМАХ КІСТОК НИЖНІХ КІНЦІВОК

Рубанов Я.Л.

*II курс магістратури, спеціальність «Фізична реабілітація»,
Вінницький соціально-економічний інститут
Університету «Україна»
Науковий керівник: Ломинога С.І., к. мед. н.,
Вінницький соціально-економічний інститут
Університету «Україна»*

Хворі з переломами кісток нижніх кінцівок складають від 8,5 до 25% від загальної кількості осіб з переломами кісток опорно-рухового апарату. Відсоток ускладнень травматичної хвороби різко збільшується зі збільшенням кількості переломів — при травмах однієї ділянки — до 40,6%, чотирьох і більше ділянок — до 79% [2]. Останніми роками в Україні та за кордоном відзначається збільшення числа постраждалих із закритими і відкритими переломами кісток нижніх кінцівок. Насамперед це обумовлено підвищенням темпу життя, механізацією процесів, які відбуваються в умовах науково-технічного прогресу. Переломи кісток нижніх кінцівок є одними з важких травм людського організму.

Лікування хворих із переломами кісточок через анатомо-фізіологічні особливості будови у більшості випадків потребує хірургічних методів, які забезпечують стабільну фіксацію відламків. Однак складні оперативні втручання з тривалою іммобілізацією призводять до значних ускладнень і негативних наслідків. Незадовільні результати лікування після переломів кісточок спостерігаються у 5–37% хворих, серед яких майже половина стають інвалідами [1].

Реабілітація таких хворих є особливо важким завданням ще і тому, що переломи кісток нижніх кінцівок у 60–72% хворих супроводжуються стійкими розладами рухової функції і різко обмежують можливості самостійного пересування на тривалий час. Вивчення динаміки інвалідності осіб з переломами кісток нижніх кінцівок свідчить про те, що в 61% випадків група інвалідності залишається незмінною протягом 3–4 років, у 15% спостерігається погіршення стану і в 24% випадків відмічена часткова реабілітація. Це свідчить про недостатню ефективність реабілітації хворих цієї категорії [3].

Запорукою успіху лікування хворих із переломами кісток нижніх кінцівок є правильний вибір методу лікування, адекватна медика-

ментозна терапія, а також своєчасний початок реабілітаційного відновлення.

Основна мета фізичної реабілітації осіб з переломами нижніх кінцівок — ефективне і раннє повернення до побутової, трудової діяльності, суспільного життя, відновлення особистих якостей людини. Головними завданнями фізичної реабілітації є відновлення втрачених функцій або їх компенсація, пристосування до повсякденного життя, досягнення найвищого рівня соціального і професійного пристосування, якнайшвидше повернення до трудової діяльності.

Постійний лікувальний контроль, лікування у відділеннях відновлювальної терапії з використанням усіх видів фізіо- та механотерапії є могутнім стимулом розвитку компенсаційних можливостей організму та сприяння якнайшвидшому поверненню до праці хворих із травмою опорно-рухової системи.

Література

1. Біла Н. А. Лікувальна фізкультура та масаж. Навчально-методичний посібник для медичних працівників / Н. А. Біла — М.: Радянський спорт, 2004.
2. Ніканоров О. К. Зміна мобільності і незалежності у хворих з наслідками діафізарних переломів кісток нижніх кінцівок під впливом програми фізичної реабілітації / О. К. Ніканоров // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. — 2005. — № 4. — С. 52–54.
3. Юмашев Г. С. Травматология и ортопедия / Г. С. Юмашев. — М.: Медицина, 1986. — 478 с.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВПРАВ СИСТЕМИ ПЛАТЕС В ОЗДОРОВЧОМУ ФІТНЕСІ

Рязанова І.К.

*III курс, група 31ФР15, напрям підготовки «Здоров'я людини»,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»,
к. тел. (095)7624592*

*Науковий керівник: Гета А. В., к. фіз. вих., доцент кафедри фізичної
реабілітації та фізичного виховання,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»*

Сучасний етап розвитку фітнес-індустрії свідчить про підвищення вимог клієнтів до рівня впровадження різноманітних видів рухової активності. Основним засобом вирішення потреб у русі осіб, що займаються фітнесом, залишаються фізичні вправи, при

цьому факт позитивного впливу фізичних вправ на стан фізичного і психічного здоров'я людини не викликає сумнівів, унаслідок чого щороку з'являється багато нових оздоровчих систем, що не завжди мають наукове підґрунтя. Проте нерідко новітні методики виникають та зникають, не завоювавши своєї аудиторії за певних причин.

Пілатес — вид рухової активності, що набув популярності серед інструкторів з оздоровчого фітнесу та споживачів оздоровчих послуг, які відносяться до різних груп населення [2]. Однак, не дивлячись на безперечний позитивний ефект, що супроводжує заняття пілатесом, серед доступної науково-методичної літератури не вдається віднайти такі, що досліджують методику пілатесу, спираючись на наукове підґрунтя: здебільшого публікації стосовно пілатесу мають науково-популярний або рекламний характер. Тобто систематизація знань щодо системи пілатесу, виділення головних характеристик цієї методики, а також класифікація видів видається доречною і своєчасною.

Фахівці [1, 3] стверджують, що пілатес є таким методом управління власним тілом, що не залишає поза увагою жодної частини тіла, вчить дослуховуватися до нього та розвиває рівновагу між тілом і розумом. З-поміж інших досягнень повідомляється [3], що пілатес сприяє розвитку гнучкості, координації, силової витривалості, а також є дієвим засобом профілактики порушень постави та захворювань хребта і суглобів [4].

Пілатес — напрям всебічного оздоровлення широких верств населення шляхом використання комплексів вправ, які внаслідок поєднання принципів методик тренування комплексно впливають на організм людини. Суть методу полягає в отриманні задоволення від вправ при їх виконанні. Філософія методу лежить у площині досягнення здоров'я через рівновагу фізичних, розумових і духовних якостей. Основними засобами пілатесу є вправи на розтягування і зміцнення м'язів різного рівня складності. Головними завданнями пілатесу є корекція постави та зменшення болі у спині, збільшення рухливості суглобів, нормалізація ваги, досягнення внутрішнього спокою, покращення самопочуття, підвищення настрою тощо [3, 4].

Залежно від спрямування, комплекси вправ можна розподілити на програми для дітей, вагітних жінок, літніх людей, осіб, що потребують реабілітації, а також для здорових. Слід зауважити, що всі програми достатньо варіативні і можуть пропонуватися як для проведення групових, так і індивідуальних занять.

Таким чином, проведене дослідження дозволило систематизувати накопичений матеріал стосовно пілатесу, уточнити поняття «пілатес», виділити його мету, завдання та основні переваги, а також виявити очікуваний вплив від тренувань за системою пілатес на здоров'я людини.

Література

1. Булатова М. М. Сучасні фізкультурно-оздоровчі технології у фізичному вихованні / М. М. Булатова, Ю. О. Усачов // Теорія і методика фізичного виховання; за ред. Т. Ю. Круцевич. — К.: Олімпійська література, 2008. — Т. 2. — С. 320–354.
2. Буркова О. «Пілатес» — фитнес высшего класса / О. Буркова, Т. Лишицкая. — М.: Центр полиграфических услуг «Радуга», 2005. — 208 с.
3. Вейдер С. Пилатес от А до Я / С. Вейдер. — М.: Феникс, 2007. — 320 с.
4. Дан О. Пилатес — гимнастика звезд / О. Дан. — СПб.: Питер, 2017. — 192 с.

ОСОБЛИВОСТІ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ПРИ ТРАВМАХ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ У СПОРТСМЕНІВ

Сандріков В.Д.

*4 курс, група ФР-41, спеціальність «Фізична реабілітація»,
кафедра здоров'я людини та фізичного виховання,
Інститут соціальних технологій Університету «Україна»,
к.тел. (067) 402 52 82*

*Науковий керівник: Адирхасв. С.Г., д. пед. н, професор кафедри здоров'я
людини та фізичного виховання,
Інститут соціальних технологій Університету «Україна»*

Реабілітація спортсменів після травм і захворювань опорно-рухового апарату (ОРА), на відміну від реабілітації звичайних людей, має ряд характерних особливостей. Крім виконання трудових і побутових обов'язків, спортсмен повинен витримувати великі фізичні навантаження сучасного спорту, що пред'являють великі вимоги до суглобів, їх рухливості, силі м'язів. Це означає, що є істотна відмінність між поняттями «здоровий» для здорової людини і для спортсмена. Неодмінною умовою ефективного відновлення для будь-якої людини є можливо ранній початок застосування реабілітаційних заходів — особливо фізичних вправ, які сприяють профілактиці морфологічних і функціональних ускладнень. Саме

ранній початок застосування фізичних вправ і інших засобів — один з основних факторів скорочення термінів реабілітації. Вплив фізичних вправ визначається їх інтенсивністю і часом застосування. Невеликі та помірні м'язові напруги стимулюють основні функції ОРА, тоді як інтенсивні — пригнічують. Залежно від клінічної спрямованості захворювання і функціональних можливостей хворого застосовуються різні форми і засоби. Характер травм, їх тяжкість залежать від виду спорту

Дуже важливим пунктом огляду є виконання УЗД м'язів стегна і литкових м'язів, при якому можна виявити застарілі ригідні рубці, згодом здатні зумовлювати підвищену травматизацію цих областей.

Завданням реабілітації є відновлення психосоматичного здоров'я спортсменів, загальної і спеціальної працездатності після перенесених захворювань і травм ОРА. На частоту виникнення травм ОРА суттєво впливають спортивний рівень, вік, стать, стаж занять спортом, кліматичні умови та інші показники.

Головною особливістю фізичної реабілітації при травмах ОРА у спортсменів є максимально раннє застосування фізичних вправ та специфічних рухових навичок у комплексі традиційних методів лікування травм. Процес реабілітації спортсменів націлений не тільки на завершення відновлення функцій травмованої ділянки та організму в цілому у межах побутових і професійних навантажень, але й на відновлення спортивної працездатності. Ця особливість ставить перед ЛФК додаткові завдання

ЛФК під час відновного лікування поєднується з лікувальним масажем, фізіотерапією, працетерапією і, у разі необхідності, механотерапією. Однак враховуючи значно вищий функціональний стан організму спортсменів, лікар сміливіше призначає фізіотерапевтичні процедури загальної навантажувальної дії (парові ванни, лазня, загальні грязьові ванни та ін.) або інколи додатково додає деякі процедури протягом дня. Враховуючи досить великі обсяги і інтенсивність фізичних навантажень, застосовуваних при реабілітації спортсменів, дуже важливо правильно дозувати їх за допомогою відповідних методів контролю і корекції. При визначенні специфіки і первісного дозування спеціальних вправ необхідно використовувати не тільки загальноклінічні та інструментально-функціональні методи діагностики (гоніометрів, тонусометрію, динамометрію, електроміографію і пр.), але також і рухові тести.

Доведено, що лікувальна фізкультура добре впливає на стан серцево-судинної і дихальної систем, на психіку хворих, активізує

обмін речовин, зміцнює кісткову і м'язову системи, посилює збудливі і гальмівні процеси. Разом з тим лікувальна фізкультура підвищує дію медикаментів та інших лікувальних засобів, скорочує час між клінічним та функціональним одужанням.

ЗАВДАННЯ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Селезень В.В.

*1 курс магістратури, спеціальність «Спеціальна освіта»,
Полтавський інститут економіки і права
Університету «Україна»,
к. тел. (099)0753392*

*Науковий керівник: Бойко Г. М., д. пед. н., професор,
Полтавський інститут економіки і права
Університету «Україна»*

Відповідно до Закону України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» інвалідом є особа зі стійким розладом функцій організму, зумовленим захворюванням, наслідком травм або з уродженими дефектами, що призводить до обмеження життєдіяльності, до необхідності в соціальній допомозі і захисті. У 2017 році Президент України підписав закон про виключення з українського законодавства і побуту терміна «інвалід».

За даними міжнародних організацій, кожний 10 мешканець Землі є неповносправний, майже 30 млн. осіб щороку отримують каліцтво і різні ураження. Інвалідність — це всесвітнє соціальне явище, до якого має бути прикута постійна увага кожної країни, органів її державної влади та управління, науковців та медиків, психологів та педагогів, фахівців з фізичної культури та спорту, спеціалістів спеціальної освіти. Отже, доповнення змісту, методів і форм, удосконалення концептуальних ідей з фізичної реабілітації та спеціальної освіти осіб з інвалідністю завжди є актуальними [2].

Проблема повернення до активного життя інвалідів має глибоке історичне коріння. Вперше на міжнародному рівні вона розглядалася у 1946 році на Вашингтонському конгресі з реабілітації. З цього часу термін «реабілітація» став широко застосовуватися у медицині. Були створені численні організації, які включали у свою назву слово «реабілітація», серед них — Міжнародне товариство з реабілітації інвалідів (SCRD) у 1960 році.

Провідну роль у реабілітації осіб з інвалідністю відіграє фізична реабілітація. Вона поліпшує якість лікування, запобігає можливим ускладненням при різних захворюваннях і травмах, прискорює відновлення функцій органів і систем, тренує і загартовує організм, повертає працездатність, зменшує ймовірність інвалідності [1]. У випадках інвалідності фізична реабілітація допомагає хворому розвинути навички самообслуговування, професійно перекваліфікуватися, виробити постійні компенсації при незворотних змінах, пристосуватися до життя в нових умовах, що є наслідком хвороби або травми. Займаючись фізичною реабілітацією після травм та захворювань, людина відкриває для себе поняття про спорт для інвалідів, оскільки елементи спорту є складовими програми фізичної реабілітації.

Фізична реабілітація — це система заходів, спрямованих на вироблення і застосування комплексів фізичних вправ на різних етапах лікування і реабілітації, що забезпечують функціональне відновлення особи, виявляють і розвивають резервні і компенсаторні можливості організму шляхом вироблення нових рухів, компенсаторних навичок, користування технічними та іншими засобами реабілітації, виробами медичного призначення. Мета фізичної реабілітації осіб з інвалідністю — відновлення працездатності чи пристосування до повноцінного виконання хворою людиною професійних та соціальних функцій. Особливістю фізичної реабілітації осіб з інвалідністю є пріоритетне використання фізичної культури як форми рухової діяльності, яка дозволяє найкращим чином сформувати життєво важливі рухові вміння і навички, забезпечити нормальне функціонування систем організму, активізувати розумові здібності, оптимізувати стан здоров'я і працездатності.

Література

1. Мухін В. М. Фізична реабілітація: підручник / В. М. Мухін. — К.: Олімпійська література. 2001. — 402 с.
2. Руденко Р. Є. Деякі аспекти концепції фізичної реабілітації спортсменів з обмеженими фізичними можливостями / Р. Є. Руденко // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Шевченка: [зб. наук. пр.]. — Чернігів, 2014. — Вип. 118, т. 1. — С. 313–315.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ ХВОРИХ НА ДЦП В УМОВАХ СПЕЦІАЛІЗОВАНОГО ЦЕНТРУ

Сесь І.О.

*5 курс, група ФР-51, спеціальність «Фізична реабілітація»,
Інститут соціальних технологій Університету «Україна»,
к. тел. (067)-717 02 69*

*Науковий керівник: Адирхасва Л.В., к. пед. н, доцент,
Інститут соціальних технологій Університету «Україна»*

Дитячі церебральні паралічі — це група психо-мовленнєвих та моторних непрогресуючих синдромів, спричинених ураженням мозку у внутрішньоутробному, інтранатальному та ранньому постнатальному періодах. ДЦП — це характерний тип порушень нервово-м'язового розвитку, аніж хвороба. Без активного з'ясування суті порушень ніколи не можна достатньо точно продіагностувати дитячий церебральний параліч. Завжди слід враховувати можливість існування прогресуючого неврологічного захворювання. Дитячий церебральний параліч — це лише одна з декількох неповносправностей, які можуть спричинятись пошкодженням або вадою центральної нервової системи. До інших неповносправностей належать епілептичні приступи, розумова відсталість, сенсорні порушення та інші прояви «статичної енцефалопатії».

Пріоритетним на сучасному етапі, узгодженим з міжнародною практикою реабілітації, є створення медико-соціальних центрів реабілітації дітей з патологією нервової системи. Реабілітаційні методики, які впроваджені в центрах, поєднують медичний та соціально-педагогічний напрямки. Взаємодія методик медичного і соціально-педагогічного профілю впроваджується через основний методичний напрямок — в кожній методиці відновлюються всі функціональні системи (сенсорна, моторна, когнітивна і мовленнєва, емоційно-комунікативна та мотиваційна).

До найпоширеніших методів фізичної реабілітації дітей з органічним ураженням нервової системи, які переважно базуються на засадах кінезотерапії відносяться авторські комплексні інтегральні моделі: методи У.М. Фелпс, Карела і Берти Бобат, Домен-Делякато, Традьє, Войта, О. Семенової (динамічної пропріоцептивної корекції) та В.І. Козьявкіна. Найвідомішими в останні роки є системи реабілітації за Бобат, Войта, Петью, В.І. Козьявкіна, К.О. Семенової, рефлексорно-навантажувальний пристій «Гравістат».

Залежно від клінічного синдрому та індивідуальних особливостей пацієнта у програму реабілітації включається працетерапія, гідрокінезотерапія, елементи механотерапії, іппотерапія, ігротерапія, психорозвантаження. Ці додаткові форми допомагають на етапі лікування і використовують значною мірою позитивний емоційний фактор та зростаючу мотивацію хворого до одужання.

Реабілітація дітей з довготривалими порушеннями фізичного, психічного, інтелектуального та соціального розвитку передбачає доцільність складання комплексної інтегральної програми реабілітації для конкретної дитини з визначенням прогнозу розвитку її можливостей, напрямків лікування, навчання, професійної підготовки тощо.

Нами було виявлено ефективність розробленого комплексу відновлювального лікування — лікувальна фізкультура в пристрої «Гравістат» в поєднанні з системним масажем та використання Динамічного Параподія. При роботі з пацієнтом схильним до спастичності, важливо докладно занотовувати виконання різних функціональних видів діяльності. Розробка та впровадження програми фізичної реабілітації на основі врахування індивідуальних особливостей перебігу хвороби дитини дозволила підвищити якість реабілітаційних заходів, та як наслідок покращити стан дитини. Реабілітація дітей із ДЦП не може проводитися курсами. Вона повинна бути безперервною, систематичною, адекватною, практично постійною.

Велику роль грає родина, у якій дитина проводить основну частину часу, підхід і відношення батьків до рішення проблем дитини. Важливо навчити батьків тому, як створювати умови для формування максимальної самостійності й рухової активності дитини, можливості його всебічного розвитку.

ВПЛИВ ПСИХІЧНОГО СТАНУ НА ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ

Староворченко С.Л.

VI курс, група ФТЕ -52–17, спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія»,

Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини

Університету «Україна»

Науковий керівник: Мирян А.М., доцент кафедри,

Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини

Університету «Україна»

На початку 19 століття такі психологічні чинники як втрата успіху, смерть улюбленої людини або розчарування в коханні, цілком природно признавалися терапевтами як виконуючі важливу

роль в породженні захворювання. Але наприкінці 19 століття знання у області патології і введення нових методів мікроскопічного дослідження привели німецького патолога Вірхова і інших до припущення, що всі захворювання носять органічний характер. Це переконання в психіатрії спричинило відвернення уваги лікарів від психологічних чинників хвороби і зосередженні її на фізичних. Проте, на початку нашого сторіччя праці Фрейда, Дженета і Крепеліна знов привернули увагу психіатрів до поняття психологічно-зумовленого розладу, хоча лише в порівняно недавньому минулому ми дійшли усвідомлення того, що органічні захворювання, рівно як і розумові, можуть мати психологічне походження [3].

Психологічні чинники, як вважають вчені в силах впливати на перебіг органічного захворювання, або навіть ініціювати його, але при цьому немає чіткого обґрунтування цього процесу. Хоча безпосередньо сам Фрейд не вніс великого внеску у вивчення психосоматичних захворювань, його теорії зробили можливим серйозний розгляд психологічно-продукованої хвороби, спочатку у області неврозу. Першим аналітиком, що зацікавився психологічними аспектами органічного захворювання, був Георг Гроддек (1866–1934) з Баден-Бадена, який в роботах «Книга про ВОНО», «Світ людини» і «Невідоме Самозвеличання» висунув дещо дивовижну і інтуїтивну теорію, засновану на його досвіді аналізу випадків захворювання серця, нефриту, раку і інших серйозних органічних хвороб. Індивід, згідно цієї теорії, не живе своїм власним життям і має мало спільного з своєю долею. Фактично, проживається «ВОНО», котре вирішує, коли буде народжений індивід, а також, коли йому належить померти, чи досягне успіху він у своїх починаннях, коли і як його наздожене хвороба [2].

Цей недолік був принаймні частково усунений Францем Александером з Чикаго, в книзі «Психосоматична медицина» дане питання розглядається з наукової комбінованої фізіологічно-психологічної точки зору [1].

Для того, щоб зрозуміти зародження психосоматичних захворювань, необхідно розглянути анатомію і фізіологію нервової системи. У нервовій системі є різні рівні, від вищих і найсвідоміших до несвідомих і більш менш автоматичних центрів, відповідальних за адаптацію положення тіла, підтримку рівноваги і координацію рухів. Сонячне сплетіння у верхній частині черевної порожнини є одним з таких гангліїв, і, в точності так само, як нерви центральної нервової системи, що йдуть до шкіри і довільних м'язів, діляться на

два основні типи — моторні (пов'язані з рухом) і сенсорні (пов'язані з відчуттями), так і нерви автономної нервової системи підтримують роботу внутрішніх органів і розділені на парасимпатичну і симпатичну групи. Управляючий центр автономної нервової системи лежить у гіпоталамусі. Ця система забезпечує роботу шлунку, кишечника, серця, кровоносних судин і інших органів, включаючи важливі ендокринні залози, і її значення полягає у тому, що саме тут знаходиться фізіологічне підґрунтя емоцій.

Література

1. Акимов Г.А. Приходящие нарушения мозгового кровообращения — М., Медицина. 27 с.
2. Бел Х. М. Пособие по проведению и оценке результатов теста приспособляемости. — 2000.
3. Кадиков А.С., Черникова Л.А., Шведков В.В. Жизнь после инсульта. М., Медицина, 2003. — 71 с.

УДОСКОНАЛЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ТАЙБОКСЕРІВ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ ДІЯЛЬНОСТІ У ЗМАГАЛЬНОМУ ПЕРІОДІ

Тимофєєва О.В.

*III курс, група 31ФР15, напрям підготовки «Здоров'я людини»,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»,
к. тел. (050)7317640*

*Науковий керівник: Гета А. В., к. фіз. вих., доцент кафедри фізичної
реабілітації та фізичного виховання,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»,*

Заняття тайбоксом характеризуються високою динамічністю і варіативністю рухових дій, обумовлених особливостями впливу зовнішнього середовища. Основні параметри дій противника: потужність і швидкість атакуючих ударів, швидкість переміщення по рингу, різноманітність рухових дій і частота зміни рухів при збереженні високого темпу обумовлюють характер поведінки тайбоксера при проведенні поєдинку.

Проблема підвищення якості спортивної підготовки тайбоксерів є однією з найбільш складних. Серед різних способів поліпшення рівня техніко-тактичної підготовленості одним із найменш вивчених є формування індивідуального стилю тайбоксера. Концепція

персоніфікації спортивної підготовки заснована на вивченні особливостей виконання технічних прийомів, що забезпечують найбільш повну реалізацію кінезіологічного потенціалу, а також ступеня сформованості провідних інтелектуальних, морально-вольових і моральних якостей.

Вивчення психологічних якостей тайбоксерів має значення, насамперед, для прогнозування успішності у спортивній діяльності. Внаслідок цього воно широко застосовується у психології спорту, як один з індикаторів рівня майстерності спортсменів, входить у комплекс показників психомоторної організації людини, що використовується для проведення профвідбору у тайбоксі.

У викладанні тайського боксу на перше місце виходить виховання особистості в цілому, а не розвиток особистісних особливостей, що сприяють досягненню високих результатів на змаганнях, наприклад, таких, як агресивність.

Специфіка спортивної діяльності обумовлює вплив на особистість тайбоксерів, а змагальні умови викликають збільшення рівня прояву як позитивних для перемоги якостей, до яких належать наступні: незалежність, кмітливість, емоційна зрілість, тривожність, наполегливість, схильність і готовність до ризику, обережність, упевненість у собі, самоконтроль, саморегуляція; так і негативних: депресивність, тривожність, гіперзбудливість, фрустрованість, агресивність, дратівливість, емоційна нестійкість.

Екстремальні умови змагань викликають у тайбоксерів емоційне виснаження, психосоматичні та психовегетативні порушення, психічну втому, підвищення рівня спортивного стресу. Застосування тайбоксерами спеціальної психологічної підготовки викликає зменшення негативних змін в їх психіці і послаблення прояву якостей, що знижують ефективність рухової діяльності та фізичну і психічну працездатність. До таких якостей належать невротизм, депресивність, апатія, фрустрованість, гіперзбудливість, страх, тривожність.

Таким чином, спеціальна психологічна підготовка сприяє зростанню стійкості тайбоксерів в екстремальних умовах змагальної діяльності, виконує роль активного регулятора фізіологічних систем організму й одночасно обумовлює зростання ефективності їх змагальної діяльності. Екстремальні чинники викликають негативні зміни в психіці спортсменів, призводять до психічної втоми і розвитку спортивного стресу. Показано, що важливим фактором корекції негативних змін у психіці спортсменів є психологічна підготовка, яка забезпечує їх резистентність до психотравмуючих чинників.

Література

1. Гант О. Э. Характеристики ціннісних орієнтацій особистості в боксі та тайбоксі. Девіантна поведінка: соціологічні, психологічні, юридичні аспекти: матеріали між нар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 10 квітня 2015 р.). — Х., 2015. — С. 9–12.

**ВИМОГИ ДО АЛГОРИТМІВ ВАЛІДАЦІЇ
ОЦІНЮВАЛЬНИХ ШКАЛ ФУНКЦІОНУВАННЯ
НИЖНЬОЇ ТА ВЕРХНЬОЇ КІНЦІВОК ПАЦІЄНТІВ
З ГОСТРИМИ ПОРУШЕННЯМИ МОЗКОВОГО
КРОВООБІГУ**

Туroveць А.М.

*аспірантка кафедри здоров'я людини та фізичного виховання,
Інститут соціальних технологій Університету «Україна»*

Бужук Л.О.

*5 курс, ФР-51, спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія»,
Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: Адирахєв С.Г., доктор пед. наук, професор кафедри
здоров'я людини та фізичного виховання,
Інститут соціальних технологій Університету «Україна»*

Актуальним завданням фізичної терапії в Україні є впровадження прийнятих міжнародних шкал функціональності та якості життя. Необхідною умовою є валідація цих опитувальників. За відомими опублікованими узагальнюючими результатами розробки та тестування шкал оцінки функціональності верхньої (UEFS або ВКФШ) та нижньої (LEFS або НКФШ) кінцівок в ув'язці із шкалою загального стану здоров'я (якості життя) SF-36 [1-3], основними критеріями й умовами належної якості та застосовності шкал є: достовірність, або конструктивна валідність, придатність, точність, чутливість до змін, мінімальний рівень виявленої зміни, *рандомізоване* подвійне *сліпе* дослідження. Для оцінки придатності й точності шкали застосовується блок статистичної обробки Scale Analysis. Стандартні статистичні показники — загальні для вибірок коефіцієнти кореляції між змінними (Спірмена), кореляції «змінна — змінна». Обсяг виборок в проаналізованих публікаціях становив від 110 пацієнтів «на вході», тобто в гострому періоді, до 35 на четвертому тижні спостережень. Кількість пунктів функціональних шкал кінцівок — до 80, SF-36 — 100, загальні кількості обстежених впродовж

декількох років пацієнтів сягали 1000–2000. Результати розглянутих досліджень зводились до виділення найменш корельованих пунктів шкал функціональності, в ув'язці із шкалою якості життя SF-36 та формування простіших 5–7 бальних опитувальників на 20–30 пунктів. Зокрема, враховувались такі показники, як біль, психічне здоров'я, емоції, життєдіяльність тощо. У дослідженнях узагальнювались показники пацієнтів з такими дисфункціями: колінних суглобів, кульшових суглобів (у т.ч. стани після повного ендопротезування), шиї, верхніх кінцівок.

Проаналізувавши згадані основні та інші узагальнення з урахуванням прийнятих у нейрореабілітації [4] функціональних тестів, відмітимо особливості, які слід врахувати в алгоритмах валідації функціональних шкал.

Шкала загального стану здоров'я (якості життя) SF-36 добре працює на дальні, «стратегічні», цілі реабілітації. Узагальнюючі функціональні шкали верхньої ВКФШ (UEFS) та нижньої кінцівок НКФШ (LEFS) частково дають змогу ставити ближні, «тактичні» цілі в контексті найактуальніших для пацієнта стратегій. Як чітко вказано в [1, 5] та інших джерелах, у т.ч. узагальненнях досвіду роботи асоціацій фізичної терапії Нідерландів, Австралії, США, України, введення конкретних, специфічних до стану пацієнта, тестів чи деталізація наявних в шкалах показників, сприяє отриманню об'єктивнішої інформації щодо функціонального стану пацієнта. У «коротких» узгоджених з SF-36 варіантах шкал привертає увагу відсутність чіткого контролю відповідей пацієнтів об'єктивними показниками. Таке «перекриття» відповідей та тестування підсилюватиме надійність опитування. Важливо мати можливість оперативно вносити доповнення до основних опитувальників з врахуванням специфіки стану пацієнта та цілей реабілітації.

Такому підходу сприятиме статистичний аналіз спеціалізованих виборок, це дозволить уникнути надмірних узагальнень. Оперативними і ефективними методами будуть класифікаційні алгоритми і факторний аналіз з подальшим генеруванням інтегральних показників. Оперативності оцінювання сприятиме застосування сучасних пристроїв і програм. Комплексні показники можуть розглядатись як динамічна оцінка функціональності, орієнтована на конкретного пацієнта та для фахівців слугувати показником ефективності окремих реабілітаційних втручань та програм.

Література

1. The lower extremity functional scale (LEFS): scale development, measurement properties, and clinical application // Jill M Binkley Paul W Stratford Sue Ann Lott Daniel L Riddle The North American Orthopaedic Rehabilitation Research Network.
2. Reliability and Validity of Two Versions of the Upper Extremity Functional Index // B. M. Chesworth et al. — Physiother Can. 2014 Summer; 66(3): 243–253. Published online 2014 Jul 29. doi: 10.3138/ptc.2013-45.
3. SF-36 Scale: https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5052926/pdf/10.1177_2050312116671725.pdf
4. Шкали в нейрореабілітації: Укладачі М.В. Гуляєва, Н.І. Піонтковська, М.І. Піонтковський, Українська асоціація боротьби з інсультом. — Київ: Видавець Д.В. Гуляєв, 2014. — 68 с.
5. Спосіб оцінки якості життя хворих на ішемічний інсульт: Патент України на корисну модель № 38343 // Пантелеєнко Л.В., Соколова Л.І. — Опубл. 12.01. 2009.

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВ'Я УЧНІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ РОЗВИТКУ ОСВІТИ

Черепенко В.М.

*IV курс, спеціальність «Фізична реабілітація»,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»
Науковий керівник: **Бойко Г.М.**, д. пед. н., професор, завідувач кафедри
фізичної реабілітації і фізичного виховання,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»*

Важливим стратегічним напрямом 11-річної загальної середньої школи є вирішення проблем комплексної реалізації оздоровчої функції шкільної освіти, забезпечення фізичного й духовного здоров'я учнів. Відсутність сформованості в школярів культури здоров'я є однією з головних причин того, що більшість з них не мають уявлення про формування, збереження і зміцнення здоров'я, а також спрямованості на ведення здорового способу життя. «Культура здоров'я школяра — це інтегроване утворення особистості, що виявляється в її мотиваційній, теоретичній і практичній підготовці до формування, збереження та зміцнення свого здоров'я у всіх його аспектах (духовному, психічному й фізичному) та розумінні здоров'я як цінності».

Один із найважливіших показників способу життя — обсяг рухової активності, який поєднує різноманітні рухові дії, що виконуються в повсякденному житті, трудовій і навчальній діяльності [6; 9; 10].

Рухова активність реалізується не з погляду досягнення чітко визначеної мети, а стосовно самої діяльності, яка створює людині можливості для прояву її фізичних, розумових та творчих можливостей. Результати такої діяльності проявляються в зміцненні здоров'я, протидії й профілактиці хвороб, корекції будови та маси тіла [1; 3; 6; 9].

Із медико-біологічного погляду, фізична активність — головний стимулятор практично всіх функцій організму, запорука оптимального фізичного вдосконалення людини. Саме достатній руховий режим забезпечує потрібний рівень реакцій організму дитини на вплив чинників зовнішнього й внутрішнього середовища.

Для розробки оптимальних параметрів рухової активності потрібна повна інформація про інтерес і мотивацію підлітків до рухової активності, особливості фізичного стану (фізичного розвитку, фізичної підготовленості, функціональних можливостей, стану здоров'я). Спираючись на зазначені показники, можна визначити ефективні види рухової активності, розробити параметри нормування фізичних навантажень. На основі результатів дослідження мотиваційно-ціннісних чинників і морфофункціональних особливостей підлітків розроблено різноманітну спрямованість рухової активності (загальну фізичну, рекреаційно-оздоровчу, корекційну й спортивну)

Рухова активність рекреаційно-оздоровчої спрямованості передбачає використання фізичних вправ, ігор, розваг, а також природних та гігієнічних чинників для активного відпочинку, удосконалення психічних і фізичних здібностей, відновлення та зміцнення здоров'я. Фізична активність корекційної спрямованості забезпечує профілактику й корекцію порушень постави учнів. Фізична активність спортивної спрямованості передбачає підготовку спортсменів-розрядників і забезпечується, передусім, діяльністю дитячо-юнацьких спортивних шкіл.

У перспективі потрібно розробити ефективні засоби залучення підлітків до різноманітних форм і змісту рухової активності в позаручній діяльності.

Література

1. Булатова М. М. Сучасні фізкультурно-оздоровчі технології у фізичному вихованні / М. М. Булатова, Ю. А. Усачов // Теорія і методика фізичного виховання; за ред. Т. Ю. Круцевич. — К.: Олімп. л-ра, 2008. — С. 320–354.
2. Булич Е. Г. Валеологія. Теоретичні основи валеології: навч. посіб. / Е. Г. Булич, І. В. Муравов. — К.: ІЗМН, 1987. — 224 с.
3. Дубогай О. Зміст та результативність шкільної інноваційної діяльності в системі здоров'язберігаючих технологій / О. Дубогай, М. Євтушок // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному

- суспільстві: зб. наук. пр. — Луцьк: РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2008. — Т. 1. — С. 36–40.
4. Кібальник О. Я. Застосування фітнес-технології для підвищення рухової активності та фізичної підготовленості підлітків: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з фіз. вих. і спорту: спец. 24.00.02 «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення» / О. Я. Кібальник — Львів, 2008. — 20 с.
 5. Кривенко А. Г. Обсяг рухової активності школярів в залежності від виконання домашніх завдань / А. Г. Кривенко // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: зб. наук. пр. / за ред. С. С. Єрмакова. — Х.: ХХПІ, 2008. — № 19. — С. 18–22.
 6. Круцевич Т. Ю. Рекреація у фізичній культурі різних груп населення / Т. Ю. Круцевич, Г. В. Безверхня. — К.: Олімп. л-ра, 2010. — 248 с.
 7. Митчик О. П. Індивідуалізація фізичного виховання підлітків у загальноосвітній школі: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з фіз. вих. і спорту: 24.00.02 «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення» / О. П. Митчик; ЛДІФК. — Львів, 2002. — 19 с.
 8. Москаленко Н. В. Теоретико-методичні засади інноваційних технологій в системі фізичного виховання молодших школярів: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра наук з фіз. вихов. і спорту. / Н. В. Москаленко. — К., 2009. — 42 с.
 9. Паффенбаргер Р. С. Здоровый образ жизни / Р. С. Паффенбаргер, Э. Ольсен. — Киев: Олимп. лит., 1999. — 320 с.
 10. Сухарев А. Г. Двигательная активность и здоровье подрастающего поколения / А. Г. Сухарев. — М.: Знание, 1976. — 63 с. 11. Фізична рекреація / Приступа Є. Н., Жданова О. М., Линець М. М. [та ін.]; за наук. ред. Євгена Приступи. — Львів: ЛДУФК, 2010. — 447 с.

РЕАБІЛІТАЦІЙНА І КОРЕКЦІЙНА ДОПОМОГА ДІТЯМ З СИНДРОМОМ РАНЬОГО ДИТЯЧОГО АУТИЗМУ

Черненко Ю.С.

*IV курс, група 41 ФР, напрям підготовки «Здоров'я людини»,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»
Науковий керівник: Вишар Є.В., старший викладач кафедри фізичної
реабілітації та фізичного виховання,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»*

Головною метою роботи з дитиною з синдромом РДА являється його адаптація і соціалізація. Для реалізації цієї мети, кожній дитині, вибудовується індивідуальний «маршрут» реабілітаційної і корекційної допомоги, в якому головною умовою є дотримання ряду обов'язкових етапів.

Перший етап. Соціально-побутова адаптація дітей з РДА. Метою цього етапу є допомога дитині в адаптації з навколишнім життям. Завдання, що реалізуються на цьому етапі: формування, виховання навичок і умінь спілкування; формування різних видів самообслуговування; розвиток мислення, уваги, мови і пам'яті; освоєння соціальних норм поведінки.

Робота з дітьми з раннім дитячим аутизмом досить специфічна і орієнтована на особливості їх розвитку. З урахуванням цього, соціально-побутова адаптація включає:

1. Розвиток взаємодії з дитиною. На цьому етапі основним завданням є встановлення емоційного контакту з дитиною. Зайняття необхідно вибудовувати в такій формі, щоб емоційний контакт був на доступному йому в даний момент рівні, тобто на підтримці простих стереотипних дій, що реалізуються через гру [1, с. 64–66].

2. Розвиток емоційної сфери. Для того, щоб соціальна адаптація аутичної дитини складалася успішно, потрібний розвиток емоційної сфери дитини.

3. Розвиток предметно-маніпулятивної діяльності. Для розвитку предметно-маніпулятивної діяльності дитини з синдромом раннього дитячого аутизму необхідний плідотворний взаємозв'язок таких функціональних сфер, як сприйняття, імітація, загальна і тонка моторика, координація дій очей і рук.

4. Розвиток загальної і тонкої моторики. У більшості випадків у дітей з синдромом раннього дитячого аутизму проявляється моторна недостатність, відсутні взаємозв'язані рухи, з'являються однообразні, повторювані рухи.

5. Розвиток у дитини з синдромом РДА уваги, пам'яті та мислення діяльності. Основним в роботі з розвитку уваги, пам'яті та мислення діяльності є формування безпідставності, усвідомлення варіації, добровільності запам'ятовування та відтворення інформації [2, с. 28–29].

6. Розвиток мови у дитини з синдромом РДА. Частіше аутичним дітям доступна мова, а саме вираз звуків, слів і фраз, також як і розуміння мови.

Другий етап. Формування різносторонніх видів самообслуговування праці. Перехід до другого ступеня можливо тільки тоді, коли завдання першої стадії вирішені.

На даній стадії потрібно враховувати наступні особливості корекційно-розвиваючої роботи: звільнення від перешкод у здійсненні цільової діяльності дитини; розвиток індивідуальних здібнос-

тей дитини; навчання соціальним нормам і правилам поведінки. Також етап формування різнобічних навичок самообслуговування, містить у собі кілька напрямлений діяльності: формування вміння та навиків прийому їжі, формування культурно-гігієнічних умінь та навиків, формування вміння та навиків самообслуговування. Тож головним є орієнтація на інтереси дитини, його пристрасті та бажання.

Література

1. Янушко, Е. Игры с аутичным ребенком: установление контакта, способы взаимодействия, развитие речи, психотерапия: Практическое пособие для психологов, педагогов и родителей / Е. Янушко. — М.: Теревинф, 2014. — 128 с.: ил. — Библиогр.: С. 64–66.
2. Рудик, О.С. Коррекционная работа с аутичным ребенком: кн. для педагогов: метод.пособие / О.С.Рудик. — М.: Гуманитарный изд. центр ВЛАДОС, 2015. — 189 с.: ил. — Библиогр.: С. 28–29.

ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ У ПРОФІЛАКТИЦІ ТА ЛІКУВАННІ СКОЛІОЗУ

Чумаченко О.Р.

*І курс, спеціальність «Інженерія програмного забезпечення»,
Національний університет «Києво-Могилянська академія»,
к. тел. (097) 407-19-55*

*Науковий керівник: Козубей П.С., к. пед. н, доцент,
Національний університет «Києво-Могилянська академія»*

Статистика численних досліджень України по виявленню сколіозу у людей свідчить, що ця деформація — одне з найбільш частих захворювань опорно-рухового апарату. Важкі викривлення хребта і грудної клітини значно впливають на функції внутрішніх органів: зменшують об'єм плевральних порожнин, порушують механіку дихання, що у свою чергу погіршує функцію зовнішнього дихання, знижує насичення артеріальної крові киснем та ще багато інших відхилень та захворювань. [1]

Лікування сколіозу значною мірою залежить від виду захворювання і ступеня деформації хребетного стовпа, а також від віку хворого. Протягом усього періоду лікування хворому потрібно вітамінізоване і повноцінне харчування, активні ігри, прогулянки на

свіжому повітрі. Загальноприйнята тактика передбачає диференційовані підходи до проведення лікувальних заходів дітям з різним ступенем вираженості захворювання. Консервативне лікування проводиться за участю фізіотерапевтів, масажистів, вертебрологів, мануальних терапевтів, інструкторів ЛФК. [2]

Результативною є система дихальної ортопедії за методом Шрот. В рамках методики застосовуються різні лікувальні вправи, в тому числі спрямовані на зворотний поворот хребців, дихальні, ізометричні. При регулярних заняттях м'язи спини зміцнюються і поступово стають більш симетричними, що уповільнює або повністю зупиняє прогресування захворювання. [3]

Вправи за методом Шрот, на основі асиметричного дихання, у різних положеннях стоячи, сидячи, лежачи, в ходьбі виконуються зі збереженням фізіологічних вигинів хребта, що в процесі багаторазового повторення призводить до закріплення позотонічних рефлексів. Основна мета — навчити пацієнта досягати корекції положення тіла самостійно з використанням сили м'язів тулуба. Вправи підбираються індивідуально в залежності від типу сколіотичної деформації. До закінчення лікування у пацієнта виробляється стереотип усвідомлено приймати правильне — патогенетично обґрунтоване скориговане положення незалежно від присутності лікаря або наявності дзеркала, а так само підтримувати положення тіла протягом дня. Це необхідно для зміни сколіотичного патерна тіла на фізіологічний.

Заняття за методикою Шрот дозволяє досягти наступних результатів: поліпшити зовнішній вигляд постави і навіть повністю позбутися від косметичного дефекту; знизити больові відчуття; припинити прогресування сколіозу, а також закріпити отримані результати; стабілізувати здорове і правильне положення спини у всіх площинах; нормалізувати подих; підвищити самооцінку і поліпшити психологічний стан хворого; позбутися від сколіозу без операції.

Шрот-терапія в більшості випадків дозволяє значно поліпшити ситуацію. Про це говорять численні звіти і дослідження сотень хворих по всьому світу.

Отже, лікування і профілактика сколіозу неможлива без виконання комплексів фізичних вправ. Одним з кращих методів профілактики сколіозу по праву вважається плавання, так як цей вид спорту задіює обидві руки і однаково зміцнює всі м'язи спини. Кожен хворий вимагає індивідуальної програми лікування та комплексу вправ ЛФК, який підібрати можуть лише спеціалісти з глибокими знаннями та великим досвідом лікування.

Література

1. Тетяна Ніцкевич. Електронний доступ [url = <http://metodportal.com/node/3745>]
2. [url =<http://dutuna.in.ua/skolioz-v-ditini-simptomi-ta-likuvannya/>]
3. [url =<http://zabolelo.com/gimnastika-shrot/istoriya-razvitiya-gimnastiki/>]

НЕТРАДИЦІЙНІ ЗАСОБИ ЗАГАРТОВУВАННЯ ДІТЕЙ

Шаповалова І.С.

*4 курс, напрям підготовки «Здоров'я людини»,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»
Науковий керівник: Волошко Л.Б., к. пед. н., доцент,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»*

Серед нетрадиційних засобів загартовування можна назвати аквааеробіку. Заняття аквааеробікою є ефективним засобом загартовування дітей проти різких температурних коливань, які підвищують стійкість організму до простудних захворювань. При заняттях аквааеробікою поєднуються властивості води: охолоджуючі, нагріваючі та механічні. При систематичному занятті аквааеробікою судинна система дитини набуває властивості швидко пристосовуватися до змін температури води. Температура шкіри та тіла у воді знижується менше і швидше відновлюється після аквааеробіки.

До нетрадиційних форм загартовувуючих процедур у дитячому і підлітковому віці відносяться ті форми, які пред'являють серйозніші вимоги до функціональних систем і систем терморегуляції організму: зимове моржування, парні і сухоповітряні лазні. З нетрадиційних форм загартовування з дитячим контингентом слід назвати сауну, оскільки на даний момент не існує єдиної думки про доцільність її використання [1].

Поєднання високої температури і низької вологості повітря сухоповітряних лазень (саун) надає виражену фізіологічну дію на організм людини. Сухоповітряні лазні, при дотриманні правил їх застосування, є ефективним гігієнічним і загартовуючим засобом, сприяють підвищенню функціональних можливостей серцево-судинної системи, терморегуляторного апарату, центральної нервової системи і рухового апарату, а також прискорюють відновні процеси після м'язової роботи.

Основою впливу сауни на серцево-судинну систему є відновлення кровотоку в капілярах. Висока температура сприяє посиленню

теплообміну організму людини з довкіллям. Вплив на дихальну систему полягає в дії гарячого повітря сауни, яке сприяє подразненню рецепторів слизових оболонок верхніх дихальних доріг. Посилюється виділення секрету з носа, бронхів, верхні дихальні шляхи очищаються. Зростає рухливість реберно-хребцевих суглобів, екскурсії грудної клітки стають вільнішими. Збільшення швидкості кровотоку зменшує розміри печінки і селезінки, що збільшує об'єм діафрагмального дихання, зменшує венозний застій в легенях, як наслідок зростає капілярний кровотік в альвеолах, збільшення якого сприяє зростанню парціального тиску кисню в крові. Окрім цього, сауна розвантажує дезинтоксикаційну роботу не лише нирок, але й печінки. Вплив високої температури позитивно позначається і на кишковій флорі, що перешкоджає розвитку дисбактеріозу. Зміна температурного балансу в сауні веде до посилення обміну речовин, збільшення капіляротоків і лімфотоків. Сауна є найбільш оптимальним, патогенетично обумовленим методом м'язового відновлення. Принциповою відмінністю впливу сауни на дітей є набагато швидша тенденція їх до перегрівання, що зумовлено: невеликою масою, при відносно більшій поверхні тіла; розвиненішою системою капілярів; менш досконалими механізмами терморегуляції; недостатньо розвиненими регуляторними системами відповідальними за підтримку нормального водно-електролітного балансу організму.

Відносними протипоказаннями до використання сауни є хронічні захворювання нирок, сечовивідних шляхів, шлунково-кишкового тракту, печінки, а також ендокринні порушення, тому дозволити дитині відвідувати сауну може лише фахівець.

Література

1. Семененко В. П. Терміновий ефект від використання окремих процедур загартування організму молодших школярів (за даними термометрії) / В. П. Семененко // Фізична культура, спорт і реабілітація в закладах освіти : зб. наукових праць. — Рівне: РДГУ, 2002. — Вип. 1. — С. 112–115.

МЕТОДИ ТА ЗАСОБИ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ХВОРИХ ПІСЛЯ ІНСУЛЬТУ В УМОВАХ КУРОРТУ

Шилова П.Ю.

*І курс магістратури, група МФР17з,
спеціальність «Спеціальна освіта»,*

*Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»,
к. тел. 0665911817*

*Науковий керівник: Волошко Л.Б., к.пед.н., доцент,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»*

Мозковий інсульт є одним з найнебезпечніших судинних захворювань головного мозку, який щорічно вражає близько 6 млн. осіб в усьому світі. Особливо актуальна ця проблема в Україні, де розповсюдженість цереброваскулярних захворювань і смертність від них є одними з найвищих в Європі. В Україні щороку близько 110–125 тис. жителів переносять мозковий інсульт, який є однією з найчастіших причин інвалідності та смертності населення країни [1].

Доведено, що застосування засобів фізичної реабілітації в гострому періоді захворювання зменшує ризик виникнення різних ускладнень, сприяє відновленню порушених рухових функцій, готує пацієнтів до вертикалізації та набуття елементарних навичок самообслуговування [2].

Аналіз наукових праць, присвячених фізичній реабілітації хворих, що перенесли мозковий ішемічний інсульт, свідчить, що програма реабілітації в санаторії розробляється завжди індивідуально, в залежності від загального стану хворого, наявності супутніх захворювань, характеру неврологічних ускладнень, і може включати в себе масаж, лікувальну фізичну культуру, рефлексотерапію, бальнеотерапію, гідротерапію та фізіотерапевтичні методики.

Засобам ЛФК властива деяка біологічна специфічність, адже завдяки їм з'являється певний вибірковий фізіологічний і терапевтичний ефект. Розрізняють чотири основні механізми лікувальної дії фізичних вправ на організм хворого: тонізуючу, трофічну дію, формування компенсацій, нормалізацію функцій.

Як зазначалося вище, на санаторно-курортному етапі реабілітації ішемічного інсульту використовують бальнеотерапевтичні процедури, а саме: сірководневі, перлинні, йодобромні ванни та підводний душ-масаж.

Слід також відмітити позитивний вплив на стан здоров'я пацієнтів магнітоакустичної терапії (лікування з допомогою пульсуючого

електроманітного поля у сполученні з акустичним полем однієї й тієї ж частоти 50 Гц.), яка викликає у тканинах і органах людини протизапальну, трофічну дію, покращує кровообіг тканин та їх регенерацію, сприяє епітелізації виразок, прискорює процеси саногенезу. А також застосування монохроматичного когерентного лазерного опромінення для посилення біоелектричних процесів у тканинах, стимуляції обміну речовин, регенерації епітелію та кісткової тканини, для досягнення протизапальної, бактеріостатичної та знеболюючої дії.

При застосуванні рефлексотерапії, крім акупунктурних голок, на біологічно активні точки діють фізичними факторами: постійним та імпульсним струмами (електропунктура), СВЧ і КВЧ-випромінюванням (мікрохвильова пунктура), сфокусованим ультразвуком (ультрафонопунктура), термічними стимулами (термопунктура або цзю-терапія).

При адекватно підібраній програмі реабілітації після інсульту в санаторії відбувається відновлення мови, рухової активності, проходять розлади чутливості, покращується загальний стан нервової системи, нормалізується сон, підвищується розумова і фізична працездатність, покращується настрій.

Встановлено, що у працях, присвячених фізичній реабілітації хворих, що перенесли мозковий ішемічний інсульт, багато уваги приділяється складанню реабілітаційних програм з урахуванням періодів захворювання і рухових режимів, але недостатньо висвітлюється процес індивідуалізації реабілітаційних заходів для хворих з гострим порушенням мозкового кровообігу. У літературі є лише епізодичні рекомендації щодо обстеження рухової та психоемоційної сфери хворих після перенесеного мозкового ішемічного інсульту. Відсутня методика навчання основним переміщенням та правильного догляду за хворими в гострому періоді для рідних та опікунів. Зазначені аспекти потребують докладного подальшого дослідження.

Література

1. Григорова І.А., Черних Є.В., Дубівська С.С., Шевченко С.Т., Дубинська О.І. Спосіб лікування ішемічного інсульту (Україна) / І.А. Григорова. — №20031110635; Заявл. 25.11. 2003; Опубл.15.07.2004. Бюл. №7. — 3 с.
2. Білянський О.Ю. Фізична реабілітація осіб другого зрілого віку після мозкового ішемічного інсульту : автореф. дис. канд.. наук з фізичного виховання і спорту: спец. 24.00.03 «Фізична реабілітація» / О.Ю. Білянський. — Львів, 2007. — 20 с.

ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВИХОВАТЕЛЯ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Шовкопляс О.М.

*докторант Глухівського національного педагогічного університету
імені Олександра Довженка,
к. тел. (099) 3-27-39-12*

*Науковий консультант: Пономаренко Т.О., д. пед. н., професор,
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка*

У психолого-педагогічній науці є чимало досліджень, що свідчать про позитивний вплив професійної діяльності на особистість (Є. Борисова, В. Дружинін, В. Орел, Ю. Поваренков, А. Рукавішніков, В. Щадріков, Л. Урванцев та ін.). Позитивний вплив професії на особистість педагога проявляється у формуванні професійної самосвідомості, педагогічної спрямованості, педагогічного мислення, у розвитку професійно важливих якостей, в оволодінні педагогічним досвідом тощо.

Умови праці, сама професійна діяльність, її зміст суттєво впливають на психофізіологічний стан та здоров'я педагога, навіть якщо індивідуальні особливості вихователя відповідають вимогам професії. Специфіка педагогічної діяльності найчастіше вважається причиною низьких показників здоров'я вихователів та вчителів. Дослідження педагогічної діяльності свідчать про її високу емоційну напруженість, потенційну афектогенність (С. Вершловський, Н. Кузьміна, А. Маркова, Л. Мітіна, В. Сластьонін, М. Смирнов, О. Щербаков, В. Якунін та ін.). Така емоційна напруженість зумовлена наявністю великої кількості факторів ризику — так званих стрес-факторів, які постійно присутні в роботі вихователя і впливають на його самопочуття, працездатність і якість професійної діяльності. Окремо слід зазначити посаду завідувача та методиста, ЗДО, адже у них існує додаткове навантаження як у менеджерів-управлінців.

Як свідчать дані ряду наукових досліджень, результати наших власних спостережень та опитувань вихователів, стресогенними для них є також непорозуміння з дітьми, їх батьками, колегами по роботі, несправедливе ставлення з боку керівництва та домашні негаразди. А якщо до цього додати ще низьку заробітну платню, погані житлові умови, матеріальні нестатки тощо, то все це може

призвести до невротичних розладів, різноманітних порушень у психічній сфері. На цьому фоні може розвинутихся цілий спектр захворювань — гіпертонія, інфаркт міокарда, гастрит, виразкова хвороба шлунка, ішемічна хвороба серця, цукровий діабет, інші порушення ендокринної системи, судинні захворювання мозку, остеохондрози, міозити, артрити тощо.

Стати невразливим для стресу цілком під силу кожному педагогу. Для цього необхідно замінити ненадійні, по суті дитячі способи захисту на більш зрілі й ефективні, основані на знанні педагогом законів, управління роботою власного організму. Тут доцільно рекомендувати сучасні, науково обґрунтовані системи психологічної саморегуляції, профілактики професійних захворювань які маючи бажання може засвоїти кожен.

Професійне здоров'я і довголіття педагога великою мірою залежить від діяльності, яку проводить у цьому напрямі адміністрація навчального закладу. Керівництво ЗДО повинно забезпечити вихователям можливість професійного росту, налагодити соціальні й інші позитивні моменти, що підвищують мотивацію. Адміністрація має чітко розподілити обов'язки, продумати посадові інструкції, від неї у першу чергу залежить також психологічний клімат закладу і те, наскільки здоровими є взаємини в колективі.

Тільки спільні зусилля, цілеспрямована робота всього педагогічного колективу, увага до професійного здоров'я вихователів з боку адміністрації сприятимуть професійному довголіттю, творчому кар'єрному росту, професійному саморозвитку.

Отже, на сьогодні існує ціла низка досліджень присвячених вивченню сутнісних аспектів, причин виникнення професійного стресу, професійної дезадаптації, синдрому емоційного згорання, стресу. Значно більшої уваги на, наш погляд, потребують дослідження, що стосуються розробки превентивних заходів та шляхів збереження і зміцнення професійного здоров'я педагога, формування стресостійкості фахівця, шляхів і методів гармонізації його внутрішнього світу.

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ МОЛОДІ В УКРАЇНІ

Яцків Ю.І.

*IV курс, група ЗЛ 41, спеціальність «Здоров'я людини»,
Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини
Університету «Україна»*

*Науковий керівник: Мирян А.М., доцент кафедри,
Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини
Університету «Україна»*

Соціальне самопочуття молоді є одним з головних показників розвитку суспільства. Для того щоб формування молоді відбувалося адекватно суспільним процесам, необхідно визначити її роль і місце в суспільстві, з'ясувати її проблеми. Серед них є традиційні – кохання, дружба, пошуки сенсу життя, створення сім'ї тощо. Вирішення багатьох проблем залежить від факторів соціального життя. Не менш актуальними є здоров'я, освіта молоді, спілкування її з дорослими й однолітками. Вивчаючи молодіжні проблеми, неможливо обійтися простим констатуванням позитивних чи тривожних фактів життєдіяльності молодих людей, потрібен глибокий системний аналіз буття молоді. Актуальним є питання постійного скорочення питомої ваги молоді щодо всього населення. В Україні за останні десять років її кількість знизилася з 22 до 20%. За всіма прогнозами, ця тенденція триватиме і надалі [2].

Молодь — це соціально-демографічна група, що переживає період становлення соціальної зрілості, адаптації до світу дорослих і майбутні зміни. У цей період людина переживає важливий етап сімейної і позасімейної соціалізації, процес становлення особистості, навчання, засвоєння цінностей, норм, установок зразків поведінки, прийнятих у даному суспільстві. Згідно Закону України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» молодь — громадяни України віком від 14 до 35 років [2].

Сучасні суспільні процеси різко змінили соціальне, матеріальне і політичне становище молоді. Останнім часом загострилося чимало молодіжних проблем, серед яких найголовніші: низький рівень життя, безробіття і значна економічна та соціальна залежність від батьків; шлюбно-сімейні; низька народжуваність — рівень народжуваності не забезпечує відтворення покоління; матеріальна

незабезпеченість, відсутність ресурсів для поліпшення житлових умов; поганий стан здоров'я і зростання рівня соціальних відхилень; втрата ідеалів, соціальної перспективи, життєвого оптимізму.

Молоде покоління залишилося без надійних соціальних орієнтирів. Руйнація традиційних форм соціалізації підвищила особисту відповідальність молоді за свою долю, поставивши її перед необхідністю вибору, виявила неготовність більшості з них включитися в нові суспільні відносини. Вибір життєвого шляху став визначатися не здібностями й інтересами молодого людини, а конкретними обставинами [1].

Серед проблем, що стосуються забезпечення здорового способу життя: стан довкілля, екологія, низький рівень медичного обслуговування, зловживання палінням, недостатні можливості для занять фізичною культурою та спортом, алкоголізм, низький рівень поінформованості про здоровий спосіб життя [3].

Молоді властиве позитивне сприйняття сучасних реалій. За результатами опитування громадської думки Центру Разумкова на запитання про те, яке відчуття найчастіше виникає при думці про їхнє особисте життя, відповіли: надія на те, що життя поступово змінюється на краще. На другому і третьому місцях у молоді опинилися «відчуття, що життя йде нормально» і «страх перед майбутнім». Відчуття страху перед майбутнім властиве більше ніж кожній десятій молодій людині.

Література

1. Бебик Я. М., Головатий М.Ф., Ребкало В.А. Політична культура сучасної молоді. — К.: УНДІПМ, 2004.
2. Головатий М. Ф. Молодіжна політика в Україні: проблеми оновлення. — К.: Наук. думка, 2005.
3. Молодь України: Стан, проблеми, шляхи розв'язання. — К.: УНДІПМ, 1992–1997. — Вип. 1–6.

СЕКЦІЯ 11

СОЦІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ В КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

ПРИЧИНИ І ДЕТЕРМІНАНТИ ДИТЯЧОЇ БЕЗДОГЛЯДНОСТІ ТА БЕЗПРИТУЛЬНОСТІ

Бабчук Г.І.

*магістрантка, група МСРЗ-11-о, спеціальність «Соціальна робота»,
Хмельницький інститут соціальних технологій
Університету «Україна»,
к. тел. (067) 173-88-60*

*Науковий керівник: Островська Н. О., к. пед. н.,
Хмельницький інститут соціальних технологій
Університету «Україна»*

Актуальність проблеми дитячої бездоглядності та безпритульності спонукає науковців до подальших пошуків шляхів розв'язання даної проблеми. Проведений аналіз результатів досліджень щодо проблеми дітей вулиць, соціального сирітства, дитячої бездоглядності та безпритульності показав, що різні науковці, вивчаючи це явище, використовують різні поняття: причини, чинники, фактори, вкладаючи у них в основному однаковий зміст.

Враховуючи результати проведеного аналізу науково-педагогічної літератури з означеної проблеми, а також керуючись системним підходом, нами була здійснена спроба визначити *причини явища «діти вулиці»* стосовно особистості неповнолітнього — зовнішні та внутрішні. Чітку межу між ними провести складно, оскільки внутрішні причини є наслідком дії зовнішніх, а дія зовнішніх причин визначається внутрішніми. Однак подібне розмежування сприятиме визначенню стратегії профілактичної роботи щодо дитячої бездоглядності та безпритульності.

До *зовнішніх причин* слід віднести *соціально-економічні*, які порушують, деформують звичний устрій життя дитини, сім'ї та рівновагу у суспільстві в цілому, це: процес урбанізації, відсутність економічної стабільності, соціальна дезорганізація, криза системи шкільної освіти, екологічні проблеми.

Соціально-психологічними причинами зовнішнього характеру є: несприятлива ситуація взаємодії з дорослими та несприятлива ситуація взаємодії з однолітками, що особливо небезпечно для підлітків.

Внутрішніми причинами поширення явища дитячої бездоглядності та безпритульності є: порушення психічного розвитку сфери самосвідомості, особистісні риси (ситуаційно-особистісні реакції), акцентуації характеру, психофізичні аномалії.

Виходячи із вищезазначеного, вважаємо поєднання зовнішніх та внутрішніх причин, що зумовлюють поширення явища та визначають формування певних соціально-психологічних особливостей дітей вулиці, *детермінантами* їх десоціалізації. Детермінанта — це причина, що визначає виникнення явища [1, с. 151]. Проведений науково-теоретичний аналіз дозволив виділити такі *основні детермінанти* десоціалізації неповнолітніх: 1) *соціальна* (незадовільні соціально-економічні умови існування суспільства, нестійкі моральні норми та орієнтири); 2) *сімейна* (порушення функціонування сім'ї, жорстоке поводження з дітьми); 3) *інституційна* (недоліки у навчально-виховному процесі та функціонуванні загальноосвітньої школи, інтернатного закладу як соціальних інституцій); 4) *індивідуальна* (патологічні передумови у процесі формування особистості); 5) *дозвілєва* (недостатня змістовність вільного часу дітей, розвиток асоціальних підліткових та молодіжних груп); 6) *інформаційна* (негативні приклади поведінки у ЗМІ, Інтернеті).

Таким чином, ми можемо зробити висновок, що проблема дитячої бездоглядності та безпритульності — це комплексне явище, яке є наслідком суспільно-політичних, правових, економічних, культурних процесів, що відбуваються в Україні. Воно виникає при поєднанні різних причин — зовнішніх та внутрішніх, комплекс яких призводить до порушень соціалізації та деформації особистості неповнолітнього. Відправною детермінантою десоціалізації дитини, що зумовлює поширення явища «діти вулиці» та визначає формування певних її особистісних рис, є дисфункційність сім'ї, що призводить до шкільної дезадаптації, низького статусу у класі. Не маючи змоги змінити несприятливі обставини у сім'ї та школі, дитина змушена змінювати власну поведінку, яка набуває форм протесту — поступового виходу чи втечі із дому та навчального закладу.

Література

1. Тлумачний словник української мови / [укл. Н. Д. Кусайкіна, Ю. С. Цибульник; за заг. ред. В. В. Дубічинського]. — Х.: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного дозвілля», 2010. — 608 с.

АДАПТАЦІЯ СТУДЕНТІВ З ОБМЕЖЕНИМИ ФІЗИЧНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ ЗДОРОВ'Я ДО НАВЧАННЯ У ВНЗ

Бацман О.С.

*завідувач кафедри соціальної роботи,
Полтавський інститут економіки і права
Університету «Україна»,
к. тел. 099-566-68-68*

Аналізуючи аспект адаптації студентів з обмеженими фізичними можливостями здоров'я, ми виявили ряд бар'єрів, що ускладнюють процес соціалізації.

Просторовий бар'єр. Навіть у тих випадках, коли особа з фізичними обмеженнями має засоби пересування (протез, крісло-коляска, спеціально обладнаний автомобіль), сама організація житлового середовища і транспорту не є поки дружньою до інваліда. Бракує устаткування і пристосувань для побутових процесів, самообслуговування, вільного пересування. Інформаційний бар'єр, який відмежовує суспільство від молодої людини з особливими потребами: особам з обмеженими можливостями набагато складніше презентувати свої погляди і позиції, донести до суспільства або навчальної групи свої нестатки й інтереси. Тому можуть виникати перекручені уявлення про потреби студентів даної категорії, особливості їхньої особистості. На основі таких перекручених уявлень виникають забобони і фобії, що утруднює комунікації між молодою людиною з особливими потребами, навчальною групою і соціумом в цілому. Комунікативний бар'єр. Розлад спілкування, одна з найбільш важких соціальних проблем молоді з обмеженими можливостями, що є наслідком емоційної захисної самоізоляції, випадання з навчальної групи і дефіциту звичної інформації. Тому закономірно, що відновлення нормальних для віку і соціального статусу комунікацій є однією з найбільш важких цілей студента даної категорії. Бар'єр ділового спілкування породжує проблеми пов'язані з особливостями і відмінностями здорових студентів та студентів з функціональними

обмеженнями здоров'я. Емоційний бар'єр також є двостороннім, тобто він може складатися з емоційних реакцій студентів з особливими потребами — цікавості, глузування, незручності, почуття провини, гіперопіки, страху — і таких емоцій, як жалість до себе, очікування гіперопіки, прагнення обвинуватити когось у своєму дефекті, прагнення до ізоляції тощо. Подібний комплекс утруднює соціальні контакти в процесі взаємин студента з функціональними обмеженнями здоров'я, навчальної групи та соціального середовища. Таким чином, і сам індивід з обмеженими можливостями, і його найближче оточення (навчальна група в університеті) мають потребу у тому, щоб емоційні взаємини були нормалізовані.

Одним із важливих напрямів соціальної адаптації молоді з особливими потребами є професійна орієнтація та самовизначення з урахуванням їхніх можливостей і потреб. Завдання професійної орієнтації полягає у виявленні індивідуальних схильностей і здібностей кожної з цих осіб до оволодіння тією або іншою професією. При цьому наголошується важливість довузівської підготовки з ознайомленням абітурієнта-інваліда з елементами технології навчання у вищій школі. Підготовку до вступу у ВНЗ визначають як один із важливих етапів соціальної адаптації молоді з вадами здоров'я шляхом інтеграційного включення їх у студентське середовище.

Важливе місце у навчально-виховному процесі студентів з інвалідністю належить створенню відповідних умов у соціумі ВНЗ для їх ефективної адаптації та успішного навчання.

Залучення викладачів та студентського активу — ще один важливий напрямок адаптаційної роботи в інтегрованих групах, адже найголовніше — це здорове сприйняття та ставлення суспільства до проблем дітей та молоді з обмеженими фізичними можливостями здоров'я. Процес навчання та виховання в інтегрованих групах вищих навчальних закладів не повинен обмежуватися часом навчання. Спілкування повинно продовжуватися поза навчальним закладом, за участі кураторів та викладачів. Щоб усім студентам було цікаво, бажано організовувати екскурсії, спортивні заходи, туристичні походи, бо, як відомо, неформальне, невимушене спілкування поза межами навчального закладу сприятиме подальшому зближенню та згуртованості.

Психологи і викладачі періодично мають проводити соціометрію, референтометрію, з метою виявлення рівня згуртованості та інтеграції у групі і, у разі необхідності використовувати корекційні заходи.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ

Бодачевська Н.С.

*II курс магістратури, спеціальність «Соціальна робота»,
Вінницький соціально-економічний інститут
Університету «Україна»*

*Науковий керівник: Давиденко Г.В., д. пед. н., доцент,
Вінницький соціально-економічний інститут
Університету «Україна»*

Одним із актуальних питань сьогодні є створення ефективної системи соціального захисту населення, котра повинна бути розрахована не тільки на категорії громадян, які безпосередньо потребують захисту, а й на максимальний розвиток економіки, стимулювання трудових зусиль кожного працездатного члена суспільства. Однак на сьогоднішній день ще не повністю відпрацьовано організаційно- правову сторону системи соціального захисту населення в Україні. Вимагають особливої уваги фінансові аспекти соціального захисту населення: гострою є необхідність визначення основних напрямків поліпшення фінансування системи соціального захисту, підвищення ефективності роботи державних цільових фондів, потребує вдосконалення управління активами пенсійних фондів.

Посилення взаємозв'язку видатків бюджету з бюджетними програмами обумовлює потребу у підвищенні наукового рівня обґрунтованості самих програм з точки зору їх соціальної пріоритетності та соціальних наслідків і методологічних підходів їх фінансування.

Проте вітчизняна і світова практика доводять, що сильні державні соціальні програми сприяють зниженню у людей почуття відповідальності, ведуть до утриманства. Тому в умовах ринкових відносин важливо уникнути повної безкоштовності послуг соціальної сфери і використовувати різні джерела її фінансування, які б доповнювали одне одного. Це страхові фонди, кошти Державного бюджету, пряма оплата громадянами послуг приватних установ у соціальній сфері тощо. Держава забезпечує безкоштовне надання лише першого мінімуму соціальних послуг.

Нами запропоновано удосконалити методологію формування соціально орієнтованої бюджетної політики країни. Для цього потрібно:

— оптимізувати механізм регулювання соціальних витрат завдяки розширенню поля соціальних показників (стандартів) і включенню їх у систему макроекономічних індикаторів: стандартів регіонального споживання продовольчих продуктів і товарів, комунальних, медичних, освітянських, транспортних і побутових послуг;

— перейти від роздільного визначення обсягів фінансування соціальних витрат за окремими напрямками до об'єднання їх у соціальному блоці бюджету;

— удосконалити міжбюджетні відносини на основі перегляду наявної системи розподілу соціальних обов'язків і фінансових потоків між державним і місцевими бюджетами.

Поступове співвідношення джерел фінансування соціальної інфраструктури за рахунок коштів державних і місцевих бюджетів, ми вважаємо, слід встановити 10:90; складати проекти регіональних соціальних бюджетів з урахуванням міжрегіональних зв'язків.

Визначення основних напрямків удосконалення системи соціального захисту населення в умовах ринкової економіки неможливе без оцінки сучасного стану національної системи соціального захисту населення та врахування існуючих проблем у цій сфері.

Стан системи соціального захисту населення України сьогодні, на наш погляд, можна охарактеризувати такими рисами:

— надзвичайно високим ступенем державної участі, слабкою участю у її функціонуванні інститутів громадянського суспільства і особливо самого населення;

— підвищенням вартості та погіршенням якості послуг установ охорони здоров'я, освіти та культури;

— великою кількістю та безсистемністю правових актів, що регулюють діяльність системи соціального захисту населення;

— низьким рівнем пенсій та зрівняльним підходом у пенсійному забезпеченні;

— дефіцитом ресурсів у бюджетах всіх рівнів для фінансування заходів у сфері соціального захисту;

— великою кількістю видів і форм соціальних допомог, а також категорій їх отримувачів, розгалуженою системою пільг,

— переважанням безадресного порядку їх надання.

ПРОГРАМА ПРОФІЛАКТИКИ КОМПЛЕКСУ ГАНДИКАПУ У СТУДЕНТІВ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Боднарчук В. В.

*магістр, група МСР–11, спеціальність «Соціальна робота»,
Хмельницький інститут соціальних технологій
Університету «Україна»,
к. тел. (096) 167-79-38*

*Науковий керівник: Островська Н.О., к. пед. н.,
Хмельницький інститут соціальних технологій
Університету «Україна»*

В суспільстві люди з інвалідністю викликають стосовно себе широкий спектр негативних емоцій та реакцій, такі реакції не є винятком і в студентському середовищі. Виняткового значення набувають такі з них, як агресія, ігнорування, насмішки, звинувачення, осуд, відраза, неприязнь, ненависть та ворожість. Молоді з інвалідністю важко, а іноді практично неможливо адаптуватися в студентському колективі, розрахованому на молодь з нормативним рівнем здоров'я [1].

Не маючи змоги самореалізуватися в соціумі одноліток, студент з інвалідністю може сформувати неадекватну самооцінку, відчувачи свою несхожість на інших, та виробити комплекс неповноцінності — гандикап.

Гандикап в студентському середовищі — це свідоме несприйняття, відчуження здорових студентів від одногрупників з інвалідністю, що проявляється в інтолерантності, упередженому ставленні, нетерпимості, дискримінації та агресії до студентів з інвалідністю.

Метою комплексної програми профілактики комплексу гандикапу у студентів з інвалідністю в умовах інклюзивного ВНЗ є формування толерантного ставлення здорових студентів до одногрупників з інвалідністю як неодмінної умови попередження в них виникнення комплексу гандикапу, а також підвищення адаптивних здібностей; формування позитивного ставлення до себе; та зниження рівня тривожності.

Завданнями програми є:

- формування толерантного ставлення до осіб з інвалідністю серед здорових студентів, які навчаються в інклюзивному ВНЗ;
- розвиток в студентів з інвалідністю комунікативних навичок та формування умінь і навичок групової взаємодії;

— удосконалення самосвідомості студентів з інвалідністю, прийняття себе, зниження рівня тривожності, формування адаптаційних здібностей;

— формування в студентів з інвалідністю адекватної самооцінки.

Комплексна програма профілактики комплексу гандикапу студентів з інвалідністю «Я — студент на рівних» містить два основних напрями:

1) формування толерантного середовища — спрямований на здорових студентів інклюзивного ВНЗ;

2) психолого-поведінковий — спрямований на корекцію психологічних якостей особистості студентів з інвалідністю, формування позитивного ставлення до себе.

Кожен з окреслених напрямів комплексної програми профілактики комплексу гандикапу у студентів з інвалідністю в умовах інклюзивного ВНЗ *«Я — студент на рівних»* реалізують за допомогою різних методів і видів технологій, як-от: соціально-психологічний тренінг, соціальна терапія (психодрама, арт-терапія, терапія самовиховання), соціальне консультування.

Програма має такі блоки:

1) соціально-просвітницький тренінг для здорових студентів «Толерантне середовище як умова інклюзивного суспільства»;

2) соціально-психологічний тренінг для студентів з інвалідністю «Я в світі можливостей»;

3) соціально терапевтичні групи (психодрама, арт-терапія, терапія самовиховання);

4) консультації фахівців Центру соціальної інклюзії, який є структурною одиницею Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «України» для супроводу навчання студентів з інвалідністю.

Аналіз ефективності результатів процесу профілактики комплексу гандикапу на цьому процедурному етапі треба здійснювати з урахуванням визначених критеріїв поширеності комплексу гандикапу серед студентів з інвалідністю:

1) адаптивні здібності;

2) ставлення до себе;

3) рівень тривожності.

Отже, соціально-педагогічна діяльність інклюзивного ВНЗ з профілактики комплексу гандикапу у студентів з інвалідністю може бути більш ефективною та результативною, якщо процес профілактики комплексу гандикапу буде спиратися на цю соціально-педагогічну технологію в організаційному та методичному контексті.

Література

1. Ставицький О.О. Соціально-психологічні фактори формування гандикапності [Електронний ресурс]. / О.О. Ставицький. — Режим доступу: http://stavitskyi.at.ua/publ/socialno_psikhologichni_faktori_formuvannja_gandikapnosti/1-1-0-9

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ, ЩО ВИХОВУЮТЬСЯ ОДНИМ ІЗ БАТЬКІВ ВНАСЛІДОК РОЗЛУЧЕННЯ

Бойко О.Д.

*магістр, група МСРЗ-21-в, спеціальність «Соціальна робота»,
Хмельницький інститут соціальних технологій
Університету «Україна»,
к. тел. (068) 057-19-61
Науковий керівник: **Островська Н.О.**, к. пед. н.,
Хмельницький інститут соціальних технологій
Університету «Україна»*

Сім'я є надзвичайно важливим соціальним інститутом в державі. Саме від цього інституту значною мірою залежить перспектива розвитку всього суспільства. Роль сім'ї у суспільстві незрівнянна за своєю силою ні з якими іншими соціальними інститутами, тому що саме в ній формується і розвивається особистість людини, відбувається оволодіння соціальними ролями, необхідними для безболісної адаптації індивіда в суспільстві. Сім'я виступає як перший виховний інститут, зв'язок з яким людина відчуває протягом усього свого життя. Саме в сім'ї закладаються основи моральності людини, формуються норми поведінки, розкриваються внутрішній світ і індивідуальні якості особистості. Вона сприяє не тільки формуванню особистості, а і самоствердженню людини, стимулює її соціальну, творчу активність, розкриває індивідуальність. На жаль, сьогодні сім'я опинилась у кризовому становищі.

Розлучення — найсильніший стрес не тільки для подружньої пари, але і для їх дітей. Розлучення украй негативно позначається на особистісному зростанні і становленні дитини в будь-якому віці, що підтверджене багато численними дослідженнями. Реакція дітей на шлюбнорозлучний процес може бути найнесподіванішою. Депресія, замкнутість, смуток і безсоння — ось лише деякі наслідки розлучення для дітей. У них виникає почуття тривожності

і непотрібності. Довга відсутність одного з батьків може викликати у дитини смуток і спустошення.

Діти з неповних сімей мають менш благополучну картину емоційно особистої сфери порівняно з їх однолітками з повних сімей. Наявність цих проблем в неповних сім'ях в майбутньому процесі розгляду передбачає роботу з соціальними установами, соціальними працівниками, які можуть надати допомогу у вихованні дітей, які допоможуть встановити мікроклімат в сім'ї, допомогти розв'язати ряд проблем з якими зіштовхнулася неповна сім'я. В першу чергу на допомогу соціальним працівникам держава пропонує нормативно-правову підтримку для неповних сімей.

Після розлучення сім'я вважається неповною і також в будь-який момент перейти у категорію «неблагополучної» або «сім'ї групи ризику». В умовах трансформації українського суспільства проблема неповної сім'ї та її роль у формуванні соціальної компетентності особистості стає дедалі більш актуальною. Все частіше спостерігаються кризові явища сімейно-шлюбних відносинах, зокрема неухильно зростає кількість неповних сімей. За даними Державної доповіді про становище сімей в Україні, серед господарств з дітьми майже четверту частину становлять неповні сім'ї (24,8%), або понад 2 млн. сімей.

В Україні уже існує певний досвід здійснення соціальної роботи з неповними сім'ями, який засвідчує її ефективність. Проте, досить часто соціальні працівники, педагоги та психологи, на яких покладється дана ділянка роботи не обізнані достатньою мірою зі специфікою процесу взаємодії з даною категорією клієнтів, не знають їх суттєвих особливостей, що, в свою чергу не дозволяє забезпечити належний рівень соціальної допомоги. Однією з умов успішного вирішення проблем неповних сімей є детальне вивчення їх природи, перебігу та можливостей передбачення, профілактики і подолання.

Одним із видів допомоги і надання послуг дітям із розлучених сімей є соціально-психологічний супровід. Зазвичай такого роду допомогу надають спеціалісти центру соціальних служб та молоді, психологи у дитсадку та школі, соціальні педагоги. Систему соціальної допомоги неповним сім'ям складають й служба зайнятості, юристи, відділи соціального захисту, аналогічні сім'ї, виконавча влада, церква, родичі, сусіди і т. д.

Найбільший відсоток в Україні складають діти з розлучених сімей: їх понад третину і переважно вони проживають з матір'ю. Проблема

неповних сімей є актуальною для нашої країни. А ще більш актуальним питання постає проблема дітей із розлучених сімей, що потребують допомоги адаптації та соціально-психологічного супроводу у нових соціальних умовах, що й зумовило вибір теми нашого дослідження.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ СІМЕЙНОГО НАСИЛЛЯ НАД ДИТИНОЮ

Бричківська Н.П.

*магістр, група МСРз-21-в, спеціальність «Соціальна робота»,
Хмельницький інститут соціальних технологій
Університету «Україна»,
к. тел. (066) 168-12-82*

*Науковий керівник: Польовик О.В., к. пед. н.,
Хмельницький інститут соціальних технологій
Університету «Україна»*

В Україні проблема насильства над дитиною в сім'ї тривалий час не була предметом спеціальних досліджень педагогів, соціологів, психологів та соціальних працівників. Нею займалися, в основному, криміналісти при вивченні злочинів, які здійснювалися в сімейно-побутовій сфері. Однак, практика останніх років доводить концептуальне осмислення цього питання на державному рівні. Свідченням цього є й прийняття відповідної законодавчої бази, і створення кризових центрів для роботи з тими, хто потерпає від насилля в родині. Домашнє насилля — це проблема, яка часто замовчується сім'ями. Але від мовчання ситуація не вирішується, а навпаки — образи переостають у бійки, тривожність — у депресію, страх — в апатію.

Розкриваючи сутнісні характеристики сімейного насилля зазначимо, що насильство у сім'ї — будь-які умисні дії фізичного, сексуального, психологічного чи економічного спрямування одного члена сім'ї по відношенню до іншого, якщо ці дії порушують конституційні права і свободи члена сім'ї як людини та громадянина і наносять йому моральну шкоду, шкоду його фізичному та психологічному здоров'ю. Основними формами сімейного насильства є: фізичне, сексуальне, психологічне (емоційне), і зневага основними потребами дитини.

Домашнє насильство відрізняється від інших типів насилля і має свої особливості, які полягають у тому, що *по-перше*, сімейне насилля — це неодноразова дія, воно носить циклічний характер і обов'язково має повторення; *по-друге*, це вид насильства, яке

вібувається між, як правило, залежними один від одного членами сім'ї і відбуваючись протягом тривалого часу має тенденцію до зростання й більш жорстокого прояву; *по-третє*, сімейне насилля має прихований характер, адже замовчується і приховується обома сторонами від оточуючих, що суттєво ускладнює допомогу жертві щодо його припинення й покарання того, хто чинить насилля.

Можна виділити ряд основних *причин жорстокого поводження з дітьми* з боку батьків: *по-перше*, це *внутрішньо сімейні причини*, пов'язані із особистісно-психологічними властивостями батьків та стилем взаємовідносин у родині, а саме: психопатологія батьків, соціальна ізоляваність сімей; викривлена система життєвих цінностей; зруйнована модель взаємин між батьками та дітьми; *по-друге, соціально-економічні чинники*, що провокують насилля стосовно підлітків із проблемних сімей, серед яких: низькі прибутки і постійна нестача грошей, що провокує емоційну напругу у взаєминах членів родини, незадоволення основних потреб дорослих і дітей; безробіття або тимчасова робота; низький соціальний статус батьків, обтяжений низьким рівнем освіти і професійно-технічної підготовки, що сприяє роздратуванню, підвищеній нервовій збудженості, напруженості внутрішньо сімейних стосунків, взаємній відчуженості дорослих і дітей; багатодітність, яка вимагає більших емоційних і матеріальних витрат для підтримки життєдіяльності дорослих і дітей; погані житлово-побутові умови, які провокують загострення стосунків у родині; відсутність одного із батьків, що сприяє підвищеній емоційно-фізичній та матеріальній напруженості стосунків із тим, хто самотужки виховує дітей і, відповідно, значне погіршення матеріального стану всіх членів сім'ї.

Насильницьке ставлення батьків до дітей та підлітків вимагає подальшої роботи щодо оволодіння учителями, класними керівниками, шкільними психологами, соціальними педагогами превентивними технологіями щодо подолання сімейного насилля, надання психолого-педагогічної допомоги, підтримки і супроводу всіх членів проблемних сімей. Така підготовка надасть педагогам можливість проводити бесіди з проблемними підлітками на тему сімейного насилля, захисту їх прав, навчити дітей захищати себе усіма доступними правовими методами.

Таким чином, визначення сутності і змісту проблеми насильства дітей в сім'ї, його особливостей, дозволить нам визначити мету, завдання і зміст профілактики даного явища, що і стане предметом вивчення у наступних наших публікаціях.

СОЦІАЛЬНИЙ СУПРОВІД СІМЕЙ, В ЯКИХ ДІТИ ПЕРЕБУВАЮТЬ ПІД ОПІКОЮ

Бровчук О.М.

*II курс, група СР-17, спеціальність «Соціальна робота»,
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: Костенко Н.І., к.пед.н., доцент,
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»*

Курс України на європейську інтеграцію передбачає вдосконалення та перегляд державної політики у сфері охорони дитинства, впровадження новітніх підходів у питання захисту прав дітей, спрямованих на підтримку сім'ї, створення належних умов для виховання та всебічного розвитку дітей у сім'ї або середовищі, максимально наближеному до сімейного.

Одним із пріоритетних напрямків державної політики є надання якісних соціальних послуг сім'ям, в яких виховуються діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, зокрема, сім'ям опікунів, піклувальників.

Органами опіки та піклування відповідно до законодавства провадять діяльність з надання статусу дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування, влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, встановлення опіки та піклування над дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування, із захисту особистих, майнових та житлових прав дітей [1, 3]

Одним з основних елементів адаптації дитини до сімейного середовища, налагодження мікроклімату в родині та емоційного контакту дитини в членами родини є надання послуги соціального супроводу родини опікунів/піклувальників, яке покладається на центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді [2, 14].

Забезпечення найкращих інтересів дитини, спрямованих на задоволення індивідуальних потреб відповідно до її віку [3, 18], статі, стану здоров'я, особливостей розвитку, життєвого досвіду, родинної, культурної та етнічної належності, є пріоритетним напрямком у роботі з дітьми.

Враховуючи складну соціально-економічну ситуацію в країні, проведення антитерористичної операції, протягом останніх років у місті збільшилась кількість вимушених переселенців що призвело до збільшення сімей, діти в яких перебувають у складних життєвих

обставинах та потребують допомоги у створенні належних умов проживання, виховання, виховання та реабілітації дитини.

Як передає кореспондент УНІАН, про це заявив заступник директора Департаменту з питань захисту прав дітей та усиновлення Міністерства соціальної політики Володимир Вовк у ході прес-конференції, присвяченій старту проекту фонду Ріната Ахметова «2016 рік — рік наставництва та усиновлення». «За даними офіційною державною статистикою, на 1 січня 2016 в Україні (без урахування окупованих територій сходу та Криму, де теж залишилися наші діти-сироти, і вони мають входити у статистику) 73 182 дітей-сиріт. З них у Донецькій області — 4 709, у Луганській — 1 432 дитини», — сказав Вовк.

За його словами, також із загальної кількості понад 52 906 тисячі дітей перебувають під опікою найближчих родичів.

У Великій Британії практикується влаштування дітей-сиріт у фостерні родини, які поділяються на два основних види: фостерне виховання над дітьми; приватна фостерна опіка. Перший вид покладає усі функції з організації устрою дітей-сиріт на місцеві органи влади, агентів соціальних служб, а другий вид фостерінга означає приватну домовленість між батьками та фостерними вихователями про опіку дитини, здійснюваної в будинку опікуна, без залучення органів місцевої влади.

Проблеми на шляху реформування форм виховання дітей-сиріт в Україні:

- психологічна неготовність українського соціуму до усиновлення, створення форм сімейної опіки;
- працевлаштування вихователів і робітників державних виховних структур після реорганізації;
- створення мережі спеціальних структур, покликаних допомагати родині, дітям, підліткам.

Література

1. Постанова КМУ від 24.09.2008 р. №866 «Питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язаної із захистом прав дитини».
2. Закон України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування», Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2005, № 6, ст.147).
3. Маслоу А. Мотивация и личность / пер. А. М. Татлыбаевой; терминолог. правка В. Данченка. — К.: PSYLIB, 2004.

АНАЛІЗ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ В УКРАЇНІ

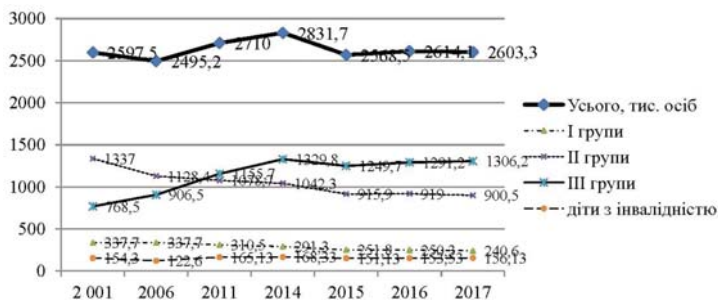
Бугровська Ю.В.

*IV курс, група Т-41-14, напрям підготовки «Туризм»,
Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини
Університету «Україна»*

*Науковий керівник: Крамаренко І.С., к.е.н., доцент,
Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини
Університету «Україна»*

У світі з проблемами інвалідності стикається кожна четверта сім'я [1]. В Україні згідно з даними статистичної звітності загальна чисельність громадян, які визнані у встановленому порядку інвалідами, за останнє десятиліття коливається в межах від 2 495,2 тис. осіб у 2005 р. до 2 606,3 тис. осіб у 2016 р., що становить 6,1% усього населення України (рис. 1) [2]. Негативним є збільшення осіб з інвалідністю при зменшенні чисельності населення, також ця тенденція спостерігається і з дітьми з інвалідністю.

Ми погоджуємося з І.М. Шурмою, що у розвинених країнах величина цього показника коливається в межах 10–12%. Така істотна відмінність даних в Україні і за кордоном може бути пов'язана з тим, що людина з інвалідністю на різних етапах соціального розвитку опікуються три заклади: Міністерство соціальної політики, Міністерство охорони здоров'я, Міністерство освіти і науки. Важливу роль тут відіграє міжвідомче непорозуміння, зокрема статистичну звітність та адміністративну інформацію щодо людей з інвалідністю збирають різні державні органи самостійно і відокремлено, не маючи єдиної

**Рис. 1. Динаміка кількості осіб з інвалідністю в Україні
на початок 2001–2017 рр., тис. осіб**

За даними Державної служби статистики України [2]

методологічної бази збору первинних даних, що унеможливорює її порівняння і аналіз для визначення потреб людей з інвалідністю, негативно впливає на ефективність реалізації державних програм [3].

З кожним роком зменшується кількість працевлаштованих осіб з інвалідністю. Так, у 2014 році кількість працевлаштованих людей з інвалідністю, які не досягли пенсійного віку склала 11799 осіб, а у 2016 році 11450 осіб, що на 349 осіб менше.

В Україні, як і в більшості європейських країн, діє концепція квотування державою певного відсотка робочих місць на підприємствах. Відповідно до ст. 19 Закону України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні», всім підприємствам, установам та організаціям з кількістю працюючих від восьми і більше осіб встановлено норматив зі створення 4% робочих місць для працевлаштування інвалідів. Для порівняння: в Італії та Іспанії — 2%, у Німеччині — 5%, у Франції — 6%. Таку квоту в Україні зобов'язані виконувати всі суб'єкти господарювання незалежно від форми власності, проте лише 55% підприємств дотримуються встановленого показника, їм вигідніше сплатити штраф, ніж забезпечити роботою людину з інвалідністю.

Література

1. Удосконалення управління розвитком людського потенціалу осіб з інвалідністю / В. І. Приймак, О. М. Гинда // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. — 2012. — № 2 (3). — С. 44–52.
2. Соціальний захист населення: статистичний збірник / Відп. за вип. О. О. Кармазіна. — Державна служба статистики України, 2017. — 122 с.
3. Шурма І.М. Проблеми продуктивної зайнятості людей з інвалідністю / І.М. Шурма // Теорія та практика державного управління. — 2012. — Вип. 4 (39). — С. 327–338.

СОЦІАЛЬНЕ СІРІТСТВО: ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ

Войтко Н.В.

*І курс магістратури, спеціальність «Соціальна робота»,
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: Костенко Н.І., к.пед.н.,
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»*

Сім'я завжди відігравала і на даний момент відіграє найважливішу роль в соціумі. Це система різноманітних зв'язків, наприклад таких як: шлюбні, психологічні, родинні, господарсько-правові

тощо. Сім'я виступає найважливішим соціальним інститутом, так як вона відтворює людину не лише як біологічну істоту, а й як істоту соціальну — громадянина. Саме при взаємодії з таким агентом, як сім'я (найпершим агентом) відбувається процес інтеграції індивіда в суспільство, іншими словами — (первинна) соціалізація. Батьківське виховання та його результати визначають особистість та її подальше життя. Перш ніж розкрити поняття «соціальне сирітство» та його основні характеристики, необхідно проаналізувати першопричини даного явища. Для цього необхідно заглибитися в історію соціології сім'ї. Сім'я, як і все інше, не залишалася незмінною з тих пір, як виникла. Історично вона пройшла великий та складний шлях розвитку. Американський соціолог Дж. Голдторп виділив декілька етапів розвитку сімей, які згадує в своїй роботі Лукашевич М.П.

1-й етап: сім'я у дохристиянському суспільстві (з домінацією парної сім'ї, пізніх шлюбів, великою кількістю самотніх людей).

2-й етап: сім'я в християнському суспільстві (з великим впливом церкви на сімейне життя і шлюб, заборонаю шлюбів між кривими родичами, з добровільним вступом до шлюбу, практичною неможливістю розлучень, заборонаю абортів тощо).

3-й етап: сім'я в індустріальному суспільстві (з початком промислової революції в XVIII ст. відбувається і перша революція в сімейному житті: зниження віку вступу до шлюбу, збільшення народжуваності, значне поширення жіночої праці, дозвіл розлучень за судовим рішенням тощо).

4-й (сучасний) етап: друга революція в сімейному житті. Цей етап не тільки вніс радикальні зміни в роль сім'ї у суспільстві, її мету, а й поставив під загрозу її існування. Адже в наш час ми можемо спостерігати економічну незалежність жінок. Важко зустріти дівчину або жінку, яка б лише займалась домашнім господарством та вихованням дітей, як було кілька десятиків років тому. Жінки прагнуть бути більш самостійними та незалежними в економічному плані, на рівні з чоловіками приймати рішення щодо бюджету сім'ї. Еволюція поглядів на сексуальну мораль та винахід контрацептивних засобів — ще дві підстави для того, що роль сім'ї у суспільстві недооцінена в наш час. Про це свідчить «сексуальна революція з послабленням соціального контролю, зростанням анонімності сексуальної поведінки, збереженням секретності позашлюбних зв'язків, діяльності широкої мережі ЗМІ, які проголошують вільне статеве кохання мало не основним мірилом цивілізованості сучасних

чоловіків і жінок, зміною загального ставлення суспільства до сексуальної поведінки з тенденцією пом'якшення традиційних уявлень про дозволене та недозволене тощо». Можна помітити, що всі ці обставини є загальними та типовими для сучасного цивілізованого світу.

Відповідно в подальшому розвитку такого соціального інституту як сім'я варто зробити акценти на наступних проблемах: збільшення кількості розлучень; збільшення кількості неповних сімей і дітей, народжених поза шлюбом; зменшення середньої тривалості шлюбу; відкладення часу вступу до шлюбу; проживання подружніх пар без оформлення шлюбу; зменшення розмірів сім'ї і народжуваності дітей з подальшим старінням населення та його депопуляцію; збільшення кількості самотніх людей, які не одружуються; зменшення кількості повторних шлюбів тощо.

Виходячи з цього, сирітство — соціальне явище, що характеризує стан дитини, яка тимчасово чи постійно перебуває поза сімейним оточенням внаслідок втрати батьків, а також стан дитини, коли вона не може з певних причин чи власних інтересів залишатися в сімейному оточенні і потребує захисту та допомоги з боку держави.

СОЦІАЛЬНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Галенда В.М.

*І курс магістратури, спеціальність «Соціальна робота»,
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»*

*Науковий керівник: Костенко Н.І., к. пед. н., доцент
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»*

В умовах розбудови громадянського суспільства, входження України до Європейського простору важливого значення набувають питання виховання особистості, здатної до активної участі в цих процесах. Однак за економічної, політичної, соціальної кризи загострюється проблема підліткової дезадаптації. Зростає кількість старших підлітків, які не в змозі адаптуватися до умов соціального середовища, що призводить до складних наслідків: викривлення життєвих цінностей та соціальних установок, конфліктності, асоціальних проявів, відчуження від сім'ї та школи, підліткового алкоголізму. Водночас традиційні інститути соціалізації підлітків — загальноосвітня школа, позашкільні заклади, сім'я — значно

послабили свій вплив на підростаюче покоління. Це породжує небезпеку втрати соціального контролю над процесом становлення значної частини молоді.

Аналіз наукових джерел підтвердив, що поняття «соціальна реабілітація» досить складне, комплексне, багатоаспектне і знаходиться у процесі свого змістового становлення. Його досліджували науковці різних галузей знань: філософії, психології, соціології, медицини, педагогіки та інших, що спричинило його змістову неоднозначність. Узагальнюючи думки різних науковців та адаптувавши їх до проблеми нашого дослідження, під поняттям «соціальна реабілітація дезадаптованих старших підлітків» ми розуміємо комплекс педагогічних, соціальних, психологічних заходів, які спрямовані на відновлення порушених соціальних зв'язків і відносин підлітків зі шкільним та сімейним середовищем, приведення їх колективної та індивідуальної поведінки у відповідність до загальновизнаних суспільних норм і правил, формування особистісних якостей підлітків, які сприятимуть формуванню активної життєвої позиції та інтеграції в суспільство. Як засвідчив аналіз наукових джерел, проблема дезадаптації старших підлітків досить актуальна гостра і потребує свого вирішення на теоретичному і практичному рівні.

У нашому дослідженні дезадаптовані старші підлітки — це особи віком від 13 до 15 років, які внаслідок дії різноманітних 56 складних соціальних умов, обставин життя і індивідуального розвитку не можуть адаптуватися до умов соціального середовища, у результаті чого неспроможні виконувати свої соціальні ролі, що проявляється у порушенні взаємодії із соціальним середовищем, у несформованості комунікативної культури, в нестійкій самооцінці, у негативному ставленні до навчання і школи взагалі, у порушенні емоційно-мотиваційної спрямованості. Процес дезадаптації старших підлітків має складний характер і спричиняють його комплекс різнопланових чинників: соціальних (різке соціальне розшарування суспільства, безробіття, матеріальна неспроможність сімей; негативний вплив ЗМІ, негативний вплив мегаполісу), біологічних (фізіологічні зміни в організмі підлітків, хронічні захворювання, відставання в фізичному розвитку), індивідуально-психологічні (незадоволення провідних потреб підлітків; акцентуації характеру; нестримність, агресивність, невміння володіти емоціями; індивідуальні психологічні травми, деформація мотиваційної сфери, несформовані способи соціально прийнятної поведінки), соціально-педагогічні: сімейні (неблагонадійні, педагогічно

неспроможні та асоціальні сім'ї; неприйняття батьками вікових змін у поведінці підлітків; неадекватний стиль виховання (гіперпротекція, гіпопротекція, емоційне нехтування та інші); шкільні (незадовільна організація навчально-виховного процесу, відсутність індивідуального підходу до підлітків, порушення взаємодії: батьки-школа-підлітки; педагогічна занедбаність у молодшому шкільному віці тощо). Характерними проявами дезадаптації в підлітковому віці є: поглиблення негативного відношення до навчання і школи взагалі, нехтування нормами і правилами життя шкільного колективу, прояви асоціальних тенденцій у поведінці, що відхиляється від норми.

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА РОБОТА З ПОПЕРЕДЖЕННЯ НАСИЛЬСТВА НАД ДІТЬМИ

Гончаренко О.А.

*VI курс, група СР-17001 МЗ, спеціальність «Соціальна робота»,
Національний університет біоресурсів і природокористування України
Науковий керівник: Ковальчук Т.І., канд. пед. наук, доцент,
Національний університет біоресурсів і природокористування України*

Сьогодні проблема насильства над дітьми є дуже актуальною у всьому світі. Українське суспільство почало усвідомлювати, наскільки поширеним явищем є насильство у різних його формах та проявах, як це травмує дітей, що стають його жертвами. Взагалі статистика в Україні просто вражає своєю жахливістю: кожна третя дитина не виживає до трьох років; кожна п'ята стає безпритульною; кожна десята закінчує життя самогубством; здоровою до школи вступає лише кожна дев'ята; закінчує школу здоровою лише кожна двадцята; кожну тридцять другу дитину покидають або гублять; у кожному будинку дитини на шістдесят ліжечок утримуються дев'яносто покинутих немовлят [3].

Загальні аспекти проблеми насильства над дітьми вивчають провідні науковці Т. Ф. Алексеєнко, О. Б. Безпалько, Р. Безрученко, А. Й. Капська, Н. Ю. Максимова, Т. Я. Сафонова, І. М. Трубавіна, Є. І. Цимбал, та інші. Великий енциклопедичний юридичний словник визначає насильство як умисний фізичний чи психічний вплив однієї особи на іншу, проти її волі, що спричиняє цій особі фізичну, моральну, майнову шкоду або містить у собі загрозу заподіяння зазначеної шкоди зі злочинною метою [1; 2].

Розрізняють чотири основних види насильства: психологічне (емоційне), фізичне та сексуальне насильство, економічне насильство.

Визначено, що складовою частиною практично всіх видів насильства є психологічне насильство (загрози, образи), оскільки будь-які негативні дії батьків по відношенню до дитини супроводжуються криками, погрозами, словесними кривдженнями. Аналіз психолого-педагогічної літератури показав, що під впливом насильства у дитини виникають порушення різних сфер особистості дитини, а саме емоційної, пізнавальної, мотиваційної.

Згідно з Конвенцією про права дитини створено Закони України «Про охорону дитинства», «Про державну допомогу сім'ям з дітьми», «Про освіту», а також Сімейний кодекс України, Державну національну програму «Діти України», «Про попередження насильства в сім'ї» та ін. законодавчі документи [3].

Формами роботи з дітьми є система діяльності реабілітаційних, кризових центрів, а також безпосередні форми роботи з дитиною: індивідуальні, групові, міжгрупові, масові [1].

Соціальні служби є провідною структурою під час вирішення теми насильства дітей у сім'ях, оскільки вони покликані сприяти гуманізації і гармонізації людських відносин у соціумі. У 2017 році зареєстровано 1400 звернень дітей до соціальних служб з приводу насильства у родині.

Запропоновано тренінги для батьків та анкетування, мета яких полягає у з'ясуванні наслідків насильства у сім'ї; тести «Страхи у дітей» за методикою З.Фрейда, К. Юнга, Є. Фромма; тест за методикою Люшера; просторова характеристика малюнка; психомалюнок «Неіснуюча тварина»; «Зелені кімнати» як умова забезпечення стандартів опитування дитини.

Література

1. Безрученко Р. Попередження домашнього насильства і торгівлі людьми / Р. Безрученко — Підручник по проведенню тренінгів. — К.: «WI». — 2004. — 320 с.
2. Капська А. Й. Соціальна робота: деякі аспекти роботи з дітьми та молоддю: Навч.- метод. посібник / А.Й. Капська. — К.: УД ЦССМ, 2011. — 220 с.
3. Методичні рекомендації щодо опитування дітей, що стали свідками та/або жертвами насильства, а також вчинили насильство / за заг. ред. Т. Цюман. — К.: СТ-ДРУК, 2015 — 114 с.

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ТА ПСИХОЛОГО- ПЕДАГОГІЧНА ПІДТРИМКА БАТЬКІВ, ЯКІ ВИХОВУЮТЬ ДІТЕЙ З КОМПЛЕКСНИМИ ПОРУШЕННЯМИ РОЗВИТКУ

Гречко Д.С.

магістр, спеціальність «Соціальна робота»,

Інститут соціальних технологій Університету «Україна»

*Науковий керівник: Іванова І.Б., завідувач кафедри соціальної роботи
та педагогіки, к.пед.н., доцент,
Інститут соціальних технологій
Університету «Україна»*

Останнім часом у вітчизняній науці приділяється багато уваги сім'ї, яка виховує дитину з одиничним порушенням, але маловивченою залишається проблема підтримки родини, яка виховує дитину з комплексними порушеннями у розвитку. Робота з сім'єю зумовлена необхідністю надати всебічну допомогу дитині, інтегрувати її у соціум. З цієї позиції проводиться робота з батьками, як необхідна складова загального процесу реабілітації дитини з комплексними порушеннями. Більшість сучасних досліджень присвячені проблемам дитини, проте, на сьогодні, науковці починають змішувати акценти: у центрі уваги знаходиться сім'я як цілісність.

При народженні у сім'ї дитини з комплексними порушеннями розвитку батьки переживають стрес, який може залишити слід на все життя. Іноді дитина зазнає менших психологічних проблем від інвалідності, ніж її батьки. Звичайно, вони по-різному реагують на інвалідність дитини, але не має сумнівів в одному — життя родини змінюється та з'являються специфічні проблеми, пов'язані з дезадаптацією сім'ї.

Питання соціальної адаптації та соціалізації дітей з комплексними порушеннями розвитку, як важливої складової загального процесу допомоги родині, вивчалися в дослідженнях А.Венгер, І.Іванової, М.Ніколаєва, М.Сварника, Н.Стадненко, Є.Стребелевої, Л.Яскал та ін. Реабілітація дітей з порушеннями розвитку знаходиться в колі наукових інтересів таких авторів, як О.Безпалько, Л.Беренеєва, І.Братусь, М.Галагузова, А.Гонеев, Д.Іллєв, А.Капська, Т.Лях, О.Нікольська, М.Ніколаєв, А.Пашков, М.Сварник, А.Шевцов. Виховання та соціалізація дитини з комплексними порушеннями розвитку в родині була предметом досліджень Л.Акатова, А.Дьоміної, З.Зайцевої, Є.Зирианової,

Е.Тихої. Аналізом сімей з досліджуваною проблемою, також, займалися Т. Баранцова, Л.Зіборова, Г.Єременко, І.Іванова, Т.Миронova, І.Пінчук, С.Толстоухова, І.Шаповаленко та ін.

Аналіз проблеми дав змогу констатувати, що актуальним залишається питання єдиного понятійного апарату, ґрунтовної класифікації особливостей сімей, які виховують дитину з функціональними обмеженнями. З метою подолання зазначених протиріч і проблем стає необхідним обґрунтування соціальних засад роботи з батьками дітей з комплексними порушеннями розвитку та впровадження змісту, форм і методів роботи з цією категорією батьків з урахуванням специфіки їхньої адаптації.

Мета дослідження: вивчити проблему соціальної підтримки сімей дітей з комплексними порушеннями розвитку

Об'єкт дослідження: процес соціальної роботи з сім'ями, які мають дітей з комплексними порушеннями у розвитку.

Предмет дослідження: соціальна підтримка сімей, які мають дітей з комплексними порушеннями в розвитку.

Аналіз наукової літератури та емпіричних досліджень засвідчує, що ця категорія батьків потребує комплексної соціальної підтримки у різних галузях життя шляхом реалізації соціальних програм. Зміст програм повинен містити усі аспекти підтримки батьків, які виховують дитину з комплексними порушеннями розвитку. Це надання кваліфікованої соціальної підтримки не тільки з реабілітації дитини, а й всієї сім'ї, яка виховує дитину з комплексними порушеннями розвитку. Розглядатися мають різні питання: соціальні, педагогічні, психологічні, юридичні, медичні, соціоекономічні. Над означеними питаннями має працювати соціальний працівник, який разом з іншими фахівцями через комплекс технологій, форм та методів соціальної роботи розробляє план реалізації реабілітаційного потенціалу та перспективи розвитку родини, яка виховує дитину з комплексними порушеннями розвитку. Тож цей комплекс заходів приймається для того, щоб пом'якшити наслідки складних життєвих обставин та привести до нормалізації родину. Сім'ї можуть власними силами брати участь в формуванні стратегії реабілітації: відвідувати круглі столи, збори представників соціальних служб, брати участь у роботі груп взаємопідтримки, бути учасниками клубів за інтересами та громадських об'єднань з питань допомоги дітям з інвалідністю.

Тому, соціальна підтримка не повинна зводитися до надання матеріальних пілґ, вона має втілюватися з різних боків і мати одну

мету — полегшення життя цих сімей для подальшого й самостійного майбутнього дітей. Ця тема є дуже багатоаспектною і не простою з точки зору сприйняття державою та суспільством. Тема потребує подальшого дослідження у розробці структури комплексного підходу до соціальної підтримки родин, які виховують дітей з комплексними порушеннями розвитку.

СОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ — УЧАСНИКІВ АТО

Дубович Г.В.

*магістр, група МСРЗ–21–в, спеціальність «Соціальна робота»,
Хмельницький інститут соціальних технологій*

*Університету «Україна»,
к. тел. (096) 426-28-31*

*Науковий керівник: Березинець В.В., к. філос.н.,
Хмельницький інститут соціальних технологій
Університету «Україна»*

У зв'язку з тимчасовою окупацією території Автономної Республіки Крим та проведення антитерористичної операції на Сході України, з 2014 року на вирішення військових конфліктів залучено численну кількість військовослужбовців Збройних Сил України та військових за призовом під час мобілізації.

Як і при інших військових операціях, спроби вирішення надзвичайної ситуації на сході країни призводять до психологічних травм військовослужбовців, які як наслідок можуть проявитися у розладах психічної діяльності, а також до неможливості соціалізуватися у мирному суспільстві при їх поверненні із зони проведення антитерористичної операції.

Більшість військовослужбовців психологічно нездатні самостійно повернутися в систему соціальних зв'язків і норм мирного життя, тому постає потреба в спеціалізованому наданні соціальної та психологічної допомоги. Така соціально-психологічна реабілітація, є різновидом психологічної допомоги, спрямованої на відновлення втрачених або порушених психічних можливостей і здоров'я військовослужбовців.

Учасник антитерористичної операції — військовослужбовець (резервісти, військовозобов'язані) та працівники Збройних Сил України, Національної гвардії України, Служби безпеки України,

Служби зовнішньої розвідки України, Державної прикордонної служби України, особи рядового, начальницького складу, військовослужбовці, працівники Міністерства внутрішніх справ України, Управління державної охорони України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції, а також працівники підприємств, установ, організацій, які залучалися та брали безпосередню участь в антитерористичній операції в районах її проведення у порядку, встановленому законодавством.

Демобілізація — переведення збройних сил і народного господарства країни з воєнного стану на мирний після завершення війни або внаслідок мирного розв'язання конфліктної ситуації, яка викликала необхідність мобілізації. Здійснюється шляхом розформування військових частин, з'єднань і об'єднань, штабів, установ, допоміжних підрозділів, звільнення у запас надлишкового особового складу.

Соціальна адаптація у загальному розумінні — це процес взаємодії індивіда (особистості) або соціальної групи із зовнішнім середовищем, в результаті якого відбувається освоєння нової соціальної (життєвої) ситуації.

Соціальна та професійна адаптація військовослужбовців до умов життя в цивільному середовищі (далі — соціальна адаптація) це — суспільний процес їх активного пристосування до нових соціальних умов проживання в цивільному середовищі з ринковою системою взаємостосунків, який передбачає освоєння норм і правил цього середовища, оволодіння професією, спеціальністю, реалізацією своїх прав, у тому числі на працю, формування в собі нових правил поведінки і нового самоусвідомлення, що забезпечує безболісний, комфортний перехід до нових умов життя.

Посттравматичний стресовий синдром (ПТСР, посттравматичний розлад,) важкий психічний стан, різновид тривожного розладу (неврозу), який виникає в результаті одиничної або повторюваних психотравмуючих ситуацій, як, наприклад, військовими діями, важкою фізичною травмою або загрозою смерті.

ОСОБЛИВОСТІ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ МОЛОДІ З ОБМЕЖЕННЯМ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

Жутник Ю.О.

магістр, спеціальність «Соціальна робота»,

Інститут соціальних технологій

Університету «Україна»

Науковий керівник: Іванова І.Б., завідувач кафедри соціальної роботи

та педагогіки, к. пед. н., доцент,

Інститут соціальних технологій

Університету «Україна»

На сьогоднішній день про повноцінне працевлаштування людей з обмеженням життєдіяльності й мови бути не може. Велика кількість з них після закінчення навчального закладу залишаються вдома у вічному пошуку роботи. Одна з проблем — це бар'єрність. Досить часто це стає вагомою причиною того, що людина не може навіть самостійно відвідати магазин чи аптеку. Через це створюється інша проблема, яка виражається у потребі постійної сторонньої допомоги. Споживацьке ставлення — це як глибока форма залежності з ноткою егоїзму і цинізму. В наслідок чого виникає соціальний конфлікт між людьми-неінвалідами і людьми з обмеженням життєдіяльності. Наступна проблема — проблема ментальної занедбаності і застарілих поглядів роботодавця, який звик вирішувати долю людини в основному через зовнішню оцінку привабливості або некрайній стан справ людини. Це — жалюгідний підгін під неіснуючі стандарти. Третьою глобальною проблемою при працевлаштуванні людей з обмеженням життєдіяльності є необлаштованість робочого місця на підприємстві. Відсутність ліфтів або поручнів в потрібних місцях може також позбавити людину роботи.

Однією з найбільш важливих концепцій організації зайнятості людей з обмеженням життєдіяльності є концепція забезпечення рівних можливостей. В її основі — «Стандартні правила ООН щодо забезпечення рівних можливостей для людей з інвалідністю» (1993 рік).

Мета дослідження — проаналізувати поточні перспективи і можливості людей з обмеженням життєдіяльності у сфері зайнятості як особливості технологій соціальної роботи в Україні.

Об'єкт дослідження — перспективи і можливості людей з обмеженням життєдіяльності в сфері зайнятості.

Предмет дослідження — особливості технологій соціальної роботи з людьми з обмеженням життєдіяльності в сфері зайнятості.

Проаналізувавши правові та наукові аспекти концепції створення рівних можливостей для людей з обмеженням життєдіяльності на ринку праці, визначаємо такі критерії створення рівних можливостей для людей з обмеженням життєдіяльності на ринку праці: готовність суспільства (моральна, духовна, ментальна, архітектурна); створення певних умов праці (доступність, універсальний дизайн, гендерний підхід); реабілітація; підготовка персоналу; допоміжні послуги; профорієнтація.

Аналіз наукової літератури та емпіричної інформації дозволяє виділити певні особливості ринку праці для людей з обмеженням життєдіяльності — загальний, транзитний та інклюзивний. Загальний ринок праці — вільне переміщення робочої сили по території декількох держав на основі економічної угоди, результат економічної інтеграції. Створення спільного ринку праці кількох або багатьох країн сприяє зростанню і раціоналізації зайнятості, зниженню безробіття, ефективному використанню робочої сили, але здатне породити соціальні напруги на ґрунті міжнаціональних відносин і нетерпимості до іноземців. Транзитний ринок праці — це ізолюючий вид зайнятості, який сортує робітничий клас населення за функціональними можливостями людського організму. Цей вид ринку праці трохи застарілий і в його функціонуванні не має ніякого сенсу. Інклюзивний ринок праці — це сучасний етап на шляху до успішного вступу в інклюзивне майбутнє. Нові підходи до роботи і надання рівних можливостей розширить можливість створення робочих місць, що дозволить працевлаштувати всіх бажаючих без будь-яких обмежень.

Працевлаштування для людей з обмеженням життєдіяльності — це не просто робота, це нові можливості, саморозвиток, соціалізація, що так само впливає на самооцінку і на соціальне становище в суспільстві. Зайнятість потребує не тільки влаштування на роботу, але і її збереження і просування по службі. Для людей з обмеженням життєдіяльності це дуже важлива частина життя, потрібно лише просто дати шанс, а держава подбає про все інше.

ВПЛИВ СОМАТИЧНОЇ ХВОРОБИ НА ПСИХІКУ ДИТИНИ

Заїка В.М.

*к. психол. н., старший викладач кафедри соціальної роботи,
Полтавський інститут економіки і права
Університету «Україна»,
к. тел. (099) 740-58-62*

У зв'язку із погіршенням екологічної ситуації в Україні дитяча захворюваність з кожним роком зростає. Низький імунітет, забрудненість навколишнього середовища, шкідливі звички батьків, надмірне захоплення комп'ютерами, низька фізична активність, шкідлива їжа призводять до різних хвороб в дитячому віці, які згодом можуть переростати в хронічні. Кожна хвороба накладає свій відбиток на фізичний та психічний розвиток дитини, що в подальшому впливає на її становлення як особистості в цілому.

Будь-яка серйозна хвороба — психологічна травма для дитини, особливо та, що почалася раптово, вважає *В.В. Николаєва*. Довготривале соматичне захворювання часто стає у дітей джерелом затримки загального і психічного розвитку. *І.В. Дубровіна* виділяє їх у «особливу групу слабовстигаючих». Такі діти швидко втомлюються, у них виникають розлади сну, збільшується роздратованість, що позначається на навчанні.

Вивчення переживання захворювання у дітей, вірна оцінка їх поведінки, реакцій і вчинків під час хвороби потребує спеціальних знань і перш за все знань етапів психічного і фізичного розвитку дитини. Психічний розвиток дитини, її особистість з раннього віку до періоду дорослості зазнають різнобічних наростаючих змін. Психіка дітей характеризується рядом особливостей, з яких можна підкреслити найбільш важливі її якості: велику вразливість і тендітність при несприятливих обставинах, несміливість і сором'язливість, недостатнє критичне осмислення того, що відбувається навколо. У дітей у зв'язку з тим, що самосвідомість повністю не сформувалась, немає диференційованого усвідомлення хвороби. У молодшому віці ще не сформоване «почуття хвороби» — і скарги дитини, як правило, мізерні і невизначені. Саме тому невротичні і психогенні реакції на хворобу зустрічаються значно рідше ніж у дорослих.

Вже для підлітка його індивідуальне більш актуальне, ніж суспільне. У цьому віці уже виникають умови для широкого використання абстрактних понять, для побудови абстрактних концепцій, гіпотетичних розмірковувань і здійснення спостереження з метою перевірки своїх гіпотез. З цього періоду створюються умови для наукового мислення. Якщо дитина живе сучасним, то підліток уже починає думати про майбутнє і по іншому сприймає свій стан.

Дитина, яка захворіла, як правило, відрізняється від здорової. У неї змінюється настрій, вона може стати подавленою, роздратованою, плаксивою або тривожною, неспокійною і рідше безтурботно-веселою. Але може розладнатися не тільки емоційний стан. Іноді з'являються і уперто тримаються думки про тяжкість захворювання, про його винятковість, про неможливість виліковування або навпаки, про його незначущість і несерйозність. У зв'язку з цим відношення до лікування стає або адекватним і навіть залежним, або зневажливим і відхиляючим процедури, маніпуляції і медикаменти. У багатьох дітей порушується поведінка. Вони перестають гратися, губиться безпосередність спілкування з дорослими і дітьми. Діти не отримують радощів від спільних ігор і розваг. Іноді з'являються і більш виражені порушення контактів, що призводить до усамітнення хворих дітей, які не прагнуть більше до товариства однолітків і дорослих. Нерідко діти відмовляються від виконання режиму, не підкоряються старшим, стають впертими. Усі ці переживання і порушення поведінки у хворих дітей — своєрідний прояв реакції дитячої особистості на хворобу, що виникає. Чим складніша психіка, старша дитина, багатоманітніші мотиви діяльності, тим більше значення для дитини має її фізичний стан.

Література

1. Заїка В.М. Взаємозв'язок соматичного та психічного у дітей із гастроентерологічною патологією / В.М. Заїка // Практична психологія та соціальна робота. — № 4. — 2007. — С. 67–80.
2. Заїка В.М. Психологічні особливості переживання хвороби у дитячому віці / В.М. Заїка // Соціальна робота в сучасному суспільстві: тенденції, виклики, перспективи: матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф., м. Полтава, 28 лютого 2017 р. — К.: Університет «Україна», 2017. — С. 42–47.

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА АДАПТАЦІЯ УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ В УКРАЇНІ

Заїка В.М.

*к. психол. н., старший викладач кафедри соціальної роботи,
Полтавський інститут економіки і права
Університету «Україна»,
к. тел. (099) 740-58-62*

Соціально-психологічна адаптація військовослужбовців — це широке поняття, яке включає в себе декілька основних складових:

1) психологічну складову — оволодіння системою цінностей (нормами, установками, зразками поведінки), культурою, які існують у цивільному середовищі з метою виконання існуючих у ньому вимог до особистості;

2) правову складову — освоєння юридичних норм, які регламентують статус, правове положення людини, що визначає її нові права, обов'язки і можливості, а також знання тих структур, які можуть допомогти освоєнню цих норм і реалізації своїх можливостей;

3) професійну складову — залежно від військової професії вона передбачає спеціалізоване удосконалення наявних професійних знань, вмінь і навичок або оволодіння новими професійними знаннями, вміннями та подальше успішне працевлаштування.

Вчені виділяють чотири стадії соціально-психологічної адаптації:

Перша (початкова) стадія, коли адаптується, індивід вловлює лише правила поведінки, але система цінностей соціуму внутрішньо їм не визнається;

Друга стадія (терпимість), коли як соціальне середовище, так і індивід визнають рівноцінність еталонів поведінки у відношенні один до одного;

Третя стадія — пристосування, «акомодації» — пов'язана із взаємними поступками: індивід визнає і приймає систему цінностей середовища, але й представники цього середовища визнають деякі його цінності;

Четверта стадія — повної адаптації, «асиміляції», коли індивід відмовляється від колишніх зразків і цінностей і повністю приймає нові.

Існують такі механізми соціально-психологічної адаптації особистості:

1) когнітивний що включає всі психічні процеси, пов'язані з пізнанням: відчуття, сприймання, уявлення, пам'ять, мислення, уява і т.д.;

2) емоційний, що включає в себе різні моральні почуття і емоційні стани;

3) практичний, поведінковий, що пропонує певну спрямовану діяльність людини в соціальній практиці.

В наш час дуже гостро постають проблеми соціально-психологічної адаптації учасників бойових дій та ветеранів АТО, які повернулися додому:

1) матеріального та фінансового забезпечення звільнених у запас (невисокі заробітні плати та пенсії, допомога по інвалідності, у деякого відсутність власного житла та ін.);

2) невідповідності отриманої у навчальному закладі професії потребам сучасного ринку праці, втрата або відсутність професійних навичок цивільних професій. У результаті цього — працевлаштування на малокваліфіковану, низькооплачувану роботу та пошук випадкових заробітків;

3) психологічної та соціальної адаптації в суспільстві з нестабільною ринковою економікою працездатних людей 30–45 років, які не звикли, і як результат — не вміють, вибирати місце і вид діяльності;

4) раптового (швидкого) звільнення зі служби, що є психологічним ударом, особливо у випадку, коли служба була для людини фактором соціального захисту. В результаті цього — після звільнення зі служби особливо у кадрових військовослужбовців на тлі загального стресового стану відбувається погіршення здоров'я і фізичного самопочуття;

5) наявності посттравматичних стресових розладів після перебування в екстремальних умовах діяльності, що вимагає обов'язкової психологічної реабілітації;

6) наявності поранень або професійних захворювань, що вимагає психолого-медичної реабілітації (лікування за кордоном, отримання інвалідності, протезування);

7) наявності професійної деформації, що вимагає психологічної корекції (агресивність, депресії, зловживання алкоголем або наркотиками, суїцидальні прояви, нервово-психічні розлади) тощо.

СИРІТСТВО ЯК СОЦІАЛЬНА ПРОБЛЕМА

Заїка В.М.

*к. психол. н., старший викладач кафедри соціальної роботи,
Полтавський інститут економіки і права
Університету «Україна»,
к. тел. (099)740-58-62*

Людина від народження має права й обов'язки, які дозволяють їй адаптуватися до суспільного життя, долати певні труднощі, змінювати усталений спосіб життя, соціалізуватися. Добре, коли цей процес відбувається в сімейному оточенні, в атмосфері любові й тепла, однак не можна забувати, що існує найбільш уразлива й незахищена категорія дітей, зокрема діти-сироти, діти позбавлені батьківського піклування, опіку над якими здійснює держава. В Україні на сьогодні спостерігається загострення проблеми сирітства. Відповідно до статистики, кількість соціальних сиріт щорічно збільшується не менше, ніж на 7–8 тис. Діюча система державної опіки над дітьми-сиротами та дітьми, що залишилися без батьківського піклування, функціонує понад 80 років. Головний її принцип — розгалужена мережа державних інтернатних закладів. Їх діяльність спрямована на колективні форми виховання дітей. Хоча дитина в державних закладах і отримує комплекс соціального обслуговування, все ж вона не застрахована від відхилень, про проявляються у відсутності навичок самостійного життя, невмінні самостійно будувати стосунки в родині. Також, доведено, що перебування дитини в інтернатних закладах руйнує психологічний та фізіологічний розвиток дитини.

Останнім часом посилилася увага вітчизняних дослідників до розвитку інноваційних форм опіки дітей-сиріт та дітей, які залишилися без батьківського піклування. Потреба зміни існуючої системи опіки та піклування над дітьми в Україні є визнаною великим колом фахівців та державою. Свідченням цього є створення дитячих будинків сімейного типу та прийомних сімей — як інноваційних форм опіки дітей-сиріт та дітей, які залишилися без батьківського піклування.

Аналіз літературних джерел дозволяє виявити основні причини виникнення сирітства:

1) економічні — безробіття, відносно невеликий прожитковий рівень, невпинний ріст цін на товари та послуги;

2) демографічна криза — збільшення випадків розпаду сімей, числа позашлюбних дітей, різні девіації у вигляді алкоголізму, наркоманії, тютюнопаління, ріст злочинності серед підлітків;

3) педагогічна занедбаність шлюбних відносин — втрата традицій та обрядів, зниження виховного потенціалу сім'ї, порушення прав дітей, жорстоке відношення до найближчого оточення;

4) зменшення виховного компоненту системи освіти — практична відсутність будинків юнацтва, шкіл фахової майстерності, відсутність бажання до книгочитання, інтелектуальних та спортивних занять;

5) практичний розрив зв'язку поколінь, відсутність по більшій мірі пропаганди здорового способу життя тощо.

В Україні законодавчо встановлені такі форми опіки дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: усиновлення (як пріоритетна форма); опіка і піклування над дитиною з боку фізичної особи (опікуна, піклувальника); державні заклади для дітей, позбавлених батьківського піклування; дитячі будинки сімейного типу.

Усиновлення (удочеріння) — це оформлене спеціальним юридичним актом прийняття в сім'ю неповнолітньої дитини на правах сина чи дочки. Для безпосереднього здійснення опіки і піклування призначається опікун чи піклувальник, переважно з осіб, близьких підопічному, або з числа осіб, виділених громадською організацією, або з числа інших осіб з урахуванням їхніх можливостей виконувати опікунські обов'язки і підтримувати стосунки між опікуном (піклувальником) і особою, над якою встановлюється опіка. Опікун (до 16-річного віку) чи піклувальник (до 18 років) призначається тільки з їхньої згоди. Над повнолітніми дієздатними особами, які не можуть за станом здоров'я самостійно захищати свої права і виконувати свої обов'язки, піклувальник може бути призначений тільки на прохання цих осіб.

З метою надання притулку дітям, позбавленим батьківського піклування, створюються притулки для неповнолітніх, служби у справах неповнолітніх, основним завданням яких є соціальний захист дітей, створення належних житлово-побутових та психолого-педагогічних умов для їхнього життя на період визначення місця постійного влаштування.

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА АДАПТАЦІЯ УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ

Заїка В.М.

*к. психол. н., старший викладач кафедри соціальної роботи,
Полтавський інститут економіки і права
Університету «Україна»,
к. тел. (099) 740-58-62*

Алієв О.С.

*VI курс, спеціальність «Психологія»,
Інститут соціальних технологій
Університету «Україна»,
тел. (095) 616-76-45*

За даними Державної служби України у справах ветеранів війни та учасників АТО на січень 2018 року статус учасників антитерористичної операції отримали близько 320 тисяч військових Збройних сил України, Нацгвардії, МВС, СБУ та волонтерів. При цьому значну кількість з них складають і жінки, які нарівні із чоловіками, виконують бойові задачі та несуть нелегку військову службу. При їх демобілізації та поверненні додому вони стикаються з багатьма аспектами соціально-психологічної адаптації до умов мирного життя, які недостатньо розглянуті в літературі з урахуванням гендерних особливостей.

Метою нашого дослідження було — на основі аналізу проблеми соціально-психологічної адаптації учасників бойових дій до умов мирного життя виявити та охарактеризувати гендерні особливості її прояву.

В експериментальному дослідженні прийняло участь 120 досліджуваних (чоловіків та жінок) експериментальної групи, які перебували в умовах соціально-психологічної адаптації до умов мирного життя, віком від 22 до 49 років, та мали статус учасників АТО. Дослідження проводилось в Комунальному закладі «Полтавський обласний клінічний госпіталь для ветеранів війни» Полтавської обласної ради протягом 2017 року.

Для дослідження були підібрані наступні методики: Методика «Дослідження гендерних ролей» (за С. Бем), «Карта діагностики ознак ПТСР (військово-психологічні обставини і наслідки)», Методика «Діагностики соціально-психологічної адаптації» (за К. Роджерсом—Р. Даймондом), Методика «Визначення індивіду-

альних копінг-стратегій » (за Е. Хаймом), Методика «Виявлення ціннісних орієнтацій» (за М. Рокічем).

Так було встановлено, що у чоловічої статі переважає маскуліність (60%), на другому місці — яскраво виражена маскуліність (25%) і на третьому — фемінність (15%), при цьому андрогинність та яскраво виражена фемінність не були представлені. У жінок, учасниць АТО, на першому місці стоїть фемінність (60%), на другому маскуліність (25%) і на третьому місці представлена яскраво виражена фемінність (15%).

Тобто, чоловіки, учасники бойових дій в більшій мірі проявляють маскулінні особливості гендеру, а жінки, учасниці бойових дій, фемінні, хоча як і для перших, так і для других притаманні деякі прояви протилежних якостей — незначної фемінності чоловіків (15%) та значно більшої маскуліності жінок (25%), які за припущенням можуть бути пов'язаними з умовами як виховання в сім'ї, так і з особливостями провідної діяльності обох статей, а саме — участі в бойових діях.

Також було з'ясовано, що більшість фемінних чоловіків мають більш стабільну адаптацію у порівнянні з яскраво вираженими маскулініми, або ж маскулініми чоловіками, про яку свідчать: адаптивність, прийняття себе, прийняття інших, емоційний комфорт, внутрішній контроль, прагнення до відсутності домінування та нонконформізму, значно менші показники прагнення до втечі (ескапізму).

Жінки ж з яскраво вираженою фемінністю мають стабільнішу адаптацію у порівнянні з фемінними, або ж маскулініми жінками, про яку свідчать: адаптивність, прийняття себе, прийняття інших, емоційний комфорт, внутрішній контроль, прагнення до відсутності домінування та нонконформізму, але значно більші показники прагнення до втечі (ескапізму) у порівнянні з іншими жінками.

Отже, отримані дані підтверджують нашу гіпотезу про те, що гендерні особливості чоловіків та жінок впливають певним чином на їх соціально-психологічну адаптацію до умов мирного життя, яка має також свої особливості прояву.

ПСИХОЛОГІЧНИЙ СТАТУС ПАЦІЄНТІВ ПСИХІАТРИЧНОГО ПРОФІЛЮ

Заїка В.М.

*к. психол. н., старший викладач кафедри соціальної роботи,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»,
к. тел. (099) 740-58-62*

Козуб О.О.

*VI курс, спеціальність «Психологія»
Інститут соціальних технологій Університету «Україна»,
к. тел. (095) 888-20-06*

Психічні розлади є однією з найбільш серйозних проблем зі здоров'ям у всьому світі. Пацієнта з психічними порушеннями можна зустріти у самих різних медичних закладах, включаючи первинну ланку системи охорони здоров'я і закінчуючи центрами з надання невідкладної допомоги. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я в наші дні на планеті мешкає більш як 450 мільйонів людей, які страждають психічними захворюваннями, кожна друга в світі людина має шанс захворіти психічним розладом протягом життя.

Психологічними проблемами людей з психічними порушеннями займалися З. Фрейд, К. Юнг, А. Адлер, В.М. Бехтерев, П.Б. Ганнушкін, С.В. Крайц, Є.К. Краснушкін, В.О. Гіляровський, В.Г. Архангельський, В.Є. Галенко, Є.М. Залкінд, М.В. Соловйова та багато інших.

Метою нашого дослідження було — провести діагностику психологічних станів різних нозологічних груп пацієнтів з психічними розладами та порівняти отримані результати «до» та «після» застосування «стандартної» терапії, яка включає в себе: фармакотерапію, трудотерапію та психологічне консультування.

Дослідження проводилося в Полтавській обласній клінічній психіатричній лікарні імені О.Ф. Мальцева протягом 2017 року. Вибірку дослідження склали 90 пацієнтів психіатричного профілю, яких було поділено на три групи. Критерієм поділу вибірки виступали різні розлади психіки та поведінки. До першої групи (умовно назвемо її група «А») увійшли 30 осіб, які мають психічні і поведінкові розлади внаслідок вживання психоактивних речовин (код F10-F19 за Міжнародною класифікацією хвороб Десятого перегляду (МКХ-10) ВООЗ). Другу групу (група «Б») склали 30

осіб, які мають невротичні розлади пов'язані зі стресом і соматоформні розлади (F40-F49). До складу третьої групи (група «В») увійшли 30, які осіб мають поведінкові синдроми, пов'язані з фізіологічними порушеннями і фізичними факторами (F50-F59). Відповідно до мети дослідження в якості психодіагностичного інструментарію було застосовано комплекс методик: методика «16-факторний особистісний опитувальник Р. Кеттелла»; модифікований варіант Мінесотського багатoproфільного особистісного тесту (MMPI) — Mini-Mult; методика «Самопочуття, активність, настрій (САН)».

Варто звернути увагу на те, що у пацієнтів, які мають психічні і поведінкові розлади внаслідок вживання психоактивних речовин після проведеного лікування знизилися показники тривожності, що свідчить про зняття стану тривоги. Також зменшилися прояви нестриманих, агресивних, конфліктних дій. У пацієнтів, які мають невротичні розлади пов'язані зі стресом і соматоформні розлади, зменшилися показники депресії. Також вони стали менше фіксувати хворобливі відчуття і проявляти увагу до самого факту наявності захворювання. Знизилися показники тривоги та напруження. Також вони стали менше підкреслювати власне соматичне неблагополуччя. У пацієнтів, які мають поведінкові синдроми, пов'язані з фізіологічними порушеннями і фізичними факторами значно зменшилися показники депресії, хоча ознаки апатії вони проявляли. Зменшилася схильність до аутоагресії, «переживування» різних проблем і хворобливого самостереження, а також зменшилися прояви тривожних реакцій. Також незалежно від нозологічних груп пацієнтів психіатричного профілю у всіх респондентів після проведеного лікування у стаціонарі покращився настрій та самопочуття, а також збільшилася активність.

В цілому, аналіз отриманих даних під час проведення психологічного дослідження дозволив зробити висновок, що лікування в межах «стандартної» терапії (фармакотерапія, трудотерапія та психологічне консультування) у стаціонарі має позитивні результати, тобто отримані дані переконливо свідчать про якість та ефективність проведеного лікування.

СОЦІОКУЛЬТУРНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Заїка В.М.

*к. психол. н., старший викладач кафедри соціальної роботи,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»,
к. тел. (099) 740-58-62*

Ющенко О.М.

*III курс, спеціальність «Соціальна робота»,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»,
к. тел. (066) 910-51-29*

Безумовно, кожна людина в світі прагне бути щасливою та мати успішне життя та кар'єру, родину, мати друзів, бути важливою і почутою, і особливо люди з обмеженими можливостями. І вирішальним в цьому плані виступає мистецтво, яке в наш час відіграє дуже важливу роль у формуванні особистості людини.

Мистецтво — це частина духовної культури людини, форма художньої діяльності суспільства, образне вираження дійсності. І саме мистецтво задовольняє те, чого людині не вистачає в житті. Головне, як стає відомо для самої людини є те, що вона десь задіяна, може реалізувати свій потенціал.

Особливо це стосується людей, які мають функціональні порушення організму: фізичні, психічні. Для таких людей мистецтво є як лікувальний засіб від хвороб, від стресів, від того, що людина кожен день переживає на собі. Наприклад: кожен вихід на сцену, аплодисменти, радість друзів та знайомих, забирають той негатив який був у людини, вона розкривається, позбавляється своїх комплексів і їй стає краще реагувати на ті, чи інші події, які відбуваються навколо неї.

Особливе місце в реабілітації людей з особливими потребами згідно зі «Стандартними правилами забезпечення рівних можливостей для інвалідів» прийнятими Генеральною Асамблеєю ООН 20 грудня 1993 року займає не лише медична, а й соціокультурна реабілітація. Під соціокультурною реабілітацією розуміють комплекс умов та заходів, які дозволяють інваліду адаптуватися в стандартних соціокультурних обставинах — від занять посиленою працею до ознайомлення зі здобутками культури людства.

Через неналагоджені механізми соціокультурної реабілітації у здорове суспільство, інваліди часто створюють власний мікросоціум, до якого входять лише люди з особливими потребами та з певними групами дефектів. Нездатні самореалізуватися у соціумі, люди з

особливими потребами мають занижену самооцінку та в них виробляється комплекс неповноцінності. Одним з провідників соціокультурної реабілітації є доступ до культурних цінностей та занять культурно-творчою діяльністю з урахуванням глибини дефекту особи.

Однією із форм соціокультурної реабілітації є спілкування, як і з однолітками, так і з людьми старшого віку. Існують клуби спілкування, які відіграють важливу роль у подоланні фізичної і духовної самотності. Ці клуби компенсують однобічність функціональних зв'язків, сприяють розширенню кола спілкування, що, у свою чергу, покращує внутрішній стан людини, знімає почуття тривоги, занедбаності.

Іншою формою є вплив мистецтва на особистість. Тому в практиці соціальної роботи використовуються такі методи як арт-терапія, конкурси, фестивалі художньої самодіяльності, які допомагають людині забувати про свої проблеми та негаразди, віддавати все те погане що було, а забирати тільки позитивне.

Ще однією із форм соціокультурної реабілітації є відвідування виставок, музеїв, концертів та інших соціокультурних заходів. Саме відвідування подібних заходів, допомагають особистості більш краще зрозуміти свою проблему та якомога краще справитися з нею.

Отже, мистецтво одне із важливих засобів соціокультурної реабілітації для людей з інвалідністю. Воно допомагає особистості забути про свої проблеми, допомагає задовольнити духовні та емоційні проблеми, повірити у себе, зняти з себе той тягар що відчуває людина на собі, повірити у себе та стати щасливою.

ІНТЕГРАЦІЯ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ У СУСПІЛЬСТВО ЧЕРЕЗ КУЛЬТУРНО-ДОЗВІЛЛЕВУ ДІЯЛЬНІСТЬ

Ігус І.І.

*магістрант, група МСРЗ–21–в, спеціальність «Соціальна робота»,
Хмельницький інститут соціальних технологій
Університету «Україна»*

*Науковий керівник: Березинець В. В., к. філос. н.,
Хмельницький інститут соціальних технологій
Університету «Україна»*

Розвиток соціальної роботи в Україні за останнє десятиріччя характеризується переосмисленням традиційних підходів до роботи з особами з інвалідністю, значними змінами та новаціями в цій сфері. Вільний та всебічний розвиток особистості є не тільки високим

соціальним ідеалом, але й важливою умовою становлення суспільства, яке орієнтується на універсальні, гуманістичні та демократичні цінності. Теоретичне осмислення цього процесу є однією з фундаментальних проблем сучасної педагогіки дозвілля. Важливим напрямком її вирішення стає глибоке дослідження вільного часу, його ролі та місця у формуванні та розкритті творчого потенціалу особистості з інвалідністю.

У зв'язку з політичними, економічними й соціокультурними змінами, що відбуваються в нашому суспільстві у всіх сферах його життя, значно змінилися зміст та форми культурно-дозвілєвої діяльності, які мають велику силу смислового та емоційного впливу на особистість. Зміст культурно-дозвілєвої діяльності обумовлений потребами суспільства в розширенні демократії та гласності, удосконаленням суспільних відносин, розвитком різнобічних здібностей осіб з інвалідністю, продуктивним проведенням їх дозвілля.

В Україні державна політика по відношенню до людей з інвалідністю як однієї з найменш соціально захищених категорій населення є важливою складовою соціокультурної політики держави. Але зміст та форми вимагають корегування згідно зі змінами, спричиненими як і внутрішніми, так і глобальними факторами. Необхідний аналіз проблемної ситуації, пов'язаної з особами з обмеженими можливостями, визначення сучасних принципів і організаційних підходів до її вирішення, оцінка ресурсів і можливостей для створення інституціональних засобів соціальної інтеграції, які відповідають масштабу проблеми.

Особливо актуальною є проблема соціальної інтеграції осіб з інвалідністю. *По-перше*, розвиток такої особистості протікає в контексті реальних життєвих обставин, котрі не завжди оптимальні. *По-друге*, процес особистісного формування ускладнюється одним чи кількома несприятливими факторами біологічного, соціального, психологічного чи навіть педагогічного походження, острота яких визначає міру соціальної дезадаптації особистості.

Культурно-дозвілєва діяльність як засіб відновлення творчого потенціалу особистості особи з інвалідністю та її реабілітаційні можливості ще не стали предметом спеціального вивчення. Дії соціальних інститутів, призначених здійснювати цю роботу, не узгоджені, зусилля розпорошені. Внаслідок цього таку діяльність не спрямовано, не скоординовано і не зорієнтовано на вирішення завдань соціальної інтеграції осіб з інвалідністю, повною мірою не використовуються значні резерви активізації та підвищення ефек-

тивності практичної роботи із соціальної інтеграції осіб зазначеної категорії.

Дозвілля характеризується специфічними ознаками, пріоритетними серед яких слід назвати: свободу вибору дозвіллевої діяльності, свободу від обов'язків; добровільну участь в дозвіллевій діяльності; бажання отримати радість та задоволення; самодостатність; компенсаторність дозвілля.

Особливістю організації соціальної роботи з людьми з інвалідністю є те, що надання допомоги таким особам є неможливою без одночасної організації соціально-педагогічного виховання. Соціально-педагогічний аспект соціальної роботи має на меті виховання, навчання та розвиток людини для підготовки до життя в суспільстві та можливості отримання всіх законодавчо закріплених видів допомоги.

Також специфічна особливість та закономірність організації соціальної роботи з людьми з інвалідністю полягає в об'єднанні зусиль сукупного потенціалу соціуму для найбільш повного задоволення потреб дитини з проблемами здоров'я та розвитку. В даному випадку йдеться про інтеграцію діяльності як державних органів, так і громадських, приватних ініціатив різного профілю з метою найбільш повного задоволення потреб даної категорії осіб та їх сімей у їх самореалізації, розкритті власної корисності.

СОЦІАЛЬНИЙ СУПРОВІД ДІТЕЙ-СИРИТ ТА ДІТЕЙ, ПОЗБАВЛЕНИХ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ

Карцева М.В.

*У курс, група МСР–17, спеціальність «Соціальна робота»,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»,
к. тел. (067) 870-56-43*

*Науковий керівник: Клевака Л.П., к. пед. н.,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»*

Обставини, які змінюються у суспільному житті є причиною подальшого зростання актуальності й гостроти питань соціально-педагогічної роботи з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування, посилення соціально-психологічної підтримки дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування та соціально-педагогічного супроводу цієї категорії дітей. До проблеми соціального супроводу дітей-сиріт та дітей, позбавлених

батьківського піклування, зверталися Г. Бевз, М. Бітянова, А. Капська, Н. Комарова, В. Кузьміновський, О. Нескучаєва, І. Пеша, К. Соколова та ін.

Соціальний супровід — робота, спрямована на здійснення соціальної опіки, допомоги та патронажу дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування з метою подолання життєвих труднощів, збереження, підвищення їх соціального статусу.

Дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування, потрібно забезпечити максимально можливий рівень фізичного та психічного здоров'я, доступ до отримання якісної освіти, надати можливість повністю реалізувати свій потенціал, розвивати почуття самоідентичності, навички міжособистісного спілкування і впевненості у різних ситуаціях суспільної взаємодії.

Соціальний супровід дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування включає наступні компоненти: системний облік та догляд; систематичні та комплексні заходи, спрямовані на подолання життєвих труднощів, збереження та підвищення соціального статусу дітей цієї категорії; створення корегуючого і виховуючого середовища; врахування і захист інтересів та прав дитини.

Аналіз наукових джерел засвідчує, що соціальний супровід дітей-сиріт повинен базуватися на таких принципах: поваги до людини, визнання її цінності незалежно від реальних досягнень та поведінки особистості; реалізації першочергового права дитини на зростання та виховання у сім'ї; індивідуального та диференційованого підходу до кожної дитини, толерантності та гуманізму, відповідальності за дотримання норм професійної етики.

При здійсненні соціального супроводу дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, науковці та практики пропонують за основу використовувати наступну модель соціального супроводу:

1. Соціальний супровід процесу формування і розвитку особистості дитини (полягає у створенні умов, які сприятимуть розвитку особистості дітей; формуванні у них самостійності, уміння орієнтуватися у складній соціальній реальності; вирішенні особистої кризової ситуації життя, пошуку особистих інтересів та власного місця у соціумі, відповідної соціальної ролі).

2. Соціальний супровід середовища формування і розвитку дитини (увага повинна бути зосереджена на середовищі, у якому живе дитина, і на тих його елементах, які покращують або гальмують процес її формування і розвитку).

3. Захист прав дитини (спрямований на правове забезпечення та регулювання впливу з боку середовища, а також самого процесу формування і розвитку особистості дитини).

4. Цільовий соціальний захист (здійснення спеціальної адресної допомоги дітям, які її потребують, у відповідності з індивідуальною життєвою ситуацією дитини, а також профілактична робота з метою попередження виникнення різних проблем у даної категорії дітей).

Отже, соціальний супровід є одним з найефективніших напрямків діяльності соціального працівника у роботі з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування.

АКТУАЛЬНІСТЬ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «АРТ-ТЕРАПІЯ У СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ»

Клевака Л.П.

*к. пед. н., доцент кафедри соціальної роботи,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»,
к. тел. (066) 336-91-20*

Згідно навчального плану підготовки бакалавра для здобувачів вищої освіти спеціальності «Соціальна робота» викладається навчальна дисципліна «Арт-терапія у соціальній роботі». Так, у світлі гуманістичних, особистісно-зорієнтованих освітніх парадигм, що на загальнодержавному рівні декларуються сьогодні урядом, особливої актуальності набувають питання використання психологічних знань, умінь і навичок задля формування професійної компетентності майбутніх соціальних працівників та ефективного здійснення ними соціальної роботи.

На думку провідних психологів, опанування сучасним соціальним працівником деяких потужних психотерапевтичних прийомів та форм роботи дозволить цілеспрямовано, свідомо та систематично піклуватися про психічний стан клієнтів. Особливо це стосується сільської місцевості, оскільки ставки психолога відсутні у переважній більшості соціальних установ. Синкретичне поєднання арт-терапевтичних технологій у ході спонтанної творчості допоможе пізнати та зрозуміти внутрішній світ клієнта, ефективно впливатиме на його психічний стан та носитиме психогігієнічний (профілактичний) і корекційний характер. Використання арт-терапії

як засобу спілкування між соціальним працівником і клієнтом здатне допомогти глибше пізнати останнього, визначити рівень сформованості мотиваційної сфери, дослідити наявні особистісні проблеми, сприятливість впливу соціального оточення та ін. Окрім того, використання терапії творчістю у роботі з різними групами клієнтів дає і додаткові результати, адже процес творення (не за вимогою, не за зразком) завжди приносить радість і задоволення.

У процесі викладання курсу реалізуються міжпредметні зв'язки з навчальними дисциплінами «Психологія», «Вікова психологія», «Психологія здоров'я і здоровий спосіб життя», «Психологія соціальної роботи», «Технології соціальної роботи». Мета вивчення курсу — спрямувати здобувачів вищої освіти, як майбутніх фахівців соціальної роботи, на оволодіння необхідними теоретичними й методичними знаннями, а також практичними вміннями і навичками використання арт-терапевтичних технологій у роботі з різними групами клієнтів.

У результаті вивчення курсу здобувачі вищої освіти набувають наступних програмних компетентностей: здатність до аналізу та синтезу на основі логічних аргументів та перевірених фактів; набуття гнучкого та креативного способу мислення, яке дає можливість зрозуміти, розв'язати та науково осмислити проблеми та задачі, які стоять перед фахівцями з соціальної роботи; здатність до постійного навчання; здатність відтворювати знання, методи та навички відповідно до контексту та продукувати на їх базі власні пропозиції; здатність до оцінки та аналізу соціальних процесів на мега-, макро-, мезо- та мікросоціальному рівнях; усне і письмове спілкування, вміння вести дискусію, використовувати відповідну термінологію та способи вираження думки в усній та письмовій формах; здатність виконувати професійну діяльність відповідно до стандартів якості, а також володіти засобами їх впровадження; вміння застосовувати методики по досягненню ефективності соціальної роботи.

Очікувані результати вивчення курсу: засвоєння основних категорій та понять арт-терапії, завдань і основних актуальних проблем курсу, історії розвитку арт-терапії в Україні і світі, різновидів сучасної арт-терапії та їх застосування в соціальній роботі; набуття умінь аналізувати особливості і доцільно використовувати різні види арт-терапії у соціальній роботі, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між психічними явищами, аналізувати психологічні факти, оцінювати їх, порівнювати різні психологічні явища, встановлювати залежність і виявляти відмінності між психічними явищами, аналізувати необхідні літературні джерела.

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ПРИ ПРАЦЕВЛАШТУВАННІ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Культенко О.С.

*IV курс, група 41СРз, спеціальність «Соціальна робота»,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»,
к. тел. (066) 958-39-38*

*Науковий керівник: Глоба С.М., старший викладач кафедри соціальної
роботи, Полтавський інститут економіки і права
Університету «Україна»*

В Україні відбуваються певні позитивні зміни у державній політиці щодо зайнятості людей з інвалідністю. Завдяки інклюзивній освіті, наприклад, багатьом людям з функціональними обмеженнями здоров'я вдалося себе реалізувати у професійній діяльності, оскільки відкрились більші можливості для навчання різним професіям, у тому числі у системі вищої освіти. Суттєво посприяло працевлаштуванню людей з інвалідністю обов'язкове створення для них робочих місць роботодавцями. Хоча нерідко такі робочі місця не є престижними та з низькими заробітними платами. Тому більшість людей з інвалідністю не в змозі себе реалізувати в трудовій діяльності. Зазвичай, вони рідко звертаються за допомогою до служби зайнятості. Не завжди є достатнім рівень їхньої мотивації до трудової діяльності, особливо коли період безробіття затягнувся у часі. Однією з причин може бути й негативний минулий досвід працевлаштування. Така ситуація, що мала місце у минулому, впливає на психологічний стан людини, викликаючи зневіру у власних силах, відчуття страху, відчаю. Не завжди людина є впевненою у тому, що зможе працювати у новій для неї сфері, що також створює підстави до сумнівів у власних силах, занепокоєння, відчуття страху перед невідомим.

Тому фахівці служби центру зайнятості мають враховувати зазначене вище у соціальній роботі з безробітними людьми з інвалідністю. При наданні профорієнтаційних послуг в центрах зайнятості належне місце серед методів соціальної роботи посідає консультування. Соціальному працівнику необхідно враховувати психологічні особливості клієнта, серед яких до найбільш типових медико-психологічних проблем належать астенічні прояви та розлади невротичного кола. У осіб з різними нозологіями можуть бути наявні недостатність навичок спілкування, низький рівень нервово-психічної стійкості, несформованість потреб у міжособистісному

спілкуванні, неадекватна самооцінка, високий рівень домагань, прагнення гіперкомпенсації, негативне сприйняття оточуючих людей, агресивність, надмірна сором'язливість тощо.

Досить відповідальною ділянкою у діяльності служби зайнятості є пошук підходящої роботи. Для осіб з інвалідністю підходяща робота має підбиратися відповідно до їхніх професійних навичок, знань, рекомендацій медико-соціальної експертної комісії та з урахуванням побажань інваліда. При наданні послуг з працевлаштування особам з інвалідністю, слід враховувати їхній життєвий досвід, наявну освіту, стан здоров'я, ступінь трудового потенціалу, особливості в поведінці, здібності та нахили, ступінь мотивації до праці, морально-вольові якості та наявність у центру зайнятості й партнерських організацій відповідних можливостей та ресурсів.

Соціальному працівникові також варто знати особливості впливу окремих захворювань на працездатність людини, що є важливим при створенні спеціальних робочих місць. Розуміння медико-соціальних проблем людей з інвалідністю як фахівцями служби зайнятості, так і роботодавцями є основою налагодження ефективного ділового спілкування з метою реалізації права на гідну працю.

УНІВЕРСИТЕТ ТРЕТЬОГО ВІКУ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПОСЛУГА ЛЮДЯМ ПОХИЛОГО ВІКУ

Кулікова Ю.С.

*IV курс, група 41СРз, спеціальність «Соціальна робота»,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»,
к. тел. (095) 609-10-40
Науковий керівник: Глоба С.М., старший викладач кафедри соціальної
роботи, Полтавський інститут економіки і права
Університету «Україна»*

У сучасному суспільстві знання змінюються швидше, ніж змінюються покоління. І хоч знання стають дедалі доступнішими, здатність приймати рішення, діяти на базі отриманих знань виявляється часто проблемною. Звідси, виникнення потреби у навчанні впродовж усього життя та суттєве вдосконалення процесу освіти дорослих не може визначатися лише об'єктивно біологічними (вік людини) процесами.

В Україні вже протягом десяти років в територіальних центрах соціального обслуговування діють університети третього віку, які стали одним із інструментів активізації ролі людей похилого віку в соціумі.

Навчання людей похилого віку в Україні є інноваційним проектом, що має на меті впровадження та практичну реалізацію принципу навчання впродовж всього життя. Відповідно до меморандуму безперервної освіти Європейського Союзу освітні системи повинні вміти гнучко адаптуватися до сучасних умов. Сьогодні концепція навчання впродовж всього життя прийнята і здійснюється в більшості розвинутих країн світу.

Це особливо важливо для вирішення проблем людей старшого віку, покращення якості їх життя, збереження та формування їх активної життєвої позиції. Тому в таких університетах показують переваги, задоволення, користь і нові горизонти, що відкриваються за завдяки безперервному навчанню.

Університет третього віку має на меті впровадження та практичну реалізацію принципу навчання впродовж всього життя. В Університеті людина похилого віку має можливість отримати нові знання та вміння, відчувати себе корисною суспільству, продемонструвати свої таланти, познайомитися з новими цікавими людьми.

Університет третього віку розглядають як соціально-педагогічну послугу в системі соціального обслуговування, що надає можливості для навчання та розвитку людям старшого покоління, здійснює підтримку фізичних, психологічних та соціальних задатків людей похилого віку, сприяє розвитку діалогу між поколіннями, залучає ресурси людей старшого віку для підвищення якості їх власного життя та активної участі у житті громадян.

Програми курсів університету, зазвичай, включають теми, що стосуються теоретичних знань та підходів до вивчення проблем людей старшого віку, передбачають набуття слухачами знань щодо збереження здоров'я, організації життя в старшому віці, правової грамотності, вмінь використання сучасних комунікаційних та інформаційних технологій, організації дозвілля тощо.

Організатори та викладачі орієнтуються, насамперед, на потреби слухачів та наявні ресурси. При організації навчального процесу з такою категорією слухачів враховуються їх індивідуально-фізіологічні особливості, стан здоров'я та потреби. Кількість та тривалість занять планується з урахуванням фізичних можливостей слухачів. Заняття проводяться у спеціально обладнаних приміщеннях, що

відповідають санітарно-гігієнічним нормам, та з відповідним обладнанням.

Необхідно відзначити те, що така послуга сприяє соціальній адаптації, подоланню самотності завдяки розширенню кола спілкування, формуванню впевненості у власних силах та покращенню в цілому якості життя людей похилого віку.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОГО ДОЗВІЛЛЯ ДЛЯ ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ

Лобода Т.Л.

магістр, спеціальність «Соціальна робота»,

Інститут соціальних технологій Університету «Україна»

*Науковий керівник: Євдокимова В.В., к.соц.н., доцент кафедри соціальної
роботи та педагогіки,*

Інститут соціальних технологій Університету «Україна»

Сьогодні склалась ситуація, коли для багатьох людей праця втратила свою суспільну значимість, так само і суспільне визнання праці і трудових досягнень втратило сенс. Для багатьох груп населення (особливо для людей похилого віку) праця втратила значимість і як засіб самоствердження та самореалізації. Тому в цих умовах дозвілля розглядається як один з важливих засобів реалізації сутнісних сил людини, як самоцінна суспільна сфера, яка спрямована на відновлення і розвиток фізичних, психоемоційних, інтелектуальних сил людини, на самореалізацію її потенціалу, на задоволення різноманітних потреб.

Першим із науковців, хто визначив компенсаційну функцію дозвілля і дозвіллевої діяльності, функцію суб'єктивної свободи проти вторгнення соціального оточення, був Д.Рісмен. На його думку, вільний час надає зовнішньо детермінованому типу можливість повернутися до самого себе, стає джерелом його індивідуалізації й автономізації.

Проблема людей похилого віку є активним вивченням соціальних працівників, соціальних педагогів, психологів, філософів, медиків. Вагомий внесок у справу вивчення проблем людей похилого віку зробили вчені Р. Ануфрієва, О. Білий, Т. Букіна, Т. Волкова, В. Зайцева, Г. Зозуля, Н. Ковальова, Т. Козлова, М. Комли та інші.

Система соціально-культурного обслуговування поділена сьогодні на два основних сектори — державний і недержавний. Це —

обласні, муніципальні, районні управління і відділи культури. Недержавними формами соціально-культурного обслуговування займаються суспільні об'єднання, в тому числі професійні асоціації, благодійні та релігійні організації. Виконуючи «соціально-культурне замовлення», суспільні формування шукають конкретні шляхи виходу суспільства з серйозної політичної, економічної та духовної кризи. За функціональною ознакою ці формування можна класифікувати: перша група — державні і суспільні служби соціального захисту і соціальної допомоги, друга група — багаточисленна мережа центрів і служб соціально-медичної реабілітації, третя група — центри і служби психологічної допомоги, четверта група — державно-суспільна система утримання і виховання, п'ята — неформальні групи та об'єднання різних соціальних і вікових груп, шоста — товариства та асоціації професійних працівників соціальної сфери, сьома — товариства та об'єднання осіб, які потребують соціальної допомоги і підтримки, восьма — різноманітні навчально-розвиваючі та соціально-просвітницькі центри й інститути.

На основі такого підходу можна виділити такі основні функції дозвілля людей похилого віку: збереження зв'язку з широким колом людей. Соціальні контакти літніх людей природним чином скорочуються. Заняття різними видами дозвіллевої діяльності створюють можливість зустрічей із широким колом людей; задоволення потреби у визнанні, її випробовують усі покоління, однак для людей пенсійного віку вона має особливе значення у зв'язку з відходом зі сфери професійної активності. Завдяки хобі можна придбати репутацію знавця в тій чи іншій галузі, одержувати премії, призи, радіти визнанню з боку великої кількості людей; поліпшення і підтримка психофізичного стану. Кожен вид дозвілля поліпшує ті чи інші психофізичні задатки, настрої, розслаблює людину, оптимізує її, спричинює задоволеність життям; збереження і посилення соціальної активності особистості — своєрідний генератор творчої активності, духовних потреб і соціального досвіду.

Одне із завдань нашого дослідження — визначити активізуючий потенціал соціальної роботи з людьми похилого віку у культурно-дозвіллевій сфері на прикладі діяльності «Академії пенсіонерів» у місті Біла Церква, яка об'єднує близько двох тисяч людей похилого міста Біла Церква.

Створений Благодійний фонд в місті Біла Церква має на меті не тільки вирішувати питання сьогодення і майбутнього міста, а й покликаний допомагати тим, хто відбудовував Білу Церкву і захищав

її для нас — теперішніх поколінь. Зберегти та примножити історично-культурну спадщину Білої Церкви — головний обов'язок не тільки Благодійного фонду, а й усіх мешканців, які вважають себе патріотами нашого рідного міста. У 2011 році Фонд ініціював організацію в Білій Церкві 33 клубів для проведення дозвілля, освітніх лекцій, гуртків, творчих фестивалів, фольклорних свят і концертів, а так само конкурсів, екскурсій для людей пенсійного віку. Протягом 2011–2017 років було проведено більше 300 екскурсій по Київщині, та близько 100 загальноакадемічних культурно-освітніх заходів, як наприклад, Агт-пікнік в парку «Олександрія». Фонд регулярно організовує походи в кінотеатр, театр, басейни для людей поважного віку.

На першому етапі дослідження було проведено інтерв'ю з цими прекрасними людьми, які змінюють стереотипи ставлення до світу, вирішення різноманітних проблем та негараздів. Коли перед вами очі, яким близько 85 років, а вони сяють отим дитячим азартом та щирістю. Коли їм не потрібно ставити питання, а вони з великим задоволенням починають говорити все і відразу, і в такі хвилини починаєш цінувати кожну хвилину і радіти найменшим дрібницям. Коли люди без усіляких заздрощів піклуються один про одного, підтримують та допомагають, знаходять свої половинки, вірних друзів та подруг.

ДО ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ ПІДЛІТКІВ З ДЕЛІНКВЕНТНОЮ ПОВЕДІНКОЮ

Луценко С.В.

*У курс, група МСР–17, спеціальність «Соціальна робота»,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»,
к. тел. (099) 016-71-32*

*Науковий керівник: Клевака Л.П., к. пед. н.,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»*

Ускладнення, з одного боку, світу, в якому ми живемо, а з іншого — самої людини, зумовило зростання актуальності всіх питань, пов'язаних з вихованням. До найбільш актуальних, що вимагають свого вивчення, належить проблема делінквентної поведінки підлітків, як об'єкта дослідження різними науками, і зокрема як об'єкта вивчення соціально-педагогічною наукою. Зміни, що відбуваються сьогодні в нашому суспільстві, події на Сході краї-

ни, виявили необхідність здійснення ефективної соціально-педагогічної підтримки підлітків, які мають відхилення у поведінці.

Соціально-педагогічна підтримка — особливий вид соціально-педагогічної діяльності, яка спрямована на виявлення і вирішення проблем підлітка з метою забезпечення і захисту його права на повноцінний розвиток і освіту.

Наукові розвідки засвідчують, що метою соціально-педагогічної підтримки підлітків з делінквентною поведінкою є: формування базової культури особистості та забезпечення кожному рівних умов для духовного, інтелектуального і фізичного розвитку; задоволення творчих і освітніх потреб; формування соціально активної особистості, здатної до прийняття самостійних рішень, до зміни соціальних ролей в умовах постійно мінливого суспільства.

Соціально-педагогічна підтримка підлітків з делінквентною поведінкою виконує наступні функції: відновлювальну (відновлення тих позитивних якостей, які переважали до появи ознак делінквентної поведінки), компенсуючу (формування прагнення компенсувати той чи інший недолік посиленням тієї діяльності, яку любить, в якій досягає швидких успіхів), стимулюючу (активізація позитивної суспільно-корисної діяльності; використання осуду або схвалення, тобто небайдужого, емоційного ставлення до особистості, її вчинків), розвиваюча (зміна мотивації, розвиток творчої особистості), захисна (створення умов співчуття, співпереживання, взаєморозуміння), коригувальна (корекція поведінки та спілкування підлітка з метою попередження негативного впливу на формування особистості), інтегруюча (взаємодія всіх суб'єктів освітнього процесу в наданні допомоги підлітку з делінквентною поведінкою).

Соціально-педагогічна підтримка підлітків з делінквентною поведінкою відрізняється вираженою гуманістичною спрямованістю, заснованою на принципах конфіденційності, добровільності і особистої зацікавленості, прийнятті людиною відповідальності за своє життя, взаємної довіри, підтримки, поваги особистості й індивідуальності.

Соціально-педагогічна підтримка підлітків з делінквентною поведінкою включає в себе різні напрями: профілактична робота (створення виховного середовища, що дозволяє гармонізувати взаємини підлітків зі своїм найближчим оточенням, за місцем проживання, роботи, навчання; створення груп підтримки з фахівців різного профілю; створення громадських освітніх програм для посилення усвідомлення і залучення уваги до проблем молоді

з відхиленнями від норми поведінкою (телевізійні програми, навчальні програми тощо); організацію дитячого дозвілля), соціально-педагогічна реабілітація (повернення підлітка до активного життя в суспільстві і суспільно корисної праці), діагностика (виявлення різних сторін особистості, рівня міжособистісних взаємин тощо), соціально-правовий захист, консультування.

Таким чином, соціально-педагогічна підтримка виступає як технологія організації особистісного взаємодії дорослого і підлітка, як процес створення психологічно комфортних умов для особистісного розвитку, як виховна технологія.

ОСНОВНІ ОЗНАКИ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИХ СТАНДАРТІВ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ СІМ'Ї, ДИТИНСТВА, МАТЕРИНСТВА ТА БАТЬКІВСТВА

Мазур К.С.

*І курс магістратура, спеціальність «Соціальна робота»,
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»*

*Науковий керівник: Костенко Н.І., к.пед.н.,
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»*

Останні роки в Україні активно відбуваються євроінтеграційні процеси, які супроводжуються численністю реформ в країні, у тому числі і у сфері соціального захисту населення. Проведення правових реформ у сфері соціального захисту сім'ї, дитинства, материнства та батьківства неможливе без змін і удосконалення національного законодавства та приведення його у відповідність з чинними міжнародними нормами. Тому одним із важливих напрямків євроінтеграції є адаптація українського законодавства у різних сферах суспільного життя до міжнародних стандартів. Слід зауважити, що інтеграційні процеси, що відбуваються в різних регіонах та на різних континентах між країнами з різними правовими традиціями, відрізняються за темпом, способом, формою та змістом. Обов'язковою умовою інтеграційних процесів, що відбуваються у світі, є створення спільного правового простору для регулювання міжнародних відносин через гармонізацію правових приписів національного законодавства із загальновизнаними міжнародними стандартами.

Необхідно зазначити, що стандарт у широкому розумінні слова — це взірць, еталон, модель для порівняння з іншими подібними об'єктами або типовий зразок, якому повинні відповідати

речі, предмети, явища за розмірами, формою, якістю. У науці права соціального забезпечення немає єдиного підходу у розумінні соціального стандарту.

У правовій літературі всі міжнародні норми в галузі прав і свобод людини прийнято називати міжнародними стандартами. Міжнародні стандарти визначають як загальні правила, єдині вимоги, які ставляться до тих чи інших нормативних основ і правозастосовчої практики з точки зору міжнародного права; певний правовий рівень, нижче якого держави опускатися не вправі. Автори юридичної енциклопедії за загальною редакцією Ю.С. Шемшученка міжнародні стандарти трактують як міжнародно-правові норми і принципи, що закріплюють правила поведінки суб'єктів міжнародного права в тих чи інших сферах міжнародно-державного співробітництва. Стандарти встановлюють певні мінімальні вимоги, дотримуватись яких повинні всі держави.

Таким чином, аналізуючи і узагальнюючи думки вчених з приводу розуміння такої категорії як «міжнародні стандарти», пропонуємо під міжнародно-правовими стандартами соціального захисту сім'ї, дитинства, 76 материнства та батьківства розуміти систему мінімальних правових вимог, визначених міжнародно-правовими нормами (актами), до діяльності суб'єктів, які реалізують політику у сфері соціального захисту сім'ї, дитинства, материнства та батьківства, соціальних прав та гарантій їх реалізації, умов і рівня соціального захисту сімей з дітьми, багатодітних, неповних та малозабезпечених сімей, дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, інвалідів з дитинства та дітей-інвалідів, які мають обов'язковий чи рекомендаційний характер для всіх держав-підписантів.

Отже, можемо виокремити такі основні ознаки міжнародно-правових стандартів соціального захисту сім'ї, дитинства, материнства та батьківства:

1) є системою вимог і критеріїв до рівня соціального захисту сім'ї, дитинства, материнства та батьківства, соціальних прав, забезпечення їх реалізації;

2) містяться у міжнародно-правових нормах, які визначають основні соціальні права сімей з дітьми, багатодітних, неповних та малозабезпечених сімей, дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, інвалідів з дитинства та дітей-інвалідів, види соціальних допомог, послуг та порядок їх надання, а також відповідні соціальні гарантії їх соціального захисту;

3) в залежності від суб'єктів прийняття міжнародно-правових стандартів соціального захисту сім'ї, дитинства, материнства та батьківства притаманний міжнародний, міждержавний, міжурядовий характер;

4) є у більшості випадків обов'язковими для держав-підписантів.

ПРОФІЛАКТИКА АСОЦІАЛЬНОГО ВПЛИВУ РЕЛІГІЙНИХ КУЛЬТІВ ЯК СОЦІАЛЬНА ПРОБЛЕМА

Маніта І.І.

*І курс магістратура, спеціальність «Соціальна робота»,
Вінницький соціально-економічний інститут
Університету «Україна»*

*Науковий керівник: Костенко Н.І., к.пед.н.,
Вінницький соціально-економічний інститут
Університету «Україна»*

Досліджувана наукова проблема є складною, комплексною та актуальною як у теоретичному аспекті, так і на рівні сучасної соціально-педагогічної практики.

Складність проблеми полягає у відсутності на сьогодні фундаментальних вітчизняних соціально-педагогічних досліджень з профілактики асоціального впливу релігійних культів. Однак, у вітчизняній і зарубіжній філософській, теологічній, соціологічній, релігієзнавчій, правовій, психіатричній, психолого-педагогічній, соціально-педагогічній літературі накопичений певний фонд знань з означеної проблеми, які розкривають окремі її теоретичні і практичні аспекти. Кількість наукової літератури, яка є підґрунтям для сучасних фундаментальних соціально-педагогічних досліджень з профілактики асоціального впливу релігійних культів, поступово зростає.

Проблема профілактики асоціального впливу релігійних культів в соціальній філософії, релігієзнавстві, соціології розглядалася у працях зарубіжних учених (А. Баркер, Л. Башкатов, О. Дворкін, О. Демидов, М. Дзяпшипа, Л. Доусон, Т. Кацберт, М. Кузнецова, А. Кузьмін, М. Маккук, У. Мартін, Л. Панкова, С. Россманн, Р. Старк, О. Старков, Ю. Тарануха, Дж. Фелтон, Л. Фестинджер, В. Чайкін, Ш. Шіффер, М. Ях'яєв та ін.), вітчизняних науковців — О. Волинець, Н. Дудар, Д. Карпенко, О. Ковалю, С. Лещенка, Є. Ліхтенштейна, А. Мельника, Д. Огородника, В. Петрика,

М. Палія. У роботах А. Кузьміна і В. Чайкіна відображені певні особливості, що стосуються проблеми профілактики асоціального впливу релігійних культів, а саме:

1) висновки про те, що деструктивність релігійної секти визначена характеристиками віровчення, а також формами й методами діяльності секти, які традиційною більшістю у суспільстві сприймаються як небезпечні, руйнівні для культури цього суспільства, його інститутів, закладів, типу особистості, менталітету, традиційної релігії, державної системи та безпеки сім'ї, індивіда, самого способу життя. При цьому суспільство й держава стихійно формують розуміння деструктивного відношення до самих себе, виходячи з характеристик традиційної релігії і своєї культури в суспільстві, де під традиційністю розуміється відповідність релігійних організацій культурі суспільства;

2) положення про те, що правова база є основою профілактики виникнення і негативних ефектів від 19 діяльності організацій з ознаками деструктивних культів, де профілактика — це завдання держави і громадянського суспільства. Зважаючи на це, проблема профілактики асоціального впливу релігійних культів повинна спиратися на розуміння феномену асоціальності релігійного культу державою і суспільством на основі сформованих стереотипів традиційної культури та розроблену відповідну нормативно-правову базу. Методологічними орієнтирами для побудови системи профілактики асоціального впливу релігійних культів нашого дослідження стали принципи, які широко використовують у системі академічних релігієзнавчих досліджень: об'єктивність, історизм, толерантність, правове забезпечення свободи совісті, культурологічний і антропологічний принципи.

Виходячи з міждисциплінарного підходу до розгляду проблеми профілактики асоціального впливу релігійних культів, обумовленого складністю феномену релігії, доцільним є виділення трьох основних наукових напрямів досліджень, які в сукупності характеризують накопичений фонд знань стосовно теми дослідження. По-перше, це аналіз джерел філософської, соціологічної, релігієзнавчої, богословської і юридичної літератури, що відображає філософсько-правовий аспект проблеми; по-друге — психіатричної і психологічної літератури, у яких розглядається медико-психологічний аспект; по-третє — педагогічної, соціально-педагогічної літератури, літератури з соціальної роботи, де розкрито соціально-педагогічний аспект профілактики цього напрямку.

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ДІТЕЙ У КРИЗОВИХ СИТУАЦІЯХ

Мет' І.П.

*І курс, магістратура, спеціальність «Соціальна робота»,
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»*

*Науковий керівник: Костенко Н.І., к. пед. н.,
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»*

Діти є і завжди будуть найперспективнішою частиною суспільства, а тому необхідно скеровувати розвиток суспільства з огляду на позитивне ставлення до дітей, розумінням їх проблем, інтересів, запитів, потреб, вмінням зробити крок назустріч сім'ям з дітьми. В Україні з кожним роком зростає дитяча злочинність, наркоманія, проституція, сутенерство, бродяжництво та безпритульність, однак відсутні ефективні програми для роботи з молоддю, відсутня профілактика цих негативних явищ.

Без сумніву, законодавство України про дитину має більш декларативний, ніж практичний характер. В сучасних умовах становлення ринкових відносин, економічної кризи, диференціації суспільства, погіршення матеріального і духовного становища дітей, нарізли такі проблеми: зменшення кількості дітей в дитячих позашкільних закладах, що призводить до збільшення впливу вулиці; збільшення кількості дітей, які не вчаться і не працюють; зубожіння основної маси населення, що призводить до його розшарування й криміногенності; зниження якості соціалізації дітей у зв'язку із збільшенням їх відходу із дитячих дошкільних закладів; ріст захворювання дітей, збільшення кількості хронічних захворювань; споживацьке ставлення дорослих до дітей, використання в своїх інтересах; жорстоке ставлення до дітей, приниження їхньої гідності; втягнення дітей і підлітків в криміногенну сферу і організовану злочинність; зниження якості заходів і мір профілактичного характеру.

Права дітей — це не тільки законодавство, це і середовище, і умови, в яких діти живуть. А також те, у якій мірі діти усвідомлюють свої права, у якій мірі їх права усвідомлюються іншими. У більшості випадків гарантом прав дитини є держава, а крім того, родина та середовище, в якому дитина перебуває, та служби, що здійснюють догляд за дітьми, перш за все медичні працівники та педагоги. Ефективність реалізації прав дитини багато в чому залежить від свідомості дорослих. Активна громадянська позиція, роз-

винене почуття соціальної відповідальності, ініціативна поведінка людей — це вирішальні людські передумови перетворень.

Враховуючи сучасне становище дитини й стан дотримання та захисту прав дитини, визначення конституційно-правового статусу дитини та окреслення кола основних прав дитини є надзвичайно важливим для подальших досліджень, втілення результатів наукових розробок у життя та покращення існуючої ситуації у сфері прав дитини.

В Україні значна увага приділяється становищу дітей, їхньому соціальному та правовому захисту, а також створенню умов для фізичного, інтелектуального й духовного розвитку, майбутньої повноцінної життєдіяльності. Для координації дій, пов'язаних із виконанням Конвенції ООН про права дитини і Всесвітньої декларації про виживання, захист і розвиток дітей, видано Указ Президента України «Про національну програму «Діти України». Основною метою цієї програми є забезпечення права кожної дитини народитися здоровою, вижити і мати умови для всебічного розвитку, бути надійно соціально і психологічно захищеною. Важливою та кропіткою справою був і залишається соціальний захист дітей-інвалідів, особливо тих, котрі мають обмежену здатність до самообслуговування та виховуються вдома. У суспільстві поки що мало змінилися психологічні стереотипи у ставленні до інвалідів, так само мало змінилося ставлення до проблем інвалідів з боку фахівців. У нашій країні ідея рівних прав та надання рівних можливостей дитині-інвалідові ще не є загально визнаною, багато дітей позбавлені права на навчання, бракує сучасних підходів до питань соціального захисту та допомоги родинам, що виховують дитину-інваліда за умов мінімальної підтримки з боку держави.

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З НЕПОВНОЛІТНІМИ ПРАВОПОРУШНИКАМИ

Олексик Г.О.

*група МСРз-21-в, спеціальність «Соціальна робота»,
Хмельницький інститут соціальних технологій Університету «Україна»,
Науковий керівник: Чайковський М.Є., д. пед. н., професор,
Хмельницький інститут соціальних технологій Університету «Україна»*

Однією з найактуальніших і соціально значущих завдань, що стоять перед нашим суспільством сьогодні, безумовно, є пошук шляхів зниження зростання злочинів серед молоді та підвищення ефективності їх профілактики.

Головна роль у вирішенні цієї надзвичайно гострої проблеми відводиться соціальній роботі, соціальній педагогіці, хоча, звичайно, вирішити її можна лише комплексно, з залученням усіх сил суспільства.

Найбільш істотною причиною правопорушень неповнолітніх є недоліки в їх моральному вихованні. Отже, попередження правопорушень неповнолітніх лежить перш за все в педагогізації різних сфер морального впливу в процесі виховання дітей та підлітків. Вікові особливості неповнолітніх вимагають психологічно та методично грамотного підходу до цього контингенту.

Злочинність неповнолітніх, будучи зумовлена загальними причинами злочинності в нашій країні, має свої особливості. Вони пов'язані з віковими, психологічними, статевими та іншими ознаками особистості неповнолітніх правопорушників і механізмом протиправної поведінки; з обставинами, що сприяють вчиненню правопорушень неповнолітніх; з динамікою, структурою злочинності та правопорушень неповнолітніх; демографічними та багатьма іншими факторами, які відносяться до різних соціально-економічних та морально-психологічних сфер громадського життя.

Практика боротьби зі злочинністю показує, що загальна закономірність послідовного скорочення злочинності, в тому числі і серед неповнолітніх, реалізується в сучасних умовах досить нерівномірно. Це позначається на динаміці і структурі злочинності, яка може відображати істотні зміни темпів зниження злочинності в різні періоди, тимчасову стабілізацію її рівня і навіть окремі «спалахи» локального характеру в деяких зонах і територіальних регіонах.

Виникнення девіантної поведінки бере початок у сім'ї, і загальноосвітня школа вже «одержує» учня з відхиленнями у поведінці. А з іншого боку — непрофесіоналізм і формальне ставлення до дитини педагогічних працівників загальноосвітніх навчальних закладів підсилює девіантну поведінку дитини.

У самій сучасній загальноосвітній школі мають місце умови для виникнення девіантної поведінки або підкріплення її, що виражається у криміналізації частини учнівського колективу шкіл і наявності в учнівському середовищі кримінальної субкультури. Необхідно зазначити, що для ефективної профілактики та позитивного рішення проблеми правопорушень серед підлітків, потрібна співпраця соціальних та педагогічних працівників.

Як вже відмічалось нами, істотно впливає на виникнення девіантної поведінки учня шкільна дезадаптація. Проблемі шкільної

дезадаптації присвячено чимало наукових і методичних робіт, у яких виділяються основні шляхи і напрямки з подолання цього соціально-психологічного явища:

1. Психолого-педагогічне вивчення особистості дитини.
2. Психологічна реабілітація дитини, яка передбачає різні форми тренінгової роботи, терапію мистецтвом, казкотерапію, інтерактивні ігри тощо.
3. Соціальна робота, яка передбачає роботу з батьками, педагогічними працівниками загальноосвітньої школи, метою якої є відновлення позиції конкретної дитини у мікросоціальному середовищі.
4. Медична реабілітація дітей, які мають психоневрологічні захворювання, а також органічні враження нервової системи і соматичні захворювання.

Таким чином, подолання шкільної дезадаптації має носити комплексний характер. Підготовка учнів до життя в демократичному суспільстві потребує відмови від командного стилю в ставленні до них. Школа має бути взірцем демократизації українського суспільства, а учні за період перебування в ній повинні набути достатнього досвіду стосунків на демократичних засадах.

Оскільки школа це основним осередок перебування учнів, то саме тут повинна здійснюватись виховна робота з підлітками, та не менш важливим є той факт, що неможливе повноцінне виховання без взаємодії, так званого педагогічного трикутнику сім'я — підліток — школа.

ХАРАКТЕРОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПІДЛІТКІВ З ВИСОКИМ РІВНЕМ АГРЕСІЇ

Поляков М.В.

*група МСРз-21-в, спеціальність «Соціальна робота»,
Хмельницький інститут соціальних технологій
Університету «Україна», к. тел. (066)-168-12-82*

*Науковий керівник: Острівська Н.О., к. пед. н.,
Хмельницький інститут соціальних технологій Університету «Україна»*

Соціальні кризові процеси, що відбуваються в сучасному українському суспільстві, негативно впливають на психологію людей, породжують тривожність і напруженість, озлобленість, жорстокість і насильство. Важкий економічний стан країни привів наше суспільство до серйозних труднощів і внутрішніх конфліктів, до

значного збільшення рівня поширеності й різноманіття форм аморальних вчинків, злочинності та інших видів поведінки, що відхиляється від норми.

Найбільшу схильність до агресії проявляють діти та підлітки, що підтверджується фіксацією збільшення рівня дитячої злочинності, конфліктів та фактів агресивної поведінки [1, с. 9]. Спостерігається зростання кількості неповнолітніх з девіантною поведінкою, яка виявляється в асоціальних діях (алкоголізм, наркоманія, порушення громадського порядку, хуліганство, вандалізм та інше). Посилюється демонстративна, по відношенню до дорослих, поведінка. В крайніх формах виявляється жорстокість і агресивність. З'являються нові види девіантної поведінки: підлітки беруть участь у воєнізованих формуваннях політичних організацій екстремістів, у рекеті, займаються проституцією і сутенерством тощо.

Зростання агресивних тенденцій у підлітковому середовищі відображає одну з найгостріших соціальних проблем нашого суспільства. Підлітковий вік — небезпечний і разом з цим більш уразливий до негативного впливу.

Поєднання несприятливих біологічних, психологічних, сімейних та інших соціально-психологічних факторів спотворює весь спосіб життя підлітків. Характерним для них стає порушення емоційних відносин з оточуючими людьми. Підлітки попадають під сильний вплив підліткової групи, яка нерідко формує асоціальну шкалу життєвих цінностей.

Розглянемо *характерологічні особливості агресивних підлітків* [1]:

1. Сприймають велике коло ситуацій як загрозливих, ворожих по відношенню до них.
2. Надчутливі до негативного ставлення до себе.
3. Заздалегідь налаштовані на негативне сприйняття себе з боку оточуючих.
4. Не оцінюють власну агресію як агресивну поведінку.
5. Завжди звинувачують оточуючих у власному деструктивному поведінці.
6. У разі навмисної агресії (напад, псування майна тощо) відсутнє почуття провини, або вина проявлена дуже слабо.
7. Схильні не брати на себе відповідальність за свої вчинки.
8. Мають обмежений набір реакцій на проблемну ситуацію.
9. У відносинах виявляють низький рівень емпатії.
10. Слабо розвинений контроль над своїми емоціями.
11. Слабо усвідомлюють свої емоції, крім гніву.

12. Боятися непередбачуваності у поведінці батьків.
13. Мають неврологічні недоліки: нестійка, розсіяна увага, слабка оперативна пам'ять, нестійке запам'ятовування.
14. Не вміють прогнозувати наслідки своїх дій (емоційно застряють на проблемній ситуації).
15. Позитивно ставляться до агресії, так до а до через агресію одержують почуття власної значущості і сили.

Таким чином, можна виділити три найважливіші характерологічні особливості таких дітей:

- 1) мають високий рівень особистісної тривожності;
- 2) мають неадекватну самооцінку, частіше низьку;
- 3) відчують себе знедоленими.

Література

1. Мойсеева О. Є. Агресія підлітків: причини виникнення та можливості психокорекції / О. Є. Мойсеева // Юридична психологія, № 1, 2015.— С. 139–148.

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА СТАТЕВО-РОЛЬОВОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ПІДЛІТКІВ

Руденко С.В.

*група МСРз-21-в, спеціальність «Соціальна робота»,
Хмельницький інститут соціальних технологій
Університету «Україна», к. тел. (067)-857-61-44
Науковий керівник: Польовик О.В., к. пед. н.,
Хмельницький інститут соціальних технологій
| Університету «Україна»*

Нові трансформаційні процеси у світовій спільноті, складні соціально-економічні перетворення в українському суспільстві призвели до зміни демографічної ситуації, культурних та духовних цінностей, уявлень про сім'ю як одного з агентів статево-рольової соціалізації дітей.

У старшому шкільному віці відбувається статеве дозрівання і формування платонічної, еротичної і початкової фаз сексуального лібідо (сексуального потягу).

Переживання підлітком свого «фізичного Я» і тривожно-суперечливе ставлення у цьому віці до тіла передбачає сильний психозахисний, психопрофілактичний комплекс розвитку. Юнаки і дівчата

надають великого значення тому, наскільки їх тіло і зовнішність відповідають статево-рольовому зразку маскулінності і фемінності.

Інтенсивний гормональний розвиток є чинником підліткової і юнацької гіперсексуальності. Сексуальна активність має експериментальний характер, відбувається процес усвідомлення функцій власного тіла, випробування варіантів взаємодії з однолітками своєї і протилежної статі. Таким чином, у підлітковому віці формуються статева самосвідомість, статево-рольова поведінка та психосексуальна орієнтація. Відхилення у формуванні статевої ідентичності і засвоєнні статевих ролей можуть призвести до порушень, соціальної адаптації особистості.

У широкому розумінні статево-рольова соціалізація — це формування особистості як представника певної статі.

Завдання статевої просвіти і статевого виховання, які сьогодні стоять перед навчально-виховними закладами, розширюються за рахунок завдань психосексуального розвитку. Необхідно не тільки навчити вихованця «правильно себе поводити» в питаннях статевих стосунків, але і надати допомогу у формуванні його статевої самосвідомості, в сприйманні і переживанні себе як представника певної статі.

До цього часу масова школа намагається уникати проблем, пов'язаних з підтримкою психосексуального розвитку підлітків. І справа тут не тільки і не стільки у відсутності ґрунтовної теоретичної підготовки вчителів до виконання цієї функції чи формалізму у виховній роботі, у якому часто і не без підстав звинувачують шкільну систему освіти.

У широкому розумінні статево-рольова соціалізація — це формування особистості як представника певної статі. Проблема статево-рольової соціалізації не є новою, проте актуальність її не тільки не зменшується, а, навпаки, зростає. Про це свідчить, зокрема, чисельність наукових робіт з соціальної педагогіки та психології за останні роки, в яких їх автори намагаються вирішувати різні питання, пов'язані зі статтю особистості. Як і раніше, дослідників цікавлять питання особистісних відмінностей чоловіків і жінок, закономірності формування соціальних і психологічних особливостей статі, фізіологічні основи статевих відмінностей, формування статево-рольової ідентичності особистості, набуття гендерних ролей та ін.

Таким чином, ми вважаємо за доцільне прийняття базовими для нашого дослідження наступні поняття:

— статево-рольова соціалізація — процес активного засвоєння особистістю статевих стереотипів, цінностей, соціального досвіду в

міру входження в соціальне середовище та систему соціальних зв'язків осіб чоловічої та жіночої статі, що дає змогу відтворювання індивідом системи взаємин статей у процесі активної діяльності та включення у взаємини за яких формується статева самосвідомість, усвідомлюється приналежність до певної статі;

— статева ідентичність це усвідомлення індивідом своєї статевої належності, суб'єктивне осмислення, переживання статевої ролі, яке виявляється у єдності статевого усвідомлення та поведінки

СОЦІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ В КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Саутікова О.В.

*IV курс, група СР-41, спеціальність «Соціальна робота»,
Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини
Університету «Україна»*

*Науковий керівник: Сиволяс О.В., доцент кафедри,
Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини
Університету «Україна»*

Соціальний розвиток особистості залежить від своєчасного усунення причин, які впливають на нього, соціальної адаптації як процесу активного освоєння соціального середовища [1].

Розуміння соціальним працівником сутності процесу адаптації, його механізму-необхідна умова професіоналізму працівника.

Виділяють дві форми соціальної адаптації:

1. Активна, коли сама людина намагається впливати на середовище з метою його зміни і включення в цю змінену середу через зміну якихось цінностей, форм взаємодії і діяльності;

2. Пасивна, коли суб'єкт не прагне змінювати соціальне середовище, а поступово включається в ту середу в якій він опинився.

Процес соціальної адаптації необхідно розглядати на трьох рівнях:

— товариство (макросередовище) — адаптація особистості і соціальних шарів до особливостей соціально-економічного, духовного, культурного розвитку суспільства;

— соціальна група(мікросередовище) — адаптація людини або, навпаки, нестиковка інтересів людини з соціальною групою (виробничий колектив, сім'я і т.д.);

— сам індивід (особистісна адаптація) — прагнення досягти гармонії, збалансованості, внутрішньої позиції і самооцінки з позиції

інших індивідуумів. Будь-який вид соціальної адаптації вимагає від людини певних здібностей. Від фізіологічних, психічних, біологічних особливостей людини та її соціального розвитку залежить характер і ступінь адаптації. Добре організована професійна робота соціальних служб різного профілю з іншого боку, спрямована на забезпечення допомоги окремим особистостям, групам, соціальним верствам суспільства на різних етапах їх розвитку та рівня їх соціальної адаптації.

Процес соціальної адаптації включає в себе дві характерні сторони: об'єктивну і суб'єктивну. Об'єктивний процес соціальної адаптації полягає в тому, що людина з дня свого народження набуває різні соціальні властивості, що відображають її місце в системі суспільних відносин. Суб'єктивний процес безпосередньо пов'язаний з особистими якостями, поглядами, переконаннями [2].

Соціальна адаптація особистості спрямована на відновлення норм, соціально-корисних відносин з соціальними суб'єктами, зміну в позитивному плані спілкування, поведінки, діяльності.

Від характеру і змісту соціальних чи особистісних проблем, в які залучаються люди, як за власним бажанням, так і поза ним, і змісту завдань, які необхідно вирішити застосовуються такі основні види соціальної адаптації: соціально-медична, соціально-психологічна, соціально-педагогічна, професійна і трудова адаптація, соціально-середовищна [3].

Одним з важливіших завдань соціальної роботи збереження і підтримка людини, групи або колективу в стані активного, творчого та самостійного ставлення до себе, свого життя і діяльності. В її вирішенні важливу роль відіграє процес відновлення цього стану. Це завжди повинно бути успішно вирішено в процесі організації соціальної профілактики та реабілітації.

Література

1. Лукашевич, М. П. Соціальна робота (теорія і практика): навч. посіб. / М. П. Лукашевич, Т. В. Семигіна. — К.: ІПК ДСЗУ, 2007. — 341 с.
2. Соціальна педагогіка: підручник / за ред. А. Капської. — К.: Центр навчальної літератури, 2003. — 256 с.
3. Шахрай В.М. Технології соціальної роботи. Навчальний посібник. — К.: Центр навчальної літератури, 2006. — 464 с.

СОЦІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ В КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Сивопляс О.В.

*доцент кафедри здоров'я та соціального забезпечення,
Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини
Університету «Україна»*

В Україні, як і в усьому світі, демократичність правової системи обумовлена тим, яке місце займає в ній особа, якими правами вона наділена і як вони захищаються.

Соціальна робота є головним напрямком соціальної політики держави і її слід розглядати як соціально-захисну функцію на благо незахищених верств населення. За міжнародним визначенням соціальна робота звучить так «соціальний працівник» заохочує соціальні зміни, вирішення проблем у людських стосунках, просуває ідею наснаження та визволення людей з метою поліпшення їхнього життя.

Саме соціальний працівник є посередником між суспільством, соціальною групою, сім'єю та індивідом. Його головне завдання допомогти вказаним категоріям не опинитися в складних життєвих обставинах, розібратися в ситуації і знайти вихід, використовуючи особисту ініціативу, власну працю та наявні ресурси [2].

Необхідно виділяти етапи при виконанні вказаного завдання: допомога клієнту в раціональному вирішенні проблем, розвитку творчих здібностей, доступі до ресурсів. Соціальний працівник повинен бути консультантом, психологом, експертом з соціальної політики, розробником документів для прийняття проблемних рішень владою, соціальним менеджером, виконавцем для зв'язку громадян і установ.

В нашій державі присутнє нерозуміння необхідності і важливості соціальної роботи. Такий висновок очевидний в порівнянні з кількістю соціальних працівників, фінансовим ресурсом, який виділяється в бюджетах усіх рівнів для вирішення соціальних питань, підготовки та перепідготовки соціальних працівників. Щорічно зменшується кількість випускників вищих навчальних закладів за спеціальністю «соціальна робота». Місцеві органи виконавчої влади не можуть сформувати потребу в таких фахівцях, так як відсутній аналіз роботи соціальних працівників, не враховують низький рівень соціальної напруги, пов'язаний з ефективною, якісною роботою цих працівників [1].

Місцеві органи виконавчої влади та самоврядування повинні формувати соціальне замовлення на соціальну роботу, на організацію системи та цільові підготовки та перепідготовки фахівців так як від рівня підготовки залежить якість соціальної роботи. Підготовлений фахівець в своїй роботі обов'язково враховує три основоположні поняття: сім'я, територіальна громада, суспільство. Взаємозв'язок цих понять і утворює систему, в якій працює і розвивається будь-яка людина [3].

Система соціальної роботи, її функціональна структура повинна працювати на межі особистого і громадського, що дозволяє створити баланс інтересів у прийнятті рішень, забезпечити реалізацію потенціалу кожної людини, усунути соціальні конфлікти.

Література

1. Лукашевич, М. П. Соціальна робота (теорія і практика): навч. посіб. / М. П. Лукашевич, Т. В. Семігіна. — К.: ІПК ДСЗУ, 2007. — 341 с.
2. Соціальна педагогіка: підручник / за ред. А. Капської. — К.: Центр навчальної літератури, 2003. — 256 с.
3. Шахрай В.М. Технології соціальної роботи. Навчальний посібник. — К.: Центр навчальної літератури, 2006. — 464 с.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ СТУДЕНТІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ

Телепаніч М.І.

*група МСРз-21-в, спеціальність «Соціальна робота»,
Хмельницький інститут соціальних технологій
Університету «Україна», к.тел. (066) 168-12-82*

*Науковий керівник: Чайковський М.Є., д. пед. н., професор,
Хмельницький інститут соціальних технологій
Університету «Україна»*

Професія «соціальний працівник», відноситься до так званої «соціономічної» групи професій (орієнтованої на суспільні проблеми, проблеми соціалізації особистості) і передбачає спілкування з різними людьми. Отже, таким фахівцям потрібно формувати в собі готовність «розуміти» самих різних людей, орієнтуватися в різних способах їх життєдіяльності, включаючи і вміння орієнтуватися в різних видах професійної праці.

Доцільність вивчення даного аспекту, на нашу думку, слід розпочати із дослідження термінології, змісту та сутності категорії «готовність» та «професійна діяльність».

Готовність до професійної діяльності в науковій літературі визначається як психічний стан, передстартова активізація людини, що включає усвідомлення людиною своїх цілей, оцінку наявних умов, визначення найбільш вірогідних способів дії; прогнозування мотиваційних, вольових, інтелектуальних зусиль, імовірності досягнення результату, мобілізацію сил, самонавіювання в досягненні цілей.

В інших джерелах знаходимо наступне визначення поняття *«готовність до професійної діяльності»* це особистісна форма інтерпретації змісту освіти, система інтегративних властивостей, якостей і досвіду особистості, що володіє ознаками загальної теоретичної та методичної готовності до професійної діяльності. У той же час готовність до професійної діяльності «володіє» певною специфікою це професійні вміння і навички, і індивідуальний стиль їх реалізації, практико-орієнтований досвід діяльності, рефлексія професійної діяльності [2].

Таким чином, досліджуючи змістовне визначення терміну *«готовність до професійної діяльності»* ми встановлюємо, що це *відповідність особистості певному рівню компетентності, тобто здатність на професійному рівні застосовувати отриманні знання, вміння та навички на практиці та спроможність їх швидко якісно здійснювати*. Саме це визначення беремо за основне у нашому дослідженні.

Одним із важливих аспектів вивчення готовності до професійної діяльності є психологічна готовність. Адже саме психологічна готовність визначається як психічний стан, передстартова активізація людини, що включає усвідомлення людиною своїх цілей, оцінку наявних умов, визначення найбільш вірогідних способів дії; прогнозування мотиваційних, вольових, інтелектуальних зусиль, імовірності досягнення результату, мобілізацію сил, самонавіювання в досягненні цілей [1].

На думку О. Краснорядцевої психологічна готовність до професійної діяльності проявляється:

- 1) у формі установок (як проекції минулого досвіду на ситуацію «тут і зараз»), що передують будь-яким психічним явищам і проявам;
- 2) у вигляді мотиваційної готовності до «впорядкування» свого образу світу (така готовність дає людині можливість усвідомити сенс і цінність того, що він робить);

3) у вигляді професійно-особистісної готовності до самореалізації через процес персоналізації.

На основі аналізу понять «професійна діяльність», «готовність до професійної діяльності» та «психологічна готовність» виводимо власне поняття *«готовність майбутніх соціальних працівників до професійної діяльності»* під яким ми розуміємо складний та багатоплановий процес, який виявляється як потенційна якість особистості, що забезпечується сукупністю необхідних елементів: знання, вміння, навички, мотивація, індивідуально-типологічні особливості та властивості (компетентність) і спроможність їх застосовувати та використовувати у процесі професійної діяльності.

У більшості випадків готовність до професії залежить від внутрішньої установки особистості та її мотиваційної спрямованості на справу.

Література

1. Гудима О. В. Формування психологічної готовності студентів ВНЗ до оволодіння майбутньою професією / О. Гудима, Н. Снігур. / Збірник наукових праць К-ПНУ імені Івана Огієнка, Інституту психології. — 2012. — Випуск 18. — 228 с.
2. Кучеренко С. М. Визначення психологічної готовності особистості до професійної діяльності: дис.... канд. психол. наук / Сергій Михайлович Кучеренко. — Харків, 2010. — 172 с.

ФОСТЕРНІ СІМ'Ї ДЛЯ ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ

Тиндиченко Ю.В.

*І курс магістратури, спеціальність «Соціальна робота»,
Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
к. тел. 098 793 13 84*

*Науковий керівник: Литовченко О.В., к. пед. н., доцент,
Інститут соціальних технологій Університету «Україна»*

Постійне зростання частки літніх людей у всьому світі стає важливою соціально-демографічною тенденцією практично у всіх розвинених країнах світу. Такий процес обумовлений двома причинами: по-перше, успіхи охорони здоров'я, взяття під контроль ряду небезпечних захворювань, підвищення рівня і якості життя ведуть до збільшення середньої очікуваної тривалості життя людей. З іншого боку, процес стійкого зниження народжуваності, нижче рівня простого заміщення поколінь, зменшення числа дітей, народжених

однією жінкою за весь її репродуктивний період, призводить до того, що рівень природної смертності в нашій країні перевищив рівень народжуваності. На зміну кожному поколінню приходить наступне покоління в меншій чисельності; частка дітей і підлітків в суспільстві неухильно знижується, що викликає відповідне зростання частки осіб старшого віку. Відповідно до теорії звільнення в процесі старіння люди відчужуються від молодших.

Кожна людина хоче, щоб про неї піклувалися і допомагали їй. Особливо це стосується самотніх людей похилого віку, які часто не здатні взяти на себе побутові турботи, а невелика пенсія не дозволяє нормально жити. У родині літня людина відчуває себе спокійніше і впевненіше, ніж в закладі для людей похилого віку і навіть кращі будинки для престарілих не можуть зрівнятися зі спокоєм і комфортом, який можливий в сім'ї. Зрозуміло, що переведення в прийомну сім'ю має здійснюватися тільки з повної згоди літньої людини, відповідно до договору, а фостерна сім'я повинна отримувати відповідну винагороду від держави, яка піде на забезпечення літньої людини і турботу про неї. Важливо пам'ятати, що навіть немічна людина не втрачає своїх законних прав. Якщо людина похилого віку визнана недієздатною, то вона може і повинна переводитись в прийомну сім'ю виключно за договором і добровільно. Життя в фостерній сім'ї може стати чудовою альтернативою будинкам для престарілих і проживанню у самотності у власній квартирі. Відомо, що багато людей похилого віку гинуть у самотності, так як їм немає кого попросити навіть сходити в магазин за продуктами, а самі цього зробити не можуть. Ймовірно, подібна ініціатива надасть можливість вирішити непросту проблему самотньої старості.

Досвід створення фостерних сімей в зарубіжних країнах світу, зокрема — США, Великобританія, Швейцарія та інших побудований на державних формах утримання людей похилого віку з умовою оплати державою послуг, які надаються. Цей проект може розглядатися як інноваційний експеримент і впроваджений на базі благодійного фонду чи громадської організації, яка опікується соціальним обслуговуванням літніх людей.

Так як для багатьох літніх людей важливою проблемою є самотність, даний проект показує можливість подолання цієї проблеми шляхом впровадження фостерних сімей для людей похилого віку в Україні. Даний проект може бути впроваджений на території України, у місті Києві.

Фостерна сім'я для людей похилого віку утворюється з метою забезпечення гідних умов проживання у сприятливому сімейному оточенні самотніх людей літнього віку, які за станом здоров'я не можуть проживати самостійно і потребують кваліфікованої допомоги і підтримки у постійному догляді, спілкуванні, турботі.

Очікувані результати від даного проекту:

Науковий звіт про результати дослідження досвіду фостерних сімей для людей похилого віку в зарубіжних країнах, деонтологічні основи соціальної роботи з такими сім'ями, зокрема діяльність фостерних будинків у Литовській Республіці; ставлення соціальних працівників і громадськості, у тому числі — людей похилого віку, до інституту фостерних сімей для людей похилого віку.

Підтримка з боку благодійних організацій у побудові фостерної системи допомоги для людей похилого віку.

Надання соціальної допомоги громадянам похилого віку шляхом організації спільного проживання і ведення спільного господарства особи, яка потребує соціальних послуг, та особи, яка виявила бажання організувати фостерну сім'ю, на підставі договору про організацію прийомної сім'ї з виплатою щомісячної грошової винагороди фостерній сім'ї.

ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Федоренко М.М.

*У курс, група МСР-17, спеціальність «Соціальна робота»,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»,
к. тел. (095) 575-89-51*

*Науковий керівник: Клевака Л.П., к. пед. н.,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»*

Студенти — це більша частина молоді, що представляє собою індивідуальну соціальну групу і відрізняється властивими їй умовами життя, праці і побуту, соціальною поведінкою і психологією. Вони відносяться до групи підвищеного ризику, так як на непрості проблеми студентів (високе емоційне і розумове навантаження, пристосування до нових умов проживання та навчання) накладають негативний відбиток кризи всіх основних сфер суспільства і держави. Все це призводить до погіршення адаптації студентів до вишу, наслідком чого є серйозні медичні та соціально-психологічні проблеми.

Аналіз наукових джерел свідчить, що проблема формування здорового способу життя студентської молоді багатогранна. Здоровий спосіб життя — сукупність форм і способів повсякденної культурної життєдіяльності особистості, заснована на культурних нормах, цінностях, меті діяльності і зміцнює адаптивні можливості організму. Здоровий спосіб життя включає в себе наступні головні компоненти: правильний режим праці та відпочинку, відсутність шкідливих звичок, достатню рухову активність, особисту гігієну, загартовування, духовність, раціональне харчування тощо.

Для формування здорового способу життя необхідно з'ясувати, що є причиною дотримання нездорового способу життя, і що сприяє дотримання здорового способу життя. Щоб визначити причину, у багатьох університетах здійснюється профілактична робота, спрямована на пропаганду здорового способу життя, а також на виявлення фізичного, соціального та психологічного здоров'я студентів.

Однією з основних умов формування здорового способу життя є дотримання студентами режиму дня, який встановлює для здобувача вищої освіти певний порядок поведінки протягом доби. Психологи радять встановлювати студентам режим дня, щоб виробити у себе динамічний стереотип. Його фізіологічна основа — формування в корі великих півкуль певної послідовності процесів збудження і гальмування, необхідних для продуктивної діяльності. При правильному дотриманні режиму виробляється чіткий і необхідний ритм життєдіяльності організму, що створює оптимальні умови для роботи і відпочинку і тим самим сприяє зміцненню здоров'я і поліпшення працездатності.

Тютюнопаління і зловживання алкоголем є основними і найпоширенішими шкідливими звичками серед молоді. Не менш важливою складовою здорового способу життя є правильне харчування. Раціональне харчування — це фізіологічно повноцінне харчування здорових людей з урахуванням їх статі, віку, характеру праці, кліматичних умов життя. Брак часу і швидкий темп життя призвели до порушення раціону харчування. Прийом їжі повинен складатися із змішаних продуктів, що включають в себе білки, жири, вуглеводи, вітаміни і мінеральні речовини. Тоді правильне харчування забезпечить правильний ріст і формування організму. Основу оптимального рухового режиму складають регулярні заняття фізичними вправами і спортом.

Актуальними питаннями сучасних здобувачів вищої освіти є збереження і зміцнення власного здоров'я. Зберегти здоров'я

молодого покоління — одне з найважливіших соціальних завдань суспільства. Щоб підготувати висококваліфікованих фахівців необхідно зміцнювати і формувати здоровий спосіб життя, сприяти працездатності студентської молоді. Сьогодні дана категорія населення відчуває негативну дію навколишнього середовища, так як фізичне і розумове становлення збігається з періодом адаптації до нових, змінених для них умов життя, навчання, високим розумовим навантаженням.

ПРОФЕСІЙНЕ СПІЛКУВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА

Черешньова Я.Ю.

*III курс, група СР-3.1, спеціальність «Соціальна робота»,
Луцький інститут розвитку людини Університету «Україна»
к. тел. (099) 366 31 11*

*Науковий керівник: Закусило О.Ю., старший викладач,
Луцький інститут розвитку людини Університету «Україна»*

В значній мірі успіх професійної діяльності представників багатьох професій залежить від рівня культури професійного спілкування. В першу чергу це стосується професії соціального працівника.

Якість організації роботи соціального працівника залежить від ефективності спілкування у його діяльності. Спілкування є основою комунікативної функції, роль якої полягає у налагодженні ділових та особистих тісних контактів, розширення кола добровільних помічників, активістів, створенні позитивного психологічного клімату під час спільної праці та відпочинку, побудові контактів з людьми на основі взаємодовіри, організації обміну інформацією, формуванні єдиної стратегії взаємодії, сприймання та розуміння іншої людини.

Для підвищення ефективності соціальної роботи спеціаліст має досконало володіти знаннями та вміннями професійної комунікації, а також вміти адекватно їх застосовувати у відповідній сфері та ситуації.

Звичайно, у процесі спілкування соціальний працівник може зіткнутися з певними бар'єрами, які негативно впливають на хід усієї роботи з клієнтом. Усвідомлення цих бар'єрів дає змогу попередити чи навіть усунути їх, що свідчить про певний рівень розвитку комунікативної компетентності соціального працівника. Варто звернути увагу, на такі з них:

- суперечності в установках до поведінкових проявів, відсутність мотивації у клієнта (соціальний працівник прагне до дії, а клієнт залишається байдужим);
- бар'єр часу взаємодії з клієнтом;
- бар'єр соціальної переваги, що межує із зверхністю (соціальний працівник постійно підкреслює свою значущість);
- бар'єр звуження функцій спілкування (соціальний працівник передбачає лише інформаційний аспект);
- упередження та стереотипи, негативна установка щодо клієнта;
- негативний досвід професійного спілкування;
- бар'єр неадекватності стилю спілкування (не враховуються особливості клієнта, рівень його розвитку).

Подолання бар'єрів у спілкуванні, постійний пошук та вдосконалення механізмів їх усунення, сприяє розвитку комунікативних і професійно значущих якостей соціального працівника. Він повинен вміти вислухати, «почути», зрозуміти, довести, відповісти, переконати, створити позитивну емоційну атмосферу, знайти підхід до клієнта. Кожен із фахівців має володіти відповідними професійними якостями — знаннями та вміннями, які загалом можна віднести до «комунікативної професіограми» соціального працівника:

- знати професійний мовленнєвий етикет і володіти ним;
- вміти ставити запитання і професійно на них відповідати;
- володіти навичками ділового спілкування і вміти управляти ним залежно від визначених цілей;
- вміти доводити, аргументувати, спростовувати, переконувати, досягаючи водночас узгодженості, компромісу;
- вміти вести бесіду, полеміку, дискусію, спірку, диспут, круглий стіл, переговори тощо;
- володіти технікою і логікою мовлення;
- володіти відповідними мовленнєвими структурами і лексичними одиницями, що впливають на емоційно-експресивний стан клієнта.

Отже, в умовах становлення та розвитку системи соціальної роботи, дедалі зростає роль професійної комунікативної компетентності соціального працівника, яка, за умови розвитку комунікативних та професійно значущих якостей, підвищує ефективність діяльності та сприяє утвердженню його як фахівця.

СОЦІАЛЬНА РОБОТА ЯК ОСНОВНИЙ АСПЕКТ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

Шевчук С.С.

*II курс, група П-24, спеціальність «Право»,
Тернопільський коледж Університету «Україна»,
к. тел. (067) 890 30 61*

*Науковий керівник: Семчишин Л.В., викладач,
Тернопільський коледж Університету «Україна»*

Соціальне формування особистості — природний безперервний процес. Від нього залежить, якою стане людина як особистість, якою мірою і як вона реалізує себе в житті, як впливає на середовище життєдіяльності. Багато соціальних проблем людини і здатність самостійно вирішувати їх в основному визначається соціальним розвитком.

Особистість людини формується і розвивається під впливом численних соціальних факторів. Найбільше впливає на формування внутрішнього стрижня особистості і соціальне оточення, соціум як головний механізм соціального розвитку особистості.

Соціальний розвиток являє собою соціально-педагогічний процес залучення особистості, соціальних груп до взаємодії із соціумом з метою формування соціальної активності як значущої якості особистості. Слід зазначити, що вплив одних і тих же факторів для кожної особистості є різним в силу внутрішніх можливостей, ресурсів, укладених в окремії людині і створюють потенціал особистості. В одних людей один і той же фактор створює стимул для життя, в інших — викликає негативну реакцію. Наприклад, в одних міжнародний конфлікт формує активність до пошуку шляхів його дозволу, в інших — підсилює агресивні тенденції помсти за завдані збитки. На особистість, що знаходиться в соціумі, на її соціальний розвиток впливають фактори різної етимології, що підсилюють процес соціального розвитку або, навпаки, стримують його.

Серед стимулюючих факторів соціального розвитку важливо виділити:

- внутрішні — особиста участь індивіда у соціальній діяльності, взаємодіях, проектах;
- зовнішні — інтеграція соціальних інститутів з навчально-виховним процесом в освітньому закладі, взаємодія соціальних інститутів в інтересах розвитку особистості;

До стримуючих чинників соціального розвитку можна віднести:

- внутрішні — завищена самооцінка особистості щодо власного соціального розвитку, недооцінка потенціалу соціуму у соціальному розвитку особистості;

- зовнішні — неефективна взаємодія особистості та соціуму, відсутність методик технологій використання потенціалу соціуму в інтересах особистості.

У якості найважливіших ресурсів соціального розвитку особистості можуть буди можливості самої особистості: фізіологічні (стан здоров'я, фізична сила, працездатність, витривалість, інтелектуальні здібності), психологічні (мислення, пам'ять, уява, воля, мотивація, здібності, психологічна сумісність), педагогічні (рівень освіченості, вихованості, педагогічний такт, мислення), духовно-моральні (людські цінності, гуманістичні принципи, погляди).

Мета соціального розвитку полягає у формуванні соціально значущих якісних характеристик у дітей, підлітків і дорослих, учнів і фахівців, що включають їх в соціальні потреби, соціальні здібності і соціальні цінності, готові проявитися в найскрутніших умовах соціалізації на основі реалізації педагогічних можливостей соціуму.

Результат соціального розвитку можна розглядати як сформованість соціальної активності особистості, здатної самостійно вирішити свої життєві проблеми в поточний момент і на перспективу. У зв'язку з тим, що процес взаємодії соціуму та особистості відбувається в широкому діапазоні активності індивіда, результат соціального розвитку спостерігається в якісній зміні всієї особистості, тобто практично у всіх (або значущих) сферах її життєдіяльності.

Таким чином, соціальний розвиток особистості, реалізація її здібностей, потреб і допомога в разі виникнення потреб її соціалізації можливі при активному використанні можливостей соціуму і, насамперед, його педагогічного потенціалу, значимого для реалізації цілей.

РЕАЛІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНОГО КАПІТАЛУ ЯК ІННОВАЦІЙНА СОЦІАЛЬНА ТЕХНОЛОГІЯ

Ягодзінський С.М.

магістр, спеціальність «Соціальна робота»,

Інститут соціальних технологій Університету «Україна»

Науковий керівник: Іванова І.Б., завідувач кафедри соціальної роботи

та педагогіки, к. пед. н., доцент,

Інститут соціальних технологій Університету «Україна»

Неоднозначність, нелінійність та суб'єктивність при виборі соціальної технології для вирішення конкретних завдань соціального забезпечення породила серед вчених ціле різноманіття підходів до визначення сутності відповідного поняття. До найбільш поширених способів тлумачення соціальних технологій відносять такі: спосіб управління, регулювання і планування соціальних процесів; кінцевий продукт соціального проектування; сукупність прийомів, методів і впливів на суб'єкта соціальної роботи; соціологічна категорія, яка позначає і характеризує спосіб цілеспрямованого вирішення суспільної проблеми у вигляді певного набору процедур та операцій; засіб практичного досягнення поставлених цілей.

Проте сучасний світ, який характеризується динамічністю та мережевим характером соціальних зв'язків не може послуговуватися винятково традиційними технологіями, засобами, методиками і методами збору, аналізу, обробки соціальної інформації та реагування на соціальні запити індивідів, груп, суспільства загалом. Особливістю сучасного етапу цивілізаційного розвитку є орієнтація соціальної роботи на здатність людини до змін, розгортання її людського потенціалу та соціального капіталу. Особливої проблемності дане питання набуває, якщо врахувати невизначеність стосовно механізмів соціальної роботи. Адже в умовах інформаційного суспільства залучення інноваційних методів ведення соціальної роботи змушує як дослідників, так і практиків визнавати той факт, що механізми соціальної роботи та їхня класифікація є досить умовними. З огляду на висвітлені аргументи, поставимо питання: чи може, і на якій основі соціальна робота як наука запропонувати інноваційні соціальні технології без втрати ефективності існуючих з одночасним врахуванням соціального потенціалу нових способів та засобів реалізації соціально орієнтованих завдань, цілей і цінностей?

Щоб відповісти на це питання, перш за все, слід уточнити зміст і характер інноваційної складової соціальних технологій. Інноваційності соціальним технологіям надають: інноваційна діагностика та соціологічний аналіз нововведень. Їх метою має бути передбачення соціальних проблем, які можуть провокувати інновації, а також вивчення громадської думки щодо їхньої реалізації. Симбіоз діагностики та соціологічного аналізу соціально-технологічних нововведень дозволяє планувати послідовність, обсяг, час, умови та наслідки їхньої реалізації як на соціальному, так й індивідуальному рівнях.

Проте залучення соціальних технологій, розроблених на основі комунікаційних інновацій, сприятиме аутопоезису соціальних систем лише за наявності певного консолідуючого фактору, притаманного як індивідам і соціальним групам, так і суспільству загалом. Таким фактором, на наше переконання, є накопичення і реалізація соціального капіталу, що на зламі XX–XXI століть може тлумачитися як особлива соціальна технологія, яка пронизуватиме усі дотичні до соціальної роботи соціокультурні практики.

Найбільш схематична дефініція соціального капіталу, яка зустрічається в науковій літературі, визначає його як довіру плюс мережі. Незважаючи на простоту цього визначення, воно розкриває відразу три виміри соціального капіталу: структурний (люди сприймають себе як частину соціальної мережі); реляційний (ефективність зв'язку між соціальними агентами залежить від рівня довіри та взаємних зобов'язань); когнітивний (агенти мережі мають об'єднуватися спільними інтересами, цілями, цінностями, нормами).

Соціальний капітал — це емерджентна властивість, цінність, характеристика, яка з'являється лише тоді, коли індивідууми, групи, організації об'єднуються в соціальні мережі. Тобто, це взаємини, що дозволяють соціальним суб'єктам працювати ефективніше, спираючись на ресурси й підтримку одне одного.

Зважаючи на атрибути технологій і квазітехнологій (П. Ленж'ел) соціальної роботи, а також на способи накопичення соціального капіталу, висунемо припущення, що за формою реалізація соціального капіталу є квазітехнологією, проте за напрямом, метою — технологією з цілком артикульованими цілями.

СЕКЦІЯ 12

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ МОВЛЕННЕВОЇ ПОВЕДІНКИ СТУДЕНТІВ

Бессараб Д.Р.

*II курс, група УП–202, спеціальність «Психологія»,
Київський національний економічний університет
ім. Вадима Гетьмана*

*Науковий керівник: Лавриненко Д.Г., старший викладач кафедри
соціальної роботи та педагогіки,
Інституту соціальних технологій
Університету «Україна»*

Мовлення студентів являє собою одну із надзвичайно актуальних та цікавих проблем у психолінгвістиці. У студентські роки молоді люди більш чутливі до зовнішніх впливів, які призводять до зміни поглядів на життя, стилю поведінки взагалі та мовленнєвої поведінки зокрема.

Об'єктом дослідження виступає гендерна поведінка молоді.

Предметом дослідження є гендерні особливості мовленнєвої поведінки студентів.

Мета дослідження, відповідно, полягає у виявленні певних гендерних особливостей і, можливо, відмінностей у мовленнєвій поведінці студентів.

Завдання дослідження відображається у виокремленні та характеристиці гендерних особливостей і відмінностей мовленнєвої поведінки студентів, а також формулюванні певних висновків та узагальнень на цій основі.

Методи дослідження: теоретичний аналіз і узагальнення психологічної літератури з проблеми дослідження, анкетування, опитування, методи математичної статистики.

Молодіжне мовлення відображає рухливе культурне творення нових слів. Часто мовлення студентів називають жаргоном, хоча воно вбирає в себе усі зміни у соціальному, політичному та економічному житті держави. Занижена вимога до граматичних і літературних правил правильної вимови дозволяє іншомовним, «молодіжним» словам асимілюватись з повсякденним використанням у спілкуванні, переходячи у розряд «звичайних» слів.

Звертаючись до наукової літератури, зазначимо, що характерною особливістю молодіжного мовлення, зазвичай, є емоційно-ігрове начало. Молодь частіше навмисно змінює початкове значення слів, підвищуючи тим самим їх експресивність та агресивність. Цим вона прагне до розділення суб'єктів комунікації, поділяючи на «свій-чужий», відмежовуючи себе від людей старших або навпаки молодших.

Розглядаючи саме гендерні особливості мовлення, варто сказати, що для кожної статі передбачається ряд особливих стереотипних правил. Правила регламентують поведінку людини, і це має своє відображення у мовленні. Наприклад, «Чоловік — мужній, сильний і голова сім'ї, а Жінка — добра, чуйна, берегиня родинного вогнища». Тому прийнято, що для чоловіків притаманна роль спілкування у домінуючій формі, тобто самовпевненість, прагнення до самоствердження у мовленнєвій поведінці, а для жінок притаманна м'якість у висловлюванні, емоційність, чуйний характер мовлення.

Саме у студентському віці самовизначення та взаєморозуміння з іншими набувають особливої актуальності, адже відбувається оволодіння комплексом соціальних ролей дорослої людини. Молодіжне мовлення стає інструментом, що задовольняє можливість бунтувати проти гендерних стереотипів задля формування майбутнього автономного «Я».

Знання гендерних особливостей мовленнєвої поведінки студентів є доволі прикладним, і може слугувати інструментом підвищення ефективності їх навчально-виховної діяльності, організації дозвілля, особистого життя та професійної комунікації.

Література

1. Альмяшова Л. В. Гендерная обусловленность молодежной речи // Известия высших учебных заведений. Серия: Гуманитарные науки. 2013. Т. 4. № 1. С. 78–84.
2. Краснопольская М. П. Молодежная речь: социолінгвістическіе аспекты // Наука. Мысль. — 2017. — № 2. — С. 128–132.
3. Милованова М. В., Максимова В. Е. Гендерные стереотипы и средства их выражения в речи молодежи [Текст] / М. В. Милованова, В. Е. Максимова // Вестник Волгоградского государственного университета. Сер. 2, Языкознание. — 2011. — № 2 (14). — С. 174–178.
4. Степкина И. Ю. Гендерные особенности просодического оформления спонтанной монологической речи молодежи Великобритании / И.Ю. Степкина // Социофонетика звучащей речи [Сборник научных статей]. — Вып. 1 (607). — М., 2011. — С. 211–219.

ЕМПІРИЧНІ ВИЯВИ ТОЛЕРАНТНОСТІ

Білоус М.В.

*І курс, група ПС–52–17, спеціальність «Психологія»
Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини
Університету «Україна»
Науковий керівник: Базика Є.Л., к. психол.н., доцент,
Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини
Університету «Україна»*

У сучасному розумінні толерантність вважається важливим показником культури міжетнічних відносин, і не випадково проблематика толерантності є нині одною з найактуальніших і активно обговорюється фахівцями в усіх сферах гуманітарного знання — в філософії, культурології, соціології, політології, історії, педагогіці та в психологічних науках. Не випадково й те, що інший полюс цієї проблеми — полюс інтолерантності і, зокрема, питання, які розпалюють національну й етнічну ворожнечу, визнано чи не найнебезпечнішими, і саме тому ці теми донедавна були табуйовані для дискусій у засобах масової комунікації і суспільстві загалом.

Феномен толерантності був і є предметом уваги широкого кола дослідників, які розглядають цей феномен як спосіб осмислення світу та систему світоглядних уявлень, цінностей, настанов, ставлень, стосунків у контексті міжкультурних відносин (Т. Адорно, Вольтер, А. Тешфел, І. Брунова-Калісецька, М. Пірен, А. Скок, Г. Солдатова, Т. Стефаненко та інші); як системну ознаку особистості, що формується

в процесі соціалізації і набуття нею особистісної цілісності (А. Асмолов, Є. Казаков, В. Тишков, С. Бондирєва, Д. Колесов); як спосіб соціальної взаємодії й реагування на обставини та ставлення до них (Г. Бардієр, В. Бойко, О. Клепцова, В. Маралов, В. Сітаров та інші).

У нашому дослідженні увагу зосереджено на толерантності як системній якості культури міжетнічних відносин і чинникові її розвитку в студентів різних спеціальностей. Потреба в цьому визначається щонайменше трьома важливими обставинами. По-перше, Україна — поліетнічна країна з не надто високим рівнем культури міжетнічних відносин і не надто міцними етнічними і толерантнісними традиціями. По-друге, у країні дедалі більше увиразнюються ознаки недіалогічного суспільного дискурсу, зростає недовіра регіонів до державних інститутів і один до одного, а відтак і простір для маніпулювання наявними в суспільстві ментальними, ідеологічними, етнокультурними розбіжностями, а в державі досі не створено умов для соціальної консолідації. По-третє, сензитивним періодом для остаточного становлення толерантності є саме студентський (юнацький) вік — час становлення світоглядних настанов, набуття молодого людиною статусу особистісно зрілого й активного соціального суб'єкта, осмислення нею феноменів культури міжетнічних відносин, у т.ч. і толерантності.

Провівши теоретичний аналіз з сучасної наукової психологічної та соціологічної літератури та узагальнивши отриману теоретичну інформацію ми дійшли до наступних висновків.

Емпіричні показники толерантності поділяються на три групи: 1) когнітивно-аксіологічні: обізнаність щодо історії, релігії і культури свого й інших етносів; усвідомлення гендерних, соціальних, психологічних особливостей представників цих етносів; розуміння сучасних міжетнічних процесів і явищ, а також настанови, цінності й етнічні стереотипи в сфері культурних та етнічних традицій; 2) емоційно-ставленнєві: відкритість до контактів і взаємодії та позитивне ставлення до представників і цінностей свого й інших етносів); 3) інструментально-поведінкові (комунікативні уміння; знання інших мов; навички толерантного мислення і поведінки; навички самоконтролю й опанування агресії, а також особистісні якості толерантнісного спектру (повага і терпимість до «іншості», соціальна гнучкість, емпатія, соціальна активність, емоційна стабільність тощо).

Тож можна говорити про три виміри толерантності — когнітивно-аксіологічний, емоційно-ставленнєвий та інструментально-поведінковий.

УМОВИ СІМЕЙНОГО ВИХОВАННЯ

Бойко Б.С.

*магістр, група МПСз–11–о, спеціальність «Психологія»,
Рівненський інститут Університету «Україна»*

*Науковий керівник: Деркач М.В., к. психол. н.,
Рівненський інститут Університету «Україна»*

У процесі становлення особистості, дитина проходить через три стабільні виховні середовища: сім'ю, дитячий навчальний заклад і школу. Виховні середовища суттєво впливають на його соціальний розвиток і виховання відображаючись на результатах соціального формування та соціалізації дитини. Розуміти дитину — означає усвідомлювати, чому вона чинить так, а не інакше. Своїми власними оцінками батьки можуть навчити дитину бути терплячою, тактовною, навчити помічати в інших не лише недоліки, а й достоїнства. Також важливим чинником соціального розвитку, виховання і навчання дитини виступає його особистісна позиція і самоактивність.

Сімейне виховання — це виховання дітей, що здійснюється батьками або особами, що їх замінюють. Його ефект багато в чому визначається типом сімейного виховання.

Стиль сімейного виховання і тип батьківського ставлення до дитини залежать від індивідуальних характеристик батьків (їх особистісних якостей і рис, рівня самооцінки, мотивації, очікувань тощо), а також від характеру внутрішньо-сімейних взаємин та емоційних зв'язків із дитиною. Ми вже звикли чути про важливість докладання максимуму зусиль задля того, щоб діти зростали в атмосфері любові, довіри, взаєморозуміння і підтримки. Проте інколи забуваємо, що батьки мають любити своїх дітей безвідносно до будь-яких контекстних факторів життя, при цьому їх любов має бути безоціночною, сповненою вірою і надією [1, с. 454].

Як зазначає М. Щелгунов, при несприятливих умовах виховання (порушення емоційних зв'язків у сім'ї, відсутність педагогічної культури батьків, демонстрація аморальних поведінкових моделей) дратівливість дитини може призвести до розвитку агресивності. Вчений засуджує метод імперативної заборони, який, на його думку, не вбиває потребу дитини у діяльності, а лише змінює її напрям у бік асоціальних проявів [2, с. 200].

Багатьма дослідниками було виявлено, що головне джерело агресії в дітях — сім'я. При цьому вирішальним є не її склад, а етична атмосфера, взаємостосунки, які складаються між дорослими членами сім'ї,

між дорослими і дітьми. Встановлено, що рівень фізичної форми агресивної поведінки найбільш виражений у дітей з робочого середовища. Разом з тим у підлітків цієї групи відзначається мінімальний рівень негативізму. Вербальні форми агресивної поведінки типові для більшості підлітків з сім'ї службовців середньої ланки. У той же час ці підлітки відрізняються порівняно невисоким рівнем фізичної форми агресивної поведінки. За рівнем непрямої агресії на першому місці підлітки з сімей підсобних працівників і сімей керівних службовців. Підвищеним негативізмом відрізняються підлітки з середовища керівних працівників і сімей інтелігенції (лікарі, учителі, інженери) [3].

У підлітковому віці одним з видів поведінки, що відхиляється, є агресивна поведінка, нерідко приймає ворожу форму. Для деяких підлітків участь в бійках, ствердження себе за допомогою кулаків є сталою лінією поведінки. Ситуація посилюється нестабільністю суспільства, міжособистісними і міжгруповими конфліктами. Знижується вік прояву агресивних дій. Усе частіше зустрічаються випадки агресивної поведінки у дівчаток.

Література

1. Щербакова І. М. Духовний потенціал сімейного виховання [Електронний ресурс] / І. М. Щербакова // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. — 2015. — № 9. — С. 451–457.
2. Щелгунов Н. В. Избранные педагогические сочинения. — М.: АПН, РСФСР, 1954. — 403 с.
3. Горьковая И. А. Медикопсихологическое исследование формирования характера делинквентных подростков: дис.... канд. психол. наук: 19.00.04 / Ирина Алексеевна Горьковая. — Спб., 1992. — 172 с.

СТИЛЬ СПІЛКУВАННЯ З ДИТИНОЮ В СІМ'І ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ

Вишнівська М.В.

*IV курс, спеціальність «Психологія»,
Інститут соціальних технологій Університету «Україна»,
к. тел. 093 341 74 87*

*Науковий керівник: Хорунженко Г.В., старший викладач,
Інститут соціальних технологій Університету «Україна»*

Проблема педагогічної доцільності і змісту, форм і методів сімейного виховання є і залишається актуальною практично для кожної сім'ї, оскільки батьки завжди стоять перед вибором того,

що і як робити з і своєю дитиною. Відомо, що саме у сім'ї у дитини формуються основні духовні орієнтири, на основі яких будується її система взаємовідносин у соціальному середовищі. Прийняті в сім'ї цінності визначають поведінку юної особистості, ставлення до себе та до інших, сприяючи духовному зростанню чи, навпаки, перешкоджаючи її розвитку. У зв'язку з актуальністю завдань, що стоять перед сім'єю, науковці-психологи і педагоги мають велику увагу приділити озброєнню батьків ефективними засобами впливу на дитину.

Виховання дітей — найважливіша галузь нашого життя. Наші діти — це майбутні громадяни нашої країни і громадяни світу. Вони творитимуть історію. Наші діти — це майбутні батьки і матері, вони теж будуть вихователями своїх дітей. Наші діти повинні вирости прекрасними громадянами, хорошими батьками і матерями. Але й це — не все: наші діти — це наша старість. Правильне виховання — це наша щаслива старість, погане виховання — це наше майбутнє горе, це наші сльози, це наша провина перед іншими людьми.

Об'єкт дослідження: стилі спілкування з дитиною.

Предмет дослідження: вплив спілкування на формування особистості.

Мета дослідження: дослідити стиль спілкування з дитиною в сім'ї та його вплив на формування особистості.

Спілкування — це один з найголовніших аспектів людського життя. Також воно виконує цілий ряд необхідних функцій. У найзагальнішому значенні спілкування виступає як форма життєдіяльності.

Аналізуючи стилі родинного виховання напрошується висновок: не можна стверджувати, що вони суворо регламентовані та дитина цілковито відповідає одній з характеристик. Проте знання цих стилів допоможуть батькам набагато ефективніше та доцільніше побудувати процес виховання, уникнути помилок і невдач у виховній роботі, передбачити помилки в сімейному вихованні та спробувати допомогти їм ці помилки виправити.

Роль сім'ї у формуванні характеру, самооцінки дитини, її становленні є найголовнішою і найважливішою. Саме сім'я насамперед впливає на гнучку психіку дитини і тому несе головну відповідальність за поведінку й особистісні особливості своєї дитини. Психологічний клімат сім'ї суттєво впливає на дитину, створює стан комфорту або ж дискомфорту. Психологічний клімат сім'ї — це стійкий емоційний настрій, результат характеру і якості взаємо-

стосунків членів сім'ї. Характерні ознаки сприятливого сімейного мікроклімату — згуртованість членів сім'ї, доброзичливість, почуття захищеності, емоційної задоволеності, відповідальність за сім'ю та кожного її члена. Сімейний мікроклімат, на який впливають стійкий емоційний настрій, стиль, тон сімейного спілкування, взаєморозуміння, доброзичливість, взаємна повага, взаємодопомога, позначається на настрої членів сім'ї, на загальному стилі їхнього життя. У такій сім'ї існує бажання разом проводити вільний час, вихідні, відпустку.

Провівши аналіз взаємозв'язку щодо впливу сімейного спілкування на дитячу самооцінку можна стверджувати, що гіпотеза повністю спростована, адже зв'язку між дитячою самооцінкою та стилем спілкування у її сім'ї не було виявлено. Проте, вході дослідження в деяких випадках був виявлений зв'язок батьківської самооцінки та їхнього стилю спілкування з дитиною.

ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЇ У ПРИЙНЯТТІ РІШЕНЬ ВІДНОСНО МАЙБУТНЬОЇ ПРОФЕСІЇ

Гаєв А.Ю.

*III курс, група УПС-301, спеціальність «Психологія»,
Київський національний економічний університет*

імені Вадима Гетьмана

*Науковий керівник: Лавриненко Д.Г., старший викладач кафедри
соціальної роботи та педагогіки,*

Інститут соціальних технологій Університету «Україна»

Однією з останніх тенденцій сучасних досліджень у різних галузях науки, в тому числі в психології, є дослідження особливостей впливу, який спричиняє Інтернет на процес прийняття рішень в життєдіяльності людини.

На сьогодні проблематика прийняття рішень стоїть досить гостро, і розглядати її можна з різних ракурсів, вивчаючи як негативний так і позитивний аспекти даного феномену. Набуває актуальності гіпотеза про те, що всеохоплююча інтеграція Інтернету в життя людини може бути початком електронної революції, яка докорінно змінить існуючий життєвий уклад. Так, «всесвітня павутина» стає життєво необхідною для спілкування, пошуку роботи, можливого місця навчання (інформація про ВНЗ, особливості навчання, студентського життя, тощо).

В нашій роботі ми розкриваємо особливості взаємодії людини та Інтернету, акцентуючи увагу на соціально-психологічних аспектах, що впливають на вибір майбутньої професії в процесі професійної орієнтації людей. Зокрема, ми досліджуємо вплив інтернет-технологій на процес прийняття рішення щодо майбутньої професії, визначаємо фактори що пояснюють цей вибір та виокремлюємо ключові інтернет-технології, користування якими найбільшою мірою впливає на вибір майбутньої професії.

Мета дослідження: дослідити особливості впливу різних інтернет-технологій на прийняття рішення щодо вибору майбутньої професії. Завдання дослідження: визначити місце інтернет-технологій у процесі прийняття рішень; дослідити вплив інтернет-технологій на прийняття рішень відносно майбутньої професії; надати рекомендації відносно використання інтернет-технологій, що найбільше впливають на вибір майбутньої професії. Об'єкт дослідження: процес прийняття рішень. Предмет дослідження: інтернет-технології у прийнятті рішень відносно майбутньої професії. Методи дослідження: теоретичний аналіз і узагальнення психологічної літератури з проблеми дослідження, анкетування, опитування, методи математичної статистики.

Проведене нами дослідження дає практичний матеріал для подальшого вивчення проблеми впливу Інтернет-мережі на прийняття рішень щодо майбутньої професії. Крім того, отримані результати можуть бути використані для практичного застосування у сфері заохочення та залучення нових абітурієнтів до навчання в конкретному вузі.

Отримані дані свідчать про наявність певних тенденцій щодо особливостей використання Інтернет-технологій в процесі прийняття рішень відносно майбутньої професії, і відображені у наведених нижче кореляціях. Проте, вони потребують подальшого аналізу та перевірки.

Так, досить цікавими є кореляції №1 та №3 ($p = 0,01$), у зв'язку зі своєю внутрішньою суперечливістю.

Кореляція 1. Виявлений дуже значний взаємозв'язок між високим рівнем прояву уникнення та довірою до джерел інформації. Переважна більшість респондентів яка потрапила до групи з високим рівнем прояву стратегії уникнення обрала відповідь «Ніякому не довіряю або не дивлюся новини в Інтернеті» на питання «Якому з перелічених джерел новин в Інтернеті ви довіряєте більше?». Це свідчить про те що існує тенденція, яка полягає в тому, що респон-

денти, які мають високі показники по шкалі уникнення, схильні менше довіряти інформації, яку вони отримують з інтернет-середовища, та в меншій мірі опиратись на інтернет як джерело новин.

Кореляція 3. Виявлений дуже значний взаємозв'язок між підвищеним рівнем прояву стратегії уникнення та впливом інтернету на смаки та переконання. Переважна більшість респондентів, яка має підвищений рівень прояву стратегії уникнення, обрала відповідь «Вплинула певною мірою» на питання «За останній час інформація з інтернету вплинула на ваші смаки, переконання, рішення з певних питань?». Це свідчить про те, що у респондентів які частіше уникають приймати рішення, інформація яку вони отримують з інтернет середовища може впливати та змінювати їх.

У респондентів з високим рівнем уникнення наявна недовіра до інтернету як джерела інформації та новин, проте, в той же час, ми бачимо що інформація з інтернету впливає на смаки та переконання респондентів, переважна більшість яких потрапила до груп з високими і підвищеними проявами по шкалі уникнення.

Наведемо також певні результати анкетування для подальшого використання в сфері просування певного ВНЗ та залучення абітурієнтів. Використання потенційними абітурієнтами соціальних мереж: «Facebook» (42%), «Вконтакте» (33%), «Instagram» (78%) та месенджерів: «Telegram» (88%), «Viber» (59%). Названі інтернет-технології є найбільш розповсюдженими та популярними серед респондентів, які прийняли участь у дослідженні.

Висновки: 1. Виявлена наступна найбільш поширена стратегія прийняття рішень: пильність, більшість респондентів потрапили до груп з підвищеною і високою пильністю, 57 і 11% респондентів відповідно, що становить 68% вибірки. 2. Уникнення — друга за розповсюдженістю стратегія прийняття рішень, 33 і 7% респондентів отримали підвищений і високий показники відповідно, що становить 40% вибірки.

Література

1. Корнилова Т. В. Психология риска и принятия решений. — М.: Аспект Пресс. — 2003. — 228 с.
2. Ларичев О. И. Теория и методы принятия решений. — М.: Логос. — 2002. — 382 с.
3. Орлов А. И. Теория принятия решений: учебник. — М. «Март». 2004. — 656 с.

ОСОБЛИВОСТІ ЗМІНИ СТУПЕНЮ АГРЕСІЇ ЛЮДИНИ ПІД ВПЛИВОМ НАТОВПУ

Гогітідзе М.Т.

*II курс, спеціальність «Психологія»,
Інститут соціальних технологій Університету «Україна»,
к. тел. 0937935117*

*Науковий керівник: Федорченко І.М., к. філос. наук, доцент,
Інститут соціальних технологій Університету «Україна»*

У нашому світі є багато прикладів проявів агресивної поведінки у натовпі, в різні часи вони були різні, але щось в них є спільне. ... Люди і окрема людина навіть не відчуваючи на собі психічного тиску з боку інших, а тільки сприймаючи поведінку цих інших, заражаються їх поведінкою, підкоряються і слідуєть йому. Зрозуміло, можливо і непокору, але індивід, як правило, раціонально пояснює його самому собі. Без цього роз'яснення «непокору» неминуче викликає внутрішнє занепокоєння у індивіда, нерідко доповнюється роботою уяви щодо можливо низької оцінки своєї особистості іншими.

Уявлення про натовпі зазвичай народжується з особистого досвіду людей. Практично кожен бував в натовпі, або бачив його поведінку з боку. Іноді, піддавшись простій людській цікавості, люди приєднуються до групи, що розглядає і обговорює якусь подію. Зростаючи кількісно, заражаються загальним настроєм і інтересом, люди поступово перетворюються в безладне, неорганізоване скупчення, або натовп.

Об'єкт дослідження — психологія натовпу.

Предмет дослідження — це зміна ступеня агресії під впливом натовпу.

Метою дослідження визначити, які особливості натовпу впливають на ступінь агресивності людини.

Натовп — безструктурне скупчення людей, позбавлених ясно усвідомленої спільності цілей, але взаємно пов'язаних подібністю емоційного стану і спільним об'єктом уваги.

Важливе місце займає агресія, в цій роботі ми теж її описали.

Одна з головних проблем у визначенні агресії в тому, що цей термін має на увазі велику різноманітність дій. Коли люди характеризують когось як агресивного, вони можуть сказати, що він звичайно ображає інших, чи що він часто недружелюбний, чи що він, будучи досить сильним, намагається робити все по-своєму, або, може бути, що він твердо відстоює свої переконання, або, можли-

во, без страху кидається у вир нерозв'язних проблем. Таким чином, при вивченні агресивної поведінки людини ми відразу ж зіштовхуємося із серйозним і суперечливим завданням: як знайти виразне і придатне визначення основного поняття.

Можна сказати, що головним чинником підвищення агресії грає роль усвідомлення того, що за твоєю спиною стоїть маса людей, які пов'язані з тобою ідеєю, думкою або приводом, які підуть за тобою і допоможуть у будь-якій ситуації. Так само багато джерел з психології мас стверджують, що людина в натовпі опускається на більш примітивні рівні поведінки і втрачає в деякому сенсі почуття відповідальності за вчинки, з чого можна винести підвищення агресії.

Є різні види натовпу, деякі мають лідера, який нав'язує їм якою-небудь ідею, служать людям ідеалом і наставником. В основному такі ідеї мотивує тому, що вони спрямовані на ті цінності, в яких натовп, народ потребує даними проміжок часу. Інші не мають лідера, але їх пов'язує почуття єдності з іншими такими ж як він, прагнуть до чогось.

Так само треба сказати, що деякі натовпу мають конкретну мету, а інші утворюються без неї і діють хаотично.

Якщо взяти це все в купу, можна сказати, що практично будь-який натовп підвищує ступінь своєї агресивності тому, що піддається несвідомим примітивним почуттям. Керуючись ідеєю і своєю численністю вони втрачають почуття відповідальності і можуть діяти різко і з певною ворожістю, яка не виявилася б у однієї людини. Натовп в даному випадку — один організм, який разом створює силу, найчастіше, використану в агресивному кольорі.

ПЕРЕЖИВАННЯ ПІДЛІТКАМИ СТРЕСУ

Дейна Е.В.

магістрант, група МПСЗ-11-о, спеціальність «Психологія»,

Хмельницький інститут соціальних технологій

Університету «Україна»

Науковий керівник: Кондратиук С.М., к. психол. н., доцент,

Хмельницький інститут соціальних технологій Університету «Україна»

Особливої уваги потребує створення концепції надання допомоги саме підліткам, що переживають стресову реакцію, оскільки функціонування психіки та її зрілість в підлітковому віці кардинально відрізняється від такої в дорослому віці або від періоду

дитинства. Підлітковий вік є найбільш вразливим щодо травмуючих стресових чинників. Найбільш виражені емоційні реакції та переживання виникають у критичні моменти розбалансованості динамічного процесу взаємодії особистості і суспільства, у так звані «критичні періоди». Саме такий період виникає при переході дитини з молодшого шкільного у підлітковий вік. Перехід до підліткового віку характеризується глибокими змінами, що впливають на особистісний розвиток дитини.

Підлітковий вік є перехідним періодом від дитинства до дорослості: якісні зміни, що відбуваються в інтелектуальній та мотиваційно-емоційній сферах особистості підлітка (інтенсивний, нерівномірний розвиток і зростання організму, особистісні новоутворення та ін.), породжують новий рівень розвитку його самосвідомості, зокрема, потребу в самоствердженні, рольовому самовизначенні, рівноправному й довірливому спілкуванні з ровесниками і дорослими.

Підліток через особисті душевні страждання збагачує сферу своїх почуттів і думок, він проходить важку школу ідентифікації із собою та з іншими, уперше оволодіває досвідом цілеспрямованого відокремлення. До внутрішніх чинників належать: усвідомлення себе дорослим, уявлення про себе, як про дорослого (прагнення знайти своє Я, самооцінка, створення Я-образу, здатність рефлексувати); фіксація дорослості в особистісних якостях і рисах (сформоване почуття відповідальності, розвинена самостійність, проявляється дисциплінованість); самостійна інтелектуальна активність, яка проявляється у прагненні до засвоєння знань, самоосвіти, досягнення когнітивної зрілості; дорослість у спонукальній сфері (ієрархічна будова системи мотивів, тенденція до формування свідомої і вольової регуляції поведінкою, свідомо поставлені цілі і усвідомлення прийнятого наміру).

Зовнішніми чинниками є: думки і оцінки оточуючих (однолітків і дорослих); становлення особистості як «соціального суб'єкта», який включений у систему суспільно-корисної діяльності; відповідальне ставлення до завдань, обов'язків, доручень, бажання нести соціальну відповідальність; реалізація у поведінці цінностей і установок, які відповідають вимогам конкретного суспільства. Значущими чинниками становлення внутрішньої позиції дорослого є внутрішні (особистісні), ніж зовнішні.

Дослідження стресогенних сфер у житті і діяльності підлітків дозволили В Балакиреву визначити найбільш типові кризові ситуації для цього вікового етапу: з батьками; з приводу тварин; з учителями

лями; з однолітками; з братами і сестрами; смерть близьких; з родичами і іншими дорослими; страхи; особисте майбутнє; політична ситуація в країні.

Процес проживання підлітком кризової ситуації неоднорідний, стан підлітка постійно змінюється. Спочатку відбувається первинне зростання психоемоційного напруження, підліток шукає спосіб вирішення ситуації, перебуваючи при цьому в межах нормальної адаптації. Початок кризи у підлітка супроводжується підйомом негативних емоцій, які він «виплескує» на оточуючих. Найчастіше це викликає в оточення негативну реакцію, призводить до сварок, бійок, агресивної поведінки тощо.

Стрес — це індивідуальна реакція кожної людини, на ситуацію. Змінюючи свої думки й реакцію, людина отримує можливість цілком змінити своє відчуття й знизити рівень стресу.

Дієвими засобами опанування стресу підлітками є збагачення їх інтелектуальних ресурсів, розвиток раціонального осмисленого підходу до розв'язання власних проблем. Допомогти у цьому повинні шкільні психологи, педагоги, значущі дорослі.

ТЕРАПЕВТИЧНА МЕТАФОРА В ПСИХОЛОГІЇ

Заїка В.М.

*к. психол. н., старший викладач кафедри соціальної роботи,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»,
к. тел. (099) 740-58-62*

Слово «*метафора*» походить із давньогрецької мови (метафора — «переміщення», «обертання») і буквально означає «переносити». Термін належить Арістотелю і пов'язаний з його розумінням мистецтва, як наслідування життя: «Метафора являє собою називання речі ім'ям, яке належить чомусь іншому; перенос відбувається або з роду на вид, або з виду на вид, або на ґрунті аналогії» [1].

В лінгвістиці проблема метафори як засобу образності мови, як номінативної одиниці мови розкрита в роботах С.С. Гусева, І.А. Дмитрієвої, Н.Ф. Крюкової, Г.Н. Скліревської, В.К. Харченко. Можливості використання метафори як розвиваючого засобу навчання представлені в роботах К.І. Алексєєва, Г.Г. Гранік, О.В. Соболевої, Л.І. Шрагіної.

Як особливий вид мовної метафори психологи виділяють *терапевтичну метафору*, за допомогою якої здійснюється цілеспрямований психокорекційний вплив на людину [2; 3]. Її вивченням займалися відомі вчені: М. Еріксон, Ш. Копп, Е. Россі, Дж. Зайг, Р. Бендлер, Дж. Гріндер, Д. Гордон, Ф. Баркер, Р. Сперрі, Д. Мілс, Р. Кроулі, М. Холл, Б. Боденхеймер та ін. Активно застосовують метафору в психотерапевтичній практиці відомі психотерапевти: В. Леві, М. Козлов, М. Норбеков, Н. Пезешкіан, В. Синельников та ін.

Процес дії метафори є специфічним засобом комунікації та відрізняється від інших мовних методів впливу. Використовуючи метафору, ми «переносимо» повідомлення іншій людині в термінах, що означають щось інше (наприклад, у вигляді історії, міфу, анекдоту, афоризму тощо). Слухач сприймає острів або структуру метафори і інтерпретує її в контексті свого досвіду. Таким чином людина використовує інші терміни для мислення про щось. Р. Ділтс визначає метафору як «фігуру мови, в якій щось висловлюється так, немов це зовсім інше».

Метафора включає одне (розповідь, оповідання, жарт, драму, кіно, особисте посилання, міфологію, цитату тощо), а ми думаємо абсолютно про інше. Побудова метафори представляє перехід в мета-стан. Ми обрамляємо одну річ в поняття іншої. Ми переносимося вгору і вище (meta), а потім прикладаємо (pherein) попередні думки, ідеї, уявлення і т.п. до інших ідей, концепцій, уявлень (основний процес переходу в мета-стан). У метафорі ми переносимо одну ідею на іншу.

Застосування метафор, цього виду символічної мови, як засобу спілкування та навчання здійснюється на протязі тисячоліть. Якщо пригадати басні Езопа, священні тексти Кабали, притчі Старого та Нового Завітів, суфійські притчі, даоські тексти, коани дзен-буддизму, літературні алегорії, казки, прислів'я та приказки — всюди використовуються метафори.

Метафора може бути корисною, коли прямі форми комунікації виявляються неефективними; вона позбавляє від прямої конфронтації, коли з деякими клієнтами виявляється важко мати справу; і це спосіб передати ідеї, які можуть бути неприйнятні для клієнтів на свідомому рівні. Психотерапевт Ш. Копп з цього приводу розрізняє три види пізнання: раціональне, емпіричне та метафоричне. Він вважає, що останній вид розширює можливості двох попередніх і навіть витісняє їх: «розуміти світ метафорично, значить уловлювати на інтуїтивному рівні ситуації, в яких досвід набуває симво-

лічного виміру, і нам відкривається множина співіснуючих значень, які надають один одному смислових відтінків».

Література

1. Баркер Ф. Использование метафор в психотерапии / Ф. Баркер. — Воронеж: НПО «Модэк», 1995. — 224 с.
2. Заїка В.М. Прикладний аспект застосування терапевтичних метафор в практичній психології / В.М. Заїка, С.В. Мерцалов // Практична психологія та соціальна робота. — № 4. — 2009. — С. 10–16.
3. Заїка В.М. Теоретичні засади застосування терапевтичних метафор в практичній психології / В.М. Заїка, С.В. Мерцалов // Психолого — педагогічні аспекти розвитку особистості в сучасному світі: Збірник наукових праць. — Полтава, 2007. — С. 113–119.

ПРОБЛЕМА ДЕПРЕСІЇ В СУЧАСНОМУ СВІТІ

Заїка В.М.

*к. психол. н., старший викладач кафедри соціальної роботи,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»,
к. тел. (099) 740-58-62*

Вчені з'ясували, що для сучасної цивілізації депресія є другою за поширенням хворобою у світі, від якої страждають більше ніж 4% всього населення Землі (а це понад 300 млн жителів планети). Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) повідомляє про стрімке поширення цього захворювання у світі, так з 2005 по 2015 рік кількість випадків депресії у всьому світі зросла на 18%. Депресія поширена у всіх регіонах світу, зокрема, в Україні на депресію страждає 6,3% населення. Дослідники з'ясували, що найбільш депресивною країною є Афганістан, де на хворобу страждає 20% всього населення — кожен п'ятий мешканець. Найменше людей із таким діагнозом — 2,5% мешкає в Японії. Депресія є результатом складної взаємодії соціальних, психологічних і біологічних факторів. Саме тому знання особливостей виникнення та прояву депресії є вкрай важливим для її своєчасного виявлення та подолання.

Вивченням депресії та її проявів займалися провідні зарубіжні та вітчизняні лікарі, психіатри, соціологи, психологи, психофізіологи: З.Фрейд, К.Г. Юнг, Е. Фромм, Ф. Перлз, В. Франкл, Ш.Б. Немерофф, Ч. Костелло, С.О. Гримблант, О. Лоуен,

Е. Соломон, А. Ленгле, Е. Блейлер, І.Л. Первова, В.М. Блейхер, І.В. Крук, В. Леві, К. Бунькова, А. Мамедов, А. Курпатов та ін.

На депресію страждали завжди, вона описується ще у Старому Завіті. Але раніше її по-іншому називали: «розлиттям чорної жовчі» (Гіппократ), «меланхолією», «неврастенією», «іпохондрією», «хандрою», «печаллю», «журбою», «кручиною». Вона навіть була модною та була характерною ознакою заможних людей. Батьківщиною депресії вважається туманний Альбійон з його похмурою погодою, де вона називається «спліном».

Приступами депресії в свій час страждали відомі люди різних епох: Мікеланджело, В. Ван Гог, П. Гоген, А. Дюкер, П. Верлен, Ф. Достоевський, О. Блок, А.А. Фет, А.П. Чехов, П.І. Чайковський, М.В. Гоголь, С.О. Єсенін, М. Цветаєва, Е. Хемінгуей, С. Цвейг, У. Черчилль та ін.

Депресія (від лат. *depressio* — «пригнічення», «зниження») — це синдром, що характеризується зниженим настроєм (гіпотимією), гальмуванням інтелектуальної і моторної діяльності, зниженням вітальних спонук, песимістичними оцінками себе і свого положення в навколишній дійсності, соматоневрологічними розладами. За А.В. Снежневським, депресії властиві такі когнітивні властивості, як негативна, знищуюча оцінка власної особистості, зовнішнього світу і майбутнього. Депресивні розлади є чи не найпоширенішою формою невропатій (грец. *neuron* — жила, нерв і *pathos* — страждання, хвороба) у сучасному світі. Патологічні симптоми проникають в емоційну і вольову сфери психіки, мислення, соматичні процеси, взаємини, поведінку особи.

За останніми дослідженнями нейробіологічними механізмами розвитку депресивних розладів вважають наступні фактори: генетично обумовлена спадковість (дефекти генів та хромосом), дефіцит норадреналіну в деяких структурах мозку, зниження вмісту серотоніну в синапсах нервових клітин, гормональні аномалії пов'язані із розладом функції гіпоталамо-гіпофізарно-адреналової системи, яка формує реакції організму на стресові фактори,

Психологи ж вважають, що понадмірна боротьба з самим собою, котра призводить до фрустрації головних потреб людини є найголовнішою причиною виникнення депресії.

Депресивні стани відрізняються великим різноманіттям і поширеністю. Так, *психогенна* депресія, котра пов'язана з емоційним перенапруженням, внутрішнім конфліктом або багаторазовими психічними травмами (конфліктами, що повторюються, в сім'ї

або на роботі) поділяється на: невротичну депресію, депресію виснаження, реактивну депресію.

Окремого розгляду потребує так звана «маскована» або «ларвована» депресія, при якій хворі пред'являють різноманітні скарги соматичного характеру (безсоння, психалгії — головний біль, біль у серці, м'язовий біль чи біль у спині, шлунково-кишкові розлади, зміни апетиту, астенію).

ПЕРЕРИВАННЯ ВАГІТНОСТІ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Заїка В.М.

*к. психол. н., старший викладач кафедри соціальної роботи,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»,
к. тел. (099) 740-58-62*

Зубань О.О.

*II курс, спеціальність «Соціальна робота»
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»,
к. тел. (099) 635-56-13*

Немає нічого ціннішого, ніж життя: жоден з нас не давав згоди батькам на своє народження, але першим криком кожна дитина дякує матері за дозвіл народитися. Вагітність — радісна й очікувана подія в житті більшості людей, новина про зародження життя в організмі жінки окриляє, дарує відчуття радості й щастя. Нажаль, реалізація нашого права на життя цілком залежить від безлічі факторів, безпосередньо пов'язаних з планами інших людей, нехай навіть найрідніших... Жінка, яка перериває вагітність, у більшості випадків руйнує собі майбутнє, а суспільство великодушно дає їй на це право, право страждати все життя, сумуючи за своєю убитою дитиною. Мало хто з жінок жалкує про незроблений аборт, адже життя не може бути простим, немає жодних гарантій, що у жінки потім ще буде шанс продовжити свій рід та не бути безнадійно самотньою все життя, а через декілька років радість материнства змушує жінку, яку переконали пролонгувати вагітність, хоча б у думках, подякувати тій людині, що не дозволила вчинити злочин проти совісті. І немає жодної жінки, яку б життя не змусило жалкувати про вбивство саме тієї ненародженої людини, або людей...

Аборт — переривання вагітності, може бути мимовільним (викидень) і медичним (пряме втручання — хірургічне чи медика-

ментозне). Народження дитини після 28 тижня вагітності називається передчасними пологами. Відомо, що зазвичай материнська прив'язаність починається на ранніх термінах вагітності. Незважаючи на велику відповідальність і великий стрес, пов'язані з вихованням дитини, «численні дослідження зафіксували позитивні психологічні характеристики, пов'язані з материнством, включаючи велику задоволеність життям, підвищення самооцінки, емпатію, стриманість, гнучкість, спритність і впевненість у собі». Втрата дитини до або під час пологів за будь-яких причин «може бути глибоким джерелом страждань» [2; 3]. Результати досліджень серед жінок з незапланованою вагітністю говорять про те, що жінки, які вчинили аборт, були більш схильні до ризику депресії, зловживанню алкоголем чи наркотиками і тривоги, а підлітки, що перервали незаплановану вагітність, також були більш схильні до проблем з психічним здоров'ям, ніж їхні ровесники, які виносили дитину до належного терміну.

Вбивство невинної душі залишається на совісті не лише жінки (важко назвати її у такому випадку матір'ю), але й лікаря. Філіп Ней та Марі Петерс у своїй книзі «Шлях Центуріона» прирівнюють лікаря, що виконував чи виконує аборти, до вбивці Ісуса Христа [1]. Згідно з Декларацією, прийнятою в Осло стосовно медичного аборт, якщо лікареві не дозволяють призначати і виконувати аборт його переконання, він може відмовитися від цього, забезпечивши надання медичної допомоги кваліфікованими колегами. Але про це, по-перше, знають не всі лікарі, а по-друге, на місці роботи іноді штучно створюються умови, за яких лікареві доводиться нехтувати своєю совістю.

Виправдовують переривання вагітності жінки наступними причинами: розлучення під час вагітності; смерть чоловіка; ув'язнення; наявність вже як мінімум п'ятьох дітей; вагітність наступила в результаті згвалтування; батьки категорично не хочуть мати дітей; чоловік лякає, що піде; кар'єра заважає завести дитину; небажання зіпсувати модельну зовнішність; нестача матеріальних засобів; вагітна неповнолітня. Ранні ж аборти серед підлітків — це наслідок їх небажання вирішувати свої проблеми (особисті чи матеріальні).

Література

1. Ней Ф. Шлях центуріона // Ф. Ней, М. Петерс. — Львів: Свічадо, 2001. — 112 с.

2. PK Coleman, «The Psychological Pain of Perinatal Loss and Subsequent Parenting Risks: Could Induced Abortion Be More Problematic Than Other Forms of Loss,» *Current Women's Health Issues* 5: 88–99, 2009.
3. PK Coleman, DC Reardon, JR Cougle, «Substance use among pregnant women in the context of previous reproductive loss and desire for current pregnancy,» *British Journal of Health Psychology* 10: 255–268, 2005.

ПРОБЛЕМА АУТОАГРЕСИВНОЇ ПОВЕДІНКИ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

Заїка В.М.

*к. психол. н., старший викладач кафедри соціальної роботи,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»,
к. тел. (099) 740-58-62*

Пробий-Голова Л.Є.

*У курс, спеціальність «Психологія»,
Інститут соціальних технологій Університету «Україна»,
к. тел. (095) 461-24-75*

Аутоагресія (походить від грецьк. *autos* — сам + лат. *aggressio* — напад) — агресія, спрямована на себе, яка виявляється в самозвинуваченні, самоприниженні, нанесенні собі тілесних ушкоджень аж до самогубства; у виборі аутодеструктивної поведінки (пияцтво, алкоголізм, наркоманія, ризикована сексуальна поведінка, ризиковані види спорту, провокуюча поведінка).

А.О. Реан в дослідженні підліткової агресії запропонував запровадити поняття «аутоагресивний патерн особистості». Аутоагресія, на думку дослідника, являє собою не просто ізольовану рису особистості, конкретну особливість, та є з'являється, являється складним особистим комплексом, що функціонує і виявляється на різних рівнях. У структурі аутоагресивного патерну особистості, як показують результати дослідження, можуть бути виділені 4 субблоки:

— характерологічний субблок аутоагресивного патерну (рівень аутоагресії позитивно корелює з деякими рисами і особливостями вдачі: інтроверсією, педантичністю, демонстративністю, а також із депресивністю і невротичністю);

— самооцінюючий субблок (зв'язок аутоагресії і самооцінки. Чим вища аутоагресія особистості, тим нижча самооцінка власних когнітивних здібностей, нижче самооцінка тіла, нижче самооцінка власної здібності до самостійності, автономності поведінки і діяльності);

— інтерактивний субблок (виявляє зв'язок аутоагресії особистості із здібністю/нездібністю до успішної соціальної адаптації, з успішністю/неуспішністю міжособової взаємодії. Рівень аутоагресії особистості негативно корелює з товариськістю і позитивно — з сором'язливістю);

— соціально-перцептивний субблок аутоагресивного патерну особистості (наявність аутоагресії пов'язана з особливостями сприйняття інших людей. Аутоагресія практично не зв'язана з негативним сприйняттям інших. Навпаки, рівень аутоагресії корелює з позитивністю сприйняття значущих «інших»).

Реалізація аутоагресії розглядається з погляду різних теоретичних систем. Пилягіна Г.Я. вважає, що для виникнення аутоагресії необхідна система, що включає як мінімум три компоненти. Перший — це фрустрований суб'єкт із пригнічуваною агресією на фоні заперечуваних їм соціалізованих інтроєктів і внутрішнім конфліктом, що формується. Другий — психотравмуюча ситуація, в якій реалізуються захисні патерни поведінки, обумовлені вищеназваним внутрішньоособистісним конфліктом. Третій — зворотний негативний зв'язок — нездійсненні очікування по відношенню до об'єкта і ситуації, яка збільшує напруження, агресивність суб'єкта і потребу вирішення внутрішньоособистісного конфлікту. Дана теоретична модель робить акцент на зовнішній детермінації аутоагресії. Інші дослідники вважають, що прагнення заподіювати собі шкоду обумовлено, швидше за все, несвідомим відчуттям провини, а не стільки фрустрацією або нездійсненими очікуваннями.

Аутоагресивна поведінка — специфічна форма особистісної активності, спрямована на завдання шкоди своєму соматичному (грец. *soma* — тіло) або психічному здоров'ю. З огляду на специфіку дій індивіда, спрямованих на нанесення шкоди своєму здоров'ю, розрізняють такі види аутоагресивної поведінки:

— суїцидальна поведінка: усвідомлені дії, метою яких є позбавлення себе життя;

— суїцидальні еквіваленти: неусвідомлені дії та умисні вчинки, які призводять до фізичного (психічного) саморуйнування або самознищення, хоча на це не розраховані;

— не суїцидальна аутоагресивна поведінка: різні форми навмисних самоушкоджень (самоотруєнь), метою яких не є добровільна смерть або реалізація яких не небезпечна для життя.

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З МОЛОДИМИ СІМ'ЯМИ

Заїка В.М.

*к. психол. н., старший викладач кафедри соціальної роботи,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»,
к. тел. (099) 740-58-62*

Шкаруба І.П.

*II курс, спеціальність «Соціальна робота»
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»,
к. тел. (050) 231-89-02*

До особливих, фундаментальних груп суспільства відноситься молода сім'я. Вона є одночасно соціальною групою і суспільним інститутом. Молода сім'я є своєрідною моделлю суспільства, всіх його соціальних зв'язків і відносин. Саме вона здійснює народження і формування нових членів суспільства. *Молода сім'я* — це сім'я в перші три роки після укладення шлюбу (у разі народження дітей — без обмеження тривалості шлюбу), в якій обидва члени не досягли 30-річного віку, а також сім'я, що складається з одного з батьків у віці до 30 років і неповнолітньої дитини.

Молода сім'я, її особливості, функції і проблеми розглядаються в різних сферах наукової і суспільної практики — психології, соціології, демографії, в теорії і практиці соціальної роботи. Так, психологічні особливості виникнення, розвитку і функціонування молодої сім'ї розглянуто в працях Л.Шнейдера, Е.Едемлера, В.Коваленко, Ю.Альошиної, Т.Андреєвої, О.Бондарчук, В.Кравець, В.Торохтій та інших.

Сучасна молода сім'я дуже швидко пристосовується до нових вимог соціокультурного фону, швидше за інші сім'ї реагує на всі суспільні зміни, має перед собою безліч альтернатив шлюбно-сімейної і гендерної поведінки, але в той же час вона помітно залежна від дії зовнішніх обставин (погані житлові умови, обмежені матеріальні можливості, нерідко матеріальна залежність від батьків, проблеми самовизначення та ін.).

Соціальна робота з молодою сім'єю — це система взаємодії соціальних органів держави і суспільства та сім'ї, яка спрямована на поліпшення умов її життєдіяльності, розширення можливостей в реалізації прав і свобод, визначених міжнародними та державними документами, забезпечення повноцінного фізичного, морального й духовного розвитку всіх її членів, залучення до трудового, суспільно-творчого процесу.

Пріоритет у соціальній роботі з молоддю належить центрам соціальних служб для молоді, які здійснюють соціальну профілактику, соціальний патронаж, соціальну реабілітацію, надають соціально-психологічну, психолого-педагогічну, соціально-медичну, соціально-правову, інформативно-консультативну, психотерапевтичну допомогу та підтримку молодому подружжю для поліпшення його життєдіяльності.

Один із важливих *принципів* соціальної роботи з молоддю сім'єю — принцип самозабезпечення сім'ї, тобто надання соціальної допомоги для стимуляції її внутрішніх резервів, вирішення власних проблем. Окрім того, соціальна робота з сім'єю спрямовується не тільки на родину в цілому, а й окремих її членів (дитину, матір, батька та інших членів сім'ї).

Ефективність реалізації основної мети і завдань соціальної роботи з молоддю сім'єю забезпечується при врахуванні типології та категорії сімей, які потребують різних видів соціальної роботи, застосування відповідних форм і методів роботи.

Основні *напрямки* соціальної роботи з молоддю сім'єю такі:

- підготовка молоді до сімейного життя;
- робота з молодими сім'ями зі стабілізації сімейних стосунків;
- допомога батькам у розв'язанні проблем сімейного виховання;
- соціальна реабілітаційна робота з сім'єю.

Література

1. Технології соціальної роботи: Навчальний посібник з грифом МОН України. / О.А. Агарков, Д.Ю. Арабаджієв, Т.В. Єрохіна, В.В. Кузьмін, І.В. Мещан, В.М. Попович. — Запоріжжя: вид. комплекс АТ «Мотор-Січ», 2015. — 487 с.
2. Тюптя Л.Т. Соціальна робота (теорія і практика): навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Л.Т. Тюптя, І.Б. Іванова. — К.: ВМУРОЛ «Україна», 2004. — 408 с.

ПОТРЕБА ЯК ВНУТРІШНІЙ ЧИННИК АКТИВНОСТІ ОСОБИСТОСТІ

Івановська К.Я.

*II курс, група ПС-21, спеціальність «Психологія»,
Білоцерківський інститут економіки та управління
Університету «Україна»*

*Науковий керівник: Хомчук О.П., к. психол. н.,
Білоцерківський інститут економіки та управління
Університету «Україна»*

Особистість — це передусім жива людина, потреби якої виражають її практичний зв'язок зі світом і залежність від нього. Потребнісно-мотиваційна сфера складає ядро особистості і її дослідження є важливим для розвитку та рішення теоретичних і практичних завдань психології.

Метою роботи був теоретичний аналіз літератури з проблеми розуміння потреби як внутрішнього чинника активності людини.

Оскільки потреби відображають стан порушеної рівноваги в організмі, їх вважають джерелом та спонукальною причиною активності людини, «об'єктивною стороною діяльності й поведінки особи» [4, с. 190]. За визначенням, потреба — це «стан об'єктивної нестачі організму в чомусь, що лежить поза ним і становить необхідну умову його нормального функціонування» [2, с. 114].

М. Й. Варій розглядав потреби як психічне явище необхідності особистості в засобах та умовах свого існування [1, с. 303]. В той же час Є. П. Ільїн зауважував, що «потреба тісно пов'язана з нуждою, яка розуміється як потрібність, бажаність чогонебудь, а не тільки як дефіцит» [3, с. 35]. Дослідник давав таке визначення цьому психічному явищу: «... це відображення у свідомості нужди (потрібності, бажаності чогось у даний момент), що переживається як внутрішня напруга (потребнісний стан) і спонукає психічну активність, пов'язану з цілеутворенням» [3, с. 38].

Потреба переживається відчуттям внутрішньої напруги, певного дискомфорту, що зумовлює активність як стан пошуку шляхів відновлення нормального комфортного існування [5, с. 59]. Переживання потребнісного стану може бути як позитивно так і негативно забарвлено. Посилення потреби може бути таким же

бажаним (передчуття задоволення) як і послаблення надмірно сильної потреби (напруги) [3].

За походженням потреби поділяють на природні, тобто життєво необхідні, та культурні, що породжені продуктами культури, і за характером предмета на матеріальні, тобто залежні від предметів матеріальної культури, та духовні, що породжені продуктами суспільної свідомості [5, с. 60]. Розрізняють також потреби організму (нужди) і потреби особистості. Потреби організму можуть бути неусвідомлені і тоді не переходять у потребу (наприклад, потреби у вітамінах, мікроелементах). До потреб особистості відносяться усвідомлені потреби організму та соціальні потреби.

Потреби особистості включають фізіологічну і психологічну сторону. Фізіологічно потребнісний стан пов'язаний зі збудженням певних чутливих центрів, специфічних до подразника, центрів емоцій та напругою, що відображає виникнення тимчасової домінанти. З психологічної точки зору потреба являє собою відображення у свідомості цих видів збудження [3].

Отже, потреба особистості — це усвідомлена, трансформована в переживання і бажання нужда. Потреба спонукає психічну активність, а не дії, діяльність чи вчинок. Ця психічна активність спрямована на розуміння сутності потреби і формування цілі, тобто уявлення об'єктів і дій, що можуть задовольнити дану потребу.

Література

1. Варій, М. Й. Психологія особистості: навч. посіб. — К.: Центр учбової літератури, 2008. — 592 с.
2. Гиппенрейтер, Ю. Б. Введение в общую психологию: курс лекций / Ю. Б. Гиппенрейтер. — М.: «ЧеРо», при участии издательства «Юрайт», 2002. — 336 с.
3. Ільїн, Є. П. Мотивація і мотиви / Є. П. Ільїн. — СПб.: Питер, 2011. — 512 с.
4. Соціологія: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / за ред. В. Г. Городяненка. — К.: Видавн. центр «Академія», 2002. — 560 с.
5. Степанов, О. М. Основи психології і педагогіки: навч. посіб. / О. М. Степанов, М. М. Фіцула. — К.: Академвидав, 2006. — 520 с.

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА: ПЕРЕВАГИ ТА ТРУДНОЩІ**Іванюк І. Я.***старший викладач кафедри фізичної реабілітації
та соціального забезпечення,**Луцький інститут розвитку людини Університету «Україна»,*

Більшість країн світу прагнуть до демократичних відносин серед усіх верст населення, що передбачає, перш за все, розширення прав людини. Створення рівних можливостей для всіх громадян без винятку — незалежно від їх соціального статусу, стану здоров'я, віку чи інших показників — одне з основних завдань для суспільства, що прагне розвиватися у демократичному напрямку. Впровадження інклюзивної освіти це один із напрямів вибудовування демократичного гуманізованого соціуму.

Впровадження інклюзивної освіти в Україні — безумовно, складне педагогічне завдання. Дослідження О. Безпалько, І. Василяшко, Т. Губаревої, А. Колупаєвої, І. Луценко, О. Патрикеевої, Л. Савчук, Н. Софій, В. Шинкаренко та інших, щодо впровадження інклюзивної освіти в Україні, допомагають надати комплексне уявлення та ставлення до проблем інклюзивної освіти.

Організація інклюзивної освіти в Україні відбувається значною мірою на ґрунті досвіду зарубіжних країн. Зважаючи на різні політичні та економічні умови, відмінні освітні традиції, Україна не може сліпо копіювати досвід інших держав, а тому повинна будувати свій шлях розвитку інклюзивного навчання. На думку П. Егорова для розв'язання проблем розвитку інклюзивної освіти потрібно враховуватися місцеві особливості та залучення місцевих ресурсів [1]. Цю ж думку висловлює С. Станс, який вважає гнучкість та здатність реагувати на постійні інновації основним принципом інклюзивної освіти, оскільки саме так створюється сильний, динамічний і живий організм зі здатністю до адаптації і розвитку в місцевому культурному середовищі [2].

Сьогодні можна з упевненістю сказати, що інклюзивна освіта передбачає не лише активне включення дітей з особливостями психофізичного розвитку до загальноосвітніх закладів, але й перебудову системи масової освіти та навчально-виховного процесу з метою забезпечення освітніх потреб усіх категорій дітей. У широкому розумінні цього слова інклюзія охоплює не лише сферу освіти, але і усю палітру суспільних взаємовідносин: працю, розваги, спілкування тощо.

Інклюзивна освіта у своїй розробці та реалізації має особливий підхід. Він передбачає створення умов, коли усі бажаючі мають однаковий доступ до освітнього процесу, коли заклади, які прийняли умови інклюзивної освіти, адаптують середовище, навчальні програми, методи та форми навчання так, щоб разом зі звичайними дітьми мали змогу навчатися і такі, що мають особливі потреби.

Інклюзивна освіта як педагогічна інновація переживає на шляху становлення чимало труднощів, серед яких: недостатня готовність ВНЗ до підготовки фахівців, необхідних для роботи в умовах інклюзії і, як наслідок, професійна невідповідність педагогічних кадрів до роботи з дітьми з особливостями психофізичного розвитку у загальноосвітній школі; непристосованість архітектури навчальних приміщень, невідповідність обладнання чи спеціальних пристроїв; недостатній ступінь розвитку нормативно-правової бази; неналежне фінансування інклюзивних закладів; академічна перевантаженість навчальних програм, які важко адаптувати до освітніх потреб зазначеної категорії дітей, низький рівень методичного забезпечення; неготовність батьків повносправних дітей до інклюзивного навчання; недостатнє опрацювання вітчизняного і зарубіжного досвіду педагогічної роботи з дітьми, які мають особливості психофізичного розвитку[3].

Отже слід, відмітити, що стратегія розвитку національної системи освіти повинна здійснюватися у контексті сучасних інтеграційних і глобалізаційних процесів. Одним із напрямів реалізації цієї стратегії повинна бути належним чином організована та втілена у практику інклюзивна освіта, яка в Україні повинна співіснувати із загальною і спеціальною освітою.

Література

1. Егоров П.Р. Теоретические подходы к инклюзивному образованию людей с особыми образовательными потребностями / П.Р. Егоров. — Режим доступу: http://teoria-practica.ru/rus/files/arhiv_zhurnala/2012/3/pedagogika/egorov.pdf.
2. Стабс С. Инклюзивное образование при ограниченных ресурсах (SueStubbs, Inclusive Education Where There are few resources): пособие / С. Стабс. — Oslo, 2002.
3. Хамініч С.Ю., Переверзева О.В. Інклюзивна освіта в контексті інноваційного розвитку України / С.Ю. Хамініч, О.В. Переверзева. — Режим доступу: http://confcontact.com/2013_03_15/35_Haminich.htm.

ДУХОВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СІМЕЙНОГО ВИХОВАННЯ

Катеринчук В.С.

*магістрант, група МПСз-11-о, спеціальність «Психологія»,
Рівненський інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: Деркач М.В., к. психол. н.,
Рівненський інститут Університету «Україна»*

Проблема розвитку та виховання духовності є однією з центральних проблем сучасних педагогіки та психології (К. Альбуханова-Славська, М. Савчин, Л. Мар'яненко, Е. Помиткін та інші).

Духовність — це складне гармонійне поєднання певних психічних та особистісних якостей людини, творча здатність до самореалізації й самовдосконалення, які сприяють успішному формуванню і реалізації потреби в цілеспрямованому пізнанні та ствердженні в її життєдіяльності істини, загальнолюдських етичних і естетичних цінностей, усвідомленню єдності себе та Всесвіту [1, с. 423–445].

Духовність — це те, чого не можна навчити з допомогою наставнов. Можна вказати шлях, але не можна змусити нікого ним прямувати. Духовний розвиток не суперечить життю людини в суспільстві, яка виконує свій обов'язок перед суспільством, колективом, родиною, близькими.

Важливу роль у становленні особистості відіграє духовне життя — це завжди діалектична єдність індивідуального і суспільного, яке функціонує як індивідуально-суспільне. Основу духовного життя становить духовний світ особистості — її духовні цінності, світоглядні орієнтації, тому багатогранність духовного життя суспільства включає в себе духовне виробництво, суспільну свідомість, і духовну культуру [2, с. 423–445].

Основа духовного виховання дитини в сім'ї є передача за допомогою певних педагогічних способів і методів духовних, естетичних, морально-етичних та інших цінностей, що виражені у народній творчості (казках, піснях, легендах та інших художньо-мистецьких творах) та проявляються у повсякденній поведінці, поглядах та ставленні батьків до себе, інших людей та навколишнього світу в цілому.

Е.Помиткін стверджує, що духовний потенціал можна визначити як інтеграцію вольових якостей характеру та духовної спрямованості особистості, що сприяють визначенню перспективних напрямків подальшого духовного розвитку особистості [3, с. 124].

Процес духовного розвитку особистості відбувається у двох соціальних середовищах — в сім'ї та навчальних закладах. Навчальний заклад здійснює вплив на особистість учня в умовах навчально-виховної діяльності. Духовні цінності містять: загальнолюдські цінності (краса, добро, любов, знання) та індивідуальні (інтереси, погляди, переконання, духовний ідеал, що є уявленням людини про якість особистості та особливості, як ставлення до природи, людей, світу в цілому, що є гідними наслідування).

У процесі набуття дитиною духовного досвіду виховний вплив сім'ї допомагає і зорієнтовує дитину в її духовному пошуку сенсу життя. Саме тому важливо сформувати у дітей вміння планувати своє життя, втілювати в життя власні бажання, критично оцінювати реалістичність їх досягнення відповідно до своїх можливостей. Зауважимо, що усвідомлення дітьми своїх можливостей відбувається як непряма оцінка власного «Я» у процесі постійного порівняння з іншими. Якщо дорослі сприяють цьому, вони тим самим допомагають формуванню об'єктивної самооцінки дитини. При цьому необхідно щоб дорослі, переборюючи свою невитриманість та імпульсивність, намагалися навчати дітей уникати негативізму в думках та поведінці, що певною мірою стимулюватиме саморегуляцію їх поведінки [4, с. 455].

Література

1. Юзвак Ж. Духовність: погляд психолога / Ж. Юзвак // Початкова школа. — 2000. — №3. — С. 5–7.
2. Куликов Л.В. Психология личности в трудах отечественных психологов: Хрестоматия / Л.В. Куликов. — СПб.: Питер, 2009. — 464 с.
3. Помиткін Е.О. Духовний розвиток учнів у системі шкільної освіти: Науково-методичний посібник / Е.О. Помиткін. —К.: ІЗМН, 1996. — 164 с.
4. Щербакова І. М. Духовний потенціал сімейного виховання [Електронний ресурс] / І. М. Щербакова // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. — 2015. — № 9. — С. 451-457. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pednauk_2015_9_60

ПІДГОТОВКА СТАРШОКЛАСНИКІВ ДО СКЛАДАННЯ ЕКЗАМЕНІВ

Качан Д.О.

*магістрант, група МПС-11, спеціальність «Психологія»,
Хмельницький інститут соціальних технологій
Університету «Україна»*

*Науковий керівник: Кондратюк С.М., к. психол. н., доцент,
Хмельницький інститут соціальних технологій
Університету «Україна»*

Старшокласники — це діти, вік яких припадає на навчання в 9–11 класах загальноосвітньої школи. Розвиток старшокласників характеризується завершенням формування та функціонального розвитку всіх систем і органів юнака та дівчини, відносно спокійним біологічним розвитком організму, збільшенням фізичної сили, росту, активності й витривалості. На цей час припадає безпосередня підготовка підростаючої особистості до життя, до вибору майбутньої професії, до створення сім'ї.

Навчальний період у школі супроводжується високою нервово-психічною напругою, інформаційною насиченістю, хронічною втомою, підвищеною тривогою, виснаження функціональних резервів організму, зниження працездатності. Ці чинники викликають неврози, хвороби органів дихання, серцево-судинної системи, органів травлення тощо.

Під час складання випускних екзаменів посилюються стресові чинники, що негативно відображається на психічному та соматичному здоров'ю. Особливу увагу необхідно приділити вивченню навчального періоду старшокласників щодо вибору ефективності існуючих методів діагностики, корекції й профілактики розладів, спричинених навчанням.

Важливо, щоб під час проходження тестування старшокласник почував себе впевнено, тому йому потрібна спеціальна психологічна підготовка, профілактика стресів та налаштування психічної сфери учня до процедури тестування. Найбільшою проблемою в ситуації тестування стає наше хвилювання. Гормон, який виділяється, коли людина відчуває страх, тривогу, впливає на продуктивність функціонування пам'яті та мисленевих процесів. Надмірна кількість гормону страху в організмі, може бути причиною того, що деякі учні на іспитах цілковито забувають вивчений матеріал.

Екзаменаційний стрес — один з найпоширеніших видів стресу у старшокласників. Це головний негативний чинник, який впливає на результати зовнішнього незалежного оцінювання. З іншого боку, абсолютний спокій — теж не вихід, адже здорова «спортивна злість» допомагає мобілізувати всі ресурси і впоратися зі збільшеним об'ємом завдань.

Хвилювання в учнів випускного класу виражається по-різному: від істерик до демонстрації «над спокою» і показної байдужості. Це залежить від особистісних особливостей і життєвого досвіду. Не менш стривожені майбутніми іспитами дорослі (батьки й учителі) намагаються допомогти підліткові. Психологічний супровід передбачає підвищення рівня активності, самопочуття, настрою, оптимістичності в поглядах, адаптаційного мислення, впевненості в своїх силах, самоорганізації власного часу.

Екзамени завжди викликають стрес для учнів, педагогів та батьків. Для того, щоб здати більш успішно екзамени учасникам навчального процесу необхідно бути психологічно підготовленими. Важливо консультувати учнів, батьків, вчителів щодо психологічної готовності складання екзаменів. Велика підтримка для дитини є батьківський емоційний захист, демонстрування дитині свого задоволення від її досягнень або зусиль, підкресленні здібностей, та позитивних сторін дитини.

Психологу важливо підібрати систему заходів, яка передбачатиме створення сприятливої атмосфери, зниження виникнення стресових ситуацій та підвищення функціональних можливостей старшокласників. Ознайомлення батьків із способами правильного спілкування з дитиною, надання їй психологічної підтримки.

Старшокласникам варто відпрацьовувати навички самоорганізації та самоконтролю, волевої регуляції, розвитку пам'яті, уваги, спостережливості, наполегливості.

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Коргунова Г.М.

2 курс, студентка групи ПЗ-23,

*Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»
Науковий керівник: Терещенко А.Л., к. ю. н., доцент, професор кафедри
цивільного, господарського, адміністративного права
та правоохоронної діяльності,*

Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»

Основною формою вияву соціальної активності молодого покоління та найефективнішим механізмом взаємодії молоді з державою є молодіжний рух.

При визначенні загальнонаціональних пріоритетів мають бути враховані інтереси молоді. Вона повинна стати активним учасником вирішення завдань, що стоять перед державою і суспільством. Необхідно на державному рівні створювати умови для самореалізації молоді і включення молоді в процеси розвитку України.

Необхідно нарешті розпочати розглядати молодь як активну суспільну силу і стратегічний ресурс розвитку країни. Це в сучасних умовах вимагає виділення молодіжної політики як одного з основних загальнонаціональних пріоритетів.

Сучасна молодь рухається вперед, вона пробивається, відкриває для себе щось нове, шукає свій шлях. Доки людина буде діяти, вона буде жити та розвиватися.

Проблема формування духовних цінностей студентської молоді є досить актуальною в наш час.

Сьогодні молодь виступає активною силою політичних змін і залежно від того, які цінності вона вносить у ці зміни, яку культуру впроваджує, багато в чому буде залежати майбутнє суспільства, його культура, напрям трансформації.

Для українських органів державної влади у здійсненні молодіжної політики та подолання демографічної кризи найголовнішими напрямками діяльності є забезпечення правової й соціальної захищеності молоді.

Молодь швидко звикає до сучасних новинок та технологій, але на перше місце ми завжди повинні ставити духовні цінності, культуру та мораль.

Молодь — то є основа будь-якої нації. Саме розвиток молоді, здебільшого, вказує на те, яка буде нація в подальшому.

Важливою проблемою молодого покоління є участь у самоврядуванні молоді, через яку вони мають можливість виявляти свою активну життєву позицію, впливати на суспільство. Відсутність бажання цим займатися, організаційні негаразди, а також низький рівень поінформованості щодо таких органів основні причини неактивності.

Молоде покоління залишилося без надійних соціальних орієнтирів. Руйнація традиційних форм соціалізації підвищила особисту відповідальність молоді за свою долю, поставивши її перед необхідністю вибору, виявила неготовність більшості з них включитися в нові суспільні відносини. Вибір життєвого шляху став визначатися не здібностями й інтересами молодої людини, а конкретними обставинами.

На мою думку, в сучасних умовах суспільних відносин значна частина української молоді втратила позитивні життєві орієнтири, можливість реалізації життєвих планів та прагнень. Але через те, що молодь є в тренді сучасних напрямків розвитку суспільства, вони можуть розробляти нові стратегії подальшого розвитку. На сьогодні молодь — це найактивніша сила політичних змін, яка повинна знайти своє місце в суспільстві та знайти правильні цінності в житті. Насамперед, повинні бути правильні пріоритети в розвитку сучасної молоді, яка може брати участь у розбудові державності України.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАТИВНИХ ТРУДНОЩІВ ПІДЛІТКІВ

Костюк К.А.

*IV курс, група ЗМК-41, спеціальність «Маркетинг»,
Інститут економіки і менеджменту Університету «Україна»,
к. тел. (096) 739-99-43*

*Науковий керівник: Нестеренко С.С., к. е. н., професор,
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»*

Проблема комунікативного розвитку особистості актуально постає у підлітковому віці, адже саме цей віковий період є чутливим до розвитку комунікативних умінь і навичок, засвоєння зразків комунікативної поведінки, набуття досвіду спілкування [2, с. 15].

Огляд психолого-педагогічної літератури показав, що проблема комунікативного розвитку підлітків перебуває у центрі уваги вітчизняних та зарубіжних науковців. Це зумовлюється рядом причин. По-перше, на сьогоднішній день у наукових колах зростає

інтерес до проблеми спілкування, зокрема, до становлення та розвитку комунікативних навичок. По-друге, довгий час школа основну увагу приділяла розвитку навичок предметно-пізнавального характеру, не акцентуючи увагу на важливості міжособистісної взаємодії.

Слід зазначити, що окремі аспекти досліджуваної проблеми були предметом уваги багатьох дослідників. Так, розроблено різні підходи до сутності комунікативних умінь і навичок (Г. Андрєєва, В. Кан-Калік, Н. Кузьміна, О. Леонтьєв, Р. Немов, Л. Орбан-Лембрик, В. Рижов, А. Хараш, Т. Яценко та інші).

Науковцями встановлено, що особливості особистісного розвитку підлітків безпосередньо впливають на особливості їх комунікації. Серед таких особистісних особливостей дослідники виділяють сором'язливість як рису характеру підлітка. Сором'язливі підлітки відрізняються зниженим рівнем екстраверсії, менш здатні контролювати і направляти свою поведінку, більш тривожні, схильні до нейротизму, мають значно більше комунікативних труднощів. У суспільстві сором'язливі діти часто уникають контактів з іншими, вважають себе гірше інших дітей, коливаються в прийнятті рішень, безініціативні, не в змозі відстояти та захистити себе [3, с.98].

Наступна особистісна особливість підлітків — агресивність, яка постає як спосіб задоволення потреби у спілкуванні, самовираження й самоутвердження. Підлітки, прагнучи підвищити свій статус, але не володіючи для цього достатніми соціально прийнятними засобами, використовують саме агресивний спосіб поведінки [3, с. 99].

Метою роботи є аналіз психологічних особливостей комунікативних труднощів підлітків та шляхів їх усунення. При написанні роботи були використані методи аналізу, анкетування, порівняння та математичні методи дослідження.

Було проведено дослідження, у якому взяли участь 17 учнів дев'ятого класу ЗОШ І—ІІІ ст. Було використано такі методики: «Комунікативні та організаторські схильності» (В.В. Синавський, В.А. Федорошин), тест Айзенка (екстраверсія-інтроверсія; нейротизм), дослідження самооцінки та рівня домагань (тест Дембо-Рубінштейн), дослідження тривожності (тест Філіпса), тест руки Вагнера (виявлення агресивності), опитувальник «Мое мнение о классе», виявлення страху насмішки (переклад тесту В. Руха та Р. Проєра).

За результатами дослідження було виявлено, що 18% учнів мають низький рівень розвитку комунікативних схильностей, 12% учнів мають рівень розвитку комунікативних схильностей нижче

середнього, 18% учнів мають середній рівень розвитку комунікативних схильностей, 29% учнів мають високий рівень розвитку комунікативних схильностей, 18% учнів мають дуже високий рівень розвитку комунікативних схильностей, 5% учнів отримали результат, який менше за мінімальний показник тесту (рівень нижче низького).

У ході дослідження були виявлені психологічні особливості підлітків, які мають комунікативні труднощі: сором'язливість, знижений рівень екстраверсії, тривожність, схильність до нейротизму, низька самооцінка та рівень домагань, незадоволеність собою у класному колективі, низький рівень організаторських схильностей.

Отже, для успішного становлення та розвитку комунікативних навичок підлітків необхідно створити такі педагогічні та соціально-психологічні умови, що дозволять їм успішно функціонувати і розвиватися у системі відносин. В іншому випадку потрібна психокорекційна робота з формування комунікативних навичок та підвищення ефективності міжособистісної взаємодії підлітків.

Література

1. Галігузова Л.М. Психологічний аналіз феномену сором'язливості / Л.М. Галігузова // Питання психології. — 2000. — № 5. — С. 15–16.
2. Корніяка О.М. Психологія комунікативної культури школяра. / О.М. Корніяка. — Київ: 2012. — 34 с.
3. Шулигіна Р.А. Роль спілкування у формуванні особистості / Р.А. Шулигіна. — К.: КМПУ ім. Б.Д.Грінченка, 2004. — С. 98–100.

ЦІННОСТІ СІМЕЙНОГО СПІЛКУВАННЯ

Коцербуба М.Д.

*магістрант, група МПСз–11–о, спеціальність «Психологія»,
Хмельницький інститут соціальних технологій
Університету «Україна»*

*Науковий керівник: Деркач М.В., к. психол. н.,
Хмельницький інститут соціальних технологій
Університету «Україна»*

Проблема формування сімейних цінностей складна та багатогранна. Сучасна сім'я все більше стає головною ланкою у вихованні дитини. Для інтелектуального, фізичного, морального та духовного розвитку важливо, щоб сім'я забезпечувала достатні матеріальні та

педагогічні умови. Соціально відповідальні батьки багато зусиль витрачають для того, щоб їхні діти вирости досконалими особистостями, максимально самореалізувалися в житті. Цінністю можна вважати все те, що може цінувати особистість, що є для неї значущим і важливим.

Т. Жаровцева визначає сімейне спілкування як різнобічне задоволення потреби людини в людині: світосприйняття, емоційне благополуччя і самопочуття, настроїв, працездатність багато в чому залежать від того, як спілкуються в домашніх умовах члени сім'ї [1, с. 109].

Основними педагогічними цінностями виховання в дітей соціальних якостей виступають: уклад сімейного життя, сімейні взаємини, рідна мова, національна культура, гра як головний засіб емоційного входження дитини в соціальне життя [2, с. 22].

Сімейне спілкування поєднує в собі інтимне, емоційно-позитивне, довірливе спілкування, людина скидає з себе маски та ті соціальні ролі, які вона виконує у суспільному житті: інтимно-особистісний рівень спілкування в сім'ї має головною метою задоволення потреби в розумінні, співчутті, переживанні; від партнерів очікуються психологічна близькість, емпатія та довіра [1, с. 110].

Сімейні цінності — це визнана суспільством сукупність світоглядних уявлень і моральних настанов про сім'ю, заснованих на традиційному розумінні інституту сім'ї, подружніх та батьківсько-дитячих взаємин у ній, що впливає на вибір сімейних цілей, способів організації життєдіяльності сім'ї та взаємодії її членів і забезпечує культурне та демографічне відтворення українського суспільства. Сімейні цінності, як складова фундаменту всієї культури людства, в ідеалі мають бути сформовані у відповідності із загальнолюдськими цінностями і цінностями суспільства, в якому живе сім'я [3, с. 36].

Н. Зелевська розглядає цінності сімейного виховання як духовно-моральні орієнтири, що відображають виховний ідеал і визначальні цілі, зміст, умови, засоби й методи сімейного виховання. До сімейних цінностей відносить: родину, побудовану на демократичному підґрунті; любов; волю дитини й недоторканність її особистості; дисципліну; нормальні гігієнічні умови життя; позитивний приклад батьків; гарну загальноосвітню й педагогічну підготовку батьків; єдність, свідомість, і систематичність їх виховного впливу; спільну працю; загальне дозвілля; природу; гру; традиції; усну народну творчість; мистецтво; національну культуру [4, с. 21].

Для кожної сім'ї характерним є свій тип стосунків, стиль спілкування, мікроклімат, який може бути сприятливим для формування

духовності дитини або, навпаки, пригнічувати цей процес. Нервовий, напружений мікроклімат сім'ї не сприяє духовному розвитку: він негативно впливає на психічний стан дитини, на рівень її самооцінки та сприяє підвищенню її агресивності. Доброзичлива домашня атмосфера, пронизана ширістю, взаєморозумінням, бажанням поділитися радістю, бідую, своїми думками, навпаки, становить надійне підґрунтя для розвитку духовності дитини.

Література

1. Жаровцева Т.Г. Теоретико-методичні засади підготовки фахівців дошкільної освіти до роботи з неблагополучними сім'ями / Т.Г.Жаровцева. — Одеса.: ПНЦ АПН України, 2006. — 367 с.
2. Карабанова О. А. Психология семейных отношений и основы семейного консультирования: учеб. пособ. / О. А. Карабанова. — М.: Гардарики, 2006. — 320 с.
3. Формування сімейних цінностей у дітей шкільного віку в сучасних соціокультурних умовах: монографія / Гончар Л. В., Кравченко Т. В., Мачуська І. М., Павицька К. М., Хижняк А. В.. — Харків: «Друкарня Мадрид», 2016. — 176 с. С. 36.
4. Сім'я та сімейні відносини в Україні: сучасний стан і тенденції розвитку. — К.: ТОВ «Основа-Принт», 2009. — 248 с.

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Панчук М.В.

*4 курс, група ФН-41/14, спеціальність «Фінанси та кредит»,
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: Потій В.З., к. е. н., професор,
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»*

Серед соціальних проблем українського суспільства які на думку української молоді є найважливішими: безробіття, зростання цін, низький рівень заробітної плати, загальне зниження рівня життя, зростання злочинності, зuboжіння населення, наркоманія, СНІД. Серед проблем, що стосуються забезпечення здорового способу життя: стан довкілля, екологія, низький рівень медичного обслуговування, зловживання палінням, недостатні можливості для занять фізичною культурою та спортом, алкоголізм, низький рівень поінформованості про здоровий спосіб життя. За показниками соціального негативізму й апатії: щасливими почуваються 6,5%

молодих людей. Соціальної перспективи в Україні не бачать дві третини молоді. Кожна четверта молода людина боїться злиднів. Майже половина молоді — найбільше в житті боїться втратити здоров'я [1]. Однією зі складових соціальної культури є правова культура. За даними опитування «Становище молоді в Україні» найчастіше порушують права молоді бізнес-структури, урядові організації, адміністрація навчальних закладів. Зазвичай молодь бореться за свої права за допомогою легітимних і колективних дій. Але водночас чверть опитаних зазначили, що у разі порушення їхніх прав та свобод ніяким чином не відстоюватимуть їх. Порушує закони й сама молодь: 64% респондентів упевнені, що молодь часто порушує чинні закони, а 12% молоді постійно порушують законодавство [2].

Освіта, доступ до інформації, працевлаштування та забезпечення житлом. До числа особо тривожних тенденцій відноситься падіння престижу загальної та професійно-технічної освіти; збільшення числа молоді, що починає трудову діяльність із низьким рівнем освіти і не маючої бажання продовжувати навчання; орієнтація багатьох ланок освіти на «потокове» відтворення робітників, службовців і спеціалістів без урахування вимог споживачів.

Серед опитаних під час дослідження «Становище молоді в Україні» 43% стверджують, що в Україні існує достатній доступ до всіх інформаційних ресурсів. Найдоступнішим є телебачення (88%), найменш доступним Інтернет (34%). Найпроблематичніший доступ до інформаційних ресурсів, на думку опитаних, мають малозабезпечені групи молоді (66%), мешканці села (60%), сироти (53%), молодь із проблемами здоров'я (42%). Найбільш популярною є розважальна інформація (71%), новини (61%) та науково-популярна. Повністю довіряє інформації лише п'ята частина респондентів, переважна ж більшість має сумніви в її достовірності.

В молодіжному середовищі панує найвищий рівень безробіття (13,9%), найчастіше вимушеного. [3] Менш значущими є такі труднощі, як те, що роботодавці не бажають брати на роботу молодь або вимагають від неї дуже багато знань і умінь. Серед опитаної молоді свій власний бізнес має 6% молодих людей. Головна перешкода для започаткування і ведення власної справи — брак стартового капіталу (58%) та хабарництво чиновників (38%), а також висока ставка податку, податковий гніт (37%).

Література

1. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://sites.google.com/a/kubg.edu.ua/storinka-socialnogo-pedagoga/home/socialni-problemi-molodi-vukraieni/pedagogicniproblemisocialno-psihologicniakostitacin-nisniorientacieumolodiznomuseredovisi>
2. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://old.niss.gov.ua/monitor/april08/27.htm>
3. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/909-2017-%D1%80>
4. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ ЕМПАТІЇ ПІДЛІТКІВ

Петrenchенко С.А.

*магістрантка, група МПСз-11-о, спеціальність «Психологія»,
Рівненський інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: Деркач М.В., к. психол. н.,
Рівненський інститут Університету «Україна»*

Поняття емпатія є синонімічним терміном «співпереживання», «допомога». Емпатія виникає і формується у взаємодії, в спілкуванні. В основі цього процесу лежить механізм усвідомленої або неусвідомленої ідентифікації, що є результатом дії більш фундаментальної властивості людини — можливості порівнювати себе, поведінку, стан з іншими людьми.

Емпатія сприяє розвитку гуманних відносин, альтруїстичного стилю поведінки. Емпатію розглядають важливим чинником морального розвитку особистості. Вона розглядається як ефективний засіб розкриття і засвоєння внутрішнього ества, моральних відносин, естетичних норм. Завдяки емпатії регулюються стосунки людей та суб'єктивне сприймання іншої людини, проникнення в її внутрішній світ, розуміння її думок та почуттів. У процесі емпатійної взаємодії формується система цінностей, яка в подальшому визначає поведінку особистості стосовно інших людей, сприяє розвитку особистісних якостей.

Розрізняють три складові емпатії: емоційну, що ґрунтується на механізмі наслідування моторних і афективних реакцій іншої людини; когнітивну, яка базується на інтелектуальних процесах; прогностичну, що проявляється як здатність людини передбачати афективні реакції іншого в конкретних ситуаціях.

Емоційний досвід змінюється й збагачується в процесі розвитку особистості в результаті співпереживань, що виникають при спілкуванні з іншими людьми, при сприйнятті творів мистецтва, під впливом засобів масової інформації [1, с. 621–622].

Підлітковий вік є періодом генезу та вдосконалення когнітивного компоненту емпатії, розвитку особистісної рефлексії, нових умінь сприймання та прогнозування поведінки інших людей, наступним етапом означення особистісних меж, становлення самоконтролю над власними переживаннями і поведінкою, подальшого усвідомлення моральних засад людських взаємин.

Особливістю становлення внутрішньої позиції дорослого є очікування підлітками особливо рідних, емоційно теплих, близьких стосунків від оточуючих. Прагнення до розуміння інших в міжособистісному спілкуванні впливає на розвиток емпатійності (здатності до співчуття, співпереживання). Особливістю прояву емпатії виступає прагнення підлітків до налагодження емоційного контакту з однолітками, що вказує на його прагнення стати дорослим.

Найтиповішими формами емпатії є співпереживання і співчуття. Співпереживання передбачає переживання індивідом тих самих почуттів, які відчуває інший, але це переживання звернене на себе. Індивід переживає або те, що може статися з ним у майбутньому, або те, що вже пережив у минулому. Співчуття — це переживання негараздів іншого безвідносно до власного стану [2, с. 785].

Розвинута у людини емпатія — чинник успіху в усіх видах діяльності, зокрема, в навчанні і вихованні. Через формування емпатії відбувається входження дитини, підлітка, юнака до світу переживань інших людей. Розвиток емпатії найсильніше пов'язаний з вихованням у людини моральних мотивів, потреби жити для інших людей і бути їм корисним.

Література

1. Копорулина В. Н. Психологический словарь / В. Н. Копорулина. — Ростов-на-Дону: Феникс. — 640 с.
2. Словарь практического психолога / Сост. С. Ю. Головин. — Минск: Харвест, 1997. — 230 с.

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ СТЕРЕОТИПИ ДО ЛЮДЕЙ З ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ

Письмак О.С.

*Викладач кафедри інформаційних та комп'ютерних технологій
Дубенської філії Університету «Україна»*

З кожним роком кількість людей як з вродженою, так і з набутою інвалідністю зростає. Це люди з такими вадами здоров'я, як ураження опорно-рухового апарату та центральної нервової системи; психічними захворюваннями та розумовою відсталістю; уражень органів слуху та зору.

Інвалідність в сучасному світі — це справжній виклик для людини. Бар'єри, стереотипи, упереджене ставлення, дискримінація в світі, в охороні здоров'я, в побуті, загроза бідності та соціально-неадаптованість, ось що чекає людину із обмеженими можливостями. І дуже часто причина цього криється не в самій людині, а в суспільстві, яке її оточує.

Існує багато міфів стосовно людей з інвалідністю, саме вони і створюють негативні стереотипи та певне утвердження. Серед найбільш розповсюджених стереотипів такі:

- люди з інвалідністю пасивні, слабкі, неприємні, залежні, недружні, жалюгідні, тягар для суспільства;
- люди з інвалідністю не в змозі працювати і конкурувати на відкритому ринку праці, не освічені;
- люди з інвалідністю потребують благодійної допомоги, від них нема ні економічної, ні духовної користі суспільству.

Соціально-психологічні стереотипи є універсальним інструментом розпізнання і передачі суспільно значимої інформації в процесах взаємодії людей з навколишнім світом і один з одним.

Тільки на основі суспільно-психологічного аналізу стереотипів можна пояснити існування стійкого зв'язку між сприйняттям об'єктів під певним кутом зору, омасовління свідомості і поведінки людини, особливості маніпулювання ними, витоки нетерпимості в міжособистісних і міжгрупових стосунках людей, взаємозв'язок процесів ідентифікації особистості з станами її життєдіяльності.

Носіями стереотипи є люди, щоб зрозуміти витоки та механізм утворення стереотипів мислення і поведінки людей потрібно зануритися в їхню психіку і свідомість.

Увесь механізм формування стереотипів прийнято називати стереотипізацією. Можна виділити основні особливості стереотипізації:

- стереотипи можуть змінюватися залежно від соціальних зрушень;
- люди легко характеризують великі групи грубими та емоційними забарвленими ознаками;
- категоризація є стабільною досить довгий час.

Однак останні роки можемо помітити деякі позитивні зрушення у ставленні до осіб з особливими потребами. Створюються благодійні та волонтерські організації, які займаються просвітницькою діяльністю та надають населенню об'єктивну інформацію про інвалідність, займаються соціальною допомогою, спеціальним навчанням та вихованням молоді з обмеженими функціональними можливостями.

Отже важливим напрямком змін у соціальних уявленнях має стати відмова від існуючих стереотипів, стигматизуючого ставлення, дискримінацій на користь наснажуючих позицій, котрі дозволяють розвивати будь-які особистості незалежно від несприятливих життєвих обставин. З цією метою доречно було б не лише спрямувати зусилля соціальних інституцій для зміни установок стосовно осіб з обмеженнями у пересічних громадян, але і допомагати самим людям з функціональними обмеженнями змінювати власні пасивні ролі та можливості на більш активну і дієву позицію.

Література

1. Агеев В.С. Психологічне дослідження соціальних стереотипів / В.С. Агеев // Питання психології. — 1986. — № 1.
2. Вознесенська О.Л. Соціально-психологічні стереотипи сприймання портретних зображень політично активних суб'єктів / Вознесенська О. Л.; Автореф. канд. дис. — К., 1999. — 24 с.
3. Інклюзивна школа: особливості організації та управління: Навчально-методичний посібник / Кол. авторів: Колупаєва А.А., Софій Н.З., Найда Ю.М. та ін. За заг. ред. Даниленко Л.І..-2-ге видання, стереотипне — К.: ФОП Парашин І.С., 2010. — 128 с.
4. Майерс Д. Соціальна психологія / Майерс Д. — СПб.: Питер, 2001.
5. Томчук М. І., Комар Т. О., Скрипник В. А. Психологія адаптації до навчання студентів з особливими потребами. — Вінниця, 2005. — 227 с.

ОСНОВИ СІМЕЙНОГО ВИХОВАННЯ

Поліщук В.М.

*магістрант, група МПСз-11-о, спеціальність «Психологія»,
Хмельницький інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: Деркач М.В., к. психол. н.,
Хмельницький інститут соціальних технологій Університету «Україна»*

Особливості сімейного виховання розглядають Т. Демидова, Т. Добровольська, О. Кляпець, Е. Козловська, С. Кузікова, І. Левченко, В. Мацюк та інші.

Успішність процесу навчання і виховання дітей значною мірою залежить від того, як організована і реалізована робота з батьками учнів. Сім'я відіграє визначальну роль у сучасному суспільстві. Формуванню, розвитку дитини сприяє сімейне оточення, в якому реалізуються різноманітні потреби.

«Виховання — процес цілеспрямованого, систематичного формування особи відповідно до діючих у суспільстві нормативних моделей» [1, с. 44]. Під сімейним вихованням Т. Кравченко розуміє не тільки цілеспрямований виховний вплив батьків на дитину, а й усю систему внутрішньо сімейних відносин, за якої в дитини формуються ціннісні орієнтації, комплекс потреб, інтересів і звичок, типів соціальної поведінки [2, с. 120].

До чинників сімейного виховання, що впливають на виховний потенціал сім'ї, належать: соціально-культурний (освіта, рівень інтелектуального і культурного розвитку батьків та членів сім'ї; психолого-педагогічна компетентність; психологічний мікроклімат); соціально-економічний (матеріальний статок, трудова зайнятість дорослих членів сім'ї); техніко-гігієнічний (місце проживання сім'ї; побутові умови; технічне забезпечення) та демографічний (охоплює структурно-функціональні особливості сім'ї, а саме структуру сім'ї, що описується через її склад: нуклеарний, розширений, неповний, реструктурований) [3, с. 454].

Гнучка, адекватна, прогностична батьківська позиція дозволить не тільки реально оцінювати власну дитину та поважати її, але й бути готовими змінити стиль взаємодії між собою та із дитиною, орієнтуватися на можливі майбутні зміни в особистості дитини.

Л. Мардахаєв виділяє типові помилки сімейного виховання — дії (бездіяльності), які здійснюють батьки в інтересах виховання дитини. При цьому самі батьки негативної ролі «виховної діяльності» не усвідомлюють або роблять вигляд, що не усвідомлюють. До таких поми-

лок належать: недооцінка ролі особистого прикладу батьків; відсутність єдності вимог у виховній діяльності батьків; невміння користуватися методами виховання, особливо заохоченням і покаранням; застосування фізичного покарання; відсутність такту у стосунках з дитиною; сварки батьків у присутності дітей; неправильна поведінка окремих батьків в побуті (пияцтво, скандали); переоцінка батьками своїх виховних можливостей; невиправдана ідеалізація своїх дітей («моя дитина найрозумніша, талановита, незвичайна») [4, с.159].

Досвід, що отримує дитина через взаємодію з батьками, закріплюється і формує відповідні моделі стосунків з іншими людьми, що передаються із покоління в покоління. У кожному суспільстві складається відповідна культура взаємин і взаємодії між батьками й дітьми, виникають соціальні стереотипи, відповідні установки і погляди на виховання у сім'ї. Нові соціально-економічні умови розвитку нашої країни створюють труднощі, з якими зустрічаються сучасні батьки, і це неодмінно позначається на сімейних стосунках.

Література

1. Социологический энциклопедический словарь / [на русском, английском, немецком, французском и чешском языках; ред.-координатор Г.В. Осипов]. — М.: НОРМА, 1998. — 488 с.
2. Кравченко Т.В. Соціалізація дітей шкільного віку у взаємодії сім'ї і школи: монографія. — К.: Фенікс, 2009. — 416 с.
3. Щербакова І. М. Духовний потенціал сімейного виховання [Електронний ресурс] / І. М. Щербакова // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. — 2015. — № 9. — С. 451–457. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pednauk_2015_9_60
4. Мардахаев Л.В. Социальная педагогики: Учебник. / Л.В.Мардахаев. — М.: ГАРДАРИКИ. — 2005. — 269 с.

ОСОБЛИВОСТІ ПІДЛІТКОВОЇ ВІКУ

Сорочинський О.Ю.

магістрант, група МПС-11, спеціальність «Психологія»,

Хмельницький інститут соціальних технологій Університету «Україна»

Науковий керівник: Деркач М.В., к. психол. н.,

Хмельницький інститут соціальних технологій Університету «Україна»

Вивчення проблем підліткового віку вивчали П. Блонський, Л. Божович, М. Боришевський, Г. Ващенко, А. Липкіна, О. Прихожан, С. Шацький та інші.

Підлітковий вік — перехідний етап між дитинством та дорослістю. Для підліткового віку характерні складні зміни в особистості юнака. Бурхливий процес становлення особистості може супроводжуватись появою деструктивних тенденцій, особливо у випадку наявності внутрішніх факторів дисгармонійного психічного розвитку, до яких відносять акцентуйовані риси характеру.

Кризовими можуть бути переживання старшого підлітка, спричинені необхідністю вибору життєвого шляху, неминучістю прийняття рішень, дій без опіки вчителів і батьків. Полегшує цей процес поєднання навчання з практикою, розв'язанням реальних життєвих проблем, що сприятиме орієнтуванню школяра у різноманітні проблемних життєвих ситуацій. Загалом життєві плани старшокласників орієнтуються на сферу діяльності, у якій вони можуть досягти високих результатів, здобути визнання, стати професіоналами.

На думку І. Бека, підлітковий вік характеризується розвитком потреби в міжособистісній близькості як єднанні. Вона є ситуацією взаємоповаги двох людей до особистої гідності один одного. Почуття близькості продукує співробітництво, що виражає відповідність поведінки підлітка потребам іншої людини. Відповідність спрямована на досягнення практичної узгодженості і психологічну підтримку. Прагнення до спільної, не пов'язаної з егоїстичними устремліннями мети, є специфічною рисою підлітка [1, с. 110].

Е. Штерн розглядав підлітковий вік як один з етапів формування особистості, протягом якого виникає прагнення зрозуміти себе, розібратися у власному внутрішньому світі, у своїх переживаннях, станах. Виникненню інтересу до власної особистості сприяє розвиток самосвідомості у підлітків. У процесі розвитку самосвідомості центр уваги підлітків поступово переноситься від зовнішньої сторони особистості до її внутрішньої організації, від більш або менш випадкових рис до стійкого характеру в цілому [2].

Зміни в емоційній сфері також впливають на розвиток внутрішньої позиції дорослого у підлітків. Зокрема, зростання егоцентричних емпатійних переживань, у зв'язку з чим виникають: страждання, сум, страх, радість у відповідь на смуток і навпаки, переживання заздрощів. Іноді підліток байдужий навіть до важливих подій, які відбуваються навколо, або зовсім байдужий до оцінки — хорошої чи поганої. В іншому випадку підліток може не відгукуватися на якусь важливу подію, на похвалу або навпаки, осуд, але бурхливо обурюватися за дрібниці [3].

Акцент на проблемах особистості підліткового віку спричинений тим, що в цей віковий період з'являється цілий ряд труднощів, а саме, руйнуються міжособистісні стосунки підлітків з дорослими (батьками, вчителями), з'являються тенденції до випробування себе як дорослої особистості в ситуаціях ризикованого характеру, зростають показники асоціальної (девіантної, деліквентної, адиктивної) поведінки, ускладнюється навчально-виховний процес та знижується навчальна успішність підлітків тощо.

Література

1. Бех І. Д. Особистість у просторі духовного розвитку: навч. посіб. / І. Д. Бех. — К.: Академвидав, 2012. — 256 с.
2. Психологическое развитие: (учебник для студентов высших психологических и педагогических учебных заведений) / Т. М. Марютина, Т. Г. Стефаненко, К. Н. Поливанова и др. — М.: Издательский центр «Академия», 2001. — 352 с.
3. Божович Л. И. Личность и ее формирование в детском возрасте / Л. И. Божович. — М.: Просвещение, 1968, — 174 с.

ГУМАНІСТИЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ: ДІАЛОГ КОНЦЕПЦІЙ

Титаренко О.В.

*2 курс, спеціальність «Фізична реабілітація»,
Кіровоградський інститут розвитку людини Університету «Україна»*

Сєдова Н. А.

*к. психол. н., доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін,
Кіровоградський інститут розвитку людини Університету «Україна»*

В наш час, час технічного прогресу, більшість держав світу звертають увагу на матеріальний розвиток, забуваючи при цьому про духовність народу. Але не будемо ідеалізувати минуле, адже всі ми знаємо, що з давніх часів траплялися жорстокі війни, котрі несли із собою спустошення, а також знищення цілих народів. Після Другої світової війни в країнах Заходу поступово почався процес гуманізації суспільного життя. Все більше членів людської спільноти підносяться до розуміння того, що кожне людське життя унікальне й неповторне, що воно — самоцінність.

У гуманістичній парадигмі управління освітою не спрямоване на формування особистості із заданими властивостями, а створює

умови для повноцінного прояву й, відповідно, розвитку особистісних функцій суб'єктів діяльності. А якщо це так, то виникає питання: як за таких умов дотриматися необхідної міри, досягти узгодженості між соціально-етнічною необхідністю й свободою розвитку, без чого не може бути справді особистісного начала в людині, уникнути тоталітарних «моделей особистості» або «вільного виховання».

Тому для того щоб ідея гуманізму приносила свої плоди і була життєздатною необхідно зробити так, щоб вона стала нормою життя кожної людини. Для цього кожен з нас повинен керуватись ідеєю гуманізму в побуті, у відносинах між друзями, з батьками, вчителями. В чому ж полягає виконання вимог гуманізму в повсякденному житті? Відповідь проста: це доброзичливість, ввічливість, людяність, повага до старших, співчуття чужому горю, взаємодопомога, добре ставлення до природи. Адже якщо кожен з нас буде керуватись цими принципами в університеті, вдома та на вулиці, то це стане звичною поведінкою для нас. Це і буде запорукою розвитку нашого суспільства в бажаному напрямку — напрямку злагоди в суспільстві, миру в усьому світі.

Література

1. Абашкіна Н. В. Науковий світ. / Н.В. Абашкіна. — 2014 р. — С. 96—105.
2. Педагогічні аспекти духовності / [автор тексту Н. Седова]. — К.: КІРОЛ, 2016 р., №4. — 267 с.
3. Філософський енциклопедичний словник / [авт.-уклад. І. Мороз]. — К., 2009. — 148 с.
4. Фромм Э. Душа человека. / Э. Фромм. — М., 1992. — 430 с.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ГЕНДЕРНИХ СТЕРЕОТИПІВ В РАНЬОМУ ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ

Тонха Т.Г.

*III курс, група СП–1501, спеціальність «Соціальна педагогіка»,
Національний університет біоресурсів природокористування України
к. тел. (063) 407-21-85*

*Науковий керівник: Шамне А.В., к. психол. н., доцент,
Національний університет біоресурсів природокористування України*

Актуальність вивчення проблеми гендерних стереотипів і явища гендерної стереотипізації у юнацькому віці зумовлена їх значущістю та роллю у становленні особистості. Механізми виникнен-

ня гендерних стереотипів в юнацькому віці, особливості їх впливу на поведінку і розвиток особистості, на параметри поведінки та міжособистісні стосунки юнаків є недостатньо дослідженими у сучасній психології. У вітчизняній психології досліджують проблеми гендерної соціалізації дітей і підлітків (І.С. Клецина, Л.В. Попова, О.М. Кікінеджі, І.С. Кон, Н.А. Конопльова, В.Е. Каган), проте залишається недостатньо вивченою проблема гендерних стереотипів в юнацькому віці, що і склало *мету* нашого дослідження.

Термін «гендер» підкреслює розходження між чоловіками і жінками, зумовлені культурою, термін «стать» підкреслює, що всі відмінності між ними є прямим наслідком біологічної статі (Берн Ш., 2004). «Стереотип» — це прийнятий в історичній спільноті зразок сприймання, фільтрації, інтерпретації інформації, заснований на попередньому соціальному досвіді (Ліппман У., 2004; Ослон А., 2006), який виникає включає в себе *єдність знання та ставлення* (Дьяченко М.І., 2004). Проблема гендерних стереотипів у юнацькому віці є особливо значущою, адже в цьому віці розвивається співставлення гендерних ролей хлопців і дівчат, формується ставлення до протилежної статі, певні загальні уявлення про ідеал дівчини чи хлопця. Гендерні стереотипи сучасних юнаків впливають як на вибір ними майбутньої професії, так і на особливості конструювання романтичних взаємин через формування рольових очікувань від партнерів як «справжніх» чоловіків чи жінок (Гріньова О.М., 2012).

Для *емпіричного дослідження* гендерних стереотипів у ранньому юнацькому віці нами була застосована *методика* С. Бем в інтерпретації І.С. Клециної. *Результатом* проведеного дослідження є виявлення гендерних стереотипів у ранньому юнацькому віці. Хлопці переконані, що в жінок переважають такі характеристики як довіра — 7% від загальних жіночих рис, вміння втішити — 6%, вміння співчувати — 6%, теплота — 6%, м'якість — 5%, спокій — 5%. Дівчата визначають такі маскуліnnі риси у хлопців: мужність — 8%, вміння йти до мети — 7%, власна позиція — 7%, незалежність — 6%, атлетичність — 6%. Юнаки в цілому більш позитивно сприймають жінок, ніж дівчата чоловіків, про що свідчить більший відсоток жіночих рис у сприйманні хлопцями дівчат, ніж чоловічих — у сприйманні дівчатами хлопців.

В цілому і дівчата, і юнаки виявляють невисоку схильність до традиційних гендерних стереотипів, зокрема, спостерігається поступове їх пом'якшення. Так, дівчатам часто приписуються маскулінні риси характеру, а хлопцям — фемінні. На думку хлопців,

дівчата мають у своєму характері близько 20% чоловічих рис і 32% — нейтральних (схильність захищати свої погляди, похмурість, вміння йти до мети, покладання тільки на себе, аналітичність та тактовність). Майже 45% хлопців погодились з тим, що дівчата ревниві та непередбачувані. Дівчата зазначили, що в образі хлопців вони бачать 29% жіночих рис, таких як ніжність, вірність, співчуття, а також 25% нейтральних рис, як вміння допомагати, совісність, удача та надійність.

Юнаки описують дівчат більш чітко і виразно, дівчата юнаків — більш невизначено і розмито. Це відображає певні труднощі гендерної соціалізації дівчат, спрямовані в бік утвердження своєї активності і самодостатності, незважаючи на те що юнаками це сприймається позитивно за умови збереження також рис фемінності. Отже, в юнацькому віці стереотипи впливають на становлення образу ідеального чоловіка чи ідеальної жінки, хоча сучасні юнаки все більше приписують жінкам чоловічі риси, а чоловікам — жіночі. Це вказує на їх пом'якшення, яке є надзвичайно важливим для повноцінного функціонування сучасного суспільства.

БАТЬКІВСЬКА СІМ'Я ЯК МОДЕЛЬ ПОВУДОВИ МАЙБУТНЬОЇ СІМ'Ї

Цуркан О.І.

*І курс, група ПС-52-17, спеціальність «Психологія»,
Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини
Університету «Україна»*

*Науковий керівник: **Базика Є.Л.**, к. психол. н., доцент,
Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини
Університету «Україна»*

Виходячи з фундаментальної культурно-історичної теорії Л.С. Виготського, середовище, в якому розвивається людина, є головним чинником розвитку її особистості. Особистість дитини в його працях ототожнюється з її культурним середовищем. Тільки в соціумі з індивіда утворюється людський образ, тобто якщо дитину не виховувати, вона і не буде розвиватися. В свою чергу, класик дитячої психології Л.І. Божович визнавала центральною проблемою сучасної психології активне формування особистості дитини. Тому одним із важливіших шляхів вирішення завдання активного формування психіки дитини є саме вивчення впливу сім'ї, оскільки про-

цес становлення особистості відбувається саме в родині. У часовому інтервалі, навіть у порівнянні зі школою, період впливу батьківської сім'ї на особистість є найдовшим і може продовжуватись після закінчення періоду дитинства. Наскільки він є активним і цілеспрямованим, залежить саме від виховного потенціалу родини, внутрішньосімейних стосунків та психологічної грамотності батьків.

Аналіз праць відомих вчених радянської та закордонної психології А. Адлера, Е. Берна, Л.І. Божович, М.Й. Боришевського, П.Я. Гальперіна, Д.Б. Ельконіна, В.С. Мухіної, С.Л. Рубінштейна, А. Фрейд, З.Фрейда, Е. Фромма, К. Хорні, К.Г. Юнга та інших показує, що погляди цих науковців сходяться в розумінні сім'ї як першого і найважливішого чинника соціалізації особистості. Так, на думку видатних науковців П.Я. Гальперіна, Е.Г. Ейдемільера, Д.Б. Ельконіна, А.Є. Лічко, В.С. Мухіної, С.Л. Рубінштейна, Л.Б. Шнейдер, сім'я є найбільш надійним середовищем для утворення моральних критеріїв, що стають основою для почуття дорослості людини та за якими особистість будує свою поведінку. Соціалізація особистості починається у сім'ї, вона є первинною, базовою, на якій у подальшому будується вторинна соціалізація. Вважається, якщо первинна пройшла не якісно, то вторинна обов'язково набуде викривлень. Отже, успішність соціалізації у цілому залежить від сімейного оточення. Соціальний досвід, який людина накопичує в сім'ї, є найважливішим матеріалом для розвитку особистості. Образ родини займає важливе місце в картині світу дітей.

На основі теоретичного аналізу наукових джерел з проблеми впливу сімейної депривації на особливості уявлень на майбутнє сімейне життя дітей з родин заробітчани ми дійшли наступних висновків:

Сім'я є головним середовищем та одночасно фактором впливу соціалізації особистості, яка включає в себе навчання сімейним комунікаціям та суспільній поведінці. В сім'ї формуються життєві плани та ідеали. Особистість, яка розвивається, знаходячись поряд з дорослим, ідентифікує себе з носієм тієї чи іншої соціальної ролі. Також це стосується безлічі соціальних ролей, в тому числі і таких, які використовуються у подружньому житті. Традиції, шаблони взаємовідносин, норми спілкування передаються із покоління в покоління.

В працях видатних вітчизняних та закордонних психологів стверджується, що вплив батьківської сім'ї не припиняється разом

із закінченням періоду дитинства. Особистий приклад батьків, те як вони поведуться в ролі дружини, чоловіка є найголовнішим зразком для наслідування. Мається на увазі, що формування вже своєї сім'ї будеться за уявленнями, отриманими в період становлення особистості. Це стосується вибору партнера та стилю поведінки між подружжям, репродуктивних установок (як складової частини почуття материнства, батьківства). В результаті формується власна модель родини, яка включає в себе всі аспекти функціонування родини.

Модель сімейної взаємодії впливає на уявлення дитини про головні життєві стратегії, включаючи уявлення про майбутнє сімейне життя.

ПРОБЛЕМА ГОТОВНОСТІ МОЛОДІ ДО СІМЕЙНОГО ЖИТТЯ

Чижик А.О.

*магістрант, група МПСз-11-о, спеціальність «Психологія»,
Рівненський інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: Деркач М.В., к. психол. н.,
Рівненський інститут Університету «Україна»*

Проблеми готовності молодих людей до створення сім'ї й сімейного виховання розглядаються в працях класиків педагогіки П. Блонського, Дж. Локка, Я. Коменського, П. Лесгафта, А. Макаренка, Ж.Ж. Руссо, І. Песталоцці, К. Ушинського та інші.

Сутність підготовки учнів старших класів до сімейного життя передбачає передачу знань про внутрішньо-сімейні взаємини, серед яких важливе місце належить спілкуванню. Сімейний досвід, засвоєння соціальних норм та національних традицій, моральна підготовка до створення сім'ї, здатність адаптуватися до сімейного життя неможливі без спілкування молодих людей на принципах і цінностях гуманістичної культури й етики.

На думку Е.Еріксона, готовність людини до сімейного життя проявляється саме з того моменту, коли вона усвідомлює, що готова до особливих інтимних почуттів, під якими розуміють об'єднання двох людей без побоювань певної втрати себе [1, с.427].

В.Торохтій виділяє ряд аспектів, необхідних для психологічної готовності до шлюбу: 1) готовність прийняти на себе нову систему обов'язків стосовно свого шлюбного партнера, майбутніх дітей та

відповідальності за їх поведінку; 2) розуміння прав і гідності інших членів сімейного союзу, визнання принципів рівності в людських відносинах; 3) прагнення до повсякденного спілкування та співпраці, узгодження взаємодій з представником протилежної статі, що в свою чергу передбачає високу моральну культуру; 4) уміння пристосуватися до звичок і рис характеру іншої людини і розуміння її психічних станів [2, с. 127].

Виділяють педагогічні заходи поліпшення роботи школи з формування у старшокласників цінності сімейного спілкування у підготовці до майбутнього сімейного життя. До них відносять: розроблення змісту формування цінності сімейного спілкування, який забезпечував би її цілісність, систематичність та послідовність; використання комплексу активних методів і засобів навчання, спрямованих на засвоєння учнями відповідного змісту, формування у них необхідних умінь та навичок організації та реалізації міжособистісного спілкування в процесі підготовки до сімейного життя; дотримання особистісно орієнтованого підходу, за якого учень виступає активним суб'єктом навчально-виховного процесу; підвищення педагогічної культури батьків щодо оптимізації ролі сім'ї у формуванні в учнів старших класів цінності сімейного спілкування [3, с. 62–63].

Щоб побудувати щасливе сімейне життя, молоді потрібно, зокрема, позбавитися стереотипів мислення щодо поведінки чоловіків і жінок. У сучасному світі жінки й чоловіки мають рівні права та можливості для самореалізації. Можуть працювати в різних галузях виробництва на різних посадах. Тому важлива взаємна підтримка і взаємодопомога в домашніх справах і піклуванні про дитину. Щоб створити сім'ю, молоді люди мають бути готові до її створення. Приймати таке рішення слід свідомо і відповідально. Пам'ятати, що сім'я щаслива, якщо щасливий кожен член родини.

Література

1. Психология человека от рождения до смерти // Под ред. А. А. Реана. — СПб.: Прайм — ЕВРОЗНАК, 2002. — 656 с.
2. Шнейдер Л.Б. Семейная психология: Учебное пособие для вузов / Л.Б. Шнейдер — М.: Академический Проект, Екатеринбург: Деловая книга, 2005. — 786 с.
3. Формування сімейних цінностей у дітей шкільного віку в сучасних соціокультурних умовах: монографія / Гончар Л. В., Кравченко Т. В., Мачуська І. М., Павицька К. М., Хижняк А. В.; за заг. ред. Гончар Л.В. — Харків: «Друкарня Мадрид», 2016. — 176 с.

ХАРАКТЕРИСТИКА ПСИХОЛОГІЧНОГО ПОРТРЕТУ ОСОБИ СЕРІЙНОГО ВБИВЦІ. «МАСКА НОРМАЛЬНОСТІ»

Явтушок Є.В.

*4 курс, спеціальність «Правознавство»,
Кіровоградський інститут розвитку людини
Університету «Україна»*

Сєдова Н.А.

*к. психол. н., начальник наукового відділу
Кіровоградського інституту розвитку людини
Університету «Україна»*

При дослідженні феномену серійних вбивць (тобто осіб, які вчинили два і більше окремих, розділених між собою періодами емоційного спокою, вбивств з особливою жорстокістю людей, що підпадають під образ жертви, який склався у злочинця у свідомості) у нас об'єктивно виникає необхідність у ранжуванні чинників, що визначають специфіку психологічного статусу представника даної категорії злочинців. Серед них є і психологічний портрет серійного вбивці.

Серійним вбивцям властиві емоційні порушення, психологічна та соціальна відчуженість, труднощі у встановленні контактів, замкнутість і некоммунікбельність. Зазначені особи зазнають також складність у засвоєнні морально-правових норм. Найчастіше вони скоюють злочин у відношенні тієї чи іншої людини або ситуації у зв'язку з нагромадженням афекту, не помітивши при цьому (або не бажаючи бачити) іншого способу вирішення конфлікту.

Психологічні особливості серійних злочинців можна розглядати як схильність до вчинення злочину, тобто як властивості особистості, що знижують криміногенний поріг. Вважається, що більшість серійних вбивць мають антисоціальні психологічні розлади, відносяться з байдужістю до страждань інших людей і з презирством до суспільних норм моралі, але дуже рідко страждають від чітко виражених психічних захворювань. На думку Ю. М. Антонян, маніяки зовні виглядають зовсім нормальними, а іноді навіть і привабливими, про що свідчить так звана «маска нормальності».

У своїй роботі Х. Шехтер під «маскою нормальності» розуміє здатність такої особи здаватися абсолютно нормальною, психічно повноцінною людиною. Основний акцент даного визначення зво-

диться до наявності елемента усвідомленого вольового контролю за поведінкою з боку носія «маски нормальності». У своєму не кримінальному житті, на наш погляд, більшість серійних вбивць є яскраво вираженими соціально адаптованими особистостями.

У методиці побудови психологічного профілю невідомого злочинця можна виділити наступні види даної «маски», що класифікуються за ступенем адаптованості в соціумі її носія:

1. Яскраво виражена «маска нормальності» — її носій, на наш погляд, гармонійно вписаний в соціум. Представниками даної групи злочинців є А. Чикатило, Х. Х. Холмс, Т. Банді, А. Сливко, П. Бернардо, Г. Міхасевич.

2. Може бути виражена «маска нормальності» — її носій, на наш погляд, непримітний в соціумі. Представниками даної групи злочинців є Д. Дамер, С. Головкін, А. Азімов, В. Кулик.

3. Мало виражена «маска нормальності» — її носій характеризується антисоціальними властивостями. Представниками даної групи злочинців є Е. Кемпер, Г. Люкас, О. Кузнецов, Р. Спек, М. Дютру.

«Маска нормальності» серійного вбивці тісно пов'язана з *modus operandi* (спосіб життя, існування) злочинця. Досягнення стану психічної стабільності виникає внаслідок одномоментного викиду несвідомої енергії і можливе тільки при унікальній сукупності обставин, в якій кожен елемент деформованої психіки знаходить вихід у навколишнє середовище. Легко зрозуміти, що з причини стабільної характеристики цих деформованих елементів, спосіб їх виведення назовні буде також стабільний. Саме цим пояснюється стереотипність способу життя серійного вбивці. *Modus operandi* виступає як оптимальна форма досягнення стану «маски нормальності», подібний підхід до нього дозволяє пояснити деякі елементи теорії кримінальних програм, розроблені Є.Г. Самовічевим.

Особистість злочинця відрізняється від особистості законотворчого громадянина певними психологічними особливостями, специфічними для людини, яка порушує норми закону. На нашу думку, розпізнати маніяка неспеціалістові майже неможливо. Серійні вбивці, відчуваючи в собі певні дивацтва, намагаються добре вдягатися, ясно говорити, словом, не виділятися з натовпу. Вони навіть намагаються виглядати трохи краще за інших. Роблять все, щоб не викликати підозри.

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДЕФОРМАЦІЇ В НАУКОВІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Яровець Р.С.

*магістрант, група МПС–11, спеціальність «Психологія»,
Хмельницький інститут соціальних технологій
Університету «Україна»*

*Науковий керівник: Левицька Л.В., к. психол. н., доцент,
Хмельницький інститут соціальних технологій
Університету «Україна»*

Соціономічні професії (типу «людина — людина») передбачають постійну роботу з людьми та безпосереднє спілкування в процесі професійної діяльності. Тому не дивно, що до представників цих професій висуваються підвищені вимоги, оскільки об'єктом праці є інші люди. Однак сучасне суспільство вимагає від такого фахівця не тільки великого обсягу професійних знань, а й ряду якостей зрілої особистості: готовність до зміни і розвитку, до прийняття самостійних рішень, до співвіднесення своїх життєвих сенсів зі смислами суспільства та загальнолюдськими цінностями.

Професійна діяльність представників «соціономічних професій» спрямована перш за все на людей, які потрапили в життєво складні обставини або мають значні труднощі в зв'язку з хворобою, інвалідністю, втратою роботи, з вихованням дітей або через наслідки психотравмуючих ситуацій і тощо. Незалежно від того, наскільки різною є праця спеціаліста соціономічної сфери, професії даного типу відносяться до професій з великою моральною відповідальністю за здоров'я та життя окремих людей, груп населення та суспільства в цілому. В процесі складної соціальної взаємодії з клієнтом, спеціаліст часто потрапляє в стресові ситуації, знаходиться під впливом різних морально — психологічних чинників, що можуть негативно впливати на здоров'я фахівця та можуть призводити до зниження працездатності людини, втраті ціннісних орієнтацій тощо. Наслідком професіоналізації особистості може виступати не лише досягнення нею професійної ідентичності, здобуття професійної компетентності та формування професійної готовності до виконання фахової діяльності, але й професійна деформація особистості. Остання є явищем протилежним професійному саморозкриттю, яке полягає в досягненні професійної ідентичності шляхом відчуження від своєї «самості» та характеризується рольовою ригідністю, що змушує індивіда продовжувати

здійснюватись як професіонал у позапрофесійному просторі. В зв'язку з цим, спеціаліст може відчувати емоційне виснаження, ворожість по відношенню до клієнтів, підвищення агресивності, почуття провини та інше. Все це може призвести до десоціалізації та де професіоналізації особистості і, зрештою, до професійних деформацій.

Під поняттям «професійна деформація» різні вчені розуміють:

а) викривлення конфігурації особистісного профілю за рахунок згасання позитивних установок та посилення негативного відношення до себе та інших людей (А. Маркова);

б) прояви в особистості під впливом деяких особливостей професійної діяльності таких психологічних змін, які починають негативно впливати на здійснення діяльності, на психічну структуру самої особистості. (Б. Новіков);

в) боротьба або конфлікт між суб'єктом і особистістю як компонентами єдиної структури індивідуальності людини (С. Безсонов);

г) різке загострення якостей особистості працівника, перенесення назовні професійних стереотипів поведінки, мислення, спілкування, що призводять до ускладнень у взаємодії людини з іншими людьми та роблять його поведінку такою, що не відповідає обставинам (Г. Нікіфоров);

д) результат появи та розвитку жорстких професійних стереотипів, перенесення професійної ролі у сферу позаслужбових стосунків або впливу специфіки службової діяльності (В. Медведєв, С. Пиняєва).

Слід зазначити, що одночасно з даним терміном в багатьох працях вітчизняних та закордонних науковців використовуються в близькому значенні такі поняття як «професійна деструкція» та «професійна деградація». Однак, етимологічні терміни «деструкція» та «деградація» мають однозначно негативне забарвлення та не відображають всю сутність змін, що відбуваються в структурі діяльності особистості. Саме тому термін «професійна деформація» є таким, що може застосовуватись стосовно і фізичної і психічної організації людини, що змінюються під впливом професії.

СЕКЦІЯ 13

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ, ДІЙ ЧИ БЕЗДІЯЛЬНОСТІ СЛІДЧОГО АБО ПРОКУРОРА ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Андрієнко В.А.

студентка ПЗ-43/15к,

*Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»
Науковий керівник: Сердюк В.П., к. ю. н., доцент кафедри цивільного,
господарського, адміністративного права
та правоохоронної діяльності,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»*

Одним із видів судового контролю за розслідуванням злочинів є розгляд слідчим суддею чи судом скарг на деякі процесуальні дії та рішення слідчого, прокурора. У ч. 2 ст. 55 Конституції України зазначено, що кожному гарантується право на оскарження в суді бездіяльності органів державної влади, посадових і службових осіб. Принцип оскарження рішень цих державних органів зацікавленою особою до суду, безперечно прогресивний і є складовою частиною побудови демократичної Української держави[1, с. 59].

Оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів досудового розслідування чи прокурора під час досудового розслідування передбачено главою двадцять шостою КПК України. На досудовому провадженні можуть бути оскаржені рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора зазначені в ст. 303 КПК України. Деякі науковці та практики вважають, що суд зобов'язаний за наявності скарги перевіряти законність будь-якої дії чи рішення слідчого, прокурора. Юридичною підставою для такого підходу вони вважають положення ст. 55 Конституції України, яку тлумачать досить розши-

рено. На їх думку всі рішення та дії органу державної влади, а отже і слідчого, прокурора можуть бути перевірені судом[2, с. 48].

Слідчий суддя, отримавши скаргу, негайно має ознайомитися з усіма матеріалами кримінального провадження та з іншими обставинами, а за необхідності вислуховує слідчого, прокурора, який здійснює нагляд за законністю та обґрунтованістю і своєчасністю прийняття відповідних рішень.

Скарги на рішення, дії чи бездіяльності слідчого чи прокурора передбачені ч.1ст.303 КПК, можуть бути подані особою протягом десяти днів з моменту прийняття рішення, вчинення дії або бездіяльності. Якщо рішення слідчого чи прокурора оформлюється постановою, строк подання скарги починається з дня отримання особою її копії. Згідно з ч.1 ст. 110 КПК процесуальними рішеннями є всі рішення органів досудового розслідування, прокурора, а ч. 3 цієї статті визначає, що рішення слідчого, прокурора приймається у формі постанови. Постанова виноситься у випадках, передбачених КПК, а також коли слідчий, прокурор визнає це за необхідне. Тому це положення стосується саме рішень зазначених службових осіб сторони обвинувачення, а їх дії чи бездіяльність мають бути оскаржені протягом десяти днів з моменту вчинення [3, с. 735].

Відповідно до ст. 306 КПК України скарги на рішення, дії чи бездіяльності слідчого чи прокурора розглядаються слідчим суддею місцевого суду, не пізніше сімдесяти двох годин з моменту надходження відповідної скарги, крім скарг на рішення про закриття кримінального провадження, які розглядаються не пізніше п'яти днів з моменту надходження скарги.

Особливий порядок КПК передбачає оскарження недотримання розумних строків (ст. 308 КПК). Відповідно до ч. 1 ст. 28 КПК розумними вважаються строки, що є об'єктивно необхідними для виконання процесуальних дій та прийняття процесуальних рішень. Розумні строки, на відміну від рішень, дій та бездіяльності слідчого та прокурора, можуть бути оскаржені прокурору вищого рівня. Прокурор вищого рівня зобов'язаний розглянути скаргу протягом трьох днів після її подання і в разі наявності підстав для її задоволення надати відповідному прокурору обов'язкові для виконання вказівки щодо строків вчинення певних процесуальних дій або прийняття процесуальних рішень. Особа, яка подала скаргу, невідкладно письмово повідомляється про результати її розгляду. Суб'єктами оскарження недотримання розумних строків є виключно підозрюваний, обвинувачений, потерпілий (ч. 1 ст. 308 КПК).

Отже, право на оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності слідчого, прокурора під час досудового розслідування є однією із найважливіших гарантій захисту прав та свобод людини. Розгляд слідчим суддею скарг на деякі процесуальні дії та рішення слідчого, прокурора є одним із видів судового контролю, і передбачає забезпечення конституційних прав учасників кримінально-процесуальних відносин.

Література

1. Черечукина Л. В. Судебный контроль за досудебным производством [Текст] / Л. В. Черечукина. — Луганск: РИО ЛИВД МВД Украины, 1998. — 124 с.
2. Півненко В. П. Впровадження конституційних принципів змагальності та рівності сторін на стадії досудового слідства: проблеми і шлях їх вирішення / В. П. Півненко, Є. О. Мірошніченко // Вісник Верховного Суду України. — 2003. — № 2. — С. 48–52.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. Т. 1 / О. М. Бандурка, Є. М. Блажівський, Є. П. Бурдоль та ін.; редкол.: В. Я. Тацій, О. В. Капліна, О. Г. Шило. — Х.: Право, 2013. — 768 с.

ВІДВОДИ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ УКРАЇНИ

Антоненко О.С

*IV курс, група ПЗ–43,15К, спеціальність «Правознавство»,
коледж «Освіта» Університету «Україна»,
к. тел. +380 96 460 55 68*

*Науковий керівник: Сердюк В.П., к. ю. н., доцент кафедри цивільного,
господарського, адміністративного права та правоохоронної діяльності,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»*

Відвід у кримінальному судочинстві — усунення чи самоусунення деяких учасників кримінального процесу від участі у розгляді справ за наявності сумніву в їхній неупередженості. З приводу відводу мотивована заява подається до суду, який приймає рішення. Рішення про відвід приймають судді цього суду простою більшістю голосів.

Обставини, що виключають можливість участі у кримінальному провадженні — це передбачені законом обставини, що викликають сумнів в безсторонності, неупередженості певних осіб і тягнуть за собою неможливість їх участі в кримінальному судочинстві. Ці

обставини можуть бути як суб'єктивного характеру та стосуватися особистих зв'язків, так і об'єктивного характеру — стосуватися процесуального статусу цих осіб.

Важливою процесуальною гарантією реалізації права кожної людини на справедливий судовий розгляд незалежним і безстороннім судом у кримінальному провадженні України є інститут відводів (самовідводів) професійних суддів і присяжних, який являє собою сукупність процесуальних норм, що передбачають ініціювання та вирішення питання про недопущення судді до участі або усунення його від участі в кримінальному провадженні за наявності обставин, що виключають таку участь. Слідчий суддя, суддя або присяжний не може брати участь у кримінальному провадженні, якщо:

- якщо він є заявником, потерпілим, цивільним позивачем, цивільним відповідачем, близьким родичем чи членом сім'ї слідчого, прокурора, підозрюваного, обвинуваченого, заявника, потерпілого, цивільного позивача, цивільного відповідача;

- якщо він брав участь у цьому провадженні як свідок, експерт, спеціаліст, перекладач, слідчий, прокурор, захисник або представник;

- якщо він особисто, його близькі родичі чи члени його сім'ї заінтересовані в результатах провадження;

- за наявності інших обставин, які викликають сумнів у його неупередженості;

- у випадку порушення встановленого ч. 3 ст. 35 КПК України порядку визначення слідчого судді чи судді для розгляду справи.

У складі суду, що здійснює судове провадження, не можуть бути особи, які є родичами між собою. Термін «родичі» законом не визначено, а тому необхідно керуватися терміном «близькі родичі» (п. 1 ч. 1 ст. 3 КПК України).

Отже, з метою забезпечення всебічного, повного і об'єктивного дослідження всіх обставин кримінальної справи закон виключає можливість участі у процесі судді, прокурора, слідчого та інших учасників процесу, якщо вони особисто, прямо або побічно зацікавлені у результатах справи, тобто є сумніви у їх неупередженості.

За наявності обставин, що виключають її участь у справі, особа повинна заявити самовідвід. За цих же обставин інші учасники процесу мають право заявити їй відвід.

Проте, коли я аналізувала 16 судових ухвал з Єдиного державного реєстру судових рішень про відводи то в мене склалася думка, що на сьогоднішній день наше судочинство не дотримується завдань кримінального провадження, зазначених у ст. 2 КПК і не

захищає громадян. Тому що, майже всі громадяни які звертаються до суду і подають заяви про відводи прокурора, слідчого судді чи інших учасників кримінального провадження залишаються не задоволені через те, що судді захищаючи своїх колег, приймають такі рішення, що заяву про відвід необхідно відхилити, а справу — залишити без розгляду. Що є очевидно, не обґрунтованим рішенням.

Законодавець не встановив чітких підстав для відводу усіх учасників процесу, що подекуди призводить до виникнення спірних питань. Тому, вважаю, доцільним внести зміни у КПК України та присвятити кожній особі, що залучається до участі у кримінальному судочинстві, кожному учаснику процесу окрему статтю, у котрій мають бути повною мірою наведенні їх права та обов'язки, а також обставини, що виключають їх участь у справі.

Справедливим судовий процес буде лише в тому випадку, якщо він спрямований на забезпечення верховенства права, законності, рівності учасників процесу перед законом і судом, змагальності, гласності і відкритості.

Література

1. Кримінальний процесуальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України — 2013 р. №9–10, №11–12, №13, Ст. 88.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України: наук.-практ. комент.: у 2 т. / Нац. акад. прав. наук України; за ред.: В. Я. Тацій, В. П. Пшонка. — Х.: Право, 2012. — Т. 1–2.
3. Молдован А. В. Кримінальний процес України: навч. посіб. / А. В. Молдован, С. М. Мельник. — К.: Центр учб. л-ри, 2013. — 368 с.

ПЕРЕВЕЗЕННЯ НЕБЕЗПЕЧНИХ ВАНТАЖІВ ЯК ВИД ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Антоненко О.А.

*IV курс, група ПЗ–41, спеціальність «Правознавство»,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»*

Лебеденко В.І.

*к. ю. н., доцент кафедри цивільного, господарського, адміністративного
права та правоохоронної діяльності,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»*

Небезпечні вантажі (вибухонебезпечні, їдкі, займисті, токсичні, радіоактивні і т. ін.) за своїм характеристиками становлять небезпеку для навколишнього природного середовища, життєдіяльності

людини або іншим чином загрожують людині, складають невід'ємну частину сучасного торгового обігу будь-якої держави. Це об'єктивна необхідність розвитку виробничих відносин в силу різного роду їх потреб. Сучасна економіка в розрізі різних її галузей не мала б можливості в повному обсязі функціонувати без наявності необхідної кількості, наприклад, нафти та продуктів з неї. Жодна держава не в змозі сьогодні обійтись без споживання природного газу та інших хімічних речовин, а значну частину виробничих відходів складають токсичні речовини, які забруднюють навколишнє середовище та мають певні рівні потенційної небезпеки.

Чинне законодавство визначає, що перевезенням вантажів визнається господарською діяльністю, пов'язаною з переміщенням продукції виробничо-технічного призначення та виробів народного споживання залізницями, автомобільними дорогами, водними та повітряними шляхами, а також транспортування продукції трубопроводами (ГК України, ст.306). Встановлено, що значна частина вантажів, що перевозяться у світі усіма видами транспорту є небезпечними вантажами. Найбільшу небезпеку вони становлять в процесі їх перевезенні, де вони можуть піддаватися дії зовнішніх сил, таких як удар, тертя, висока температура і ряд інших чинників, здатних викликати аварії і інші неконтрольовані процеси, результатом яких можуть стати різні техногенні катастрофи. Слід відмітити той факт, що найбільша кількість надзвичайних ситуацій, особливо пов'язаних із загибеллю людей, приходить на транспорт, що свідчить про його високу потенційну небезпеку. Тому для запобігання різному роду ексцесів при перевезенні небезпечних вантажів ВР України 10 листопада 1994 року був прийнятий Закон України №232/94-ВР «Про транспорт», який регулює правовідносини в сфері перевезення вантажів, а в розвиток його 06 квітня 2000 року Закон України №1644-III «Про перевезення небезпечних вантажів» та більш ніж сотня Постанов та Розпоряджень Кабінету Міністрів України, Наказів Мінінфраструктури, МОЗ, МВС, ДСНС та інших вищих державних органів управління щодо перевезенні небезпечних вантажів. У відповідності до них перевезення небезпечних вантажів — це діяльність, пов'язана із переміщенням небезпечних вантажів від місця їх виготовлення чи зберігання до місця призначення з підготовкою вантажу, тари, транспортних засобів та екіпажу, прийманням вантажу, здійсненням вантажних операцій та короткостроковим зберіганням вантажів на всіх етапах переміщення.

Перевезення небезпечних вантажів здійснюють СГД різної організаційно-правової форми на засадах умов, визначених ліцензією (Закону України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності», ст. 9).

Враховуючи потенційну небезпеку вантажів, які транспортуються їх перевезення є специфічним видом господарської діяльності, до здійснення якої пред'являються спеціальні, підвищені вимоги, при яких сам процес перевезення небезпечних вантажів стає безпечним як по відношенню до суб'єктів-виконавців цього виду господарської діяльності (дотримання безпечних умов перевезення), так і для оточуючого природного середовища, людей, тваринного світу, екології тощо.

ПОРУШЕННЯ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОГО ЗОБОВ'ЯЗАННЯ: ПОНЯТТЯ, ВИДИ, ПРАВОВІ НАСЛІДКИ

Беза С.Є.

*5 курс, група 52–Пр17, спеціальність «Право»,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»*

*Науковий керівник: Кальян О.С., к. ю. н., доцент,
завідувач кафедри правознавства,
Полтавський інститут економіки і права
Університету «Україна»*

Договір відповідно до Цивільного кодексу України (далі — ЦК) є таким видом правочину, який виражає в єдиному волевиявленні спільну волю суб'єктів договору, спрямовану на досягнення певних цивільно-правових наслідків [1].

Будучи юридичним фактом, договір породжує зобов'язальне правовідношення, основною метою якого є належне виконання сторонами прийнятих на себе обов'язків та здійснення належних їм прав [2].

Беручи до уваги прагнення України бути повноправним членом світової спільноти, виникає необхідність враховувати існуючі тенденції розвитку основних правових інститутів, до яких відноситься захист в разі порушення договірного зобов'язання.

Нині договір, поряд із правовими нормами, являє собою один з основних засобів регулювання суспільних відносин. Розвиток ринкової економіки передбачає наявність розвинутої системи договорів, які в цілому опосередковують переміщення товарів,

робіт і послуг у суспільстві. Свобода договору закріплена як один з основних принципів сучасного цивільного права (п. 3 ст. 3, ст. 627 Цивільного кодексу України).

Відомо, що підставою застосування заходів цивільно-правової відповідальності є вчинення особою цивільного правопорушення. Така теза на сьогодні ніким не оспорується та є аксіоматичною у доктрині цивільного права. При цьому цивільним правопорушенням зазвичай називають дії чи бездіяльність, які суперечать положенням чинного цивільного законодавства. Професор Г. Ф. Шершеневич з цього приводу зазначав: «цивільне правопорушення — це передусім недозволена дія, заборонена об'єктивним правом. Тому дія, яка є лише здійсненням права, яка не виходить за межі, окреслені законом суб'єктивного права, не є правопорушенням, якою б вона не була шкідливою для інших людей» [3].

Чинний ЦК України у цій частині передбачає, що порушенням зобов'язання є його невиконання або неналежне виконання (виконання з порушенням умов, визначених змістом зобов'язання). Названі фактичні дії є ключовими при вивченні питання порушення договірної зобов'язання та дозволяють виявити сутність правових наслідків, які можуть застосовуватись до правопорушника в тому числі відшкодування упущеної вигоди, що є предметом цього дослідження.

Разом з тим на сьогодні недостатньо вивчено сутність самого явища та наслідки порушення договірних зобов'язань. Насамперед потрібно відзначити, що сама по собі класифікація порушення договірних зобов'язань є доволі актуальним питанням як у доктрині цивільного права, так і в зарубіжному праві. Вивчення, зокрема, зарубіжного досвіду показує, що сучасна світова практика переважно не ділить порушення договірних зобов'язань залежно від ступеня його виконання та відповідності такого виконання положенням договору, а виходить із концепції єдності порушення договірної зобов'язання. Так, у країнах романської правової традиції відома теорія *inexecution du contract*, яка засновується на єдиному розумінні порушення договірних зобов'язань, хоча в ряді випадків прострочення виконання кваліфікується як окрема неправомірною дія — порушення договірної зобов'язання.

Література

1. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р № 435-4, поточна редакція станом від 02.11.2016 // Відомості Верховної Ради. — 2003, — № 44. — ст. 356.
2. Гонгало Б. М. Учение об обеспечении обязательств: вопросы теории и практики. — М., — 2015. — № 4. — С. 41-59.
3. Шершеневич Г. Ф. Учебник российского гражданского права. — Издательство: М.: Статут, 2005 С. 461.

**СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОЛІПШЕННЯ
ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ В УКРАЇНІ
ТА ЙОГО ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ**

Біляєв В.О.

*5 курс, група ЗПЗ–505/17м, спеціальність «Право»,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»,
к. тел. (068) 031-49-10*

*Науковий керівник: Ізуйта П.О., к. ю. н., професор,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»*

Україна конче потребує поліпшення інвестиційного клімату, що відзначив В. Гройсман, який, під час відвідин з офіційним візитом Канади, закликав тамтешній бізнес інвестувати в Україну.

Правове поле для здійснення інвестиційної діяльності регулюється законами України «Про інвестиційну діяльність», «Про режим іноземного інвестування», «Про захист іноземних інвестицій на Україні», указами Президента, а також постановами та розпорядженнями КМУ.

Згідно цих нормативно-правових актів, в Україні передбачено рівні права і гарантії захисту інвестицій для всіх суб'єктів інвестиційної діяльності. Водночас на захист іноземних інвестицій спрямовано і ратифікацію Вашингтонської Конвенції про порядок вирішення інвестиційних суперечок між державами та іноземними особами та угоди про сприяння та взаємний захист інвестицій, які підписані з понад 70 країнами світу.

Важливу роль в поліпшенні інвестиційного клімату в країні відіграло прийняття Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо покращення інвестиційного клімату в Україні» від 21.12.2016 № 1797-VIII, яким впроваджено повноцінний електронний кабінет платника податків (доступ до всієї податкової інфор-

мації про платника, проведення звірки розрахунків з бюджетом, заповнення та подання податкової звітності), а також ліквідовано податкову міліцію і створено новий орган — Фінансову поліцію [1].

Також, найближчим часом Верховна Рада має розглянути законопроект від 06 червня 2017 року № 6540 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо покращення інвестиційного клімату в Україні», який входить у пакет законопроектів щодо значного покращення інвестиційного клімату в країні, ініційований прем'єр-міністром Володимиром Гройсманом. За словами авторів, мета законопроекту — підвищення інвестиційної привабливості України у світовій економіці і покращення бізнес-клімату всередині країни.

На думку уряду, викладену в пояснювальній записці, законопроект 6540 має полегшити життя бізнесу. Він спрощує умови будівництва, робить кредити доступнішими, посилює захист прав акціонерів, а також полегшує проходження підприємцями багатьох юридичних процедур. Наприклад, він скасовує пайову участь, вводить довірчу власність і спрощену процедуру банкрутства [2].

Так, пайову участь пропонують замінити для малих громад податком на нерухомість, а право довірчої власності ввести як спосіб забезпечення виконання зобов'язань. Проте з моменту встановлення довірчої власності право власності особи, яка передала своє майно у довірчу власність припиняється [3]. На думку ж професора Майданика, довірчу власність слід регулювати главою ЦК «Фідучія» і Законом «Про фідучію (довірчу власність)» [4]. Запровадження спрощеної процедури банкрутства передбачено для підприємств, які мають мажоритарного кредитора або майно яких повністю передане у заставу.

На нашу думку, схвалення зазначеного законопроекту стане потужним позитивним сигналом для іноземних та внутрішніх інвесторів, адже без докорінних правових змін, поліпшення інвестиційного клімату не відбудеться.

Література

1. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо покращення інвестиційного клімату в Україні: Закон України від 21.12.2016 р. № 1797-VIII // Відомості Верховної Ради України. — 2017. — № 5-6. — Ст. 48.
2. Проект закону про покращення інвестиційного клімату в Україні [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://ua.censor.net.ua/photo_news/462946/proekt_zakonu_pro_pokraschennya_investytsiyinogo_klimatu_v_ukrayini_infografika.

3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо покращення інвестиційного клімату в Україні: проект Закону від 06.06.17 р. № 6540 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=61950.
4. Довірча власність: історія, проблеми та перспективи [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://uba.ua/ukr/news/5232/>.

ПРАВО НА БЕЗОПЛАТНУ ПРАВОВУ ДОПОМОГУ

Бойка А.О.

*III курс, група ПЗ–33/16К, спеціальність «Правознавство»,
коледж «Освіта» Університету «Україна»*

*Науковий керівник: Сердюк Є.В., к. ю. н., доцент кафедри
конституційного права та теоретико-правових дисциплін,
Інститут права та суспільних відносин
Університету «Україна»*

Правова допомога — надання правових послуг, спрямованих на забезпечення реалізації прав і свобод людини і громадянина, захисту цих прав і свобод, їх відновлення у разі порушення;

Безоплатна правова допомога — правова допомога, що гарантується державою та повністю або частково надається за рахунок коштів Державного бюджету України, місцевих бюджетів та інших джерел.

Безоплатна первинна правова допомога — вид державної гарантії, що полягає в інформуванні особи про її права і свободи, порядок їх реалізації, відновлення у випадку їх порушення та порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб.

Безоплатна первинна правова допомога включає такі види правових послуг: надання правової інформації; надання консультацій і роз'яснень з правових питань; складення заяв, скарг та інших документів правового характеру (крім документів процесуального характеру); надання допомоги в забезпеченні доступу особи до вторинної правової допомоги та медіації.

Для отримання безоплатної первинної правової допомоги необхідно надіслати або подати письмове звернення безпосередньо до приймальні. Таке звернення розглядається протягом 30 календарних днів, а у випадку, коли особа просить лише про надання правової інформації — протягом 15 календарних днів.

Безоплатна вторинна правова допомога — вид державної гарантії, що полягає у створенні рівних можливостей для доступу осіб до правосуддя.

Безоплатна вторинна правова допомога включає такі види правових послуг: 1) захист; 2) здійснення представництва інтересів осіб, що мають право на безоплатну вторинну правову допомогу, в судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами; 3) складення документів процесуального характеру.

Суб'єктами надання безоплатної вторинної правової допомоги в Україні є: центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги та адвокати, включені до Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу. Для надання органами виконавчої влади Автономної Республіки Крим, територіальними органами центральних органів виконавчої влади, місцевими органами виконавчої влади безоплатної первинної правової допомоги особам, які перебувають під юрисдикцією України створюються громадські приймальні з надання безоплатної первинної правової допомоги. Основною метою діяльності приймальні є сприяння забезпеченню правового захисту конституційних прав, свобод та інтересів громадян органами виконавчої влади, належної реалізації Закону України «Про безоплатну правову допомогу».

Отримати безоплатну первинну правову допомогу також можна у консультативних пунктах, які діють при місцевих державних адміністраціях; центрах соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, виконавчих органах районних, міських рад; виїзних консультативних пунктах для надання правової допомоги громадянам віддалених районів сільської місцевості; органах юстиції; центрах правової інформації та консультацій, створених при благодійних фондах, громадських організаціях, а також юридичних клініках, які створюються при юридичних факультетах вищих навчальних закладів III–IV рівнів акредитації.

ПОНЯТТЯ ТА СУТЬ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Бринзяник М.В.

*IV курс, група ПЗ-41, спеціальність «Правознавство»,
Івано-Франківська філія Університету «Україна»
Науковий керівник: Судак І.М., старший викладач,
Івано-Франківська філія Університету «Україна»*

Адміністративна відповідальність — це специфічне реагування держави на адміністративне правопорушення, що полягає в застосуванні уповноваженим органом або посадовою особою передбаченого законом стягнення до суб'єкта правопорушення.

Як явище правової дійсності вона характеризується двома видами ознак. По-перше, це ознаки, властиві юридичній відповідальності в цілому (основні); по-друге, ознаки, що відмежовують адміністративну відповідальність від інших видів юридичної відповідальності (похідні).

Основні ознаки адміністративної відповідальності полягають у тому, що вона:

- 1) є засобом охорони встановленого державою правопорядку;
- 2) нормативно визначена і полягає в застосуванні (реалізації) санкцій правових норм;
- 3) є наслідком винного антигромадського діяння;
- 4) супроводжується державним і громадським осудом правопорушника і вчиненого ним діяння;
- 5) пов'язана з примусом, з негативними для правопо-рушника наслідками (морального або матеріального ха-рактеру), яких він має зазнати;
- 6) реалізується у відповідних процесуальних формах. Похідні ознаки адміністративної відповідальності визначаються її юридичною природою.

Очевидно, що адміністративна відповідальність — це завжди результат неправомірної поведінки особи.

Адміністративну відповідальність тягне порушення тільки тієї норми адміністративного права, що охороняється адміністративними санкціями. До того ж, адміністративна відповідальність може наставати не тільки за порушення правил, встановлених адміністративно-правовою нормою, а й за порушення норм інших галузей права. Зокрема, ст.51 Кримінального кодексу передбачає можливість притягнення до адміністративної відповідальності особи, що здійснила злочин, який не має великої суспільної небезпеки.

Сутність і мета адміністративного стягнення підкреслює, що адміністративне стягнення є мірою відповідальності і застосовується з метою виховання особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, в дусі додержання законів, а також запобігання вчинення нових правопорушень.

Основними видами адміністративних стягнень є: 1) попередження; 2) штраф; 3) сплатне вилучення предмета; 4) конфіскація предмета; 5) позбавлення спеціального права; 6) виправні роботи; 7) адміністративний арешт.

Отже, усі існуючі види адміністративних стягнень тісно пов'язані між собою й утворюють єдину систему. Їх насамперед

об'єднує загальна мета: захист правопорядку, виховання осіб, що учинили адміністративні проступки, у дусі дотримання законів, а також попередження вчинення нових проступків як самими правопорушниками, так і іншими особами.

Кожне стягнення є покаранням, мірою відповідальності, призначеної за проступки, а застосування будь-якого стягнення означає настання адміністративної відповідальності і тягне для винного несприятливі юридичні наслідки.

Література

1. Алфьоров С. М., Вашенко С. В., Долгополова М. М., Купін А. П. Адміністративне право. Загальна частина. Навч. посіб. — К.: Центр учбової літератури, 2011. — 216 с.
2. Галунько В. В., Курило В. І., Короед С. О. та ін. Адміністративне право України. Загальне адміністративне право: навчальний посібник / за ред. проф. В.В. Галунька. — Херсон: Грінь Д. С., 2015. — 272 с.

ЩОДО ПРОБЛЕМИ ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В УКРАЇНІ

Бринчук О.В.

*З курсу, група ПРмс–3.1, спеціальність «Правознавство»,
Луцький інститут розвитку людини Університету «Україна»,
к. тел. (050) 186-01-97*

*Науковий керівник: Рязанцева Н.О., старший викладач,
Луцький інститут розвитку людини Університету «Україна»*

Однією з найважливіших умов розвитку будь-якої країни у тому числі і України є іноземні інвестиції. За допомогою інвестицій значно покращується інноваційно-технологічний розвиток України, відновлення її виробничого потенціалу та забезпечення на цій основі конкурентно спроможного виробництва. Саме тому проблема залучення, правового регулювання та державного захисту іноземних інвестицій є вкрай актуальною.

Проблема залучення інвестицій до економіки України на даний момент вирішується в умовах світової економічної кризи, коли попит на інвестиції значно перевищує їх пропозицію, а при практично повній відсутності власних засобів дедалі гостріше постає питання нестачі інвестиційних ресурсів для розвитку провідних ланок економіки. Україна має досить негативний інвестиційний

імідж, обумовлений політичними факторами, тому непомітним залишається те, що держава за останні роки зробила відчутні кроки в напрямку інтеграції в світову економіку: стала членом Світової Організації Торгівлі, веде переговори щодо створення зони вільної торгівлі з ЄС. За висновками експертів, уповільнення світової економіки, нестабільна ситуація на фінансових ринках, девальвація гривні та проголошення великої кількості реформ, але не впровадження їх на практиці, зумовили особливо різке падіння індексу інвестиційної привабливості України [2, с. 69].

Державні гарантії захисту інвестицій — це система правових норм, спрямованих на захист інвестицій та які не стосуються питань фінансово-господарської діяльності учасників інвестиційної діяльності та сплати ними податків, зборів. Законом України «Про інвестиційну діяльність» передбачено, що держава гарантує стабільність умов здійснення інвестиційної діяльності, додержання прав і законних інтересів її суб'єктів [1].

На нашу думку це зумовлено тим, що інвестиційна діяльність пов'язана з певним ризиком для інвестора, а тому обсяг інвестицій, особливо іноземних, залежить значною мірою від ефективності правових гарантій, передбачених національним законодавством та міжнародними договорами. Обов'язком держави є створення і забезпечення ефективності існування механізму захисту інвестицій та інвесторів. І саме держава в особі уповноважених нею державних органів має забезпечити законодавчі засади щодо сприяння захисту прав інвесторів і створити належний механізм реалізації законодавчих норм [3, с. 217].

Тому оцінюючі ефективність, важливим є не тільки обсяг інвестицій, а ще якість та ефективність розміщення, що забезпечує створення сприятливого середовища. Тому держава повинна подбати про створення, підтримку сприятливого інвестиційного клімату.

Сучасна держава повинна відчувати відповідальність за економічне і соціальне благополуччя країни, виступати найважливішим партнером ринку. Саме такий підхід дасть можливість активізувати інвестиційну діяльність і створити умови виходу економіки з світової економічної кризи та мобілізувати і ефективно використовувати наявний в нашій країні економічний потенціал.

Література

1. Про інвестиційну діяльність: Верховна Рада України, Закон від 10.12.1991 № 1955-ХІІ // Відомості Верховної Ради України, 1995, № 16.

2. Гринів Т.Т. Іноземні інвестиції в Україні в умовах кризи: стан і перспективи розвитку / Т.Т. Гринів // Національний університет «Львівська політехніка». — 2010. — С. 69–73.
3. Шик Л. М. Стан іноземного інвестування в Україні: проблеми та шляхи їх вирішення/ Л.М. Шик // Вісник Запорізького національного університету. — 2010. — №3 (7). — С. 217–224.

МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВИ

Валієва Д.В.

*студентка II курсу групи ПЗ–23к,
коледж «Освіта» Університету «Україна»,*

Ізюта П.О.

*к. ю. н., доцент, професор кафедри цивільного, господарського,
адміністративного права та правоохоронної діяльності,
Інститут права та суспільних відносин
Університету «Україна»*

Кожна держава для повноцінного здійснення своїх задач і реалізації функцій повинне створювати різні державні організації, що у юридичній науці називають механізмом держави.

Механізм держави — це цілісна система всіх державних організацій, які практично здійснюють завдання та функції держави. Механізм є структурним та предметним втіленням держави, це її постійно функціонуюче вираження.

Між функціями держави і її механізмом існує прямий зв'язок. Оскільки механізм створюється для виконання функцій держави, саме їм у цьому зв'язку надається вирішальна роль. Будова механізму держави залежить від того, які функції бере на себе держава.

Державні підприємства та установи підпорядковуються державним органам та здійснюють відповідні функції держави у сфері виробничої діяльності або у сфері нематеріального виробництва, освіти, охорони здоров'я, науки. Державні установи та підприємства, на відміну від державних органів, не є носіями державної влади.

У відмінності від державного апарата, зміст діяльності підприємств складається в створенні матеріальних цінностей, задоволенні суспільних інтересів, здійсненні інших економічних функцій. Для державних установ типовою є невиробнича діяльність у сфері охорони здоров'я, наукових досліджень, проектуванні, навчально-

виховної, утворювальної-духовно-освітньої роботи. Метою написання є вивчення функціонування механізму держави, взаємодії його органів, з'ясування складу державних органів, структури державного апарату.

Мета й завдання дослідження. Метою дослідження є з'ясування місця й ролі механізму та апарату держави в суспільстві. Дослідження проблематики функціонування механізму і апарату держави дає змогу більш предметно аналізувати нові для вітчизняної науки, але, надзвичайно актуальні й складні питання його кадрового забезпечення, проходження державної служби, бюрократії.

Предметом дослідження є тенденції та перспективи функціонування державних органів, органів місцевого самоврядування в умовах формування демократичної, соціальної, правової держави та громадянського суспільства.

Методологічна основа дослідження. Методологія науки дає можливість наукового обґрунтування організації та функціонування органів державної влади і місцевого самоврядування. Системний метод застосовувався при аналізі понять «механізму держави», «державний орган», «виконавчі органи».

Отже, виходячи із вище наведеного можна сказати, що механізм держави втілює у собі матеріальну основу існування будь-якої сучасної держави, завдяки якій вона реалізує свої конституційно визначені цілі й завдання. Водночас механізм держави має складну і багаторівневу внутрішню структуру, яка об'єктивно відображає ті функції і завдання, які стоять перед конкретною державою. У сучасній теорії держави і права склалося декілька базових теоретико-методологічних підходів до визначення змісту поняття «механізм держави». Головна відмінність між ними полягає у способі тлумачення структурних елементів цього механізму. Найбільш «вузьке» доктринальне тлумачення змісту поняття механізму держави ґрунтується на його ототоженні з апаратом держави, що, фактично, робить єдиним елементом механізму держави органи державної влади. На противагу цьому, протягом останніх десятиліть поступово виникла інша методологія аналізу механізму держави, яка передбачає різні міри «розширення» його змісту. На сьогоднішній день вона поступово набуває домінуючого характеру.

КОНТРОЛЬ ДЕРЖАВИ ЗА ЗЛОЧИННІСТЮ

Вангела Г.В.

*II курс, група ПЗб-21, спеціальність «Правознавство»,
Івано-Франківська філія Університету «Україна»,
к. тел. (0342) 50 35 45
Науковий керівник: Тимчишин А.М., к. ю. н., доцент,
Івано-Франківська філія Університету «Україна»*

Важливим призначенням держави згідно з Конституцією України є всебічне забезпечення прав і свобод людини, захист її життя і здоров'я, честі, гідності й недоторканності як найвищих соціальних цінностей (ст. 3). Звідси випливає одна з найважливіших функцій держави у сфері боротьби зі злочинністю — правоохоронна функція. Вона багатогранна і досліджується суспільними та юридичними науками, зокрема кримінологією. Серед важливих і недостатньо досліджених напрямків у кримінології є державний контроль за злочинністю як складова частина соціального контролю в загальній теорії боротьби зі злочинністю. Цю проблему порушували різні дослідники, фахівці багатьох галузей знань. Однак її різнопланове освітлення в кожній конкретній галузі науки не дало можливості створити загальну теорію протистояння злочинності. Держава у своїй діяльності в боротьбі зі злочинністю не тільки здійснює заходи по боротьбі з нею, а й у деяких випадках може створювати негативні криміногенні чинники і тим чи іншим шляхом сприяти виникненню окремих (нових) видів злочинів.

Злочинність, як самокерована система, чинить сильний опір правоохоронним органам, а інколи йде в атаку на соціальний порядок і правові підвалини суспільства. Недооцінка криміногенної ролі самої злочинності, властивості її до самодетермінації і зворотного впливу на суспільство призвела до ослаблення державного контролю за криміногенними процесами в суспільстві і розширеного відтворення злочинності. Виникла необхідність в осмисленні дійсності і формуванні більш реальних концепцій боротьби зі злочинністю.

Аналізуючи літературні джерела з обраної теми, автор доходить висновку, що суб'єктами соціального механізму боротьби зі злочинністю називають державу в особі законодавця, її органів влади й управління, правоохоронних органів; адміністрації підприємств і установ; громадських організацій і трудових колективів, а також окремих громадян. Не викликає сумнівів те, що завдання стриму-

вання злочинності вирішується тільки взаємопов'язаними діями всіх ланок державної системи протидії злочинності, при цьому роль різних суб'єктів повинна бути диференційована за рівнем, масштабами, функціями, засобами стримування.

В Україні створено класичний комплекс криміногенних чинників: різке майнове розшарування населення, безробіття, корупція, послаблення всіх форм соціального контролю, «прозорі» кордони, нелегальна міграція, стрімке погіршення психічного здоров'я населення — далеко не останні чинники злочинності, за які загалом несе відповідальність державна влада, але ніхто персонально.

Підводячи підсумки, слід підкреслити складний багатовекторний характер впливу державної влади на стан та динаміку злочинності, особливо в період реформування, який переживає Україна. Поряд із здійсненням контролю за злочинністю, держава створює умови для її зростання. Завдання громадського суспільства полягає в тому, щоб мінімізувати криміногенність влади та сприяти її антикримінальній діяльності. Визначаються три форми такої діяльності: законодавство, застосування кримінально-правових норм і спеціально-кримінологічне попередження злочинів.

Література

1. Державний вплив на злочинність. Кримінологічно-правове дослідження. — К.: Вид-во Юрінком-Інтер, 2010. — 275 с.
2. Литвак О.М. Проблеми вдосконалення організації і діяльності прокуратури України в умовах судово-правової реформи//36. наук. праць Харків. ін-ту підвищення кваліфікації Генпрокуратури України. — 2013. — С. 3–12.

ПУБЛІЧНЕ ТА ПРИВАТНЕ ПРАВО

Вербовецька А.В.

II курс, група ПЗ–23к,

коледж «Освіта» Університету «Україна»

Науковий керівник: Орловська І.Г., к. ю. н., доцент кафедри теорії права та міжнародної інформації,

Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»

Існують декілька теорій обґрунтування критеріїв поділу права на публічне і приватне: матеріальні (на основі інтересів), формальні (за юридичними критеріями) і змішані (поєднують матеріальні

та формальні критерії). Такий поділ не заперечує традиційного галузевого поділу системи права, однак суттєво доповнює уявлення про її структуру.

Публічне право — це підсистема права, яка складається з норм, що регулюють відносини, пов'язані зі здійсненням функцій публічної влади у сфері реалізації інтересів держави і місцевого самоврядування за допомогою імперативного методу правового регулювання.

Предметом публічного права є відносини, пов'язані з реалізацією публічних інтересів. Ці відносини зазвичай виникають між суб'єктами владних повноважень, а також між суб'єктами владних повноважень та іншими суб'єктами права.

Метод регулювання публічного права становить сукупність прийомів, що характеризують використання в публічно-правовій сфері того чи іншого комплексу юридичних засобів. Він є імперативним, забезпечує побудову публічних правовідносин за субординаційною схемою «влада — підпорядкування», передбачає наділення одного із суб'єктів правовідносин владними повноваженнями і компетенцією.

До складу публічного права входять: матеріальні публічно-правові галузі (конституційне, адміністративне, кримінальне, фінансове право та ін.) і процесуальні публічно-правові галузі (кримінальне процесуальне, цивільне процесуальне, адміністративне процесуальне право тощо).

Публічне право характеризується певним понятійним апаратом: «публічний інтерес», «суб'єкт публічного права», «об'єкт публічного права» та ін.

Приватне право — це підсистема права, яка складається з норм, що регулюють відносини, не пов'язані зі здійсненням функцій публічної влади у сфері реалізації приватних інтересів, за допомогою диспозитивного методу.

Предметом приватного права є відносини, пов'язані з реалізацією приватних інтересів. Ці відносини зазвичай виникають між фізичними та/або юридичними особами.

Метод у приватному праві характеризується: а) диспозитивністю (суб'єктам надана свобода вибору варіанта поведінки: вони можуть використовувати встановлені законодавством моделі поведінки або створювати власні правила); б) визнанням автономії волі та правової ініціативи суб'єктів (зокрема, при вчиненні правочинів, визначенні їх правового змісту, захисті суб'єктивного права); в) юридичною рівністю суб'єктів приватного права.

Таким чином, в ході дослідження проблеми приватного та публічного права, я прийшла до наступних висновків. Структурування права по типу «приватне-публічне» спрямоване на обмеження державної влади, гарантує «область свободи» суб'єктів права від проявів всевладдя держави. Такий розподіл права об'єктивно за своїм характером, відображає буття двох відносно самостійних сфер — громадянського суспільства і держави. Для цих сфер характерні різні заходи дозволеного і забороненого, одні завдання вирішуються в рамках публічного права, інші — приватного. Разом з тим право єдине в обох своїх проявах — приватному та публічному — і лише в сукупності може забезпечити поєднання інтересів суспільства, держави й особистості.

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СТВОРЕННЯ ПРИВАТНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Вихристюк Р.Г.

*VI курс, група ПЗ-42, спеціальність «Правознавство»,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»*

Лебеденко В.І.

*к. ю. н., доцент, доцент кафедри цивільного, господарського,
адміністративного права та правоохоронної діяльності,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»*

Актуальність з'ясування проблемних питань щодо утворення приватних підприємств обумовлена тим, що на сьогоднішній день відсутній спеціальний закон, який це деталізовано передбачає. У свій час діяльність щодо цього регламентувалась законом України «Про підприємства в Україні», який втратив чинність у зв'язку із введенням в дію ГК України 01 січня 2004 року. Далі, чинне господарське законодавство не містить норм щодо визначення чіткого порядку щодо по утворення приватного підприємства. Тому такі підприємства утворюються у відповідності до положень, що містяться в ЦК України та спеціалізованих законодавчих актів.

Стосовно питань правового статусу приватних підприємств, слід звернути увагу на наступне:

- приватне підприємство є однією з організаційно-правових форм підприємства (ст. 113 ГК України);
- згідно чинного законодавства України) приватне підприємство є юридичною особою і воно може створюватися у формі господарського товариства (ст. 83 ЦК України).

— приватне підприємство, як правило є унітарним підприємством, яке створюється одним засновником, який виділяє необхідне для того майно, формує відповідно до закону статутний фонд, не поділений на частки (паї), затверджує статут, розподіляє доходи, безпосередньо або через керівника, який ним призначається, керує підприємством і формує його трудовий колектив на засадах трудового найму, вирішує питання реорганізації та ліквідації підприємства. Унітарним є підприємство, засноване на приватній власності засновника.

Як висновок: приватним підприємством визнається підприємство, що діє на основі приватної власності одного або кількох громадян, іноземців, осіб без громадянства та його (їх) праці чи з використанням найманої праці. Приватним є також підприємство, що діє на основі приватної власності суб'єкта господарювання — юридичної особи.

ВЧЕННЯ НІКОЛЛО МАКІАВЕЛЛІ ПРО ДЕРЖАВУ І ПОЛІТИКУ

Вітковський А.А.

*І курс, група МВ–17001Б, спеціальність «Міжнародні відносини»,
Національний університет біоресурсів і природокористування України,
к. тел (098) 464-83-95*

*Науковий керівник: Асатуров С.К., к.і.н., доцент,
Національний університет біоресурсів і природокористування України*

Одним з видатних представників політичної думки епохи Відродження виступає ідеолог буржуазії італійський філософ Нікколо ді Бернардо Макіавеллі (1469–1527рр.). Народився Нікколо Макіавеллі в бідній аристократичній сім'ї у Флоренції. Постійно і цілеспрямовано займався самоосвітою і, за твердженнями сучасників, став блискуче освіченою людиною. Макіавеллі прекрасно знав праці Платона та Арістотеля, Цицерона і Плутарха. Оволодів основами юридичних і комерційних наук, навиками ведення юридичних справ. Основні праці Макіавеллі «Державець» («Володар»), «Міркування про першу декаду Тита Лівія», «Історія Флоренції» та ін.

Важливим вкладом Нікколо Макіавеллі в історію політичної думки стало те, що теологічній теорії держави він протиставляє концепцію світської держави, обґрунтовуючи закони держави

Розумом і досвідом. Політика є лише автономний бік людської діяльності, є втіленням вільної людської волі в межах необхідності. Нікколо Макіавеллі приходить до розуміння того, що врешті-решт в основі політичної діяльності лежать реальні інтереси, користь, прагнення до збагачення. Головним у політичних поглядах Нікколо Макіавеллі є висунутий ним принцип політичного реалізму, який передбачає урахування в політиці справжніх умов дійсності, реальності, підкорення політичних дій практичним інтересам і байдуже ставлення до того, що має бути відповідно апріорним схемам або передбаченням релігійної моралі. Одним з перших Нікколо Макіавеллі став розглядати і політику як автономну сферу людської діяльності, в якій існують природні причини і корисні правила, що дозволяють ураховувати свої можливості, щоб передбачати заздалегідь хід подій і вживати необхідні заходи.

Макіавеллі вважав, що в основі розвитку історії лежить «матеріальний інтерес і сила». Головний стимул поведінки людини — інтерес, що проявляється в різноманітності, пов'язаний з бажанням людей зберегти своє майно, що забезпечує прагнення до збільшення, прирощення власності. Нікколо Макіавеллі писав, що люди швидше простять смерть батька, аніж втрату майна. Власницький інтерес передує людській турботі про честь, велич і гідність. Невикорінений егоїзм людської природи з усією необхідністю вимагає створення держави — вищої сили, здатної поставити людину в певні межі. Тут впливають передумови диктатури суспільного договору. Звідси і відносність оцінки державних організацій і відносність оцінки діяльності влади. Нема ідеального ладу поза часом і простором, є тільки такий лад, що відповідає ситуації. Нема незмінних рис людського характеру, постійні лише елементи, що складають характер людини і проявляються по-різному в різних суспільствах. І нема незмінно добрих і незмінно поганих методів управління людьми, а є лише методи, що відповідають чи не відповідають ситуації. Протилежність інтересів народу і правлячих верств суспільства приводить до загострення ситуації в державі. Тим-то важливо створення сильної національної держави, вільної від феодалських міжусобиць, здатної підняти народ на її захист та ін.

У політичному змаганні Нікколо Макіавеллі вважав допустимим в ім'я великої мети та ідеї зневажати закони моралі і використовувати будь-які засоби заради їх досягнення, виправдовував навіть жорстокість і віроломство правителів у їх суперництві за владу. Звідси і макіавеллізм — спосіб політичної діяльності, що не

зневажає будь-якими засобами заради досягнення поставленої мети. Історична заслуга Нікколо Макіавеллі — погляд на державу як природне утворення, що досягається на основі домовленості людей в інтересах захисту і цілісності країни.

Макіавеллі вважається одним з основоположників науки політології. В його творах політика (установа, організація і діяльність держави) розглядалася як особлива сфера людської діяльності, що має свої закономірності, які повинні бути вивчені і осмислені. Такий підхід до вивчення держави був великим кроком вперед в розвиток політико-правової теорії.

Політична ідеологія в Макіавеллі спрямована на досягнення визначеної політичної мети — формування колективної волі, за допомогою якої можна створити могутня, єдина держава. На думку Макіавеллі сильний вплив на історичний процес формування держав роблять сильні особистості — ще їхній можна назвати великими людьми. Велика людина має у своєму вигляді щось таке, завдяки чому інші коряться йому усупереч власній волі. Перевага великої людини полягає в тому, щоб краще почувати і виражати деяку абсолютну волю — те, що дійсно об'єктивно необхідно в даний момент. Саме завдяки цій піднесеній силі базуються держави.

ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЩОДО ВІДШКОДУВАННЯ ЗБИТКІВ У СФЕРІ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Власюк М.С.

*III курс, група Прз-3.1, напрям підготовки «Право»,
Луцький інститут розвитку людини Університету «Україна»,
к. тел. (066) 616-28-14*

*Науковий керівник: Туз Ю.О., асистент,
Луцький інститут розвитку людини Університету «Україна»*

Відшкодування збитків як форма господарсько-правової відповідальності є найбільш розповсюдженою. Реалізуючи господарсько-правову відповідальність учасників господарських відносин (у тому числі застосовуючи такий вид господарських санкцій, як відшкодування збитків), необхідно дотримуватися загальних принципів, на яких вона базується і які зазначені в ч. 3 ст. 216 ГК, підстав та меж господарсько-правової відповідальності, строків її реалізації, встановлених чинним законодавством [2].

Учасник господарських відносин, який порушив господарське зобов'язання або установлені вимоги щодо здійснення господарської діяльності, повинен відшкодувати завдані цим збитки суб'єкту, права або законні інтереси якого порушено.

Відповідальність у вигляді відшкодування збитків за порушення господарського зобов'язання передбачена Господарським кодексом як універсальний спосіб захисту прав, який дозволяє суб'єкту, права або законні інтереси якого порушено, відшкодувати всі майнові витрати, викликані цим порушенням.

Одним із поширених видів правопорушень у сфері господарювання є правопорушення у сфері електроенергетики, які тягнуть за собою звернення з позовними заявами до господарських судів, зокрема з вимогами про стягнення вартості недорахованої електричної енергії.

Що стосується майнової відповідальності, то вона застосовується у формі матеріального відшкодування прямих, побічних збитків, упущеної вигоди, матеріального відшкодування моральної шкоди, а також майнових санкцій.

Учасник господарських відносин, який вчинив господарське правопорушення, зобов'язаний вжити необхідних заходів щодо запобігання збиткам у господарській сфері інших учасників господарських відносин або щодо зменшення їх розміру, а у разі якщо збитків завдано іншим суб'єктам, — зобов'язаний відшкодувати на вимогу цих суб'єктів збитки у добровільному порядку в повному обсязі, якщо законом або договором сторін не передбачено відшкодування збитків в іншому обсязі.

У разі невиконання зобов'язання виконати певну роботу (надати послугу) управнена сторона має право виконати цю роботу самостійно або доручити її виконання (надання послуги) третім особам, якщо інше не передбачено законом або зобов'язанням, та вимагати відшкодування збитків, завданих невиконанням зобов'язання [3, с.206].

Суть зобов'язання, полягає у тому, що зобов'язання повинні виконуватись у натурі, крім випадків, передбачених законом. І до того часу, доки воно не буде виконано, жодне відшкодування збитків не може розглядатись як спосіб його припинення.

Література

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141.

2. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 18, 19—20, 21—22. — Ст. 144.
3. Новошицька В.І. Окремі питання відшкодування збитків у сфері господарювання / В.І. Новошицька // Господарсько-правові аспекти забезпечення розвитку економіки України: монографія / [А.Г. Бобкова, В.В. Воронін, Е.М. Деркач та ін.]; за наук. ред. А.Г. Бобкової та А.М. Захарченка. — Донецьк: Юго-Восток, 2013. — С. 201—218.

НОРМА ПРАВА

Волкова К.Ю.

II курс, група ПЗ-23к,

коледж «Освіта» Університету «Україна»

Науковий керівник: Фаст О.О., доцент кафедри теорії права та міжнародної інформації,

Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»

Норма права — це загальнообов'язкове правило поведінки, сформоване в суспільстві відповідно до визнаної в ньому справедливої міри свободи і рівності та формально визначене (встановлене чи санкціоноване) і забезпечене державою з метою регулювання, охорони та захисту суспільних відносин. Зазначимо, що природні права людини, якщо вони не закріплені у формах права (тобто формально не визначені), є також чинними правом і підлягають забезпеченню державою так само, як і інші норми права.

Ознаками норми права є соціальні та юридичні.

Соціальні ознаки норми права:

1) за внутрішнім змістом є зразком відносин, що складаються в суспільстві відповідно до об'єктивно існуючої соціально визнаної справедливої міри свободи і рівності;

2) є правилом поведінки (належної, дозволеної), що впорядковує відносини між людьми, коригує їх зв'язки, надає їм компромісно-комунікативного характеру;

3) витікає з природних невідчужуваних прав і свобод людини, незалежно від того, чи вони закріплені в конституції і законах, чи ні.

Юридичні ознаки норми права:

1) є юридично значущим способом регулювання, охорони і захисту конкретних суспільних відносин — вводить нове правило, фіксує найтиповіші соціальні процеси і зв'язки; впливає на суспільні відносини з метою подолання конфліктів, недоведення до них;

- 2) регулює невизначену кількість суспільних відносин;
- 3) не має конкретного адресата (є неперсоніфікованою), поширюється на всіх, хто стає учасником відносин, регульованих нормою; розрахована на багатократність застосування за певних життєвих обставин;
- 4) є загальнообов'язковою для учасників правового спілкування, на яких вона розрахована; слугує керівництвом до дії, не підлягає обговоренню з огляду на доцільність;
- 5) є формально визначеною за змістом — зовнішньо виражена у приписах нормативно-правових актів, нормативно-правових договорів, правових звичаїв, правових прецедентів та ін.;
- 6) формується у вигляді прав і обов'язків учасників правовідносин, а також юридичної відповідальності, що застосовується у разі їх порушення; розрахована на те, щоб адресати мали можливість передбачити наслідки своєї поведінки;
- 7) має визначену структуру — складається із взаємопов'язаних елементів: гіпотези, диспозиції, санкції; разом з іншими нормами утворює систему права;
- 8) є результатом владної діяльності держави — встановлена або санкціонована нею;
- 9) ухвалюється в суворо встановленому порядку — видається уповноваженими на те суб'єктами в межах їх компетенції і відповідно до певної процедури: розробка, обговорення, прийняття, набрання чинності, зміна або скасування чинності;
- 10) забезпечується всіма заходами державного впливу, аж до примусу — держава створює реальні умови для добровільного здійснення суб'єктами зразків поведінки, сформульованих у нормі права; застосовує засоби переконання, осуду, примусу до бажаної поведінки, зокрема, ефективні санкції у разі невиконання вимог норми права.

Отже, норма права має владний характер. Вона визначає важливі державі та суспільству відносини і регулює їх. Владність норми виявляється і у тому, що вона регулює такі відносини, без яких держава і суспільство не можуть бути перетворені у соціальну систему. Норма права завжди відображає волю певної соціальної групи чи всього населення держави, закріплює її та охороняє.

ТЛУМАЧЕННЯ НОРМ ПРАВА

Волкова М.Ю.

II курс, група ПЗ–23к, коледж «Освіта» Університету «Україна»

Орловська І.Г.

*к. ю. н., доцент кафедри теорії права та міжнародної інформації,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»*

Тлумачення норм права — це інтелектуальна діяльність, спрямована на розкриття смислового змісту правових норм.

Термін тлумачення в правовій сфері використовується в кількох значеннях:

1) тлумачення виступає як інтелектуальний процес розуміння та пізнання правової норми, що виражається в сукупності способів (прийомів) тлумачення;

2) тлумачення розглядається як діяльність певних суб'єктів (офіційне та неофіційне тлумачення), що має різну обов'язковість для правозастосовувачів;

3) тлумачення постає у вигляді результату інтелектуального процесу розуміння та пізнання правової норми, вираженого в мовній формі, що називається тлумаченням за обсягом (буквальне, поширювальне і обмежувальне).

Більш традиційним є розмежування тлумачення на з'ясування права і роз'яснення права. З'ясування є розкриттям змісту юридичних норм «для себе». Роз'яснення є розкриттям змісту юридичних норм «для інших».

Тлумачення норм складається з двох елементів: з'ясування (розкриття значення юридичних норм «для себе») та роз'яснення (розкриття значення юридичних норм «для інших»).

Тлумачення необхідне в процесах:

1) нормотворчості — при виробленні нових правових приписів відбувається значеннєве зіставлення з приписами чинних актів;

2) систематизації нормативно-правових актів — створенні зводів законів, зібрань і довідників із законодавства, обліку нормативних актів;

3) безпосередньої реалізації права — при укладанні угод і договорів господарюючими структурами, діяльності громадських організацій і громадян;

4) застосування правових норм судами, органами прокуратури, арбітражу, іншими державними органами;

5) імплементації норм міжнародного права в систему національного законодавства (імплементаційне тлумачення).

Об'єкт правотлумачної діяльності є норма права. У розкритті дійсного значення правових норм, з'ясуванні змісту правил поведінки, що їх становить, полягає кінцева мета інтерпретації права. Безпосередній предмет інтерпретації права виступає юридичний текст, який міститься у відповідних джерелах права (нормативно-правових актах, нормативно-правових договорах, правових прецедентах тощо). Під «буквою» закону розуміють буквальне значення юридичного тексту, що містить норми права (положень нормативно-правового акта, міжнародно-правового договору тощо). «Дух» закону передає дійсний зміст норм права, що містяться у відповідному акті, з урахуванням правових принципів, на яких він ґрунтується, в їх субординації між собою.

Отже, тлумачення норми права залежить не тільки від рівня використаної законодавчої техніки, а й від правової культури та правосвідомості суб'єктів, які застосовують право. Тлумачення правової норми починається з філологічного тлумачення, а використання інших способів залежить від змісту тлумаченого нормативу і конкретної ситуації. І для себе я запам'ятала, що важливим конструктивним правилом тлумача (інтерпретатора) є таке: чим недосконаліший закон, тим досконалішим, точнішим, тоншим має бути його роз'яснення.

ІНСТИТУТ МЕДІАЦІЇ ЯК СУЧАСНИЙ МЕХАНІЗМ ВРЕГУЛЮВАННЯ СПОРІВ НА ДОСУДОВОМУ ЕТАПІ

Гаврилюк А.А.

*II курс, група ІН18–9–16 Б1П (4,00), спеціальність «Право»,
Одеський інститут ПрАТ «Вищий навчальний заклад
«Міжрегіональна Академія управління персоналом»,
к. тел. (067)-270-24-69*

*Науковий керівник: Золотарьова О.А., доцент, ад'юнкт-професор МКА,
Одеський інститут ПрАТ «Вищий навчальний заклад
«Міжрегіональна Академія управління персоналом»*

На шляху євроінтеграції в Україні постала необхідність запровадження сучасних механізмів вирішення цивільних та господарських спорів, спираючись на зарубіжний досвід. Тому все частіше приділяють увагу медіації як сучасному альтернативному способу

вирішення спорів. Загальновідомо, що основною цінністю держави є людина, а отже, її права та свободи, а державним органом, що вирішує спір в Україні, є суд, в якій кожен громадянин має право звернутися за захистом своїх прав. Впродовж останніх років навантаження на судову систему та процес її реформування, корупція, втрата довіри громадянина до суду негативно впливають на вирішення цивільних та господарських спорів. Із процесом інтеграції України до Європейського Союзу зросла роль медіації [1, с. 136].

Слово «медіація» походить від латинського «mediation», що означає «посередництво» [2, с. 24]. У Директиві 2008/52/ЕС Європейського Парламенту та Ради Європи медіація визначається як структурований процес, за допомогою якого дві або більше сторін спору намагаються самостійно, на добровільній основі, досягти згоди для вирішення спорів за підтримки медіатора [2, с. 25]. Уперше термін «медіація» з'явився у тексті Закону України «Про безоплатну правову допомогу» [3], який використовує цей термін в контексті обов'язку суб'єктів надання безоплатної правової допомоги сприяти забезпеченню доступу до медіації. Проект закону «Про медіацію» [4], прийнятий у першому читанні, визначає медіацію як альтернативний (позасудовий) метод вирішення спорів, за допомогою якого дві або більше сторони спору намагаються в рамках структурованого процесу за участі медіатора досягти згоди для вирішення їх спору. До переваг медіації слід віднести: доступність, демократичність, задоволеність обох сторін спору, гарантія безпеки комунікації, економія ресурсів, дотримання принципу свободи особистості. Беручи до уваги початий з 2014 року в Україні процес децентралізації влади, запровадження в Україні інституту медіації є одним із заходів децентралізації державної влади, який надає громадянам реальну можливість обирати інші, не судові, засоби для вирішення їх спорів при збереженні судової системи як основного механізму вирішення спорів у суспільстві, активізувати громадян України на задоволення потреб та інтересів, звузити сферу впливу держави на суспільство, замінити цей вплив механізмами саморегуляції, виробленими самим суспільством, та суттєво знизити рівень бюджетного споживання судової системи через зменшення навантаження на суди [4].

Медіація є однією з найпопулярніших форм врегулювання конфліктів у розвинених країнах світу. Медіація отримала значного розвитку в країнах Європейського Союзу, Австралії, США та активно розвивається на території країн пострадянського простору.

В м. Одесі, наприклад, більше 10 років працює обласна група медіаторів-психологів, а в Київському районному суді міста відкрито Кабінет медіації. Нерегламентованість на законодавчому рівні значно ускладнює застосування медіації на практиці. Тому створення законодавчого підґрунтя для успішного розвитку медіації як правового і соціального інституту в Україні є нагальною необхідністю для суспільства.

Література

1. Думка С. Інститут медіації в Україні / С. Думка. // Правові системи суспільства: сучасні проблеми та перспективи розвитку: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Львів, 17-18 листопада 2017 р. — Львів: ЗО «Центр правничих ініціатив», 2017. — С. 136—138.
2. Кармаза О. Інститут медіації: основні концепції розвитку / О. Кармаза // Підприємництво, господарство і право. — 2017. — № 2. — С. 24—28.
3. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 02.06.2011 № 3460-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР). — 2011. — № 51. — С. 577.
4. Проект Закону про медіацію. Пояснювальна записка / [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?pf3516=3665&skl=9

ПРАВА ТА СВОБОДИ ЛЮДИНИ

Гапон А.М.

*II курс, група ПЗ–23к, коледж «Освіта» Університету «Україна»
Науковий керівник: Орловська І.Г., к. ю. н., доцент кафедри теорії права
та міжнародної інформації,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»*

Права людини — це комплекс природних і непорушних свобод і юридичних можливостей, обумовлених фактом існування людини в цивілізованому суспільстві.

Права людини невід’ємні. Це означає, що ви не можете їх втратити, оскільки вони мають відношення до самого факту людського існування. За певних обставин дію деяких з них, хоча і не всіх, може бути призупинено або обмежено.

Права людини неподільні, взаємозалежні і взаємопов’язані. Це означає, що різні права людини по суті пов’язані між собою і не

можуть розглядатися окремо. Здійснення одного права залежить від здійснення багатьох інших прав, і немає жодного права, яке було б важливіше за інші.

Права людини універсальні. Означає, що вони так само стосуються всіх людей в усьому світі, причому без обмежень за часом. Кожен має право користуватися правами людини без якої б то не було різниці, як-то щодо раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, політичних або інших переконань, національного чи соціального походження, майнового, станового або іншого становища.

Слід зазначити, що універсальність прав людини жодним чином не загрожує багатому різноманіттю індивідуальностей чи культурних відмінностей. Різноманіття може існувати і в суспільстві, де всі рівні і в рівній мірі заслуговують поваги. Права людини служать мінімальним стандартом, який стосується всіх людей; кожна держава і суспільство може визначати і застосовувати вищі або конкретніші стандарти.

Свободи людини — це сфери діяльності людини, в які держава не повинна втручатися. Вона лише окреслює за допомогою правових норм кордони, територію, на якій людина діє за своїм вибором і на власний розсуд. Разом з тим держава має забезпечити захист цих кордонів від втручання інших осіб.

В цілому потрібно підкреслити, що з метою забезпечення дотримання в державі прав і свобод людини і громадянина, потрібно, щоб на всіх рівнях влади та кожним громадянином було високо усвідомлена важливість дотримання прав і свобод людини.

Тому головна функція органів державної влади та правозахисників у напрямі забезпечення прав та свобод людини — це забезпечення верховенства Права й справедливого судочинства. В цьому процесі надзвичайну роль грає забезпечення прямої дії Конституції України — як головного документа держави.

При цьому саме Права людини мають стати (і тільки вони можуть бути) міцним фундаментом новітньої України — її справжньою, не вигаданою національною ідеєю, — що об'єднає усіх громадян в український народ і соціум, в якому комфортно жити кожній людині, а громадяни пишатимуться своєю державою.

Таким чином, у ході вивчення дослідження прав і свобод людини я дійшла до висновку, що дотримання прав людини є ключовою національною ідеєю усіх демократичних країн світу. Незалежно від обраної формули національної ідеї, в її центрі має знаходитися людина, її інтереси, дотримання прав і свобод. На відміну від понят-

тя «свободи людини», в «Правах людини» фіксується конкретна сфера, напрям діяльності індивіда. При цьому держава зобов'язана забезпечити та захистити законні дії людини в зазначеній сфері. В цьому випадку вже не пропонується можливість вибору варіанту діяльності всередині цього Права. Цим правом можна скористатися, реалізувати його чи ні, оскільки право не є обов'язком.

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГОСПОДАРСЬКИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ

Гета А.В.

*І курс, група 11 ПК А, спеціальність «Право»,
Полтавський юридичний коледж, к. тел. (050) 849 06 58*

*Науковий керівник: Товста С.П., адвокат,
ст. викладач кафедри правознавства,*

Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»

Предмет правового регулювання, відповідно до ст. 1 ГКУ, визначає основні засади господарювання в Україні та регулює господарські відносини, що виникають у процесі організації та здійснення господарської діяльності між суб'єктами господарювання, а також між цими суб'єктами й іншими учасниками відносин у сфері господарювання [1], тобто норми ГКУ спрямовані на врегулювання певної групи правовідносин та на процес організації та здійснення господарської діяльності.

У ст. 1 ЦКУ зазначено, що до відносин, які регулюються цивільним законодавством, належать особисті немайнові й майнові відносини (цивільні), засновані на юридичній рівності, вільному волевиявленні, майновій самостійності їх учасників. До майнових відносин, заснованих на адміністративному або іншому владному підпорядкуванні однієї сторони другій, а також до податкових, бюджетних відносин цивільне законодавство не застосовується, якщо інше не встановлено законом [2]. В цьому контексті зазначається, що саме норми ГКУ регулюють відносини, засновані на адміністративному або іншому владному підпорядкуванні однієї сторони другій. Тому ст. 3 ГКУ називає серед господарських правовідносин саме організаційно-господарські [3]. Саме ця категорія правовідносин включає правовідносини між суб'єктами господарювання та суб'єктами організаційно-господарських повноважень у процесі управління господарською діяльністю.

Основне призначення господарсько-правових відносин у механізмі господарсько-правового регулювання полягає в індивідуалізації вимог правових норм у частині взаємо розташування суб'єктів і наділення їх правами й обов'язками. Реалізуються ці права в конкретній господарській діяльності.

У господарсько-правових нормах, як і в господарсько-правових відносинах, відображаються не тільки економічні інтереси учасників, а й загальний економічний суспільний інтерес. В основі господарського відношення як фактичного економічного відношення лежить приватний інтерес щодо отримання бажаного ефекту (найчастіше прибутку) [2].

Господарські правовідносини — це врегульовані нормами права суспільні відносини, які виникають у сфері господарювання щодо організації та здійснення господарської діяльності, що характеризуються особливим суб'єктивним складом, поєднанням організаційних і майнових елементів, значним ступенем регулювання як із боку держави, так і з боку самих суб'єктів цих правовідносин [1]. При цьому, вказується на те, що ГКУ регулює не діяльність, а господарські відносини, що виникають у процесі організації та здійснення господарської діяльності [3].

Таким чином, господарське правовідношення — це ідеологічне відношення, що виникає в результаті настання передбачених правовою нормою юридичних фактів і втілює публічний інтерес. Господарське правовідношення є проявом господарського відношення в правовій площині та являє собою індивідуальну модель поведінки суб'єктів господарського відношення.

Література

1. Вінник О. М. Господарське право: [навч. посіб.] / О. М. Вінник. — К.: Правова єдність, 2012. — 766 с.
2. Гелич. Ю. О. Щодо питання про вдосконалення господарського законодавства України / Ю. О. Гелич // Реформування системи господарського законодавства України. — 2014. — С. 13–15.
3. Ямкова І. М. Актуальні проблеми господарського права / І. М. Ямкова // Науковий вісник публічного та приватного права. — 2015. — Вип. 2. — С. 52–57.

ПОНЯТТЯ «ПОЛІЦЕЙСЬКІ ОМБУДСМЕНИ». УПРАВЛІННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Гетьманенко К.В.

*4 курс, спеціальність «Правознавство»,
Кіровоградський інститут розвитку людини Університету «Україна»*

Ткаченко І.М.

*ст. викладач кафедри «Правознавство»,
Кіровоградський інститут розвитку людини Університету «Україна»*

Усі люди є вільні і рівні у своїй гідності та правах. Права і свободи людини є невідчужуваними та непорушними. Забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави. Людина її здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визначається в Україні найвищими соціальними цінностями що гарантовано Конституцією України [1].

Права і свободи людини її гарантії спрямовують зміст держави, тому цілком логічним було створення в органах Національної поліції такого підрозділу як Управління забезпечення прав людини. За підтримки голови Національної поліції та представників Ради Європи а також Уповноваженого Верховної Ради з прав людини цей відділ почав існувати з липня 2016 року. З вересня регіональні представники так звані поліцейські омбудсмени почали свою роботу майже в кожній області.

Взагалі Омбудсмен — це посадова особа, на яку покладаються функції контролю за отриманням законних прав та інтересів громадян в діяльності органів виконавчої влади і посадових осіб [2]. Поліцейські-омбудсмени — це правоохоронці які перевірятимуть дотримання прав людини у поліцейських відділках та СІЗО. Головною метою даного управління є недопущення порушення прав людини зі сторони працівників поліції. Відповідно до статті 55 Конституції України права і свободи людини і громадянина захищаються судом. Кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб. Кожен має право звертатися за захистом своїх прав до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

В Україні посада «Уповноважений Верховної Ради України з прав людини існує з 1998 року. Управління забезпечення прав

людини здійснює інформаційно-аналітичне забезпечення керівництва Національної поліції України та органів державної влади про стан вирішення питань, що належать до компетенції Управління, організаційне та нормативно-методичне забезпечення роботи підрозділів по дотриманню прав і свобод людини в діяльності поліції, спеціальних установ та конвойних підрозділів у частині тримання та конвоювання затриманих осіб, підозрюваних у вчиненні кримінального правопорушення, та осіб, які вчинили адміністративні правопорушення.

Завдання Управління забезпечення прав людини:

1. Забезпечення контролю за дотриманням прав і свобод людини працівниками поліції при забезпеченні заходів з підтримання публічної безпеки та порядку, під час виявлення та розкриття злочинів, запобігання адміністративним і кримінальним правопорушенням та протидії злочинності, досудового розслідування кримінальних правопорушень, виконання інших завдань, покладених на поліцію.

2. Здійснення контролю за роботою органів і підрозділів поліції з питань охорони осіб, затриманих за підозрою в учиненні кримінальних правопорушень, осіб, стосовно яких застосовано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою, та засуджених осіб, їх доставляння під час досудового слідства, проведення з ними слідчих дій, розгляду справ у судах, забезпечення виконання постанов суду про адміністративний арешт.

Функції Управління забезпечення прав людини

1. Вивчення та аналіз проблемних питань у діяльності органів і підрозділів поліції стосовно дотримання прав і свобод людини, підготовка інформаційно-аналітичних матеріалів для Голови Національної поліції України.

2. Подання керівництву поліції пропозицій щодо вдосконалення нормативно-правової бази відповідно до вимог міжнародних та національних договорів у галузі прав і свобод людини, а також рішень Європейського суду з прав людини.

3. Розроблення та внесення разом з іншими структурними підрозділами апарату поліції пропозицій щодо вдосконалення, скасування або введення нових форм звітності.

4. Координація взаємодії структурних підрозділів апарату Національної поліції України, органів і підрозділів поліції з органами державної виконавчої влади, міжнародними та національними неурядовими організаціями з питань забезпечення прав і свобод людини.

5. За дорученням керівництва поліції забезпечення представництва інтересів поліції в державних органах влади, міжнародних та національних неурядових організаціях з питань прав і свобод людини та інші.

Отже, кожна людина повинна мати можливість захистити себе, і відчувати себе захищеною навіть від тих правників на яких згідно закону покладено обов'язок захищати громадян. Створення даного Управління надає можливість виявляти та ліквідовувати неправомірні дії працівників органу Національної поліції під несення служби.

Література

1. Конституція України // ВВРУ. — 1996. — № 30. — ст. 50, зі змінами та доповненнями від 30.09.2016, № 5-рп/2016. / Режим доступу: [http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр].
2. Закон України про уповноваженого верховної ради з прав людини.

ОСОБЛИВОСТІ ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Гловацький Д.В.

*І курс, група ЗПЗ–505/17м, спеціальність «Правознавство»,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»
Науковий керівник: Терещенко А.Л., к. ю. н., професор кафедри цивільного,
господарського, адміністративного права
та правоохоронної діяльності,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»*

Юридична відповідальність, а саме господарсько-правова, нині істотно зростає у зв'язку з підвищенням ролі правового засобу вирішення завдань регламентації господарського обігу. Відповідальність, хоча і передбачається у господарському праві, але як всяка юридична відповідальність має імперативний характер і настає лише в разі правопорушення. Відповідальність має розглядатися в якості одного з діючих важелів механізму господарювання, що здійснює вплив на прискорення економічного розвитку нашого суспільства. У цьому виявляється актуальність дослідження господарсько-правової відповідальності. Це питання досліджувалося такими видатними правниками, як В.С. Мартем'янова, В.С. Щербин, В.К. Мамутова, Г.В. Пронська. Однак, залишається багато дискусій, щодо господарсько-правової відповідальності.

В юридичній літературі сформувалось багато різноманітних понять, якими позначається господарсько-правова відповідальність. Господарсько-правова відповідальність є комплексним правовим інститутом господарського права, предметом регулювання якого є господарські правопорушення.

Господарсько-правова відповідальність може бути визначена як правовідносини, які виникають внаслідок вчинення господарського правопорушення між суб'єктами господарювання або між суб'єктом господарювання та органом державної влади чи органом місцевого самоврядування, в результаті чого суб'єкт господарювання, винний у вчиненні правопорушення зазнає несприятливих наслідків майнового або організаційного характеру, які передбачені господарсько-правовими санкціями [1].

Застосування господарських санкцій повинно гарантувати захист прав і законних інтересів громадян, організацій та держави, в тому числі відшкодування збитків учасникам господарських відносин, завданих внаслідок правопорушення, та забезпечувати правопорядок у сфері господарювання (ч. 2 ст. 216 ГК) Реалізації цієї мети покликані сприяти принципи, на яких базується господарсько-правова відповідальність, закріплені в ч. 3 ст. 216 ГК:

- потерпіла сторона має право на відшкодування збитків незалежно від того, чи є застереження про це в договорі;
- передбачена законом відповідальність виробника (продавця) за недоброякісність продукції застосовується також незалежно від того, чи є застереження про це в договорі;
- сплата штрафних санкцій за порушення зобов'язання і також відшкодування збитків не звільняють правопорушника і без згоди другої сторони від виконання прийнятих зобов'язань у натурі;
- у господарському договорі неприпустимі застереження щодо виключення або обмеження відповідальності виробника (продавця) продукції.

Таким чином, господарсько-правова відповідальність покликана стимулювати належне виконання вказаних зобов'язань, гарантувати законні права та інтереси контрагентів, споживачів та самої держави, в тому числі і відшкодування збитків учасників товарообігу самої держави. Господарсько-правова відповідальність є одним із важелів механізму господарювання, і в цьому визначається його особливість.

Література

1. Бабак О. Основні види відповідальності суб'єктів господарювання у зовнішньоекономічній діяльності // Підприємництво, господарство, право. — 2011. — №10. — С. 144–148.
2. Заярний О.А. Деякі особливості господарсько-правової відповідальності за порушення організаційно-господарських зобов'язань, що виникають з договорів // Вісник господарського судочинства. — 2009. — №7. — С.171–177.
3. Щербина В.С. Адміністративно-господарські санкції в системі заходів господарсько-правової відповідальності. // Вісник господарського судочинства. — 2012. — № 2. — С. 180–185.

**ПРАВОВІ АСПЕКТИ НОВЕЛ
ЦИВІЛЬНОГО І ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА**

Григорашенко М.В.

2 курс, спеціальність «Право»,

Одеський інститут Міжрегіональної академії управління персоналом

Крамський С.О.

к.т.н., доцент кафедри права,

Одеський інститут Міжрегіональної академії управління персоналом

Актуальність сучасних проблем співвідношення господарсько-го і цивільного законодавства (права) є однією з найскладніших у вітчизняній юридичній теорії. Адже зазначені кодекси не повністю узгоджені й певною мірою дублюють один одного. У цьому плані актуальним і важливим практичним завданням виступає уточнення сфер регулювання Цивільного і Господарського кодексів і на цій основі усунення дублювань і неузгодженостей у закріплених ними правових нормах, а з ними і законодавча база, на якій ґрунтується правове регулювання відносин в економіці України. Аналіз останніх досліджень з проблеми співвідношення Цивільного і Господарського кодексів свідчить, що ця проблема викликає адекватний інтерес серед юридичної громадськості. Аналізуються шляхи подолання неузгодженостей у цивільному і господарському праві. Вносяться і обґрунтовуються конкретні пропозиції щодо вдосконалення окремих норм названих кодексів. Це має місце навіть тоді, коли вони, розглядаючи проблеми підприємництва і господарювання, посилаються при цьому на норми Цивільного кодексу і не згадують Господарський.

Завданням роботи є виявлення на основі новітнього законодавства критеріїв щодо визначення співвідношення Цивільного і Господарського права та апробація застосування цих критеріїв до окремих положень зазначених кодексів. Крім того, кожна галузь має притаманні їй і обумовлені особливостями відповідних відносин методи правового регулювання, а також цілі, засади, принципи і сутність. Усе це необхідно враховувати при визначенні меж правового регулювання Цивільного і Господарського права.

Головні зміни в господарському процесі: 1) Наявність у суду права у випадку, якщо закон або договір не визначають ефективного способу захисту порушеного права чи інтересу особи, яка звернулася до суду, визначити у своєму рішенні такий спосіб захисту, який не суперечить закону (ч. 2 ст. 5 ГПК України). 2) Передбачається, що показання свідків є джерелом доказів (ст. 88 ГПК України). Показання свідка викладаються ним письмово у заяві свідка. Підпис свідка на заяві посвідчується нотаріусом. Не вимагається нотаріальне посвідчення підпису сторін, третіх осіб, їх представників. 3) Новелою також є можливість письмового опитування учасників справи в якості свідків. Ст. 91 ГПК передбачає, що учасник справи має право поставити в першій заяві по суті справи або у додатку до неї десять запитань іншому учаснику справи про обставини, які мають значення для справи. Учасник справи, якому поставлено питання іншим учасником справи, зобов'язаний надати вичерпну відповідь окремо на кожне питання по суті. 4) В новій редакції ГПК значно розширений перелік справ, які не можуть бути передані на розгляд третейського суду/міжнародного комерційного арбітражу (ч.ч. 1–3 ст. 23 ГПК).

Головні зміни в цивільному процесі: 1. Можливість здійснення судочинства із застосуванням інформаційних технологій («електронний суд»), зокрема, вчинення всіх процесуальних дій через засоби електронного зв'язку з відповідними механізмами ідентифікації та безпеки. 2. З метою попередження юрисдикційних спорів та «дублювання» цивільних, господарських, адміністративних справ вводиться поняття «похідних вимог». Похідною позовною вимогою є вимога, задоволення якої залежить від задоволення іншої позовної вимоги (основної вимоги). 3. Для менш складних справ, які не можуть бути розглянуті в процедурі наказного провадження, передбачений розгляд у порядку спрощеного позовного провадження. 4. Вводиться поняття «малозначних справ» у цивільному процесі, а саме: справи, у яких ціна позову не перевищує сто розмі-

рів прожиткового мінімуму для працездатних осіб [1]. Тобто, норми суміжних інститутів Господарського і Цивільного кодексів у їх практичній реалізації будуть співвідноситися відповідно як спеціальні й загальні.

Слід звернути увагу на необхідність якісного подальшого вдосконалення норм Цивільного і Господарського кодексів України відповідно до визначених у них предмета, цілей, загальних засад правового регулювання тощо.

Література

1. Українське право. Новели процесуального законодавства: що зміниться? [Електронний ресурс] http://ukrainepravo.com/scientific-thought/legal_analyst/noveli-protsesualnogo-zakonodavstva-shcho-zminitsya.

ПРАВА ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ

Гришаєва А.С.

*III курс, група ПР–31, напрям підготовки «Правознавство»,
Хмельницький інститут соціальних технологій*

Університету «Україна»,

к. тел. (097) 835-46-62

*Науковий керівник: Мозолюк-Боднар Л.М., к. ю. н.,
Хмельницький інститут соціальних технологій*

Університету «Україна»

Відповідно до Конституції України права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави. Тобто, закріпивши на найвищому нормативному рівні це положення, держава створює основу, на базі якої права людини не лише утверджуються, але і створюються дієві механізми забезпечення прав, метою яких виступає можливість кожної окремою людиною ефективно втілювати у повсякденне життя свої права.

До актуальних проблем забезпечення та реалізації прав людини і громадянина в Україні в контексті верховенства права можна віднести: низький рівень правової культури і правової свідомості пере-

важної більшості членів нашого суспільства; незадовільний рівень зовнішнього виховного впливу на кожну людину з боку суспільства та самовиховання за наявності у багатьох людей реального відчуття власної честі та гідності; низький рівень дотримання правопорядку (законності) у житті суспільства і держави та беззастережної відповідальності кожної без винятку особи перед собою і оточенням за процес і результати своєї діяльності; нерівноправність гілок та органів державної влади та недосконалість функціонування місцевого самоврядування територіальних громад у реальному житті; низький рівень професіоналізму у сфері політичного та державного менеджменту і його виняткова залежність від особистих й групових (кланових) інтересів; відсутність чіткої структурованості громадянського суспільства і громадського контролю за діяльністю всіх органів державної влади; високий рівень корупції на всіх рівнях і щаблях державного і суспільного життя (електронні декларації наших можновладців тому свідчення) та відсутність політичної волі у його зменшенні; відсутність прямої обопільної залежності між людиною і громадянином та державою і суспільством [1, с. 74].

Основними причинами, які зумовлюють виникнення проблем з реалізацією прав людини і громадянина є: по-перше, низький рівень правової культури і правової свідомості зумовлений декількома чинниками, серед яких: відсутність правової традиції в суспільстві, яке довгий час не мало своєї державності і власного правового поля у європейському розумінні цього явища; по-друге, незадовільний рівень зовнішнього виховного впливу на кожну людину з боку суспільства; по-третє, низький рівень законності (дотримання правопорядку) у житті суспільства і держави та відсутність безумовної відповідальності кожної без винятку особи як перед собою, так і оточенням за процес і результати своєї діяльності.

На нашу думку, одним із способів вирішення зазначених проблем є безумовне застосування принципу верховенства права у всіх сферах суспільного життя і державного управління з врахуванням гуманізму, справедливості, пропорційності, об'єктивної обґрунтованості та доцільності правового регулювання суспільного життя.

Література

1. Харт Х.Л.А. Концепція права / Х.Л.А. Харт; пер. з англ. Н. Комарова. — К.: Сфера, 1998. — 236 с.

ЗНАЧЕННЯ ПРИНЦИПІВ СУДОЧИНСТВА ЗА ГАЛУЗЯМИ ПРАВА

Грушковська І.Ю.

*І курс магістратури, група ПРм-1.1, спеціальність «Право»,
Луцький інститут розвитку людини «Університету «Україна»,
к. тел. (050) 675-69-97*

*Науковий керівник: Пікалюк С.С., старший викладач,
Луцький інститут розвитку людини «Університету «Україна»*

В галузевих наукових дослідженнях питання значення принципів відповідного виду судочинства розкривається неоднозначно.

Досліджуючи принципи адміністративного судочинства, О. Кротюк безпосередньо наголошує на наявності положень, що характеризують значення відповідних принципів, серед яких вчений вказує на наступні: 1) виконують роль вихідних засад та ідей функціонування й здійснення адміністративного судочинства; 2) є вимогами, що висувуються до суб'єктів адміністративного судочинства, які зобов'язані бути підпорядкованими принципам адміністративного судочинства; 3) є критеріями розвитку та вдосконалення порядку здійснення адміністративного судочинства; 4) виконують системоутворюючу роль в адміністративному судочинстві, тобто за їх допомогою адміністративне судочинство набуває узгодженого цілісного характеру; 5) мають прямий характер дії та застосовуються з метою недопущення порушення законності та справедливості в адміністративному судочинстві [1, с. 87–89].

Досліджуючи принципи кримінального судочинства, вченими також наголошується на тому, що в кримінальному судочинстві принципи займають центральне місце, вони завжди є первинними нормами, що охоплюють інші норми, в яких конкретизується зміст принципів і які підпорядковані їм. Система принципів кримінального процесу заснована на Конституції і являє собою струнку систему вимог до кримінального судочинства [2, с. 145]. Окрім того, значення кримінального судочинства вченими в певній мірі ототожнюється із його завданнями. В результаті вказується на те, що призначення принципів кримінального судочинства полягає в забезпеченні прав і законних інтересів осіб і організацій, потерпілих від злочинів, а також у захисті особистості від незаконного та необґрунтованого обвинувачення, засудження, обмеження в правах і свободах [2, с. 146]. Принципами кримінального судочинства називаються також основні правові положення (норми загального і

керівного значення), що визначають побудову всіх його стадій, форм та інститутів і забезпечують виконання поставлених перед ним завдань. Розкриваючи особливості принципів цивільного судочинства вченими також наголошується на тому, що значення принципів цивільного судочинства полягає в тому, що вони: встановлюють зміст, структуру цивільного процесуального законодавства; визначають мету цивільного судочинства та методи досягнення цієї мети; характеризують зміст діяльності суб'єктів цивільного судочинства; визначають істотні риси, які виражають сутність процесуального судочинства [3, с. 17].

Аналіз вказаних підходів сприятиме трансформації вказаного розуміння на площину значення принципів судочинства. Зокрема вченими наголошується, що значення принципів визначається прямим чи непрямым їхнім закріпленням у нормах права. Ті засади, що не закріплені в правових приписах, можуть вважатися лише ідеями права, і належать вони до сфери правосвідомості. Їх значення полягає в тому, що вони стають орієнтиром правотворчої і правозастосовної діяльності органів держави. При чому значення принципів права обумовлюється тим, що вони: мають властивість вищої імперативності, універсальності, загально значущості, їм притаманні стійкість і стабільність протягом невизначено тривалого часу; спрямовують розвиток функціонування всієї правової системи; зумовлюють напрями правотворчої, правозастосовної та іншої юридичної діяльності; виступають найважливішим критерієм законності дій громадян, посадових осіб та інших суб'єктів права; сприяють подоланню прогалин у праві; — впливають на рівень правосвідомості в суспільстві.

Література

1. Кротюк О. В. Принцип офіційного з'ясування всіх обставин у справі та його реалізація в адміністративному судочинстві України: Дис. канд. юрид. наук: 12.00.07. К., 2013. 205 с.
2. Гусак О. С. (Хопта О. С.) Роль та значення принципів судочинства в сучасних умовах розбудови правової системи України // Правова система держави: проблеми формування та перспективи розвитку: зб. матеріалів доповідей VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих учених, присвяченої Дню прав людини (м. Одеса, 11 грудня 2015 р.). Одеса: ОДУВС, 2015. С. 144–148.
3. Фатхутдінова О. В. Принципи юридичного процесу: підходи до класифікації // Держава і право. Зб. наук. праць. Юридичні і політичні науки. 2000. Вип. 10. С. 17–27.

ПОВАГА ДО ЛЮДСЬКОЇ ГІДНОСТІ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ УКРАЇНИ

Гумбатов О.А.

*4 курс, група ПЗ-43/15К, спеціальність «правознавство»,
Коледж «Освіта» Університету «Україна», к. тел.+380500754458*

*Науковий керівник: Сердюк Є.В., к. ю. н., доцент кафедри
конституційного, адміністративного права та соціально-
гуманітарних дисциплін,*

Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»

В роботі проаналізовано повагу до людської гідності, як засади у кримінальному провадженні України.

Повага до людської гідності — це правове положення яке закріплено у кримінальному процесуальному законодавстві та є важливою засадою згідно з якою посадові особи державних органів, які здійснюють кримінальне провадження, зобов'язані ставитися з повагою до кожної людини, яка залучається до провадження.

Діючий КПК України не надав визначення поняття гідності, що є приводом для його різного тлумачення в теорії та практиці, а це суттєво відображається на можливості цього кодексу виконати своє завдання передбачене статтею 2 КПК України — законодавчо забезпечувати охорону прав людини під час кримінального провадження.

У судовій практиці під гідністю розуміють визнання цінності кожної фізичної особи як унікальної біопсихосоціальної цінності (п. 4 ППВС від 27 лютого 2009 року № 1 «Про судову практику у справах про захист гідності та честі фізичної особи, а також ділової репутації фізичної та юридичної особи»).

Різні тлумачення цього поняття підтверджуються вивченими судовими постановами і ухвалами з Єдиного державного реєстру судових рішень [3, с. 1]. У переважній більшості цих судових рішень відсутні визначення цього поняття і тому вони різні за своїм обґрунтуванням та є довільними. Тому, потрібне додаткове вивчення цього питання з метою надання пропозицій щодо визначення поняття людської гідності, що усуне різнобій у тлумаченні його під час правозастосування та приведе до єдності практики і теорії.

Конституція, що визнає гідність однією з найвищих соціальних цінностей в Україні (ст. 3), декларує, що усі люди є вільні і рівні у своїй гідності та правах (ст. 21), та що кожен має право на повагу до його гідності (ст. 28); міжнародні правові акти, ратифіковані Україною, зокрема: Загальна декларація прав людини від 10 грудня

1948 року (ст. 5); МПГПП від 16 грудня 1966 року (ст. 7 і ст. 10); ЄКПЛ (ст. 3); Європейська конвенція про запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню від 26 листопада 1987 року; Конвенція ООН проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання від 10 грудня 1984 року; КПК (ст. 11).

Право на повагу до гідності закріплене і у ЦК. Так, гідність визнано особистим немайновим благом (ст. 201) та задекларовано право на повагу і недоторканність «гідності та честі» фізичних осіб (ст. 297).

Згідно КПК України, під час кримінального провадження повинна бути забезпечена повага до людської гідності, прав і свобод кожної особи. Слідчий, прокурор, слідчий суддя, суддя, інші посадові особи правоохоронних і судових органів зобов'язані поводитися з учасниками кримінального провадження таким чином, щоб не принижувати їхню гідність (ст. 11 КПК). У кримінальному процесуальному законі на обов'язок забезпечувати право на гідність особи під час слідчих (розшукових) дій прямо вказано лише у нормах, що регламентують слідчий експеримент (ч. 4 ст. 240 КПК) і освідування (ч. 4 ст. 241 КПК). Однак це не означає, що під час інших процесуальних дій зазначене право особи можна ігнорувати. Оскільки повага до людської гідності закріплена у кримінальному процесуальному законі як засада кримінального провадження (ст. 11 КПК), вона підлягає застосуванню під час проведення усіх процесуальних дій і прийняття усіх процесуальних рішень;

На мій погляд, невідворотність відповідальності особи породжує її можливості продовжувати приниження честі та гідності людини. Тому, особа яка відчула ознаки приниження своєї честі та гідності під час проведення кримінального провадження може повідомити керівнику цієї посадової особи який повинен розглянути повідомлення та прийняти рішення про притягнення даної особи до юридичної відповідальності. Це покарання буде ефективним для виховання учасників кримінального провадження та поваги до правосуддя серед населення.

Література

1. Кримінальний процесуальний кодекс України: станом на 1 січ. 2013 р.: відповідає офіц. тексту. — Х.: Право, 2013. — 344 с. Х629.3—324 / К 82.
2. Єдиний держаний реєстр судових рішень України. Ухвали, постанови щодо визначення поняття честі та гідності. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/27135770>

3. Беспалько І. Л. Система принципів кримінального процесу та проблема їх класифікації: монографія / І. Л. Беспалько; Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого. — Х.: ФІНН, 2011. — 216 с. Х629.3—2 / Б 53.

ОБВИНУВАЛЬНА ПРОМОВА ПРОКУРОРА

Дадерко Л.Ф.

*к. ю. н., доцент, професор кафедри цивільного, господарського,
адміністративного права та правоохоронної діяльності,
Інститут права та суспільних відносин
Університету «Україна»*

Промову державного обвинувача можна поділити на три етапи.

Перший етап — це підготовка обвинувальної промови, тобто вивчення справи, аналіз фактологічного матеріалу і правових норм.

Другий етап — це композиційно — логічна побудова (план). Це означає, що для забезпечення композиційної чіткості необхідно дотримуватися логічної послідовності викладу матеріалу, погодженості, єдності і закінченості частин мови.

Третій етап — це культура, стиль і техніка виголошення обвинувальної промови.

Підготовка обвинувальної промови є завершенням роботи прокурора, який бере участь в суді під час судового слідства. Готуючись до судового процесу, прокурор зобов'язаний ретельно вивчити справу. При знайомстві з кримінальною справою прокурор немає права ігнорувати будь-яку з обставин. Він проводить витяги цитат з документів (показність свідків, обвинуваченого, висновків експертиз тощо), в яких зафіксовані найсуттєвіші факти і висновки.

Ретельне вивчення матеріалів справи сприяє не тільки підготовці докладної обвинувальної промови, а й дозволяє прокурору завчасно визначити шляхи дослідження справи в суді. До обов'язків його (прокурора) — писав А.Ф. Коні, належить згрупувати і перевірити все що викриває підсудного, і, якщо підбитий підсумок з необхідним і обов'язковим врахуванням всього, що говорить на користь обвинуваченого, створює і в нього переконання у винуватості останнього, заявити про те суду. (2)

Багато що, у виборі методу підготовки обвинувальної промови залежить від характеру і складності справи, досвіду та ерудиції оратора. Але будь — якому разі необхідна ретельна попередня підго-

товка прокурора. На нашу думку обвинувальну промову доцільно писати не покладаючись легковажно на експромт. Люди, знаючі й вимогливі, і в давнину, і тепер стверджують, що промова судового оратора повинна бути написана від початку до кінця.

Досвід переконливо свідчить, що, працюючи над промовою, прокурор краще засвоює матеріал. Письмовий текст дисциплінує, дає можливість удосконалювати і шліфувати мову, відкидати все зайве, домагаючись максимальної лаконічності й вразливості.

Композиційно — логічно побудова обвинувальної промови. Теорія та практика виробили примірно таку структуру обвинувальної промови: вступна частина; виклад фактичних обставин злочину; аналіз та оцінка доказів справи, обґрунтування кваліфікації злочинів; характеристика особистості підсудного і потерпілого; думки про міру покарання; розгляд питань, пов'язаних з відшкодуванням матеріальної шкоди заподіяної злочином; аналіз причин та умов, які сприяють вчиненню злочину і пропозиції що до їх усунення, а також заключна частина.

Єдність змісту обвинувальної промови з культурою та стилем, а також її виголошення — це передумова значимості і виразності та належної віддачі. Прокурор не повинен розмовляти ускладненою книжковою мовою. Перевага віддається коротким, нескладним реченням, що легше сприймається на слух.

Будь-які перекручення «ріжуть» слух. Багатство промови — це словниковий і фразеологічний запас людини. Чим ширший запас, тим виразніше промова. Бідність словника примушує читати заготовлений текст. Досконально знаючи справу, прокурор має чітке уявлення про те що буде говорити.

Виразність промови досягається завдяки інтонації. Промова, в якій інтонація відсутня називається монотонною. Головна умова зрозумілості і дохідливості промови — це чистота у вимові слів, складів і звуків, тобто дикція. Для опанування гарною дикцією необхідно систематичне тренування. Спеціальні вправи для дикції і постановки голосу удосконалюють тембр звучання.

Техніка промови це серйозне питання, але нажалі ще недооцінене на практиці. Жоден вид процесуальної діяльності не потребує такої копіткої підготовки як проголошення судової промови. Виступаючи в суді, прокурор бере на себе обов'язки бути об'єктивним, справедливим, прагнути до істини.

Красномовство — це і мистецтво, і літературна творчість, але в усній формі. Сила судової промови — у її доказовості.

Література

1. Апресян Г. З. Ораторское искусство. — М., 1978.
2. Кони А. Ф. Приёмы и задачи прокуратуры. — М., 1924.
3. Матвиенко Е. А. Судебные речи. — 1972.

**МЕДІАЦІЯ В УКРАЇНІ ЯК ОДНА З ОСНОВ
ПРИ ВИРІШЕННІ СПОРІВ****Євтушенко В.В.**

*У курс, група ПЗ–51\17 м, спеціальність «Правознавство»,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»
Науковий керівник: Федоренко Т.В., к.ю.н., доцент кафедри цивільного,
господарського, адміністративного права
та правоохоронної діяльності,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»*

Правові спори та конфлікти є невід’ємною частиною життя суспільства. І завдання держави — створення умов для вирішення спорів та захист охоронюваних законом прав та інтересів громадян. Вітчизняний та міжнародний досвід свідчить, що запровадження альтернативних методів врегулювання спорів поряд із системою правосуддя є найефективнішою передумовою вирішення правових конфліктів та спорів.

Одним із перспективних напрямів розвитку системи альтернативних методів вирішення спорів є медіація — процедура, у якій медіатор систематично сприяє комунікації між сторонами конфлікту або спору для досягнення взаємоприйнятної розв’язання конфлікту або вирішення спору.

Але в наш час все частіше виникають конфлікти чи спори, які можуть зароджуватися в різних галузях права. В сучасності правові технології пропонують нам для врегулювання конфліктів як класичні шляхи — судові процеси, так і альтернативний процес — медіацію.

Понад 20 років у багатьох країнах світу однією із найпопулярніших форм врегулювання конфліктів є медіація — процедура досудового та позасудового вирішення спору. Поширений даний вид позасудової практики широко застосовується в США, Великобританії, Китаї та Австралії. В Україні міжнаціональні компанії, перейняли принципи роботи із західного досвіду застосування процедур медіації як методу альтернативного вирішення конфліктів.

Отже, медіація (англ. *mediation* — посередництво) — вид альтернативного конфіденційного врегулювання спорів, метод вирішення спорів із залученням посередника (медіатора), який допомагає сторонам конфлікту налагодити процес комунікації і проаналізувати конфліктну ситуацію таким чином, щоб вони самі змогли обрати той варіант рішення, який би задовольняв інтереси і потреби усіх учасників конфлікту.

Медіатор допомагає сторонам провести переговори таким чином, щоб укласти максимально вигідну для всіх угоду. Медіатор не зацікавлений в результаті операції і виконує здебільшого функцію сприяння сторонам, при цьому виявляючи і згладжуючи відмінності їх переговорного стилю, нагадуючи про наявність важливих для кожної зі сторін аспектів угоди створюючи і підтримуючи атмосферу довіри і мирності. Під час медіації породжуються нові відносини, скріплені позитивним налаштуванням для домовленості сторін і детальним опрацюванням їхніх інтересів.

Наприклад, в господарських правовідносинах дотримується правило Конфіденційності:

а) комерційна медіація — процес вирішення спорів у господарській сфері, корпоративного управління та інші, між сторонами, які не підпорядковані одна одній.

б) медіація в організації — процес вирішення конфліктів, в якому сторони — представники однієї організації.

Дуже вдало розділяється медіація, а саме на: «медіація спору» і «медіація угоди». Медіація спору — застосовується у тих випадках, коли конфлікт уже виник. Медіація — угоди застосовується, на етапі, коли конфлікту не існує, з метою уникнення його виникнення в майбутньому.

Нині судові процеси — це дорого, довготривало і головне — не конфіденційно, адже кожне рішення суду, після судового процесу, можна віднайти у відкритих сайтах. Таке рішення завжди залишатиметься у відкритому доступі і буде доступне у разі пошуку. Саме тому медіацію і відносять до альтернативних методів вирішення спорів.

Так, 03 листопада 2016 р. Верховною Радою України було прийнято в першому читанні проект Закону України «Про медіацію». Одним з переваг проекту є можливість використовувати інститут медіації в господарських спорах з нерезидентами, а також те, що серед визначених осіб, які не підлягають допиту як свідки — медіатори (неможна допитувати медіатора — про інформацію, що стала їм відома під час проведення медіації).

Отже, медіація є новим перспективним способом вирішення спорів як у публічно-правовій, так і в приватноправовій сфері. В Україні на рівні законодавчих ініціатив уже сформовані підвалини для запровадження медіації та медіаційних процедур, проте зазначені законодавчі новели потребують формування та чіткого теоретичного підґрунтя для їх реалізації.

ПРАВОВА ІДЕЯ СОЦІАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ: СУЧАСНИЙ АКЦЕНТ

Сна В.В.

*III курс, група 31ПР, спеціальність «Право»,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»
Науковий керівник: Гурій Т.А., старший викладач кафедри «Правознавство»,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»*

Період формування правових, економічних, соціальних основ нового суспільства — Україна пережила складно. З другої половини ХХ ст. у концептуально-понятійний апарат державознавства і юриспруденції увійшли і закріпили положення про сучасну державу не тільки як про республіканську (монархічну), унітарну (федеральну), ліберальну (авторитарну), правову, світську і так далі, але також як про соціальну. Поняття «соціальна держава» має місце у ряді прийнятих в останні десятиліття конституцій і користуються в політичному і юридичному вжитку.

В наш час достатньо поширена історія ідеї соціальної держави і освітлена практика його еволюції та функціонування.

При дослідженні проблеми соціальної держави дуже рідко говорять про те, що, розуміють під словом держава. Саме держава, як публічно-владна структура, — має визначення «соціальне». Центральний орган організаційної структури держави — державний апарат. Цей орган здійснює управління справами суспільства, публічно-владним способом агрегованого і влаштованого; також він офіційно представляє суспільство цілком.

Тривалу історію має процес появи і становлення соціальної держави. Зараз воно існує в трьох формах і його можна розтлумачити на наступних трьох відповідних рівнях: на науковому — як ідею та її розвиток в цілому ряді концепцій; на нормативному — як конституційний принцип, закріплений в основних законах все зростаючого числа країн; на емпіричному — як реальну практику діяль-

ності державних інститутів щодо вирішення соціальних проблем суспільства і соціальних груп.

Соціальна держава проходить певні стадії формування і етапи розвитку. Головним завданням взаємодії держави і суспільства є встановлення оптимального співвідношення між виробництвом і розподілом, а головне протиріччя соціальної держави становить суперечність між соціальною політикою, яка розширяється, та економічним зростанням, економічними труднощами і необхідністю фінансування соціальних витрат.

Також для серйозних приводів дискусій про кризу соціальної держави є розростання, копіювання, особливо в умовах складного територіального устрою, і бюрократія державного та адміністративного апарату. Це призводить до зростання витрат на державну службу, зниження оперативності в наданні соціальної допомоги, а на далі — до втрати ефективності державної підтримки.

Необхідно визнати, що не звертаючи уваги на декларування соціальності української держави, рівень соціального захисту громадян дуже низький. Однією з причин такого становища можна назвати моносуб'єктність української соціальної політики. Але корпоративно-бюрократична природа ринкових відносин, яка є в Україні, перешкоджає не тільки вирішення суто соціально-економічних завдань, а й формуванню широкого прошарку приватних власників, які будучи представниками середнього класу, становлять основу громадянського суспільства.

У розумінні свого призначення як інституту, українська соціальна держава має стати загальнонародною державою для всіх нас, при цьому такою, яка гарантує і дотримує встановлених законом прав і свободи кожного окремого громадянина.

ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРОТИДІЇ ПЛАГІАТУ В УКРАЇНІ

Заморозна А.В.

2 курс, група ПР-21, спеціальність «Право»,

*Хмельницький інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: Галко О.М., старший викладач кафедри правознавства,
Хмельницький інститут соціальних технологій Університету «Україна»*

Нині, особливої уваги потребують питання правового регулювання, виявлення плагіату, а також протидії такому ганебному

явищу, що порушує права інтелектуальної власності. Адже у його проявах підозрюють не лише пересічних громадян, але й осіб, що посідають важливе місце в українських еліті та політикуму. Так, експерти Українського мовно-інформаційного фонду НАН України провели логіко-лінгвістичну експертизу докторської дисертації Катерини Кириленко — дружини віце-прем'єр-міністра України з гуманітарних питань В'ячеслава Кириленка і встановили, що принаймні 30% тексту роботи (142 фрагменти) скопійовано у інших авторів без посилання на джерела, а рівень її мовного та стилістичного оформлення не відповідає рівню робіт на здобуття наукового ступеня доктора наук [1]. Зазначене є кричущим ударом по довірі до наукової спільноти та вагомим порушенням чинного законодавства.

Поняття «плагіат» закріплено в п. в) ст. 50 Закону України «Про авторське право та суміжні права» серед інших порушень авторського права, що дає підстави для їх захисту, у тому числі судового і являє собою оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору. Без згоди автора дозволяється використання цитат з опублікованих творів в обсязі, виправданому поставленою метою [2].

Як правило, проблема поширення плагіату зачасти турбує науковців, викладачів, студентів, а також інші категорії творчих особистостей, які періодично чи постійно працюють над власними творчими доробками та написанням творів. В ст. 6 ч. 6 Закону України «Про вищу освіту» передбачено, що до захисту допускаються дисертації, виконані здобувачем наукового ступеня самостійно. Виявлення в поданій до захисту дисертації академічного плагіату є підставою для відмови у присудженні відповідного наукового ступеня [3]. Так, у 2014 р. рішенням Атестаційної колегії Міністерства освіти і науки були позбавлені наукового ступеня доктора наук троє викладачів з Донецького національного університета, Запорізької медичної академії та Подільського державно-технічного університету [4]. Також за плагіат передбачено цивільну, адміністративну та кримінальну відповідальність.

Адміністративна відповідальність за привласнення авторства передбачена у вигляді штрафу від десяти до двохсот неоподаткованих мінімумів доходів громадян. Кримінальна відповідальність за подібного роду дії передбачена у вигляді штрафу від двохсот до тисячі НМДГ або ж виправних робіт чи позбавлення волі на строк до двох років. При чому плагіат, яким ним не заподіяно матеріальної шкоди у значному розмірі не є злочином.

Проте найчастіше винна за створення плагіату особа притягається до цивільної відповідальності у вигляді: а) відшкодування моральної (немайнової) шкоди; б) відшкодування збитків, завданих порушенням авторського права; в) стягнення із порушника авторського права доходу, отриманого внаслідок такого порушення; г) виплати компенсації, що визначається судом, у розмірі від 10 до 50000 мінімальних заробітних плат, замість відшкодування збитків або стягнення доходу; д) заборони опублікування творів, припинення їх розповсюдження, вилучення контрафактних примірників творів [3] та ін.

Література

1. Майже 30% тексту докторської дисертації дружини Кириленка є плагіатом — експертний висновок [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://life.pravda.com.ua/society/2017/04/8/223600/>.
2. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23 грудня 1993 року № 3792-XII // Відомості Верховної Ради України. — 1994. — № 13. — Ст. 64.
3. Про вищу освіту: Закон України від 01 липня 2014 року № 1556-VII // Відомості Верховної Ради України. — 2014. — № 37–38. — Ст. 2004.
4. Присяжна Л. Політика України щодо плагіату [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.nbuvip.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1674:politika-ukrajini-shchodo-plagiatu&catid=8&Itemid=350.

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ГАРАНТУВАННЯ ПРАВ ДИТИНИ В УКРАЇНІ

Захарян Н.О.

*4 курс, спеціальність «Правознавство»,
Кіровоградський інститут розвитку людини Університету «Україна»*

Ткаченко І.М.

*старший викладач кафедри правознавство,
Кіровоградський інститут розвитку людини Університету «Україна»*

Один день щороку привертає увагу дорослих до проблем порятунку дітей від безлічі небезпек, які підстерігають їх у цьому прекрасному світі. Це — Міжнародний день захисту дітей.

Міжнародний день захисту дітей відзначається 1 червня щороку, а встановлене це свято ще в листопаді 1949-го, ухвалою Ради Міжнародної демократичної федерації жінок. День цей покликаний при-

вернути увагу світової спільноти до проблем охорони здоров'я дітей, боротьби з експлуатацією дитячої праці, прав дитини на освіту, дозволля й захист від фізичного та психологічного насилля і багатьох інших.

В Україні з 27 вересня 1991 року набула чинності Конвенція ООН про права дитини, згідно з якою держави, які цю конвенцію підписали, вживають усіх заходів щодо забезпечення захисту прав дитини, зокрема на життя, свободу думки і релігії, навчання та відпочинок тощо. Міжнародний день захисту дітей відзначається в Україні з 1998 року [1, с. 38].

У державній політиці нинішньої України проблеми захисту підростаючого покоління мають пріоритетний напрям. Але слід зауважити, що розв'язання проблем захисту дитини, дитинства від небезпек, які існують у сучасному житті, далеко від ідеального.

Забезпечення належного захисту прав дитини є складовою процесу європейської інтеграції України і всі країни, які сьогодні об'єднані в європейську співдружність, пройшли через серйозне реформування системи захисту прав дитини.

У малечі не повинно бути нещасливого дитинства, і за це маємо відповідати ми, дорослі, тому турбота про дітей, захист їхніх прав повинен стати одним з найголовніших наших обов'язків. Неповнолітньою вважається дитина у віці від чотирнадцяти до вісімнадцяти років [2, с. 67].

Дитина для повного і гармонійного розвитку її особи необхідно зростати в сімейному оточенні, в атмосфері щастя, любові і розуміння та має бути повністю підготовлена до самостійного життя в суспільстві.

Дитина повинна бути забезпечена можливістю здійснення її прав, які встановлені Конституцією України, Конвенцією про права дитини, Цивільним кодексом України, іншими правовими актами, визнаними в Україні.

Права, які надані дитині чинним законодавством, можна поділити на особисті немайнові та майнові.

Отже, наявність необхідних знань про права дитини, а також виконання батьками своїх безпосередніх обов'язків з утримання та виховання дітей, сприятиме належному захисту їх прав, і тоді маленькі громадяни виростуть достойними людьми й неодмінно стануть гордістю України.

Література

1. Конституція України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141), чинний, поточна редакція — Редакція від 30.09.2016, підстава 1401-19.

2. Закон України «Про охорону дитинства» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 30, ст.142), чинний, поточна редакція — Редакція від 07.05.2017, підстава 1812-19.
3. Указ Президента України «Про Національну стратегію профілактики соціального сирітства на період до 2020 року» чинний, поточна редакція — Прийняття від 22.10.2012.
4. Указ Президента України, Питання Уповноваженого Президента України з прав дитини {Із змінами, внесеними згідно з Указами Президента № 592/2014 від 14.07.2014 № 528/2015 від 01.09.2015}, чинний, поточна редакція — Редакція від 15.09.2015, підстава 528/2015.
5. Головченко В. О. Правові засади виховання та захисту прав дитини / В. О. Головченко. — Київ: Право України, 2008. — 320 с.

НАСЛІДКИ ЕВТАНАЗІЇ, АБО ЧИ УЗАКОНЯТЬ ДОБРОВІЛЬНУ СМЕРТЬ В УКРАЇНІ

Зеленська А.М.

*III курс, група Пз–3Зк/16, спеціальність «Правознавство»,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»,
к. тел. (093) 582-28-51*

*Науковий керівник: Сердюк Є. В., к. ю. н., доцент кафедри
конституційного, адміністративного права
та соціально-гуманітарних дисциплін,*

Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»

Поки у прогресивній Європі намагаються реалізувати права невиліковно хворих дітей на добровільну смерть, в Україні про це не може бути й мови.

Оскільки в нас, як і в багатьох інших країнах пострадянського простору, евтаназію заборонено законом.

Евтаназія, тобто прискорення смерті безнадійних пацієнтів, які терплять тяжкі страждання, — не тільки предмет активного обговорення, а й об'єктивна реальність у деяких країнах Західної Європи. Перші спроби легалізувати її робилися ще на початку позаминулого століття у штаті Огайо (США). І тільки майже через 100 років добровільну відмову від життя було узаконено у Голландії, Швеції, Бельгії та Люксембурзі. Сьогодні ж там заговорили про евтаназію для дітей. Чи наслідуватиме такий приклад Україна?

У Нідерландах легалізація евтаназії здійснювалася поетапно. Так, у квітні 1994 р. голландський парламент ухвалив інструкцію, згідно з якою дозволялося проводити її з певними обмеженнями.

А вже 10 квітня 2001 р. верхня палата голландського парламенту затвердила закон, що звільняє від кримінальної відповідальності лікарів, які допомагають хворим піти з життя.

— В Америці про це заговорили значно раніше, в 1906 р., — розповідає кандидат юридичних наук, професор Міжнародного Соломонового університету Олена Вінгловська. — А вже 1967 р. адвокат Л. Катнер, спільно з Американським товариством еутаназії, вперше у світі розробив форму документа (living will) — офіційну відмову людей від штучного підтримання життя у випадку невиліковної хвороби. І тільки 1998 р. у штаті Орегон (США) набрав чинності закон, який дозволяє еутаназію. Однак її здійснення ускладнене певними юридичними формальностями.

Через чотири роки добровільно піти з життя невиліковно хворим людям дозволили в Бельгії, звільнивши медиків від кримінальної відповідальності за проведення відповідної процедури. Ухваливши такий закон, бельгійський уряд створив постійний комітет для контролю за еутаназією. Останньою країною, яка легалізувала добровільну відмову людини від життя, став Люксембург.

— Випадки проведення будь-яких форм еутаназії в Україні вважаються протиправними і кваліфікуються як убивство, тому й розглядаються в суді за відповідними статтями Кримінального кодексу. Адже одним з найважливіших прав, що забезпечують саме фізичне існування людини як біологічної істоти, згідно зі ст. 27 Конституції, є право на життя. А ст. 3 Основного Закону закріплює положення, за яким людина, її недоторканність і безпека визнаються в Україні вищою соціальною цінністю. Право на життя гарантує недоторканність фізичного існування людини. А на задоволення прохання про припинення її життя накладено заборону в Цивільному кодексі України і низці статей медичного законодавства.

Як бачимо, з кожним роком більшає людей, які підтримують легалізацію еутаназії. Але до цього найближчим часом, швидше за все, справа не дійде. Адже в Україні на громадську думку сильно впливає церква, головний постулат якої — ніхто і ніщо не може дати дозвіл на вбивство безневинної людської істоти. Згідно з християнським ученням страждання, особливо в останній відрізок життя, мають особливе місце в спасительному Божому плані. Вони є свідченням участі у Христових стражданнях і в Його рятівній жертві. При цьому церква не забороняє помірного вживання знеболювальних засобів, які полегшують муки, але не вбивають невиліков-

но хвору людину. Вважається, що таким чином християни добровільно приймають бодай частину страждань, порівнянних зі стражданнями розп'ятого Христа.

У зв'язку з усвідомленням масштабу проблем, які виникнуть у разі легалізації еутаназії, свого часу у Верховній Раді було відхилено відповідний проект закону. Нових законодавчих ініціатив із цього питання поки що не надходило.

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ПОРЯДКУ ЗДІЙСНЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ТА ПОВ'ЯЗАНОЇ З НЕЮ ДІЯЛЬНОСТІ

Зоценко А.О.

*II курс, група ПЗ-21/16, спеціальність «Правознавство»,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»,
к. тел. (095) 50-30-288*

*Науковий керівник: Дадерко Л.Ф., к. ю. н., доцент, професор кафедри
цивільного, господарського, адміністративного права
та правоохоронної діяльності,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»*

Кримінальна відповідальність за злочини у сфері господарської діяльності передбачена нормами, які знаходяться у розділі VII Особливої частини КК, який нараховує 38 статей (ст. 199-235) [1]. Залежно від видового об'єкта злочини у сфері господарської діяльності можна класифікувати таким чином:

- злочини проти порядку обігу грошей, цінних паперів, інших документів;
- злочини проти системи оподаткування;
- злочини проти системи бюджетного регулювання;
- злочини проти системи валютного регулювання;
- злочини проти порядку переміщення предметів через митний кордон України;
- злочини проти порядку зайняття підприємницькою чи іншою господарською діяльністю;
- злочини проти прав і законних інтересів кредиторів;
- злочини проти добросовісної конкуренції і антимонопольної діяльності;
- злочини проти прав і законних інтересів споживачів;
- злочини проти порядку приватизації;

Що стосується покарання за вказані злочини, то спектр їх доволі широкий — від штрафів до позбавлення волі з конфіскацією майна.

На підставі Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо гуманізації відповідальності за правопорушення у сфері господарської діяльності» із КК було виключено 16 статей. На підставі цього закону Кодекс адміністративних правопорушень був доповнений низкою нових адміністративно-правових заборон, які механічно відтворили диспозиції тих норм, яких позбувся КК. Одним із результатів такого переведення декриміналізованих діянь в розряд адміністративних проступків стало те, що деякі склади цих проступків включають діяння, які передбачені КК як окремі різновиди злочинів [4].

Вивчення слідчої та судової практики з цієї категорії кримінальних справ та аналіз спеціальної і загальної юридичної літератури свідчать про те, що у працівників органів внутрішніх справ виникають суттєві складнощі при кваліфікації різних злочинів у сфері господарської діяльності, пов'язані з недосконалістю чинного кримінального законодавства, різними тлумаченнями кримінально-правових понять. Зокрема, останнім часом науковці достатньо багато полемізували навкруги визначення поняття родового об'єкту злочинів у сфері господарської діяльності. Родовим об'єктом злочинів у сфері господарської діяльності, зокрема визначали: нормальну господарську діяльність; суспільні відносини у сфері економіки (економічної діяльності); весь конгломерат відносин, що складаються в процесі руху коштів, речей, прав, дій у сфері цивільного обороту країни; існуючу систему господарювання; суспільні відносини, що утворюють систему господарювання.

Підсумовуючи викладене, можна зазначити, що сучасний стан економіки України ще не повною мірою відповідає еталонному зразку ефективної економічної моделі, що функціонує в умовах вільної конкуренції та верховенства права, і за таких умов, законодавцю не вдалося розробити досконалу законодавчу базу для захисту економіки від злочинних посягань.

Література

1. Кримінальний кодекс України: [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення: [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>

3. Закон України від 15 листопада 2011 р. «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо гуманізації відповідальності за правопорушення у сфері господарської діяльності»: [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4025-17>
4. Дудоров О.О., Хавронюк М.І. Кримінальне право: Навч. посіб. / За заг. ред. М.І. Хавронюка. — К.: Ваіте, 2014. — 944 с.

ФОРМИ ТА СПОСОБИ ЗАХИСТУ ПРАВ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Зоценко А.О.

*II курс, група ПЗ–21/16, спеціальність «Правознавство»,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»,
к. тел. (095) 50-30-288*

*Науковий керівник: Федоренко Т.В., к.ю.н., доцент,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»*

У ст. 42 Конституції України кожному гарантовано право на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом [1]. Крім того, держава забезпечує захист прав і законних інтересів суб'єктів господарювання та споживачів. При цьому згідно з ч. 4 ст. 13 Конституції України такий захист поширюється на всіх суб'єктів господарювання. Захист прав суб'єктів господарювання — це сукупність взаємозалежних правових засобів, способів і форм, за допомогою яких при необхідності забезпечується захист законних прав суб'єктів господарювання при їх порушенні [2].

Під формою захисту розуміється комплекс внутрішньо узгоджених організаційних заходів щодо захисту суб'єктивних прав і охоронюваних законом інтересів. Главою 3 Цивільного Кодексу України визначені форми захисту цивільних прав та інтересів залежно від суб'єкта, що його здійснює:

- захист судом (ч.1 ст.16 ЦК);
- захист, що здійснюється Президентом України, органами державної влади, органами місцевого самоврядування (ст.17 ЦК);
- захист цивільних прав нотаріусом (ст.18 ЦК);
- самозахист (ст.19 ЦК) [3].

Цей перелік не є вичерпним, оскільки відповідно до ст.3 Закону України «Про третейські суди» одним із завдань третейського суду є захист майнових і немайнових прав та охоронюваних законом інтересів сторін третейського розгляду та вирішення спорів відповідно до закону [4].

В науковій літературі знайшов підтримку поділ форм захисту суб'єктів господарювання на: досудову, позасудову, судову. Але більшість сучасних науковців підтримують позицію щодо наявності двох основних видів таких форм: неюрисдикційної та юрисдикційної [5].

Способи захисту закріплені в ст. 20 Господарського кодексу України:

- визнання наявності або відсутності прав;
- визнання повністю або частково недійсними актів органів державної влади та органів місцевого самоврядування, актів інших суб'єктів, що суперечать законодавству, ущемляють права та законні інтереси суб'єкта господарювання або споживачів;
- визнання недійсними господарських угод з підстав, передбачених законом;
- відновлення становища, яке існувало до порушення прав та законних інтересів суб'єктів господарювання;
- припинення дій, що порушують право або створюють загрозу його порушення;
- присудження до виконання обов'язку в натурі;
- відшкодування збитків;
- застосування штрафних санкцій;
- застосування оперативно-господарських санкцій;
- застосування адміністративно-господарських санкцій;
- установлення, зміни і припинення господарських правовідносин;
- іншими способами, передбаченими законом [6].

Отже, мета застосування вказаних способів захисту полягає в тому, щоб примусити або спонукати порушника припинити дії, що порушують майнові права суб'єктів господарювання, або попередити такі дії. Обрання певного способу правового захисту, у тому числі і досудового врегулювання спору, є правом особи, яка добровільно, виходячи з власних інтересів, його використовує.

Література

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-В // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр>
2. Федоренко Т.В. Форми та способи захисту прав та законних інтересів суб'єктів господарювання: [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.pap.in.ua/5_2016/42.pdf

3. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435 // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: // <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
4. Про третейські суди: Закону України від 11 травня 2004 року № 1701-IV [Електронний ресурс]. — Режим доступу: // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1701-15>
5. Мачульський В.В., Кожура Л.О., Сагайдак Ю.В. Правове регулювання господарської діяльності. Навч. Посіб. / за заг. ред. В.В. Мачульського. — К.: КНЕУ, 2015. — 152 с.
6. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 436 // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: // <http://zakon.rada.gov.ua/go/436-15>

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА НА ІНФОРМАЦІЮ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ ПРАВІ

Іванків М.Ю.

*У курс, група ЗПЗ-51, спеціальність «Право»,
Івано-Франківська філія Університету «Україна»,
к. тел.(068) 025 67 66*

*Науковий керівник: **Важинський В.М.**, к.ю.н., доцент кафедри
«Правознавство», Івано-Франківська філія Університету «Україна»*

Основним об'єктом правовідносин в інформаційній сфері є інформація, яка перебуває в суспільному адміністративному обігу, щодо якої виникають суспільні відносини, які підлягають правовому регулюванню. Інформація, як об'єкт адміністративно-правового регулювання, є результатом аналітично-системної, координаційної обробки даних, яка виступає у вигляді документа або публічно оголошених відомостей про події та явища, що відбуваються у суспільстві, державі та навколишньому середовищі і які використовуються в управлінській діяльності (управлінському процесі, управлінських відносинах).

У даному аспекті право на інформацію — одне з найбільш важливих прав людини та відноситься до основних прав громадян яке регламентоване нормами адміністративно-інформаційного права, — це надана можливість щодо створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорони, захисту інформації, яку громадянин реалізує у межах публічно-правових відносин за участю органів державної влади на підставі адміністративно-правових норм у формі інформаційно-правових відносин [1].

В адміністративному праві реалізація права на інформацію залежить від режиму, до якого віднесена та чи інша інформація. Так, відповідно до ЗУ «Про інформацію» за режимом доступу поділені на відкриту інформацію та інформацію з обмеженим доступом, яка в свою чергу поділяється на конфіденційну та таємну.

Адміністративно-правовий режим інформації з обмеженим доступом покликаний не лише охороняти ті відомості, вільний обіг яких обмежено, для неприпустимості порушення прав та інтересів особи, держави, суспільства в цілому, а й визначити порядок їх збирання, одержання, поширення, використання тощо.

ЗУ «Про інформацію» встановлені гарантії реалізації права на інформацію, яка забезпечується: обов'язком органів державної влади, а також органів місцевого самоврядування інформувати про свою діяльність та прийняті рішення; створенням у державних органах спеціальних інформаційних служб або систем, що забезпечували б у встановленому порядку доступ до інформації; вільним доступом суб'єктів інформаційних відносин до статистичних даних, архівних, бібліотечних і музейних фондів; обмеження цього доступу зумовлюються лише специфікою цінностей та особливими умовами їх схоронності, що визначаються законодавством; створенням механізму здійснення права на інформацію; здійсненням державного контролю за додержанням законодавства про інформацію; встановленням відповідальності за порушення законодавства про інформацію [2].

ЗУ «Про доступ до публічної інформації» встановлює юридичні гарантії щодо строків надання відповіді на запити за публічною інформацією. Таким чином, реалізація права на інформацію в адміністративному праві передбачає забезпечене системою юридичних гарантій здійснення правових можливостей щодо створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорони, захисту відкритої інформації та інформації з обмеженим доступом, що відбувається у межах публічно-правових відносин за участю органів державної влади та на підставі адміністративно-правових норм у формі інформаційно-правових відносин [3].

Література

1. Виноградова Г.В. Інформаційне право України: Навчальний посібник: Київ 2006 — 19 с.
2. ЗУ «Про інформацію» № 2657-ХІІ від 2 жовтня 1992 р.
3. ЗУ «Про доступ до публічної інформації» № 2939-ВІ від 13 січня 2011 р.

ВИДИ СОЦІАЛЬНИХ ВІДПУСТОК ТА ПОРЯДОК ЇХ НАДАННЯ

Ізюта П.О.

*к. ю. н., доцент, професор кафедри цивільного, господарського,
адміністративного права та правоохоронної діяльності,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»*

Умови, тривалість і порядок надання працівникам відпусток визначають Кодекс законів про працю України та Закон України «Про відпустки». Право на відпустки мають громадяни України, які перебувають у трудових відносинах з підприємствами, установами, організаціями незалежно від форм власності, виду діяльності та галузевої належності, а також ті громадяни України, які працюють за трудовим договором фізичної особи.

Одним із видів відпусток є соціальні відпустки, такі як:

— відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами (стаття 17 Закону України «Про відпустки»).

Так, на підставі медичного висновку жінкам надається оплачувана відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами тривалістю:

— до пологів — 70 календарних днів;

— після пологів — 56 календарних днів (70 календарних днів — у разі народження двох і більше дітей та у разі ускладнення пологів), починаючи з дня пологів.

Особам, які усиновили новонароджених дітей безпосередньо з полового будинку, надається відпустка з дня усиновлення тривалістю 56 календарних днів (70 календарних днів — при усиновленні двох і більше дітей). У разі усиновлення дитини (дітей) обома батьками вказана відпустка надається одному з батьків на їх розсуд;

— відпустка для догляду за дитиною до досягнення трирічного віку (стаття 18 Закону України «Про відпустки»).

Після закінчення відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами за бажанням жінки їй надається відпустка для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку.

Підприємство за рахунок власних коштів може надавати жінкам частково оплачувану відпустку і відпустку без збереження заробітної плати для догляду за дитиною більшої тривалості. Ця відпустка може бути використана повністю або частинами також батьком дитини, бабою, дідом чи іншими родичами, які фактично доглядають за дитиною, або особою, яка усиновила чи взяла під опіку дитину, та одним із прийомних батьків.

За бажанням жінки або осіб, зазначених у частині третій цієї статті, у період перебування їх у відпустці для догляду за дитиною вони можуть працювати на умовах неповного робочого часу або вдома. При цьому за ними зберігається право на одержання допомоги в період відпустки для догляду за дитиною.

— відпустка у зв'язку з усиновленням дитини (стаття 18-1 Закону України «Про відпустки»).

Особі, яка усиновила дитину з числа дітей — сиріт або дітей, позбавлених батьківського піклування, старше 3х років, надається одноразова оплачувана відпустка у зв'язку з усиновленням дитини тривалістю 56 календарних днів (70 календарних днів — при усиновленні двох і більше дітей) без урахування святкових і неробочих днів після набрання законної сили рішенням про усиновлення дитини (якщо усиновлювачами є подружжя — одному з них на їх розсуд). Особа, яка усиновила дитину, має право на відпустку у зв'язку з усиновленням дитини за умови, якщо заява про надання відпустки надійшла не пізніше трьох місяців з дня набрання законної сили рішенням про усиновлення дитини.

— додаткова відпустка працівникам, які мають дітей (стаття 19 Закону України «Про відпустки»).

Жінці, яка працює і має двох або більше дітей віком до 15 років, або дитину-інваліда, або яка усиновила дитину, одинокій матері, батьку, який виховує дитину без матері (у тому числі й у разі тривалого перебування матері в лікувальному закладі), а також особі, яка взяла дитину під опіку, чи одному із прийомних батьків надається щорічно додаткова оплачувана відпустка тривалістю 10 календарних днів без урахування святкових і неробочих днів (стаття 73 Кодексу законів про працю України).

Звертаємо увагу, що за наявності декількох підстав для надання цієї відпустки її загальна тривалість не може перевищувати 17 календарних днів.

Тривалість відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами обчислюється сумарно і становить 126 календарних днів (140 календарних днів — у разі народження двох і більше дітей та в разі ускладнення пологів). Вона надається повністю незалежно від кількості днів, фактично використаних до пологів.

До відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами власник або уповноважений ним орган зобов'язаний за заявою жінки приєднати щорічну відпустку незалежно від тривалості її роботи в поточно-му робочому році.

Відпустка для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку надається за заявою жінки або осіб, зазначених у частині третій статті 18 цього Закону, повністю або частково в межах установленого періоду та оформляється наказом (розпорядженням) власника або уповноваженого ним органу. Особам, зазначеним у частині третій статті 18 Закону «Про відпустки» (крім осіб, які усиновили чи взяли дитину під опіку у встановленому законодавством порядку, прийомних батьків), відпустка для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку надається на підставі довідки з місця роботи (навчання, служби) матері дитини про те, що вона вийшла на роботу до закінчення терміну цієї відпустки і виплату допомоги по догляду за дитиною їй припинено (із зазначенням дати).

Слід зазначити, що відпустка для догляду за дитиною до досягнення нею віку трьох років не надається працівнику, якщо дитина перебуває на державному утриманні (крім прийомних дітей у прийомних сім'ях).

Відпустка у зв'язку з усиновленням дитини віком старше трьох років надається за заявою особи, яка усиновила дитину, на підставі рішення про усиновлення дитини та оформляється наказом (розпорядженням) власника або уповноваженого ним органу.

Додаткові відпустки працівникам, які мають дітей, надаються понад щорічні відпустки і переносяться на інший період або продовжуються у порядку, визначеному статтею 11 Закону «Про відпустки».

РОЗГЛЯД СУДОВИХ СПРАВ ЗА НОВИМИ ПРОЦЕСУАЛЬНИМИ КОДЕКСАМИ ТА ВЕЛИКОЮ ПАЛАТОЮ ВЕРХОВНОГО СУДУ

Ірклієнко А.І.

*VI курс, магістратура, Інститут права та суспільних відносин
Університету «Україна»*

*Науковий керівник: Слюсар К.С., к. ю. н. доцент, завідувач кафедри
теорії права та міжнародної інформації,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»*

15 грудня 2017 року, запрацював новий Верховний Суд України та відповідно набрали чинності нові процесуальні кодекси, які дали можливість повністю оновити не тільки суддівський склад, але й дав нові процесуальні можливості при вирішенні спорів.

Відтепер, Верховний Суд складається з:

1. Касаційного Цивільного Суду.
2. Касаційного Господарського Суду.
3. Касаційного Адміністративного Суду.
4. Касаційного Кримінального Суду.

Особливість Верховного Суду складає Велика Палата ВС, де обрані судді з усіх відповідно касаційних судів. Вона:

- 1) у визначених законом випадках здійснює перегляд судових рішень у касаційному порядку з метою забезпечення однакового застосування судами норм права;
- 2) діє як суд апеляційної інстанції у справах, розглянутих Верховним Судом як судом першої інстанції;
- 3) аналізує судову статистику та вивчає судову практику, здійснює узагальнення судової практики;
- 4) здійснює інші повноваження, визначені законом.

У Кодексах передбачена особливість досудового розгляду справи за участю судді (стаття 201 ЦПК).

Також змінено порядок доказування. Докази, які були подані пізніше після подання позовної заяви разом з тими доказами які були подані не приймаються, якщо особа не доведе неможливість подання таких доказів (ст. 83 ЦПК).

Строки розгляду справи в суді першої інстанції — протягом тридцяти днів з дня початку розгляду справи по суті.

Апеляційна інстанція — протягом шістдесяти днів, а на ухвалу суду протягом тридцяти днів з дня постановлення ухвали про відкриття апеляційного провадження.

Касаційна інстанція — протягом шістдесяти днів, а на ухвали протягом тридцяти днів з дня постановлення ухвали про відкриття касаційного провадження у справі[1].

Розгляд справ Великою Палатою Верховного Суду здійснюється як судом першої інстанції у виключних випадках, а також за нововиявленими та виключними обставинами.

Такою обставиною може бути обставина яка була невідома суду та постановлення рішення Конституційного Суду України за конституційною скаргою особи[2].

«Малозначні спори. To be or not to be?»

Малозначні спори — це спори ціна позову якого не перевищує 176200 грн. Також в таких спорах може приймати особа як представник сторони якій на день представництва виповнилось 18 років. Регулює цей аспект ст. 257 КАС[3].

Література

1. Цивільний Процесуальний Кодекс України від 15.12.2017
2. Закон України «Про Судову систему та статус суддів» від 02.06.2016.
3. Кодекс Адміністративного Судочинства України від 15.12.2017.

**ОКРЕМІ ПИТАННЯ СТАНОВЛЕННЯ
ЗАКОНОДАВЧОЇ ОХОРОНИ ПРАЦІ У АНГЛІЇ****Кальян О.С.**

*Завідувач кафедри правознавства, к. ю. н., доцент,
к. тел. (095) 320-82-09,
Полтавський інститут економіки і права
Університету «Україна»*

У XVIII столітті у зв'язку з технологічною революцією умови праці змінилися докорінним чином. Заміна мануфактурного виробництва фабрично-заводським спричинила появу нових соціально-економічних відносин. Винаходи, що сприяли подальшому вдосконаленню машинного виробництва, спростили працю і звівши її значною мірою до нагляду за роботою механізмів, відкрили широку можливість використання дешевої жіночої і дитячої праці.

Використання жіночої і дитячої праці на фабриках набуло величезного розмаху, воно стало звичайним явищем. Робочий день у жінок та дітей за тривалістю був таким самим, як і у дорослих чоловіків. Протести робітників змусили державу прийняти закони, які частково охороняли працю жінок та дітей. Так почалося становлення правового регулювання охорони праці.

Першою країною, в якій з'явилися закони про охорону жіночої і дитячої праці, була Англія. З кінця XVIII століття у цій країні у зв'язку з розвитком фабричної промисловості поширилася система учнівства. Дітей із збіднілих сімей відправляли на фабрики як «приходських» учнів. За злиднених умов життя вони багато працювали, атому в них починали розвиватися інфекційні хвороби. Створена 1796 року медична комісія визнала, що причиною таких хвороб були складні умови праці, що викликало незадоволення робітників. У 1802 році за ініціативою Роберта Піля було прийнято закон про охорону праці дітей у котонній та суконній промисловості. Законом заборонялася нічна праця дітей, встановлювався 12-годинний робочий день. У 1819 році було прийнято закон про заборону застосування дитячої праці (молодших 9 років) у паперовій

промисловості, а для підлітків до 16 років було встановлено 12-годинний робочий день.

Під впливом масових маніфестацій робітників у 1833 році за ініціативою лорда Олторна було прийнято «Акт про регулювання праці дітей та підлітків на фабриках Об'єднаного королівства», який поширювався на всю текстильну промисловість Англії. Цим законом максимальна тривалість робочого дня не могла становити більше 8 годин для дітей [1, с. 86] і 12 годин — для підлітків. У пункті 2 Закону зазначалося: «Жодна особа, яка не досягла 18 літнього віку, не буде працювати на такій (текстильній) фабриці більше 12 годин на день або не більше 69 годин на тиждень... [2, с. 297]». Нічна праця дітей і підлітків заборонялася. Відповідно до пунктів 17 і 18 закону вводився інститут фабричних інспекторів. Пункт 20 закону встановлював обов'язкове відвідування школи працюючими дітьми.

Як висновок з раніше наведеного, слід відзначити, що у нормах трудового законодавства відображалася можливість вирішення протиріч тогочасної політики. Держава, прагнучи досягти рівноваги та злагоди між роботодавцями і найманими працівниками, змушена була шукати форми соціального співробітництва, проявляти гнучкість у регулюванні протиріч між двома сторонами.

Література

1. Кувшинская Е. Борьба рабочих за политические права в Англии. — СПб: Русская Скоропечатня, 1907. — 192 с.
2. Хрестоматия по всеобщей истории государства и права / Под ред. З.М. Черниловского. — М.: Наука, 1973. — С. 250—315.

НЕДЕРЖАВНИЙ ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ: ЗНАЧЕННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Квач Л.О.

4 курс, спеціальність «Право»,

Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»

Сарана С.В.

доцент кафедри правознавства,

Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»

Недержавний фінансовий контроль на відміну від державного здійснюється у відповідності до законодавства проте не визначеними законодавством державними органами, а іншими уповноваже-

ними ним суб'єктами. Даний фінансовий контроль як і державний передбачає його здійснення відповідними органами на які має бути покладено виконання тих чи інших контрольних функцій щодо недержавних фінансових відносин та контролю за державною фінансовою діяльністю з боку публічних недержавних структур як додатковий до державного фінансового контролю.

Форми фінансового контролю визначаються вимогами фінансової політики держави, рівнем розвитку фінансових ринків і корпоративного управління, особливостями руху фінансових ресурсів. Фінансова система держави охоплює всі види фондів грошових коштів як на національному, такі на регіональному рівні, а також на рівні окремих господарюючих суб'єктів. Тому фінансовий контроль є багаторівневим і всебічним.

Так, державний фінансовий контроль призначений для реалізації фінансової політики держави і виконання нею своїх функцій щодо управління економікою. Перш за все, це розробка, затвердження і виконання бюджетів усіх рівнів і позабюджетних фондів, а також контроль за фінансовою діяльністю корпорацій, суб'єктів господарювання та державних організацій. Контроль за фінансами недержавного сектора економіки направлений на виконання грошових зобов'язань перед державою — перш за все з податків та обов'язкових податкових платежів, дотримання законності й доцільності у витраті бюджетних субсидій, що надаються підприємствам, і кредитів, а також на дотримання встановлених державою правил проведення грошових розрахунків, обліку і звітності [1, с. 235–236].

Соціально-економічні реформи, що впроваджуються на Україні, призвели до кардинальних змін фінансового контролю, викликаних зміною ролі держави в управлінні економікою. Сфера державного фінансового контролю постійно зменшується. Об'єктом контролю все більше стають макроекономічні процеси та державний сектор господарювання. Одночасно розширюється сфера недержавного фінансового контролю з боку аудиторських і страхових фірм, інвестиційних фондів і кредитних організацій. В умовах ринку фінансовий контроль набуває іншого змісту [1, с. 236], забезпечуючи не лише інтереси держави, а і стоячи на захисті інтересів приватного капіталу та загальносуспільних інтересів вцілому.

Особливе місце фінансового контролю в загальній системі контролю як елемента в системі управління суспільними процесами зумовлюється його специфікою, що проявляється в контрольній функції самих фінансів. Об'єктивно властива фінансам здатність

виражати специфічну сторону виробничо-господарської діяльності в будь-якій сфері робить фінансовий контроль всеохоплюючим і всеосяжним[3, с. 236]. А це, в свою чергу, сприяє підвищенню значення недержавного фінансового контролю як доповнення державного контролю, і як самостійного контролю стосовно тих чи інших сфер фінансових правовідносин.

Література

1. Колесова І.В. Фінансовий механізм корпорацій та напрями його модернізації / І.В. Колесова // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. – 2011. – № 1. – С. 229–240.
2. Жураковський де Сас Т.Б. Проблема детермінації державного фінансового контролю в сучасних умовах / Т.Б. Жураковський де Сас // Державне управління теорія і практика. – 2009. – № 2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.academy.gov.ua/ej/ej10/doc_pdf/Zhurakovskyy.pdf.

ДО ПИТАННЯ ХАРАКТЕРУ ПЕРВИНОСТІ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРОЦЕСУАЛЬНИХ НОРМ І АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРОЦЕСУ

Кияшко К.Ю.

*IV курс, група ПЗ–41/14, спеціальність «Право»,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»*

Сарана С.В.

*к. ю. н., доцент, завідувач кафедри цивільного, господарського,
адміністративного права та правоохоронної діяльності,
Інститут права та суспільних відносин
Університету «Україна»*

Сучасне адміністративне право оперує цілою сукупністю адміністративно-правових норм матеріального характеру, для застосування яких необхідні процесуальні норм, якими забезпечується процес адміністративно-правового регулювання. У цьому зв'язку виникає питання про первинність чи вторинність процесуальних адміністративно-правових норм по відношенню до адміністративного процесу.

Упорядкованість адміністративного процесу обумовлена наявністю чіткої системи дій щодо проведення операцій з відповідними положеннями правових актів. І, як зазначають Битяк Ю.П.,

Гарашук В.М., Дьяченко О.В., без дій по вибору та аналізу приписів правових норм, без з'ясування їхнього змісту — неможливе розв'язання завдань процесу та досягнення його мети [1, с. 215]. Тобто кожна адміністративно-процесуальна норма спрямована на вирішення конкретної процесуальної задачі пов'язаної з реалізацією матеріальної норми чи сукупності норм.

На думку Демського Е.Ф., норми адміністративного процесуального права, як і норми інших галузей права, виконують функції регулятора відповідних суспільних відносин. Вони або вимагають від учасників процесу визначеної поведінки, або дозволяють їм здійснення дій на власний розсуд чи передбачають утримання від певних дій [2, с. 153]. Створюючи у сукупності єдиний процес адміністративно-правового регулювання, який базується на процесуальних нормах, і які виступають його основою та відповідними складовими.

З даного приводу Куценко С.І. зазначає, що він повністю підтримує уже існуючі позиції вчених-адміністративістів, про те що процесуальна норма передує існуванню адміністративного процесуального права. У зв'язку з цим їй доцільно розглядати як первину категорію у системі адміністративно-процесуального права [3, с. 15]. Тобто у питанні співвідношення процесу та процесуальних норм у адміністративному процесуальному праві норма виступає первинною ланкою на основі якої вже і будується процес, з чим цілком слід погодитися.

Отже співвідношення адміністративно-процесуальної норми та адміністративного процесу з огляду на характер їх первинності свідчить про первинність адміністративно-процесуальної норми на основі якої вже і побудований адміністративний процес.

Література

1. Битяк Ю.П., Гарашук В.М., Дьяченко О.В. та ін. Адміністративне право України: Підручник для юрид. вузів і фак. — Х.: Національна юридична академія України імені Ярослава Мудрого, 2004. — 401 с.
2. Демський Е.Ф. Адміністративне процесуальне право України: навч. посіб. — К.: Юрінком Інтер, 2008. — 496 с.
3. Куценко С.І. Процесуальні норми в адміністративному праві України: дисертація ... кандидата юридичних наук: 12.00.07 / С.І. Куценко. — К: Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна», 2017. — 288 с.

ПРАВОВИЙ РЕЖИМ СИСТЕМИ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ТЕХНІКИ

Клітинська Г.А., Фоменко В.О.

студенти 3 курсу, групи ТУод-9-15 БІП(4,0д)

спеціальності «Право», факультет «Право»,

Одеський інститут Міжрегіональної академії управління персоналом

Науковий керівник: Крамський С.О., к. т. н., доцент кафедри права,

Одеський інститут Міжрегіональної академії управління персоналом

Криміналістична техніка — це розділ і система наукових положень, а також рекомендацій щодо застосування техніко-криміналістичних засобів та відповідних методів попередження злочинів.

Отже термінологічний апарат «криміналістична техніка» має два значення:

1) є гібридним поняттям і означає сукупність природно-наукових методів і технічних засобів, що використовуються з метою розкриття злочинів;

2) розділ (підсистема) криміналістики, що містить наукові положення і рекомендації про застосування в розкритті злочинів природничо-наукових методів і технічних засобів.

Він включає: а) основи криміналістичної техніки; б) судову фотографію; в) трасології; г) судову балістику; д) дослідження нетрадиційних криміналістичних об'єктів (матеріалів, речовин і виробів, продуктів вибуху) та інші.

Основні завдання системи криміналістичної техніки:

1) вивчення і наукове узагальнення практики застосування даних природних і технічних наук з метою розкриття злочинів, у вивченні нових можливостей (відкриттів);

2) створення на цій науково-емпіричній базі нових криміналістичних методів і засобів, а також практичних рекомендацій щодо використання досягнень науково-технічного прогресу для виявлення, фіксації та дослідження матеріальних слідів злочинів.

Технічні засоби дозволяють виявити матеріальні сліди злочинів, які органами відчуттів не виявляються зовсім або сприймаються нечітко. Призначення технічних засобів у кримінальному процесі — досить повна і точна фіксація доказів, ходу і результатів процесуальних дій, дослідження матеріальних об'єктів з метою встановлення фактичних даних, що мають значення для попереднього розслідування злочинів та судового розгляду кримінальних справ. Юридична природа розділу криміналістичної техніки має дві частини:

1) комплекси технічних засобів, що застосовуються в слідчій і оперативній роботі, фізичні та хімічні методи дослідження, питання звукозапису, відеозапису, судової фотографії і кінозйомки; рекомендації, що стосуються роботи з речовими доказами, а також питання організації криміналістичних обліків.

2) частина поділяється на: а) трасології, що вивчає техніку роботи зі слідами; б) судову балістику.

Технічні засоби криміналістики за своїм походженням поділяються на групи:

1) розроблені в загальній техніці і пристосовані до спеціальних криміналістичним завданням;

2) створені виключно для вирішення криміналістичних завдань.

За цільовим призначенням технічні засоби поділяються на:

а) призначені для виявлення, вилучення і фіксації доказів;

б) кошти дослідження речових доказів, які застосовуються при виробництві криміналістичних експертиз. У кримінальному процесі допустимо застосовувати тільки такі технічні засоби, які науково-досліджені, апробовані та відповідають вимогам законодавства [1].

Таким чином, сучасна система криміналістичної техніки включає наступні основні розділи:

1) загальні положення криміналістичної техніки — система і завдання криміналістичної техніки, елементи приватних криміналістичних теорій і вчень;

2) криміналістична фотографія, звуко- і відеозапис — сукупність наукових положень і розроблених на їх основі спеціальних засобів фото-, кіно-, відео фіксації, які використовуються при збиранні, дослідженні та демонстрації доказів;

3) трасології (криміналістичне дослідження слідів);

4) криміналістичне оружиеведение;

5) криміналістичне документознавство;

6) криміналістична габітоскопія;

7) криміналістична одорологія;

8) криміналістична фоноскопія;

9) криміналістичне дослідження матеріалів, речовин, виробів;

10) криміналістична реєстрація.

Література

1. Алейников, А. Г., Салова Е. Е. Шпаргалка по криминалистике. [Електроний ресурс] — https://www.ereading.club/bookreader.php/97497/Alennikov_Salova_-_Shpargalka_po_kriminalistike.html

ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОВЕДЕННЯ СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ В СВІТЛІ НОВИХ ЗМІН ДО КПК УКРАЇНИ

Коваленко В.Ф.

*старший викладач кафедри правознавства,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»,
к. тел. (050) 801-31-41*

Раніше судову експертизу можна було провести безпосередньо за зверненням сторони кримінального провадження. Але ж відтепер слідчий або прокурор, які призначали судові експертизи власними постановами, повинні будуть звернутися до слідчого судді для призначення судової експертизи. Ці положення закріплені у статтях 243-244 та інших КПК України. Вказані нововведення набувають чинності з 15 березня 2018 року.

Згідно з цими змінами органи слідства мають звертатися до судів виключно за місцем реєстрації тієї чи іншої юридичної особи — правоохоронного органу.

На практиці це призведе до того, що слідчі всіх районних відділень поліції повинні будуть звертатися з клопотаннями до суду в обласному центрі.

Зміни до КПК передбачають проведення експертиз лише у державних експертних установах, що, з огляду на черги на проведення експертиз, також суттєво ускладнить досудове слідство.

До набуття чинності змінами, у ст. 132 КПК України чітко було встановлено, що клопотання про застосування заходів забезпечення кримінального провадження на підставі ухвали слідчого судді (тобто відсторонення від посади, тимчасовий доступ до речей та документів, арешт майна, запобіжні заходи) подаються до місцевого суду, в межах територіальної юрисдикції якого знаходиться орган досудового розслідування.

Водночас зміни регламентують, що заходи забезпечення кримінального провадження розглядатиме лише суд за місцем реєстрації органу досудового розслідування як юридичної особи.

Якщо фактичне місцезнаходження структурного підрозділу органу досудового розслідування відрізняється від зареєстрованого місцезнаходження органу досудового розслідування як юридичної особи, подання та розгляд клопотання про застосування заходів забезпечення кримінального провадження здійснюються виключно слідчим суддею місцевого суду за зареєстрованим місцезнаходженням органу досудового розслідування як юридичної особи.

Комітет Верховної Ради з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності рекомендував парламенту ухвалити за основу та в цілому законопроект №7547 «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо вдосконалення окремих його положень», який скасовує так звані «правки Лозового». Законопроект винесуть на голосування 15 березня 2018 р.

За задумом авторів, норма про те, що всі експертизи в розслідуваннях мають призначатися виключно через суд, яка набирає чинності з 15 березня 2018 р., збережеться виключно для економічних та службових злочинів.

Література

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI// Голос України від 19.05.2012 р. № 90-91 (в редакція станом від 07.01.2018 р.).
2. Про судову експертизу: Закон України від 25.02.1994 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1994. — № 28. — Ст.232. (в редакції станом на 20.01.2018 р.).

ПОЖЕЖНА БЕЗПЕКА ТА ПОЖЕЖНА ОХОРОНА

Ковальов Д.В.

*асистент кафедри цивільного, господарського, адміністративного
права та правоохоронної діяльності,
Інститут права та суспільних відносин
Університету «Україна»*

Лебеденко В.І.

*к. ю. н., доцент, доцент кафедри цивільного, господарського,
адміністративного права та правоохоронної діяльності,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»*

Небезпечними факторами будь-якої пожежі, які можуть призвести до травми, отруєння, загибелі або матеріальних збитків є відкритий вогонь, іскри, підвищена температура, токсичні продукти горіння, дим, низький вміст кисню, обвалення будинків і споруд тощо.

Для протидії пожежам чинним законодавством передбачено створення у складі сил цивільного захисту пожежно-рятувальних підрозділів (частини), обов'язком яких є забезпечення пожежної безпеки та пожежної охорони. Законодавчою основою їх діяльності є Кодекс цивільного захисту України (Закон України від 02.10.2012 № 5403-VI).

Пожежна безпека — це визначені чинним законодавством загальні правові, економічні та соціальні засади забезпечення пожежної безпеки на території України, які регулюють відносини державних органів, юридичних і фізичних осіб у цій галузі незалежно від виду їх діяльності та форм власності. Зокрема, забезпечення пожежної безпеки є складовою частиною виробничої та іншої діяльності посадових осіб, працівників підприємств, установ, організацій та підприємців, що відображається у трудових договорах (контрактах) та статутах підприємств, установ та організацій. Забезпечення пожежної безпеки підприємств, установ та організацій покладається на їх керівників і уповноважених ними осіб, якщо інше не передбачено відповідним договором.

Пожежна охорона — це сукупність створених у встановленому порядку органів та підрозділів, призначених для здійснення контролю за дотриманням протипожежних вимог (запобігання пожежам, профілактика пожеж), їх гасіння, рятування людей та надання допомоги в ліквідації наслідків аварій, катастроф та стихійного лиха (захист життя і здоров'я громадян), а також захисту матеріальних цінностей приватної, колективної та державної власності, навколишнього природного середовища від впливу небезпечних чинників пожежі. На підприємствах існує два види пожежної охорони: професійна та воєнізована. Воєнізована охорона створюється на об'єктах з підвищеною небезпекою. Крім того, на підприємствах для посилення пожежної охорони організовуються добровільні пожежні дружини і команди, добровільні пожежні товариства та пожежно-технічні комісії з числа робітників та службовців підприємства.

Як галузь науки пожежна безпека та пожежна охорона вивчають закономірності правового регулювання протидії пожежам, взаємовідносини між пожежно-рятувальними підрозділами, органами державної влади та місцевого самоврядування, об'єктами свого впливу та комплексно займається виявленням і вивченням процесів та інших чинників виникнення пожеж, їх попередження, динаміки пожеж у конкретних умовах, небезпечних факторів пожеж, розробленням методів і засобів протипожежного захисту для зниження пожежної небезпеки, методів гасіння та ліквідації пожеж тощо.

Як висновок: дослідження правового статусу пожежно-рятувальних підрозділів (частини), як складової частини сил цивільного захисту, їх компетенції, нормативно-правового регулювання діяльності та шляхів удосконалення цього є актуальним у сьогоденній Україні.

ОХОРОНА ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Ковальчук Д.О.

*IV курс, група ПЗ–41/14, спеціальність «Правознавство»,
Інститут права та суспільних відносин
Університету «Україна»*

Ізюта П.О.

*к. ю. н., доцент, професор кафедри цивільного, господарського,
адміністративного права та правоохоронної діяльності,
Інститут права та суспільних відносин
Університету «Україна»*

Створення безпечних і здорових умов праці забезпечується шляхом впровадження системи організації охорони праці на виробничому рівні. Закон «Про охорону праці» містить окремий розділ, присвячений організації охорони праці та її управлінню на підприємствах, в установах, організаціях. У Конституції України зазначено, що кожен має право на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працею, яку він вільно обирає або на яку вільно погоджується. Також, у статті 43 Конституції зазначено, кожен має право на належні, безпечні і здорові умови праці, на заробітну плату, не від визначеної законом.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про охорону праці» охорона праці — це система правових, соціально-економічних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних і лікувально-профілактичних заходів та засобів, спрямованих на збереження життя, здоров'я і працездатності людини у процесі трудової діяльності.

На підприємстві з метою забезпечення пропорційної участі працівників у вирішенні будь-яких питань безпеки, гігієни праці та виробничого середовища за рішенням трудового колективу може створюватися комісія з питань охорони праці.

Комісія складається з представників роботодавця та професійної спілки, а також уповноваженої найманими працівниками особи, спеціалістів з безпеки, гігієни праці та інших служб підприємства відповідно до типового положення, що затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони праці. (Ст. 16 ЗУ «Про охорону праці»).

Роботодавець зобов'язаний створити на робочому місці в кожному структурному підрозділі умови праці відповідно до нормативно-

правових актів, а також забезпечити додержання вимог законодавства щодо прав працівників у галузі охорони праці.

З цією метою роботодавець забезпечує функціонування системи управління охороною праці, а саме:

- створює відповідні служби і призначає посадових осіб, які забезпечують вирішення конкретних питань охорони праці, затверджує інструкції про їх обов'язки, права та відповідальність за виконання покладених на них функцій, а також контролює їх додержання;

- розробляє за участю сторін колективного договору і реалізує комплексні заходи для досягнення встановлених нормативів та підвищення існуючого рівня охорони праці;

- забезпечує виконання необхідних профілактичних заходів відповідно до обставин, що змінюються;

- впроваджує прогресивні технології, досягнення науки і техніки, засоби механізації та автоматизації виробництва, вимоги ергономіки, позитивний досвід з охорони праці тощо;

- забезпечує належне утримання будівель і споруд, виробничого обладнання та устаткування, моніторинг за їх технічним станом;

- забезпечує усунення причин, що призводять до нещасних випадків, професійних захворювань, та здійснення профілактичних заходів, визначених комісіями за підсумками розслідування цих причин.

Це не весь перелік, детальніше у Законі. Потрібно зауважити, що роботодавець несе безпосередню відповідальність за порушення зазначених вимог.

Література

1. Конституція України від 28 червня 1996 № 254к/96-ВР [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr>
2. Закон України від 14 жовтня 1992 № 2694-ХІІ «Про охорону праці» [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2694-12/page>
3. Амелічева Л. П. До питання про відмінність понять «безпека праці» й «охорона праці» у трудовому праві/Л. П. Амелічева // Розвиток законодавства про працю і соціальне забезпечення: здобутки і проблеми. — Х.:Право, 2012.

ПРАВОВИЙ СТАТУС ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ

Ковальчук Д.О.

*IV курс, група ПЗ-41/14, Інститут права та суспільних відносин
Університету «Україна»*

Лебеденко В.І.

*к. ю. н., доцент, доцент кафедри цивільного, господарського,
адміністративного права та правоохоронної діяльності,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»*

У зв'язку з розбудовою ринкової економіки в Україні перед законодавцем і юридичною наукою стоїть завдання створити правову основу ефективного використання потенціалу іноземних компаній для розвитку національної економіки. Україна має унікальну можливість будувати за кращими світовими зразками власну модель залучення іноземних інвестицій із урахуванням позитивних досягнень і прорахунків інших країн. Одним з найпоширеніших видів господарських товариств в економічній сфері України є товариства з обмеженою відповідальністю.

Відповідно до ст. 50 Закону України «Про господарські товариства» товариством з обмеженою відповідальністю визнається товариство, що має статутний фонд, поділений на частки, розмір яких визначається установчими документами.

Товариство з обмеженою відповідальністю — товариство, що має статутний фонд, розділений на частки, розмір яких визначається установчими документами. Учасники товариства несуть відповідальність у межах їх вкладів. У випадках, передбачених установчими документами, учасники, які не повністю внесли вклади, відповідають за зобов'язаннями товариства також у межах невнесеної частини вкладу.

Товариство з додатковою відповідальністю — об'єднання (товариство), створене за згодою юридичними особами чи громадянами (фізичними особами) шляхом об'єднання їхнього майна з метою здійснення господарської діяльності, статутний фонд якого розділений на частки визначених установчими документами розмірів, а в статуті передбачена конкретна майнова відповідальність учасників при недостатності засобів товариства. У цьому випадку учасники товариства відповідають по його зобов'язаннях у межах, визначених статутом пропорційно їх часткам. При недостатності майна одного чи декількох учасників товариства для забезпечення

належної з них частки додаткової відповідальності по відсутній сумі її несуть інші члени товариства пропорційно їхнім часткам у майні. ТДВ вправі зменшити чи збільшити за згодою кредиторів при відсутності заперечень учасників розмір додаткової відповідальності. При її збільшенні учасники надають документи, що підтверджують їхню можливість забезпечити відповідальність у новому розмірі. Повне товариство — його учасники здійснюють підприємницьку діяльність від імені товариства в цілому і несуть необмежену відповідальність по загальних боргах. У випадку недостатності майна товариства, його учасники несуть солідарну відповідальність по зобов'язаннях усім майном, що їм належить.

Правовий статус, аналогічний статусу товариства з обмеженою відповідальністю, має товариство з додатковою відповідальністю (ТзДВ). Відносно нього застосовуються практично всі норми, що регулюють діяльність товариства з обмеженою відповідальністю. Особливість його (і головна відмінність від ТзОВ) полягає в характері відповідальності учасників щодо зобов'язань товариства. Якщо учасники ТзОВ не відповідають за зобов'язаннями товариства, то в ТзДВ учасники несуть субсидіарну (додаткову) відповідальність за боргами товариства своїм особистим майном в однаковому для всіх учасників кратному розмірі до внеску кожного з них. Відповідальність учасників має субсидіарний характер — вона настає тільки у випадку недостатності майна товариства для задоволення вимог кредиторів. Граничний розмір відповідальності (двох-, трьох-, п'ятикратна тощо), а також її характер (часткова або солідарна) передбачається самими учасниками в установчих документах.

Література

1. Закон України від 19 вересня 1991 № 1576-XII «Про господарські товариства»: [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>
2. Вінник О. Закрите акціонерне товариство і товариство з обмеженою відповідальністю: порівняльна характеристика і проблеми вдосконалення правового регулювання // Предпринимательство, хозяйство и право. — 2007. — № 8. — С. 3–7.
3. Харитонов Є. Цивільне право України: Підручник/ Є. О. Харитонов, О.В. Старцев. — 2-ге вид. пе-ре-роб. і доп.. — К.: Істина, 2007. — 815 с.
4. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 року № 435-IV// Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

ЗМІСТОВНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЛОКАЛЬНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКИХ ВІДНОСИН

Ковальчук О.О.

*5 курс, група ЗПЗ–505/17м, спеціальність «Право»,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»,
к. тел. (068) 044-72-45*

*Науковий керівник: Орловська І.Г., к. ю. н., доцент,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»*

Локальне регулювання є одним із видів правового регулювання, яке у окремих галузях права, у тому числі й господарському праві, набуває суттєвої специфіки і особливо це стосується упорядкування внутрішньогосподарських відносин. Локальне регулювання внутрішньогосподарських відносин є діяльністю конкретного господарюючого суб'єкта із впорядкування своєї внутрішньої організаційної та виробничої діяльності, за посередництва прийняття відповідних нормативних регуляторів, формалізація яких відбувається в рамках актів локального регулювання.

Зауважимо, що локальне регулювання господарських відносин розуміється у двох аспектах:

а) «локальне» з точки зору територіальної дії нормативно-правового акту (акти органів державної влади регіонального та місцевого рівня, а також органів місцевого самоврядування);

б) «локальне» з погляду прийняття певного акту самим суб'єктом господарювання та який має обмежену дію за колом осіб. Саме у останньому розумінні ми вживаємо словосполучення «локальне регулювання» [1, с. 108].

Локальне регулювання за своєю сутністю є саморегулюванням на мікрорівні, оскільки правові норми, що містяться у локальних нормативних актах суб'єктів господарювання, приймаються самими учасниками внутрішньогосподарських відносин та поширюють свою дію на останніх.

Приписи локальних актів одного господарюючого суб'єкта не поширюють свою дію на інших суб'єктів господарювання, які впорядковують свою внутрішньогосподарські відносини самостійно. Перевага саморегулюванню господарських відносин має також надаватись виходячи із конституційних положень про свободу підприємницької діяльності [2, с. 95].

Внутрішньоорганізаційне (локальне) регулювання діяльності конкретного господарюючого суб'єкта не повинно дублювати нормативні приписи, які приймаються в рамках державного регулювання. Кінцевою метою локального регулювання є оптимізація та раціоналізація господарської діяльності суб'єкта господарювання, яка направлена на забезпечення реалізації його статутних цілей та економічних (господарських) завдань. Локальне та державне регулювання перебувають у тісній взаємодії та чіткому підпорядкуванню локального регулювання державному регулюванню.

На наш погляд, державне регулювання є первинним по відношенню до локального регулювання, оскільки інтегративною складовою локального регулювання внутрішньогосподарських відносин є державне (законодавче) регулювання. У будь-якому випадку державне регулювання повинно розглядатись як таке, що превалює за своїм регулятивним значенням над локальним регулюванням.

Це зумовлено такими причинами: а) нормативні приписи державного регулювання приймаються публічно-владними суб'єктами нормотворчості; б) нормативні приписи державного регулювання мають вищу юридичну силу порівняно з положеннями локально-регулятивного значення; в) приписи локального регулювання не можуть суперечити нормативним положенням державного регулювання.

Водночас відмітимо, що вони повинні сприйматися як інтегративні елементи одного цілого, які гармонійно взаємодіють один з одним, тим самим забезпечуючи належне регулювання внутрішньогосподарських відносин суб'єкта господарювання. Фактично, у своїй сукупності та взаємодії нормативні приписи локального та державного характеру встановлюють правовий режим регулювання внутрішньогосподарських відносин.

Література

1. Руденко М.П. Локальне регулювання внутрішньогосподарських відносин: сутність та принципи // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. — 2016. — Вип. 38(1). — С. 108–111.
2. Скоробогатов В.Ю. Саморегулирование как свойство правовой системы: дис.... канд. юрид. наук: 12.00.01 / В.Ю. Скоробогатов. — М, 2013. — 186 с.

ПОХОДЖЕННЯ ДЕРЖАВИ

Кокарев М.І.

II курс, група ПЗ–23к,

коледж «Освіта» Університету «Україна»

*Науковий керівник: Фаст О.О., доцент кафедри теорії права
та міжнародної інформації,*

Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»

У сучасній юридичній науці немає єдиного підходу до виявлення причин виникнення держави, проте було сформовано низку теорій її виникнення. Основні з яких ми виділимо.

Природно-правова (договірна) теорія — держава є результатом суспільного договору, який, в свою чергу, є результатом розумної волі народу. Держава розглядається як витвір людей, які об'єдналися для кращого забезпечення свободи і порядку.

Органічна теорія — проводиться аналогія держави і живої істоти, організму. Людина вважається складовою частиною (клітиною) держави. Державна влада — панування цілого над складовими частинами задля забезпечення державою добробуту своїм громадянам, подібно тому, як організм панує над клітинами свого тіла.

Психологічна теорія — закладається у психологічній потребі людини жити у організованому суспільстві. Суспільство і держава розглядаються як психологічні закономірності розвитку людини.

Теорія насильства — насильство розглядається як причина виникнення держави та права. Виникнення соціальних груп, приватної власності та держави є як внутрішнє, так і зовнішнє насильство, здійсненого шляхом політичного впливу. При цьому насильство розглядається як цілком природне явище.

В правовій науці держава є формою організації суспільного життя, метою якої є об'єднання людей єдиною владою для координації їхніх інтересів. Інакше кажучи, держава є організацією політичної влади, яка здійснює курівництво суспільством в межах певної території.

На основі вище викладеного хотілося сказати, що попри те, що було розроблено декілька теорій стосовно виникнення держави, але жодна з них в повній мірі не охоплює передумови виникнення даних феноменів. Лише у своїй сукупності вони можуть досить повно охопити передумови та процеси виникнення держави.

ПОНЯТТЯ ГРОШОВОГО ОБІГУ У СУЧАСНИХ ФІНАНСОВИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ

Колеснік Л.І.

*к. ю. н., доцент кафедри правознавства,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»,
к. тел. (050) 404-50-36*

Сучасне фінансове право незважаючи на доволі високий рівень свого розвитку, все ж має суттєві недоліки одним із яких виступає відсутність законодавчого закріплення категорії «грошовий обіг».

Як слушно відмічає з цього приводу Є.О. Алісов наголошуючи на наявній проблемі визначення поняття грошового обігу та її значення для правового регулювання фінансової діяльності держави. І пропонує розуміння терміну «грошовий обіг» як безперервний рух грошей при виконанні ними своїх функцій у готівковій і безготівковій формах, що обслуговує реалізацію товарів, а також нетоварні платежі й розрахунки в господарстві, виокремлюючи суттєві ознаки такого явища: 1) динамічну — грошовий обіг відбиває рух, переміщення певних цінностей; 2) матеріальну — такими рухомими цінностями є гроші; 3) функціональну — обертаючись, гроші виконують певні функції в економіці; 4) організаційну — рух грошей передбачає визначеність меж його реалізації, відповідно у просторі, по колу осіб та в часі; 5) юридичну — грошовому обігу властива юридична оформленість й урегульованість його проявів, будови, складових елементів тощо [1, с. 12].

Слід звернути увагу на позиції М.П. Кучерявенка, Є.О. Алісова та О.А. Лукашева. Так, науковці не наводять визначення самого поняття «грошового обігу», а пропонують визначення «грошового обороту» як правової категорії, яка на їх думку, є врегульованою правовими нормами сукупністю суспільних відносин, у межах яких відбувається безперервний процес руху грошей у готівковій і безготівковій формах [2, с. 249].

Подібної позиції дотримується і О.П. Орлюк яка визначає, що грошовий обіг — це рух грошових коштів у процесі обслуговування економіки й соціальної сфери життя суспільства [3, с. 650–651]. В свою чергу, О.Ю. Грачова наголошує, що процес безперервного руху грошей у готівковій та безготівковій формах називається грошовим обігом [4, с. 357].

Згідно поглядів С.В. Сарани грошовий обіг представляє собою обіг грошей у готівковій і безготівковій формі, який здійснюється

через платіжні системи, що діють в законодавчо визначеному порядку на території країни та за її межами. [3, с. 511].

Узагальнюючи все вищезазначене можна запропонувати наступне визначення: грошовий обіг — це безперервний кругообіг коштів у національній та іноземній валютах у їх готівковій та безготівковій формах, який покликаний забезпечити проведення розрахунків та сплату обов'язкових і інших платежів використовуючи при цьому як національну, так і іноземні платіжні системи.

Література

1. Алісов Є.О. Проблеми правового регулювання грошового обігу в Україні: автореф. дис... д-ра юрид. наук: 12.00.07 / Алісов Євгеній Олександрович; Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. — Х., 2006. — 36 с.
2. Фінансове право: навч. посіб. / за ред. М. П. Кучерявенка. — Х.: Право, 2010. — 288 с.
3. Орлюк, О.П. Фінансове право. Академічний курс: підручник / О.П.Орлюк. — К.: Юрінком Інтер, 2010. — 808 с.
4. Финансовое право: Учебник / О. Н. Горбунова, Е. Ю. Грачева и др.; Отв. ред. Е. Ю. Грачева, Г. П. Толстопятенко.- М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2004. — 536 с.
5. Сарана С.В. Фінансове право України: Навч. посібник. — Полтава: Полтавський інститут економіки і права Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна», 2008. — 567 с.

СУЧАСНА ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ У СФЕРІ СПЕЦІАЛЬНИХ РЕЖИМІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Коломієць П.В.

*к. ю. н., доцент кафедри правознавства,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»*

Набравши чинності з 1 січня 2004 року, Господарський кодекс України вперше у праві України запровадив поняття «спеціальний режим господарювання», та надав цей статус, серед інших дев'яти видів, — спеціальним (вільним) економічним зонам (далі — С(В)ЕЗ) та господарській діяльності на території пріоритетного розвитку (далі — ТПР). На території С(В)ЕЗ та на ТПР можуть запроваджуватися пільгові податкові умови підприємництва вітчизняних та іноземних інвесторів (ст.ст. 401, 415 ГКУ). Доленосним

значенням у сфері правового регулювання створення, становлення, функціонування та подальшого розвитку С(В)ЕЗ та ТПР, стало прийняття Закону України від 25 березня 2005 року № 2505-IV «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2005 рік» та деяких інших законодавчих актів України». Цим Законом було скасовано законодавчі норми, якими надавалися податкові пільги суб'єктам господарської діяльності, також було запроваджено мораторій на надання нових пільг. Таким чином, з дня набрання чинності Закону № 2505-IV, а саме з 31 березня 2005 року, оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності, що реалізують інвестиційні проекти в С(В)ЕЗ та на ТПР, здійснюється на загальних підставах, визначених відповідними законами України з питань оподаткування.

Національний інституту стратегічних досліджень у своїй аналітичній записці «Напрями удосконалення спеціальних економічних зон України: приклад Туреччини» (грудень 2014 року) резюмує наступне: «Впродовж близько 20 років в Україні застосовується такий інструмент стимулювання інвестицій на визначених локальних територіях як спеціальні економічні зони (СЕЗ). Відповідно до світової практики, відчутний ефект в масштабах країни настає через 10 років після початку їх застосування. В Україні їх висока ефективність стала очевидною вже в перше десятиріччя їх функціонування. Проте в наступному періоді відбулося стрімке падіння всіх їх соціально-економічних показників. Основною причиною такої динаміки стали прийняті хибні рішення по зміні умов їх функціонування на підставі поширеної дезінформації щодо низької результативності і бюджетної неефективності СЕЗ та корисливих зловживань їх суб'єктів. А саме в 2005 р. відбулася єдина за весь період функціонування СЕЗ сутнісна трансформація умов діяльності їх суб'єктів господарювання, в результаті якої одномоментно була повністю ліквідована система фіскальних пільг (фактично єдиних додаткових стимулів для суб'єктів господарювання у їх межах). Така трансформація спонукала більшість інвесторів завчасно зупинити реалізацію своїх проектів і невдовзі на чотирьох СЕЗ («Порт Крим», «Миколаїв», «Курортوپоліс Трускавець», «Азов») господарська діяльність взагалі припинилася, а на інших 6 СЕЗ — на межі зупинки. Хоча помилковість такого рішення була визнана вищим керівництвом держави, однак дієвих управлінських рішень по виправленню ситуації досі не прийнято і умови господарської діяльності в рамках СЕЗ наразі залишаються непривабливими для

інвесторів. В результаті цей економічний інструмент формально нібито застосовується, а фактично, будучи позбавленим стимулюючої суті, не працює. До того ж, на сьогодні, СЕЗ вже не фігурують в ключових стратегічних та програмних документах соціально-економічного розвитку країни або їх проектах.».

Досліджуючи питання ефективності податкових пільг у спеціальних економічних зонах, О.С. Поповичем було проаналізовано наслідки скасування пільгового оподаткування на діяльність спеціальних економічних зон в Україні. Науковцем показано, що мета, заради якої відмінялися пільги, що були задумані для стимулювання економічного, а в першу чергу інноваційного, розвитку вільних економічних зон, досягнута не була. Натомість, за твердженням О.С. Поповича, було фактично підірвано можливість запровадження в Україні потужного механізму прискорення розвитку економіки, який успішно застосовується в усьому світі.

МОДЕЛІ КОНСТИТУЦІЙНОЇ ЮСТИЦІЇ У КОНТЕКСТІ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВОСУДДЯ УКРАЇНИ

Коржук Х.Я.

*4 курс, група ПРк-41, спеціальність «Правознавство»,
Хмельницький коледж Університету «Україна»,
к. тел. 097 114 32 91*

*Науковий керівник: Якименко А.А., голова циклової комісії
з правознавства, старший викладач,
Хмельницький коледж Університету «Україна»*

Конституційне правосуддя — принципово новий для України конституційно-правовий інститут і реальність української державно-правової дійсності. Загалом діяльність органів конституційного правосуддя являє собою конституційний контроль — перевірку законів та інших правових актів на їх відповідність Основному Закону країни.

Історично конституційне правосуддя виникло з метою перевірки конституційності законів. Потім предметом розгляду конституційних судів стало питання конституційної відповідальності глави держави у випадку його державної зради, порушення ним Конституції та інше (імпічмент) [1, с. 154].

Аналіз діяльності Конституційного Суду України дозволяє нам зробити висновок, що відповідну контрольну функцію Конститу-

ційний Суд України здійснює при вирішенні питань про відповідність законів та інших правових актів Конституції України, додержання конституційної процедури розслідування і розгляду справ про відставку Президента України з поста в порядку імпічменту (статті 150, 151 Конституції України, статті 13, 39 Закону України «Про Конституційний Суд України»).

Конституційне правосуддя як різновид правосуддя має такі основні ознаки: 1) наявність конституційних судів як спеціалізованих судових органів конституційного контролю; 2) автономне становище судів в ієрархії судових органів; 3) самостійна процесуальна форма розвитку конституційного правосуддя; 4) юридична сила рішень конституційного правосуддя прирівняна до юридичної сили Конституції; 5) особлива система законодавства, яка регулює конституційне правосуддя [1, с. 23].

Зазначені ознаки в повному обсязі, на наш погляд, притаманні і діяльності Конституційного Суду України. М.В. Савчин відзначає, що Конституційному Суду України належить першість у забезпеченні верховенства Основного Закону, конституційного ладу, основних прав і свобод. Цей орган виступає конституційним органом влади спеціальної компетенції, функції якого мають самостійний характер і займають важливе місце серед інструментів механізму стримувань і противаг [3, с. 114]. Разом із цим автор зазначає, що здійснення конституційної юстиції забезпечується не тільки безпосередньо органами конституційної юрисдикції, а також іншими судовими установами, в залежності від особливостей розвитку національної правової системи та організації публічної влади.

Таким чином, аналіз розвитку конституційної юстиції в Україні надає змогу визначити її як найбільш наближену до європейської моделі із закріпленням в Основному Законі функцій, завдань і повноважень єдиного органу конституційної юрисдикції — Конституційного Суду України.

У процесі розбудови України як демократичної, соціальної і правової держави відчуватиметься все більша потреба у конституційній юстиції, яка найбільш комплексно захищатиме конституційні приписи від порушень за законодавчому, виконавчому та інших рівнях здійснення державної влади. Саме тому вкрай необхідним є вироблення такої конструктивної моделі конституційної юстиції, яка могла б ввібрати позитивні риси обох існуючих моделей і забезпечити належну реалізацію та захист Конституції України.

Література

1. Витрук Н.В. Конституционное правосудие. Судебное конституционное право и процесс / Н.В. Витрук. — М.: Закон и право, ЮНИТИ, 2015. — 383 с.
2. Портнов А.В. Теоретичні основи формування конституційного судочинства в Україні. — К.: Логос, 2014. — 135 с.
3. Савчин М.В. Конституційний Суд України як гарант конституційного ладу: дис. к.ю.н. 12.00.02 / М.В. Савчин. — К., 2004. — 186 с.
4. Конституційне судочинство. Американський та український досвід. — К.: Ін-т демократії ім. П. Орлика, 1999. — 196 с.

ФУНКЦІЇ ТА ЦІЛІ ПРАВА

Костанопуло М.Г.

*І курс, група ПЗ–11/17, спеціальність «Правознавство»
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»
Науковий керівник: Ізуйта П.О., к. ю. н., доцент, професор кафедри
цивільного, господарського, адміністративного права
та правоохоронної діяльності,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»*

Функції права — основні напрями впливу права на суспільні відносини та поведінку особи з метою їх упорядкування, охорони і захисту.

Основні юридичні функції права: регулятивна, охоронна і захисна.

Регулятивна — функція упорядкування суспільних відносин, визначення лінії поведінки людей, наділення їх певними правами та обов'язками.

Регулятивно-статична — упорядковує суспільні відносини фіксуванням основних прав і свобод особи, компетенції державних органів і посадових осіб (наприклад, норми конституційного права про право людини на відпочинок, освіту). Здійснюється за допомогою дозвільних і заборонних норм, які спричиняють правовідносини пасивного типу.

Регулятивно-динамічна — забезпечує розвиток бажаних відносин, стимулює активну поведінку суб'єктів права. Здійснюється за допомогою зобов'язуючих норм, які спричиняють правовідносини активного типу.

Охоронна — це функція установлення і гарантування державою профілактичних і запобіжних заходів, порядку їх покладання і виконання, що мають на меті усунення шкідливих, небажаних для

суспільства відносин, їх обмеження, та охорону позитивних. Охоронно-обмежувальний вплив права здійснюється за наявності конфліктів, суперечок про право, не доведених до правопорушення, і пов'язаний з установленням заборон, що спрямовані на охорону суб'єктивних прав та забезпечення соціальної справедливості. Охоронна функція виражається у фізичному і психічному примусі, іноді винятково у психічному (переконанні), нерідко потребує обвинувачуваної діяльності (привід, арешт майна, затримання як підозрюваного).

Захисна — це функція установлення і гарантування державою засобів юридичного впливу, пов'язаного із спричиненням шкоди суб'єктам права, посяганням на їх правовий стан і «захисною» реалізацією права — спрямованістю на захист суб'єктивних прав. Захисний вплив права виявляється за наявності правопорушення, вчиненні шкоди суб'єктам права; іноді виражається у застосуванні примусових заходів (фізичного примусу — позбавлення волі особи, котра вчинила злочин) і, як правило, потребує оборонної діяльності, діяльності з побудови, відновлення порушених прав та інтересів, правового стану (поновлення на роботі чи посаді незаконно звільненого працівника; сплата аліментів; захист особи від необґрунтованого обвинувачення, осуду, обмеження її прав і свобод; самозахист прав тощо).

Під цілю юридичної відповідальності розуміють ті основні результати, яких прагне досягти держава, притягуючи правопорушника до відповідальності. Цілю права є: охорона правопорядку; захист прав і законних інтересів фізичних та юридичних осіб від незаконних посягань; виховання правопорушника, тобто вплив на його свідомість з метою недопущення ним повторного вчинення проступку (злочину); профілактика правопорушень, тобто вплив на інших осіб для запобігання правопорушенням з їхнього боку.

Таким чином, у ході вивчення дослідження функцій та цілей права я дійшов до висновку, що такими цілями є виховання правопорушника, а саме в залежності від тяжкості правопорушення визначаються різні міри покарання(основні позбавлення волі; виправні роботи; позбавлення права обіймати певні посади або на якийсь вид діяльності; штраф; громадська догана. та додаткові: конфіскація майна; позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину, кваліфікаційного класу; позбавлення батьківських прав згідно з чинним законодавством.),профілактика правопорушень, захист прав і законних інтересів фізичних та юридичних осіб, а також регулювання суспільних відносин.

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЗАКОННОСТІ, ОБГРУНТОВАНOSTІ ТА СПРАВЕДЛИВОСТІ РІШЕННЯ СУДУ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Костюк С.А.

*У курс, група 51–ПР, спеціальність «Право»,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»,
к. тел.(066) 847-90-75*

*Науковий керівник: Коломісць П.В., к. ю. н., доцент кафедри правознавства,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»*

Демократичні зрушення, які відбуваються в Україні, супроводжуються складними й не завжди послідовними перетвореннями, наявними й у реформуванні судової системи, яке з моменту проголошення Україною незалежності пережило кілька етапів і триває досі. Головне призначення функціонування ефективної судової системи — здійснювати правосуддя та забезпечувати право на справедливий суд згідно зі статтею 6 Конвенції Європейського суду про захист прав людини і основоположних свобод. Головним актом судової влади є судові рішення, яке має значення не лише для сторін конкретної справи. Будь-яке рішення, що його постановляє суд хоч би й у конкретній справі, є виразником здійснення в державі правосуддя. Рішення вважаємо справедливим і законним, якщо крім законодавства при його постанові була врахована сформована судова практика та інші застосовні джерела права (наприклад, звичаї), а також особливості даної справи. Тому будь-яке судові рішення може і повинно демонструвати не тільки сторонам окремого конфлікту, але й загалом суспільству практичне втілення гарантій статті 6 Конвенції Європейського суду. Процес «народження» судового рішення, а так само його зміст мають переконувати обидві сторони (а особливо ту сторону, що прогнала справу), як і все суспільство, у тому, що правосуддя — справедливий суд — відбулося. Рішення, яке не досягає цієї мети, може підірвати авторитет правосуддя не лише в очах окремої сторони, а й в очах суспільства. Забезпечення законності судових рішень багато залежить від того, наскільки чинне законодавство зводить до мінімуму умови для судових помилок і навіть зловживань з боку як учасників процесу, так і суду. Адже розбіжності в судовій практиці нерідко спричинені недосконалістю та неузгодженістю законодавства. З одного боку, це великий «плюс» для судді, адже свобода аргументації дає змогу повною мірою розкрити власне бачення правового конфлікту та вмотивувати свій правозастосовний

висновок у такий спосіб, який суддя вважає правильним. Але ця свобода одночасно покладає на нього відповідальність за якість і чіткість викладення в рішенні мотивів і висновків, особливо що стосується доводів тієї сторони конфлікту, яка в результаті ухвалення судом рішення залишається в програвші. Писати якісні судові рішення — це справжнє мистецтво. Потрібно готувати судові рішення у такий спосіб, щоб кожен, хто з ним ознайомиться, міг сказати приблизно таке: «Так, можливо, це не те рішення, на яке були сподівання спочатку. Але немає сумніву, що це рішення справді справедливе, засноване на всебічній та неупередженій оцінці доказів і фактів, а також на принципах і нормах права. Воно є добрим орієнтиром для вибору правильної поведінки у подібних випадках».

Отже, підсумовуючи наявні проблеми, слід зазначити, що розв'язанням їх є: 1) Надання єдиного розуміння поняття законність (законної сили рішення) та обґрунтованість судового рішення. 2) Підвищення рівня законодавчої бази та її узгодженість. 3) За результатом вищезазначеного підвищення — створення сталої судової практики. 4) Покращення фахового рівня працівників судового апарату для забезпечення обґрунтованості судових рішень, в тому числі шляхом систематичного вивчення практики Європейського суду з прав людини з метою практичного застосування відповідних положень під час виправлення правосуддя. 5) Врахування всіх допустимих та наявних фактів під час винесення рішення судом, що спрямоване на досягнення справедливого правового результату. 6) Керівникам органів судової влади, Вищій раді правосуддя, Вищій кваліфікаційній комісії суддів України, уповноваженим правоохоронним органам принципово реагувати на випадки корупції в судовій системі.

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ ЯК СУСПІЛЬНОГО ФЕНОМЕНУ

Кравченко А.П.

*к. ю. н., доцент кафедри правознавства,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»,
к. тел. (050) 801-31-41*

На сьогоднішній день, ми можемо спостерігати, ситуацію, у якій, сучасне українське суспільство перебуває у стані кардинальних змін правового, соціального, політичного, економічного та культурного життя. На цьому непростому шляху нашої країни до якісно

нового стану виникають суттєві проблеми, зумовлені складністю розбудови демократичної державності. У таких умовах відбуваються неминучі перетворення у системі правової свідомості та правової культури населення. У всіх сферах життєдіяльності суспільства головним орієнтиром проголошено людину та визнано пріоритет загальнолюдських цінностей. У результаті цього, одним із головних завдань національного виховання, є формування правової культури особистості. Адже, розбудова демократичного суспільства на основі укріплення законності та дотримання справедливого правопорядку, можлива лише за умови високої правової культури суспільства.

Правова культура є регулятором поведінки особи у суспільстві. За її допомоги здійснюється практична реалізація прав та свобод людини і громадянина. Однією із ознак демократичного суспільства, є повага особою закону, що можливо лише за наявності особистих переконань щодо його значимості та необхідності.

Правова культура як суспільний феномен є неодмінною умовою динамізації трансформаційних процесів у напрямі формування в Україні правової держави і громадянського суспільства. Цілісність правової культури є важливою складовою здійснення суспільно-правової реформи у країні, утвердження верховенства права у всіх сферах соціального буття, різноманітних способів і форм реалізації правового статусу та прав особи. Зрілий рівень правової культури у суспільстві, де функціонують її ефективні механізми, є умовою для формування демократичних засад життєдіяльності. Правова культура є основою відтворення правового досвіду, розвитку інтелектуального та духовного потенціалу народу, утвердження цілісної системи світоглядно-ціннісних орієнтацій[1, с.118].

Правова культура створює умови, за яких розвиваються індивідуальні здібності людини, а здобутки людства стають внутрішнім багатством особистості. Завдяки цьому, досягається всебічний прояв та розвиток сутнісних сил особи, її життєвих сенсів та ціннісних орієнтацій[2, с.84].

Оскільки, правова культура є відображенням стану розвитку суспільства, то і її формування має відбуватися у відповідності до тих задач, які вирішує суспільство на відповідному етапі свого розвитку. З огляду на те, що Конституція визначила Україну демократичною, соціальною, правовою державою, де права людини визнаються як найвищі соціальні цінності, то і правове виховання, і правова політика у нашій державі, мають орієнтуватися на такі основоположні засади, де людині

Література

1. Скуратівський А.В. Взаємозв'язок правової культури і соціального буття в процесі суспільної трансформації \ А.В. Скуратівський // Право України. — 2004. — №1. — С. 118–121.
2. Басай В. Д., Зеліско Л.І. Правова культура майбутнього юриста \ В.Д. Басай, Л.І. Зеліско // Право України. — 2002. — №3. — С. 83–85.

**ОКРЕМІ ПИТАННЯ
СУЧАСНОГО ІНТЕГРАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ**

Красіцька Т.С.

*4 курс, факультет правознавства та фінансів,
Полтавський інститут економіки і права
Університету «Україна»*

*Науковий керівник: Кальян О.С., завідувач кафедри правознавства,
к. ю. н., доцент,*

Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»

Внаслідок застосування правової інтеграції здійснюється уніфікація правових категорій. Беззаперечно, що кожна правова категорія має своє змістовне значення. У зв'язку з цим надзвичайно актуальним є створення умов до уніфікації категоріального апарату, зокрема, на рівні найбільш вживаних правових термінів, оскільки вона створює умови для належного усвідомлення та сприйняття права і є важливим засобом у сфері гармонізації нормативних актів.

В Україні необхідно вирішити цілу низку проблемних питань, що пов'язані із необхідністю реформування національної правової системи та приведення норм сучасного законодавства у відповідність до концептуальних європейських засад та правових стандартів. Прагнення України до євроінтеграції, які впроваджуються шляхом наближення та гармонізації положень національної нормативної бази до правових стандартів ЄС, є одним з основних напрямків політики України, що підтверджується прийняттям актів правового регулювання в цій сфері на вищому рівні. Створенню передумов у відповідній сфері сприяє Угода про асоціацію між Україною та ЄС і його державами — членам, оскільки саме вона може забезпечити реалізацію тенденцій до зближення договірних сторін з метою спільної активної діяльності, щодо забезпечення пріоритету загальноновизнаних соціальних цінностей.

Уніфікація положень національного права, приведення його до європейських стандартів є поетапним рухом до узгодження базових правових категорій, підходів та концепцій розвитку національного законодавства України на підставі загальноєвропейських цінностей, стандартів і принципів права. Вищезазначене є однією із передумов до необхідності трансформації деяких галузей права, напрацювання нових нормативних положень. Так, відсутня спільна позиція до визначення сутності «гармонізації законодавства України і ЄС», як правової категорії, слід відзначити, що доктринальному рівні вчені пропонують цілу низку термінів, що є суміжними із цим поняттям, оскільки вони визначають окремі аспекти процесу правової інтеграції. Це, у свою чергу, призводить до зайвої плутанини і невизначеності у розумінні сутності правового інтеграційного процесу.

Важливою складовою ефективного використання науково — експертного потенціалу РЄ з метою приведення законодавства України у відповідність до стандартів РЄ виступає наближення правових стандартів прав людини і верховенства права шляхом приєднання України до конвенцій Ради Європи.

Проблемні питання відносин України з РЄ полягають у практичній реалізації взятих на себе Україною зобов'язань, насамперед щодо імплементації законодавства у відповідних галузях. Так, сьогодні Україна все ще належить до числа країн — членів РЄ, до яких застосовується процедура моніторингу з боку ПАРЕ. Як уже наголошувалося, найбільш актуальними питаннями співробітництва України з РЄ є проведення реформи судової системи, зокрема приведення її у відповідність до європейських норм; боротьба з корупцією, удосконалення конституційною процесу, зміни ролі та функцій прокуратури; ефективне забезпечення прав і свобод людини тощо.

Враховуючи вищевикладене, слід відзначити, що є позитивні зрушення у напрямі євроінтеграції України. Насамперед це нормативне закріплення та організаційно — інституційне забезпечення проголошеного євроінтеграційного курсу нашої держави.

ЕЛЕКТРОННИЙ СУД

Кубрак Д.О.

З курс, спеціальність «Правознавство»,

Кіровоградський інститут розвитку людини Університету «Україна»

Жила О.В.

к. ю. н., професор, завідувач кафедри «Правознавство»,

Кіровоградський інститут розвитку людини Університету «Україна»

Україна, як і весь світ, стрімко рухається вперед у напрямі побудови нового інформаційного суспільства. Суспільства, однією з ознак якого є переведення максимальної кількості комунікацій звичайної життєдіяльності людини в електронну, інформаційну, форму. Однією з таких сфер є судочинство.

Одним із секторів електронного урядування є система електронного правосуддя. Поряд з іншими сервісами державних владних та управлінських послуг електронне правосуддя є одним із елементів електронної демократії, яка впроваджується з метою забезпечення доступності, підзвітності, ефективності зворотного зв'язку, інклюзивності, прозорості в діяльності органів державної влади. Судова влада є ключовим компонентом демократії. Тому справедливо вважається, що електронне правосуддя є найважливішою гранню електронної демократії [2].

Електронні копії документів, які існують у паперовому вигляді, за задумом розробників Проекту не відносяться до електронних доказів; по-шосте, змінені правила що позовної заяви та відзиву на позов. Згідно ст. 176 Проекту ЦПК України, позовна заява подається до суду в письмовій формі. Однак це не означає, що вона не може бути подана в електронній формі.

Тож беззаперечними плюсами проекту Закону є підвищення результативності здійснення судочинства шляхом введення електронного правосуддя, запровадження спрощених процедур розгляду окремих категорій спорів, скорочення строків розгляду справи, оптимізація процесуальних статусів суб'єктів відповідних правовідносин тощо.

Отже, аналізований законопроект насправді потребує деякого доопрацювання. Однак нам потрібно рухатися вперед, а не стояти на місці. Потрібно забезпечити реальний та ефективний захист порушених, невизнаних та спірних прав, свобод та інтересів фізичних і юридичних осіб, державних та суспільних інтересів!

Література

1. Проект Цивільного процесуального кодексу станом на 10.03.2017 // <http://jrc.org.ua/upload/steps/aaaabe65b9a705acf57f2e4b3a3c86ade.pdf>
2. «Електронний суд» в Україні. досвід та перспективи: монографія / О.В. Бринцев. — Х.: Право, 2016. — 72 с.
3. Голубева Н. Ю. Гармонізація українського законодавства із законодавством ЄС щодо електронної ідентифікації та довірчі послуги для електронних транзакцій в межах внутрішнього ринку ЄС // Правова адаптації законодавства України до умов внутрішнього ринку ЄС: матеріали Міжнародної інтернет-конференції, присвяченої пам'яті І.В. Шерешевського (02 грудня 2016 р., м. Одеса). — Одеса: Фенікс, 2016. — С. 7–10.
4. Голубева Н.Ю. Процессуальные основы внедрения электронного суда (обзор перспективного законодательства) // Вісник Асоціації слідчих суддів України. — 2017. — № 1(2). — С. 42–48.

**ЗНАЧЕННЯ ПРЕДСТАВНИЦТВА
В ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ**

Кульчицька Л.М.

*З курсу, група ПРз–3.1, напрям підготовки «Правознавство»,
Луцький інститут розвитку людини Університету «Україна»,
к. тел. 099 418-42-60*

*Науковий керівник: Рязанцев О.Є., к. ю. н., доцент,
Луцький інститут розвитку людини Університету «Україна»*

Представництво в цивільному обороті має широку сферу застосування. Потреба у представництві виникає тоді, коли особа, яку представляють, не має за законом можливості вчиняти юридичні дії (наприклад, у разі відсутності дієздатності). Представництво може мати місце також тоді, коли у особи немає або фізичної можливості здійснити такі дії (наприклад, внаслідок хвороби, відсутності в місці постійного проживання), або бажання особисто реалізовувати належні їй права та обов'язки. Здійснення юридичними особами своєї статутної діяльності також неможливо уявити без всебічного використання інституту представництва.

Мета представництва полягає у вчиненні представником правочинів в інтересах особи, яку він представляє. Тому представник не може вчиняти правочин від імені особи, яку представляє, у своїх інтересах або в інтересах іншої особи, яку він одночасно представляє. Винятки становлять відносини комерційного представництва.

В останньому випадку обов'язковою є згода особи, яку представляють, на здійснення представником такого одночасного представництва інтересів кількох осіб.

Представником може бути не кожний суб'єкт цивільного права. Необхідною умовою правосуб'єктності представника є наявність у нього право- і дієздатності. Тому представниками не можуть виступати особи, які не досягли повноліття чи перебувають під опікою або піклуванням. Хоча суть представництва полягає в діяльності представника щодо реалізації повноважень в інтересах і від імені особи, яку представляють, не дозволяється укладати через представника правочинів, що за своїм характером вимагають особистої присутності особи (реєстрація шлюбу, складання заповіту, укладання договору довічного утримання, укладання трудового договору тощо) — ч. 2 ст. 238 ЦК України [1].

Обсяг і характер повноважень представника, а також умови їх здійснення залежать від покладених в основу представництва юридичних фактів. Проте, повноваження включає не тільки право на власні позитивні дії, а й можливість вимоги певної поведінки від інших осіб. Відповідно, розрізняють і самі види представництва:

- а) представництво, засноване на адміністративному акті;
- б) представництво, базоване на законі (представництво за законом);
- в) представництво, засноване на договорі (добровільне або договірне представництво);
- г) комерційне представництво [2, с. 415].

Отже, представництво — це правовідношення, в якому одна сторона (представник) зобов'язана або має право вчинити правочин від імені другої сторони, яку вона представляє (ч. 1 ст. 237 ЦК України) [1].

На нашу думку, значення представництва полягає в тому, що саме завдяки цьому інституту цивільного права юридичні та фізичні особи мають можливість повніше здійснювати свої права. Так, наприклад, завдяки представництву стає можливою реалізація цивільних прав малолітніми та неповнолітніми особами або особами, що у встановленому законом порядку визнані обмежено дієздатними чи недієздатними. Зокрема, для недієздатних осіб представництво є основним засобом їх участі в цивільних правовідносинах. Можна із впевненістю стверджувати, що представництво виступає як одна з важливих гарантій реального здійснення прав і виконання обов'язків суб'єктами права.

Література

1. Цивільний кодекс України: Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від 16.01.2003 № 435-І // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, NN 40-44, ст.356.
2. Дзера О.В. Цивільне право України: [Підручник] / О.В. Дзера, Н.С. Кузнецова. — [2-е вид., допов. і перероб.]. — К.: Юрінком Інтер, 2005. — Кн. 1. — 736 с.

**ТЕРМІНОЛОГІЯ В ГАЛУЗІ ГОСПОДАРЬКОГО ПРАВА
ТА ЇЇ ФОРМУВАННЯ**

Лебеденко І.В.

*к. ю. н., доцент кафедри цивільного, господарського,
адміністративного права та правоохоронної діяльності,
Інститут права та суспільних відносин
Університету «Україна»*

Кожна галузь права має свої відповідні інституціональні поняття, терміни, дефініції та визначення, які формують категорійний апарат цієї галузі права. При цьому зазначені дефініції сприймаються тотожно та однозначно, як в змістовно-смысловому значенні, так і за їх функціональним призначенням як науковцями, так і законодавцями та пересічними громадянами. Зазначене спростує практику застосування категоріально-понятійного апарату при удосконаленні теоретичних положень, прикладному застосуванні та судовій діяльності та інших випадках.

У господарському праві, і особливо в законотворчій діяльності, стикаємося з іншою ситуацією. Інституціональні поняття, терміни та визначення мають неоднозначне та неточне формулювання, включають в себе різноманітні, іноді суперечливі характеристики, які створюють можливість для вільного та/або двозначного доктринального тлумачення змістовної частини терміну, що створює проблеми у прикладному застосуванні зазначених дефініцій. Так, наприклад, у чинних законодавчих та нормативно-правових актах дефініція «господарська діяльність» має 12 неоднакових визначень, терміни «товар» — 22 визначення, термін «ліцензія» аж 42 (за статистикою підрозділу «термінологія законодавства» порталу Верховна Рад Україна, офіційний веб-портал). Яким терміном і коли користуватися в процесі прикладної правничої діяльності, щоб не допустити помилки, визначити дуже складно.

Ще одним недоліком, на нашу думку, у визначенні змістовного (сміслового) значення термінів в господарському праві є недостатня визначеність формулювань ключових дефініцій та термінів у законодавчих актах. Так, у ГК України дефініція «господарська діяльність», тобто діяльність у сфері суспільного виробництва, що спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність, не містить законодавчого визначення змістовно-сміслового навантаження елементів із яких вона складається, а це призводить до багатоманітності та різного тлумачення цих складових, про що говорилося вище.

На нашу думку, в процесі законотворення, законодавець повинен враховувати вже існуюче змістовно-смісловне визначення того чи іншого терміну, поняття чи дефініції та прийнятті нових законодавчих актів вживати ці терміни у вже існуючому значенні, тобто закріпити їх значення в одному законодавчому акті із заборonoю змінювати їх функціональне призначення та змістовне значення в майбутньому у нових законодавчих та нормативно-правових актах. При цьому, у випадках необхідності надання додаткових характеристик терміну в новому законодавчому акті (враховуємо, наприклад, специфіку здійснення певного виду господарської діяльності) слід використовувати стале базове визначення із зауваженням чому додається нова характеристика (елемент) та роз'ясненням його змісту та процедури використання в правничій діяльності (функціональне призначення терміну).

Отже, подолання вищенаведених проблем на законодавчому рівні, на нашу думку, дозволило б уніфікувати категоріально-понятійний господарського права та створити сприятливі умови для удосконалення теорії господарського права, прикладної правничої діяльності, в тому числі і судової практики.

ПІДЛІТКОВА ЗЛОЧИННІСТЬ У ПОВСЯКДЕННОМУ ЖИТТІ УКРАЇНИ

Лемякіна А.О.

*III курс, група Пз–33\16к, спеціальність «Правознавство»,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»
Науковий керівник: Дадерко Л.Ф., к.ю.н., професор,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»*

Проблематика правопорушень була і залишається однією з провідних площин для досліджень. Загальновідомо, що правопорушен-

ням є протиправне, винне (умисне чи необережне), юридично каране суспільно-шкідливе чи суспільно-небезпечне діяння (дія чи бездіяльність) деліктоздатної особи. Це явище існувало завжди, у будь-який період розвитку держави та права. Правопорушення поділяються на проступки та злочини за обсягом протиправності і шкідливості. Правопорушення можуть мати місце у всіх сферах життя.

Особливо важливим напрямком наукових досліджень в межах даної проблематики є вивчення причин правопорушень, а власне злочинів, з метою їх попередження та профілактики. Також однією з гострих проблем українського суспільства є проблема правопорушень неповнолітніх. За статистичними даними злочинність неповнолітніх має таку структуру: злочини, пов'язані з наркотиками — 2,8%; хуліганство — 6,2%; крадіжки — 70,5%; злочини проти життя та здоров'я — 2,1%; інше — 9,4%. Злочинність серед молоді все більше набуває групового характеру. Питома вага злочинів, учинених групами, становить понад 70%. Щодня підлітки в Україні вчиняють понад 100 злочинів, у тому числі одне вбивство або злочин із заподіянням тяжких тілесних ушкоджень, одне зґвалтування, два-три розбійні напади, вісім пограбувань, сімдесят крадіжок приватного та державного майна. Ця статистика свідчить про надзвичайну актуальність визначеної проблеми. Від того, як вона вирішується, залежить не лише стан і тенденції правопорушень у майбутньому, а й розвиток морального середовища у суспільстві в цілому.

Крадіжки, грабежі є досить поширеними правопорушеннями серед підлітків, та не можна стверджувати, що більшість з них вчиняються з вищенаведеною думкою. Скоріш причиною таких злочинів є така психологічна емоція як заздрість, що виникає у підлітків тоді, коли вони бачать ровесників, які є добре одягненими, забезпечені новинками комп'ютерних технологій, живуть у розкоші і багатстві. Соцмережі, в яких підлітки «зависають», втрачаючи почуття реальності, зумовлюють мрії про багатство та заможність, що зовсім не належить до моральних цінностей. Особливо діти від 12 до 16 не можуть чітко розмежувати реальні можливості та нездійсненні мрії. Тому жага до мрій та фантазій про гроші та матеріальні статки спонукає підлітків до вчинення правопорушень та навіть злочинів проти власності. Тим більше, якщо їм приходилося пізнати скрутне матеріальне становище, нести певні втрати, то в таких дітей може сформуватися почуття несправедливості, що може вплинути на деформацію психіки і, як наслідок, збільшення як

кількості злочинів у цілому, так і самого характеру вчинення цих злочинів у бік підвищення жорстокості [4, с. 31].

Сучасний розвиток технологій вплинув на те, що велика частина підлітків на сьогодні надає перевагу вже не вулиці, а саме комп'ютерним іграм та Інтернету. Тотальне поширення соціальних мереж серед молоді за недостатньо сформованої психіки та свідомості, коли не повною мірою розуміється різниця між добром та злом, часто є причиною виникнення різних неприємних та складних ситуацій. Багато підлітків на сьогодні стають жертвами інтернет-шахраїв, аферистів та шантажистів, й зокрема не тільки бувалих злочинців, а й своїх ровесників та знайомих.

Можна спрогнозувати, що підлітки найближчим часом будуть вчиняти більше тяжких та особливо тяжких злочинів, а на сьогоднішній день неповнолітніми вчиняється понад 30% таких злочинів [4, с. 31]. Таке явище як контрабанда наркотиків та інших психотропних речовин є досить поширеними на непідконтрольних територіях та є докази того, що звідти відбувається розповсюдження по всій території України. Підлітки є найуразливішою частиною населення, адже в них є найбільше зацікавлення до нового. Але часто зацікавленість переростає у залежність, а залежність тягне за собою нестачу коштів та наступний пошук, який пов'язаний із вчиненням протиправних діянь. Також досить велика кількість злочинів вчиняється групою неповнолітніх осіб, які на той момент перебували в стані алкогольного або наркотичного сп'яніння. Такі злочини мають переважно більш важкі наслідки.

По-перше, правопорушення — це не стільки юридичне, скільки соціальне явище, яке посягає на правопорядок, спричиняє вплив на стійкість та стабільність життя суспільства, наносить шкоду особистим та суспільним інтересам. У загальній теорії держави і права визначено, що причини правопорушень — це комплекс явищ об'єктивного і суб'єктивного характеру, здатних детермінувати протиправну поведінку суб'єктів права [6; 7, с. 294], а в нашому конкретному випадку, причини правопорушень серед підлітків — це група взаємопов'язаних чинників повсякденного життя, з якими зустрічається більшість підлітків та які, на жаль, не можуть бути цілком та правильно ними сприйняті.

По-друге, основними причинами правопорушень неповнолітніх вважаємо соціальну і майнову нерівність, яка викликає заздрість та злість, що провокують вчинення злочинів проти власності; неконтрольований батьками вплив соціальних мереж та

інших інтернет-ресурсів; насильство в сім'ї, інші обставини сімейного характеру. Батьки повинні виховувати в дітях добро, бути прикладом та пояснювати як діяти у різних складних ситуаціях, діти мають довіряти батькам та не боятися ділитися своїми проблемами.

ІНОЗЕМНІ ГРОМАДЯНИ ЯК СУБ'ЄКТИ ПРИВАТНОЇ ВЛАСНОСТІ НА ЗЕМЛЮ

Лідіч Б.В.

*2 курс, група ПЗ 21/16, спеціальність «Право»,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»
Науковий керівник: Федоренко Т.В., к. ю. н., доцент кафедри цивільного,
господарського, адміністративного права
та правоохоронної діяльності,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»*

Право приватної власності є одним із найважливіших надбань держави, яка будується на принципах демократичного розвитку і свободи підприємництва. В умовах переходу до ринкової економіки, вступом до Світової організації торгівлі, укладенням угоди із ЄС та подальшої інтеграції, актуальності набирають питання, пов'язані із функціонуванням ринку землі в Україні, зокрема, питання набуття права власності на землю іноземними громадянами.

За своїм юридичним змістом право власності на землю є наданням можливостей володіння, користування і розпорядження земельними ресурсами фізичними та юридичними особами для задоволення своїх інтересів, а також державою. Відповідно до ст. 41 Конституції України, в якій говорить про те, що право приватної власності набувається в порядку, визначеному законом. Це положення встановлює широкі можливості для набуття права власності, оскільки передбачає розвиток законодавства в цьому напрямку. Також, у ст. 26 встановлено, що іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, користуються тими самими правами і свободами, а також несуть такі самі обов'язки, що й громадяни України, за винятками, установлені-ми Конституцією, законами чи міжнародними договорами України [1].

У статті 81 Земельного Кодексу України вказано підстави набуття права власності на землю для громадян, іноземців та осіб без громадянства. Отже, іноземці та особи без громадянства можуть набувати права власності на земельні ділянки несільськогосподарського

призначення в межах населених пунктів, а також на земельні ділянки несільськогосподарського призначення за межами населених пунктів, на яких розташовані об'єкти нерухомого майна, що належать їм на праві приватної власності.

Також, іноземці та особи без громадянства можуть набувати права власності на земельні ділянки у разі придбання за договором купівлі-продажу, ренти, дарування, міни, іншими цивільно-правовими угодами, викупу земельних ділянок, на яких розташовані об'єкти нерухомого майна, що належать їм на праві власності та уразі прийняття спадщини [2].

Враховуючи вищезазначене, на відміну від громадян України, які можуть приватизувати земельні ділянки усіх категорій і на різних підставах, права іноземних суб'єктів на землю обмежено у придбанні земель за категоріями, виборі місця їх розташування, у меті використання, умовах одержання тощо. Так, відповідно до ч. 4 ст. 22 Земельного кодексу землі сільськогосподарського призначення не можуть передаватись у власність іноземним громадянам, особам без громадянства, іноземним юридичним особам та іноземним державам. Якщо такі землі було отримано такими суб'єктами, то згідно з ч. 4 ст. 81 та ч. 3 ст. 82 Земельного кодексу вони протягом року підлягають відчуженню.

Обмеження набуття права власності на земельні ділянки передбачено також для іноземних юридичних осіб. Так, згідно з ч. 2 ст. 82 Земельного кодексу іноземні юридичні особи можуть набувати право власності на земельні ділянки несільськогосподарського призначення: у межах населених пунктів у разі придбання об'єктів нерухомого майна та для спорудження об'єктів, пов'язаних із здійсненням підприємницької діяльності в Україні та за межами населених пунктів у разі придбання об'єктів нерухомого майна [2].

Отже, вищевикладене дає підстави стверджувати, що питання, пов'язані з придбанням іноземними особами землі в Україні є складними і потребують вирішення. Тільки з прийняттям чинного Земельного кодексу України, у 2001 р., іноземні суб'єкти отримали право на придбання земель несільськогосподарського призначення, проте з істотними обмеженнями.

Література

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-В // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр>

2. Земельний кодекс України: Закон України від 25.10.2001 р. № 2768 // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2768-14/page3>

ОБСТАВИНИ, ЩО ВИКЛЮЧАЮТЬ ЗЛОЧИННІСТЬ ДІЯННЯ

Лідіч Б.В.

*2 курс, група ПЗ 21/16, спеціальність «Право»,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»
Науковий керівник: Дадерко Л.Ф., к.ю.н., доцент, професор кафедри
цивільного, господарського, адміністративного права
та правоохоронної діяльності,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»*

Обставинами що виключають злочинність діяння є дії, які можуть здаватися суспільно небезпечними і підпадати під ознаки кримінального злочину але за наявності певних підстав виключають злочинність діяння і кримінальну відповідальність особи за заподіяну шкоду.

Такими обставинами відповідно до ст. 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43 Кримінального кодексу України є:

1. Необхідна оборона, тобто дії вчинені з метою захисту охоронюваних законом прав та інтересів особи, яка захищається, або іншої особи, а також суспільних інтересів та інтересів держави від суспільно небезпечного посягання шляхом заподіяння тому, хто посягає, шкоди, необхідної і достатньої в даній обстановці для негайного відвернення чи припинення посягання, якщо при цьому не було допущено перевищення меж необхідної оборони.

2. Уявна оборона, тобто дії, пов'язані із заподіянням шкоди за таких обставин, коли реального суспільно небезпечного посягання не було, і особа, неправильно оцінюючи дії потерпілого, лише помилково припускала наявність такого посягання. Уявна оборона виключає кримінальну відповідальність за заподіяну шкоду лише у випадках, коли обстановка, що склалася, давала особі достатні підстави вважати, що мало місце реальне посягання, і вона не усвідомлювала помилковості свого припущення.

3. Затримання особи що, вчинила злочин і доставлення її відповідним органам влади, якщо при цьому не було допущено перевищення заходів, необхідних для затримання такої особи. Перевищенням заходів, необхідних для затримання злочинця, визнається

умисне заподіяння особі, що вчинила злочин, тяжкої шкоди, яка явно не відповідає небезпечності посягання або обстановці затримання злочинця.

4. Крайня необхідність, тобто певні дії для усунення небезпеки, що безпосередньо загрожує особі чи охоронюваним законом правам цієї людини або інших осіб, а також суспільним інтересам чи інтересам держави, якщо цю небезпеку в даній обстановці не можна було усунути іншими засобами і якщо при цьому не було допущено перевищення меж крайньої необхідності.

5. Фізичний чи психічний примус, тобто на особу яка вчинила дію або бездіяльність був застосований протиправний фізичний (наприклад, застосування фізичної сили, нанесення удару, побоїв, тілесних ушкоджень, введення в організм різноманітних препаратів тощо) або психічний вплив погроза застосування до особи фізичного насильства або заподіяння матеріальної або моральної шкоди (наприклад, погроза вбити, знищити або пошкодити майно, поширити відомості, що ганьблять особу, тощо) із метою спонукати її вчинити злочин.

6. Виконання наказу або розпорядження, тобто дія або бездіяльність особи що, заподіяла шкоду правоохоронюваним інтересам з метою виконання законного наказу або розпорядження.

7. Діяння пов'язане з ризиком, тобто діяння яке було вчинено в умовах виправданого ризику для досягнення значної суспільно корисної мети.

8. Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації.

Проаналізувавши вищесказане можна зробити такий висновок: обставини що виключають злочинність і протиправність діяння, яке за своїми зовнішніми ознаками схоже на злочин беруть за основу відсутність суспільної небезпеки в даних діях чи бездіяльності. Вони спрямовані на підвищення правової активності громадян. Адже для того, щоб захищати свої, державні чи інтереси інших осіб, потрібні юридично закріплені гарантії того, що виконавець не буде відповідати заподіяну шкоду яка є необхідною в тій чи іншій ситуації. Саме такою гарантією і є обставини, що виключають злочинність діяння.

Література

1. Конституція України від 28 червня 1996 року;
2. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року;
3. Кримінальне право України загальна частина: Навчальний посібник Дадерко Л.Ф., Сердюк В.П. Київ 2011.

ЮРИДИЧНИЙ ТА ЕКОНОМІЧНИЙ АСПЕКТИ БАНКРУТСТВА

Ліхван Л.В.

*З курсу, група ПР–3.1, напрям підготовки «Правознавство»,
Луцький інститут розвитку людини Університету «Україна»,
к. тел. 097 385-49-35*

*Науковий керівник: Рязанцев О.Є., доцент, к. ю. н.,
Луцький інститут розвитку людини Університету «Україна»*

Одним з найважливіших питань, що мають пріоритетне значення при дослідженні інституту банкрутства, є визначення самого поняття «банкрутства». Сам термін «банкрутство» походить від італійського *bancarota* — «зламана огорожа, лава» [1, с. 36].

З економічної точки зору банкрутство є неспроможністю продовження суб'єктом своєї підприємницької діяльності внаслідок її економічної нерентабельності, безприбутковості. На думку В.К. Мамутова, неспроможність виражається перевищенням затрат на виробництво продукції над виручкою від її реалізації [2, с. 603]. Багаторазове повторення такої ситуації ставить підприємство перед фактом виживання.

Юридичний аспект банкрутства полягає насамперед у тому, що в суб'єкта є кредитори, тобто особи, що мають документовані майнові вимоги до нього як до боржника. У ст. 1 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» під банкрутством розуміється визнана господарським судом неспроможність боржника відновити свою платоспроможність та задовольнити визнані судом вимоги кредиторів не інакше як через застосування ліквідаційної процедури [3]. Наведене визначення банкрутства має кілька важливих моментів.

По-перше, факт банкрутства встановлюється виключно господарським судом. Тобто, ніхто не може бути визнаний банкрутом до винесення господарським судом відповідної постанови.

По-друге, банкрутство настає тільки у випадку неможливості боржника відновити свою платоспроможність та задовольнити визнані судом вимоги кредиторів не інакше як через застосування ліквідаційної процедури. Таким чином, вже у самому визначенні банкрутства існує пріоритет збереження боржника як суб'єкта господарювання перед можливістю його ліквідації.

По-третє, банкрутство визначається як неможливість відновити платоспроможність. Поняття платоспроможності немає у тексті

Закону, але воно, на нашу думку, може бути визначено, як протилежне неплатоспроможності. Якщо неплатоспроможність — це неспроможність суб'єкта підприємницької діяльності виконати після настання встановленого строку їх сплати грошові зобов'язання перед кредиторами, у тому числі із заробітної плати, а також виконати зобов'язання щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів) не інакше як через відновлення платоспроможності, то платоспроможність — це здатність суб'єкта підприємницької діяльності виконати після настання встановленого строку їх сплати грошові зобов'язання перед кредиторами, у тому числі із заробітної плати, а також виконати зобов'язання щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів).

Варто відзначити, що банкрутство є дуже важливим аспектом ринкового механізму та одним із найважливіших інститутів права у високо розвинутих країнах. Можливо, на перший погляд це звучить парадоксально, але одним із виходів із кризового стану економіки є застосування процедури банкрутства — необхідно дати можливість померти хворим підприємствам, щоб вижили здорові.

Література

1. Тітов М.І. Банкрутство: матеріально-правові та процесуальні аспекти / М.І. Тітов. — Х., 1997. — 192 с.
2. Хозяйственное право: Учебник / Под ред. В.К. Макутова. — К.: Юринком Интер, 2002. — 910 с.
3. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Верховна Рада України; Закон від 14.05.1992 № 2343-ХІІ [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon1.rada.gov.ua>

ОСНОВНІ ШЛЯХИ ПОБУДОВИ ПРАВОВОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ

Лукинянська Х.В.

*І курс, група П-14, спеціальність «Право»,
Тернопільський коледж Університету «Україна»,
к. тел. (067) 890 30 61*

*Науковий керівник: Сухорукова Н.С., викладач,
Тернопільський коледж Університету «Україна»*

Ідея правової держави пов'язана з утвердженням суверенності народу, підпорядкування держави суспільству.

Правова держава — це система органів та інститутів, які гарантують і охоплюють нормативне функціонування громадського суспільства. Це держава в якій панує закон, стосовно якого в однаковому відношенні перебувають влади всіх рівнів, партії, та громадські організації, посадові особи і окремі громадяни.

Процес формування правової держави характеризується спільною ознакою — рухом людства до свободи, усвідомленим намаганням обмежити державу, змусити її поважати закони та захищати честь та гідність людини як найвищу цінність.

У словосполученні «правова держава» на першому місці стоїть право, а на другому держава. Це означає верховенство права у суспільстві. Основоположним початком права є принцип загальної рівності, тобто загальної і рівної для всіх міри свободи: для держави та її органів, для окремої особи, колективів, для всіх громадян.

Правова держава характеризується якістю власне закону. Він повинен бути справедливим, гуманним, закріплювати невід’ємні природні права кожної людини.

Правова держава передбачає передусім розвиток її юридичної бази — законодавства. В останні роки в Україні прийнято чимало законів, які регулюють суспільні відносини в різних сферах життя. У прийнятій Конституції України критерієм закріплення основних прав та свобод громадян міжнародні стандарти, загальновизнані принципи й норми міжнародного права, зафіксовані, зокрема в Статуті ООН, Загальній декларації прав людини, Пакті про громадянські та політичні права, Паризькій хартії для нової Європи.

Побудова правової держави неможлива і без чіткого розмежування повноважень між різними гілками державної влади: законодавчої, виконавчої, судової.

Важливим у плані побудови правової держави є також створення ефективного механізму охорони прав особи.

У правовій державі громадяни можуть робити все, що незаборонене законом; держава може робити лише те, що визначено законом; правосуддя має бути незалежним і ґрунтуватися на презумпції невинуватості.

Поняття правової держави у багатьох країнах є невід’ємним від поняття соціальної держави, тому побудова реальної правової держави значною мірою залежить від рівня соціально-економічного розвитку країни, накопичення матеріальних благ, що давало б можливість здійснення ефективної соціально-економічної політики, забезпечення соціально-економічних прав громадян.

Правова держава не є вінцем суспільного розвитку. Найрозвиненіший ступінь суспільства — не просто правова держава, а правове соціальне суспільство, в якому встановлюється безумовне верховенство права, абсолютне й непорушне панування його принципів і цінностей. Соціальна правова держава гарантує право своїх громадян на «достойне проживання», право на мінімальний стандарт благополуччя, а в ідеалі — приблизно однакові для всіх соціальних груп стартові можливості для реалізації життєвих завдань. Соціальна держава є можливою лише в умовах демократії, громадянського суспільства і має бути правовою в сучасному значенні цієї характеристики.

Отже, основними напрямками побудови правової держави є удосконалення законодавчої бази, механізму її застосування, забезпечення дотримання верховенства права з допомогою ефективних норм контролю, налагодження механізмів взаємної відповідальності між державою і особистістю.

Сьогодні правова держава повинна бути соціальною, а соціальна держава не може не бути правовою.

ДЕМОКРАТИЧНИЙ РЕЖИМ

Макаренко А.В.

*II курс, група ПЗ–23к, коледж «Освіта» Університету «Україна»
Науковий керівник: Орловська І.Г., к.ю.н., доцент кафедри теорії права
та міжнародної інформації,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»*

Демократія — це правління народу, обране народом і для народу.

Сучасні підходи до сутності демократії досить різноманітні, їх можна згрупувати в два основні напрями. Одні вважають, що демократія — це не метод організації особливої політичної сфери життя, а спосіб функціонування й розвитку всього суспільства як цілого. Інші розглядають демократію як технологію формування і здійснювання влади. Найповнішого втілення такі погляди набули в теоріях елітарної демократії. Ну сама демократія не може бути правлінням більшості чи правлінням мас. Це, насамперед, — спосіб визначання: хто правитиме і, в загальному плані, з якими цілями; отже, «демократія є правлінням політиків».

Ідеальних демократичних режимів не існує. Вони досить різноманітні. Однак є деякі спільні ознаки, притаманні всім демократіям:

— вільні вибори правителів, які передбачають щонайменше три умови:

- 1) свободу висування кандидатур;
 - 2) свободу виборчого права, тобто загальне й рівне виборче право за принципом «одна людина — один голос»;
 - 3) свободу голосування (воно має бути таємним), рівність усіх в інформації й можливості вести пропаганду під час виборчої кампанії;
- наявність представницьких органів, які формуються на основі загальних виборів;
- виконавча влада походить від народу (президентська республіка) чи від представницького органу (парламентська республіка);
- поділ державної влади на гілки: законодавчу, виконавчу і судову з визначенням функційних прерогатив кожної з них;
- легальна діяльність політичних і громадських організацій;
- визнання і здійснювання на практиці принципів конституційності і законності як з боку владних органів, так і окремими громадянами;
- рівноправність громадян, проголошення і здійснювання на практиці демократичних прав і свобод;
- економічний плюралізм і розвинуті сектори економіки, вільні від прямого державного втручання;
- розвинуте громадянське суспільство.

Таким чином, в ході дослідження проблеми демократичного режиму, я прийшов до наступних висновків. Первинним значенням поняття «демократія» є устрій держави, всієї політичної системи у формі народовладдя. Її основними принципами демократії є: колективістські, індивідуальні, та плюралістичні влади.

Усі концепції мають позитивні, й негативні риси. Демократія здійснюється лише за допомогою представницьких органів. Зараз у світовій практиці виокремлюють ціннісні, такі як: свобода, рівність, соціальна справедливість і т.п.; і раціонально-утилітарні. Серед останніх виділяють: відкрите суспільство, суспільство ринкової економіки і т.п.

На етапі здійснення народовладдя, зараз в Україні, демократія вступає у відповідальну фазу свого розвитку. Наявність і реальні дії інститутів державної влади для громадянського суспільства — це є справжнім критерієм народовладдя в Україні.

ЗАХИСТ ОСОБИСТИХ НЕМАЙНОВИХ ПРАВ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ

Макаров В.О.

*II курс, група ПЗ–21, спеціальність «Правознавство»,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»,
к. тел. (096) 808-60-62*

*Науковий керівник: Федоренко Т.В., к. ю. н., доцент,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»*

Суспільні та економічні перетворення, прагнення розбудувати соціальну і правову державу обумовили пріоритетність людини, її прав та законних інтересів. Тому в умовах сьогодення великого значення набуває проблема створення та вдосконалення системи гарантій реалізації та захисту особистих немайнових прав фізичної особи.

Особисте немайнове право — це абсолютне суб'єктивне право, що належить кожній фізичній особі, є невіддільним від неї, не має економічного змісту, має властивість індивідуалізації особи, яке виникає у неї від народження (чи за законом) та належить їй довічно. Варто зазначити, що саме в Конституції, в ст. 3 проголошено людину, її життя та здоров'я, недоторканість і безпеку, честь і гідність найвищою соціальною цінністю [1].

Відповідно до положень гл. 3 Цивільного кодексу України захист цивільних прав та інтересів, в тому числі і особистих немайнових прав фізичної особи може здійснюватися судом, Президентом, органами державної влади, органами місцевого самоврядування, нотаріусом, а також особа має право на самозахист [2]. При цьому кожен із перелічених суб'єктів здійснює правовий захист в особливому встановленому для нього порядку. Виходячи з цього, форми захисту особистих немайнових прав фізичної особи виділяються в залежності від суб'єкта, який здійснює їх захист.

Більшість сучасних науковців підтримують позицію щодо наявності двох основних видів таких форм, це юрисдикційна та неюрисдикційна [3, С. 192]. При цьому, суть юрисдикційної форми полягає в тому, що особа, право якої порушено, оспорується чи не визнається, звертається за захистом до державного чи іншого компетентного органу, який уповноважений приймати необхідні міри для відновлення порушеного права або припинення правопорушення [4, с. 203]. В свою чергу, неюрисдикційна форма захисту — це захист цивільних прав уповноваженою особою без звернення до компетентних державних органів та організацій.

Отже, аналізуючи думки вчених щодо визначення основних форм захисту особистих немайнових прав фізичної особи, варто виокремити юрисдикційну форму, що включає в себе судовий та адміністративний порядок захисту, також неюрисдикційну форму це — самозахист особи та нотаріальну форму.

Так, судовий захист надає можливість будь-якій заінтересованій особі в порядку, встановленому законом, звернутися до суду за захистом свого особистого немайнового права і захистити його відповідним способом, передбаченим законом.

Щодо неюрисдикційної форми, то це самозахист особи. Самозахистом є застосування особою засобів протидії, які не заборонені законом та не суперечать моральним засадам суспільства. Способи самозахисту можуть обиратися самою особою чи встановлюватися договором або актами цивільного законодавства. А що стосується нотаріальної форми, то нотаріус здійснює захист *цивільних прав* шляхом вчинення виконавчого напису на борговому документі у випадках і в порядку, встановлених законом [2].

Отже, узагальнюючи усе вищевикладене варто підкреслити, що цивільно-правовий захист особистих немайнових прав фізичної особи є досить різноплановим процесом, що потребує особливої уваги. Адже особисті немайнові права фізичної особи є складною категорією, що охоплює внутрішні особисті почуття кожної людини і людина відчуває особливий дискомфорт при їх порушенні. Тому, форми захисту таких прав повинні бути розроблені з урахуванням посиленого акценту на запобігання негативним, а іноді і катастрофічним наслідкам, до яких можуть призвести зловживання та порушення в сфері таких прав.

Література

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-В // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435 // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: // <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
3. Кійко Т. М. **Форми захисту особистих немайнових прав батьків** / Т. М. Кійко // *Право і безпека*. — 2013. — № 1. — С. 190-194.
4. *Цивільне право України: підручник: у 2-х кн.* / О. В. Дзера (кер. авт. кол.), Д. В. Боброва, А. С. Довгерт та ін. за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової — 2-ге вид. допов. і перероб. — К.: Юрінком Інтер, 2005.- Кн. 1. — 736 с.

PROTECTION OF PERSONAL NON-PROPERTY RIGHTS OF AN INDIVIDUAL

Makarov V.O.

II course, group PO-21, specialty «Jurisprudence»

Institute of Law and Public Relations of the University of Ukraine

k. tel. (096) 808-60-62

Scientific supervisor: Fedorenko T.V., candidate of law, associate professor

Social and economic transformation, the desire to reconstruct the social and legal state have predetermined the priority of man, his rights and legitimate interests. Therefore, in the present circumstances, the problem of creating and improving the system of guarantees of realization and protection of personal non-property rights of an individual acquires great importance.

Personal non-property right is an absolute subjective right that belongs to any individual, is inseparable from it, has no economic content, has the property of individualization of a person that arises from her from birth (or by law) and belongs to her for life. It should be noted that it is in the Constitution, in Art. 3 proclaimed man, his life and health, inviolability and security, honor and dignity of the highest social value [1].

In accordance with the provisions of Chap. 3 of the Civil Code of Ukraine protection of civil rights and interests, including the personal non-property rights of an individual may be exercised by a court, the President, state authorities, local self-government bodies, a notary public, as well as a person has the right to self-defense [2]. At the same time, each of the listed entities carries out legal protection in a special order established for him. Based on this, forms of protection of personal non-property rights of an individual are allocated depending on the subject who carries out their protection.

Most modern scholars support the position of the presence of two main types of such forms, this is a jurisdictional and non-divisive [3, p. 192]. At the same time, the essence of the jurisdictional form is that the person whose right is violated, challenged or not recognized, applies for protection to the state or other competent authority, which is authorized to take the necessary measures to restore the violated law or terminate the offense [4, p. 203]. In its turn, the non-jurisdictional form of protection is the protection of civil rights by an authorized person without reference to the competent state bodies and organizations.

Consequently, analyzing the opinions of scientists regarding the definition of the basic forms of protection of individual non-property

rights of an individual, it is necessary to select a jurisdictional form, which includes the judicial and administrative order of protection, as well as its non-divisive form is self-defense of a person and notarial form.

Thus, judicial protection provides the opportunity to any interested person in accordance with the procedure established by law to apply to the court for the protection of his personal non-property right and to protect it in the appropriate manner provided for by law.

Regarding the non-divisive form, it is self-defense of the person. Self-defense is the use of countermeasures by a person, which are not prohibited by law and do not contradict the moral principles of society. The means of self-defense may be chosen by the person themselves or established by an agreement or acts of civil law. As for the notarial form, the notary carries out the protection of civil rights by executing the executive inscription on the debt document in cases and in the manner prescribed by law [2].

So, summing up all the above, it should be emphasized that the civil protection of individual non-property rights of an individual is a rather diverse process that needs special attention. Indeed, personal non-property rights of an individual are a complex category that covers the internal personal feelings of each person and a person feels a special discomfort when they are violated. Therefore, the forms of protection of such rights should be developed taking into account the increased emphasis on preventing negative, and sometimes catastrophic, consequences that may lead to abuses and violations in the field of such rights.

References

1. The Constitution of Ukraine: Law of Ukraine dated June 28, 1996, No. 254k / 96-V // [Electronic resource]. — Mode of access: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254k/96v>
2. Civil Code of Ukraine: Law of Ukraine dated January 16, 2003 No. 435 // [Electronic resource]. — Mode of access: // <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
3. Kiko T. M. Forms of protection of personal non-property rights of parents / T. M. Kykko // Law and safety. — 2013. — № 1. — S. 190–194.
4. Civil Law of Ukraine: Textbook: in 2 books../O.V.Dzera (director of auth. Number.), D. B. Bobrova, A. S. Dovgert and others. for ed. O. V. Dzery, N. S. 5 Kuznetsova — 2nd form. papers and processing. — K.: Yurincom Inter, 2005.- Kn. 1. — 736 p.

КОНТРАКТ ЯК ОСОБЛИВА ФОРМА ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ

Макаров В.О.

*II курс, група ПЗ-11, спеціальність «Правознавство»,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»*

*Науковий керівник: Ізюта П.О., к. ю. н., доцент,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»*

Стаття 21 КЗпП[1] визначає трудовий контракт як особливу форму трудового договору. Але таке законодавче визначення трудового контракту заходить у суперечність зі ст. 24 КЗпП[2], яка встановлює існування лише двох форм трудового договору — письмової та усної.

Вважається, що трудовий контракт є, насамперед, різновидом трудового договору між працівником і роботодавцем, за яким працівник зобов'язується виконувати роботу за певною спеціальністю, кваліфікацією або на певній посаді з підпорядкуванням внутрішньому трудовому розпорядку, а роботодавець зобов'язується сплачувати працівникові заробітну платню й забезпечувати умови праці, передбачені законодавством про працю, колективним договором та угодою сторін.

Контракт — це особливий вид строкового трудового договору, що укладається в письмовій формі. Контракт є підставою для видання наказу або розпорядження про зарахування на роботу; інших документів, наприклад заяви, не потрібно[3].

Застосування трудового контракту є можливим тільки у випадках, прямо передбачених законами України.

Чим же відрізняється контракт від звичайного трудового договору?

Перше, це обов'язкова письмова форма. Трудовий договір може укладатися як в письмовій, так і в усній формі.

Друге, контракт укладається лише у випадках, прямо передбачених законами України. Трудовий договір не має таких обмежень.

Третє, контракт може бути тільки тимчасовим, тобто це строковий договір. Трудовий же договір укладається на певний строк, безстроково, на час виконання певної роботи.

Четверте, можливість передбачати в контракті додаткові (не передбачені чинним законодавством) обов'язки та права, як працівника, так і власника (уповноваженого органу).

Трудові правовідносини виникають одразу з прийняттям працівника на роботу.

Література

1. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971р.// Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № № 18, 19-20, 21-22. — Ст. 21.
2. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971р.// Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № № 18, 19-20, 21-22. — Ст. 24.
3. http://pidruchniki.com/17910211/pravo/kontrakt_osobлива_forma_trudovogo_dogovoru

**ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ПРАВОВОГО
РЕГУЛЮВАННЯ ЛІЗИНГОВИХ ВІДНОСИН**

Маціяшко А.Л.

*група ЗПЗ–505/17м, спеціальність «Правознавство»,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»,
к. тел. +38 (096) 65-88-752*

*Науковий керівник: Терещенко А.Л., к. ю. н., професор,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»*

Процеси трансформацій, що відбуваються в ринковій економіці України зумовлюють пошук нових способів покращення та оновлення підприємств. Одним із таких інструментів є лізинг, який є невід’ємним елементом господарських відносин у розвинутих державах. Хоча для України цей вид діяльності відносно новий, проте активно розвивається. Тому постає необхідність приведення українського законодавства, що регулює лізингові відносини, у відповідність до світових стандартів.

Як показує практика правового регулювання лізингу в Україні, лише в умовах досить високого рівня правового забезпечення лізингових відносин цей процес просуватиметься успішно. Правова невизначеність відносин між партнерами, а в ряді випадків їх незахищеність, різко збільшують ступінь ризику лізингових правочинів і є перешкодою для їх розвитку. Відсутність усталеного визначення поняття «лізинг», його юридичної природи зумовлюють актуальність дослідження.

Лізингова діяльність в Україні регулюється нормами Господарського, Цивільного та Податкового кодексів також низкою законів та нормативних актів. В основі визначень правового поняття лізингу та його класифікації вчені покладають різні юридичні та економічні критерії. Дехто розглядає лізинг як кредитні відносини, вид фінансування, лізингову угоду, як кредитну операцію, а лізингову

діяльність як галузь інвестиційної діяльності. Інші — в лізингу вбачають ще й позику, заставу. Однак, більшість науковців визначають правову природу лізингу як багатосторонню чи двохсторонню угоду, яка має ознаки договорів купівлі-продажу, позики, кредиту, оренди, інвестиції та інших.

На сьогоднішній день існує необхідність закріплення терміну «лізинг» за видом господарських відносин, що виникають у процесі здійснення лізингової діяльності.

Між тим є необхідність у врегулюванні лізингової діяльності як різновиду господарської, зокрема як інвестиційну діяльність. Проте виходячи із змісту лізингових відносин, лізинг є господарською діяльністю тільки для лізингодавця. Для інших учасників лізингу лізинг є господарською операцією.

Основною проблемою є співвідношення цивільно-правового та господарсько-правового підходів щодо регулювання лізингу полягає у тому, що Цивільний кодекс України обмежується регулюванням лізингу як виду зобов'язальних договірних відносин щодо передачі майна у тимчасове користування, що має особистий майновий характер. Господарський кодекс встановлює комплексне регулювання відносин лізингу як виду господарської діяльності, що охоплює в цілому господарсько-виробничі та організаційно-господарські відносини.

Проблема визначається насамперед практичним урахуванням мети правового регулювання, природи суспільних приватних та економічних відносин у сфері лізингу, правовим режимом діяльності громадян та суб'єктів господарювання. Вирішення повинно здійснюватися із урахуванням потреб та інтересів усіх учасників лізингових відносин.

В Україні нині застосування лізингу має позитивну тенденцію, проте порівняно з провідними країнами світу потребує суттєвого розширення своїх масштабів. Створення умов для подальшого розвитку сфери лізингових послуг сприятиме оновленню основних фондів вітчизняних підприємств та зростанню обсягів виробництва у різних галузях.

На сьогоднішній день лізинг є найперспективнішим інструментом котрий здатний ефективно розвивати виробництво та активізує інвестиційний процес в країні. Проте, існує низка перешкод що заважають його розвитку. Основними з них є недосконалість лізингового законодавства, нерозвиненість інфраструктури лізингу, відсутність нормативного регулювання договірних лізингових відно-

син. Тому, на перший план сьогодні виходить організаційно-правове забезпечення та визначення на законодавчому рівні основ правового регулювання лізингових відносин.

Література

1. Господарський кодекс України (зі змін. та допов.) від 16 січня 2003 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 18, № 19–20, № 21–22. — Ст. 144.
2. Цивільний кодекс України (зі змін. та допов.) від 16 січня 2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 40–44. — Ст. 356.

ОБОРОННА І БЕЗПЕКОВА ПОЛІТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Мельник Р.В.

*к. ю. н., доцент кафедри цивільного, господарського,
кримінального права та правоохоронної діяльності,
Інститут права
та суспільних відносин Університету «Україна»,
к. тел. (063) 025-48-11*

Після Другої світової війни з'явилась необхідність створення та підтримання на належному рівні ефективних механізмів безпеки європейських країн.

Європейський Союз сьогодні є впливовим суб'єктом міжнародної політики. Одним із найважливіших напрямів співпраці між країнами ЄС є формування спільної зовнішньої безпекової політики, метою якої є розв'язання військових конфліктів та досягнення міжнародного порозуміння.

Аналіз розвитку країн ЄС, починаючи із завершення Другої світової війни й до сьогодення, свідчить про доцільність створення та подальшого розвитку міжнародних безпекових об'єднань.

Процес інтеграції європейських країн у сфері безпеки було розпочато укладанням у 1947 р. між Францією та Британією Дюнкерської угоди [1].

17 березня 1948 р. між такими країнами, як Бельгія, Великобританія, Люксембург, Нідерланди і Франція, було укладено Брюссельський договір, яким було створено Західний союз. Договір передбачав спільну діяльність в економічній, соціальній і культур-

ній галузях та колективну самооборону. Зокрема, у разі збройного нападу на будь-яку з країн — членів договору сторони брали на себе зобов'язання надавати військову підтримку та іншу допомогу тій стороні, що буде атакована [2].

Таким чином розпочалося співробітництво у сфері безпеки між цими великими європейськими країнами. Четвертого квітня 1949 р. за участю Бельгії, Великобританії, Люксембургу, Нідерландів, Франції та США і Канади було утворено Організацію Північно-атлантичного договору (НАТО), яка взяла на себе оборонні та координаційні функції. Не дивлячись на те, що роль НАТО, як безпечового утворення, була значно вищою, Західний союз також продовжував існувати та виконував функції регіональної військової політичної організації [3].

За договором, проведенню Європейським Союзом спільних дій повинні були передувати напрями спільної стратегії, що могли допомогти знайти правильні відповіді на міжнародні загрози з питань безпеки й оборони, що вже існували, та могли допомогти підвищувати ефективність діяльності Європейського Союзу в цілому [4].

ЄС і НАТО встановили офіційні стосунки в січні 2001 р. А 16 грудня 2002 р. було прийнято Декларацію ЄС — НАТО про Спільну Європейську політику у сфері безпеки і оборони (СЄПБО, ЄПБО). Ухвалені рішення свідчили про певну корекцію світогляду політичного керівництва країн ЄС та поступове посилення намірів розвивати концепцію безпеки, безпосередньо зорієнтовану на європейський політичний простір та втілення колективних інтересів держав ЄС у сфері міжнародної безпеки [5].

До останнього часу в історії розвитку України питання безпеки і оборони не були пріоритетним напрямом діяльності держави. «Реформування» Збройних Сил України передбачало лише скорочення їх та фактичне знищення, а не формування оптимальної структури. Пріоритетність розвитку Збройних Сил України постала лише після військової агресії Російської Федерації в Криму та на Сході нашої країни. Проте слід розуміти, що відновити обороноздатність держави в короткий строк неможливо, бо це тривалий процес, що потребує значних капіталовкладень. Слід розуміти, що військову безпеку і оборону може бути підсилено за умови участі в міжнародних організаціях колективної безпеки [5].

У 2015 р. Кабінет Міністрів України провів комплексний огляд сектора безпеки і оборони України, за результатами якого, зокрема,

було прийнято Воєнну доктрину України, затверджену Указом Президента України від 24 вересня 2015 р. № 555/2015, та Стратегію національної безпеки України, затверджену Указом Президента України від 26 травня 2015 р. № 287/2015 [7].

Україна робить лише перші кроки на шляху до європейської інтеграції в торговельній та політичній сферах діяльності, що необхідно закріплювати такими ж упевненими кроками і в інших сферах діяльності та брати участь у формуванні спільної зовнішньої безпекової політики. Обравши такий шлях, Україна повинна будувати політику системно, крок за кроком, розуміючи суть усіх питань, що постають перед нею.

Література

1. Грубінко А. Участь Великої Британії у європейській політичній інтеграції: між атлантизмом та європеїзмом//Європейські історичні студії: наук. журн. К., 2015. № 1. С. 6–17.
2. Турченко О. Г. Становлення та реформування спільної зовнішньої політики та політики безпеки Європейського союзу [Електронний ресурс]//Юридичний наук. електрон. журн. 2015. № 5. С. 241–245.
3. Шатун В. Т. Оборонна і безпекова політика Європейського Союзу: формування та еволюція// Наукові праці [Чорномор. держ. ун-ту ім. Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»]. Серія «Політологія». 2014. Т. 230, вип. 218. С. 60–67.
4. Європейський Союз. Консолідовані договори/пер. Ю. Петруся. Київ: Port-Royal, 1999. С. 20.
5. Пошедін О. І. Воєнна безпека України в контексті співробітництва з Європейським Союзом//Вісник Нац. акад. держ. упр. при Президентів України. 2014. № 3. С. 53–60.
6. Вонсович О. С. Передумови та тенденції розвитку європейських інтеграційних процесів у сфері безпеки//Стратегічні пріоритети: наук.-аналіт. щокварт. зб. Спец. вип. — Київ: НІСД, 2009. № 1 (10). С. 228–235.
7. Про затвердження плану заходів з проведення комплексного огляду сектору безпеки і оборони України та методичних рекомендацій щодо його проведення: розпорядж. Кабінету Міністрів України від 25 лют. 2015 р. № 139-р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/139-2015-%D1%80>.

ПОНЯТТЯ ТА ЗНАЧЕННЯ ВИКОНАВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Миرونюк О.О.

*З курсу, група ПРЗ–3.1, напрям підготовки «Правознавство»,
Луцький інститут розвитку людини Університету «Україна»,
к. тел. 095 631-41-41*

*Науковий керівник: Рязанцева Н.О., старший викладач,
Луцький інститут розвитку людини Університету «Україна»*

Можливість виконання судового рішення є невід’ємною його властивістю, в силу якого рішення судів та інших юрисдикційних органів (посадових осіб) можуть бути виконані в примусовому порядку у випадку добровільного їхнього невиконання. Судові рішення є обов’язковими до виконання на всій території України.

Виконавче провадження до останнього часу вважалося слабкою ланкою механізму захисту прав громадян та юридичних осіб та потребувало значної перебудови. Неналежне та несвоєчасне виконання рішень суду та інших органів було однією з причин падіння авторитету судової влади. Особливої актуальності ця проблема набула відносно рішень, згідно з якими боржник зобов’язаний повернути борг. Склалася парадоксальна ситуація, за якої бути боржником стало вигідніше, ніж кредитором, оскільки йому було фактично неможливо забезпечити примусове відновлення прав. Така ситуація спричинена тим, що законодавство про виконавче провадження приймалося ще в радянські часи і в рамках іншої економічної моделі держави.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про виконавче провадження» під виконавчим провадженням слід розуміти сукупність дій органів і посадових осіб, зазначених у законодавстві про виконавче провадження, спрямованих на примусове виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб), які здійснюються на підставах, у спосіб та в межах повноважень, визначених нормативно-правовими актами [1].

Як слушно зауважує О. Кононенко, значення виконавчого провадження полягає у тому, що воно гарантує фактичну реалізацію рішень судів та інших органів, завершує юрисдикційну діяльність щодо захисту суб’єктивних прав громадян та організацій, забезпечує зміцнення законності у сфері матеріально-правових відносин та сприяє вихованню громадян і службових осіб у дусі виконання законів України [2, с. 16].

Виконання судового рішення в цивільній справі є органічним продовженням попередніх етапів судового процесу порушення цивільної справи, підготовки справи до судового розгляду та інших. Проте виконавче провадження характеризується і тим, що воно може бути порушене і не у зв'язку із судовим розглядом справи, оскільки закон доручає виконавчим органам виконувати і акти адміністративних органів, нотаріату, товариських, третейських судів тощо. Виконавче провадження забезпечує досягнення матеріально-правової мети судової та несудової юрисдикційної діяльності.

На нашу думку, виконавче провадження має важливе значення, яке полягає в наступному: воно є визначеним законом цивільним, процесуально-правовим засобом, який забезпечує примусове виконання рішень судових і несудових органів і тим самим реалізує захист суб'єктивних прав громадян та організацій. Ним усуваються порушення майнових і особистих немайнових прав шляхом застосування процесуальних засобів і способів примусу до осіб, які добровільно не виконали свої обов'язки.

Виконавче провадження забезпечує режим законності в правових відносинах громадян і юридичних осіб, запобігає правопорушенням і здійснює виховний вплив на громадян, службових і посадових осіб у дусі розуміння необхідності належного, своєчасного та повного виконання вимог законів України.

Література

1. Про виконавче провадження: Закон України від 21.04.1999р. № 606-XIV // ВВР, 1999, № 24, ст.207 (з наступними змінами та доповненнями). — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>
2. Кононенко О. Правове забезпечення виконання судових рішень / О. Кононенко // Право України. — 1998. — № 9. — С. 16–22.

ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ СУБ'ЄКТИВНОГО ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ

Надейко Ж.М.

*З курс, група ПРз–3.1, напрям підготовки «Правознавство»,
Луцький інститут розвитку людини Університету «Україна»,
к. тел. 068 444-80-80*

*Науковий керівник: Рязанцев О.Є., доцент, к. ю. н.,
Луцький інститут розвитку людини Університету «Україна»*

Однією із найбільш вагомих та ефективних гарантій існування суб'єктивного цивільного права є його захист. Нерідко саме на стадії здійснення суб'єктивних цивільних прав виникає ціла низка перепон, які заважають особі реалізувати належні їй правомочності на власний розсуд з метою задоволення свого інтересу.

Основоположні засади захисту суб'єктивних прав містяться у Конституції України. Зокрема, відповідно до ч. 3 ст. 8 Основного Закону гарантується захист конституційних прав і свобод людини і громадянина безпосередньо на підставі Конституції України; ч. 3 ст. 13 покладає обов'язок на державу щодо забезпечення захисту прав усіх суб'єктів права власності і господарювання; ч. 4 ст. 42 визначає обов'язок щодо захисту прав споживачів тощо [1].

Деякі науковці вважають, що право на захист — це одне із правомочностей суб'єктивного цивільного права, але в результаті правопорушення воно трансформується в самостійне суб'єктивне право [2, с. 18]. Інші науковці вважають, що залежно від змісту порушеного права захист може відбуватись в рамках регулятивних або охоронювальних правовідносин. Змістом захисту при цьому стає зміна способу виконання зобов'язання, а суб'єктивне право здійснюється в межах регулятивного правовідношення, що виникло до правопорушення [3, с. 76].

Можливість ефективного та своєчасного захисту суб'єктивного цивільного права напряду пов'язана із моментом, з якого особа — носій відповідного суб'єктивного права — має можливість реалізувати своє повноваження щодо захисту вказаного права.

Загальний перелік способів захисту суб'єктивних цивільних прав передбачений у ст. 16 ЦК України, який включає в себе: 1) визнання права; 2) визнання правочину недійсним; 3) припинення дії, яка порушує право; 4) відновлення становища, яке існувало до порушення; 5) примусове виконання обов'язку в натурі; 6) зміна правовідношення; 7) припинення правовідношення; 8) від-

шкодування збитків та інші способи відшкодування майнової шкоди; 9) відшкодування моральної (немайнової) шкоди; 10) визнання незаконними рішення, дій чи бездіяльності органу державної влади, органу влади АРК або органу місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб [4].

На нашу думку, захист є складовою суб'єктивного цивільного права. Правомочність захисту є єдиною і її зміст складає конкретна поведінка фізичної особи, яка спрямована на захист свого суб'єктивного цивільного права. При цьому варіанти поведінки, як і при реалізації будь-якої іншої правомочності, обирає особа — носій відповідного суб'єктивного цивільного права відповідно до принципу диспозитивності.

Література

1. Конституція України: Верховна Рада України; Конституція, Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141.
2. Бірюков І. Інтерес і суб'єктивне цивільне право / І. Бірюков // Право України. — 2013. — № 8. — С. 18–21.
3. Дзера О.В. Цивільне право України: [Підручник] / О.В. Дзера, Н.С. Кузнецова. — [2-е вид., допов. і перероб.]. — К.: Юрінком Інтер, 2005. — Кн. 1. — 736 с.
4. Цивільний кодекс України: Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від 16.01.2003 № 435-І // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, NN 40–44, ст. 356.

ГОСПОДАРСЬКІ ПРАВОВІДНОСИНИ

Нечипоренко І.О.

*VI курс, група ПЗ-42, спеціальність «Правознавство»,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»*

Лебеденко В.І.

*к. ю. н., доцент кафедри цивільного, господарського, адміністративного
права та правоохоронної діяльності,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»*

У процесі здійснення господарської діяльності юридичні та фізичні особи як суб'єкти господарювання вступають у різноманітніші відносини, які в загальній теорії права визначаються як правовідносини, тобто урегульовані нормами права і забезпечувані державою вольові суспільні відносини, що виражаються в кон-

кретному зв'язку між суб'єктами — правомочними (носіями суб'єктивних прав) і зобов'язаними (носіями обов'язків)т. Це і діяльність щодо утворення/припинення суб'єктів господарювання, і різного роду зобов'язання, питання юридичної відповідальності у сфері господарювання і т. ін.

В основі господарських відносин як фактичних економічних відносин здебільшого лежить приватний інтерес суб'єкта господарювання щодо отримання бажаного ефекту (найчастіше — прибутку) від господарської діяльності. Коло ж публічних інтересів, які підлягають врахуванню та які обумовлюють виникнення на підставі норм права господарських правовідносин, надзвичайно широке і залежить від виду господарської діяльності та сфери її здійснення.

Згідно чинного законодавства (ст. 2 ГК України) учасниками відносин у сфері господарювання є суб'єкти господарювання, споживачі, органи державної влади та органи місцевого самоврядування, наділені господарською компетенцією, а також громадяни, громадські та інші організації, які виступають засновниками суб'єктів господарювання чи здійснюють щодо них організаційно-господарські повноваження на основі відносин власності. Проте не всі зазначені категорії та не в усіх випадках є суб'єктами господарських правовідносин.

Господарські правовідносини є цілісними за своєю юридичною та економічною природою. Однак в межах цієї цілісності має місце їх видова різноманітність визначена чисельністю зв'язків учасників відносин у сфері господарювання. Зокрема, виділяють господарські відносини, які виникають, існують, розвиваються та припиняються за такими чинниками: характером відносин, сферою спрямованості господарської діяльності, зобов'язаннями СГД, управлінням здійснення господарської діяльності, характером взаємовідносин із державними та контролюючими органами тощо. Зазначене вимагає здійснення їх поділу на відповідні види за різними критеріями.

Законодавством передбачено що (ч. 4 ст. 3 ГК України), що господарські відносини поділяються на: господарсько-виробничі, організаційно-господарські, внутрішньогосподарські.

Господарсько-виробничі відносини виникають між суб'єктами господарювання під час безпосереднього здійснення господарської діяльності (наприклад, такі відносини виникають між постачальником і покупцем). У таких відносинах не існує підпорядкування суб'єктів один одному, вони діють як рівні та незалежні контрагенти (ч. 5 ст. 3 ГК).

Під організаційно-господарськими відносинами слід розуміти відносини, що складаються між суб'єктами господарювання та суб'єктами організаційно-господарських повноважень у процесі управління господарською діяльністю (такі відносини складаються між органами господарського контролю та підприємцями, між органами державного управління і державними підприємствами); під час державної реєстрації та ліквідації суб'єктів господарювання; під час видачі ліцензій, патентів, дозволів на розміщення

Під внутрішньогосподарськими відносинами передбачено відносини, що складаються між структурними підрозділами суб'єкта господарювання, та відносини суб'єкта господарювання з його структурними підрозділами (філіали, представництва) (ч.7 ст. 3 ГК України).

Як висновок: господарські правовідносини мають важливе значення для розвитку економіки країни, характеризуються великим колом відносин, що включаються до них та є відображенням взаємовідносин СГД із іншими учасниками відносин у сфері господарювання.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ТЛУМАЧЕННЯ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ

Орличенко В.В.

*2 курс, група ПЗ 21/16, спеціальність «Право»
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»*

Фрицький Ю.О.

*д. ю. н., професор, професор кафедри конституційного права
та теоретико-правових дисциплін*

Коли йдеться про тлумачення права — сам термін «тлумачення права» можна розуміти і як процес мислення, спрямований на з'ясування змісту норм права, і як результат цього процесу мислення, котрий виражається в сукупності суджень, в яких відображається зміст норм, що є об'єктом тлумачення. Тлумачення правових норм може бути офіційним і неофіційним, розширеним і обмеженим, автентичним, доктринальним, комплексним, нормативним, казуальним, судовим, адміністративним тощо. [1]

На жаль, історія і дійсність окремих країн свідчить, що мають місце закріплені в конституції такого конституційного порядку в цілому і окремих інститутів, які не мають нічого спільного або

досить мало з дійсністю. Як наслідок цього конституційний лад і реальний суспільний чи державний лад країн функціонують, діють і розвиваються певний час порізно.[2]

Як показав час, певною мірою проблематичний характер мають і деякі положення, закріплені в нинішній Конституції України, зокрема положення про соціальний характер держави, соціальні права людини і громадянина, соціальну спрямованість економіки тощо. Ці та ряд інших положень Конституції є в цілому символічними або справляють враження таких [2].

Проблема полягає не в Конституції України, а саме в її тлумаченні. Треба наголосити, що загальним правилом є те, що спеціальна норма скасовує загальну: тобто при конкуренції загальної і спеціальної правових норм застосовується остання причому в суворо визначених межах. Варто зазначити, що цей принцип взаємодії спеціальної і загальної правових норм не діє щодо конституційних норм, оскільки згідно з статті 8 Конституції України: «В Україні визнається і діє принцип верховенства права» [1].

Конституція України має найвищу юридичну силу. Закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй [3].

Відповідно жодний нормативно-правовий акт, жодна норма права прямо або опосередковано не можуть обмежувати дію конституційних норм. За наявності колізій конституційних норм і норм окремих галузей діють перші. Це основне забезпечення конституційної законності і стабільності правової системи [1].

Візьмемо наприклад статтю 4 Конституції України: «В Україні існує єдине громадянство. Підстави набуття і припинення громадянства України визначаються законом» [3]. Стаття посилається на закон, де є відповідне обґрунтування.

І візьмемо статтю 25 Конституції України: «Громадянин України не може бути позбавлений громадянства і права змінити громадянство.» [3]. Зрозуміло, щоб набути громадянство України потрібно відмовитись від попереднього.

Але є інший випадок — якщо громадянство набуте в іншій країні (законно за правовими нормами цієї країни), то виникає права колізія. Так, як конституційна норма має вищу юридичну силу, тоді закон про громадянство буде діяти частково.

Також є неточність з визначенням поняття «єдиного громадянства»: «Якщо громадянин України набув громадянство (підданство) іншої держави або держав, то у правових відносинах з Україною він

визнається лише громадянином України». Що саме хотів цим сказати законодавець. «Єдине громадянство» існує в Україні як написано в Конституції і «визнається» (як у законі), але не обов'язкове — залишається остаточно не розкрито.

Література

1. Ю. М. Тодин, В. С. Журавський. Конституційне право України: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. — К.: Видавництво «Ін Юре». 2002 — 544с.
2. Ю. О. Фрицкий. Конституційне право України: Опорні конспекти з курсу, спеціальність «Правознавство», для студентів заочної форми навчання: навчальний посібник — К.: Університет «Україна», 2011. — 159 с.
3. Конституція України [текст] (відповідає офіційному тексту): — К.: «Центр К 57 учбової літератури», 2014 — 56 с.

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Орловська І.Г.

*к.ю.н., доцент кафедри конституційного права
та теоретико-правових дисциплін,*

Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»

Вища школа — є основою цілісного розвитку повноцінної людини, що буде фізичними вправами рости духовно, фізично і соціально. Для цього не потрібно нічого руйнувати, а тільки добудувати різноманітні центри для заняття спортом і технічною творчістю, естетичною і екологічною діяльністю, соціальними видами діяльності тощо.

Освіта — це стрижень — розвиваюча, культуротворча домінанта, виховання відповідальної особистості, яка здатна до самоосвіти і саморозвитку, вміє критично мислити, опрацьовувати різноманітну інформацію, використовувати набуті знання і вміння для творчого розв'язання проблем, прагне змінити на краще своє життя і життя своєї країни.

Зараз час інформаційного суспільства у якому якість людського потенціалу, рівень освіченості і культури всього населення набувають вирішального значення для економічного і соціального поступу країни. Інтеграція і глобалізація соціальних, економічних і культурних процесів, які відбуваються у світі, перспективи розвитку української держави на найближчі два десятиліття вимагають

глибокого оновлення системи освіти загалом, зумовлюють її випереджувальний характер та безумовний вплив на майбутнє не лише окремо взятої країни, але й усього світу.

Окремої і найпильнішої уваги потребує питання національного виховання та виховання юридичної еліти суспільства. Наша освіта має бути гуманістичною і спрямованою на формування конкретної людини — громадянина України, який би пишався тим, що живе у незалежній, національній та високоосвіченій державі!

Разом з тим, аналізуючи нормативно-правові документи щодо реформування освіти, вважаємо за доцільне звернути увагу на таке:

- видання вітчизняної книги існує в недостатній кількості, що створює несприятливі умови для розвитку літератури і чинить перешкоди для функціонування української мови (Закон про мову навчання проголосив українську мову єдиною державною мовою України та став підґрунтям для поступового розширення її використання в навчальному процесі, але й досі не вистачає україномовної науково-методичної літератури для вищих навчальних закладів);

- низка законодавчих актів стосовно працевлаштування студентів захищає права молоді, відкриває для неї широкі перспективи, але в реалії не має досконалого правового механізму і випускники ВНЗ, здебільшого, повинні самостійно забезпечувати себе робочими місцями;

- нормативні документи в галузі освіти в основному мають характер пристосування до важких економічних обставин та визначають скорочення в два-три рази Державного бюджету на освіту.

Проте в сучасній Україні намагаються не вносити важливих змін в освіту, а жонглювати запозиченими в США термінами й витратити час на переклеювання ярликів (наприклад, *in-house lawyers* — це юрист на підприємстві, проте запозичене найменування нам здається кращим, хоча на саму роботу юриста ніяк не впливає). Найновіше наше досягнення в цьому питанні — спроба поширення в суспільстві пропозиції негайно зайнятися створенням якнайдетальніших «рейтингів» університетів та інших ВНЗ. Необхідність цієї чергової неконструктивної діяльності вбачають у тому, що «рейтинги» існують у США, Великобританії та «інших державах», що вони є кращим засобом «моніторингу і забезпечення якості вищої освіти» та інформування потенційних студентів і їхніх батьків про досягнення всіх національних ВНЗ тощо.

Невідворотність інтеграційних процесів у вищій освіті та проникнення європейських тенденцій до української вищої школи є

очевидною. Хоча на цьому етапі є різні погляди та навіть неприйняття вказаних подій як таких. Не вирішеним залишається питання чи потрібно нам впроваджувати зарубіжний досвід, чи можливо краще набивати свої гулі та самим обирати, що краще для нашої нації?!

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО УСТРОЮ МІНІСТЕРСТВА СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Павленко І.В.

*аспірант 3-го курсу, спеціальність адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»,
к. тел. (063) 984-12-84*

*Науковий керівник: Ізуйта П.О., к. ю. н., професор,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»*

Необхідно зауважити, що проблемні питання організаційного устрою Міністерства соціальної політики України не приділено достатньою уваги в правовій науці.

Кожна державна організація має свою структуру сутність якої розкривається в існуванні визначених структурних підрозділів — окремих функціональних одиниць такої організації кожний, з яких наділений винятковим об'ємом делегованих організаційно-управлінських повноважень. Організаційний та управлінський контроль над діяльністю таких функціональних одиниць здійснює окремий орган управління, або окреме обличчя — у випадку органу державної влади або місцевого самоврядування.

Такий внутрішній організаційний устрій в науковій літературі прийнято розкривати через поняття структури. Доцільно привести думку В.Б. Авер'янова про те, що місце і роль структури обумовлюється тим, що вона являється матеріальним носієм внутрішнього упорядкування органу, приводить йому притаманну цілісність та відносну стійкість.

Варто відмітити також те, що в загальному понятті «структура» в науковій літературі вміщає в цілому схожі по своєму значенню визначення. Згідно з підручниками з теорії управління структура — це форма організації системи, поєднання стійких взаємозв'язків між елементами, що становить систему.

З визначення А.С. Лунева структура органу — це зміст його внутрішніх підрозділів та визначення форми їх взаємодії.

Досить вдалою є характеристика поняття «структура органів державного управління» Ц.А. Ямпольської, яка пропонує проводити дослідження поняття структури органів державного управління через такі окремі властивості як: розподіл державних органів на ланки котрі в той чи інший степені відділені в середині органу мають різне призначення та особливості їх компетенції та утворюють особливий характер взаємозв'язків між собою. Але структура — це не тільки зв'язки елементів системи, а й самі елементи об'єднані зв'язками для створення самої системи.

З приводу поняття «організаційна структура» вчені ведуть дискусії і кожен дає своє визначення. Б.І. Кожохін надає таке визначення: організаційна структура представляє собою внутрішню побудову органів управління з характерним для них зворотніми та багатосторонніми взаємозв'язками.

Г.В. Щекин вважає, що організаційною структурою мають називати таку, яка віддзеркалює зміст та підпорядкованість різних елементів, ланок та функціонуючих ступеней для досягнення завданих цілей.

М. Месконом визначив дану структуру як таку, що дозволяє організаціям взаємодіяти з зовнішнім середовищем, продуктивно та доцільно розподіляти та направляти зусилля своїх співробітників, а також задовольняти потреби клієнтів та досягати своїх цілей з високою ефективністю.

Для побудови організаційних структур в сфері державного управління як правило застосовують декілька управлінських основ за допомогою яких формуються відповідні типи організаційних структур. До них відносять лінійно-функціональну структуру. Специфіка лінійної організаційної структури полягає в тому, що керівнику того чи іншого структурного підрозділу підпорядкований безпосередній виконавець, котрий отримує управлінські завдання, які він отримує від керівника. Такий керівник наділяється широким колом службових повноважень та персональних обов'язків з відповідною відповідальністю за реалізацію покладених на структурний підрозділ задач. Безпосередній керівник державного органу віддає управлінські задачі такому керівнику структурного підрозділу, при тому він позбавлений можливості направляти діяльність безпосередніх виконавців в обхід їх начальника-керівника структурного підрозділу. Функціональна структура характеризується тим, що у керівника структурного підрозділу з'являється заступ-

ник з яким він безпосередньо співпрацює для реалізації управлінських рішень. При цьому такий керівник відає безпосередні завдання своїм замісникам обходячи при цьому виконавців. Функціональний тип організаційної структури використовується при необхідності розподіляти обов'язки підлеглих по окремим функціональним напрямленням (матеріально-технічне, правове, організаційне забезпечення діяльності місцевої державної адміністрації). Важливою обставиною являється той факт, що таке підпорядкування відповідає безпосередньо перед керівником органу за те функціональне направлення котрим він керує.

На основі вище сказаного визначмо структуру Міністерства соціальної політики України як загальну характеристику адміністративно-правової моделі включаючої в собі сукупність його окремо діючих функціональних одиниць (департаментів, управлінь), а також систему їх функціональних обов'язків та компетенції по здійсненню функцій державного управління.

Підсумовуючи вище сказане потрібно підкреслити, що Міністерство соціальної політики України має достатньо розмежовану мережу структурних підрозділів, що в свою чергу передбачає розширений склад та достатньо ускладнену організаційну структуру. Це обумовлює наявність інтенсивних процесів управління, а також значний об'єм управлінської інформації. Саме тому від ефективності організації складу та визначення структури Міністерства соціальної політики України істотним чином залежить ефективність та дійсності реалізації цими центральними органом виконавчої влади покладених на нього завдань та функцій держави.

ПРОБЛЕМАТИКА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ ОСОБИСТИХ НЕМАЙНОВИХ ПРАВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Палкіна К.І.

*5 курс, група 52 Пр17, спеціальність «Право»,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»*

*Науковий керівник: Кальян О.С., к. ю. н., доцент, завідувач кафедри
правознавства, Полтавський інститут економіки і права
Університету «Україна»*

Актуальність цивільно-правового інституту особистих немайнових прав полягає в тому, що в сучасних умовах розбудови в Україні правової соціальної держави та у зв'язку зі здійсненням

реформи цивільного законодавства проблема особистих немайнових прав є однією з найбільш важливих та актуальних у сучасній цивілістиці.

На сьогодні немає єдиного визначення особистих немайнових прав, яке б найбільш повно розкривало його суть. Так, у науковій літературі міститься визначення, що особисті немайнові права — це юридично гарантовані можливості, які довічно належать кожній фізичній особі за законом і характеризуються немайновістю та особистісністю [3, с. 143]. В інших джерелах вказується, що особисте немайнове право — це суб'єктивне право, яке надає управомоченій особі юридично забезпечену можливість вимагати від оточення утримуватися від будь-яких дій, що заважають правильно оцінювати її індивідуальні особливості [2, с. 131].

Наводиться також визначення про те, що особисте немайнове право — це міра можливої поведінки управомоченої особи щодо невіддільних від її особистості абсолютних благ немайнового характеру, які позбавлені економічного змісту і надають людині можливість за своїм розсудом, без втручання інших осіб, визначати свою поведінку у сфері особистого життя [1, с. 200]. Професор З. В. Ромовська у своєму дисертаційному дослідженні зробила висновок, що особисте немайнове право — це право, яке виникає з приводу благ, позбавлених економічної цінності, тісно пов'язане з особистістю уповноваженого, а тому не передається і не відчужується від нього [4, с. 23].

Таким чином, на сьогодні не існує єдиного визначення особистих немайнових прав, яке б найповніше розкривало його суть. Щоб надати таке визначення особистого немайнового права, необхідно дослідити ознаки даного поняття. Отже, особисті немайнові права в переважній більшості виникають непомітно, діють постійно, не можуть бути припинені на підставі правочинів або інших юридичних дій. Вони належать кожній фізичній особі від народження або за законом і не мають економічного змісту.

Спираючись на вищесказане, можна навести визначення, яке становить єдність властивостей (ознак) особистих немайнових прав. А саме: особисті немайнові права — це абсолютні суб'єктивні права, які належать кожній фізичній особі, є невіддільними від неї, не мають економічного змісту, виникають в особи від народження або за законом та належать їй довічно.

Література

1. Борисова В. І. Цивільне право України: Підручник: У 2 т. / Борисова В. І. (кер. авт. кол.), Баранова Л. М., Жилінкова І. В. та ін.; За заг. ред. В. І. Борисової, І.В. Спасибо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького. — К.: Юрінком Інтер, 2012. — Т.1. — С. 200.
2. Панченко М. І. Цивільне право України: Навч. посіб. / М.І.Панченко. — К.: Знання, 2011. — С. 131.
3. Шевченко Я. М. Цивільне право України: Академічний курс: Підруч.: У двох томах / За заг. ред. Я. М.Шевченко. — Т.1. Загальна частина. — К.: Концерн «Видавничий дім «Ін Юре», 2014. — С. 143.
4. Ромовская З. В. Личные неимущественные права граждан СССР (понятие, виды, классификация, содержание, гражданско-правовая защита): Дис. ...Канд. юрид. наук: 12.712 / КГУ. — К., 1968. — С. 23.

**ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ
ЩОДО НЕПОВНОЛІТНІХ**

Палубець С.В.

*IV курс, група ПЗ-43, коледж «Освіта» Університету «Україна»
Науковий керівник: Юрченко Ю.В., к. ю. н., доцент кафедри цивільного,
господарського, адміністративного права та правоохоронної
діяльності, Інститут права та суспільних відносин
Університету «Україна»*

В умовах реалізації судово-правової реформи особливого значення набуває питання вдосконалення кримінального провадження щодо неповнолітніх, під час якого повинен бути забезпечений максимальний захист прав та законних інтересів цих осіб, які потрапили до сфери дій кримінального процесу.

Проблема зберігання прав та законних інтересів неповнолітніх, які вчинили злочини, постійно знаходяться в центрі уваги міжнародної спільноти. На її вирішення спрямовано ряд міжнародних документів. Відтак, чинне законодавство України передбачає низку особливостей притягнення неповнолітніх до кримінальної відповідальності.

Так, Кримінальний кодекс України розглядає вчинення злочину неповнолітніми як пом'якшуючу обставину (п. 3 ч. 1 ст. 66 КК). Адже, законодавець враховує на те, що формування неповнолітнього як особистості ще не закінчилося [1, с. 28].

Порядок кримінального провадження щодо неповнолітніх враховує вікові, інтелектуальні, психологічні й інші особливості цих

осіб, відсутність у них життєвого досвіду, певне обмеження загальної громадянської дієздатності і матеріальної відповідальності. Враховуючи ці обставини, законодавець виділив кримінальне провадження щодо неповнолітніх в особливий вид провадження та встановив додатковий предмет доказування. При провадженні досудового розслідування та при судовому провадженні щодо неповнолітніх, крім обставин, зазначених у ст. 91 КПК України, необхідно з'ясувати обставини, передбачені ст. 485 КПК України, зокрема:

— повні і всебічні відомості про особу неповнолітнього: його вік (число, місяць, рік народження), стан здоров'я та рівень розвитку, інші соціальні-психологічні риси особи, які необхідно враховувати при індивідуалізації відповідальності чи обранні заходу виховного характеру. За наявності даних про розумову відсталість неповнолітнього, не пов'язану з психічною хворобою, повинно бути також з'ясовано, чи міг він повністю усвідомлювати значення своїх дій і в якій мірі міг керувати ними;

— ставлення неповнолітнього до вчиненого ним діяння;
— умови життя та виховання неповнолітнього;
— наявність дорослих підбурювачів та інших співучасників кримінального правопорушення.[2 с. 232].

Порядок кримінального провадження щодо неповнолітніх враховує вікові, інтелектуальні, психологічні й інші особливості цих осіб, відсутність у них життєвого досвіду, певне обмеження загальної громадянської дієздатності і матеріальної відповідальності та ін. Крім того, беручи до уваги специфіку відповідальності суб'єктів, законом передбачені додаткові гарантії встановлення істини, охорони прав і законних інтересів неповнолітніх, попереджувального впливу судочинства.

До таких гарантій можна віднести наступні:

— по-перше, в провадженні щодо неповнолітніх обов'язково беруть участь батьки або інші законні представники неповнолітнього в кримінальному провадженні за участю неповнолітнього підозрюваного або обвинуваченого (ст. 488 КПК України), а також представник служби у справах дітей і кримінальної міліції у справах дітей.

— по-друге, до неповнолітніх підозрюваних чи обвинувачених, крім запобіжних заходів, передбачених ст.176 КПК, може застосовуватися передання їх під нагляд батьків, опікунів чи піклувальників, а до неповнолітніх, які виховуються в дитячій установі — передання їх під нагляд адміністрації цієї установи (ст. 493 КПК України). До того ж, ст. 492 КПК України передбачає специфіку

застосування таких запобіжних заходів, як затримання та тримання під вартою [2, с. 235].

При постановленні вироку, крім питань, зазначених у ст. 368 КПК України, суд зобов'язаний врахувати норми ст. 498-502 КПК України, які присвячені застосуванню примусових заходів виховного характеру до неповнолітніх, які не досягають віку кримінальної відповідальності. До того ж, КПК України передбачає спеціальну підставу для закриття кримінального провадження судом у зв'язку із застосуванням примусових заходів виховного характеру, передбачених ч. 2 ст. 105 КК України) [2, с. 45].

На мою думку, в умовах реалізації судово-правової реформи особливого значення набуває питання вдосконалення кримінального провадження щодо неповнолітніх, проблема зберігання прав та законних інтересів неповнолітніх, які вчинили злочини, а чинне законодавство України передбачає низку особливостей притягнення неповнолітніх до кримінальної відповідальності.

Література

1. Кримінальний кодекс України зі змінами та доповненнями станом на 07.01.2018 року. Прийнятий Верховною Радою України 5 квітня 2001 року, а набув чинності 01 вересня 2001 року. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/2341-14
2. Кримінальний процесуальний кодекс України зі змінами та доповненнями на 07.01.2018р. Прийнятий Верховною Радою України від 13.04.2012 № 4651-VI 1 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/4651-17

ЖОРСТОКЕ ПОВОДЖЕННЯ ІЗ ТВАРИНАМИ

Панасюк О.А.

*IV курс, група ПЗ-43/15К, спеціальність «Правознавство»,
коледж «Освіта» Університету «Україна»,
к.тел.+380663542953*

*Науковий керівник: Дадерко Л.Ф., к. ю. н., доцент, професор кафедри
цивільного, господарського та кримінального права,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»*

У Законі України «Про захист тварин від жорстокого поводження» встановлюється, що жорстоке поводження з тваринами — знущання над тваринами, у тому числі, безпритульними, що спричинило мучення, завдало їм фізичного страждання, тілесні ушкодження,

каліцтво або призвело до загибелі, нацьковування тварин одна на одну та на інших тварин, вчинене з хуліганських чи корисливих мотивів, залишення домашніх та сільськогосподарських тварин напризволяще, у тому числі, порушення правил утримання тварин. У Кодексі України про адміністративні правопорушення, зокрема, визначається, що жорстоке поводження з тваринами — знущання над тваринами, завдання побоїв або вчинення інших насильницьких дій, що завдали тварині фізичного болю, страждань і не спричинили тілесних ушкоджень, каліцтва чи загибелі, залишення тварин напризволяще, у тому числі порушення правил утримання тварин, — тягнуть за собою накладення штрафу від 200 до 300 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією тварини, якщо перебування тварини у власника становить загрозу для її життя або здоров'я. Насильницькі дії [2; 65] стосовно тварин, спрямовані на задоволення статевої пристрасті, — тягнуть за собою накладення штрафу від 200 до 500 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією тварини, якщо перебування тварини у власника становить загрозу для її життя або здоров'я. У чинному законодавстві визначалося, що жорстоке поводження з тваринами, їх мордування або вчинення інших дій, що призвели до їх мучення, каліцтва чи загибелі, — тягнуть за собою накладення штрафу від 9 до 21 неоподатковуваного мінімуму доходів громадян. Крім того, у Кримінальному кодексі України встановлюється, що жорстоке поводження з тваринами, що відносяться до хребетних у тому числі безпритульними тваринами, що вчинене умисно та призвело до каліцтва чи загибелі тварини, а також нацьковування тварин одна на одну чи інших тварин, вчинене з хуліганських чи корисливих мотивів, публічні заклики до вчинення діянь, які мають ознаки жорстокого поводження з тваринами, а також поширення матеріалів із закликами до вчинення таких дій — караються арештом на строк до 6 місяців або обмеженням волі на строк до 3 років. Ті самі дії, вчинені у присутності малолітнього чи неповнолітнього, — караються обмеженням волі на строк від 3 до 5 років або позбавленням волі на строк від 3 до 5 років [135].

На мою думку, потрібно змінити строки покарання за вчинені дії, а найкращим варіантом буде поміщення людини в психіатричний заклад, так як особа із здоровим глуздом не зможе вчинити таке. Ці дії виконуються так само із живою душою, але в чому винна тварина?! Жорстоке поводження не може бути вчинене випадково, лише з прямим умислом. Кожен має відповідати за свої вчинки та бути покараним згідно чинного закону.

Література

1. Кримінальний кодекс України [несанкціонований збут або розповсюдження інформації]: видавець Паливода А.В. — Київ, 2013. — 135 с.
2. Постатейний коментар до кодексу України про адміністративні правопорушення. А.Б. Агапов. Видавництво «Статут» 2001 р.
3. Тварини як знаряддя злочину / Законність. 2004 № 11.
4. Врятуйте собаку. І. Щепанський / МГЮА газета. 2007 № 1.

**СУДОВО-ЕКСПЕРТНІ ДОСЛІДЖЕННЯ
У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ УКРАЇНИ
ТА ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ**

Панасюк О.А.

*IV курс, група ПЗ–43/15К, спеціальність «Правознавство»,
коледж «Освіта» Університету «Україна»,
к. тел.+38 066 354 29 53*

*Науковий керівник: Сердюк В.П., к. ю. н., доцент кафедри цивільного,
господарського, адміністративного права та правоохоронної
діяльності,*

Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»

У статті досліджено сучасний стан та тенденції розвитку законодавчого забезпечення охорони прав людини. На підставі аналізу історичного та сучасного законодавства України обґрунтовано висновок, що проведення експертизи у кримінальному судочинстві не забезпечує охорону прав і інтересів учасників кримінального провадження.

Кожному хто приймав участь у кримінальному провадженні відомо, що зацікавлену особу, яка визначається кримінально-процесуальним кодексом знайомлять лише з рішенням про призначення експертизи і висновком експерта. Що відбувалося в експерта ніхто не цікавиться і не пробує цього робити, або роблять це поза законом, адже вважається, що це свідомі, знаючі люди. Тому на мій погляд, доленосне рішення експерта крім обґрунтування, повинно також враховувати рівень захисту прав та інтересів учасника кримінального провадження та сприяти якомога, більшій обізнаності особи та прозорості про хід експертного дослідження і отриманого результату.

Отже, незважаючи на відсутність законодавчого розмежування між поняттям доказів і джерелами доказів, висновки експерта як докази, широко використовуються у кримінальному провадженні. Тому, є необхідність внесення поправок до ч. 2 ст. 84 КПК України

та виключити слова «процесуальними джерелами» і замінити їх словами «Ці дані встановлюються за допомогою ...», та окремо надати визначення поняття «джерела доказів» у кримінальному провадженні, вказати їх практичне процесуальне значення адже, відповідно до вимог кримінально-процесуального закону суд вправі обґрунтовувати вирок лише доказами [1].

Так, за повідомленням начальника Управління експертного забезпечення правосуддя Мін'юсту України у 2010 році експертними установами було проведено 94 500 експертизи. Найбільшу кількість експертиз замовляють правоохоронні органи з кримінальних справ, яких було проведено понад 32 тисячі, а державні експертні установи (НДУСЕ) за рішеннями місцевих судів у кримінальних справах виконали 1573 експертизи. [3]

Згідно ст. 7 Закону «Про судову експертизу» судово-експертна діяльність в Україні здійснюється державними спеціалізованими установами та відомчими службами діяльність яких виключно, пов'язана з проведенням криміналістичних, судово-медичних і судово-психіатричних експертиз. Отже, необхідно законодавчо підняти рівень моральної та юридичної відповідальності експертів щодо забезпечення доступу учасників кримінального провадження до висновків експертів, підвищення якості дії механізму притягнення несумлінних експертів до відповідальності за порушення присяги, забезпечення захисту прав і законних інтересів осіб особливо, які потерпіли від злочинів.

Висновки

1. Внести пропозицію про доповнення ст. 3 Закону України «Про судову експертизу» словами: «...та захисту прав учасників судового розгляду кримінальної справи шляхом їх участі у проведенні експертизи за їх бажанням».

2. У ст. 12 Закону України «Про судову експертизу» внести п. 4 та викласти в такій редакції: «На вимогу особи або органу, які залучили експерта, судді, суду надати можливість бути присутніми під час проведення експертизи та вносити свої пропозиції щодо її проведення».

3. У проєкті Закону України «Про експертну діяльність» статтю 6 ч.1 доповнити словами «...забезпечуючи учасникам кримінального провадження присутність при проведенні експертизи за їх клопотанням».

Література

1. КПК України від 13.04.2012 № 4651-VI (Редакція станом на 11.08.2013р.). zakon.rada.gov.ua/go/4651-17.
2. Закон України «Про судову експертизу»
3. Проект Закону України «Про експертну діяльність»
4. Довідка ВСС України з розгляду цивільних і кримінальних справ про стан оперативності розгляду кримінальних справ місцевими та апеляційними судами загальної юрисдикції, з огляду на вимоги Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практику Європейського суду з прав людини (станом на 1.07.2013 року).
5. Кримінально-процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар. За заг. ред. В.Г. Гончаренка, В.Т. Маляренка, — Київ.: — Юрінком.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПІЛЬГ ДЛЯ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ПОЄДНУЮТЬ РОБОТУ З НАВЧАННЯМ

Панасюк І.Л.

*IV курс, група ПЗ-41/14, спеціальність «Правознавство»,
Інститут права та суспільних відносин
Університету «Україна»*

*Науковий керівник: Ізюїта П.О., к. ю. н., доцент, професор кафедри
цивільного, господарського, адміністративного права
та правоохоронної діяльності,*

Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»

Кожен має право на вільний вибір місця, виду діяльності та роду занять, яке забезпечується державою шляхом створення правових, організаційних та економічних умов для такого вибору (Відповідно до ЗУ «Про зайнятість населення, ст. 6, п. 1,2). Реалізація права на вибір місця, виду діяльності та роду занять здійснюється шляхом самостійного забезпечення особою своєї зайнятості чи звернення з метою працевлаштування до роботодавця або за сприяння центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, чи суб'єкта господарювання, який надає послуги з посередництва у працевлаштуванні.

Ви запитаете у чому ж полягає основна проблема пільг для працівників, які працюють та навчаються? Проблема досить специфічна, пільги існують, так вони навіть передбачені законодавством, але роботодавці без будь якого стимулу та бажання відносяться до

цього, тому що розуміють що це їх дохід, їх реалізація праці, і вони хочуть як найкраще цим скористатися. Навіть коли потенційний працівник прийшовши влаштуватись на працю, ніколи не дізнається про пільги від роботодавця, навіть якщо деякі з них зазначені у трудовому договорі, я вважаю роботодавець зобов'язаний повідомляти про це особу, на своєму прикладі можу зауважити, що дізнавався про пільги для студентів випадково, запитавши цікаве для мене питання роботодавцеві, так я б навіть не підозрював про існування будь яких пільг.

Що робити молодим працівникам які хочуть працювати, але чудово розуміють що без пільг вони не зможуть себе реалізувати хоч якось на підприємстві? Важливим і рішучим кроком буде зі сторони роботодавця буду вмотивованим щоб розповідати таким працівникам про усі їх можливості які надає держава та законодавство України. Щоб забезпечити виконання роботодавцями своїх обов'язків потрібна підтримка на державному рівні, ніхто з робітників не зацікавлений брати на роботу особу, яка не зможе працювати в повній мірі. Ще як приклад, осіб з обмеженими можливостями, хоча за законодавством вони зобов'язані брати відповідно до ст. 19.3У «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю» Для підприємств, установ, організацій, у тому числі підприємств, організацій громадських організацій осіб з інвалідністю, фізичних осіб, які використовують найману працю, установлюється норматив робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю у розмірі чотирьох відсотків середньооблікової чисельності штатних працівників облікового складу за рік, а якщо працює від 8 до 25 осіб, — у кількості одного робочого місця. Не зважаючи вже на те що чимало людей з особливими потребами є у віці до 20 років, які хочуть і можуть працювати.

Згідно статті 7 Закону України «Про охорону праці» роботодавець може за свої кошти додатково встановлювати за колективним договором (угодою, трудовим договором) працівникові пільги і компенсації, не передбачені законодавством. Відповідно до означеного ніхто не буде заперечувати, що це значно покращить становище, але мало хто розуміє що усе залежить від закладеного бюджету України на певний рік.

Для вирішення цих проблем, у законотворчості не вистачає норм, які чітко врегульовували б питання пільг для осіб які працюють і навчаються, зобов'язували роботодавців повідомляти

про пільги, а у разі непоінформованості, застосовувати певні санкції, та контролювати виконання цих норм. Так, дуже багато потрібно ресурсів на реалізацію цього питання, але ще я з певністю можу зауважити, що в нашій країні не вистачає досвіду.

На основі обгрунтованої вище актуальності теми дослідження, слід зазначити, що для економічного розвитку країни робітничий потенціал є дуже важливий. А досліджувані проблемні питання не викликають у роботодавців та держави довіри. Внаслідок цього хитка економіка і без цього стає гіршою. Не варто забувати що і ви могли чи можете бути на їх місці.

ПОДАТКОВИЙ ОБЛІК ЯК СКЛАДОВА ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ПОДАТКОВОГО ПРОЦЕСУ

Панасюк І.Л.

*IV курс, група ПЗ–41/14, спеціальність «Право»,
Інститут права та суспільних відносин
Університету «Україна»*

Сарана С.В.

*к. ю. н., доцент, завідувач кафедри цивільного, господарського,
адміністративного права та правоохоронної діяльності,
Інститут права та суспільних відносин
Університету «Україна»*

На сьогоднішній день питання законодавчої регламентації податкового процесу набуває все більшої актуальності, в межах якого розглядаються різноманітні правові режими, що спрямовані на регламентацію тієї чи іншої неюрисдикційної діяльності податкових органів при взаємній з платниками податків.

Одним із актуальних питань, в межах податково-правових режимів процесуального характеру є питання податкового обліку, без якого складно уявити оподаткування загалом, так як без належних облікових процедур будуть відсутні платники податків, як такі. Податковий облік ведеться з метою формування повної та достовірної інформації про порядок врахування господарських операцій, що були проведені платником протягом звітного періоду з метою оподаткування, а також забезпечення інформацією внутрішніх та зовнішніх користувачів для контролю за вірністю нарахування, повнотою та своєчасністю перерахування податків до відповідних бюджетів.

Серед вчених є кілька думок стосовно сутності податкового обліку, зокрема І.Є. Криницький, вказує, що облік розглядається: а) як складова податкового обов'язку; б) прояв податкової облікової політики (облікової політики для цілей оподаткування); в) елемент податкової діяльності; г) категорія, що примикає до правового механізму податку (до основних і додаткових його елементів); д) через призму аналізу компетенції державних органів [1, с. 115]. Податковий облік являє собою безперервне відображення в хронологічному порядку: а) факторів господарської діяльності, які впливають чи можуть вплинути на визначення податкової бази; б) інформації, яка відбиває фактичний стан платника податкових платежів.

Так, згідно з п. 3.1 розділу III Порядку обліку платників податків і зборів, взяття на облік платників податків контролюючими органами здійснюється за принципом організаційної єдності реєстраційних процедур, що проводяться державними реєстраторами, та процедур узяття на облік платників податків, що забезпечуються контролюючими органами [2]. Облік платників податків ведеться з метою створення умов для здійснення контролюючими органами контролю за правильністю нарахування, своєчасністю і повнотою сплати податків, нарахування фінансових санкцій, дотримання податкового та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи [3, с. 126].

Відповідно враховуючи все вищевказане посадковий облік як складову правового режиму податкового процесу слід позиціонувати як сукупність процедур спрямованих на забезпечення обліку платників податків та даних про їх діяльність, на основі яких проводиться оподаткування платників, виявляються порушення податкового законодавства та застосовуються відповідні фінансові санкції.

Література

1. Криницький І.Є. Теоретичні проблеми податкового процесу: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07 / І.Є. Криницький. — К: Національний університет ім. Т. Шевченка, 2010. — 433 с.
2. Про затвердження порядку обліку платників податків: Наказ Міністерства фінансів України від 29 грудня 2011 року. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1562-11/page5>
3. Колеснік Л.І. Процесуальні режими у податковому процесі: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Л.І. Колеснік. — К: Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна», 2017. — 188 с.

СКЛАД СПЕЦІАЛЬНИХ ПОДАТКОВИХ РЕЖИМІВ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ ПОДАТКОВОГО ПРАВА

Папко В.Г.

*аспірант кафедри цивільного, господарського, адміністративного права
та правоохоронної діяльності,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»*

На сьогоднішній день питання спеціальних податкових режимів закріплених у чинному Податковому кодексі України залишається у невизначеному стані, так як останні зміни внесені до даного кодифікованого акту звузили їх перелік до єдиного податкового платежу у вигляді спрощеної системи оподаткування обліку і звітності, яка включила в себе і попередньо існуючий фіксований сільськогосподарський податок.

Проте такий стан справ не відображає реально існуючої системи спеціальних податкових режимів, так як вони відповідно до їх законодавчого визначення мають включати в себе систему заходів, що визначає особливий порядок оподаткування окремих категорій господарюючих суб'єктів та можуть передбачати особливий порядок визначення елементів податку та збору, звільнення від сплати окремих податків та зборів. При цьому, не визнаються спеціальними режимами податкові режими, не визначені такими цим Кодексом (ст. 11 ПК України) [1].

Фактично існує цілий ряд податкових платежів або їх окремих складових, які становлять систему заходів що визначає особливий порядок оподаткування окремих категорій господарюючих суб'єктів та можуть звільнити від сплати окремих податків та зборів. З цього приводу, зокрема слід погодитися з П.В. Коломійцем, який у своєму дисертаційному дослідженні акцентує увагу на тому, що податкові режими у формі єдиного податку та фіксованого сільськогосподарського податку відповідають характерним ознакам спеціального податкового режиму, а отже, є спеціальними податковими режимами. На відміну від зазначених податків, збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на електричну і теплову енергію, крім електроенергії, виробленої кваліфікованими когенераційними установками, та збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на природний газ для споживачів усіх форм власності не відповідають характерним ознакам поняття спеціального податко-

вого режиму, а отже, ці збори не є спеціальними податковими режимами [2, с. 13–14].

Разом з цим, на думку С.В. Сарани до спеціальних податкових режимів слід віднести угоди про розподіл продукції, операції з офшорами, спеціальний податковий режим у сфері сільського і лісового господарства та рибальства, спеціальні податкові режими технологічних та наукових парків [3, с. 140–181].

Таким чином, існуючий склад спеціальних податкових режимів потребує доповнення з врахуванням тих податкових платежів та їх елементів, які підпадають під визначення спеціальних податкових режимів шляхом внесення їх до складу даних режимів у відповідному розділі Податкового кодексу України.

Література

1. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Коломієць П.В. Правове регулювання спеціальних податкових режимів в Україні: автореферат дисертації... кандидата юридичних наук: 12.00.07 / П.В. Коломієць; наук. кер. Л.М. Касьяненко; Нац. ун-т держ. подат. служби України. — Ірпінь, 2013. — 22 с.
3. Сарана С.В. Податкові режими в Україні: Монографія / Сарана С.В.. — Полтава: Полтавський інститут економіки і права Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна», 2016. — 414 с.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ КОНФЕДЕНЦІЙНОГО ДІЛОВОДСТВА В ЗАГАЛЬНІЙ СИСТЕМІ ДІЛОВОДСТВА

Петрівський М.О.

*IVкурс, група БПЗ–41, спеціальність «Правознавство»,
Білоцерківський інститут економіки та управління*

*Університету «Україна»,
к. тел. (097) 081-12-65*

*Науковий керівник: Бака О.І., ст. викладач,
Білоцерківський інститут економіки та управління
Університету «Україна»*

В сучасній українській ринковій економіці обов'язковою умовою успіху підприємця у бізнесі, отримання прибутку та збереження в цілісності створеної ним організаційної структури є забезпе-

чення економічної безпеки його діяльності. Одна з головних складових частин економічної безпеки — інформаційна безпека, яка досягається за рахунок використання комплексу систем, методів та засобів захисту інформації підприємця від можливих зловмисних дій конкурентів та з метою збереження її цілісності та конфіденційності.

Інформація, що використовується підприємцем у бізнесі та управлінні підприємством, банком, компанією чи іншою структурою (*далі по тексті фірмою*), є його власною або приватною інформацією, яка являє собою істотну цінність для підприємця. Ця інформація є його інтелектуальною власністю. Звичайно виділяють два види власної інформації: технічна, технологічна: методи виготовлення продукції, програмне забезпечення, основні виробничі показники, хімічні формули, рецепти, результати випробувань дослідних зразків, дані контролю якості й ті; ділова: кошторисні показники, результати дослідження ринку, списки клієнтів, економічні прогнози, стратегія дій на ринку.

Власна інформація підприємця з метою її захисту може бути віднесена до комерційної таємниці та є конфіденційною при дотриманні таких умов: інформація не повинна відображати негативні сторони діяльності фірми, порушення законодавства та інші подібні факти; інформація не повинна бути загальнодоступною чи загальновідомою; виникнення чи отримання інформації повинно бути законним і пов'язано з витрачанням матеріального, фінансового чи інтелектуального потенціалу фірми; персонал фірми повинен знати про цінність такої інформації та навчений правилам роботи з нею; підприємцем повинні бути виконані дії по захисту цієї інформації.

Для документування інформації підприємця, яка є результатом творчої інтелектуальної праці в науці та виробництві, найбільш характерні не текстові, а зображувальні способи. Досить часто конфіденційна інформація документується фотографічними, відеографічними та іншими способами. Цінність інформації може бути кошторисною категорією і відображати конкретний розмір прибутку при її використанні чи розмір збитків при її втраті.

Інформація стає часто цінною через її правове значення для організації чи розвитку бізнесу, наприклад, установчі документи, програми та плани, договори з партнерами та посередниками. Цінність може відображати її перспективне, наукове, технічне чи технологічне значення.

Найчастіше розголошення конфіденційної інформації про стан справ компанії призводило до її повного краху від цілеспрямованої

деструктивної діяльності організацій-конкурентів, що володіли інформацією про внутрішні проблеми компанії, про її слабкі місця. Є й інші причини додержуватись стандартних процедур конфіденційного діловодства: гарантована збереження документів, контроль за їх виконанням, відстеження шляху документів у межах організації та поза її, і інші.

Отже, в ідеалі документація подібного роду повинна оброблятися в відповідному відділі, але так як практично вся документація фірми часто прирівнюється до конфіденційної, то на практиці нею займається максимум уповноважена на роботу з конфіденційною документацією посадова особа.

Література

1. Закон України «Про інформацію» від 2 жовтня 1992 року №2657-XII // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — №48. — Ст. 650.
2. Закон України «Про державну таємницю» від 21 січня 1994 р. №3855-XII // Відомості Верховної Ради України. — 1994. — №16. — Ст. 93.
3. Закон України «Про електронний цифровий підпис» від 22 травня 2003 року №852-IV // Відомості Верховної Ради. — 2003. — № 36. — Ст. 276.

ЗАПОВІТ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ

Підвальний А.С.

*З курсу, група ПР–3.1, напрям підготовки «Правознавство»,
Луцький інститут розвитку людини
Університету «Україна»,
к. тел. 096-282-98-35*

*Науковий керівник: Рязанцева Н.О., старший викладач,
Луцький інститут розвитку людини
Університету «Україна»*

Цивільним кодексом України (надалі — ЦК України) передбачено дві підстави спадкування: за законом і за заповітом. Спадкоємство за законом має місце, коли і оскільки воно не змінено заповітом (ст. 1233 ЦК України) [1]. Іншими словами, кожний громадянин може залишити за заповітом усе своє майно або частину його (не виключаючи предметів звичайної домашньої обстановки і вжитку) одній або кільком особам — як тим, що входять, так і тим, що не входять до кола спадкоємців за законом, а також державі або окремим державним, кооперативним та іншим громадським організаціям (ст. 1134 ЦК України) [1]. Отже, заповіт — це односто-

ронне розпорядження особи (заповідача) з приводу належного їй майна на випадок смерті [2, с. 507]. На дійсність заповіту не впливає той факт, що спадкоємець за заповітом не лише не висловлював під час складання заповіту згоди на прийняття спадщини, а й навіть не знав про те, що на його користь складено заповіт.

Ст. 1134 ЦК України, дозволяючи заповідачу вільно розпоряджатися своїм майном, надає йому право у заповіті позбавити права спадкоємства одного, кількох або всіх спадкоємців за законом [1]. При цьому не потрібні які-небудь особливі мотиви для усунення спадкоємця від спадкування. Спадкодавець може позбавити спадкоємства одного або всіх спадкоємців за законом і шляхом замовчування про них у своєму заповіті й призначення інших спадкоємців.

Водночас, ст. 1241 ЦК України обмежує право спадкодавця щодо усунення від права на спадкування по відношенню до ряду осіб: малолітні, неповнолітні, повнолітні непрацездатні діти спадкодавця, непрацездатна вдова (вдівець) та непрацездатні батьки спадкують, незалежно від змісту заповіту, половину частки, яка належала б кожному з них у разі спадкування за законом (обов'язкова частка) [1], що спрямовано на захист інтересів членів сім'ї спадкодавця та утриманців і має на меті підтримання певного рівня їхнього матеріального добробуту.

Закон дозволяє укладання заповіту з умовою. Так, зокрема в ст. 1242 ЦК України зазначено, що заповідач може обумовити виникнення права на спадкування у особи, яка призначена у заповіті, наявністю певної умови, як пов'язаної, так і не пов'язаної з її поведінкою (наявність інших спадкоємців, проживання у певному місці, народження дитини, здобуття освіти тощо) [1].

Також подружжя має право скласти спільний заповіт щодо майна, яке належить йому на праві спільної сумісної власності (ст. 1243 ЦК України) [1].

Окрім цього, ст. 1249 ЦК України передбачає можливість укладання секретного заповіту, яким є заповіт, який посвідчується нотаріусом без ознайомлення з його змістом [1].

Заповідач вправі відмінити укладений ним заповіт як в цілому, так і в окремих його частинах. Причому зробити це він може як шляхом складання нового заповіту, так і шляхом подання нотаріусу заяв про скасування заповіту.

Відповідно до ст. 1247 ЦК України заповіт має бути складений у письмовій формі, особисто підписаний заповідачем і посвідчений нотаріусом або іншими особами, визначеними ЦК України [1].

Порушення зазначеної форми (складання заповіту в простій письмовій формі або в усній формі) тягне за собою недійсність заповіту.

Отже, за своєю юридичною природою заповіт — односторонній правочин; в якому виражається волевиявлення лише заповідача. Внаслідок такого одностороннього волевиявлення після смерті заповідача у певних осіб, згаданих у заповіті, як правило, виникає право на одержання спадщини.

Література

1. Цивільний кодекс України: Верховна Рада України; Закон: [Електронний ресурс] // Режим доступу: www.rada.gov.ua
2. Матвійчук В.К. Цивільне право України. Загальна частина. Практикум: [Навч. посіб.] / В.К. Матвійчук, І.О. Хар. — К.: КНТ, 2006. — 736 с.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РОЗВИТКУ ФАХІВЦІВ ЮРИДИЧНОГО ПРОФІЛЮ

Пономаренко В.В.

*к. психол. н., доцент кафедри правознавства,
Полтавський інститут економіки і права
Університету «Україна»,
к. тел. 066 829-11-50*

Завдання правового розвитку особистості спрямоване на організацію її життєдіяльності з нормами права, і є однією з головних в утвердженні законності і правопорядку в суспільстві. Охорона прав і свобод громадян та побудова правової держави неможлива без вирішення задачі правового розвитку особистості з розвинутою правовою свідомістю. Вирішення цієї проблеми знаходить велику увагу багатьох вчених, а також структур суспільства: державних, соціальних і правових. Правомірна або правопорушна поведінка особистості завжди детерміновані психологічними аспектами права, в тому числі і психологічними особливостями правого середовища, що може стримати або стимулювати кримінологічні передумови, які містяться в особистості [2].

Кожен фахівець юридичного профілю знаходиться на досить високому рівні соціального, морального, інтелектуального розвитку, володіє достоїнствами, які є фундаментом його правомірної поведінки. Разом з тим надійні взаємини особистості з правовою системою, гарантують їй захист від всяких випадкових правопору-

шень, забезпечуючи правильне рішення всіх правових питань, що виникають в процесі діяльності і життя.

Структура та зміст правового розвитку фахівця переплітається з загальною структурою його особистості та якісними характеристиками його праці. Традиційно в психології в особистості виділяються властивості: спрямованість, характер, здібності, емоції, воля та темперамент. У всіх цих властивостях проявляються правові якості, які сфокусовані в поведінці та вчинках [1].

Для правомірної поведінки фахівця необхідно і правильне розуміння юридично значущих ситуацій в професійній діяльності, прийняття правомірних рішень, правильної побудови правовідносин. Забезпечується це наявністю у фахівця достатньої правової культури, правової компетентності, компонентами яких виступають: правова обізнаність; правосвідомість; професійна правосвідомість; правові вміння і навички; вміння вирішувати правові проблеми; звички правової поведінки знижують ризик стати жертвою в конфліктній ситуації, компанії підвищеного кримінального ризику; розвинена розумова обережність, спостережливість, зібраність, самовладання, винахідливість, швидкість реакцій; спеціально освоєні прийоми самозахисту [5].

Високих результатів можуть домогтися тільки ті люди які володіють відповідною психологією своєї особистості, та відрізняються високою загальною культурою, потребами в інтелектуальному і моральному розвитку громадянськості, моральними цінностями, поважають право, демократію і свободу в сучасному суспільстві.

Література

1. Гульдан В.В. Мотивация противоправных действий у психопатических личностей: Автореферат докт. ... дисс. — М., 1985.
2. Дюретин И.Я. Громадянин і закон — М: Юрид. літ. 1991
3. Кожевников В. В. Правовая активность личности / В. В. Кожевников. — Омск, 1997. — 156 с.
4. Кудрявцев В.Н., Малейн Н.С. Правовое поведение, его субъекты и пределы // Просвещение. — 1980. — № 3. — С. 32.
5. Кучинский В.А. Особистість, воля, право. — М.: Юрид. літ. 1978.

СУТЬ ПУБЛІЧНОГО І ПРИВАТНОГО ПРАВА

Пономаренко М.М.

*І курс, група ПЗ–11/17, спеціальність «Правознавство»,
Інститут права та суспільних відносин
Університету «Україна»*

*Науковий керівник: Терещенко А.Л., к. ю. н., доцент, професор кафедри
цивільного, господарського, адміністративного права
та правоохоронної діяльності,
Інститут права та суспільних відносин
Університету «Україна»*

Публічне право — це та частина системи чинного права, норми якого спрямовані на захист загального блага, державного інтересу, пов'язані з повноваженнями та організаційно-владною діяльністю держави, з виконанням суспільних цілей і завдань на відміну від приватного права, яке захищає приватний інтерес окремої особистості, колективів людей, регулює відносини громадян, їх об'єднань, підприємств, фірм, кооперативів та інших господарських підприємств, забезпечує вільну самореалізацію громадянина, право приватної власності і приватного підприємництва й ґрунтується на договорі між рівноправними сторонами.

Для публічного права характерні регулювання за допомогою імперативних (категоричних) норм, які не можуть бути змінені учасниками правовідносин, відносини влади і підпорядкування, що виключають автономність волі і приватну ініціативу підлеглого суб'єкта, нерівноправність сторін..

У приватному праві індивід, колектив людей виступають як незалежні, самостійні суб'єкти, що складаються в рівноправних договірних відносинах з іншими суб'єктами права, в той час як в публічному праві вони підпорядковані державній волі, залежать від неї. У сфері дії приватного права суб'єкт має право самостійно вирішувати, використовувати свої права або утримуватися від дозволених дій, укладати договір чи ні, може проявляти автономність власної волі і приватну ініціативу). Тобто держава не визначає зміст прийнятих правових рішень, а лише охороняє і забезпечує те, що вирішили суб'єкти права за взаємною домовленістю. Будь-які форми державно-владного впливу на вступ до приватноправові відносини, обмеження цивільної правоздатності та дієздатності забороняються законом і тягнуть за собою кримінальну, адміністративну та іншу юридичну відповідальність.

Розподіл права на публічне і приватне вперше було визнано в Стародавньому Римі. Відома формула римського юриста Домиція Ульпіана (бл. 170—228), що публічне право відноситься до користі римської держави, а приватне — до користі окремих осіб.

Публічне право включає в себе такі галузі права, як конституційне (державне), адміністративне, фінансове, кримінальне, міжнародне публічне, кримінально-виконавче, процесуальні галузі. У приватне право входять цивільне, сімейне, міжнародне приватне, торгове (у тих країнах, де існує така галузь). Ряд галузей права знаходяться як би на стику між публічним і приватним правом. Так, у трудовому праві тісно поєднуються елементи публічного права (розірвання трудового договору з ініціативи адміністрації, накладення дисциплінарних стягнень тощо) та приватного (укладення трудового договору і його розірвання з ініціативи працівника і т.п.).

Не всі нині існуючі системи права будуються на поділі громадського та приватного права. Так, англосаксонська правова система на відміну від континентальної не знає такого розмежування. Відсутнє воно і в традиційному мусульманському праві.

Розподіл права на публічне і приватне вперше було визнано в Стародавньому Римі. Відома формула римського юриста Доміція Ульпіана (бл. 170—228), що публічне право відноситься до користі римської держави, а приватне — до користі окремих осіб. Але зараз чіткого і абсолютного поділу публічного і приватного права в принципі не можна досягти. У галузях публічного права часто присутні елементи приватного права і навпаки. Наприклад, у сімейному праві, традиційно вважається галуззю приватного права, є такі публічно-правові інститути, як порядок розірвання шлюбу, позбавлення батьківських прав та ін. Але все ж розділяти ці галузі необхідно і практично корисно, враховуючи той факт, що в юридичній діяльності використовуються два основні методи правового регулювання: відносини влади і підпорядкування, з одного боку (публічне право), і рівність, автономне становище суб'єктів по відношенню один до одного — з іншого (приватне право).

У висновку я хотів би сказати, що лише гармонійне поєднання норм публічного і приватного права, їх взаємне використання підвищують можливості права сучасних країн, його ефективний вплив на економічні перетворення, сприяють процесу формування громадянського суспільства і правової держави, що в нашій країні, на даний час, дуже актуально.

ПРО ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ЗАПОБІГАННЯ БАНКРУТСТВУ

Попов А.А.

к. ю. н. доцент,

Луцький інститут розвитку людини Університету «Україна»,

к. тел. (066) 148 14 49

Інститут неспроможності та банкрутства має тривалу історію розвитку за кордоном, тому може бути корисним для його державного регулювання в Україні.

Так, традиційно, превалювання тих чи інших інтересів в процедурі банкрутства пов'язують із *прокредиторською* чи *продебіторською* системою банкрутства. Як зауважують дослідники, в принципі, всі моделі банкрутства знаходяться в проміжку між двома крайніми групами, орієнтованими на боржника (США, Франція) і на кредитора (Великобританія, Німеччина). Так, законодавство США дозволяє боржникові зберігати контроль над неплатоспроможним юридичною особою і забезпечує боржника винятковим правом надати свій план реорганізації компанії протягом певного періоду часу. Пріоритетним в цьому випадку признається збереження компаній, проти яких відкрито справу про банкрутство, як функціонують підприємств, а не припинення їх діяльності шляхом ліквідації [2, с. 92]. Модель, що склалася в Німеччині, навпаки, націлена на підвищення ефективності задоволення вимог кредиторів, при цьому реабілітаційні процедури направлені на максимізацію активів боржника для подальшого розподілу серед кредиторів.

Що стосується Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» (далі — Закон) [1], то, на жаль, з його тексту не можна отримати прямого уявлення щодо мети цього Закону, яке не потребувало б додаткового аналізу. Преамбула Закону містить вказівку на те, що він встановлює умови та порядок відновлення платоспроможності суб'єкта підприємницької діяльності — боржника або визнання його банкрутом та застосування ліквідаційної процедури, повного або часткового задоволення вимог кредиторів.

Між тим чітке визначення мети законодавства про неплатоспроможність є вкрай важливим, оскільки обумовлює не тільки сферу правового регулювання, а також і порядок встановлення акцентів в процесі правозастосування.

Актуальним також є врегулювання проблем неплатоспроможності в українському законодавстві, враховуючи все більшу участь українських суб'єктів господарювання в ділових відносинах з партнерами з Європейського Союзу. Проблема з неплатоспроможності боржників, ділові інтереси яких виходять за кордони однієї держави, стає гострою внаслідок юрисдикційної колізії і конфлікту між національними правовими системами, покликаними її розв'язувати. Коло юридичних проблем, які виникають за такої ситуації, формує поняття «транскордонна неспроможність» [4, с. 420]. Остання Комісією ООН по праву міжнародної торгівлі (ЮНСИТРАЛ) в найширшому сенсі визначається як випадки, коли неспроможний боржник має активи в декількох державах або коли в числі кредиторів боржника є кредитори з іншої держави, ніж та, в якій здійснюється провадження у справі про неспроможність. По суті, як і в інших ситуаціях, що підпадають під сферу дії міжнародного приватного права, дані стосунки характеризуються проявом юридичного зв'язку з правопорядками різних держав [5].

В Законі є розділ IX, який присвячено процедурам банкрутства, пов'язаним з іноземним провадженням [1]. Однак, він не містить заходів щодо запобігання банкрутству внаслідок недобросовісного господарювання у цій сфері і ці питання потребують додаткового опрацювання. За дослідженням О. Бірюкова, поява судової практики щодо транскордонних банкрутств — це справа часу [3, с. 72].

Література

1. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України від 14 травня 1992 року [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2343-12>
2. Апевалова Е. Банкротства в двухтысячные годы: от инструмента рейдеров к политике «двойного стандарта» / Е. Апевалова, А. Радыгин // Экономическая политика. — 2009. — №4. — С. 91–124.
3. Бірюков О. Уніфіковані правила у сфері транскордонних банкрутств у міжнародних документах і содовій практиці / О. Бірюков // Право України. — 2008. — №10. — С. 72–77.
4. Джунь В.В. Теоретико-прикладні проблеми реформування законодавства України про банкрутство: дис.... доктора юрид. наук: 12.00.04 / В.В. Джунь. — К., 2009. — 499 с.
5. Практическое руководство ЮНСИТРАЛ по вопросам сотрудничества в делах о трансграничной несостоятельности. — Нью-Йорк, 2010. — 156 с.

АВТОРИТАРНИЙ ТА ТОТАЛІТАРНИЙ РЕЖИМИ

Романчук І.О.

II курс, група ПЗ–23к, коледж «Освіта» Університету «Україна»

*Науковий керівник: Ізуйта П.О., к. ю. н., доцент, професор кафедри
цивільного, господарського, адміністративного права та
правоохоронної діяльності,*

Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»

Авторитаризм (авторитарний режим) — явище, суть якого полягає в концентрації влади в межах однієї групи однодумців або ж в руках однієї людини. Будь-яка серйозна опозиційність до влади неможлива або ж носить декоративний характер. Однак в неpolітичних сферах життя держави (культура, приватне життя, економіка і ряд інших сфер) можливий вільний прояв особистості і творчості. Головне правило — щоб ця відносна свобода не зачіпала чинну владу в негативному плані.

До речі, зазвичай будь-який авторитарний режим рано чи пізно приходить до формату одноосібної диктатури, навіть якщо він починався з влади певної групи осіб.

Тоталітарний режим можна образно назвати «сином авторитаризму», так як практично він є подальшою стадією його (авторитарного режиму) розвитку. У тоталітарній державі при владі завжди знаходиться одна людина, що володіє правами «бога», і неважливо, як її називають — диктатор, цар, вождь, фіюрер або генеральний секретар.

При авторитарному режимі роль ідеології вторинна. Головне завдання влади — заставити громадян виконувати поставлені завдання, які, як правило, цілком зрозумілі і прийнятні для більшості населення.

Тоталітарному режиму потрібна чітка і всеосяжна ідеологія. Вона потрібна для обґрунтування злочинів, які дуже часто здійснюються «вождями-фіюрерами» проти власного народу. Вона повинна підводити виправдовувальну базу під злочини, які часто відбуваються проти інших народів.

Люди, які думають інакше, не подобаються жодному з описуваних режимів влади. Однак авторитаризм дозволяє мати опозицію, якщо вона безпосередньо не загрожує існуючим порядкам. Такі опоненти отримали назву «кишенькова опозиція».

І тут обидва режими дуже схожі. Однак відмінність авторитарного режиму від тоталітарного в цьому питанні має місце, і досить істотне.

Авторитаризм допускає певну незалежність особистості в приватному житті і за напрямками, які ніяк не пов'язані з політикою і

порядками, встановленими владою. Це стосується в першу чергу економіки, спорту, медицини та деяких інших областей діяльності людини. Однак культура, духовні сфери вже піддаються жорсткій цензурі на предмет критики існуючої влади.

Тоталітарний режим все тримає під жорстоким контролем. Сама його суть не дозволяє, щоб звичайний громадянин вийшов за рамки жорстко встановлених правил і порядків. Все має бути ретельно розписано і зарегламентовано. Режим ростить безініціативних і тупих виконавців його, часом найжахливіших, наказів.

Вожді присутні і там і там. Однак в авторитарному форматі роль лідера не так велика, як при тоталітарному режимі. Головне поле діяльності авторитаризму — політика, політичний устрій держави..

У тоталітарній державі вождь — це зовсім інша іпостась. Ми не дарма вжили цей релігійний термін, адже найчастіше лідери таких держав обожествляються ще за життя. Обов'язкова риса вождів тоталітаризму — сильна харизма. Народ повинен щиро любити свого вождя-фюрера і вірити в нього.

Таким чином, в ході дослідження цього питання, я прийшов до наступних висновків. Тоталітарний і авторитарні режими, це чорна пляма на людській історії, на жаль ці режими на даний момент існують в світі. Така політика порушує права людини, в таких державах людина не може існувати нормально, творити, думати вільно.

ДО ПИТАННЯ РЕЖИМУ ПРОЦЕДУР ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ПОДАТКОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Сарана С.В.

*к. ю. н., завідувач кафедри цивільного, господарського,
адміністративного права та правохороної діяльності,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»;
доцент кафедри правознавства,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»,
к. тел. (050) 404-50-36*

На відміну від інших видів юридичної відповідальності податково-правова відповідальність має свої суттєві особливості, що зумовлені як самою природою податково-правових відносин, так і підходами законодавця до порядку та засобів впливу на платників. При цьому, закономірно виникає питання і про порядок притяг-

нення до цієї відповідальності та порядок застосування санкцій, що мають бути визначені окремими процедурами. А також про режим застосування відповідальності за порушення податкового законодавства зважаючи на різноманітність видів юридичної відповідальності, що можуть бути застосовані.

Відповідальність за порушення податкового законодавства покликана захищати майнові інтереси держави, а її ефективне застосування сприяє законному поповненню державних грошових фондів через внесення як сум несплачених податків і зборів, так і штрафів як форми відповідальності [1, с. 40]. Податковий кодекс України встановлює у статті 111, що за порушення законів з питань оподаткування та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, застосовуються такі види юридичної відповідальності: фінансова, адміністративна, кримінальна. При цьому, уточнюється, що фінансова відповідальність за порушення законів з питань оподаткування та іншого законодавства встановлюється та застосовується згідно з ПК України та іншими законами у вигляді штрафних (фінансових) санкцій (штрафів) та/або пені [2].

Враховуючи вищезазначене не може викликати заперечень той факт, що режим притягнення до адміністративної та кримінальної відповідальності за порушення податкового законодавства значно відрізняється від режиму саме фінансової відповідальності. В той же час, фінансова відповідальність передбачає притягнення за порушення податкового законодавства в цілому, а це зумовлює особливості процедур та відповідно їх режимів, зокрема щодо відповідальності за порушення порядку сплати мит відповідно до норм митного законодавства.

Стосовно ж самої податкової відповідальності, що регламентується нормами ПК України, то тут можна спостерігати доволі специфічну ситуацію коли з одного боку існує значна недосконалість принципів, гарантій та засобів і способів реалізації, в той же час самі процедури, що регламентують процес притягнення до податкової відповідальності не мають відмінностей в режимі, уособлюючи собою фактично складову загального процесуально-процедурного податкового режиму. Який у своєму складі містить значну кількість податкових процедур, до яких застосовуються режимні вимоги, при цьому будучи неоднорідним з прив'язкою режимів до конкретних процедур. Водночас у межах цього режиму існують загальні для всіх податкові процедури, режими яких є базою для інших режимів, визначаючи ключові режимні вимоги, без яких було б дуже складно або неможливо реалізувати інші процедури [298, с. 38].

Саме вказаним характеристикам і відповідає режим процедур податкової відповідальності, який передбачає застосування до всіх посадових відносин і на всіх стадіях податкового процесу, стимулюючи платників до належного виконання податкового обов'язку та в разі необхідності застосовуючи передбачені санкції. При цьому, він може бути поширений і на інші податкові режими, для користувачів яких відповідальність також є загальною і не має специфіки зумовленої такими режимами.

Література

1. Рукавишникова І.В. Метод фінансового права: монографія / І.В. Рукавишникова; отв. ред. Н.І. Химичева. — 2-е изд., перераб. и доп. — М., 2006. — 285 с.
2. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
3. Сарана С.В. Загальний процесуально-процедурний податковий режим: до питання поняття та складу / С.В. Сарана // Науковий вісник Херсонського державного університету. — Серія: Юридичні науки. 2014. — Вип. 6.1. — Т. 3. — С. 34–38.

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ АМНІСТІЇ В УКРАЇНІ

Сбітнєва А.В.

*III курс, група ПЗ-31, спеціальність «Правознавство»,
Білоцерківський інститут економіки та управління
Університету «Україна»,
к. тел. (098) 585-57-40*

*Науковий керівник: Сидоренко В.В., к. ю. н., Білоцерківський інститут
економіки та управління Університету «Україна»*

Амністія — це повне або часткове (заміна м'якшим) звільнення від кримінальної відповідальності і покарання певної категорії осіб, винних у вчиненні злочинів. Здійснюється за рішенням глави держави або вищого представницького органу влади. Так, держава залишає за собою право «прощати» осіб, які вчинили злочин. Формою такого прощення, є саме амністія, яка реалізує принцип гуманізму. Через це виникає потреба у дослідженні окремих аспектів її проведення.

Мета даного дослідження з'ясувати кримінально–правові проблеми у сфері застосування індивідуальної амністії. У системі законодавства застосування амністії врегульовано законом — «Про застосування амністії в Україні», а саме: процедура застосування амністії, встановлено норми, ознаки, яким повинні відповідати категорії злочинів і групи злочинців, які звільняються за амністією.

Існують обґрунтовані сумніви в тому, що звільнення від покарання чи його відбування є кримінально-правовим наслідком діяння. Таке звільнення не передбачає обтяжень чи обмежень прав особи, вони можуть передбачатися лише умовами іспитового строку, а якщо особа звільняється від покарання, то взагалі таких обмежень не передбачається.

Зміни і доповнення до Закону України «Про застосування амністії в Україні» детально не регламентують особливостей застосування індивідуальної амністії. Проте ст. 3 цього закону розрахована на амністію певної категорії осіб, а тому суд має встановити наявність складу злочину в діяннях осіб, а потім визначити, чи поширюються умови амністії на таких осіб. При застосуванні індивідуальної амністії суд має встановлювати склад злочину, і якщо злочин був вчинений не у зв'язку з політичною діяльністю, то особа не може бути амністованою [3, с.98].

Деякі вчені вважають, що існування такого виду звільнення від кримінальної відповідальності не є необхідним, а порушує принцип справедливості та невідвертості покарання. Амністія є актом «пробачення» винного, але не його реабілітації [1, с.169]. Припинення кримінальної справи у зв'язку з прийняттям акта амністії відбувається до винесення судом вироку щодо винуватості особи, а отже, означає визнання особи винною у вчиненні злочину і припинення провадження у справі з nereабілітуючої підстави. Зважаючи на такі аргументи, пропонують відмовитись від амністії як підстави звільнення від кримінальної відповідальності [2, с.76]. Але амністія має на меті не тільки звільнення від кримінальної відповідальності, а й демонстрацію принципу гуманізму.

Отже, існування інституту амністії є безумовним показником гуманності держави щодо осіб, які вчинили злочин. Сьогодні амністія здійснюється виключно на підставі закону України про амністію у формі звільнення від кримінальної відповідальності повного чи часткового звільнення від покарання. Новели законодавства України про амністію у частині регламентування «індивідуальної амністії», застосування «повної індивідуальної амністії» не можна

оцінити позитивно. Існування такого звільнення повинно існувати у державах з високою правовою культурою, з повагою населення до прав та свобод інших осіб. Тому якщо держава нездатна гарантувати захист своїх громадян від можливого рецидиву з боку осіб, яких вона звільнює, тоді цей інститут застосовуватися не повинен.

Література

1. Мартинишин, Г. Інститут амністії в Україні: пропозиції щодо вдосконалення [Електронний ресурс] / Г. Мартинишин // Вісник Львівського університету. Серія юридична. — 2016. — Вип. 63. — С. 166–172. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlnu_y_u_2016_63_19
2. Посімбайло, О. В. Застосування амністії як підстава для звільнення від покарання [Електронний ресурс] / О. В. Посімбайло // Трипільська цивілізація. — 2012. — № 8. — С. 75–78. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Trcyv_2012_8_18
3. Шкелебей, В. А. Сучасна амністія в Україні у світлі кардинальних змін до законодавства [Електронний ресурс] / В. А. Шкелебей, А. М. Лисеюк // Наше право. — 2014. — № 5. — С. 97–100. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nashp_2014_5_18

ПРОБЛЕМИ ЗАКОНОДАВЧОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ АВІАЦІЙНИХ ПОДІЙ В УКРАЇНІ

Сердюк В.П.

*к. ю. н., доцент кафедри цивільного, господарського, адміністративного права та правоохоронної діяльності,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»*

Вітчизняним законодавством не врегульовано, на практиці та у теорії не досягнуто єдиного підходу до проблеми підвищення ефективності, організації спільних заходів досудового і технічного розслідування щодо дослідження технічної причини перебігу події яка трапилася з повітряним судном. Процесуально не визначено алгоритм спільних дій представників органів досудового розслідування та Державної спеціалізованої експертної установи з розслідування авіаційних подій (далі — експертна установа) їх права та обов'язки під час дослідження технічних та процесуальних сторін авіаційної події.

Виконавши порівняльний аналіз існуючого стану національного законодавства щодо взаємодії органів досудового розслідування та Експертної установи з міжнародним досвідом. Дослідивши рівень імплементації Чиказької конвенції 1944 року в українське законо-

давство щодо врегулювання розслідування авіаційних подій органами досудового розслідування спільно, з представниками Експертної Установи у напрямку вдосконалення врегулювання ефективності та результативності розслідування. Визначивши перспективи подальших досліджень у даному напрямку та шляхи вирішення поставлених проблем нами зроблені висновки про те, що вітчизняним законодавством не конкретизовані рекомендації 13-го Додатку видання липня 2016 року до Конвенції про міжнародну цивільну авіацію від 07.12.1944 року [1] щодо незалежного розслідування технічних причин авіаційних подій і інцидентів від досудового розслідування у напрямку взаємодії органів технічного і досудового розслідування. Це ж питання не врегульовано і підзаконними актами: Положенням про Національне бюро з розслідування авіаційних подій та інцидентів з цивільними повітряними суднами №228 від 21 березня 2012 року [2]; Правилами розслідування авіаційних подій та інцидентів в авіації Збройних Сил України виданими Наказом Міністра оборони України від 19.05. 2010 року №256 [3], що потребує подальшого наукового, системного дослідження з метою їх удосконалення в цьому напрямку.

Пропонуємо:

- змінити назву «Національне бюро з розслідування авіаційних подій» на «Національне бюро з технічного розслідування авіаційних подій» з уже визначеним статусом спеціалізованої експертної установи, що чіткіше визначить відповідність назви змістовному наповненню та усуне різні тлумачення в теорії та практиці щодо процесуального статусу цього органу;

- розширити види угод передбачених ст. 488 КПК України і додати у цю норму п. 3 та викласти її у такій редакції: «угода між прокурором, керівником органу досудового розслідування та керівником Експертної установи з технічного розслідування авіаційних подій, щодо дотримання принципу незалежності обох сторін, виконання ними вимог КПК України і встановлених правил для дослідження технічних причин авіаподії». Дане нововведення потребує додаткового системного вивчення законодавства, слідчої, судової та експертної практики Експертної установи з технічного розслідування авіаційних подій.

- доповнити п.11 до ч. 2 ст. 65 КПК України щодо заборони допиту як свідка, у такому вигляді: «Експерти Експертної установи з технічного розслідування авіаційних подій які мають відомості про вину особи, одержані ними при розслідуванні авіаційної події».

Надані пропозиції на законодавчому рівні закріплюють процесуальну незалежність експерта Експертної установи з розслідування технічних причин авіаційних подій і інцидентів від представників досудового розслідування у напрямку розвитку рекомендацій Додатку 13 до Конвенції про міжнародну цивільну авіацію від 07.12.1944 року [1] щодо незалежного розслідування технічних причин авіаційних подій і інцидентів від досудового слідства.

Література

1. Додаток 13 до Конвенції про міжнародну цивільну авіацію від 7.12.1944 року. Розслідування авіаційних подій і інцидентів. Видання одинадцяте від липня 2016 року. Замінює всі попередні видання. [Електронний ресурс] — Режим доступу: [K airspot.ru/library/book/ikao-prilozhenie-13-k-konventsii-o](http://K.airspot.ru/library/book/ikao-prilozhenie-13-k-konventsii-o)
2. Положення про Національне бюро з розслідування авіаційних подій та інцидентів з цивільними повітряними суднами, затверджене постановою Каб. Міністрів України від № 228 від 21 березня 2012 року. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/228-2012-p>
3. Наказ Міністра оборони України від 19.05.2010 N 256 Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 14 червня 2010 р. за N 386/17681 Про затвердження Правил розслідування авіаційних подій та інцидентів в авіації Збройних Сил України. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0386-10/page2>

КОРПОРАТИЗАЦІЯ В УКРАЇНІ ТА НЕОБХІДНІСТЬ ПОКРАЩЕННЯ ЇЇ ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Скрипак О.М.

*5 курс, група ЗПЗ–505/17м, спеціальність «Право»,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»
Науковий керівник: Орловська І.Г., к. ю. н., доцент кафедри теорії права
та міжнародної інформації,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»*

На сьогоднішній день питанням особливої гостроти та уваги залишається корпоратизація. Так, на думку голови парламентського Комітету з питань промисловості та підприємництва Віктора Галасюка, напрям корпоратизації підприємств — магістральний напрям для української економіки на сучасному етапі. Бо мова йде не про приватизацію і не про консервацію виробництва, а про його

розвиток при збереженні державного контролю над підприємствами. За його словами, корпоратизація — мудрий механізм, за яким «треба йти і по Південмашу, можливо, й по Антонову, можливо, по Турбоатому, та іншим стратегічним підприємствам» [1]. Перевагами цього процесу, на його думку, є те, що за умови продажу 10 чи 20% акцій, по-перше, держава збереже контроль над такими компаніями, по-друге, отримаємо чималі кошти [1].

Основою процесу законодавчого регулювання процесу корпоратизації є Указ Президента України «Про корпоратизацію підприємств» від 15 червня 1993 р., відповідно до якого, корпоратизацією є перетворення державних підприємств, закритих акціонерних товариств, більш як 75 відсотків статутного фонду яких перебуває у державній власності, а також виробничих і науково-виробничих об'єднань, правовий статус яких раніше не був приведений у відповідність з чинним законодавством, у відкриті акціонерні товариства [2].

Уже саме це визначення, не приведене у відповідність стосовно термінології до вимог Закону України «Про акціонерні товариства», який визначає такий тип акціонерного товариства як публічне замість наведеного в указі відкритого, що спонукає до наполягання на врегулюванні в належний спосіб цього поняття.

Щодо управління корпоратизованими підприємствами, то Прем'єр-міністр України представив пакет рішень, які регламентують порядок призначення незалежних наглядових рад, конкурсного відбору голів державних компаній та оптимізацію їх управлінської структури [3].

Ще одним кроком у цьому напрямку стало закріплення в Законі України «Про приватизацію державного і комунального майна» від 18.01.2018 року № 2269-VIII положення про те, що управління об'єктами державної власності, зокрема державними підприємствами та корпоративними правами держави у статутних капіталах господарських товариств, щодо яких прийнято рішення про приватизацію та затверджено план розміщення акцій товариств, утворених у процесі перетворення (у тому числі шляхом корпоратизації) державних підприємств, що належать до сфери управління Фонду державного майна України, а також товариств, утворених за його участю здійснюють державні органи приватизації, а саме Фонд державного майна України і його органи [4].

Проте існують думки щодо можливості проведення корпоратизації, зокрема активів залізничної галузі, у формі, що має на меті створення державної холдингової компанії. Тоді частина активів підпри-

емств залізничної галузі, що визначають її монопольне становище, — залишається у власності держави, а інші — слід виділити і вони пройшли б процес приватизації, що допомогло б залучити приватні інвестиції та організувати діяльність на конкурентних засадах без порушення діяльності корпоративних підприємств [5, с. 235].

Отож, законодавство у сфері корпоратизації державних підприємств необхідно кардинально оновлювати та змінювати задля досягнення найбільш оптимальних моделей управління державним сектором економіки та забезпечення його прибутковості і водночас збереження контролю за ним.

Література

1. Корпоратизація — мудрий механізм, за яким треба йти і по Південмашу, і по Антонову — голова профільного комітету ВРУ [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://opk.com.ua/>.
2. Про корпоратизацію підприємств: Указ Президента України від 15 червня 1993 року № 210/93 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/210/93>.
3. Корпоратизація: Держпідприємства помиють і причешуть [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.dw.com/uk>.
4. Про приватизацію державного і комунального майна: Закон України від 18 січня 2018 року № 2269-VIII // Голос України. — 2018. — № 44. — 6 березня.
5. Рудяга І. М. Щодо корпоратизації активів «Укрзалізниці»: моделювання холдингових відносин / І. М. Рудяга // Економічна теорія та право. — 2016. — № 4. — С. 227–239. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnyua_etp_2016_4_22.

ВИЗНАЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИХ УМОВ ДЛЯ ЯКІСНОГО КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ І ПРОФЕСІЙНО-ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ

Слободян І.Ю., Петрюк А.В.

*III курс, група ПЗб 31/14, спеціальність «Правознавство»,
Івано-Франківська філія Університету «Україна»,
к. тел. (0342) 50 35 45*

*Науковий керівник: Слободян І.Ю., старший викладач кафедри
«Правознавство», Івано-Франківська філія Університету «Україна»*

Україна сьогодні переживає у своєму розвитку перехідний період від планово-адміністративного типу економіки до ринкового.

Організоване, демократичне, правове та результативне державне управління має забезпечити Державна служба шляхом професіоналізації корпусу державних службовців.

Понад 150 актів, які стосуються державної служби, визначають сьогодні зміст кадрової політики держави і аспекти її реалізації на трансформаційному етапі розвитку держави.

Соціально-психологічні умови є важливим фактором діяльності державного апарата. В останній час спостерігається негативний вплив зазначених норм на систему державної служби, що сприяє розвитку в ній дисфункцій, які проявляються у вигляді корупції, бюрократизму, віднесення інтересів громадян, суспільства та держави на другий план.

Соціально-психологічними умовами, що впливають на якісне кадрове забезпечення органів державного управління і, як наслідок, на їх ефективність можуть бути:

- матеріальне становище, що вирішальною мірою впливає на якість професійної діяльності (на сьогодні, це є чинником, який викликає найбільше незадоволення державних службовців).

Виходячи з вищезазначеного, кар'єрне зростання сприймається багатьма з них перш за все, як засіб покращення умов життя, а не як набуття професійних знань та досвіду;

Мотивація дозволяє вирішити такі питання як створення та стабілізація колективу, покращення результативності праці, а також заінтересованість в професійній мобільності.

Найсуттєвішими, принципово важливими характеристиками комунікативного потенціалу особистості є його динамічність (здатність змінюватися), адекватність цілям і завданням процесу спілкування, його необхідність у реалізації за будь-яких проявів: від самосвідомості до практичних дій через поведінку. За відсутності умов для реалізації комунікативного потенціалу службовця в останнього спостерігається зниження потенційних можливостей, руйнування статусно-рольової актуалізації особистості в соціальній групі, втрата відчуття індивідом соціальної реальності, деперсоналізація та ізоляція особистості за формальної наявності потенціалу й видимості благополуччя впродовж певного часу. Позитивна кооперативна структура має характеризуватися взаємною відвертістю, постійним зворотнім зв'язком, спільним обліком результатів та прагненням до поліпшення загальної ситуації, поступ суперництва кооперації.

Саме у теперішній час, в умовах, які склалися у світовій економіці, в умовах кризи, що торкнулася усіх сфер життєдіяльності

в Україні, дуже гостро відчувається необхідність наявності висококваліфікованих державних службовців, які були б спроможні швидко та якісно приймати найбільш ефективні рішення адекватні обставини, що складаються, та вживати заходи щодо їх реалізації.

Література

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року — К.: Преса України, 1997. — 80 с.
2. Гомель В.П., Чукаєва В.О. «Державна служба» — курс лекцій; Дніпропетровськ: Наука і Освіта, 20013. — 318 с.

ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ДОВКІЛЛЯ: ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Смірнов О.А.

*1 курс, група ПЗ–11/17, спеціальність «Правознавство»,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»
Науковий керівник: Орловська І.Г., к. ю. н., доцент кафедри теорії права
та міжнародної інформації, Інститут права та суспільних відносин
Університету «Україна»*

Особливе місце у системі еколого-правової відповідальності займають злочини проти довкілля, що визначаються в юридичній літературі, як передбачені кримінальним законом суспільно небезпечні діяння, які посягають на навколишнє природне середовище чи його окремі сфери.

Правові основи екологічної політики закладені у Декларації про державний суверенітет України й Основному Законі України, який встановлює обов'язок держави забезпечувати екологічну безпеку, гарантує громадянам право на безпечне для життя і здоров'я навколишнє природне середовище.

Як зазначив у своїй постанові Пленум Верховного Суду України «Про судову практику у справах про злочини та інші правопорушення проти довкілля» від 10 грудня 2004 р. N 17 злочини та інші правопорушення проти довкілля посягають на суспільні відносини у сфері охорони конституційного права громадян на безпечне довкілля, а також у сфері охорони, використання, збереження відтворення природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки, запобігання й усунення негативного впливу господарської та іншої діяльності людини на навколишнє природне середовище, збереження генетичного фонду живої природи, ландшафтів та інших

природних комплексів, унікальних територій, а також природних об'єктів, пов'язаних з історико-культурною спадщиною.

Всі природні багатства нашої країни—«земля, її надра, атмосферне повітря, водні та інші природні ресурси, які знаходяться в межах території України, природні ресурси її континентального шельфу, виключної (морської) економічної зони—згідно з Конституцією України (ст. 13), є об'єктами права власності Українського народу».

Аналізуючи норми Основного Закону України, можна констатувати, що конституційними екологічними правами, визначеними ст. 50 Конституції України, є: а) право на безпечне для життя і здоров'я довкілля (право на екологічну безпеку); б) право на відшкодування шкоди, завданої порушенням права на безпечне для життя і здоров'я довкілля (право на відшкодування екологічної шкоди); в) право на вільний доступ до інформації про стан довкілля, про якість харчових продуктів і предметів побуту та на її поширення (право на екологічну інформацію) Здоров'я нації є одним з показників цивілізованості держави та відображає соціально-економічний стан суспільства та його сталий розвиток. Антропогенне забруднення природи стало суттєвою проблемою сьогодення.

Охорона довкілля є важливою функцією нашої держави. Тому, в наукових дослідженнях і освітянській роботі в галузі екології та права, розглядаються питання екологічного права громадян України на використання та охорону природних ресурсів і довкілля, питання відповідальності за порушення природоохоронного законодавства, питання міжнародного екологічного права.

Суттєву шкоду запобіганню злочинності у сфері навколишнього природного середовища спричиняє поширена практика, за якої державні органи, ухвалюючи ті чи інші рішення, рідко узгоджують їх з природоохоронними органами. Погані знання екології стали наслідком знищення природних річок, створені штучних водоймищ, забруднені шкідливими речовинами прісної води, що порушило природний водний баланс. Незнання екології також призвело до отруєння землі пестицидами та іншими отрутохімікатами, які негативно впливають на людське здоров'я. На екологічні проблеми не звертали уваги, виділялося мало коштів на охорону природного середовища, а в більшості випадків, взагалі, не було ніяких витрат на екологію, вважаючи що весь час так буде. Але можливості природи самовідновлюватись не безкінечні, її потрібно допомагати в цьому. Заощадивши на екології, людство втрачає на своєму здоров'ї, якості і тривалості життя.

ФОРМА ДЕРЖАВИ

Сова Д.А.

*II курс, група ПЗ–23к, коледж «Освіта» Університету «Україна»
Науковий керівник: Ізуйта П.О., к. ю. н., доцент, професор кафедри
цивільного, господарського, адміністративного права та
правоохоронної діяльності, Інститут права та суспільних відносин
Університету «Україна»*

Поняття форми держави традиційно перебувало в центрі уваги юридичної науки з моменту її зародження. Сьогодні під формою держави розуміють спосіб організації та здійснення державної влади. Поняття форми держави необхідне для відповіді на питання: як створюються вищі органи держави, як вони взаємодіють між собою і населенням, як територіально побудована державна влада, якими методами здійснюється державна влада.

Форма держави — це державно-правова конструкція, що складається з трьох елементів: форми правління, форми державно-територіального устрою, форми державного режиму. Типологія держав залежно від їх форми здійснюється відповідно до цих елементів:

- 1) залежно від форми правління розрізняють монархічні і республіканські держави;
- 2) залежно від форми державно-територіального устрою розрізняють унітарні, конфедеративні і регіоналістські (регіональні) держави;
- 3) залежно від форми державного режиму розрізняють демократичні, авторитарні і тоталітарні держави.

Широкий підхід до форми держави привів до того, що, спираючись на традиційні елементи форми держави, запропоновано виділяти три основні форми держави: монархатичну (моністичну), сегментарну та полікратичну (плюралістичну).

Монархатична форма держави має високий рівень централізації. Державну владу зосереджує одна особа або орган, ні розподіл влади, ні автономія в територіальному устрої, ні місцеве самоврядування фактично не допускаються. Ця форма пов'язана з обов'язковою ідеологією, одержавленням економіки, соціальної сфери та культури, украй елітарним характером державної влади. Демократичні інститути, парламент, самоврядування використовуються в демагогічних цілях.

Сегментарна форма держави значною мірою носить олігархічний характер, посідаючи проміжне становище між монархічною і полікратичною формами держави. Тут допускається розподіл компетенції між різними органами державного управління, елементи автономії та місцевого самоврядування. Домінує виконавча влада.

Полікратична форма держави реально використовує розподіл влади, систему стримувань і противаг, кілька центрів влади в державі (президент, парламент, суд), автономію в територіальному устрої, розвиток місцевого самоврядування, демократичні методи здійснення державної влади. У багатьох полікратичних країнах існує монархічна форма правління (парламентарна монархія). Вона сумісна з президентською, парламентарною, змішаними республіками, може бути унітарною державою або федерацією.

Таким чином, форма держави — це складне поняття, що характеризує державу. З точки зору існуючих в ній форми правління, державного устрою та державно-правового режиму. Інакше кажучи, кожна держава, які будь-яке інше соціальне утворення, має бути певним чином організована, побудована, сформована, а здійснення нею влади має відбуватися певними способами, методами. Сутність тієї чи іншої держави проявляється у різних її формах.

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ В УНІВЕРСИТЕТІ «УКРАЇНА»

Таланчук І.В.

*аспірант, старший викладач кафедри цивільного, господарського,
адміністративного права та правоохоронної діяльності,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»*

Життєва практика сьогодення, наробки вітчизняних і зарубіжних вчених однозначно свідчать про те, що серед провідних чинників, які значно прискорюють і роблять ефективнішою інтеграцію людей з інвалідністю у суспільство, є освіта взагалі та вища освіта зокрема. Наведемо один факт: серед 2,7 млн. інвалідів в Україні більше половини або 1,5 млн. (що складає 52% від загальної кількості інвалідів та 6,2% у загальній структурі економічно активного населення) — працездатні. Але більше 1 млн. осіб або 70% із них — безробітні. Причина банально проста — вони не мають необхідної освіти [1, с. 97].

Забезпечення права на освіту людей з інвалідністю чи не найболючіша проблема в Україні. Водночас сучасному суспільству однією з основних складових діяльності держави Україна та важливих факторів життєдіяльності країни є освіта, всіх без виключення.

Варто зазначити, що реалізація права на освіту осіб з інвалідністю нерозривно пов'язана з адміністративним правом. Адміністративно-правове регулювання вищої освіти осіб з інвалідністю ми розглядаємо як процес послідовного використання адміністративно-правових засобів та механізмів, які допомагають інтегрувати студента з особливими освітніми потребами в освітній простір та досягти мети отримання вищої освіти з подальшою можливістю працевлаштування.

Таланчук П.М. констатував, що одним із основних напрямів дій щодо оптимізації зв'язку між економічним зростанням і людським розвитком у практичній політиці є збільшення інвестицій в освіту, охорону здоров'я, професійну підготовку, що сприятиме реалізації здібностей людини та її активній участі у виробництві й розподілі благ. Саме виходячи з концепції людського розвитку і було замислене створення у 1999 р. Університету «Україна» — вищого інклюзивного навчального закладу, відкритого для молоді неоднакового рівня підготовки, диференційованих соціальних можливостей і різного стану здоров'я, насамперед молоді з особливими освітніми потребами. З цією метою Університетом «Україна» створено у всій Україні розгалужену мережу філій, представництв, навчально-консультаційних центрів. Нині їх 24. Університет добровільно взяв на себе місію вчити людей з особливими освітніми потребами. І в цьому його унікальність. А що може бути важливішим для держави з нестабільною економікою, ніж надати цим людям можливість зайняти гідне місце у суспільстві, внести свою частку в соціальне замирення української спільноти? Яскраве підтвердження вислову — «Хто, як не я?!» (2, с. 11).

Приклад для порівняння: в Манчестерському університеті, де навчається найбільша кількість студентів з інвалідністю в Британії, ця цифра сягає 6%. Хотілось би відмітити, що в 2004 р. вищі навчальні заклади ще не сприймали інклюзивне навчання і в цих закладах навчалися тільки студенти з інвалідністю, які не потребували додаткових витрат на навчання (за винятком деяких ВНЗ). У цей час в Університеті «Україна» ситуація виглядала так: 646 студентів з інвалідністю вчилися у базовій структурі (у м. Києві), це становило 18,3%. Якщо взяти загальну кількість студентів з 24 тери-

торіально відокремлених підрозділів, в яких навчається понад 17 тис. студентів, то в них, зокрема, було 1,5 тис. студентів із особливими потребами (близько 9%). Серед цього контингенту з порушеннями зору — 166 осіб, з порушеннями слуху — 150, з вадами опорно-рухового апарату та ДЦП — 288, студентів, які мають інвалідність із загальних захворювань, — 472 особи.

На результати діяльності університету вплинула поставлена мета. Президент університету та команда однодумців забезпечили системний підхід до організації інклюзивного навчання студентів з особливими потребами в інтегрованому освітньому середовищі, які впроваджувалися на основі стандартів та принципів забезпечення рівних можливостей для осіб з інвалідністю: Конвенції ООН «Про права осіб з інвалідністю», яка визначає обов'язки держав щодо дотримання та забезпечення рівноправного користування правами людини всім людям з інвалідністю, без дискримінації й на підставі рівності можливостей, держави-учасниці забезпечують інклюзивну освіту на всіх рівнях і навчання протягом усього життя; принципів Саламанкської Декларації про принципи, політику і практичну діяльність у сфері освіти осіб з особливими потребами та програми «Рамки дій за освітою осіб з особливими потребами» (1994 р.), Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні», інших міжнародних угод та вітчизняних законодавчих актів.

Запровадження інклюзивного навчання є на сьогодні багатоаспектною проблемою, що вимагає комплексного підходу до її вирішення і значних матеріальних вкладень, але якщо є мета, розуміння, підтримка керівництва та команди в цьому напрямку, маємо результати, як в Університеті «Україна», а саме:

Сформоване в колективі толерантне ставлення до людей з інвалідністю: абетка толерантності; положення; навчальний курс «Інвалідність та суспільство».

Підготовлене спеціалізоване навчально-методичне забезпечення: педагогічні працівники до співпраці з студентами з особливими освітніми потребами та адаптаційні програмами і підручники для ефективного освоєння освітніх програм; проводилися курси комп'ютерної грамотності «Соціальна комп'ютерна грамотність для осіб з вадами зору»; надається індивідуальна підтримка під час здобуття вищої освіти, реабілітація.

Проведена підготовка науково-педагогічних працівників та інших фахівців до роботи в інтегрованих групах (підвищення квалі-

фікації, семінари, круглі столи, щорічна міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми навчання та виховання людей в інтегрованому освітньому середовищі у світлі реалізації Конвенції про права осіб з інвалідністю» тощо).

Створене безбар'єрне архітектурне середовище: безпечне та безпроблемне пересування пішохідними шляхами/тротуарами на прилеглий території; місце для паркування чи зупинки автотранспорту, котрим користуються особи з інвалідністю; встановлена техніка для сприйняття інформації та сигналів, в тому числі незрячими, нечуючими або людьми зі зниженим рівнем уваги, на території університету та в приміщенні; доступні чи пристосовані входи в будинки/споруди (пандуси, пороги тощо); доступність та пристосованість кімнат гігієни; послуги: банкомати, різноманітні торгівлі, квиткові, інформаційні апарати та інше; наявність візуальної інформації про місце розташування елементів доступності.

Впроваджено системи супроводу навчання студентів з інвалідністю: підтримка педагогів шляхом їх співпраці з відповідними фахівцями (психологами, дефектологами, реабілітологами та ін.); сурдоперекладачі; надання індивідуальної підтримки студентам у процесі інклюзивного навчання з урахуванням потреб студента та з урахуванням нозологій (допомога у пересуванні, асистування під час навчального процесу тощо).

Створена спеціалізована матеріально-технічна база (пандуси; ліфти доступні для студентів на візках, які показують та оповіщають про поверх; кімнати гігієни для студентів з інвалідністю на кожному поверсі; комп'ютерні класи, сенсорні дошки тощо).

Створене безбар'єрне інформаційне середовище для студентів та викладачів з інвалідністю (дистанційні матеріали, сучасна комп'ютерне обладнання);

Забезпечений всебічний розвиток особистості студентів з інвалідністю через підтримку наукових (конкурс наукових робіт, стипендії президента Університету «Україна» та стипендія ім. Кольченко Катерини), творчих (ансамбль «Веремія», фестивалі «Сяйво надії» та «Студентське літо»), фізкультурно-спортивних здібностей (секції спортивні (боротьба, футбол, шахи), спартакіада, День здоров'я).

Література

1. Iryna Talanchuk. Ukraine Administrative and Legal Regulation of Education of People with Disability. Social welfare. Interdisciplinary approach, Љbiauli universitetat. 2015 — 5(1). — 94–102 p.

2. Таланчук П.М. Вища освіта в індексованому розвитку людини. — Режим доступу: <http://ap.uu.edu.ua/upload/files/vstup-Talan.pdf>
3. Конвенція про права людей з інвалідністю. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН № 61/106, прийнята на Шістдесят першій сесії ГА ООН 13 грудня 2006 року (неофіційний переклад). Вид. Представництва ООН в Україні, 2008. — 40 с.
4. Саламанкская декларация. Рамки действий по образованию лиц с особыми потребностями, принятые Всемирной конференцией по образованию лиц с особыми потребностями: доступ и качество. Саламанка. Испания, 7–10 июня 1994 г. — К., 2000. — 21 с.
5. Стандартні правила забезпечення рівних можливостей для інвалідів. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН №48/96, прийнята на 48 сесії ГА ООН 20 грудня 1993 г. — К.:ВГСПО «НАІУ», 2003. — 40 с.

ЕТАПИ ТА МАЙБУТНЄ УНОРМУВАННЯ БЕЗОПЛАТНОЇ ПРИВАТИЗАЦІЇ ЗЕМЕЛЬ ГРОМАДЯНАМИ УКРАЇНИ

Терехівський К.В.

*2 курс, група ПР-21, спеціальність «Право»,
Хмельницький інститут соціальних технологій
Університету «Україна»,
к. тел. (096) 130 87 61*

*Науковий керівник: Галко О.М., старший викладач кафедри
правознавства,
Хмельницький інститут соціальних технологій
Університету «Україна»*

Процес безоплатної приватизації земельних ділянок державної і комунальної власності громадянами України триває майже з часу здобуття незалежності і являє собою спосіб роздержавлення та передачі земель з державної і комунальної власності у приватну власність громадянам України в межах норм безоплатної передачі та з дотриманням законодавчо встановленої процедури приватизації. Протягом усього цього періоду відбулося два найбільш масових та значимих етапи безоплатної приватизації земельних ділянок.

Перший — тривав протягом 1993-1996 років і був пов'язаний з реалізацією Декрету Кабінету Міністрів України «Про приватизацію земельних ділянок» та Указу Президента України «Про порядок паювання земель, переданих у колективну власність сільськогосподарським підприємствам і організаціям». Декретом була врегульована процедура безоплатної передачі громадянам у приватну влас-

ність земельних ділянок, наданих їм для ведення особистого підсобного господарства, будівництва й обслуговування жилого будинку та садівництва, дачного й гаражного будівництва. Указ врегулював паювання (роздержавлення) земель сільгосппризначення шляхом передачі їх спочатку з державної в колективну власність, а далі в приватну власність громадян.

За деякими даними, в цей період відбулася передача близько 97,6% земельних ділянок з числа тих, що були безоплатно передані у власність громадян за часи незалежності України [1, с. 47].

Другий етап пов'язаний з ініціативою уряду щодо безоплатної передачі земель учасникам АТО, а саме розпорядженням Кабінету Міністрів України «Питання забезпечення учасників антитерористичної операції та сімей загиблих учасників антитерористичної операції земельними ділянками», яким Держгеокадастру, обласним та Київській міській державним адміністраціям було вказано, а органам місцевого самоврядування рекомендовано розглядати в першочерговому порядку звернення учасників АТО і сімей загиблих учасників АТО щодо відведення їм земельних ділянок [2].

У зв'язку з необхідністю запобігання зловживанням, урядом була обмежено можливість безоплатної передачі громадянам земель сільськогосподарського призначення державної власності 25% площі ділянок, реалізованих на відкритих торгах за попередній квартал [3].

Однак побічним ефектом даної постанови стали проблеми з передачею землі учасникам АТО і уряд змушений був внести зміни до неї, закріпивши першочерговість забезпечення землею учасників АТО незалежно від площі земельних ділянок, право оренди на які було продано [4].

Проте, безоплатна приватизація земель громадянами України не може тривати вічно, адже земля є вичерпним ресурсом, і, як наслідок, пропонуються різноманітні шляхи виходу з цієї ситуації. Одним із них є «монетизація» права на безоплатну приватизацію земельної ділянки. Уже зараз у Верховній Раді зареєстровано законопроект № 7511, який передбачає компенсацію учасникам АТО за право на безоплатну приватизацію землі в розмірі 80 тис. грн.

Отож, маємо ситуацію, яка потребує нових зусиль по її врегулюванню новими законодавчими нормами та механізмами, що, однак, вимагає зваженого підходу задля збереження соціальних пріоритетів та гарантій.

Література

1. Мірошніченко А.М. Проблеми та перспективи безоплатної приватизації земель громадянами / А.М. Мірошніченко, А.Г. Мартин, А.І.Ріпенко // Землеустрій, кадастр і моніторинг земель. — 2012. — №3—4. — С. 46—59.
2. Питання забезпечення учасників антитерористичної операції та сімей загиблих учасників антитерористичної операції земельними ділянками: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2015 року № 898-р [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npras/248461824?print>.
3. Деякі питання удосконалення управління в сфері використання та охорони земель сільськогосподарського призначення державної власності та розпорядження ними: Постанова Кабінету Міністрів України від 7 червня 2017 року № 413 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/413-2017-%D0%BF>.
4. Про внесення змін до Стратегії удосконалення механізму управління в сфері використання та охорони земель сільськогосподарського призначення державної власності та розпорядження ними: Постанова Кабінету Міністрів України від 17 січня 2018 року № 18 // Офіційний вісник України. — 2018. — № 10. — С. 27.

МІСЦЕ ОСВІТНЬОГО ПРАВА В СИСТЕМІ ПРАВА

Терещук О.О.

*II курс, група ПР–21, спеціальність «Правознавство»,
Хмельницький інститут соціальних технологій Університету «Україна»,
к. тел. (097) 240-14-23*

*Науковий керівник: Мозолюк-Боднар Л.М., к. ю. н.,
Хмельницький інститут соціальних технологій Університету «Україна»*

У науковій літературі можна зустріти термін «освітнє право» в багатьох розуміннях: освітнє право, як комплексна галузь права; освітнє право, як нормативно-правовий масив (освітнє законодавство); освітнє право, як елемент системи конституційних прав і свобод, в тому числі елемент системи міжнародних стандартів прав і свобод («право на освіту»); освітнє право, як елемент освітніх прав учасників освітніх відносин; освітнє право, як навчальна дисципліна; освітнє право, як актуальний напрямок теоретико-правових, соціально-правових та галузевих юридичних наукових досліджень; освітнє право, як елемент (сторона) системи освіти у цілому [1].

Виходячи з того, що існує багато думок з приводу поняття «освітнього права» треба визначити його місце в правовій системі

України і тому зупинимось на трьох найбільш поширених розуміннях: як навчальної дисципліни, як галузі законодавства та як галузі права. По-перше, освітнє право як навчальна дисципліна. Така навчальна дисципліна не є поширеною серед українських вузів, але широко викладається на правових та педагогічних спеціальностях в Сполучених Штатах. Освітнє право може бути корисним для аспірантів, як обов'язковий елемент підготовки викладачів вищих навчальних закладів, студентів-юристів, студентів, що навчаються в педагогічних вузах, осіб, що мають вищу освіту та проходять підготовку у сфері управління навчальним закладом. По-друге, освітнє право як галузь законодавства, як позитивне освітнє право, тобто сукупність нормативно-правових актів, які регулюють освітні відносини (ті, що виникають у процесі виховання і навчання між особами, які навчаються, і педагогічними працівниками, навчальним закладом, адміністрацією), та комплексних відносин, що виникають на межі освітнього права та інших галузей права. Ця група відносин носить службовий, забезпечувальний характер і в свою чергу поділяється на три види: ті, що передують освітнім; ті, що існують одночасно з ними; ті, що витікають з освітніх правовідносин [2]. По-третє, освітнє право розуміється деякими авторами, як самостійна галузь права [3]. Для цього, розглядають поняття предмету і методу правового регулювання, зазначаючи, що негативне відношення до виділення нових галузей права неминуче і закономірно приводить до вакууму в області спеціальних правових досліджень і, як наслідок, до браку фахівців, які володіють спеціальними знаннями в даній галузі права [4].

Отже, на нашу думку, освітнє право — це молода галузь права, призначення якої — сприяння проведенню освітньої реформи в Україні.

Література

1. Зарубіжний досвід соціального партнерства // Україна: аспекти праці. — 1998. — № 1. — С. 38–43.
2. Нижник, В. М. Соціальне партнерство як виклик сьогодення / Н. Нижник, С. Дубенко, Л. Пашко // Політичний менеджмент. — 2005. — № 2 (11). — С. 46–54.
3. Сырых В. М. Образовательные услуги и образовательные правоотношения: дискуссионные взгляды и действительное содержание // Журнал российского права. — №. 4. — 2010. — С. 69–78.
4. Ляшенко Р. Д. Проблемні питання формування нових галузей права / Р. Д. Ляшенко // Zbiór raportów naukowych. «Teoretyczne i praktyczne innowacje naukowe» (Kraków, 29.01.2013 — 31.01.2013 r.). — Kraków: Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour». — S. 44–47.

СУЧАСНА МОЛОДІЖНА СУБКУЛЬТУРА ТА ЇЇ ВПЛИВ НА СОЦІУМ

Товста С.П.

*адвокат, старший викладач кафедри правознавства,
Полтавський інституту економіки і права
Університету «Україна»,
к. тел. (050) 801-31-41*

У сучасному світі проблема поширення різноманітних субкультур є більш ніж актуальною. Нова генерація зі своїми амбіціями, схильністю до максималізму, намагається зруйнувати стереотипи та отримати більше свободи, що об'єктивно завжди притаманне молоді і суб'єктивно характерне для інформаційної культури, оскільки головним джерелом її розвитку є сама унікальність людини. Тому, формуючи своє ставлення до життя, власні цінності та норми, які, звичайно, відрізняються від пріоритетів старшого покоління, молодь шукає своє унікальне місце в соціумі, поле для реалізації. Представники різноманітних субкультур намагаються показати свою індивідуальність.

Молодіжні субкультури, з одного боку, культивують протест проти суспільства дорослих, його цінностей і авторитетів, а з іншого — покликані сприяти адаптації молоді до цього дорослого суспільства. Нерозуміння дорослих примушує молодь віддалятися, об'єднуватися та створювати власний світ. Насамперед це і зумовлює формування неформальних молодіжних об'єднань та молодіжної субкультури загалом [1, с. 45].

На основі аналізу літератури та нової соціальної ситуації розвитку можна визначити низку причин, що спонукають підлітка до вступу до тієї чи іншої молодіжної субкультури:

- вікова потреба підлітків і юнаків у автономізації, що виявляється у прагненні до самостійності, незалежності, пошуку можливої самореалізації;

- захист у різних його проявах: психологічному, фізичному, моральному, матеріальному. Відчуття захищеності, набуте в групі, підвищує самооцінку; — членство у групі забезпечує доступ до інформації, яку підліток не отримує в сім'ї чи школі;

- наявність емоційно насиченого спілкування та задоволення, що приходить від групової діяльності; — чесність, відвертість і щирість відносин у групі ровесників;

— можливість подолання внутрішнього конфлікту особистості та конфлікту в мікросоціумі, насамперед у сім'ї;

— гедонізм — прагнення отримати максимально сильні приємні відчуття;

— прагнення підлітків компенсувати недоліки спілкування, що закладені в традиційній структурі навчальних закладів [2, с. 159].

Представники різноманітних молодіжних субкультур зазнають як позитивного, так і негативного впливу на процес соціалізації особистості. Позитивний момент — субкультура як спосіб самовираження та засіб послаблення кризи ідентичності, коли підліток не бажає і навіть боїться бути схожим на інших та знаходить вияв оригінальності в субкультурі.

Негативні моменти участі у неформальних об'єднаннях проявляються в ізоляції підлітка від соціуму та розвитку у просторі угруповання. Тобто, практично вся його діяльність спрямована на реалізацію потреб однодумців.

Таким чином, проблема впливу молодіжних субкультур на процес становлення особистості підлітків в соціумі посідає одну з головних сходинок до позитивного становлення індивіда в сучасному світі. Виникає потреба пошуку адекватних педагогічних засобів впливу на представників неформальних об'єднань.

Література

1. Карп'як В. Молодіжні субкультури // Спілка української молоді. — Режим доступу: <http://www.cym.org/ua/content/subcult1.asp>.
2. Чугаєвський В. Г. Молодіжна політика й соціальна робота: навч. посібник. — Київ: Видав.-поліграф. центр «Київський університет», 2005.

ОСОБЛИВОСТІ ПОДАННЯ ПОЗОВУ ДО СУДУ ЗА НОВИМ ЦПК

Федоренко Т.В.

*к. ю. н., доцент кафедри цивільного, господарського, адміністративного
права та правоохоронної діяльності,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»*

Із набранням чинності нової редакції Цивільного процесуального кодексу України (далі — ЦПК) 15.12.2017 року суттєво змінився підхід законодавця до розуміння цивільного процесу, включаючи не

тільки структуру, саму суть проваджень, процесуальний статус сторін та їх доказову діяльність, етапи перегляду судових рішень, а й основного документу — позовної зави.

Як відомо, вимоги до форми та змісту позовної заяви встановлюються законом, а наслідки їх недотримання можуть стати причиною залишення позову без руху. Так, після надходження матеріалів позову судді, суддя має перевірити позов на відповідність вимогам статей 175 та 177 ЦПК України 2017 року.

Із одного боку, Кодексом встановлені нові вимоги, які можуть ускладнити подання позовної заяви, передбачають необхідність позивачеві більш ретельно підійти до підготовки своїх аргументів та доказової бази, а з іншого — вони превентивно направлені на зловживання правами сторін, їх заохочення до розумного здійснення процесуальних дій, а також є додатковою гарантією реального здійснення судочинства у встановлені процесуальні строки.

Новим ЦПК значно розширено обов'язки позивача при подачі позову. Тепер попри вже звичні вимоги про письмову форму позову (в тому числі електронну), про необхідність зазначення відомостей про найменування, місцезнаходження та контактну інформацію сторін та третіх осіб, виклад обставин та вимог позову, доказів сплати судового збору, переліку додатків до позовної заяви та самих додатків, нове законодавство запроваджує принципово геть нові вимоги та розширює ті, що були.

Отже, що ж суттєво змінилося з прийняттям змін до ЦПК?

Так, відповідно до ч. 2 статті 174 нового ЦПК України, позовна заява вважається заявою по суті справи, з поданням якої розпочинається судове провадження. Позивач в позові описує власні вимоги щодо предмету спору, обґрунтовує їх. Позов є основним документом, в якому позивач зазначає власні аргументи і міркування з приводу фактів та явищ у спірних правовідносинах. Тут важливим нововведенням є положення статті 83 ЦПК України, згідно якою позивач одразу при зверненні з позовною заявою повинен подати всі докази.

Новелою є інформація про засоби зв'язку, а саме щодо відомих номерів, офіційну електронну адресу чи адресу електронної пошти.

Також, позов тепер має містити обґрунтований розрахунок сум, що стягуються чи оспоруються, якщо позов містить відповідні вимоги. Тому, позовні вимоги відтепер викладатимуться не у довільній формі, тобто позивач має зазначити спосіб захисту, у який він просить захистити його права, а якщо позов пред'явлено до

декількох відповідачів, то ще й має вказати позовні вимоги до кожного з них. А ще, відповідно, до п.5 ч.3 ст. 175 ЦПК України 2017 року, позивач зобов'язаний вказати правові підстави позову. За кодексом 2004 року суди виходили з того, що позивач має право взагалі не посилається на норми матеріального права.

Ще одним нововведенням є те, що у позові мають бути зазначені відомості про вжиті заходи досудового врегулювання спору та про заходи забезпечення позову чи доказів. Також, тепер окремим пунктом позовної заяви, та відповідно, важливою вимогою до позову є підтвердження позивача про те, що ним не подано іншого позову до того самого відповідача з тим самим предметом та з тих самих підстав.

Нововведенням є і те, що до позову має бути додано попередній розрахунок судових витрат позивача — витрат які позивач вже поніс у зв'язку з розглядом справи, та які він очікує понести в зв'язку з розглядом справи. Якщо такий розрахунок в суд не буде надано, то суд має право відмовити у відшкодуванні стороні, понесених нею судових витрат. Винятком є сплачений судовий збір, при чому сторони не обмежені в можливостях доведення будь-яких інших фактичних сум уже після результатів розглянутої справи.

Отже, будемо сподіватися, що нові вимоги покликані зменшити навантаження на суд та попередити зловживання позивачами права на подання позовів до суду.

ПОЗБАВЛЕННЯ БАТЬКІВСЬКИХ ПРАВ ЯК НАСЛІДОК СУДИМОСТІ

Федосова А.І.

*III курс, група ПЗ-31, спеціальність «Правознавство»,
Білоцерківський інститут економіки та управління
Університету «Україна»,
к. тел. (093) 592-69-76*

*Науковий керівник: Сидоренко В.В., к.ю.н., доцент,
Білоцерківський інститут економіки та управління
Університету «Україна»*

На жаль, на сьогодні все частіше мають місце випадки позбавлення батьківських прав одного із батьків, або навіть і обох батьків за порушення ними прав дитини, неучасть у її вихованні, тому ця проблема не втрачає свою актуальність.

Основною метою дослідження виступає розкриття окремих аспектів позбавлення батьківських прав, та особливо тих батьків, які мають судимість.

Позбавлення батьківських прав є одним з виняткових засобів сімейно-правового характеру, який застосовується до батьків, що не забезпечують належне виховання своїх дітей. Його застосування відбувається тільки за рішенням суду, при цьому поширеними є випадки, коли один із батьків прагне позбавити іншого батьківських прав через байдужість до дитини і перешкоджання у здійсненні іншим із батьків його обов'язків щодо дитини.

Законом встановлено ряд підстав, з яких батьки можуть бути позбавлені батьківських прав, однією з яких є засудження за вчинення умисного злочину щодо дитини — це можуть бути замах на вбивство дитини, прагнення довести її до самогубства, тяжкі тілесні ушкодження, побої та катування.

Особа (батько чи матір), яка має судимість за вчинення злочину, може бути позбавлена батьківських прав за ініціативою одного із батьків, органів опіки та піклування, особи в сім'ї якої проживає дитина, закладу охорони здоров'я, навчального або іншого дитячого закладу тому, що в зв'язку з відбуванням покарання ця особа не зможе виконувати свої обов'язки по вихованню дитини. Також не є виключенням, що після відбуття покарання ці особи можуть жорстоко поводитися з дитиною та негативно впливати на неї.

Якщо суд при розгляді справи про позбавлення батьківських прав виявить у діях батьків або одного з них ознаки злочину, він порушує кримінальну справу. При оцінці такого роду дій батьків слід враховувати ступінь їх суспільної небезпеки та об'єктивну сторону скоєного злочину. Якщо особа вчинила умисний, тяжкий злочин і є суспільно-небезпечною, вона не може бути носієм батьківських прав. Матеріали цивільної справи про позбавлення батьківських прав можуть бути долучені до кримінальної справи. Не виключається також, що суд буде змушений зупинити провадження в цивільній справі у зв'язку з неможливістю розгляду цієї справи до вирішення кримінальної справи, необхідно встановити наявність достатніх підстав вважати, що особа дійсно вчинила умисний злочин.

Сутність загально-правових наслідків судимості полягає в тому, що вона виступає перепорою для обіймання особою певних посад, зайняття певними видами діяльності (професійної діяльності), а також враховується при встановленні інших обмежень. Як наслідок

такій особі тяжко знайти роботу, та здійснювати свої обов'язки по догляду за своєю дитиною.

Варто також звернути увагу на те, що обов'язково для розгляду справ про позбавлення батьківських прав, необхідне долучення органу опіки та піклування, який повинен надати свій висновок про доцільність чи недоцільність позбавлення батьківських прав. Говорячи про такий висновок органу опіки та піклування варто також зауважити, що згідно з ч.4 ст.19 СК України, при розгляді судом спору про позбавлення батьківських прав обов'язковою є участь органу опіки та піклування. При цьому, орган опіки та піклування подає суду письмовий висновок щодо розв'язання спору на підставі відомостей, одержаних в результаті обстеження умов проживання дитини, батьків, інших осіб, які бажають проживати з дитиною, брати участь у її вихованні, а також на підставі інших документів, які стосуються справи.

Отже, враховуючи вищевикладені обставини, слід мати на увазі, що для служб у справах дітей та судових органів позбавлення батьківських прав є крайнім заходом вирішення сімейних питань, на який вони йдуть лише у виняткових випадках, і головне — за наявності достатньої та переконливої документальної бази, що характеризує особистість батька й матері як особи, що становить реальну загрозу для дитини, її здоров'я та психічного розвитку.

ПРАВОВІ АСПЕКТИ РЕФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Хмара А.П.

*4 курс, група ПР-42с, напрям підготовки «Правознавство»,
Хмельницький інститут соціальних технологій Університету «Україна»,
к. тел. 097 828 59 21*

*Науковий керівник: Якименко А.А., викладач,
Хмельницький інститут соціальних технологій Університету «Україна»*

Теза про неефективність вітчизняної системи державної служби поділяється сьогодні переважною більшістю представників експертного співтовариства. Слабкість державно управлінських інститутів позначається в низці найбільш суттєвих причин, що чинять перепони соціально-економічній і політичній модернізації країни.

В умовах динамічних реформаційних змін соціального середовища в Україні виникає потреба у висококваліфікованих управлінських

кадрах. Сьогодні в органах влади повинні працювати державні службовці та посадові особи місцевого самоврядування з високим рівнем професіоналізму, компетентності, здатні проводити проголошені в країні реформи. Про необхідність професійної підготовки управлінських кадрів підтверджують і дослідження науковців, які зазначають, що проведення політичної, адміністративної та інших системних реформ у державі висуває якісно нові завдання з підготовки висококваліфікованих управлінських кадрів, адаптації змісту навчання до вимог сучасного вітчизняного та міжнародного політичного, економічного, гуманітарного, адміністративного розвитку; формування в державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування стратегічного мислення, національної самосвідомості, професіоналізму та відповідальності; актуалізації наукових досліджень з проблем державотворення. [1, с. 306–307].

Визнання особливої ролі керівної ланки в держапараті сприяло появі в розвинених країнах світу окремого інституту — служби вищих чиновників, яка дає змогу відбирати найбільш талановитих і компетентних фахівців, зорієнтованих не на власну кар'єру, а на сумлінне виконання своїх службових обов'язків [2].

Необхідно враховуючи позитивний досвід реформ правового регулювання державного управління в зарубіжних країнах, євроінтеграційні прагнення нашої держави, перспективними напрямками нормативно-правового регулювання вдосконалення державного управління в Україні мають бути: формування гнучкої, стабільної та ефективної системи державного управління; професіоналізація державної служби; впровадження принципів децентралізації системи державного управління, сервісного адміністрування, корпоративізму і неокорпоративізму, менеджеризму, що сприятиме підвищенню продуктивності роботи державних установ, наближенню держави до громадян [3].

Отже, проголошення Україною курсу на європейську інтеграцію і необхідність досягнення критеріїв та вимог, що висуваються до кандидатів для вступу до ЄС, ставить на перший план завдання створення високопрофесійної державної служби як ключового елементу ефективної системи державного управління. А це потребує врахування досвіду розвинених країн під час обґрунтування параметрів моделі державної служби відповідно до вимог сучасного етапу державотворення.

Література

1. Нормотворча діяльність Президента України та її нормопроектне забезпечення / О. В. Скрипнюк, В. Л. Федоренко, Ю. Г. Барабаш, Я. О. Берназюк та ін.; за ред. О. В. Скрипнюка і В. Л. Федоренка. — К.: НАДУ, 2014. — 344 с.
2. Кузнецова Ю. А. Повышение качества и эффективности бюджетных услуг: обобщение опыта зарубежных стран / Ю. А. Кузнецова. — Режим доступа: <http://www.anrb.ru/isei/cf2006/d897.htm>.
3. Грайнер Є.В. Проблеми реформування інституту державної служби в Україні в контексті сучасних тенденцій європейської інтеграції. — Режим доступа: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2015-1/doc/4/03.pdf>.

ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ ДЛЯ БІЗНЕСУ

Чемеринська А.В.

*IV курс, група ПЗб–41/14, спеціальність «Правознавство»,
Івано-Франківська філія Університету «Україна»,
к. тел. (050) 548 71 11*

*Науковий керівник: Надвірнянська Н.М., старший викладач,
Івано-Франківська філія Університету «Україна»*

Безпека бізнесу — не абстрактне поняття. Це система конкретних і дієвих заходів, яка дозволяє мінімізувати ризики, що неминуче супроводжують підприємницьку діяльність. Ні для кого не секрет, що умови ведення бізнесу в Україні далекі від ідеальних, і якщо порівнювати вітчизняне бізнес-середовище з європейським (ЄС) чи американським (США), то вийде щось на зразок порівняння диких джунглів і центрального міського парку.

Метою статті є визначення місця, ролі і особливостей безпеки бізнесу та удосконалення схеми бізнес-розвідки в системі діагностики економічної безпеки підприємства. Ризики— об'єктивна реальність для кожного підприємця. Їх не можна уникнути, неможна звести до нуля. Але до них можна підготуватися, і тоді наслідки будуть куди як менш відчутними. Наприклад, не можна убезпечити свій офіс від обшуку раз і назавжди, адже може виникнути непередбачена ситуація і саме у ваш офіс завітає слідчий. Але якими будуть наслідки — це вже залежить напряду від вас. Тому й виходить: *в одних випадках правоохоронці витягують з офісу мішки з документами, сервер з усією бухгалтерією, а працівники підприємства з переляку наговорять на кілька статей Кримінального кодексу, а в інших випадках правоохоронці йдуть без компрометуючих доказів і без*

інформації. Що це, везіння? Аж ніяк. Це та сама система безпеки у дії. Це інструктаж працівників, правила зберігання документів й інформації і багато іншого. Як казали давні римляни, *si vis pacem, para bellum*: бажаєш миру — готуйся до війни.

В Україні відбулася безпрецедентна кібер-атака, яка призвела до збоїв в роботі Київенерго, Ощадбанку, «Нової Пошти», «Укртелекому», супермаркетів та інших компаній. Не працювали онлайн платежі, не відправлялися листи та посилання. Вірус шифрував файли на комп'ютері, а після цього вимагав гроші за їх розшифровку. З'ясовано, що:

1) під кібернетичною безпекою підприємства слід розуміти стан захищеності кібернетичного простору підприємства в цілому або окремих об'єктів його інформаційної інфраструктури (комп'ютерної системи, комп'ютерних даних тощо) від ризику стороннього (зовнішнього) кібернетичного впливу, за якого забезпечується їх сталий розвиток і формування перспективи, а також своєчасне виявлення, запобігання й нейтралізація реальних і потенційних викликів, кібернетичних втручань і загроз інтересам підприємства;

2) основними складовими кібернетичної безпеки в системі діагностики економічної безпеки підприємства є: розвідка інформаційно-телекомунікаційних систем та криптосистем протидіючих сторін; кібернетичні впливи; захист власної інформаційної сфери.

Встановлено, що головним завданням бізнес-розвідки в системі діагностики економічної безпеки підприємства є перевірка достовірності бізнес-інформації, забезпечення кібернетичного захисту інформаційного ресурсу, інформаційно-комунікаційних технологій та систем і виключення можливості дезінформації вищого керівництва підприємства з боку менеджерів (керівників) середньої ланки, постачальників, маркетингових посередників, клієнтури, конкурентів або контактних аудиторій підприємства.

Перспективою подальших досліджень у даному напрямі є розроблення системи цілей полікритеріальної діагностики діяльності (економічної діагностики) підприємства (на засадах виокремлення та систематизації його діагностичних цілей) з урахуванням поданих результатів дослідження.

Література

1. Бондарчук Ю.В., Марущак А.І., Безпека бізнесу: організаційно-правові основи. Навчальний посібник. — К.: Видавничий дім «Скіф», КНТ, 2008. — 372 с.

2. Камлик М. І. Економічна безпека підприємницької діяльності
Економіко-правовий аспект: Навч. посіб. — К.: Атіка, 2005. — 432 с.

МЕДИЧНА РЕФОРМА В УКРАЇНІ

Шильцова Т.Ю.

*У курс, група ПЗ–51/17, спеціальність «Правознавство»,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»
Науковий керівник: Лебеденко В.І., к. ю. н., доцент, доцент кафедри
цивільного, господарського, адміністративного права та
правоохоронної діяльності,
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»*

19 жовтня 2017 року депутатами Верховної Ради України був прийнятий Закон України № 6327 «Про державні фінансові гарантії надання медичних послуг і ліків», який є основоположним для проведення реформи охорони здоров'я в країні. Зазначений законодавчий акт означає початок введення в країні страхової медицини, починаючи з січня 2018 року. У відповідності до нього повинна запрацювати Національна страхова система, яка буде покривати лікування кожного українця. Перехід на страхову медицину триватиме протягом трьох років, і за цей час буде запущена сімейна страхова медицина європейського зразка, при якій пацієнт вибирає фахівця і укладає з ним угоду.

Програма державних гарантій медичного обслуговування населення гарантує громадянам, іноземцям, особам без громадянства, які постійно проживають на території України, та особам, яких визнано біженцями або особами, які потребують додаткового захисту, повну оплату за рахунок коштів Державного бюджету України необхідних їм медичних послуг та лікарських засобів та визначає перелік і обсяг медичних послуг (включаючи медичні вироби) та лікарських засобів, повну оплату надання яких пацієнтам держава гарантує за рахунок коштів Державного бюджету України згідно з тарифом, для профілактики, діагностики, лікування та реабілітації у зв'язку з хворобами, травмами, отруєннями і патологічними станами, а також у зв'язку з вагітністю та пологами. Інші послуги та ліки, які не включені до такого переліку, можуть покриватися бюджетними коштами в рамках спеціальних програм, місцевих бюджетів, програм страхування, а також за рахунок інших фізичних осіб.

Видами гарантованого медичного обслуговування є:

- 1) екстреної медичної допомоги;
- 2) первинної медичної допомоги;
- 3) вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги;
- 4) третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги;
- 5) паліативної медичної допомоги;
- 6) медичної реабілітації;
- 7) медичної допомоги дітям до 16 років;
- 8) медичної допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами.

Окремо, За рахунок Державного бюджету України, здійснюється фінансове забезпечення програм громадського здоров'я, заходів боротьби з епідеміями, проведення медико-соціальної експертизи, діяльності, пов'язаної з проведенням судово-медичної та судово-психіатричної експертиз, та інших програм у галузі охорони здоров'я, що забезпечують виконання загальнодержавних функцій.

Запроваджується процедура реімбурсації, тобто механізм повного або часткового відшкодування суб'єктам господарювання, які здійснюють діяльність з роздрібною торгівлі лікарськими засобами, вартості лікарських засобів, що були відпущені пацієнту на підставі рецепта, за рахунок коштів Державного бюджету України.

Пацієнти мають право: отримувати медичне обслуговування і лікарські засоби належної якості в рамках програми; безкоштовно отримувати інформацію від Уповноваженого органу щодо програми медичних послуг; вибирати лікаря в порядку, встановленому законодавством; оскаржити дії (бездіяльність) та/або рішення постачальників медичних послуг (лікар, мед. Установи, Уповноважений орган); захищати свої права в судовому порядку; звертатися за допомогою до Ради громадського контролю щодо дій постачальників медичних послуг.

Пацієнти зобов'язані: надавати достовірну інформацію (в тому числі і документальну) постачальникам медичних послуг; виконувати лікарські приписи і внутрішній режим лікувального закладу; проходити профілактичні огляди; виконувати інші приписи в рамках охорони здоров'я; сплачувати медичні послуги і лікарські засоби.

Як висновок: новий закон про медичне реформування важливий крок усієї української охорони здоров'я у напрямку до європейських практик, який покликаний повністю перезапустити механізм національної системи медичного обслуговування.

ЗАКОННІСТЬ ТА ПРАВОПОРЯДОК

Штиль Н.В.

II курс, група ПЗ–23к,

коледж «Освіта» Університету «Україна»

*Науковий керівник: Фаст О.О., доцент кафедри теорії права
та міжнародної інформації,*

Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»

Одним з основних принципів організації і діяльності держави є принцип дотримання законності. Законність — це основний принцип і метод забезпечення порядку і справедливості в суспільстві шляхом видання і неухильного здійснення законів.

Діючи на основі законності, держава забезпечує охорону правопорядку, інтересів суспільства, прав і свобод громадян. Законність створює чіткість і визначеність повноважень державних органів і службових осіб, точно визначає їхні права й обов'язки, виключає можливість сваволі і беззаконня. Точне дотримання і виконання законів та заснованих на них інших нормативно-правових актів є обов'язковим для всіх державних, суспільних і господарських організацій, для всіх службових осіб і громадян. Одночасно законність встановлює повну чіткість і визначеність основних прав і обов'язків громадянина, передбачає гарантії їх здійснення й охорони від будь-яких посягань, зміцнює впевненість кожної людини в недоторканності її особистих, майнових, трудових та інших прав і законних інтересів. Завдяки цьому в суспільстві забезпечується міцний правопорядок, за якого існують цілком визначені відносини між державними органами, громадськими організаціями, службовими особами, громадянами, чітко і точно регламентуються їхні права й обов'язки, встановлюється порядок їхньої діяльності та поведінки, а також визначаються засоби, що забезпечують здійснення цих прав і обов'язків. Правовий порядок в Україні ґрунтується на принципі, відповідно до якого ніхто не може бути примушений робити те, що не передбачено законом. Інакше кажучи, без законності немає правопорядку, а без правопорядку не може бути справжньої законності.

Існує органічний зв'язок між законністю і демократією. Одним з основних завдань демократичної держави є дотримання і реалізація прав людини. Основні права людини закріплено в Конституції (в англосаксонських країнах цю частину Конституції називають

Біллем про права людини), де сформульовано соціально-економічні, соціально-культурні, політичні, а також особисті права і свободи громадян. Ці права і свободи у всеосяжному обсязі виражені у Всесвітній декларації прав людини, прийнятій у 1948 році в Женеві. Україна також приєдналася до цієї декларації. Всі громадяни України мають рівні конституційні права і свободи й однаково рівні перед законом. Законність та її функції є об'єктом уваги багатьох вчених-юристів. Це пояснюється актуальністю цієї категорії, що має як теоретичне, так і практичне значення. З точки зору теорії права законність визначається як правова категорія, що має самостійне значення і характеризується рядом теоретичних ознак. Як поняття, що вживається у юридичній практиці, законність характеризує поведінку всіх суб'єктів права та визначає рівень практичної реалізації прийнятих державою законоположень, а, отже, і рівень реальності самого права як засобу державно-владного впливу на суспільство.

Сучасні трактування законності мають досить різноманітний характер. Так, проф. П. Рабінович визначає законність як режим відповідності суспільних відносин законам і підзаконним актам держави, який утворюється в результаті їх неухильного здійснення всіма суб'єктами права. На сам кінець, я вважаю, що можна зробити короткі висновки по даній темі курсової роботи.

Отже, законність як вимога звернена до всіх суб'єктів права; й саме їх сукупними зусиллями і створюється згадане соціальне середовище. Водночас законність виступає передумовою реалізації їх власних суб'єктивних прав.

Ця думка концентровано виражена в словах, що належать стародавньому римському політичному діячеві, оратору й філософу Марку Туллію Цицерону: «Щоб бути вільним, необхідно підкорятися законам».

Режим законності забезпечує правопорядок. Правопорядок — це такий стан суспільних відносин, який є сукупним результатом фактичного здійснення юридичних норм в умовах законності. Правопорядок — це законність у дії.

Правопорядок виключно важливий у будь-якій сфері виробничого й взагалі суспільного життя. Не є винятком комерційна й банківська діяльність, торгівля й громадське харчування, тощо. Хоча ці галузі, як раніше, в умовах колишньої «соціалістичної» країни, так і тепер, були і є особливо уразливими саме з погляду законності й правопорядку.

У теоретико-правовій літературі значне місце приділяється опрацюванню проблеми гарантій забезпечення законності та правопорядку. Ці гарантії, серед яких розрізняють об'єктивні та суб'єктивні гарантії, поділяються на такі групи: економічні, політичні, ідеологічні, юридичні, соціальні, організаційні.

Отже, для себе почерпнути нові знання, нові уявлення про законність і правопорядок, її роль для розвитку суспільств та економічної та політичної стабільності, підвищення авторитету держави на світовій арені.

ПРОБЛЕМИ ВИЗНАННЯ НЕДІЙСНИМИ ТА РОЗІРВАННЯ ДОГОВОРІВ ДАРУВАННЯ

Ярмола В.С.

*5 курс, група 52 Пр17, спеціальність «Право»,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»,
к. тел. (050) 856-41-78*

*Науковий керівник: Кальян О.С., к.ю.н., доцент,
завідувач кафедри правознавства,
Полтавський інститут економіки і права
Університету «Україна»*

Згідно ч. 2 ст. 653 ЦКУ, у разі розірвання договору зобов'язання сторін припиняються [1]. Це опосередковано свідчить про те, що розірвати можна лише той договір, зобов'язання за яким ще не повністю виконані. Тобто розірвання договору дарування можливе при його частковому або повному невиконанні, а зміст ст.727 ЦК свідчить про можливість розірвання виконаного договору дарування; розірвання виконаного договору дарування суперечить конституційному принципу непорушності права власності, дестабілізує цивільні правовідносини [2, с. 29].

Різна за змістом судова практика спонукає до постійного вивчення та аналізу не тільки теоретичних аспектів недійсності договору дарування, а й практичних, зокрема визнання недійсних договорів дарування, вчинених особою помилково та під впливом обману.

Якщо спір таки дійшов до суду, то надзвичайно важливо правильно сформулювати предмет позову, оскільки від того в певній мірі залежить на чью користь буде прийнято судове рішення.

У сучасних умовах виникло багато не тільки теоретичних, а й практичних проблем, пов'язаних з неоднаковим застосуванням судами одних і тих самих норм матеріального права при ухваленні рішень при визнанні недійсності договорів дарування.

На практиці часто виникає ситуація, коли при укладанні договору не було досягнуто згоди за всіма істотними умовами договору і одна зі сторін звертається до суду з вимогою визнати такий договір неукладеним або недійсним. Отже, потрібно чітко розмежовувати в даному випадку підстави для визнання договору неукладеним та недійсним. Вимога про визнання договору неукладеним є вимогою про встановлення факту, який має юридичне значення. Такий факт може встановлюватися судом лише при розгляді спору, який виник між особами [3, с. 99].

Згідно з постановою № 9 Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 2009 року «Про судову практику розгляду цивільних справ про визнання правочинів недійсними» не є укладеними правочини (договори), у яких відсутні встановлені законодавством умови, необхідні для їх укладення (відсутня згода за всіма істотними умовами договору; не отримано акцепт стороною, щонаправива оферту; не передано майно, якщо відповідно до законодавства для вчинення правочину потрібна його передача тощо) [4]. Розірвання договору є правовою підставою припинення права власності на подаровану річ у обдаровуваного. Останній зобов'язаний повернути річ дарувальнику у натурі з урахуванням можливого нормального зносу за час перебування у обдаровуваного. Правильне застосування норм матеріального права, установлені для визнання договорів дарування недійсними, справляють вирішальний вплив на ухвалення судових рішень у подібних правовідносинах, оскільки є необхідною передумовою для виникнення правових наслідків, а отже захисті прав сторін щодо об'єкту договору.

Література

1. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435- IV // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 40. — Ст. 356.
2. Радчук М. О. Договір дарування: проблемні аспекти / М. О. Радчук // Вісник нац. ун.-ту «Львівська політехніка». 2009. № 4.
3. Розгон О. В. Визнання недійсними договорів дарування, вчинених особою помилково або під впливом обману (на прикладах судової практики) / О. В. Розгон // Право України. 2013. — № 12.
4. Про судову практику розгляду цивільних справ про визнання правочинів недійсними: Постанова Пленуму Верховного суду України від 06.11.2009. — № 9.

ПЕРЕДУМОВИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ІНСТИТУТУ ПРИМИРЕННЯ ВИННОГО З ПОТЕРПІЛИМ ЗА УЧАСТЮ МЕДІАТОРА В УКРАЇНІ

Ястребська З.Р.

*III курс, група ПЗ-31, спеціальність «Правознавство»,
Білоцерківський інститут економіки та управління
Університету «Україна»,
к. тел. (068) 399-34-53*

*Науковий керівник: Сидоренко В.В., к. ю. н., доцент,
Білоцерківський інститут економіки та управління
Університету «Україна»*

Медіація між потерпілими та правопорушниками є найпоширенішою формою відновного правосуддя у Європі, яке полягає в організації зустрічей учасників конкретного правопорушення для колективного вирішення питання: що робити з наслідками правопорушення та їх впливом на майбутнє. Відновне правосуддя орієнтується на надання можливості сторонам конфлікту і суспільству в цілому самим впоратися з наслідками злочину, мінімізувавши вплив державних органів.

Метою дослідження є визначення теоретичних проблем та передумов застосування інституту примирення винного з потерпілим за участі медіатора, як форми звільнення від кримінальної відповідальності.

Інститут медіації у кримінальних справах виник наприкінці ХХ ст. на противагу традиційній судовій системі врегулювання конфліктів і був пов'язаний зі зміною головних учасників кримінального процесу. Зокрема, державу та правопорушника було замінено на потерпілого та правопорушника. За мету медіації ставили забезпечення нових учасників можливістю пошуку способу врегулювання конфлікту на взаємовигідних умовах. Тепер у кримінальному процесі їм відводилася активна роль, оскільки вони ставали активними учасниками медіаційного процесу, а прийняття будь-якого рішення вимагало їх взаємної згоди.

Перші програми примирення потерпілого і правопорушника з'явилися в кінці 70-х рр. у США та на початку 80-х рр. в Європі. Першою з європейських країн, яка ініціювала таку програму, стала Великобританія під впливом прикладу США та Канади.

На даний час програми примирення успішно діють в Норвегії, Фінляндії, Великобританії, Австрії, Німеччині, Франції та закріп-

лені на рівні національного законодавства. В інших країнах Європи здійснені перші кроки у вигляді пілотних проектів. Тут можна назвати Данію, Швецію, Нідерланди, Ірландію, Іспанію та Італію. Протягом останніх років активізувався рух за впровадження програм примирення в Східній Європі і особливої уваги заслуговує досвід Польщі. Там після завершення експериментального періоду програми примирення (медіації) міцно закріпилися, були впроваджені та прийняті на рівні національного законодавства.

На сьогодні, в Україні, також відбувається відхід від класичного реагування держави на злочин, ключовими елементами якого є кримінальне переслідування та покарання, що свідчить про необхідність розвитку інших форм реагування держави на злочин, яка полягає у звільненні винної особи від кримінальної відповідальності, якщо вона примирилась з потерпілою.

Норми визначені в КК України та КПК України у певній мірі підвищують активність підозрюваних (обвинувачених) щодо усунення негативних наслідків злочину, відновленню прав потерпілих та надання їм можливості відновити свої порушені права більш повно. В свою чергу підозрюваний (обвинувачений) отримує можливість не бути засудженим та уникнути негативних наслідків притягнення до кримінальної відповідальності. Але, якщо розбиратись, то неозброєним поглядом видно певний перекіс у підході до визначення того за скоєння якого злочину можливо звільнити правопорушника від кримінальної відповідальності, а за скоєння якого ні, які злочини порушуються тільки за скаргою потерпілого, а які відносяться до публічного обвинувачення.

Хоча нині Україна знаходиться лише на етапі формування вітчизняної моделі відновного правосуддя вже з впевненістю можна констатувати, що необхідність запровадження інституту примирення (медіації) у вітчизняній системі права підтримується широким колом фахівців. Така підтримка ґрунтується, насамперед, на позитивних результатах практики застосування інституту примирення у багатьох країнах світу, які свідчать про його ефективність. До того ж, це відповідатиме загальній позиції України щодо гармонізації національного законодавства із законодавством Європейського Союзу, адже питанню примирних процедур присвячена низка рекомендацій і рішень Ради Європи. Тому доцільним виглядає внесення відповідних змін КК та КПК України, а також прийняття закону про медіацію в Україні, в якому повинні бути визначені основні принципи медіації, сфера її застосування, коло криміналь-

них проваджень, у яких можливе призначення медіації, вимоги до медіаторів та умови набуття статусу медіатора, правовий статус медіатора й процедура обрання медіатора для конкретної медіації, суб'єктивний склад і правовий статус учасників медіації, що сприятиме активізації процесу запровадження інституту примирення винного з потерпілим за участю медіатора в Україні.

ЗМІСТ

Секція 10.

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЗМІЦНЕННЯ ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ

Ареф'єв Д.М.

Оздоровча фізична рекреація як чинник відновлення
робочої сили 6

Біляк Р.М.

Фізична терапія при ураженні функцій спинного мозку 8

Блінова К. С.

Потенціал фізичних навантажень у профілактиці, лікуванні
та реабілітації осіб із артеріальною гіпертензією 9

Бузанська Ю.С.

Здоров'язберігаючі технології в навчальному процесі
в навчальних закладах. 11

Веклич О.О.

Можливості застосування точкового масажу у дітей молодшого
шкільного віку при заїканні 13

Вершкова І.А.

Психологічні особливості побудови ефективної стратегії
самореалізації студентів-інвалідів 15

Воробченко Л. Є.

Теоретичні основи адаптивного фізичного виховання дітей
із вадами зору 16

Горбачова А.О.

Здоров'язбережувальні освітні технології в дошкільній освіті 18

Горбачова Г.О.

Особливості збереження психічного здоров'я 20

Горошко В.О.

Сучасні фізкультурно-оздоровчі технології у фізичному вихованні . . . 22

Даніленко С.В.

Корекція маси тіла хворих з метаболічними порушеннями
засобами фізичної терапії 23

Довгалоук В. В.

Застосування мінеральної води та фізичних навантажень
у лікуванні метаболічного синдрому 25

Дубровін В.А.	
Фізична реабілітація при гастроєзофагеальній рефлюксній хворобі	27
Житовоз М.П.	
Особливості тренування студентів-борців з порушенням слуху.	28
Журбенко Н.М.	
Ефективність програми фізреабілітації захворювань опорно-рухового апарату на прикладі спортивно-оздоровчого клубу «Патріот» у місті Вінниці	30
Іванина О. В.	
Особливості адаптивного фізичного виховання дітей із вадами слуху	32
Калюжна О. І.	
Використання індивідуальної педагогічної техніки викладача для ефективної взаємодії зі студентами.	34
Картошкіна Г. Г.	
Сучасні технології зміцнення здоров'я людини	36
Кидан К.Р.	
Сучасні технології збереження та відновлення здоров'я молоді в діяльності фахівця з фізичної культури.	38
Ковтун Р. В.	
Особливості організації рухового режиму у дошкільних навчальних закладах	40
Копилець І. В.	
Вплив надлишкової маси тіла на артеріальний тиск	41
Косяченко О. С.	
Нетрадиційні підходи до реабілітації пацієнтів, хворих на дитячий церебральний параліч	43
Кошобка М.В.	
Бронхіальна астма як фактор інвалідизації суспільства: динаміка розвитку та статистичні фактори	45
Кравчук М.В.	
Вплив регіональних статодинамічних навантажень на фізіологічні системи організму людини	47
Крат А.В.	
Поняття «адаптивна фізична культура» в науковій літературі	49
Кривошеєнко Ю.Д.	
Використання засобів фізичної культури та спорту при цукровому діабеті 1-ого типу.	50

Курило Є. В.	
Рухова активність як складова частина здорового способу життя і чинник зміцнення здоров'я школярів	52
Куценко А.В.	
Іпотерапія в адаптивному фізичному вихованні дітей з ДЦП.	54
Кушнір. О.А.	
Реабілітаційна програма при травматичній хворобі	56
Лебедев В.А.	
Вітаміни як обов'язковий компонент збалансованого харчування спортсменів	57
Левченко К.А.	
Особливості застосування засобів фізичної реабілітації при грижі міжхребцевого диска	59
Левченко К.А.	
Комплексне застосування засобів у системі фізичного виховання	61
Липка Б.В.	
Лікувальна фізична культура при інсульті	63
Липка Б.В.	
Особливості ЛФК при остеохондрозі хребта	64
Максимова К.М.	
Особливості застосування лікувальної фізичної культури при вегетосудинній дистонії	66
Маліновська К. В.	
Скандинавська ходьба для жінок похилого віку	68
Мацегоріна Н.В.	
Фізична реабілітація при пневмонії легень	69
Микитенко О.І.	
Фізична терапія при сколіозі.	71
Орел С.В.	
Фізична реабілітація хворих після виконання остеосинтезу.	73
Осіпенко А. О.	
Лікувальна фізична культура як метод фізичної терапії при сколіозах	75
Пенський П.Ю.	
Фізична терапія при захворюваннях шийного відділу хребта	76
Передерій Т. В.	
Шляхи підвищення рухової активності дітей і підлітків	78
Пижик М.В.	
Фізична реабілітація спортсменів при міофасціальному больовому синдромі плечового поясу	80

Плігіна О.П.	
Соціальний розвиток особистості	82
Пяткіна Н.М.	
Етіопатогенетична та клінічна характеристика туберкульозу	83
Радченко К. В.	
Плавання при порушенні постави у дітей дошкільного віку	85
Рубанов Я.Л.	
Фізична реабілітація при переломах кісток нижніх кінцівок	87
Рязанова І.К.	
Особливості використання вправ системи пілатес в оздоровчому фітнесі.	88
Сандріков В. Д.	
Особливості фізичної реабілітації при травмах опорно-рухового апарату у спортсменів.	90
Селезень В. В.	
Завдання фізичної реабілітації осіб з інвалідністю	92
Сесь І.О.	
Теоретичні основи фізичної реабілітації дітей хворих на ДЦП в умовах спеціалізованого центру.	94
Староворченко С.Л.	
Вплив психічного стану на здоров'я людини	95
Тимофєєва О.В.	
Удосконалення психологічної підготовки тайбоксерів на початковому етапі діяльності у змагальному періоді.	97
Туровець А.М., Бужук Л.О.	
Вимоги до алгоритмів валідації оцінювальних шкал функціонування нижньої та верхньої кінцівок пацієнтів з гострими порушеннями мозкового кровообігу.	99
Черепенко В.М.	
Модель формування культури здоров'я учнів у сучасних умовах розвитку освіти	101
Черненко Ю.С.	
Реабілітаційна і корекційна допомога дітям з синдромом раннього дитячого аутизму	103
Чумаченко О.Р.	
Використання засобів фізичної культури та спорту у профілактиці та лікуванні сколіозу	105
Шаповалова І. С.	
Нетрадиційні засоби загартовування дітей.	107
Шилова П.Ю.	
Методи та засоби фізичної реабілітації хворих після інсульту в умовах курорту	109

Шовкопляс О.М.

Збереження здоров'я в професійній діяльності вихователя
закладу дошкільної освіти 111

Яців Ю.І.

Соціально-психологічні проблеми молоді в Україні. 113

Секція 11.

СОЦІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ В КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Бабчук Г. І.

Причини і детермінанти дитячої бездоглядності
та безпритульності. 115

Бацман О.С.

Адаптація студентів з обмеженими фізичними можливостями
здоров'я до навчання у ВНЗ 117

Бодачевська Н.С.

Перспективи розвитку фінансового забезпечення
соціального захисту населення 119

Боднарчук В. В.

Програма профілактики комплексу гандикапу
у студентів з інвалідністю. 121

Бойко О. Д.

Особливості соціальної роботи з дітьми,
що виховуються одним із батьків внаслідок розлучення 123

Бричківська Н. П.

Особливості прояву сімейного насилля над дитиною 125

Бровчук О.М.

Соціальний супровід сімей в яких діти перебувають під опікою . . . 127

Бугровська Ю.В.

Аналіз працевлаштування осіб з інвалідністю в Україні 129

Войтко Н.В.

Соціальне сирітство: підходи до визначення поняття 130

Галенда В.М.

Соціальна реабілітація як педагогічна проблема. 132

Гончаренко О. А.

Соціально-педагогічна робота з попередження
насильства над дітьми. 134

Гречко Д.С.

Соціально-педагогічна та психолого-педагогічна підтримка батьків,
які виховують дітей з комплексними порушеннями розвитку 136

Дубович Г. В.	
Соціальна підтримка військовослужбовців-учасників АТО	138
Жутник Ю.О.	
Особливості працевлаштування молоді з обмеженням життєдіяльності	140
Заїка В.М.	
Вплив соматичної хвороби на психіку дитини.	142
Заїка В.М.	
Соціально-психологічна адаптація учасників бойових дій в Україні	144
Заїка В.М.	
Сирітство як соціальна проблема.	146
Заїка В.М., Алієв О.С.	
Соціально-психологічна адаптація учасників бойових дій	148
Заїка В.М., Козуб О.О.	
Психологічний статус пацієнтів психіатричного профілю	150
Заїка В.М., Ющенко О.М.	
Соціокультурна реабілітація людей з інвалідністю	152
Ігус І. І.	
Інтеграція осіб з інвалідністю у суспільство через культурно-дозвілєву діяльність	153
Карцева М.В.	
Соціальний супровід дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.	155
Клевака Л.П.	
Актуальність вивчення навчальної дисципліни «Арт-терапія у соціальній роботі».	157
Кульченко О.С.	
Особливості соціальної роботи при працевлаштуванні людей з інвалідністю	159
Кулікова Ю.С.	
Університет третього віку як соціально-педагогічна послуга людям похилого віку.	160
Лобода Т.Л.	
Особливості організації соціального дозвілля для людей похилого віку	162
Луценко С.В.	
До проблеми соціально-педагогічної підтримки підлітків з делінквентною поведінкою	164
Мазур К.С.	
Основні ознаки міжнародно-правових стандартів соціального захисту сім'ї, дитинства, материнства та батьківства	166

Маніта І.І.

Профілактика асоціального впливу релігійних культів
як соціальна проблема. 168

Меть І.П.

Особливості соціального захисту дітей у кризових ситуаціях 170

Олексик Г. О.

Особливості соціальної роботи з неповнолітніми
правопорушниками. 171

Поляков М. В.

Характерологічні особливості підлітків з високим рівнем агресії. . . 173

Руденко С. В.

Соціально-педагогічна проблема статево-рольової
соціалізації підлітків 175

Саутікова О.В.

Соціальний розвиток особистості в контексті
соціальної роботи 177

Сивопляс О.В.

Соціальний розвиток особистості в контексті соціальної роботи . . . 179

Телепанич М. І.

Деякі аспекти формування готовності студентів
до професійної діяльності у соціальній сфері 180

Тиндиченко Ю.В.

Фостерні сім'ї для людей похилого віку 182

Федоренко М.М.

Проблема формування здорового способу життя
студентської молоді 184

Черешньова Я.Ю.

Професійне спілкування соціального працівника 186

Шевчук С. С.

Соціальна робота як основний аспект розвитку особистості 188

Ягодзінський С.М.

Реалізація соціального капіталу як інноваційна
соціальна технологія 190

Секція 12.

**СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ
САМОРЕАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ**

Бессараб Д.Р.

Гендерні особливості мовленнєвої поведінки студентів. 192

Білоус М.В.	
Емпіричні вияви толерантності	194
Бойко Б.С.	
Умови сімейного виховання	196
Вишнівська М.В.	
Стиль спілкування з дитиною в сім'ї та його вплив на формування особистості	197
Гасв А. Ю.	
Інтернет-технології у прийнятті рішень відносно майбутньої професії	199
Гогітідзе М.Т.	
Особливості зміни ступеню агресії людини під впливом натовпу . . .	202
Дейна Е.В.	
Переживання підлітками стресу	203
Заїка В.М.	
Терапевтична метафора в психології	205
Заїка В.М.	
Проблема депресії в сучасному світі	207
Заїка В.М., Зубань О.О.	
Переривання вагітності як соціально-психологічна проблема. . . .	209
Заїка В.М., Пробий-Голова Л.Є.	
Проблема аутоагресивної поведінки сучасної молоді.	211
Заїка В.М., Шкаруба І.П.	
Особливості соціальної роботи з молодими сім'ями	213
Івановська К.Я.	
Потреба як внутрішній чинник активності особистості	215
Іванюк І.Я.	
Інклюзивна освіта: переваги та труднощі	217
Катеринчук В.С.	
Духовний потенціал сімейного виховання	219
Качан Д.О.	
Підготовка старшокласників до складання екзаменів	221
Коргунова Г.М.	
Соціально-психологічні проблеми самореалізації студентської молоді.	223
Костюк К.А.	
Психологічні особливості комунікативних труднощів підлітків . . .	224
Коцєруба М.Д.	
Цінності сімейного спілкування.	226
Панчук М.В.	
Соціально-психологічні проблеми самореалізації студентської молоді.	228

Петреченко С.А.	
Особливості прояву емпатії підлітків.	230
Письмак О.С.	
Соціально-психологічні стереотипи до людей з обмеженими можливостями.	232
Поліщук В.М.	
Основи сімейного виховання.	234
Сорочинський О.Ю.	
Особливості підліткового віку.	235
Тітаренко О.В., Сєдова Н. А.	
Гуманістичне виховання студентської молоді: діалог концепцій.	237
Тонха Т.Г.	
Психологічні особливості гендерних стереотипів в ранньому юнацькому віці.	238
Цуркан О.І.	
Батьківська сім'я як модель побудови майбутньої сім'ї.	240
Чижик А.О.	
Проблема готовності молоді до сімейного життя.	242
Явтушок Є.В., Сєдова Н.А.	
Характеристика психологічного портрету особи серійного вбивці. «Маска нормальності».	244
Яровець Р.С.	
Дослідження професійної деформації в науковій літературі.	246

Секція 13.

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Андрієнко В.А.	
Оскарження рішень, дій чи бездіяльності слідчого або прокурора під час досудового розслідування.	248
Антоненко О.С.	
Відводи у кримінальному провадженні України.	250
Антоненко О.А., Лебеденко В.І.	
Перевезення небезпечних вантажів як вид господарської діяльності.	252
Бега С.Є.	
Порушення цивільно-правового зобов'язання: поняття, види, правові наслідки.	254

Біляєв В.О.	
Стан та перспективи поліпшення інвестиційного клімату в Україні та його правового регулювання	256
Бойка А.О.	
Право на безоплатну правову допомогу	258
Бринзяник М.В.	
Поняття та суть адміністративної відповідальності	259
Бринчук О.В.	
Щодо проблеми залучення іноземних інвестицій в Україні	261
Валієва Д.В., Ізуйта П.О.	
Механізм держави	263
Вангела Г.В.	
Контроль держави за злочинністю	265
Вербовецька А.В.	
Публічне та приватне право	266
Вихристюк Р.Г., Лебеденко В.І.	
Правове регулювання створення приватного підприємства	268
Вітковський А.А.	
Вчення Нікколо Макіавеллі про державу і політику	269
Власюк М.С.	
Господарсько-правова відповідальність щодо відшкодування збитків у сфері господарювання	271
Волкова К.Ю.	
Норма права	273
Волкова М.Ю., Орловська І.Г.	
Тлумачення норм права	275
Гаврилюк А.А.	
Інститут медіації як сучасний механізм врегулювання спорів на досудовому етапі	276
Гапон А.М.	
Права та свободи людини	278
Гета А.В.	
Проблеми розвитку господарських відносин в Україні	280
Гетьманенко К. В., Ткаченко І. М.	
Поняття «поліцейські омбудсмени». Управління забезпечення прав людини національної поліції України	282
Гловацький Д.В.	
Особливості господарсько-правової відповідальності	284
Григоращенко М.В., Крамський С.О.	
Правові аспекти новел цивільного і господарського права	286
Гришаєва А.С.	
Права людини і громадянина: проблемні аспекти реалізації	288

Грушковська І.Ю.	
Значення принципів судочинства за галузями права	290
Гумбатов О.А.	
Повага до людської гідності у кримінальному провадженні України	292
Дадерко Л.Ф.	
Обвинувальна промова прокурора	294
Євтушенко В.В.	
Медіація в Україні як одна з основ при вирішенні спорів	296
Єна В.В.	
Правова ідея соціальної держави: сучасний акцент	298
Заморозна А.В.	
Питання правового регулювання протидії плагіату в Україні	299
Захарян Н. О., Ткаченко І. М.	
Теоретико-правові аспекти гарантування прав дитини в Україні	301
Зеленська А.М.	
Наслідки евтаназії, або чи узаконять добровільну смерть в Україні	303
Зошенко А.О.	
Кримінальні правопорушення проти порядку здійснення господарської та пов'язаної з нею діяльності	305
Зошенко А.О.	
Форми та способи захисту прав суб'єктів господарювання	307
Іванків М.Ю.	
Реалізація права на інформацію в адміністративному праві	309
Ізуїта П.О.	
Види соціальних відпусток та порядок їх надання	311
Ірклієнко А.І.	
Розгляд судових справ за новими процесуальними кодексами та Великою Палатою Верховного Суду	313
Кальян О.С.	
Окремі питання становлення законодавчої охорони праці в Англії	315
Квач Л.О., Сарана С.В.	
Недержавний фінансовий контроль: значення в сучасних умовах правового регулювання	316
Кияшко К.Ю., Сарана С.В.	
До питання характеру первинності адміністративно-процесуальних норм і адміністративного процесу	318
Клітинська Г.А., Фоменко В.О.	
Правовий режим системи криміналістичної техніки	320

Коваленко В.Ф.

Питання забезпечення проведення судових експертиз
в світлі нових змін до КПК України 322

Ковальов Д.В., Лебеденко В.І.

Пожежна безпека та пожежна охорона 323

Ковальчук Д.О., Ізуйта П.О.

Охорона праці на підприємстві 325

Ковальчук Д.О., Лебеденко В.І.

Правовий статус товариства з обмеженою відповідальністю 327

Ковальчук О.О.

Змістовна характеристика локального регулювання
внутрішньогосподарських відносин 329

Кокарев М.І.

Походження держави 331

Колеснік Л.І.

Поняття грошового обігу в сучасних фінансових
правовідносинах 332

Коломієць П.В.

Сучасна податкова політика держави у сфері
спеціальних режимів господарювання 333

Коржук Х.Я.

Моделі конституційної юстиції у контексті конституційного
правосуддя України 335

Костанопуло М.Г.

Функції та цілі права 337

Костюк С.А.

Питання законності, обґрунтованості та справедливості
рішення суду в цивільному процесі 339

Кравченко А.П.

Особливості правової культури як суспільного феномену 340

Красіцька Т.С.

Окремі питання сучасного інтеграційного процесу 342

Кубрак Д. О., Жила О. В.

Електронний суд 344

Кульчицька Л.М.

Значення представництва в цивільному праві 345

Лебеденко І.В.

Термінологія в галузі господарського права та її формування 347

Лемякіна А.О.

Підліткова злочинність у повсякденному житті України 348

Лідіч Б.В.

Іноземні громадяни як суб'єкти приватної власності на землю 351

Лідіч Б.В.	
Обставини що виключають злочинність діяння	353
Ліхван Л.В.	
Юридичний та економічний аспекти банкрутства	355
Лукіянська Х.В.	
Основні шляхи побудови правової соціальної держави	356
Макаренко А.В.	
Демократичний режим.	358
Макаров В.О.	
Захист особистих немайнових прав фізичної особи	360
Makarov V.O	
Protection of personal non-property rights of an individual	362
Макаров В.О.	
Контракт як особлива форма трудового договору.	364
Маціяшко А.І.	
Проблеми визначення правового регулювання лізингових відносин	365
Мельник Р.В.	
Оборонна і безпекова політика Європейського Союзу	367
Миронюк О.О.	
Поняття та значення виконавчого провадження в цивільному процесі	370
Надейко Ж.М.	
Цивільно-правовий захист суб'єктивного цивільного права фізичної особи	372
Нечипоренко І.О., Лебеденко В.І.	
Господарські правовідносини	373
Орличенко В.В., Фрицький Ю.О.	
Деякі аспекти тлумачення Конституції України	375
Орловська І.Г.	
Проблеми модернізації освіти України	377
Павленко І.В.	
Адміністративно-правові основи організаційного устрою Міністерства соціальної політики України.	379
Палкіна К.І.	
Проблематика визначення поняття особистих немайнових прав фізичних осіб	381
Палубець С.В.	
Особливості кримінального провадження щодо неповнолітніх. . . .	383
Панасюк О.А.	
Жорстоке поводження із тваринами	385

Панасюк О.А.	
Судово-експертні дослідження у кримінальному провадженні України та захист прав людини.	387
Панасюк І.Л.	
Актуальні проблеми пільг для працівників, які поєднують роботу з навчанням	389
Панасюк І.Л., Сарана С.В.	
Податковий облік як складова правового режиму податкового процесу.	391
Папко В.Г.	
Склад спеціальних податкових режимів на сучасному етапі розвитку податкового права	393
Петрівський М.О.	
Нормативно-правове регулювання конфіденційного діловодства в загальній системі діловодства.	394
Підвальний А.С.	
Заповіт в цивільному праві України.	396
Пономаренко В.В.	
Психологічні особливості правового розвитку фахівців юридичного профілю	398
Пономаренко М.М.	
Суть публічного і приватного права.	400
Попов А.А.	
Про зарубіжний досвід запобігання банкрутству	402
Романчук І.О.	
Авторитарний та тоталітарний режими.	404
Сарана С.В.	
До питання режиму процедур відповідальності за порушення податкового законодавства	405
Сбітнєва А.В.	
Кримінально-правові проблеми застосування індивідуальної амністії в Україні	407
Сердюк В.П.	
Проблеми законодавчого врегулювання розслідування авіаційних подій в Україні	409
Скрипак О.М.	
Корпоратизація в Україні та необхідність покращення її господарсько-правового регулювання	411
Слободян І.Ю., Петрюк А.В.	
Визначення соціально-психологічних умов для якісного кадрового забезпечення і професійно-функціонального вдосконалення діяльності державних службовців.	413

Смірнов О.А.	
Злочини проти довкілля: загальна характеристика	415
Сова Д.А.	
Форма держави	417
Таланчук І. В.	
Адміністративно-правові механізми впровадження інклюзивної освіти в Університеті «Україна»	418
Терехівський К.В.	
Етапи та майбутнє унормування безоплатної приватизації земель громадянами України	422
Терешук О.О.	
Місце освітнього права в системі права	424
Товста С.П.	
Сучасна молодіжна субкультура та її вплив на соціум	426
Федоренко Т.В.	
Особливості подання позову до суду за новим ЦПК	427
Федосова А.І.	
Позбавлення батьківських прав як наслідок судимості	429
Хмара А.П.	
Правові аспекти реформування державної служби в умовах європейської інтеграції	431
Чемеринська А.В.	
Виклики та загрози для бізнесу.	433
Шильцова Т.Ю.	
Медична реформа в Україні	435
Штиль Н.В.	
Законність та правопорядок	437
Ярмола В.С.	
Проблеми визнання недійсними та розірвання договорів дарування	439
Ястребська З.Р.	
Передумови запровадження інституту примирення винного з потерпілим за участю медіатора в Україні	441

ДЛЯ НОТАТОК

Наукове видання

МОЛОДЬ: ОСВІТА, НАУКА, ДУХОВНІСТЬ

Тези доповідей
XV Всеукраїнської наукової конференції
студентів і молодих вчених
(м. Київ, 15–19 квітня 2018 р.)

Частина III

Матеріали подано в авторській редакції

Адреса редакції м. Київ, вул. Хорива, І-Г
Відповідальний редактор Тел. 425-29-38
E-mail: nikulina-ndd@ukr.net

Формат 60×84/16. Умовн. друк. арк. 26,7. Обл.-вид арк. 23,1
Наклад 200 прим. Зам. №

Верстання — Мележик О. В.

Видавець і виготовлювач Університет «Україна»
03115, м. Київ, вул. Львівська, 23, тел./факс (044) 424-40-69, 424-56-26
E-mail: ukraina.vdk@mail.ru
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 405 від 06.04.01